

KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

VANHEMPI SARJA.

KAUPUNGINVALTUUSTO.

2.

1879—1883.

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON

JULKAISEMA.

HELSINKI.

1940.

SISÄLLYSLUETTELO.

Alkulause	Sivu IV
-----------------	------------

Kertomus vuodelta 1879.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.	
1. Kaupungin asemakaavaa sekä kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset	2
2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset	10
3. Kaupungin omistamien talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset	15
4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	24
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat	38
C. Muut asiat	59

Kertomus vuodelta 1880.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.	
1. Kaupungin asemakaavaa sekä kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset	94
2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset	96
3. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset	98
4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	102
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat	110
C. Muut asiat	130

Kertomus vuodelta 1881.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.	
1. Kaupungin asemakaavaa sekä kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset	155
2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset	158
3. Kaupungin omistamien talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset	164
4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	168
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat	172
C. Muut asiat	190

Kertomus vuodelta 1882.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.	
1. Kaupungin asemakaavaa sekä kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset	205

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta käyttöoikeutta koskevat kysymykset	210
3. Kaupungin omistamien talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä tällaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset	218
4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	221
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat	226
C. Muut asiat	248

Kertomus vuodelta 1883.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.	
1. Kaupungin asemakaavaa sekä kiinteän omaisuuden hankkimista ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset	269
2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja nautintaoikeutta koskevat kysymykset	277
3. Kaupungin omistamien talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat	285
4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	292
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat	296
C. Muut asiat	317
Hakemisto	354

OIKAISTAVIA.

Siv. 167, riv. 21 ylh. on: *osasto ja kaupungin*; lue: *osasto, kaupunginvaltuusto ja kaupungin.*
 » 196, » 9 » » *J. Kr. Sohlbergille*; lue: *H. Kr. Sohlbergille.*

ALKULAUSE.

Esillä oleva nidos liittyy toisena osana Helsingin kaupungin kunnallishallintoa valaisevien kertomusten n.s. vanhempaan sarjaan, joka sisältää kertomukset kaupunginvaltuuston toiminnasta sen alkuvuosina, s.o. valtuustolaitoksen perustamisvuodesta 1875 alkaen aina vuoteen 1887 saakka; viimeksimainitun vuoden jälkeen kertomukset kaupungin kunnallishallinnosta on julkaistu vuosittain. Vanhemman sarjan ensimmäinen, vuonna 1931 ilmestynyt nidos kohdistuu vuosiin 1875—78 ja esillä oleva toinen nidos käsittää viisivuotiskautta 1879—83; kolmas ja samalla viimeinen nidos, jossa selostetaan valtuuston toimintaa vuosina 1884—87, saataneen julkisuuteen vuoden 1941 alussa.

Nyt julkisuuteen saatetut kertomukset perustuvat pääasiassa kaupunginvaltuuston käsikirjoitettuihin pöytäkirjoihin, diaareihin ja kirjekonsepteihin sekä valtuuston painettuihin asiakirjoihin. Yksityisissä tapauksissa on käytetty valtionarkistossa, Uudenmaan lääninhallituksen arkistossa sekä maistraatin arkistossa ja muissa kunnan arkistoissa säilytettyjä asiakirjoja. Työtä on osittain vaikeuttanut vuosien 1882 ja 1883 diaarien vaillinaisuus. Sitä paitsi maaliskuun 6 p:nä 1883 pidetyn valtuuston kokouksen pöytäkirja kokonaan puuttuu.

Vaikka kertomusten käsikirjoitukset ovat olleet valmiit jo muutamia vuosia, on niiden painattaminen viipynyt sen vuoksi, ettei 1930-luvulla vallinneen pulakauden aikana katsottu voitavan anoa tarkoitukseen tarvittavaa määrärahaa. Vuoden 1938 menosääntöön otettiin kuitenkin määräraha sekä esillä olevan että vielä puuttuvan nidoksen painattamista varten. Nidoksen teksti saatiin painetuksi syksyllä 1939, mutta talvella syttynyt sota esti hakemiston laatimisen, joten nidos vasta nyt on voitu julkaista painosta.

*Kertomusten toimitustyön on, samoin kuin edelliseenkin nidokseen sisältyvien kertomusten, suorittanut rahatoimikamarin ent. sihteeri filosofianmaisteri *H a r a l d D a l s t r ö m*. Julkaisun suomenkielisestä asusta on filosofianmaisteri rouva *A. T u d e e r* huolehtinut, mitä tehtävää on huomattavasti vaikeuttanut ja hidastuttanut se, että perusteena olevat asiakirjat tältä ajalta ovat miltei yksinomaan ruotsinkieliset, samoin kuin senaikainen horjuva suomenkielen terminologia.*

Helsingissä kesäkuun 14 p:nä 1940.

Otto Bruun.

1879.

Kaupunginvaltuutettuina olivat vuoden 1879 alusta:

- Kauppias, sijaiskonsuli J. L. Borgström.
Ritarihuoneenkanslisti, vapaaherra V. M. von Born.
Senaatin apukamreeri, hovineuvos A. W. Brummer.
Tirehtööri, everstiluutnantti G. R. A. Charpentier.
Senaatin apukamreeri G. M. von Christierson.
Apteekkari A. Collan.
Valtionkonttorin tirehtööri S. V. Dalström.
Kirjakauppias G. W. Edlund.
Valtionkonttorin sihteeri W. Eneberg.
Professori J. A. Estlander.
Valtioneuvos C. F. Forsman.
Tehtailija F. W. Grönqvist.
Filosofianmaisteri K. F. Heikel.
Tehtailija, kauppias R. Th. Heimberger.
Esittelijäsihteeri E. Hjelt.
Rehtori A. Kihlman.
Konsuli, kauppaneuvos N. Kiseleff.
Tullinylijohdokunnan asessori, laamanni F. G. Krogius.
Merenkulkukoulun johtaja, merikapteeni L. Th. Krogius.
Päätoimittaja, kapteeni R. O. Lagerborg.
Yli-inspehtori A. F. Laurell.
Kanslianeuvos A. W. Liljenstrand.
Ylitirehtööri, valtioneuvos L. L. Lindelöf.
Kenraalimajuri J. J. Lindfors.
Kalastusten tarkastelija, ylim. professori A. J. Malmgren.
Muurarimestari O. W. Margelin.
Kultaseppämestari O. R. Mellin.
Insinööriemekanikko K. M. Moring.
Apteekkari A. Nordström.
Metsänhoitohallituksen ylitirehtöörinapulainen K. J. Numell.
Pankintirehtööri F. K. J. Nybom.
Merikapteeni J. A. Pontán.
Kaupunginlääkäri, filosofian- ja lääketieteentohtori C. I. Qvist.
Kauppias E. Rudolph.
Professori J. W. Runeberg.
Ylilääkäri, professori A. Th. Sælan.
Dosentti, lääketieteentohtori F. Saltzman.
Leipurimestari G. U. Sandberg.
Insinöörikapteeni C. G. Sanmark.
Päätoimittaja, filosofianmaisteri J. A. Schauman.
Leipurimestari G. M. Stenius.
Rautatienhallituksen kenraalitirehtööri, valtioneuvos G. Strömberg.
Kauppaneuvos C. W. I. Sundman.
Kauppias M. W. Svensson.
Suutarimestari G. Tallgrén.
Rautatienhallituksen ratatirehtööri E. E. Wasastjerna.
Kauppias N. Wavulin.
Muurarimestari A. Ärt.

Syyskuun 20 p:nä kuolleen vtn Dalströmin sijaan tuli ¹⁾ valtuutetuksi lääninröntmestari F. W. Dittmar sekä vtn Wavulinin ja von Bornin sijaan, jotka kertomusvuoden kuluessa saivat vapautuksen kaupunginvaltuutetun tehtävästä, ylim. professori O. Donner ja ens. arkkitehti, kollegiasessori C. Kiseleff.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi kertomusvuonna vt Estlander ja varapuheenjohtajana vt Lindelöf.

Valmisteluvaliokunnan itseoikeutettuna puheenjohtajana oli valtuuston puheenjohtaja. Valiokunnan valittuina jäseninä toimivat koko kertomusvuoden ajan vtt Hjelt, Forsman, Lindfors ja von Christierson, varajäseninä vtt Grönqvist ja Pontán.

Kaupunginvaltuuston sihteerinä toimi lakitieteenkandidaatti K. Th. Wegelius ja valtuuston notaarina helmikuun 18 p:ään ritarihuoneenkanslisti, vapaaherra V. M. von Born ja sen jälkeen filosofianmaisteri K. F. Heikel.

Kaupunginvaltuusto kokoontui kertomusvuonna 30 kertaa, niistä 2 kertaa lisätyin jäsenluvuin.

Vuoden varrella saapui 382 asiaa. Näistä ja vuoden alkaessa edellisistä vuosista siirtyneistä 38 ²⁾ asiasta ratkaistiin 358. Vuoteen 1880 siirtyi siten 62 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli 426 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjelmäin luku 389.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. *Kaupunginasemakaavaa sekä kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.*

Katajanokan kaupunginasemakaavan uudestijärjestely ja satamalaiturien rakentaminen sinne. Vuonna 1878 antamassaan lausunnossa ³⁾, johon rahatoimikamari pääasiallisesti oli yhtynyt, kaupungininsinööri H. Th. Tallqvist m. m. oli ehdottanut, että Katajanokan kaupunginasemakaavaa muutettaisiin siten, että kalastaja- ja venesatamat poistettaisiin, laituri-reuna siirrettäisiin jonkin verran ulommaksi sekä korttelit n:ot 141 ja 150 sekä osa korttelia n:o 142 luovutettaisiin kaupan tarpeisiin, minkä lisäksi satamalaiturit olisi rautatieraittein yhdistettävä maan rautatieverkkoon.

Vuonna 1879 kaupunginvaltuuston tätä tarkoitusta varten asettama valiokunta ⁴⁾ antoi asiasta mietinnön ⁵⁾. Valiokunta lausui siinä m. m., että kaupungininsinööriin laatima Katajanokan järjestelyehdotus oli tun-

¹⁾ Ks. s. 86. — ²⁾ V:n 1878 kertomuksessa on v:sta 1878 v:een 1879 siirtyneiden asiain lukumäärä ilmoitettu 29:ksi. V:n 1879 täydellisemmän diaarinpidon perusteella niitä kuitenkin on todettu olleen 38. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 354. — ⁴⁾ S:n s. 356. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12.

tunut valiokunnasta joka suhteessa varteenotettavalta. Sopivampaa lastaus-, purkamis- ja varastopaikkaa kuin Katajanokka tarjosi kaupunki ei voinut saada mistään. Ensiksikin olivat Eteläsatamassa olevat satamalaiturit jo jotenkin ankarasti kuormitetut, toiseksi veden syvyys niiden ääressä yhtä ainoaa kohtaa lukuun ottamatta ei ollut riittävä suurehkoille aluksille. Sörnäsän satamassa taas tila oli varsin rajoitettu, minkä takia se niinkuin siihenkin asti todennäköisesti tarvittaisiin kokonaan puutavarainviennin ja kokonaisina laivanlasteina saapuvan kauttakulkutavaran tuonnin tarpeisiin. Varastopaikaksi ja pienempien edelleen kuljettavien tavaramäärien tuontiin tämä satama syrjäisen asemansa vuoksi ei ollut erikoisen sopiva. Katajanokalle sen sijaan satamalaiturit voitiin rakentaa suurillekin lastihöyrylaivoille kyllin syvän veden ääreen ja riittävän laajoiksi salliakseen useittenkin alusten lastata ja purkaa samanaikaisesti. Maalla oli sen lisäksi riittävästi tilaa tavara- ja varastosuojille, pakkahuoneille y. m., jotka kaikki sitäpaitsi kohtuuttomitta kustannuksitta voitiin saattaa maan rautatieverkon yhteyteen. Näissä olosuhteissa ei Katajanokan luovuttaminen erilaisiin hajanaisiin tarkoituksiin, jotka yhtä hyvin voitiin tyydyttää toisaalla, tai päähuomion omistaminen tämän kaupunginosan järjestelyssä esteettisille näkökohdille tuntunut olevan kaupungin todellisen edun eikä tulevaisuuden vaatimusten mukaista. Valiokunnasta oli myöskin tuntunut ilmeiseltä tuhlaukselta, että sinne voimassa olevan kaupunginasemakaavan mukaisesti suurin kustannuksin rakennettaisiin kalastajasatama, jonka äärellä vedensyvyys olisi lähes 20 jalkaa, ja täytettäisiin lähes 11 tynnyrialaa vesialuetta rakennustonttien ja kävely- paikkojen aikaansaamiseksi. Katajanokan koko eteläpuoli olisi varattava yksinomaan kaupan ja merenkulun tarpeisiin, ja sikäläisille tonteille tulisi saada rakentaa ainoastaan makasiineja. — Laiturien suunnan suhteen valiokunta taloudellisista syistä piti tarpeellisena poiketa kaupungininsinöörin ehdotuksesta sikäli, että laituri olisi rakennettava murtoviivan muotoon ja matalamman veden ääreen ja suorakulmaisesti siitä ulkoneviksi rakennettava haaralaitureita, jotka ulottuisivat syvemmän veden ääreen. Siitä olisi sekin etu, että siten saataisiin tilaa suuremmalle määrälle laivoja. Purkaminen ja lastaus voisi tapahtua mukavasti jokaiselle haaralaiturille sijoitettavan siirrettävän nosturin avulla, ja näiden haaralaiturien I. laiturinvarsien väliin muodostuisi itse rantalaiturin ääreen sopivia mihinlaskupaikkoja pienehköille aluksille. Tämä rakennustapa tekisi myöskin työn suorituksen jakamisen usealle vuodelle helpommaksi, koska laiturinvarsi kerrallaan voitaisiin rakentaa tarpeen vaatiessa. — Mitä tuli kaupungininsinöörin suunnittelemaan rautatieraiteiden rakentamiseen Katajanokalta Pohjoista rantakatua, Siltavuorenrantakatua ja Kasvitieteellisen puutarhan rantaa pitkin Kaisaniemen pohjoisimmalle niemelle, missä voitaisiin järjestää yhteys valtionrautateihin, valiokunta ei katsonut kaupungin toistaiseksi tarvitsevan ottaa niskoilleen tästä aiheutuvia kustannuksia, koska rautatienasemalta Katajanokalle johtava hevosrata pitkäksi aikaa eteenpäin täydellisesti tyydyttäisi sataman ja maan rautateiden välisen yhteyden tarpeen. Tällaisen radan oli Pohjoiselle ja Läntiselle rantakadulle haarautuvana laskettu aiheuttavan perustamiskustannuksia n. 50,000—70,000 markkaa, eikä Katajanokalle ulottuva rata tulisi mainittavasti kalliimmaksi. Sitäpaitsi hevosradan ylläpitäminen ja liikennöiminen tulisi huokeammaksi kuin veturiradan. Kun tämän radan rakentaminen ei välittömästi liittynyt laiturien rakentamiseen, piti valio-

kunta sopivimpana, että sitä koskeva kysymys käsiteltiin erikseen ja että kaupunginvaltuusto tässä yhteydessä ainoastaan vahvasti ne periaatteet, joita oli sovellettava Katajanokkaa järjestettäessä, ja antoi kaupungininsinööriille tehtäväksi laatia niiden mukaisesti tämän kaupunginosan uuden asemakaavan ehdotuksen, joka tarkastuksen jälkeen lähetettäisiin korkeimpaan paikkaan hyväksyttäväksi. — Valiokunta esitti, että valtuusto päättäisi:

1) mikäli asia oli sen päätettävissä, varata koko sen osan Katajanokkaa, joka sijaitsi Kanava- ja Kauppatujien eteläpuolella ja voimassa olevan kaupunginasemakaavan mukaan käsitti korttelit n:ot 150, 151 ja 152 niiden välisine puustutuksineen ja venesatamineen, samoin kuin korttelin n:o 142 tai ainakin sen osan siitä, jota ei katsottu tarpeelliseksi rahapajalle, yksinomaan kaupan ja merenkulun tarpeisiin, joihin tarkoituksiin sopivia tontteja erikoisesti olisi varattava varastomakasiinien sekä tulli- ja pakka-huoneiden rakentamiseen kaupungille;

2) rakennuttaa Katajanokan etelärannalle tulevan satamalaiturin murtoviivan muotoon ja varustaa sen suorakulmaisesti ulkonevin laiturivarsin, jotka oli rakennettava riittävän syvän veden ääreen;

3) rahatoimikamarin välityksellä kehoittaa kaupungininsinööriä laatimaan ja valtuustolle antamaan ehdotuksen tästä aiheutuviksi voimassa olevan kaupunginasemakaavan muutoksiksi ynnä likimääräisen laskelman tarpeellisten täyttämisen- ja laiturinrakennustöiden aiheuttamista kustannuksista; sekä

4) kehoittaa rahatoimikamaria ja kaupungininsinööriä tämän ehdotuksen yhteydessä samalla ehdottamaan, mitä muutoksia muuten voitiin katsoa tarpeelliseksi tehdä Katajanokan voimassa olevaan asemakaavaan.

Kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ valiokunnan mietinnön rahatoimikamariin, jonka tuli hankkia kaupungininsinöörin lausunto valiokunnan hänen ehdotukseensa tehtäviksi puoltamista muutoksista ja sen jälkeen lähettää valtuustolle sekä tämä että oma lausuntonsa asiasta.

Sen jälkeen antamassaan lausunnossa kaupungininsinööri m. m. huomautti, että valiokunta tosin tuntui hyväksyneen hänen ehdotuksensa tarkoituksen, nimittäin hyvän ja ajanmukaisen satama- ja varastoalueen muodostamisen Katajanokasta, mutta oli vastustanut niitä keinoja, joilla tämä tarkoitus saavutettaisiin. Valiokunta ei ollut ottanut huomioon, että edellä mainitut kaupunginasemakaavaan merkityt korttelit suurelta osalta sijaitsivat veden alla ja että ne voitiin saada kaupunginasemakaavan mukaiseen laajuuteen ainoastaan täyttämällä vesialuetta n. 12 tynnyrinalaa. Jos laiturin reuna järjestettäisiin murtoviivaksi, maastosuhteita noudattaen, menetettäisiin suurin osa tarpeelliseksi katsotusta tilasta. Sellainen rannan järjestely olisi sopiva ainoastaan jos suunniteltaisiin Katajanokan luovuttamista yksityisiin asuntotarkoituksiin. Hänen suunnitelmassaan mainittu laiturinreunan asema, 168 jalkaa eteenpäin rakennuskortteleista, ei ollut sattumanvaraisesti määrätty. Paitsi että silloin oli otettu huomioon rautatieraiteiden, purkamisen ja lastaamisen sekä katuliikenteen vaatima tila, päästiin järjestämällä laiturin reunaviiva täten huokeimmalla tavalla siihen vedensyvyyteen, joka oli katsottu tarpeelliseksi suuremmille ja pienemmille aluksille. Suorakulmaisesti ulkonevat laiturivarret olivat näet kaikkeen tavarankuljetukseen vähimmin sopivat maihinlaskupaikat

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. toukok. 7 §.

eivätkä suinkaan suhteessa ympärysviivaansa tai pinta-alaansa tulleet halvemmiksi kuin yhtä pitkä ja leveä rantalaituri saman vedensyvyyden äärellä, vaan päinvastoin tuntuvasti kalliimmiksi. Valiokunta ei myöskään ollut ottanut huomioon, että täytetty alue pääasiallisesti myytäisiin tontteina ja siis korvaisi kustannuksensa. Kun myytävää maa-aluetta oli vähintään 500,000 neliöjalkaa eikä 2—3 markan hinta neliöjalalta tästä erittäin arvokkaasta maasta suinkaan ollut mahdollon eikä edes kohtuuton, oli varsin todennäköistä, että tonttien lunastushinta sitäpaitsi kokonaan korvaisi järjestelykustannukset. Järjestelyn ei tulisi ottaa huomioon ainoastaan päivän pakottavinta tarvetta, vaan myöskin vastainen kehitys. Tämä edellytti myöskin ehdottomasti, että höyrylaiva- ja rautatieliikenne yhtyivät Katajanokalla. Jos kerran vakavasti pyrittiin luomaan Katajanokasta suurehko satama- ja varastopaikka, oli välttämätöntä yhdistää se kunnollisella veturiradalla maan rautatieverkkoon. Koska valtionrautateille epäilemättä olisi suurta hyötyä Katajanokalle syntyvästä huomattavasta kauppapaikasta, oli kohtuullista, että valtio suoritti järjestelykustannuksista kolmanneksen eli 500,000 markkaa. — Mietintö päättyi esitykseen, että kaupungininsinöörin ehdottama laituriviiva jätettäisiin muuttamatta sekä että kaupunginvaltuusto anois valtiolta edellä mainitun suuruista avustusta Katajanokan järjestelyä varten tai, jos tämä evättiin, oikeutta järjestelyn lykkäämiseen enintään kymmeneksi vuodeksi, jotta tämän ajan kuluessa päästäisiin selvyyteen siitä suunnitelmasta, jota alueen järjestelyssä oli noudatettava, ja huomioon otettavat tarpeet kävisivät ilmeisemmiksi.

Rahatoimikamarin puolestaan pääasiassa yhdyttyä kaupungininsinööri Tallqvistin ehdotukseen ja kaupunginvaltuuston päätettyä ¹⁾ julkaista sekä tämän että kamarin lausunnon ²⁾ painosta, ja kaupungininsinööri Tallqvistin sillävälin erottua ³⁾ kaupungin toimesta valtuusto päätti ⁴⁾:

hyväksyä valiokunnan mietinnön edellä mainitun 1 kohdan;

hyläten valiokunnan mietinnön 2 kohdan puolestaan hyväksyä ent. kaupungininsinöörin Tallqvistin Katajanokan etelärannalle ehdottaman yhtenäisen laituriviivan;

rahatoimikamarin välityksellä tarjota ent. kaupungininsinöörille Tallqvistille tehtäväksi laatia kaupungille yksityiskohtaisen ehdotuksen näiden päätösten aiheuttamiksi Katajanokan asemakaavan muutoksiksi, mikä ehdotus rahatoimikamarin oman lausuntonsa ja silloin toimessa olevan kaupungininsinöörin lausunnon ohella tuli antaa valtuustolle;

anoa Hänen Keisarilliselta Majesteetiltaan, että valtuusto saisi antaa myöhemmin Katajanokan täydellisen järjestelyehdotuksen, joka valtuusto oli velvoitettu ⁵⁾ antamaan kertomusvuoden kuluessa, samalla ilmoittaen, että valtuusto oli uskonut tämän asemakaavan laatimisen pätevän henkilön tehtäväksi;

samaten jo silloin anoa Hänen Keisarilliselta Majesteetiltaan, että kortteli n:o 142 tai ainoastaan niin suuri osa sitä, jota ei ehdottomasti tarvittu rahapajaa varten, luovutettaisiin kaupungille edellä mainittuun tarkoitukseen käytettäväksi; sekä

toistaiseksi olla ottamatta käsiteltäväksi ent. kaupungininsinöörin Tallqvistin ehdotusta haararadan rakentamisesta valtionrautateista Katajanokalle.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. syysk. 5 §. — ²⁾ Painetut ilman numeroa. — ³⁾ Ks. s. 81. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 21 p. lokak. 1 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 356.

Osittain tässä yhteydessä käsitellystä kysymyksestä, joka koski ka-
lastajatasataman järjestämistä Katajanokalle, tehdään selkoa toisessa koh-
dassa ¹⁾ tätä kertomusta.

*Kaupungin luoteispuolella olevan alueen asemakaavan osittainen uudesti-
järjestely ja sen tonttijako.* Vuoden 1880 talousarvion järjestelyn yhteydessä
kaupunginvaltuusto talousarviovaliokunnan suosituksesta ²⁾ päätti ³⁾ raha-
toimikamarin välityksellä kehoittaa rakennuskonttoria ryhtymään erinäi-
siin v. t. kaupungininsinöörin F. O. Ehrströmin talousarvioehdotukses-
saan ehdottamiin toimenpiteisiin, jotka tarkoittivat kaupungin luoteis-
puolella sijaitsevan Taivallahteen rajoittuvan alueen voimassa olevan
kaupunginasemakaavan uudestijärjestelyä ja alueen tonttijakoa.

Ruoholahdenkadun varrella sijaitsevan vuokra-alueen tonttijako. »Arbe-
tarenes i Helsingfors byggnads aktiebolag» nimisen osakeyhtiön halli-
tuksen anomuksesta ja rahatoimikamarin puoltolauseen nojalla kaupungin-
valtuusto hyväksyi ⁴⁾ hallituksen laatiman, mainitulle yhtiölle työväen-
asuntojen rakentamista varten vuokratun ⁵⁾ Ruoholahdenkadusta länteen
sijaitsevan alueen tonttijakoa koskevan ehdotuksen.

Siltasaaren huvilan n:o 33 alueen laajentaminen. Insinööri J. Stenberg,
jolla oli vuokralla hallussaan kaupunkiin kuuluvan Siltasaaren huvila-alue
n:o 33, oli anonut, että siihen yhdistettäisiin huvilan ja Pitkän sillan väli-
nen palokuja ja hänet oikeutettaisiin rakentamaan alueelle kivirakennus,
jolloin hän sitoutuisi tulipalon sattuessa sallimaan vedenkuljetuksen huvil-
lan pihamaan kautta. Edelleen hän oli anonut oikeutta huvila-alueen
laajentamiseen vesialuetta täyttämällä ja laitureita rakentamalla. Raha-
toimikamarin puollettua ehdotuksen hyväksymistä erinäisin kamarin
ehdottamin ehdoin kaupunginvaltuusto palautti ⁶⁾ asian tarkempien sel-
vitysten hankkimiseksi kamariin. Sen jälkeen kun hakija oli antanut
nämä selvitykset ja sekä v. t. kaupungininsinööri F. O. Ehrström että
kamari uudessa lausunnossaan vieläkin olivat sitä puoltaneet, valtuusto
päättyi ⁷⁾ myöntyä insinööri Stenbergin anomukseen seuraavin ehdoin ja
varauksin, nimittäin:

ettei rakennuksia saanut sijoittaa kahta jalkaa pitemmälle palokujan
alueelle, jolloin Siltasaaren itäinen rakennusrajaviiva saisi oikean ase-
mansa;

ettei kujan tasoittaminen eikä sen rakentaminen saanut estää Pitkän-
sillan leventämistä mainittuun rakennusrajaan asti, jos sellainen leventämi-
nen vastedes osoittautui tarpeelliseksi;

että vuokraaja vuokra-ajan kestäessä piti hyvässä kunnossa suunnitte-
lemansa rantalaiturirakenteet uhalla, että kaupunki muuten suoritti
kunnossapidon urakalla vuokraajan kustannuksella; sekä

että kaikki huvila-alueen laiturirakenteet vuokra-ajan päättyessä kor-
vauksetta joutuivat kaupungin omaisuudeksi.

Lausunto tontin kahtiajakamisesta. Senaatin vaadittua kaupunginval-
tuuston lausuntoa kauppias A. A. Kovinin anomuksesta saada lupa II kau-
punginosan korttelissa n:o 38 olevan Mikaelinkadun tontin n:o 5 kahtiajaka-
miseen siten, että hakijan omistama tontin länsipuolisko erotettaisiin sen
itäpuoliskosta, valtuusto pyydettyään ⁸⁾ asiasta lausunnot rahatoimika-

¹⁾ Ks. s. 28. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ³⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 4 §. —
⁴⁾ S:n 13 p. toukok. 7 §. — ⁵⁾ Ks. s. 11. — ⁶⁾ Valt.pöytäk. 16 p. syysk. 7 §. — ⁷⁾ S:n
18 p. marrask. 6 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. syysk. 23 §.

marilta ja v. t. kaupungininsinööriltä ja näiden anomusta puollettua päätti ¹⁾ lausunnossaan esittää sen hyväksyttäväksi.

Tonttien välisen rajaviivan oikaiseminen. Leipurimestarinleski Ch. Eriksson, jolla oli vuokralla hallussaan kaksi pienekköä osaa III kaupunginosan korttelissa n:o 51 sijaitsevasta Korkeavuorenkadun tontista n:o 26, oli rahatoimikamarilta anonut saada lunastaa toisen näistä yhdistettäväksi omistamaansa samassa korttelissa Kolmikulman varrella sijaitsevaan tonttiin n:o 5. Sen jälkeen antamassaan lausunnossa ensiksi mainitun tontin luovuttamisesta vapaaehtoiselle palokunnalle ²⁾, mihin kysymykseen tämä asia liittyi, kamari esitti, että hakijalle 50 pennin lunastusmaksusta neliöjalalta luovutettaisiin hänen tonttiinsa yhdistettäväksi tästä tontista se osa, joka joutui hakijan tontin n:o 5 kohdalle, kun tontin n:o 26 ja Kolmikulman varrella olevien tonttien n:ot 3 ja 4 välistä rajaviivaa jatkettiin suoraan puheena olevan tontinosan yli. Sen jälkeen kun myöskin kaupunginvaltuuston asettama valiokunta mietinnössään ³⁾ vapaaehtoisen palokunnan tonttikysymyksestä oli yhtynyt kamarin ehdotukseen, valtuusto ⁴⁾ hyväksyi tämän.

Siltasaaren huvila-alueiden rajaviivan oikaiseminen. Pankinkassanhoitaja C. R. Ignatius ja insinööri J. Stenberg, joista edellisellä oli vuokralla hallussaan huvila n:o 32 ja jälkimmäisellä huvila n:o 33, kumpikin kaupunkiin kuuluvalla Siltasaarella, olivat anoneet kaupunginvaltuuston hyväksymistä tehdylle ehdotukselle, joka koski mainittujen huvilain välisen rajan oikaisemista. Rahatoimikamarin puollettua anomusta valtuusto hyväksyi ⁵⁾ sen, kuitenkin siten, ettei vuokraehtoja muuten saanut muuttaa.

Tontin luovuttaminen vapaaehtoisen palokunnan rakennukselle. Vapaaehtoisen palokunnan toimikunta anoi kaupunginvaltuustolta, että III kaupunginosan korttelissa n:o 51 sijaitseva Korkeavuorenkadun tontti n:o 26 luovutettaisiin ilmaiseksi kunnalle oman talon rakentamiseksi sille siten, että tontin rakentamaton osa heti luovutettaisiin kunnalle ja sen osan luovutus, jolla eteläinen palotorni siihen kuuluvine rakennuksineen sijaitsi, tapahtuisi vastedes näiden rakennusten käytyä tarpeettomiksi. Korvaukseksi kunta rakentaisi suunnittelemaansa taloon tornin, jossa kaupungin vakinaisen palomiehistön vartiointi saataisiin suorittaa. Valtuuston lähetettyä ⁶⁾ asian ensin rahatoimikamariin tämä esitti, että valtuusto päättäisi:

1) luovuttaa vapaaehtoiselle palokunnalle mainittuun tarkoitukseen korvauksetta kyseisen tontin, m. m. ehdoin:

a) että kunta valtuuston määräämän ajan kuluessa rakensi tontille ja luovutti vakinaisen palokunnan käytettäväksi uuden kivisen palotornin, joka oli vähintään saman korkuinen kuin paikalla oleva silloinen palotorni, minkä jälkeen kaupunki kustantaisi uuden tornin kunnossapidon;

b) että tontin eteläosasta erotettiin kaupungille niin suuri osa kuin tarvittiin kivisen asuintalon, tallin ja kalustusuojan rakentamiseen vakinaisen palokunnan tarpeisiin; samoin kuin

c) että kaupunki suoritti ja kustansi tontilla olevan palotornin ja sen

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. lokak. 9 §. — ²⁾ Ks. alemm. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 4 p. marrask. 18 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. syysk. 32 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. huhtik. 8 §.

alla olevan rakennuksen sekä kalustosuojan purkamisen ja että kaikki käyttökelpoiset rakennusaineet joutuivat kaupungin omaisuudeksi;

2) kehoittaa palotoimikuntaa laadittamaan ja valtuustolle antamaan edellä mainitun vakinaisen palomiestön asuintalon ja tallin piirustukset kustannusarvioineen sekä valitsemaan tontilta paikan, johon kalustosuoja siirrettäisiin.

Ennen asian esittämistä kaupunginvaltuustolle valmisteluvaliokunta antoi vapaaehtoisen palokunnan toimikunnalle tilaisuuden vielä lausua mielipiteensä asiasta. Toimikunta ilmoitti silloin, että se tehdessään anomuksensa oli ollut sitä mieltä, että jos puheena olevalle tontille saatiin aikaan kunnalle tarkoitettu rakennus, paikalle ei tarvittaisi vakinaisen palokunnan kalustovarastoa eikä mitään suurempaa rakennusta sen tarpeisiin, vaan kaikki siellä oleva kalusto samoin kuin suurempi osa miehistöä voitaisiin siirtää suunniteltuun uuteen Kampin palovarikkoon. Jos vakinaisella palokunnalla edelleen olisi tontilla sekä miehistön kasarmi että kalustovarikko ja talli, jäisi niin vähän sopivaa tilaa vapaaehtoisen palokunnan rakennukselle, että kunnan toimikunnan mielestä piti luopua ajattelemasta rakennusyrytykseen ryhtymistä siellä.

Asiaa uudestaan esiteltäessä kaupunginvaltuustolle se lähetettiin¹⁾ valiokuntaan, jonka neuvoteltuaan rahatoimikamarin, palotoimikunnan ja vapaaehtoisen palokunnan toimikunnan kanssa tuli antaa siitä lopullinen ehdotus. Valiokunnan jäseniksi valittiin²⁾ vtt Sandberg, Numell ja Heimberger, ja sen työhön ottivat sen ohessa mainittujen viranomaisten ja palokunnan edustajina osaa rahatoimikamarin puheenjohtaja, protokollasihteeri Th. Bergelund, palotoimikunnan puheenjohtaja, pankinjohtaja vapaaherra A. G. S. von Troil ja insinööri E. L. Bergroth. — Mietinnössään³⁾ valiokunta lausui, että se tyydyttääkseen vapaaehtoisen palokunnan toivomuksen, että sen suunnitellulle rakennukselle saataisiin sopiva paikka, ennenkuin oli tehnyt asiaa koskevan päätöksensä, oli alustavasti tiedustellut kunnan toimikunnalta, suostuisiko tämä antamaan Korkeavuorenkadun tonttia koskevan anomuksensa raueta ja sen sijaan tyytymään valtuuston aikaisemmin kolmannen palotornin paikaksi varaan⁴⁾ Malmin- ja Annankatujen kulmassa sijaitsevaan alueeseen. Tähän tiedusteluun toimikunta kuitenkin oli vastannut kieltävästi huomauttaen, että viimeksi mainittu paikka sijaiten kaupungin laidassa ensiksikin oli sopimaton kunnan kokoontumispaikaksi ja toiseksi vaikuttaisi, että sen kalusto vastaisissa tulipaloissa saapuisi palopaikoille niin myöhään, että kunnan jäsenten harrastus sen tarkoitusta kohtaan sen johdosta laimenisi. Kun toimikunta siten oli hylännyt sekä valiokunnan ehdotuksen että rahatoimikamarin aikaisemmin esittämän suunnitelman, valiokunta tyytyi käsittelemään toimikunnan ehdotusta sellaisenaan. Tällöin valiokunta oli sitä mieltä, että kaupunki, vaikka antoikin täyden tunnustuksen vapaaehtoisen palokunnan uhrautuvalla ja menestyksellisellä työllä kaupungin hyväksi, kuitenkin ei voinut kaikiksi ajoiksi luovuttaa tätä palonsammutustyön kannalta kaikkein tärkeintä ja vastuullisinta kaupungin kohtaa yksistään tälle palokunnalle. Vaikkapa tämä olisikin ollut mahdollista sen järjestelyn ja kunnan vallitessa, josta vapaaehtoinen palokunta silloin oli tunnettu, oli kuitenkin muistettava, että vapaaehtoisessa palokunnassa

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. toukok. 4 §. — ²⁾ S:n 2 p. toukok. 13 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 93.

aina saattoi tapahtua tilapäisten seikkain aiheuttamia vaihteluita ja että kaupunki siinä tapauksessa, että palokunta alkoi rappeutua, ei voinut tehoisasti ryhtyä sitä ehkäisemään. Tähän katsoen ja koska kaupunki ensi sijassa oli vastuussa alueensa paloturvallisuudesta, ei puheena olevaa tärkeätä paikkaa ollut luovutettava muille kuin vakinaiselle palokunnalle, joka oli kaupungin viranomaisten alainen ja näiden järjesteltävissä ajan vaatimusten mukaisesti. Tämän perusteella ja viitaten myöskin niihin moninaisiin käytännöllisiin haittoihin, jotka liittyivät tontin luovuttamiseen vapaaehtoiselle palokunnalle, valiokunta puolestaan ehdotti toimikunnan anomuksen hylättäväksi.

Palotoimikunnan täydellisesti yhdyttyä valiokunnan mietintöön kaupunginvaltuusto sen mukaisesti päätti ¹⁾ asiaa lopullisesti esiteltäessä evätä vapaaehtoisen palokunnan anomuksen, että sen suunnittelemaa rakennusyritystä varten luovutettaisiin Korkeavuorenkadun tontti n:o 26 kokonaan.

Tontin luovuttaminen Helsingin sairaskodille. Maistraatti jätti kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi Helsingin sairaskodin toimikunnan maistraatille esittämän anomuksen, että Katajanokan korttelissa n:o 139 sijaitseva Mynttikadun tontti n:o 4 ynnä siihen rajoittuva rakentamaton alue luovutettaisiin sairaskodille ilmaiseksi tai verraten pienestä kauppahinnasta. Maistraatti puolestaan samalla puolsi anomusta, mikäli se koski mainittua tonttia, mutta huomautti, että siihen rajoittuvan alueen luovutus ei voinut tapahtua ilman että paikka jaettiin rakennustontteihin ja lupa sellaiseen kaupunginasemakaavan muutokseen hankittiin asianmukaisista järjestystä noudattaen. Valtuuston lähetettyä ²⁾ asian rahatoimikamariin tämä lausunnossaan m. m. huomautti, että Katajanokan vastainen järjestely oli aiottu toteutettavaksi siinä mielessä, että tästä paikasta luotaisiin kaupan keskuspaikka. Tähän ei sopeutunut suunnitelma sairaalain ja niiden kaltaisten laitosten sijoittamisesta tälle päätarkoitukseensakin suppealle alueelle. Kamarin oli sen vuoksi mielestään jyrkästi vastustettava toimikunnan anomusta. Toisaalta kamari sairaskodin huomiota ansaitsevan tarkoituksen johdosta oli harkinnut, voitaisiinko sille kaupungista löytää jokin toinen paikka, ja ehdotti puolestaan, että sairaskodille joko luovutettaisiin maksutta omaksi Malminkadun tontti n:o 12 tai Lapinlahdenkadun varrella, lastenkodin ja työväenasuntojen välillä sijaitseva käyttämätön tonttipaikka vuokralle maksutta käytettäväksi niin kauan kuin laitosta asianmukaisesti ylläpidettiin.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ evätä sekä toimikunnan anomuksen että rahatoimikamarin ehdotuksen.

Tontin luovuttaminen Uusmaalaisen ylioppilasosakunnan osakuntatalolle. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1877 kehoittanut ⁴⁾ maistraattia korkeimmasta paikasta anomaan kaupunginasemakaavan laajentamista siten, että valtuusto voisi luovuttaa erään Siltavuoren alueen itsenäisenä tonttina uusmaalaiselle ylioppilasosakunnalle osakuntatalon rakentamista varten. Vuonna 1879 maistraatti ilmoitti ⁵⁾, että senaatti ei ollut hyväksynyt puheena olevan osakunnan rakennustoimikunnan sen vahvistettavaksi antamia osakuntatalon piirustuksia, minkä johdosta myöskin kysymyksen tontin luovuttamisesta tarkoitukseen täytyi katsoa toistaiseksi rauenneen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. marrask. 18 §. — ²⁾ S:n 25 p. helmik. 3 §. — ³⁾ S:n 11 p. maalisk. 9 §. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 222. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 2 p. syysk. 6 §.

Vuokratonttien myynti. Vuoden 1880 talousarvion järjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ rahatoimikamarin laatiman, maistraatin talousarvioehdotukseen oheistetun ja talousarviovaliokunnan hyväksyttäväksi puoltaman²⁾ luettelon³⁾ niistä vuokratonteista, jotka luovutettaisiin lunastettaviksi mainittuna vuonna.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.

Kaatopaikan siirtäminen ja lantajauhelaituksen perustaminen. Koska oli valitettu että Kampinmalmilla sijaitseva makkilannan kaatopaikka ja sieltä juokseva likavesi levitti vastenmielistä hajua, rahatoimikamari esitti, että mainitun kaatopaikan sijaan järjestettäisiin toinen Meilansin tilan maalle Länt. viertotien varrelle. Sen ohessa kamari huomauttaen, että kaupungin makkien puhtaanapito olisi saatava järjestetyksi terveemmälle ja tarkoituksenmukaisemmalle kannalle, ehdotti, että yksityisiä henkilöitä tai yhtiöitä koetettaisiin saada perustamaan kaupunkiin lantajauhelaitos luovuttamalla tarkoitukseen maata ilmaiseksi esimerkiksi Hietaniemestä ja lupaamalla kymmenen vuoden ajaksi avustusta, 2,500 markkaa viideltä ensimmäiseltä ja 1,500 markkaa viideltä jälkimmäiseltä vuodelta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾, että Kampinmalmin kaatopaikkaa toistaiseksi tai ainakin vuoden eteenpäin sai käyttää kuten siihenkin asti, mutta päätti samalla ilmoittaa kamarille, että valtuusto oli halukas kaupungin puolesta maksutta luovuttamaan tarpeellisen paikan lantajauhelaitosta varten yhtiölle tai yksityisille, jotka ilmoittivat haluvansa perustaa kaupunkiin makkien puhtaanapitoa varten tarkoituksenmukaisen lantajauhelaituksen ja sitä ylläpitää, ja sen lisäksi, sikäli kuin se oli kaupungin edun mukaista, myöntämään suoranaista avustusta.

Sotaväen ampumaratojen siirtäminen. Sen jälkeen kun Sandnäsin huvilaa n:o 67, jonka alueella sijaitsi kaksi Suomen ja Venäjän sotaväen käyttämää ampumarataa, ympäröivälle seudulle oli alettu entistä enemmän rakentaa ja Lapin- ja Taivallahden välinen vesiliikennekin Hietaniemen ympäri oli tullut yhä vilkkaammaksi, rahatoimikamari katsoen ampumaratojen sijoituksen ihmishengille aiheuttamaan vaaraan ja niistä johtuviin muihin haittoihin oli koettanut löytää niille toisen sopivamman paikan. Kaupungin omalta kamari ei ollut löytänyt mitään muuta tähän tarkoitukseen soveltuvaa paikkaa kuin alueen, joka ulottui huvilan n:o 52 Savilan itäisen alueen keskikohdalta huvilan n:o 53 Laakson yli Greijuksen tilan maita kohti. Sielläkin kahden ampumaradan sijoittaminen kuitenkin kenties aiheuttaisi jonkin verran hankaluutta. Kamari oli sen tähden tiedustellut Fredriksperin tilan omistajalta, valtioneuvoston kassanhoitajalta C. F. Winqvistiltä, voitaisiinko ajatella ampumaratain sijoittamista sinne, ja tämä oli ilmoittanut voitavansa mainitun tilan alueelta tarjota molemmille radoille paikan, joka sijaitsi neljä virstaa kaupungista ja käsiti 2,000 kyyränä pituisen nevan. Ilmoittaen tämän kaupunginvaltuustolle kamari esitti, että valtuusto anois läänin kuvernöörin toimenpidettä, jotta puheena olevat ampumaradat ensi tilassa ja viimeistään

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 4 §. — ²⁾ Valt pain. asiakirj. n:o 24. — ³⁾ Painettu maistraatin v:n 1880 talousarvioehdotukseen. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 6 §.

ennen vuoden loppua siirrettäisiin jompaankumpaan edellä mainituista paikoista.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ anoa kuvernööriltä, että Hietakannaksen huvilan alueella olevat ampumaradat ensi tilassa siirrettäisiin toisaalle, ja tällöin tarkoitukseen kenties sopivina mainita molemmat rahatoimikamarin ehdottamat paikat.

Malminkadun varrella sijaitsevan tontin vuokralleanto. Rahatoimikamarin puoltolauseen nojalla kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ 305 markan vuosivuokrasta ja muuten vuokratonttien suhteen sovelletuin ehdoin toistaiseksi vuokrata Malminkadun tontin n:o 13 muurarinkisälli K. F. Bergmanille, joka tontin vuokraoikeutta huutokaupalla tarjottaessa oli tehnyt korkeimman tarjouksen.

Elisabetinkadun viereisen kallion vuokralleanto. Talonomistaja S. Stenfors oli rahatoimikamarilta anonut saada Elisabetinkadun tontille n:o 10 teetettävää rakennusta varten vuokrata 600 neliöjalan laajuisen kaistaleen kaupungin omistamasta, mainittuun tonttiin rajoittuvasta rakentamattomasta kalliosta. Tämän johdosta kaupunginvaltuustolle tekemässään esityksessä kamari lausui, että kalliota voitiin vastedes käyttää tonttina senkin jälkeen kun siitä oli erotettu mainittu maakaistale, joka sijaisi matalalla eikä senvuoksi hyvin soveltunut rakennettavaksi kallion muun osan yhteydessä, ja ehdotti, että kaistale toistaiseksi ja kunnes se voimassa olevan kaupungin asemakaavan tarkistuksen jälkeen voitiin myydä hakijalle, vuokrattaisiin hänelle 14 markan 40 pennin vuotisesta vuokramaksusta. — Valtuusto hyväksyi ³⁾ kamarin ehdotuksen.

Alueen vuokralleanto työväenasuntojen rakennuttamista varten. »Arbetarenes i Helsingfors byggnads aktiebolag» nimisen työväen rakennusosakeyhtiön hallitus anoi kaupunginvaltuustolta, että sille viidenkymmenen vuoden ajaksi vuokrattaisiin työväenasuntojen rakennuttamista varten eräs Ruoholahdenkadun länsipuolella ja lastenkodin sekä Lugnehuvilan työväenasuntojen eteläpuolella sijaitseva, Eichingerin viljelyksiin asti ulottuva alue, joka aikaisemmin yhtiön anomuksesta oli heinäkuun 1 p.ään varattu ⁴⁾ n. s. Mühlhausenin järjestelmän mukaisten työväenasuntojen paikaksi, ja lisäksi kolmikulmainen maa-alue lastenkodin itäpuolelta, Lapinlahden- ja Ruoholahdenkatujen väliltä. Valtuuston lähetettyä ⁵⁾ asian rahatoimikamariin tämä hankittuaan kaupungininsinöörin lausunnon puolsi ainoastaan edellisen alueen luovuttamista määrätyn ehdoin mainitulle osakeyhtiölle, jota vastoin jälkimmäinen olisi varattava kaupungin omiin tarpeisiin. — Hyväksyen kamarin ehdotuksen sellaisenaan valtuusto päätti ⁶⁾ 1,000 markan vuosivuokrasta antaa yhtiölle viidenkymmenen vuoden ajaksi vuokralle ensiksi mainitun, yhteensä 171,088 neliöjalkaa käsittävän alueen ehdoin, että yhtiö siitä huolimatta oli velvollinen kaupungin sitä vaatiessa lunastamaan maan sekä muuten seuraavin ehdoin:

että yhtiö ensi tilassa antoi valtuustolle kartan, josta kävi ilmi alueen jako tontteihin, jotka olivat aiotut kuuluviksi itsekuhunkin suunnitelluista rakennuksista, jotta tonttijako voitaisiin merkitä vastaiseen uuteen kaupungin asemakaavaan ja tonttien myynti siten kävisi mahdolliseksi; että myynnin tapahtuessa hinta, josta asianomaiset oikeutettiin lunas-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 11 §. — ²⁾ S:n 16 p. lokak. 15 §. — ³⁾ S:n s:n 16 §. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 252. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 25 p. helmik. 5 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. maalisk. 4 §.

tamaan tontit, määrättiin samassa järjestyksessä, jota noudatettiin vuokratontteja myytäessä; sekä

että yhtiön säilyttääkseen vuokraoikeutensa vuosittain tuli rakentaa vähintään kaksi ehdotetuista rakennuksista, niin että koko alue enintään kahdeksassa vuodessa tuli rakennetuksi laaditun suunnitelman mukaisesti.

Erään Kampinmalmin alueen vuokralleanto. Rahatoimikamarin tekemän esityksen kaupungin omistamalla käyttämättömällä maalla sijaitsevan Malminkadun tontiksi n:o 14 merkityn Kampinmalmin alueen vuokraamisesta kirjanpitäjä K. Lomanille kaupunginvaltuusto palautti ¹⁾ kamariin, jonka tuli antaa tarkempi selvitys paikan asemasta kaupunginasema-kaavassa. Kamari ei kuitenkaan vuoden varrella antanut asiasta uutta esitystä.

Erään Hietaniemen alueen vuokralleanto. Puuseppämestari K. K. Sylvanderin anottua rahatoimikamarilta, että hän saisi puutavaravara-
rastia ja kuivaamon rakentamista varten vuokrata erään maa-alueen uuden luterilaisen hautausmaan läheltä, kamari toimitettuaan paikalla katselmuksen esitti, että 34,000 neliöjalan laajuinen, hautausmaan luoteisrajaa lähinnä oleva Hietaniemen alue luovutettaisiin hakijalle edellä mainittuun tarkoitukseen 100 markan vuosivuokrasta toistaiseksi ja kunnes kaupunki itse tarvitsi aluetta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ kamarin ehdotuksen sellaisin lisäyksin, että hakija siinä tapauksessa, että kaupunki piti tarpeellisena ottaa takaisin puheena olevan alueen, oli velvollinen kustannuksellaan poistamaan sinne mahdollisesti teettämänsä rakennukset.

Puuseppämestari Sylvanderin myöhemmin tekemään anomukseen, että hänet oikeutettaisiin rakennuttamaan vuokra-alueelle asuintalo sekä kuivan puutavaran säilytysuoja, kaupunginvaltuusto lähetettyään ³⁾ asian rahatoimikamariin tämän ehdotuksesta myöntyi ⁴⁾ ehdoin, että vuokramaksu korotettiin 150 markkaan vuodelta, että asuintalot rakennettiin asianomaisen viranomaisen hyväksymien piirustusten mukaisesti sekä että hakija vuokrakauden päättyessä ilman korvausta poisti myöskin uudet rakennukset.

Brogårdin huvilan n:o 34 vuokralleanto. Evättyään Brogårdin huvilassa n:o 34 toimitetun katselmuksen jälkeen silloisen vuokraajan, vaskenvalaja G. Lindströmin anomuksen mainitun huvilan vuokra-ajan pidentämisestä rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuustolle, että puheena oleva huvila katselmuksmiesten ehdotuksen mukaisesti uudessa vuokrahuutokaupassa tarjottaisiin vuokralle kolmena palstana joista n:o 1 käsitti 0.718, n:o 2 1.421 ja n:o 3 0.405 tynnyrialaa. Valtuusto hyväksyi ⁵⁾ tämän esityksen.

Erään Surutoin-huvilan alueen vuokralleanto. Talonisännöitsijä F. Kindt oli rahatoimikamarilta anonut saada rakentamista varten kolmenkymmenen vuoden ajaksi vuokrata tonttipaikan Surutoin-nimiseen huvilaan n:o 25 kuuluvalta It. viertotien varrella sijaitsevalta käyttämättömältä maalta. Paikalla toimitetun katselmuksen jälkeen kamari anoi kaupunginvaltuustolta lupaa 41,400 neliöjalan laajuisen sikäläisen alueen luovuttamiseen hakijalle mainituksi ajaksi vuokramaksusta, jota kamari tarjottuaan paikan julkisella huutokaupalla piti kohtuullisena sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 2 §. — ²⁾ S:n 4 p. helmik. 2 §. — ³⁾ S:n 13 p. toukok. 13 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. kesäk. 6 §. — ⁵⁾ S:n s:n 8 §.

pääasiassa asuntohuvilain vuokralleannossa sovelletuin ehdoin. Valtuusto palautti ¹⁾ asian kamariin, jonka tuli antaa siitä uusi esitys sen jälkeen kun huutokauppa oli selvittänyt paikan käyvän vuokra-arvon ja kamarille siten oli tullut mahdolliseksi antaa lopullinen ehdotus vuokramaksun määrästä. Kun julkinen huutokauppa sen jälkeen oli toimitettu, kamari uudessa esityksessä anoi lupaa puheena olevan alueen vuokraamiseen hakijalle 150 markan vuosivuokrasta ja muuten edellä mainituin ehdoin. Tähän esitykseen valtuusto myöntyi ²⁾.

Pienen Siltasaaren vuokralleanto. Sen johdosta että Pieni Siltasaari nimisen varastopaikan n:o 31 vuokrankausi päättyi kertomusvuoden lopussa, rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuustolle, että saari sen jälkeen luovutettaisiin viidenkymmenen vuoden ajaksi asuintalojen rakentamiseen pääasiallisesti niillä ehdoilla, joita noudatettiin kaupungin asuntohuvilain vuokralleannossa. Valtuusto palautti ³⁾ asian kamariin kehoittaen tätä harkitsemaan, eikö olisi syytä jättää Pientä Siltasaarta, josta todennäköisesti ei saataisi mainittavaa vuokraa, toistaiseksi käyttämättä, jotta se, jos se nähtiin sopivaksi, olisi käytettävissä istutukseksi, maihinlaskupaikaksi tai muuhun kaupungin tarkoitukseen. Rahatoimikamarin uudessa esityksessään huomautettua, että istutusten järjestäminen saarelle aiheuttaisi runsaasti kustannuksia ja että se rantojensa vähäisen vedensyvyyden takia ei soveltunut maihinlaskupaikaksi, valtuusto kuitenkin päätti ⁴⁾ hyväksyä kamarin ehdotuksen saaren vuokraamisesta edellä mainituksi ajaksi asuintalojen rakentamiseen.

Kappelin vuokralleanto. Ent. metsänhoitaja O. K. A. Wetterhoff, jolle Itäisen esplanaadin kahvilapaviljonki, n. s. Kappeli, ravintolaoikeuksineen oli vuokrattu ⁵⁾ kesäkuun 1 p:ään 1885, anoi päästäkseen sopimukseen velkojensa kanssa kaupunginvaltuustolta lupaa mainitun paviljongin pitämiseen suljettuna marraskuun loppuun. Sen johdosta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että hakija, jonka vararikon valvontapäivä oli määrätty, jo jonkin aikaa oli luvatta pitänyt paviljongin suljettuna ja siten vuokrasopimuksen mukaan menettänyt vuokraoikeutensa, ja että valtuuston oli tehtävä päätös vuokrasuhteen lopettamisesta. Kamarin oli kuitenkin tunnustettava, että hakija, joka toistaiseksi ei ollut velassa kaupungille, suhteellisen lyhyessä ajassa oli saanut esplanaadin parempaan kuntoon kuin se oli ollut vuokra-ajan alkaessa, ja jätti kaupunginvaltuuston harkittavaksi, voitaisiinko hakija, ellei valtuusto heti ottanut häneltä pois vuokraoikeutta, oikeuttaa pitämään paviljonki suljettuna marraskuun loppuun velvollisena viimeistään joulukuun 1 p:stä sopimuksen mukaisesti pitämään ravintolaliikenne siellä käynnissä uhalla, että häneltä muuten otettiin vuokraoikeus pois. Asiaa esiteltäessä valtuusto kamarin vähemmistön ilmaiseman poikkeavan mielipiteen mukaisesti päätti ⁶⁾ ilmoittaa hakijan menettäneen vuokraoikeutensa.

Rahatoimikamarin tämän johdosta kuulutuksella kehoitettua halukkaita yrittäjiä tekemään kamarille mainitun paviljongin vuokraoikeutta koskevia tarjouksia, teki sellaisen ainoastaan kauppias A. J. Johansson, joka tarjoutui ottamaan vuokraoikeuden haltuunsa kesäkuun 1 p:ään 1885 samoin ehdoin kuin metsänhoitaja Wetterhoff eli 8,000 markan vuosi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 5 §. — ²⁾ S:n 17 p. kesäk. 4 §. — ³⁾ S:n 2 p. syysk. 17 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. marrask. 9 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 236 ja seur. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 4 p. marrask. 10 §.

maksusta, minkä lisäksi hän sitoutui omalla kustannuksellaan panemaan esplanaadin suihkukaivon parempaan kuntoon ja varustamaan sen jollakin sopivalla pronssisella ryhmällä, veistoksella tai maljakolla sekä kaunistamaan esplanaadia istutuksilla. Kamarin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ tämän tarjouksen ja kehoitti kamaria tekemään kauppias Johanssonin kanssa yksityiskohtaisen sopimuksen, jossa uudelle vuokraajalle soveltuville osilla siirrettiin metsänhoitaja Wetterhoffilla olleet velvollisuudet ja oikeudet. Kauppias Johanssonin tässä yhteydessä tekemän ja kamarin puoltaman anomuksen, että hän saisi täydellisesti aidata itäisen esplanaadin rauta-aitauksella siten, että sinne pääsisi ainoastaan Pohj. Esplanaadikadulta ja että vuokra-aika siinä tapauksessa pidentettäisiin kahdeksaksi vuodeksi, valtuusto sensijaan epäsi.

Vuokraehtojen muuttaminen. Rakennusmestari J. Nymanin tekemän anomuksen, että hänen viiden vuoden ajaksi lukien tammikuun 1 p:stä 1878 4,000 markan vuosimaksusta vuokraamansa Etel. Blekholman vuokramaksua alennettaisiin, kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾ rahatoimikamarin siltä pyydetyssä ³⁾ lausunnossa suhtauduttua siihen kielteisesti.

Vuokraoikeuden pidentäminen. Kauppias G. Barkoff, jolla oli vuoden 1879 loppuun vuokralla hallussaan Arkadian huvilaan kuuluva »Junkkarikoulun viljelykset» niminen alue, oli kaupunginvaltuustolta anonut, että hän siinä tapauksessa, että hän kertomusvuoden lopussa menetti vuokraoikeutensa, saisi kahdenkymmenenviiden vuoden ajaksi vuokrata sen osan mainittua aluetta, jolla hänen perustamansa luujauhotehdas sijaitsi. Rahatoimikamarin toimitettua paikalla katselmuksen ja sen jälkeen ehdotettua anomuksen evättäväksi valtuusto tehdäkseen hakijalle mahdolliseksi vähitellen siirtää tehdasrakennukset toiseen paikkaan päätti ⁴⁾ sallia, että sen alueen vuokraoikeuden, jolla tehdasrakennukset sijaitsivat, sai pidentää vuodeksi kerrallaan ja muuten ehdoin, jotka kamarin tuli vahvistaa.

Hakijan myöhemmin maistraatille esittämän anomuksen, että sen Kampinmalmin alueen vuokraoikeus, jolla hänen luujauhotehtaansa sijaitsi, pidennettäisiin yhdestä viiteen vuoteen, kaupunginvaltuusto lähetti ⁵⁾ rahatoimikamariin, mutta tämän lausunto ei saapunut kertomusvuoden aikana.

Vuokraoikeuden siirto. Rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto oikeutti ⁶⁾ maalari Z. Johanssonin kaupunkia kuulematta luovuttamaan toiselle henkilölle hallintaoikeutensa puoleen Kapteeninkadun vuokratonttia n:o 1.

Samana vapaamman käyttöoikeuden kaupunginvaltuusto, niinkään rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti, myönsi ⁷⁾ kaupungin työ- ja vaivaistalon tarkastajalle C. E. Degerholmille hänen vuokraamaansa Töölössä olevaan huvilapalstaan n:o 60 b.

Eversti vapaaherra A. L. Ramsayn ja amiraali J. E. von Schantzin tekemän anomuksen, että Helsingin pitäjän Talin kylässä sijaitsevan kaupungille lahjoitetun Reimarsin tilan vuokraoikeus siirrettäisiin edelliseltä jälkimmäiselle, kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁸⁾ lähetettyään ⁹⁾ sen ensin rahatoimikamariin.

Sen jälkeen kun rahatoimikamari oli evännyt majuri R. J. Mæxmon-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 3 §. — ²⁾ S:n 2 p. syysk. 12 §. — ³⁾ S:n 17 p. kesäk. 15 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. huhtik. 12 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. jouluk. 5 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. tammik. 10 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. huhtik. 5 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. kesäk. 7 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. toukok. 13 §.

tanin sille esittämän anomuksen, että hänet oikeutettaisiin kaupunkia kuulematta luovuttamaan toiselle henkilölle Töölössä olevan Ruusavillan huvilan n:o 56 hallintaoikeus, majuri Mæxmontän kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä uudisti anomuksensa, mutta lähetettyään ¹⁾ sen kamarin valtuustokin kamarin epäävän lausunnon mukaisesti hylkäsi ²⁾ anomuksen. Hakija teki sen jälkeen kamarille uuden samaa tarkoittavan anomuksen oheistaen erinäisiä todistuksia. Tähän anemukseen valtuusto kamarin sitä puollettua myöntyi ³⁾.

Rahatoimikarin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto oikeutti ⁴⁾ myöskin »Arbetarenes i Helsingfors byggnads aktiebolag» nimisen yhtiön kaupunkia kuulematta luovuttamaan toiselle vuokraajalle kaupungin sille vuokraaman ⁵⁾ Ruoholahdenkadun varrella sijaitsevan alueen hallintaoikeuden.

Rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto edelleen myönsi ⁶⁾ puuseppämestari K. H. Bärlundille yhtäläisen vapaamman hallintaoikeuden Eläintarhan huvilaan n:o 4.

Myöskin Knihdin saaren n:o 97 vuokraajalle kauppias E. Rudophille myönnettiin ⁷⁾ rahatoimikamarin puoltavan lausunnon mukaisesti vastaavasti laajennettu vuokra-alueensa hallintaoikeus.

Sirkusrakennuksen säilyttäminen Rautatientorilla. Sirkuksenjohtaja hovitallimestari G. Cinisellin maistraatille esittämän anomuksen, että hänen Rautatientorille pystyttämänsä sirkusrakennus saisi jäädä paikalleen talven yli uudestaan käytettäväksi seuraavana vuonna, kaupunginvaltuusto epäsi ⁸⁾.

3. Kaupungin omistamien talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset.

Raatihuoneen huoneistojaon muutoksia. Maistraatti antoi kaupunginvaltuustolle esityksen raatihuoneen huoneistojaon muuttamisesta, erikoiden lisätilan varaamiseksi kaupunginvankilalle ja poliisivartiokonttorille. Valtuusto lähetti ⁹⁾ asian valiokuntaan, jonka neuvoteltuaan rahatoimikamarin ja v.t. kaupungininsinöörin kanssa tuli harkita koko laajuudeltaan kysymystä raatihuoneen huoneistojen sopivimmasta järjestelystä sekä muualta vuokrattavien huoneistojen tarvetta. Valiokunnan jäseniksi valittiin ¹⁰⁾ vtt Grönqvist, Ärt, Sandberg ja Numell sekä arkkitehti A. Boman, minkä lisäksi kunnallisormestari O. L. Palmgrenia pyydettiin ottamaan osaa valiokunnan töihin.

Sen valiokunnan ehdotuksesta, joka antoi mietinnön ¹¹⁾ kaupungin vuoden 1878 tilejä koskevasta tilintarkastuskertomuksesta, kaupunginvaltuusto myöhemmin antoi ¹²⁾ uudelle valiokunnalle lisätehtäväksi harkita, miten rahatoimikamari ja rahatoimikonttori voisivat saada vierekkäin sijaitsevat huoneistot.

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. toukok. 3 §. — ²⁾ S:n 17 p. kesäk. 5 §. — ³⁾ S:n 2 p. syysk. 31 §. — ⁴⁾ S:n s:n 11 §. — ⁵⁾ Ks. s. 11. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 30 p. syysk. 10 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. marrask. 5 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. syysk. 9 §. — ⁹⁾ S:n 4 p. marrask. 6 §. — ¹⁰⁾ S:n 18 p. marrask. 15 §. — ¹¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 3 §.

Tähän valiokuntaan lähetettiin ¹⁾ sitäpaitsi raastuvanoikeuden kolmannen osaston tekemä esitys, että sille osoitettaisiin tarkoituksenmukaisempi huoneisto kuin sillä silloin oli käytettävänä raatihuoneessa.

Lavantautitoipilaiden sijoittaminen vaivaistalon lastenkotirakennukseen. Lääkintöhallituksen alistettua kaupungissa puhjenneen lavantautikulkutaudin johdosta läänin kuvernööriin harkittavaksi, eikä kaupunkiin ensi tilassa olisi järjestettävä ylimääräistä sairaalaa lavantautipotilaille, kuvernööri oli antanut maistraatille määräyksen ryhtyä viipymättä tämän johdosta tarpeellisiin toimenpiteisiin. Maistraatin sen jälkeen pyytämässä lausunnossa terveyslautakunta huomautti m.m., että kulkutauti tosin vielä ei ollut saanut niin laajoja mittasuhteita, että se olisi tehnyt ylimääräisen sairaalan tarpeelliseksi, mutta että kaupungin, koska tauti kenties voi edelleen levitä, oli syytä harkita keinoa siinä tapauksessa pelättävissä olevan sairaalain liikakuormituksen helpottamiseksi. Koska sellainen liikakuormitus suurelta osalta aiheutuisi siitä, että lavantautipotilaat tautinsa kestätyään viipyisivät kauan sairaaloissa toipilaina, valiokunta arveli, että suotava evakuatio olisi helpoimmin ja kaupungille vähimmin kustannuksin aikaansaavassa, jos nämä potilaat sekä yleisestä sairaalasta että kuumesairaalasta toipilasasteelle ehdittyään siirrettäisiin kaupungin työ- ja vaivaistaloon perustettuun sairaalaan, jossa oli tähän tarkoitukseen käytettävissä riittävä sijamäärä. Siinä tapauksessa olisi näiden sairaiden lääkinhoito uskottava itäisen alueen köyhäinlääkärille ja heille järjestettävä erityinen ruokatalous, jota samoin kuin heidän muutakin hoitoaan terveyslautakunnan olisi välittömästi valvottava. Vaivashoitojohtokunta antoi sen jälkeen tästä asiasta lausunnon maistraatille lausuen siinä m.m., että työ- ja vaivaistalon sairaalassa tosin sillä hetkellä oli 20 vapaata sairassijaa, mutta että johtokunta vaivashoidon kannalta ei voinut puoltaa lavantautitoipilaitten sijoittamista niille. Mahdollista oli näet, että lavantaudin tartunta heidän kauttaan leviäisi vaivaistalon henkilökuntaan, mistä voisi olla mitä vakavimmat seuraukset. Huomiotta ei ollut jätettävä sitäkään seikkaa, että kaupungin epäluuloisissa köyhissä varsin helposti voisi viritä pelko, että kaupungin viranomaiset suunnitelluilla toimenpiteillä halusivat edistää kuolevaisuutta heidän keskuudessaan. Ehdotettu puheena olevien toipilaiden erityinen ruokatalous aiheuttaisi sek in hankaluutta.

Maistraatin jätettyä asian kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi tämä ensin katsoen siihen, että ylimääräisten sairaalain tarve ainakaan toistaiseksi ei näyttänyt olevan pakottava, päätti ²⁾ ainoastaan kehoittaa terveyslautakuntaa siinä tapauksessa, että kulkutauti kaupungissa todellakin sai sellaiset mittasuhteet, että ylimääräinen sairaala kävi välttämättömäksi, antamaan asiasta uuden esityksen.

Myöhemmin, sen jälkeen kun terveyslautakunta kulkutaudin kiihdytyä oli antanut asiasta uudistetun esityksen, kaupunginvaltuusto sen ehdotuksen mukaisesti päätti ³⁾:

että työ- ja vaivaistalon sairaalasta oli enintään kolmen kuukauden ajaksi luovutettava kaksi sairassalia sekä kaksi pienehköä huonetta ja keittiö sellaisille lavantaudista toipuville, joita itse sairauden aikana oli hoidettu kuumesairaalassa tai yleisessä sairaalassa;

että itäisen alueen köyhäinlääkärin tuli huolehtia lääkinhoidosta

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 7 §. — ²⁾ S:n 16 p. syysk. 12 §. — ³⁾ S:n 30 p. syysk. 2 §.

tällä sairasantostolla ja saada tästä kohtuullinen korvaus ja että terveyslautakunnan hänen ehdotuksestaan tuli ottaa osastolle sairaanhoitajatar ja tarpeellinen palveluskunta;

että terveyslautakunnan yksissä neuvoin vaivahoidojohtokunnan kanssa tuli järjestää puheena olevan sairasantoston ruokatalous, jota samoin kuin muita yksityisseikkoja sillä toimivan lääkärin tuli valvoa; sekä

että osaston kustannukset oli suoritettava vuoden talousarvioon vakinaista kuumesairaalaa varten merkittyjen määrärahojen ylijäämistä ja terveyslautakunnalle annettava tehtäväksi, jos nämä osoittautuivat riittämättömiksi, siitä valtuustolle ilmoittaa.

Tämän johdosta vaivahoidojohtokunta sen ja terveyslautakunnan valtuutettujen pidettyä yhteisen neuvottelukokouksen esitti, että valtuusto muuttaisi päätöstään siten, että lavantautitoipilaitten hoitoa varten puheena olleen työ- ja vaivaistalon sairaalan huoneiston asemasta toistaiseksi saisi tyhjentää ja ottaa käytäntöön vaivaistalon alueella sijaitsevan erillisen, lastenkotina käytetyn rakennuksen, joka käsitti viisi asuinhuonetta, joista yksi tätä tarkoitusta varten sopi järjestettäväksi tilapäiseksi keittiöksi. Tähän valtuusto myöntyi¹⁾ edellyttäen, että terveyslautakunta tyytyi johtokunnan ehdottamaan muutettuun järjestelyyn.

Huoneiston vuokraaminen sotaväen majoitusta varten. Majoituslautakunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ lautakunnan leskirouva M. Kleineh'n kanssa tekemän vuokrasopimuksen huoneiston luovuttamisesta vuokravuonna 1879—80 sotilashenkilöille, joilla virka-asioissa tilapäisesti kaupungissa oleskellessaan oli oikeus majoituksen saantiin. Sopimuksen mukaan oli rouva Kleineh'lle mainittuna vuokravuonna maksettava vuoden 1878—79 4,000 markasta 5,000 markkaan korotettu vuokra.

Tavarasuojain rakentaminen Eteläsatamaan. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa tullinylijohdokunnan vireille paneemasta ehdotuksesta, että Eteläsatamaan rakennettaisiin kaksi tavarapaviljonkia, toinen Länt. rantakadun keittihuoneen pohjoispuolella olevan puulaiturin pohjoispäähän, toinen sille kivistä rakennetulle laiturivarrelle, joka etelässä sulki keisarillisen palatsin ulkopuolella olevan purjeverevalkaman, valtuusto vuonna 1878 oli antanut rahatoimikamarille tehtäväksi³⁾ antaa asiasta lausunnon ja siinä ottaa huomioon myöskin sen mietinnön ja ehdotuksen, jonka eräs vuonna 1875 asetettu valiokunta⁴⁾ aikaisemmin oli antanut samasta asiasta. Tämän johdosta kamari pyysi asiasta lausunnot satamakapteenilta ja kaupungininsinööriltä. Edellinen ehdotti, että eteläinen näistä paviljongeista, joka, jos se sijoitettiin torille keittihuoneen luo, tulisi sijaitsemaan liian kaukana, rakennettaisiin paaluille kalastajasataman eteläosan päälle ja että sen pohjoispuolelle rakennettaisiin ajorata mainitun sataman poikki ja joka sivulle työntöovent sekä että tämän paviljongin kaakkoiskulmasta luovutettaisiin neljäsosa sen koko pinta-alasta tullilaitokselle, jolle tähän osastoon erotettaisiin tulisijallinen huone; toinen paviljonki taas olisi rakennettava 50 jalkaa länteen kaatterisatamasta ja sen itäinen osa erotettava tullilaitoksen tarpeisiin, mutta muuten tämän paviljongin tulisi olla avonainen ilman sivuseiniä. Jos nämä paviljongit rakennettiin puusta ja katot rautalevystä, laski kaupungininsinööri niistä olevan kustannuksia eteläisestä paviljongista 35,000

1) Valt pöytäk. 16 p. lokak. 1 §. — 2) S:n 18 p. helmik. 6 §. — 3) Ks. 1875—78 kert. s. 346. — 4) S:n s. 42.

markkaa, mihin tuli lisäksi 8,000 markkaa ajotien kiveämisestä nupukivillä, ja pohjoisesta paviljongista 12,000 markkaa sekä lisäksi 6,000 markkaa nupukivilattiasta. Valtuustolle antamassaan omassa lausunnossaan kamari puolsi periaatteessa näiden ehdotusten hyväksymistä, mutta huomautti samalla, että runsaiden kustannusten tähden toistaiseksi olisi rakennettava ainoastaan satamakapteenin ehdottama kalastajasataman viereinen paviljonki.

Asian ensimmäisessä esittelystä kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen, että paviljongin rakentaminen kaatterisatamaan saisi jäädä toistaiseksi, mutta palautti asian muuten kamariin saadakseen tarkemman selvityksen kalastajasatamaan tulevan tavarasuojan sopivimmasta paikasta.

Uudessa lausunnossaan rahatoimikamari pysyi aikaisemmin lausumassaan käsityksessä tavarasuojan sijoittamisesta. Sen lisäksi kamari lähetti valtuustolle v.t. kaupungininsinöörin F. O. Ehrströmin laatiman piirroksen, johon oli merkitty kaksi muuta hänen tavarasuojalle ehdottamaansa paikkaa, sekä kuusi vaihtoehtoista kustannusarviota puheena olevan suojan rakentamisesta.

Asiaa uudestaan esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ lykätä sen valiokuntaan, johon valittiin ³⁾ vtt L. Th. Krogius, Svensson ja Edlund sekä kauppias O. Lindblad.

Valiokunta ei antanut mietintöä kertomusvuoden kuluessa.

Oman talon rakentaminen reaalikoululle. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 asettanut ⁴⁾ valiokunnan valmistelemaan kysymystä oman talon rakentamisesta reaalikoululle VII kaupunginosan korttelissa n:o 104 olevalle Korkeavuorenkadun tontille n:o 19 (osoite n:o 21). Tämän johdosta valiokunta ensin laati koulurakennuksen ohjelman, joka läheisesti liittyi oppilaitoksen kouluneuvoston tekemään ehdotukseen. Ohjelman mukaan rakennus tehtäisiin kivistä kaksi- tai kolmikerroksiseksi ja käsittäisi kuusi luokkahuonetta, joihin tultiin yhteisestä käytävästä, luonnonhistoriallisten ja fysikaalisten kokoelmain huoneet, joita kumpaakin voitiin käyttää luokkahuoneina, piirustusvälinehuoneen, voimistelusalin, yleisen kokoussalin, jota samalla käytettäisiin piirustussalina, rehtorin kansliahuoneen, opettajain huoneen, eteisen, vahtimestarin eteisen, huoneen ja keittiön sekä rengin huoneen. Arkkitehti F. A. Sjöströmin sen jälkeen valiokunnan pyynnöstä laadittua kolmet eri luonnospiirustukset rakennusta varten, valiokunta mietinnössään ⁵⁾ puolsi hyväksyttäväksi luonnosta n:o 3, jonka mukaan rakennus olisi kolmikerroksinen, kaakeliuunein lämmitettävä ja tuuletus tapahtuisi imusavupiipun välityksellä. Tämä luonnos poikkesi edellä mainitusta ohjelmasta sikäli, että m.m. luonnonhistoriallisille ja fysikaalisille kokoelmille oli varattu kummallekin eristetty huone, johon välittömästi liittyi lukusali, sekä että kellarikerrokseen oli sijoitettu kaksi huonetta ja ylimpään kerrokseen niinkään kaksi huonetta, jotka viimeksi mainitut olivat tarkoitettut naimattomien opettajain asunnoiksi. Rakennuksen kustannusarvio nousi tämän ehdotuksen mukaan 180,000 markkaan tarpeellisesta ulkohuoneesta aiheutuvia kustannuksia lukuun ottamatta. — Valiokunta ehdotti, että valtuusto pääasiassa hyväksyisi tämän suunnitelman ja kehoittaisi vuonna 1878 asettamaansa valiokuntaa ⁶⁾, jonka tuli

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 1 §. — ²⁾ S:n 30 p. syysk. 4 §. — ³⁾ S:n s:n 18 §. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 341. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 375.

käsitellä kysymystä suurehkon uudisrakennus- ja järjestelylainan ottamisesta, lainamäärää arvioidessaan ottamaan huomioon reaalikoulun talon rakentamiseen mainitulle tontille tarvittavan rahamäärän, arviolta 180,000 markkaa.

Valiokunnan mietintöä esitellessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ lykätä toistaiseksi pääkysymyksen käsittelyn ja pyytää siitä reaalikoulun kouluneuvoston lausuntoa, mutta valiokunnan ehdotuksesta hyväksyä maksettavaksi arkkitehti Sjöströmin luonnospiirustusten ja kustannusarvion laatimisesta esittämän laskun, 642 markkaa.

Pääkysymystä ei vuoden varrella otettu uudestaan käsiteltäväksi.

Uuden kansakoulutalon rakennuttaminen. Kaupunginvaltuusto oli ottanut ²⁾ kaupungin vuoden 1879 talousarvioon 82,000 markan määrärahan uuden kansakoulutalon ynnä tarpeellisten ulkohuoneiden teettämiseksi Malminkadun tonteille 1 ja 2 (osoitenumerot 2—4) suoritettavaksi kansakoulujen rahastoista otettavasta lainasta, minkä ohessa valtuusto oli antanut kansakoulujohtokunnalle tehtäväksi antaa laatia ehdotettujen rakennusten uudet yksityiskohtaiset piirustukset kustannusarvioineen. Koska valtuusto ei ollut hankkinut kansakoulujohtokunnan hyväksymistä mainitun rahamäärän, vaan ainoastaan aikaisemmin riittävänä pidetyn määrän, 60,000 markan, lainaamiselle, ja kun laina-aikaa ei ollut määrätty kahdeksi vuodeksi tai sitä lyhyemmäksi ajaksi, maistraatti kieltäytyi antamasta virka-apuaan valtuuston päätöksen toimeenpanemiseen. Tämä kieltäytyminen ei kuitenkaan antanut valtuustolle toimenpiteen aihetta ³⁾, koska se ei katsonut puheena olevan rahamäärän ottamisen talousarvioon merkitsevän lopullista päätöstä rahamäärän lainaamisesta, mikä päätös samoin kuin lainaehdojen tarkempi määrittäminen tuli kysymykseen vasta sen jälkeen kun lopulliset piirustukset kustannusarvioineen olivat laaditut ja kaupunginvaltuusto oli ne tarkastanut.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti kansakoulujohtokunta sittemmin antoi valtuustolle neljät mainituille tonteille kivistä rakennettavan kansakoulutalon ja sen ulkohuonerakennuksen luonnospiirustukset. Kolmet näistä oli johtokunnan kehoituksesta laatinnut arkkitehti C. Th. Höijer, neljännet filosofianmaisteri K. F. Heikel. Johtokunta puolsi osaltaan hyväksyttäväksi arkkitehti Höijerin ehdotusta n:o 3, jonka mukaan kaksikerroksinen päärakennus käsitti viisi koulusalaa, vahtimestarin huoneiston, päällysvaatehuoneen y.m. ja kivinen ulkohuonerakennus halkosuoja ja makit. Valtuuston lähetettyä ⁴⁾ asian vuonna 1878 samaa kysymystä valmistelemaan asetettuun ⁵⁾ valiokuntaan tämä yhtyi johtokunnan ehdotukseen tehtyään siihen eräitä muutoksia. Valiokunnan lausunnon mukaisesti valtuusto hyväksyi ⁶⁾ edellä mainitun piirustuksen n:o 3 siten muutettuna, että vahtimestarin asunto oli järjestettävä varsinaisen kouluhuoneiston välittömään yhteyteen, sen huoneet tehtävä matalammiksi kuin luokkahuoneet ja sen alle holvattuun kellariin järjestettävä halkosuoja, jota siinä tapauksessa ei tarvinnut sovittaa ulkohuonerakennukseen.

Koska valtuuston jäsenlukua tämän asian jatkuvaa käsittelyä varten oli lisättävä, valtuusto sen jälkeen pyysi ⁷⁾ maistraattia ryhtymään tätä tarkoittavaan toimenpiteeseen. Maistraatti ilmoitti sittemmin, että raastuvankokouksessa toimitetussa vaalissa oli valtuuston lisäjäseniksi valittu

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. helmik. 11 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 343. — ³⁾ Valt. pöytäk. 1 p. huhtik. 3 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. kesäk. 14 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 344. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 13 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. lokak. 4 §.

kauppiaat W. Scharin, A. Dahl ja G. F. Stockmann, tehtailija A. H. Bade, insinööri E. L. Bergroth, eversti A. Gahmberg, kauppiaat A. F. Wasenius, ylitirehtööri S. V. Calamnius, kauppiaat A. Ferlmann, professorit R. A. Montgomery ja L. H. S. Mechelin, teurastajamestari C. Lindroth, kirjakauppiaat K. E. Holm, kollegiasessori N. C. Westermarck, merikapteeni V. R. Kählman, tirehtööri C. G. Borg, laamanni A. F. Jansson, päätoimittaja N. V. A. Löfgren, muurarimestari A. Helin, ravintoloitsija G. Blomqvist, kauppiaat E. J. Willstedt, protokollasihteeri N. Björklund, esittelijäsihteeri, vapaaherra C. V. de la Chapelle ja rakennusmestari F. Brandt. Siten lisätty kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ kokouksessaan, että ennenkuin asiassa ryhdyttiin enempiin toimenpiteisiin, oli painettava ja valtuutetuille jaettava seikkaperäinen yhteenveto siinä syntyneistä asiakirjoista, minkä jälkeen asia otettaisiin uudessa kokouksessa edelleen käsiteltäväksi. Sen jälkeen kun valtuutetuille oli jaettu tällainen valtuuston sihteerin laatima yhteenveto²⁾, lisätty kaupunginvaltuusto uudessa kokouksessaan päätti³⁾:

hyväksyä varsinaisen valtuuston koulurakennusta koskevan päätöksen siten muutettuna, että rakennus oli tehtävä kolmikerroksiseksi ja ylin kerros järjestettävä pääpiirteittäin samalla tavalla kuin toinen varsinaisen kaupunginvaltuuston hyväksymässä luonnoksessa, sekä että sitäpaitsi sopivalla tavalla, esim. vahtimestarin huoneistosta erottamalla, oli järjestettävä erityinen huone opettajiston neuvottelu- ja kokoushuoneeksi;

ottaa puheena olevaa rakennusyritystä varten 100,000 markan suuruisen lainan kahta vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin;

jättää varsinaiselle valtuustolle tehtäväksi hankkia viimeksi mainitulle päätökselle senaatin talousosaston vahvistuksen ja ratkaista kaupunkia sitovasti, keneltä ja millaisin maksuehdoin mainittu laina sopivimmin oli otettava.

Tässä yhteydessä varsinainen valtuusto päätti⁴⁾ panna seuraavaan vuoteen pöydälle tätä yritystä varten kenties tarpeellisen rakennustoimikunnan valitsemisen ja muut asiaa koskevat, lisätyn valtuuston päätöksestä aiheutuvat toimenpiteet.

Oman talon rakentaminen kansankirjastolle ja lukusalille. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 antanut⁵⁾ valiokunnalle, joka vuonna 1877 oli asetettu⁶⁾ käsittelemään kansankirjaston huoneistokysymystä, tehtäväksi laatia ja antaa valtuuston tutkittavaksi yleisen suunnitelman oman talon rakentamisesta mainituille laitoksille. Vuonna 1879 rahatoimikamari ilmoitti, että Helsingin anniskeluosakeyhtiön hallitus oli Helsingin kaupunkikunnalle lahjoittanut ja jo kamarin hoidettavaksi luovuttanut III kaupunginosan korttelissa n:o 49 sijaitsevan Korkeavuorenkadun talon n:o 5 (osoite n:o 43) ehdoin, että se käytettiin kaupungin kansankirjastolle ja lukusalille rakennettavan oman talon paikaksi, sekä että hallitus sitäpaitsi oli lahjoittanut kirjaston rakennusrahaston kartuttamiseksi Smk 22,550: 31 lausuen toivomuksen, että kaupungin viranomaiset ensi tilassa huolehtisivat rakennussuunnitelman toteuttamisesta ja jos mahdollista jo ennen maaliskuussa pidettävää yhtiön varsinaista yhtiökokousta antaisivat hallitukselle tulevan rakennuksen piirustukset kustannusarvioineen, niin että yhtiökokous voisi vuoden 1878 voitosta osoittaa tarkoitukseen kenties tarvittavat lisävarat.

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. 5 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 23. —

³⁾ Lis. valt. pöytäk. 22 p. jouluk. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 22 p. jouluk. 7 §. —

⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 343. — ⁶⁾ S:n s. 250.

Tämän johdosta kaupunginvaltuusto antoi ¹⁾ edellä mainitulle valiokunnalle tehtäväksi mikäli mahdollista toimia niin, että anniskeluosakeyhtiön hallitus ennen kyseistä yhtiökokousta voi tutustua piirustuksiin ja kustannusarvioon.

Valiokunnan sen jälkeen antamassaan mietinnössä ²⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto sen jälkeen päätti ³⁾:

oman talon aikaansaamiseksi kansankirjastolle ja lukusalille lahjoitetulle tontille valita viisihenkisen rakennustoimikunnan, jonka keskusteluihin ja päätöksiin myöskin kansankirjaston kirjastonhoitajan tuli ottaa osaa;

antaa tälle rakennustoimikunnalle tehtäväksi yksissä neuvoin kansankirjaston ja lukusalin toimikunnan kanssa pääasiassa valtuuston hyväksymän yleisen suunnitelman ⁴⁾ mukaisesti laatia yksityiskohtaisen ohjelman tulevaa rakennusta varten ja tarkastaa sitä varten laaditut piirustukset; sekä

valtuuttaa rakennustoimikunnan sopivalla tavalla hankkimaan piirustukset ja kustannusarvion sekä valtuuston hyväksytyä nämä ja edellyttäen, että anniskeluosakeyhtiö myönsi rakennusrahaston lisäksi kenties tarvittavat varat, viipymättä panna rakennustyöt käyntiin.

Sen ohessa kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti valtuuttaa rahatoimikamarin tilityksen ehdolla maksamaan lahjoitetusta talosta tältä ajalta kertyvien tulojen säästön kansankirjaston ja lukusalin toimikunnalle käytettäväksi kirjaston kartuttamiseen. Lopuksi valtuusto niinkään valiokunnan ehdotuksen mukaisesti epäsi yliopettaja F. V. Heikelin rahatoimikamarissa vireille paneman ehdotuksen, että rakennettavaan taloon tehtäisiin suurehko voimistelusalii, joka etusijassa luovutettaisiin työläisvoimisteluseuroille ja kansakouluille. Rakennustoimikuntaan, jota kehoitettiin mikäli mahdollista ennen helmikuun loppua antamaan valtuustolle rakennuksen luonnospiirustukset kustannusarvioineen, valittiin ⁵⁾ jäseniksi vtt Sandberg ja Schauman, insinööri E. L. Bergroth, kansakouluntarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhberg ja laamanni A. F. Jansson.

Arkkitehti C. Th. Höijerin sen jälkeen laadittua rakennustoimikunnan toimeksiannosta ja sen laatiman yksityiskohtaisen ohjelman pohjalle suunnitellun rakennuksen luonnospiirustukset ynnä 150,000 markkaan päättyvän likimääräisen kustannusarvion ja rakennustoimikunnan yksissä neuvoin kansankirjaston ja lukusalin toimikunnan kanssa tarkastettua ja hyväksytyä nämä ne lähetettiin kaupunginvaltuuston tutkittaviksi. Valtuusto päätti ⁶⁾ tällöin hyväksyä luonnospiirustukset sekä kehoittaa rakennustoimikuntaa näiden mukaisesti laadittamaan ja valtuustolle lähettämään rakennuksen yksityiskohtaiset piirustukset ja kustannusarvion. Siten hyväksytyjen luonnospiirustusten mukaan rakennus tehtäisiin kivistä, käsittäisi kaksi kerrosta ja aluskerroksen ja sisältäisi pääpiirteittäin valtuuston vahvistamaan yleiseen suunnitelmaan merkityt huoneistot. Tärkein poikkeus tästä suunnitelmasta oli, että toinen kirjasali ja suurempi lainaushuone oli yhdistetty yhdeksi ainoaksi suureksi saliksi.

Maistraatin ilmoitettua ⁷⁾, että Helsingin anniskeluosakeyhtiö oli vuoden 1878 voittovaroista osoittanut 50,000 markan lisämäärän kansankirjaston rakennusrahaston vahvistamiseksi, rakennustoimikunta antoi

¹⁾ Valt. pöytäk. 14 p. tammik. 8 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 1 §. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 343. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 18 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. maalisk. 11 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. toukok. 15 §.

kaupunginvaltuustolle arkkitehti Höijerin laatimat kansankirjaston ja lukusalin rakennuksen yksityiskohtaiset piirustukset, jotka oli laadittu pääasiassa edellä mainittujen luonnospiirustusten mukaisesti, ynnä kustannusarvion. Rakennustoimikunnan kirjelmän liitteenä saapui kansankirjaston kirjastonhoitajan, filosofianmaisteri G. V. Vaseniuksen antama vastalause, jossa hän ehdotti erinäisiä muutoksia tehtäväksi eri huoneitten sijoitukseen ja suuruussuhteisiin.

Rakennustoimikunnan ja vastalauseen esittäjän ehdotuksia esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ lähettää asian uuteen valiokuntaan, jolla olisi oikeus hankkia niistä lisälausuntoja asiantuntijoilta. Valiokunnan jäseniksi valittiin ²⁾ vtt Lindelöf ja Strömberg, arkkitehti A. Th. Decker, professori C. G. Estlander ja kirjastonamanuenssi R. A. Renvall.

Mietinnössään ³⁾ uusi valiokunta yksityiskohtaisesti arvosteli kumpaakin käsiteltävänä olevaa ehdotusta ja päätyi loppuarvosteluun, että vastalauseen esittäjän ehdotus tosin eräissä yksityiskohdissa oli rakennustoimikunnan ehdotusta onnistuneempi, mutta että sillä toisaalta oli eräitä varjo- puolia, ja että sen sisältämät edut toisaalta eivät olleet niin huomattavia, että niiden takia olisi ollut syytä hylätä rakennustoimikunnan ehdotusta, varsinkaan koska se täysin tyydytti tarpeen ja siinä oli tarkasti noudatettu valtuuston aikaisemmin hyväksymää ohjelmaa.

Tämän johdosta valiokunta puolsi rakennustoimikunnan enemmistön kannattaman ehdotuksen hyväksymistä.

Asiaa uudestaan esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾ rakennustoimikunnan ehdotuksen muutoksitta samalla päättäen, että kirjastonhoitaja Vaseniuksen itse painosta toimittaman vastalauseen painatuskulut oli suoritettava valtuuston käyttövaroista.

Uusien kaupustelukojujen rakentaminen n.s. narinkkamyymläin läheisyyteen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 kehoittanut ⁵⁾ rahatoimikamaria rakennuttamaan Kampinmalmilla olevan, kaupungin omistaman ja n. 15 kaupustelukojua käsittävän n.s. narinkkarakennuksen edustalle 20 uutta puista myyntikojua ja merkinnyt ⁶⁾ niitä ynnä niille rakennettavaa kuistikkoa sekä paikan aitaamista ja kiveämistä varten vuoden 1879 talousarvioon 27,195 markan määrärahan. Senaatin kuitenkin vuonna 1879 kieltäytyttyä hyväksymästä sen ratkaistavaksi annettuja suunnitellun rakennuksen piirustuksia, koska se käsittäisi suuremman pinta-alan kuin kaupungin rakennusjärjestyksen mukaan, jota puheena olevankin rakennusyrityksen suhteen oli noudatettava, puurakennukselle oli sallittua, kamari ehdotti mainittuihin piirustuksiin tehtäväksi erinäisiä muutoksia. Muutetun ehdotuksen mukaan jätettäisiin m.m. tontin sekä itä- että länsireunalle rakentamaton tasoitettava, mutta ei aidattava alue, jolloin uusien myymäläin lukumäärä supistuisi 12:een, edelleen tontilla jo olevan rakennuksen porraskäytävä muutettaisiin samanlaiseksi kuin tontin länsipäähän rakennettavien kojujen porraskäytävä oli ehdotettu, Simonkadun varrelle tulevan uuden rakennuksen portaikko järjestettäisiin samalla tavalla ja sekä vanhan että uuden rakennuksen vesikattoa sopivasti taitettuna jatkettaisiin niin, että se suojelisi myöskin portaat.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ hyväksyen rahatoimikamarin ehdotuksen sellaisenaan kehoittaa kamaria sen mukaisesti

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. lokak. 2 §. — ²⁾ S:n 21 p. lokak. 5 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 19. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 4 p. marrask. 19 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 346. — ⁶⁾ S:n s. 397. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 17 §.

laadittamaan ja toimittamaan vahvistettavaksi uudet puheena olevien myyntikojujen piirustukset.

Sitten kun kuitenkin tulipalo oli marraskuun 27 p:n vastaisena yönä hävittänyt suurimman osan vanhaa narinkkarakennusta, rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuustolle, että tämän rakennuksen ja samalle alueelle rakennettavaksi päätettyjen ¹⁾ 12 uuden puukojun sijaan sinne saisi rakentaa kivistä 40 tai 43 myymälää käsittävän ryhmän, pääasiassa v.t. kaupungininsinöörin F. O. Ehrströmin laatiman asemapiirroksen mukaisesti. Ehdotetusta uudesta rakennuksesta kamari arvioi koituvan kustannuksia n. 68,000 markkaa; jos uusien myymäläin rakentamista varten talousarvioon merkitty 27,195 markan määräraha ²⁾ käytettiin tähän tarkoitukseen ja vanhan rakennuksen palovakuutusmäärästä, 15,000 markasta, niinkuin otaksuttavaa oli, saataisiin suurin osa, tarvittaisiin rakennusyritykseen 25,000—30,000 markan lisämääräraha.

Hylätén rahatoimikamarin uuden esityksen kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että entinen puukojurivi oli rakennettava jotenkin entiselleen ja tällöin mikäli mahdollista käytettävä palon suhteellisen lievästi vahingoittamaa puuainetta ja rakennustyötä kiirehdittävä.

Yleisen käymälän rakentaminen. V.t. kaupungininsinöörin ehdotettua, että esplanaadiin n.s. Kappelin itäpuolelle rakennettaisiin yleinen käymälä, kaupunginvaltuusto vuoden 1880 talousarvion järjestelyn yhteydessä päätti ⁴⁾ talousarviovaliokunnan ehdotuksesta ⁵⁾ kehoittaa rahatoimikamaria antamaan valtuustolle ehdotettuun tai muuhun kamarin sopivana pitämään paikkaan rakennettavan tällaisen käymälän piirustukset kustannusarvioineen.

Poliisivartiokonttorien vastaanottohuoneistojen laajentaminen. Sitten kun kaupunginvaltuusto vuonna 1878 erään terveyslautakunnan esityksen johdosta oli asettanut ⁶⁾ valiokunnan harkitsemaan, mihin toimenpiteisiin kaupungin taholta voitaisiin ryhtyä kaupungin varattoman väestön asuntojen terveydellisten y.m. olojen parantamiseksi, valiokunta vuonna 1879 antoi asiasta mietinnön ja ehdotti siinä, että terveyslautakunnan esitys ei aiheuttaisi mitään suoranaista toimenpidettä, mutta että valtuusto hankittuaan poliisikamarin lausunnon siitä, missä määrin poliisivartiokonttorien vastaanottohuoneistoja olisi laajennettava, antaisi rahatoimikamarille tehtäväksi valtuustolle ehdottaa, mihin toimenpiteisiin tämän johdosta olisi ryhdyttävä. Valtuusto hyväksyi ⁷⁾ tämän ehdotuksen.

Kaupungin talojen korjaukset. Rahatoimikamari valtuutettiin ⁸⁾ tehdystä anomuksesta toimittamaan erinäisiä pienehköjä korjauksia pohjoisessa palotornissa ja pakkahuoneessa, joissa toimitetussa palokatselmuksessa oli todettu erinäisiä puutteellisuuksia.

Ikkunaluukkujen asettaminen venäläiseen teatteritaloon. Sen johdosta, että kaupunginvaltuusto luovuttaessaan tontin venäläisen teatteritalon rakennuspaikaksi m.m. oli määrännyt ⁹⁾, että rakennuksen ikkunoihin ulkopuolelle oli laitettava rautaluukut, teatteritalon rakennustoimikunta oli läänin maaherralta pyytänyt tarkempaa ohjetta siitä, miten nämä luukut oli järjestettävä. Maistraatin sen jälkeen annettua valtuustolle tehtäväksi antaa kuvernöörille pyydyt tiedot, valtuusto lähetti ¹⁰⁾ asiakirjat rahatoimi-

¹⁾ Ks. ed. siv. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 397. — ³⁾ Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 1 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. jouluk. 4 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 405. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 25 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. marrask. 7 §. — ⁹⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 103. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 1 p. huhtik. 9 §.

kamariin, jonka tuli tiedustella kaupungininsinöörin mielipidettä asiasta. Lausunnossaan tämä huomautti, että hän ottaen huomioon teatteritaloa lähinnä olevien rakennusten vähäisen korkeuden ja niiden etäisyyden teatterista sekä koska teatteritalon ympärille tulisi puuistutuksia, piti rautaluukkujen asettamista jotenkin tarpeettomana. Jos ne sijoitettaisiin ikkunain ulkopuolelle, ne sitäpaitsi suuresti rumentaisivat osaa teatterin julkisivuista; jos ne taas asetettaisiin ikkunain sisäpuolelle, niistä ei olisi tarkoitettua hyötyä, vaan ne tulipalon sattuessa päinvastoin voisivat olla esteeksi tulensammutustyölle. Sen varalta, että luukut tulisivat ikkunain ulkopuolelle, kaupungininsinööri kuitenkin antoi eräitä ohjeita siitä, miten ne sopivimmin olisi järjestettävä. Rahatoimikamarin pääasiallisesti yhdyttyä kaupungininsinöörin käsitykseen valtuusto kamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁾ lausunnossaan ilmoittaa, että koska puheena olevien luukkujen poisjättämisestä ei näyttänyt koituvan mainittavaa vaaraa, tulenvaaran ehkäisemiseksi kun oli ryhdytty erinäisiin muihin varovaisuustoimenpiteisiin, ja ne joka tapauksessa rumentaisivat teatterin julkisivua, kaupunginvaltuusto oli katsonut voivansa oikeuttaa asianomaiset harkintansa mukaan joko asettamaan rakennukseen ikkunaluukut, silloin noudattaen kaupungininsinöörin antamia ohjeita, tai jättämään ne asettamatta.

4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Toimenpiteitä vesijohdon katselmuksen johdosta. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 kaupungin vesijohdon loppukatselmuksen tapahduttua asettanut ²⁾ valiokunnan, jonka tuli ehdottaa, mihin toimenpiteisiin kaupunginvaltuuston olisi ryhdyttävä katselmuksien kertomuksissa ³⁾ esitettyjen, kuuteen kohtaan koottujen huomautusten johdosta. Sen ohessa valtuusto oli antanut ⁴⁾ vesijohtotöiden valvontalautakunnalle tehtäväksi tutkia putkien syvyyttä kaupungin alueelle ennen vesijohdon ostoa lasketuissa putkiverkon osissa.

Otettuaan vastaan katselmuksiasiakirjan, joka käsitti mainitun tutkimuksen tuloksen, valvontalautakunnan laatiman laskelman niistä kustannuksista, jotka aiheutuisivat tutkimuksessa matalammalle lasketuiksi todettujen putkien laskemisesta uudelleen 6 jalan syvyyteen, sekä insinööri R. Huberin Neptun-yhtiön edustajana sanotulle lautakunnalle antaman selityksen, valiokunta vuonna 1879 antoi valtuustolle mietintönsä ⁵⁾ asiasta. Valiokunta lausui siinä m. m., että 1, 2, 4 ja 5 ³⁾ kohdan huomautusten sen mielestä ei tullut aiheuttaa toimenpiteitä; Neptun-yhtiön korjattua niissä esitetyt puutteet ja katselmuksien toimitettua niiden suhteen uuden katselmuksen, joka ei antanut aihetta muistutuksiin, ei mikään estänyt näiden vesijohdon osain hyväksymistä. — Kohdassa 3 lausuttu huomautus, että sekä pääputkiverkko että jakeluputket osaksi oli laskettu toimilupapöytäkirjassa määrättyä 6 jalan syvyyttä matalammalle, oli toimitetusta tutkimuksesta saanut uutta valaistusta. Oli näet todettu, että ainoastaan 22 % ennen vesijohdon ostoa lasketuista putkista oli 6 jalkaa tai enemmän maanpinnan alapuolella, kun taas 23 % :lla syvyys oli 6 jalasta 5 jalkaan 10 tuumaan, 53 % :lla 5 jalasta 10 tuumasta 5 jalkaan ja 2 % :lla alle 5 jalan,

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 8 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 349. — ³⁾ S:n s. 350. — ⁴⁾ S:n s. 351. — ⁵⁾ Painettu vuonna 1878 ilman järjestysnumeroa.

että edelleen tämän seikan vain vähäiseltä osalta voitiin otaksua aiheutuneen myöhemmin tapahtuneesta katujen korkeustason järjestelystä tai niiden uudestirakentamisesta sekä että liian matalaan laskettujen putki-johtojen laskemisesta heti uudestaan, vaikkakin kaikkien ennen ostoa laskettujen putkien suhteen hyväksyttäisiin enintään 2 tuumaan nouseva poikkeus säädetystä syvyydestä, olisi kustannuksia lähes 50,000 markkaa. Tämä valitettava tosiasia oikeutti epäilemättä kaupungin kieltäytymään hyväksymästä vesijohtoa sen silloisessa kunnossa. Samoin kuin valvontalautakuntakin valiokunta kuitenkin katsoi, että oli syytä harkita Neptun-yhtiön oikeuttamista vaihtoehtoisesti suorittamaan vahingonkorvausta. Siinä tapauksessa, että katsottiin välttämättömäksi heti laskea putket uudestaan, oli ottaen huomioon, että tämä arkaluontoinen työ oli suoritettava hyvin huolellisesti, ja erikoisesti, jotta kaupungille olisi mahdollista tarpeen vaatiessa laskemalla putket 6 jalkaa syvemmällekin tai peittämällä ne huolellisemmin ja lisäämällä maata saada vielä suuremmat takeet jäätymistä vastaan, paljoo tarkoituksenmukaisempaa, että kaupunki itse suoritti tämän työn kuin että sen teki yhtiö, vaikkapa tarpeellisen valvonnankin alaisena. Tästä järjestelystä johtuva etu tuntui olevan niin tärkeä, että valiokunta epäröimättä ehdotti vahingonkorvauksen vain 30,000—35,000 markaksi eli niin kohtuulliseksi, että yhtiö oman etunsa vuoksi todennäköisesti pitäisi edullisempana maksaa, t.s. antaa kaupungin pidättää vesijohdon maksamattomasta hinnasta tämän määrän kuin suorittaa koskettellut muutostyöt. Valiokunta oli laskenut vahingonkorvausmäärän ainoastaan niiden putkien muuttamisesta, joiden yläpinta ei ollut vähintään 5 jalkaa 10 tuumaa maanpinnan alapuolella, ja tällöin oli myös otettu huomioon, että Bulevardikatu ja Pohj. Esplanaadikatu ja mahdollisesti muitakin katuja oli putkien laskemisen jälkeen tasoitettu uudestaan, mikä oli voinut jonkin verran muuttaa alkuperäistä putkien syvyyttä, minkä ohessa valiokunnan mielestä erinäisten Mäntymäen ja Hakasalmen seutujen putkia koskevien muistutusten ei tarvinnut aiheuttaa toimenpiteitä. Korvausmäärä olisi vähennettävä vesijohdon lopullisen hyväksymisen tapahtuessa suoritettavasta kauppahinnan osasta, 100,000 markasta, ei myöhemmin lankeavasta vakuussummasta. Ellei yhtiö hyväksynyt sovintoehdotusta, ei muu voinut tulla kysymykseen kuin ehdoton vaatimus liian matalalla olevan putkiverkon osan laskemisesta uudestaan. — 6:n muistutuskohdan suhteen, jonka mukaan kaupungin katuja töiden suorittamisen jälkeen ei kaikkialla ollut pantu entiseen kuntoon, valiokunta puolsi valvontalautakunnan vaihtoehdotusta ¹⁾ että asetettaisiin välitysoikeus, jonka tuli määrätä, mitkä katuosuudet yhtiön tuli korjata, sekä työn suorituksen jälkeen tarkastaa ja hyväksyä se. — Lopuksi valiokunta oli sitä mieltä, että vesijohtoa lopullisesti hyväksyttäessä oli nimenomaan pidätettävä kaupungille oikeus viimeisen maksuerän suoritusta ottaa käsiteltäväksi kysymys niistä kustannuksista ja tappioista, jotka kaupungille olivat koituneet vesijohtotöiden valmistumisen viivästyisestä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ pääasiassa valiokunnan ehdotuksen mukaisesti:

1) katselmusmiesten kertomuksessa vesijohtoa vastaan esitettyjen kuuden muistutuskohdan johdosta olla hyväksymättä johtoa sen silloisessa kunnossa ja tiedoittaa tämän Neptun-yhtiölle samalla ilmoittaen, että

¹⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 351. — ²⁾ Valt. pöytäk. 14 p. tammik. 12 §.

näin ollen vesijohdon kauppasopimuksen mukaan ei voitu maksaa sitä 100,000 markan erää, joka erääntyi, kun vesijohto hyväksyttiin;

2) kehoittaa Neptun-yhtiötä tämän hyväksymisen saamiseksi ensi tilassa:

a) panemaan kuntoon ja ilmoittamaan tarkastettavaksi muistutuskohtissa 1, 2, 4 ja 5 sekä kohdassa 3 Guntähden putkien suhteen esitetyt vesijohdon puutteellisuudet;

b) kohdassa 3 esitettyjen muistutusten johdosta, että putkijohto kaupungissa yli 20,000 jalan todetulta pituudelta ja Eläintarhan rautatiepenkeeseen läheisyydessä ei ollut säädetyssä syvyydessä, 6 jalkaa maanpinnan alla, joko ottamaan ylös ja toimilupasopimuksen mukaisesti laskemaan uudestaan kaikki mainitut, liian matalassa olevat putket tai myös valtuustolle ilmoittamaan, että yhtiö oli halukas tarjoamaan kaupungille vahingonkorvaukseksi näistä poikkeamisista 35,000 markkaa ilman että kaupunki oli velvollinen välittömästi käyttämään tätä rahamäärää putkien laskemiseen uudestaan, yhtiön sitävastoin ollessa velvollinen joka tapauksessa vesijohtosopimuksissa määrätyn yhden vuoden hallinta- ja vakuusajan kuluessa laitoksen hyväksymisestä siinä mainituin poikkeuksin omalla kustannuksellaan korjaamaan kaikki viat näissäkin vesijohdon osissa; vahingonkorvausmäärä oli suoritettava vähentämällä se vesijohdon hyväksymisen tapahtuessa erääntyvästä 100,000 markan maksuerästä; sekä

c) 6:n muistutuskohdan johdosta valitsemaan kaksi välitysoikeuden jäsentä, joiden yhdessä kaupungin valitsemain välitysmiesten ja yhteisesti valitun puheenjohtajan kanssa vesijohtosopimusten mukaisesti tuli tarkkoja paikallistutkimuksia suorittaen sekä määrätä ne katuosuudet jotka yhtiön vesijohtotöiden suorittamisen jälkeen oli pantava entiseen kuntoonsa, ja tarkemmin määrätellä tämä entinen kunto että myöskin näiden katukorjaustöiden suorittamisen jälkeen tarkastaa ja hyväksyä ne; samoin kuin

3) ilmoittaa Neptun-yhtiölle, että valtuuston joka tapauksessa täytyi vesijohdon vastaisen lopullisen hyväksymisen tapahtuessa ennen viimeisen, 200,000 markan suuruisen kauppahinnan osan maksamista pidättää kaupungille oikeus, jos kaupunki sen hyväksi näki, vaatia yhtiötä korvaamaan ne kustannukset ja vahingot, jotka vesijohdon valmistumisen viivästyminen jo oli aiheuttanut tai vielä saattoi aiheuttaa kaupungille sen johdosta, että vesijohdon käyttö oli osaksi keskeytettävä niiden töiden takia, joita yhtiö saattoi joutua suorittamaan b)-kohdassa mainittujen vesijohdon puutteellisuuksien korjaamiseksi.

Välitysoikeuden jäseniksi kaupunginvaltuusto sen jälkeen omasta puolestaan valitsi ¹⁾ kaupungininsinööri H. Th. Tallqvistin ja vt:n Grönqvistin, Neptun-yhtiö taas ²⁾ kauppias E. J. Willstedtin ja arkkitehti C. G. Hiort af Ornäs.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1878 antaman tehtävän ³⁾ mukaisesti valtuuston valitsevat katselmusmiehet sillävälän yhdessä Neptun-yhtiön valitsemien katselmusmiesten ja katselmusmiesten yhteisesti valitseman puheenjohtajan, oikeusraatimies E. Öhmanin kanssa uudestaan tarkastivat ne vesijohdon osat, joihin muistutukset 1, 4 ja 5 kohdistuivat. Tällöin todettiin tosin erinäisiä vähäisiä puutteellisuuksia, mutta kun niiden korjaaminen lähinnä oli verrattavissa tavallisiin vuosikorjauksiin, katselmusmie-

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 18 §. — ²⁾ S:n 4 p. marrask. 17 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 349.

het ehdottivat, että vesijohto näiden kohtien osalta hyväksyttäisiin ehdoin, että kaupungilla, ellei yhtiö vuoden kuluessa hyväksymisestä ollut korjannut mainittuja puutteellisuuksia, oli oikeus pidättää yhtiön saatavista rahamäärä, joka vastasi kaupungille niiden poistamisesta aiheutuneita kustannuksia. Myöskin v.t. vesijohtohallitus puolsi tätä ehdotusta.

Edellä mainittu valiokunta otti sen jälkeen käsiteltäväkseen kaikki kaupungin ja Neptun-yhtiön väliset vielä ratkaisemattomat kiistakysymykset lukuun ottamatta yhtiön vararikon selvitysmiehen, johtaja R. Herbigin esittämää anomusta, että vesijohdon jäljellä olevasta kauppahinnasta maksettaisiin 100,000 markkaa, mikä kysymys oli jätetty ¹⁾ erityisen välitysoikeuden ratkaistavaksi, ja kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ pääasiallisesti valiokunnan mietinnössään ³⁾ esittämien ehdotusten mukaisesti:

1) että katselmusmiesten 1:ssä, 4:nnessä ja 5:nnessä kohdassa mainitsemat puutteellisuudet eivät estäneet vesijohdon hyväksymistä, kuitenkin edellyttäen, että Neptun-yhtiö korjasi ne vuoden kuluessa lopullisesta hyväksymisestä tai että vakuudeksi maksamatta jätetystä kauppahinnan osasta vähennettiin vastaava rahamäärä;

2) ettei myöskään 2:ssä kohdassa tehty muistutus saanut estää vesijohdon hyväksymistä;

3) että myöskin 3:nnessä kohdassa esitetty muistutus sikäli kuin se koski liian matalaan laskettua putkijohtoa Kuntähden alueella, missä yhtiö myöhemmin oli lisännyt peitemaata, sai raueta;

4) että 3:s muistutuskohta, sikäli kuin se koski liian matalaan laskettua putkijohtoa kaupungissa ja Eläintarhan rautatiepenkereen läheisyydessä, koska Neptun-yhtiö ei ollut antanut mitään vastausta valtuuston tästä asiasta antamaan, edellä selostettuun esitykseen, oli annettava välitysoikeuden ratkaistavaksi, johon kaupungin tuli valita kaksi jäsentä ja jossa kaupungin tuli vaatia oikeutta saada itse yhtiön kustannuksella laskea kyseiset putkijohdon osat toimiluvan mukaiseen syvyyteen;

5) valita lainopillisesti sivistyneen asiamiehen, jonka tuli edustaa kaupunkia kaikissa vesijohtokysymystä käsittelevissä välitysoikeuksissa, koettaa jouduttaa asiaan käsittelyä ja tarkempien ohjeiden saamiseksi kääntäytyä valtuuston asettaman vesijohtovaliokunnan puoleen;

6) kehoittaa maistraattia antamaan v.t. vesijohtohallitukselle tehtäväksi aikanaan antaa valtuustolle selvityksen sen korvauksen määrästä, jonka kaupunki voi vaatia vesijohdon valmistumisen myöhästymisestä;

7) samoin kehoittaa maistraattia muistuttamaan rahatoimikamarille, että aikanaan maksettaessa takausvuoden loppuun maksamatta jätettyä kauppahinnan osaa siitä voitiin vähentää korvaus töiden suorituksen viivästymisestä; sekä

8) olla sovinto-oikeudessa vaarimatta Neptun-yhtiön velvoittamista panemaan Vanhankaupungin tullijauhomyllyä asianmukaiseen kuntoon.

Edelleen valtuusto valitsi ⁴⁾ edellä 4:nnessä kohdassa mainittuun välitysoikeuteen protokollasihteerin F. J. Pippingin ja valtionkonttorin sihteerin W. Enebergin. Paikkakunnalta muuttaneen kaupungininsinööri Tallqvistin sijaan valittiin sen ohessa sen välitysoikeuden jäseneksi, jonka tuli ratkaista riitakysymys eräiden katujen panettamisesta niiden entiseen kuntoon,

¹⁾ Ks. s. 54. — ²⁾ Valt. pöytäk. 4 p. marrask. 17 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 18 p. marrask. 15 §.

v.t. kaupungininsinööri F. O. Ehrström sekä viimeksi mainitun välitysoikeuden varajäseneksi vt Sandberg. Kaupungin asiamieheksi kaikkiin niihin välitysoikeuksiin, jotka vesijohtokysymyksen johdosta voitiin asettaa, valtuusto valitsi oikeusraatimies E. Öhmanin.

Myöhemmin ilmoitettiin ¹⁾, että Neptun-yhtiö oli valinnut ensiksi mainitun välitysoikeuden jäseniksi senaatinkamreeri C. Saurénin ja protokollasihteeri N. Björklundin.

Kummarkaan välitysoikeuden tuomio ei langennut kertomusvuoden kuluessa.

Vesijohdon ulottaminen rautatiealueelle ja veden anto valtionrautateille. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1877 tiedustelun johdosta ilmoittanut ²⁾, että vesijohdosta toistaiseksi voitiin antaa vettä kaupungissa oleville valtionrautateiden konevarikolle ja konepajoille joko ilman mittausta 6,000 markan kertakaikkisesta vuosimaksusta tai, jos mittauksen mukaiselle toimitukselle annettiin etusija, normaalihinnasta, 80 pennistä 100 ruotsalaiselta kuutiojalalta määrätyn alennuksin. Tämän johdosta rautatiehallitus vuonna 1879 ilmoitti hyväksyneensä edellisen vaihtoehdon edellyttäen, että mainitun vuoden 6,000 markan maksuun sisältyi myöskin korvaus työväenasunnoissa asuvan henkilökunnan tarpeisiin eräästä ulkona olevasta vesihanasta otetusta vedestä. Sen ohessa rautatiehallitus ilmoittaen, että valtionrautateiden alueelle tuleva putkijohto kustannettaisiin yleisin varoin, anoi, että kaupungin toimesta ja sen kustannuksella ensi tilassa rakennettaisiin sisäläpimitaltaan 6 tuuman laajuinen johto It. Henrikinkadulla olevasta pääputkesta Kaasutehtaankatua myöten rautatiealueen rajaviivalle.

Tiedusteltuaan v.t. vesijohtohallituksen mielipidettä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ sen lausunnon mukaisesti myöntäen rautatiehallituksen esitykseen antaa v.t. vesijohtohallitukselle tehtäväksi ensi tilassa laskea kaupungin kustannuksella kyseisen putkijohdon Kaasutehtaankatuun, minkä ohessa rahatoimikamari valtuutettiin tarpeen mukaan vesijohtohallituksen tilauksen nojalla määräämään maksettavaksi enintään 3,500 markkaa merkittäväksi menona vesijohtoa varten otettujen lainavarojen tilille.

Vesipostin järjestäminen vaivaistalon läheisyyteen. Kaupunginvaltuusto oli vuoden 1879 talousarviota järjestettäessä myöntänyt ⁴⁾ 2,000 markan suuruisen arviomäärärahan vesipostin järjestämiseksi työ- ja vaivaistalon tarpeisiin lähelle Kammion polttimoa, mihin asti vesijohto jo oli rakennettu, ja antanut rahatoimikamarille tehtäväksi polttimon omistajain ja Kammion huvila-alueen vuokraajan kanssa neuvoteltuaan antaa asiasta tarkemman ehdotuksen. Paikalla suoritetun katselmuksen jälkeen kamari vesipostin sijoittamisesta mainitulle huvila-alueelle vaaditun runsaan korvauksen takia vastusti sen sijoittamista sinne ja ehdotti sen sijaan, että se 450 markaksi arvioiduin kustannuksin sijoitettaisiin Länt. viertotielle lähelle Töölön puistoon vievän tien veräjää, missä muutkin vedenkuluttajat maksusta voisivat käyttää sitä hyväkseen. — Aikaisemmasta päätöksestään luopuen valtuusto hyväksyi ⁵⁾ kamarin ehdotuksen.

Kalastajasataman järjestäminen Katajanokalle. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 päättänyt ⁶⁾ anoa senaatilta, että kaupunginasemakaavan mukaan Katajanokan lounaisrantaan rahapajan alapuolelle tulevan kalas-

¹⁾ Valt pöytäk. 16 p. jouluk. 14 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 278. — ³⁾ Valt. pöytäk. 11 p. maalisk. 4 §. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 353. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 9 §. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 356.

tajaveneiden sataman rakentamisen saisi lykätä toistaiseksi. Vuonna 1879 senaatti myöntyi tähän ja velvoitti samalla läänin kuvernöörin vuoden kuluessa hankkimaan valtuustolta selvityksen sataman perustamiskustannuksista, paikasta, mihin tällainen kalastajaveneiden satama sopivammin ja vähemmin kustannuksin voitaisiin perustaa, samoin kuin täydellisen ehdotuksen niiksi Katajanokan asemakaavan muutoksiksi, joihin valtuusto katsoi olevan syytä. Valtuusto lähetti ¹⁾ sen jälkeen asian rahatoimikamariin, jonka myöskin tuli hankkia siitä kaupungininsinöörin lausunto. — Lausunnossaan tämä m.m. huomautti, että hän ei ollut havainnut pätevien syiden puolustavan kalastajasataman perustamista Katajanokalle, koska sellainen satama ja sen tarkoittama liikenne haittaisivat suurempaa kauppa- ja merenkululiikettä, jonka tarpeisiin Katajanokan koko eteläranta olisi varattava, ja koska lisäksi kalastajasatama, jonka äärellä vedensyvyyden täytyi olla keskimäärin vähintään 16 jalkaa, aiheuttaisi perustamiskustannuksia kokonaista 500,000 markkaa. Siihen tuli lisäksi, että Katajanokalla ei missään tapauksessa saataisi sitä kirkkaampaa vettä, jota oli toivottu saatavan kalastajasatamalle, koska Katajanokan rantojen vesi päinvastoin varsinkin keväällä oli paljon sameampaa ja likaisempaa kuin Eteläsataman vesi ylipäänsä. Vastattuaan lausunnossaan niihin huomautuksiin, joita oli esitetty silloista kalastajasatamaa vastaan, kaupungininsinööri esitti, että asianomaiset kaupungin viranomaiset hankkisivat hallitukselta oikeuden saada toistaiseksi tyytyä vanhaan kalastajasatamaan, kunnes se kävi todella liian ahtaaksi. — Omassa lausunnossaan rahatoimikamari täysin yhtyi kaupungininsinöörin esittämiin näkökohtiin ja huomautti sitäpaitsi, että kaupunginasemakaavan mukaan Katajanokalle järjestettävästä kalastajasatamasta tulisi tuntuvasti pienempi kuin vanha kalastajasatama. Ellei sataman säilyttämiseen toistaiseksi entisellä paikallaan myönnytty, kamari ehdotti, että se sijoitettaisiin silloisten kauppa-makasiinien alapuolelle niiden tultua poistetuksi.

Sitten kun asian johdosta syntyneet asiakirjat kaupunginvaltuuston päätöksen ²⁾ mukaisesti oli julkaistun painosta ³⁾, valtuusto otti asian käsiteltäväkseen Katajanokan etelärannan satamalaitureita koskevan kysymyksen ⁴⁾ yhteydessä. Kalastajasataman suhteen valtuusto tällöin viitaten rahatoimikamarin ja kaupungininsinöörin esittämiin syihin päätti ⁵⁾ korkeimmasta paikasta anoa, että kaupunki vapautettaisiin rakentamasta kaupunginasemakaavaan merkittyä kalastaja-alusten satamaa Katajanokalle ja että tähän tarkoitukseen edelleenkin saisi käyttää siihenastista kalastajasatamaa, joka oli tilavampi ja muutenkin, jos se säännöllisesti ruopattiin ja sopivin toimenpitein estettiin kataveden virtaaminen siihen, tuntui tarjoavan aivan yhtä suuret edut, ellei suurempiakin kuin Katajanokan satama.

Lupa laiturin rakentamiseen Merikadulle. Maistraatin pyydettyä kaupunginvaltuustolta lausuntoa kauppias F. J. Holmgrenin maistraatille tekemästä anomuksesta, että hänen sallittaisiin rakentaa maihinlaskulaituri Merikadulle, valtuusto ⁶⁾ päätti yhtyä rahatoimikamarin aikaisemmin antamaan lausuntoon, jossa oli puollettu anomusta ehdoin, että laituri ei rumentanut paikkaa ja että hakija piti sen kunnossa niin kauan kuin hän halusi sen säilyttää paikalla, että yleisö sai käyttää laituria maihin-

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 10 §. — ²⁾ S:n 30 p. syysk. 6 §. — ³⁾ Pain. ilman numeroa. — ⁴⁾ Ks. s. 2 ja seur. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21 p. lokak. 1 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. syysk. 28 §.

laskupaikkana sekä että hakija oli velvollinen omalla kustannuksellaan poistamaan laiturin, jos kaupungin taholta sitä vaadittiin.

Liikenneyhteyden aikaansaaminen Kasarmin- ja Fabianinkatujen välille kaartin maneesin kohdalle. Yleisten rakennusten ylihallituksen pantua vireille kysymyksen m.m. liikennekelpoisen yhteyden aikaansaamisesta Kasarmin- ja Fabianinkatujen välille kaartinmaneesin pohjoispuolelta, kaupunginvaltuusto vuonna 1878 oli läänin kuvernöörille annetussa lausunnossa m.m. huomauttanut ¹⁾, että jos tällainen liikenneväylä oli tarpeellinen valtion omistamien rakennusten kannalta, valtuustolla ei ollut mitään huomauttamista sitä vastaan, että se rakennettiin ja vastedes pidettiin kunnossa valtion toimesta, missä tapauksessa valtuusto, joka ei katsonut Kasarminkadun tasoa voivan sopivasti alentaa, ehdotti, että kalteva ajotie rakennettaisiin kyseisen paikan pohjoisosaan ja jalankulkijoille tarkoitetut kiviportaat sen eteläosaan. Vuonna 1879 maistraatti ilmoitti senaatin velvoittaneen kaupungin viranomaiset ryhtymään toimenpiteisiin rautaisilla kaidepuilla varustettujen kiviportaiden rakentamiseksi kaupungin kustannuksella Kasarminkadulta alas paikalle, jota etelässä rajoitti kaartin maneesi ja pohjoisessa kaartin kasarmin takapiha sekä rautakaiteen järjestämiseksi Kasarminkadulle mainittujen portaiden kohdalle niin pian kuin paikka ylihallituksen toimesta oli tasoitettu.

Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ kehoittaa rahatoimikamaria antamaan laatia työn kustannusarvion ja merkitsemään sen mukaisen rahamäärän ehdotukseensa vuoden 1880 yleisiksi töiksi. Mainitun vuoden talousarviota järjestellessä valtuusto myönsi ³⁾ 1,200 markan määrärahan tähän tarkoitukseen.

Puistokadun tasoitus. Rahatoimikamari antoi kaupunginvaltuustolle maistraatin päätöksen, jolla kaupunki velvoitettiin kesällä 1879 suorittamaan loppuun Puistokadun tasoitus, jota varten ei ollut määrärahaa merkittynä vuoden talousarvioon ja joka kaupungininsinöörin arvion mukaan vaati n. 5,630 markan kustannuksen. Pitäen suotavana, että katu pian saatiin tasoitetuksi, valtuusto myönsi ⁴⁾ työtä varten tarvittavat varat, mutta päätti samalla maistraatille huomauttaa, että sen tehdesään julkisena järjestysviranomaisena päätöksiä, jotka aiheuttivat kaupungille menoja, joita ei ollut voitu ottaa huomioon talousarviossa, tuli määrätä päätöksen toimeenpanemisen ajankohta niin myöhäiseksi, että kaupungin viranomaiset ehtivät säännöllisellä tavalla, t. s. talousarviota vahvistettaessa joulukuussa päättää varojen hankkimisesta tarkoitukseen. Kunnallispormestari Palmgren pyysi päätöksen teon jälkeen saada merkityksi pöytäkirjaan, ettei hän aikoon vastaanottaa valtuustolta kirjelmiä, jotka sen lisäksi, mikä suoranaisesti kuului asiaan, sisälsivät maistraatille annettuja sen tehtäviä koskevia muistutuksia.

Lastenkodinkadun tasoitus. »Arbetarenes i Helsingfors byggnads aktiebolag» nimiselle yhtiölle Ruoholahdenkadun varrelta vuokratun alueen ⁵⁾ tonttijakoa koskevan kysymyksen käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto yhtiön toimikunnan anomuksesta ja rahatoimikamarin sitä puollettua päätti ⁶⁾ merkitä kaupungin tulevan vuoden menoarvioehdotukseen määrärahan uuden, Lastenkodinkaduksi nimitetyn kadun tai tien rakentamiseksi tälle alueelle. Tämän johdosta merkittiin tarkoitusta varten määrä-

¹⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 358. — ²⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 18 §. — ³⁾ S:n 19 p. jouluk. 4 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. maalisk. 8 §. — ⁵⁾ Ks. s. 6. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 7 §.

raha kamarin talousarvioehdotukseen, mutta maistraatti poisti sen ehdotuksestaan, eikä valtuustokaan talousarviota järjesteltäessä ottanut ¹⁾ sitä kaupungin vuoden 1880 menosääntöön.

Venäläistä teatteritaloa ympäröivän paikan tasoittaminen. Luovuttaessaan paikan venäläisen teatteritalon rakentamista varten kaupunginvaltuusto oli m.m. määrännyt ²⁾, että teatterin ympärille oli sen kustannuksella järjestettävä puu-istutuksia kaupungin viranomaisten tarkempien ohjeiden mukaisesti. Sen johdosta teatteritalon rakennustoimikunta anoi maistraatilta lupaa paikan tasoittamiseen komitean rakennusmestarin komitean toimeksiannosta laatiman ehdotuksen mukaisesti. Maistraatti antoi tämän valtuuston tarkastettavaksi ja valtuusto lähetti ³⁾ sen rahatoimikamariin. V.t. kaupunginpuutarhuri L. A. Jernström, jolta kamari sen jälkeen pyysi asiasta lausuntoa, puolsi ehdotusta erinäisin muutoksin, jotka m.m. koskivat ehdotukseen sisältyvien puiden välimatkaa ja joihin kamari yhtyi. — Asiaa esiteltäessä valtuusto puolestaan päätti ⁴⁾ hyväksyä toimikunnan ehdotuksen muutoksitta.

Punanotkon puistikon tasoitus. Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto myöntäisi määrärahan Korkeavuoren-, Kasarmin-, Ulriikaporin- ja Etel. Punanotkonkadun välisen n.s. Punanotkon puistikon tasoituksen loppuunsaattamiseen. Valtuusto pani asian toistaiseksi pöydälle ⁵⁾ eikä ryhtynyt sitä käsittelemään vuoden varrella.

Rautatien kiveäminen. Talousarviovaliokunnan ehdotuksesta ⁶⁾ kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ vuoden 1880 talousarvion järjestelyn yhteydessä anoa senaatilta, että Rautatien täydellisen kiveämisen, jonka senaatin aikaisemman määräyksen ⁸⁾ mukaan tuli olla loppuun suoritettu ennen mainitun vuoden loppua, sai vielä lykätä toistaiseksi.

Forsbyn tilan tienkunnossapitovelvollisuus. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 kehoittanut ⁹⁾ rahatoimikamaria ottamaan selville, mistä syystä Forsbyn tilan tieosuuden kunnossapitokustannukset olivat olleet huomattavan suuret, sekä antamaan lausunnon niiden supistamismahdollisuuksista ja erittäinkin siitä, voitaisiinko jako, jossa mainitun tilan omistajalle oli määrätty tilan tuottoon verrattuna erittäin raskas tienkunnossapitovelvollisuus, saada muutetuksi. Samalla valtuusto oli pyytänyt tietoa siitä, mihin sitoumuksiin kaupunki tilan omistajana oli suostunut sen kuoletuslainan maksamisesta, jonka Helsingin pitäjän tilanomistajat olivat saaneet valtiolta viertoteiden rakentamiseksi sinne.

Hankittuaan kaupungininsinöörin lausunnon rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle antamassaan lausunnossa ilmoitti, että Forsbyn tilan tieosuuden melko kalliit kunnossapitokustannukset aiheutuivat siitä, että tie oli pidetty lähinnä viertotiehen verrattavassa kunnossa. Näiden kustannusten vastapainoksi kamari ehdotti, että kaupunki, jolla vuonna 1863 annetun käskykirjeen mukaan »paljaan maan aikoina» oli oikeus kantaa viertoteiden käyttämisestä 4 penniä jokaiselta hevoselta ajoneuvoineen, anois oikeutta tämän maksun korottamiseen 5 penniin. Kamari ei arvellut olevan mitään toiveita lievennyksen aikaansaamisesta kunnossapitovelvollisuuteen, joka perustui senaatin vuonna 1827 tekemään päätökseen, nimenomaan koska kaupungilla oli oikeus viertotiemaksun kantamiseen. Edellä

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 4 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 103. — ³⁾ Valt. pöytäk. 1 p. huhtik. 8 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. huhtik. 7 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. syysk. 10 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 4 §. — ⁸⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 360.

mainitun kuoletuslainan suhteen kamari ilmoitti, ettei Forsbyllä ollut osuutta vastuuseen siitä, mutta sensijaan kyllä kaupungin omistamalla Greijuksen ja Meilansin tiloilla. Velkaan liittyvät velvollisuudet olivat kuitenkin, mikäli ne kohdistuivat kumpaankin viimeksi mainittuun tilaan, siirretyt näiden vuokraajille. — Kamarin vähemmistö vastusti ehdotusta viertotiemaksujen korottamisesta.

Kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ asian valiokuntaan, johon tulivat ²⁾ vtt Tallgrén, Grönqvist ja Sanmark, mutta se ei antanut mietintöä kertomusvuoden kuluessa.

Kluuvin kuivattaminen. II kaupunginosan korttelissa n:o 33 sijaitsevan Pohj. Esplanaadikadun tontin n:o 3 omistaja tehtailija F. W. Grönqvist ja saman kaupunginosan korttelissa n:o 34 sijaitsevan Kluuvikadun tontin n:o 2 omistaja sokerileipuri E. J. Löfström olivat ilmoittaneet aikovansa rakennuttaa kivitalot mainituille tonteille. Tämän johdosta ja kun kysymys tulevien rakennusten kivijalan korkeudesta läheisesti liittyi aikaisemmin vireille pantuun kysymykseen ³⁾ Pohj. Esplanaadikadun ja n.s. Keski-esplanaadin tason korottamisesta sekä n.s. Kluuvin kuivattamisesta, kaupungininsinööri H. Th. Tallqvist teki rahatoimikamarille viimeksi mainittua koskevan esityksen huomauttaen siinä m.m., että Kluuvi-, Aleksanterin- ja Mikaelinkatujen varrella sijaitsevat korttelit n:ot 33, 34, 35 ja 36 olivat ainoastaan 4½—5½ jalkaa meren matalan vedenkorkeuden yläpuolella Rautatientorin ja ratapihankin kohotessa 6—7 jalkaa sen yli. Siten oli muodostunut alanne eli kuoppa, josta pintavesi ainoastaan maan alitse voi laskea Töölönlahteen. Tämän helpottamiseksi puusta rakennetut väliaikaiset laskukanavat olivat epätiiviit, liian matalaan asetetut ja jäätyivät ankarammalla pakkasella, minkä johdosta ne ennen pitkää oli tuomittava pois käytännöstä. Eräässä aikaisemmassa lausunnossa ⁴⁾ kaupungininsinööri tosin oli huomauttanut, että Kluuvin kuivattaminen ja puhtaanapito näytti olevan aikaansaataavissa ainoastaan järjestämällä keinotekoinen lasku ja että sitä varten olisi mieluummin Kaisaniemeen järjestettävä pumppulaite. Oli kuitenkin olemassa toinenkin keino, nim. täytemaan lisääminen siten, että kanavat saivat riittävän luonnollisen kaltevuuden. Jos edelliselle vaihtoehdolle annettiin etusija, olisi säännöstelyallas sijoitettava johonkin Kluuvin matalimmista kohdista, esim. sokerileipuri Löfströmin tontille, joka kaupungin senvuoksi olisi lunastettava. Pumppulaitteen sijoittamisesta sinne eikä esim. Kaisaniemen puistoon olisi esim. se etu, että tuloputket voitaisiin rakentaa säteittäisesti allasta kohti eikä tarvittaisi mitään suurempaa kerääjäkanavaa. Kluuvin vesi voitaisiin sieltä viemäriputkea myöten painaa Fabianinkadun alla olevaan Eteläsatamaan laskevaan viemärikanavaan. Pumppulaitteen, altaan, painoputken ja Kluuvi-, Mikaelin-, Aleksanterin-, Hakasalmen-, Pohj. Esplanaadi- ja Kaivokatujen sekä Rautatientorin alle tulevien mitoiltaan pienempien kanavain rakentamisesta voitiin arvioida puolein luvuin aiheutuvan kustannuksia 180,000 markkaa, mistä puolet tuli pumppulaitteen ja altaan osalle. Jos taas toinen vaihtoehto, maan täyttäminen, katsottiin edullisemmaksi, jäivät kaikki pumppulaitteen käyttökustannukset pois ja saavutettiin terveydellisessä suhteessa se etu, että pohjavedentaso aleni syvemmälle maan pinnan alapuolelle, mikä Kluuvissa, jonka maan pintakerrokset suurelta osalta olivat syntyneet

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 4 §. — ²⁾ S:n 17 p. jouluk. 3 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 356 ja seur. sekä 362. — ⁴⁾ S:n s. 362.

kaikenlaisista sinne ajetuista jätteistä, oli erityisen suotavaa. Kysymykseen, oliko Kluuvin korottaminen maata lisäämällä mahdollista, oli epäilyksittä vastattava myöntävästi. Osoittaakseen, mihin korkeustasoon sikäläiset kadut olisi korotettava, jotta kanavien kaltevuus niiden pohjan ollessa n. 7 jalkaa maanpinnan alapuolella vielä olisi vähintään 1: 1,500, t.s. riittävän suuri, jotta ne ainakin ajoittain vesijohtovedellä huuhdeltuina voitaisiin pitää vapaina kerrostumista, kaupungininsinööri oheisti profiileja kaduista ja niiden varrella olevien rakennusten kivijaloista. Näistä profiileista, jotka oli laadittu vartavasten toimeenpannun punnituksen perusteella, kävi samalla ilmi, missä määrin talot katujen korottamisen johdosta painuisivat niihin. Vain Pohj. Esplanaadikadulla Mikaelin- ja Fabianinkatujen välillä korotusta oli hieman lisätty, jotta saataisiin tasainen kaltevuus mainittujen katujen välille ja vesi Pohj. Esplanaadikadulta ja Kesbiesplanaadilta, joka oli aiottu täyttää samaan korkeuteen, voitaisiin johtaa suoraan Eteläsatamaan. Pihamaita ei ehdottomasti tarvitsisi täyttää samalla kuin kadut korotettiin; ainoastaan kaduilta pihamaille vievien ajoteiden täyttämisen tuli tapahtua sen yhteydessä. Laadittujen profiilien mukaisesti suoritetuista Kluuvin täytetöistä sekä erinäisten tukimuurien rakentamisesta vanhoja puutaloja vastaan ja ensiksi mainittuunkin vaihtoehtoon sisältyvien laskukanavain rakentamisesta nousivat kustannukset n. 160,000 markkaan, yksityisille talonomistajille maksettavia vahingonkorvauksia kuitenkin lukuun ottamatta. — Kaupungininsinööri ei tahtonut nimenomaan antaa etusijaa kummallekaan vaihtoehdolle, mutta korosti sen seikan tärkeyttä, että kerta kaikkiaan saatiin aikaan päätös, jonka mukaan voitiin toimia Kluuvin alueelle rakennettaessa. Pohj. Esplanaadikadun täyttäminen olisi joka tapauksessa toteutettava, koska kysymys Kesbiesplanaadin korottamisesta ja kuivattamisesta sen kautta tulisi ratkaistuksi ja Kluuvin vesiallas supistuisi 310,000 neliöjalkaa, mikä olisi olennainen etu, tapahtuipa Kluuvin kuivataminen sitten miten tahansa.

Kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ kaupungininsinöörin esityksen valiokuntaan, johon kuuluivat ²⁾ vtt Numell, Wasastjerna, Sanmark, Heimberger ja Sandberg. Sen jälkeen antamassaan mietinnössä ³⁾ valiokunta yhtyi jälkimmäiseen edellä selostetuista Kluuvin kuivattamista tarkoittavista vaihtoehtoista kaupungininsinöörin esittämien syiden perusteella sekä koska arvokkaan tontin vaaraminen kyseiseen tarkoitukseen ja suuren likaveden kerääjältaan sijoittaminen tänne kaupungin tiheimmin asuttuun kaupunginosaan oli tuntunut valiokunnasta huonosti harkitulta, mihin tuli lisäksi, että täyttämistyö voitiin suorittaa vähitellen, joten se rahallisesti tulisi kaupungille vähemmän rasittavaksi. Ensi sijassa olisi suoritettava Pohj. Esplanaadikadun täyttäminen; se vähentäisi huomattavasti Kluuvin vesiallasta ja ehkäisisi m.m. ajoittain ankarilla sateilla sattuvat Kluuvikadun tulvimiset. Tämän työn suorittamista kohtasi kuitenkin se vaikeus, että eräs pieni rakennus Pohj. Esplanaadikadun talossa n:o 29 joutuisi osaksi maanpinnan alapuolelle. Koska tämä rakennus tukimuureja rakentamalla voitaisiin suojata ja siihen rakentaa sopiva porras-alaskäytävä, oli omistajan taholta tuskin kuitenkaan odotettavissa mainittavaa korvausvaatimusta. Edellyttäen että omistajan kanssa voitiin saada aikaan huokea

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. maalisk. 7 §. — ²⁾ S:n 21 p. maalisk. 6 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 11.

sopimus, ellei hän ollut suostuvainen purkamaan rakennustaan ja rakentamaan sen paikalle kivitaloa, oli mainittu katu niin pian kuin kaupungin varat sen sallivat täytettävä täyteen korkeuteen. Tämän työn yhteydessä olisi viemärikanava, joka vei Fabianinkadun kulmasta Eteläsatamaan, jatkettava Mikaelinkadun kulmaan asti ja sieltä edelleen It. Henrikinkadulle. Siten saataisiin, kun viemärikanavan rakentaminen koko Henrikinkatuun jo oli päätetty, Kluuvin vesiallas kokonaan suljetuksi. Muiden Kluuvin katujen täyttäminen sekä niiden lopullinen kanavoiminen voi jäädä toistaiseksi, sitäkin suuremmalla syyllä, koska kaupunki ei näyttänyt voivan välttää kohtuullisen korvauksen maksamista talojen omistajille niistä haitoista ja suoranaisista vahingoista, jotka heille tulivat täyttämisestä koitumaan. Jos työ suoritettiin vähitellen parin tai kolmen vuosikymmenen kuluessa, tulisivat todennäköisesti monet niistä rakennuksista, joita heti tapahtuva maan lisääminen vahingoittaisi, sillävälän korvatuiksi uusilla, ja kun talon-omistajat saisivat tietää, mihin tasoon kadut vastedes aiottiin korottaa, voisivat he hyvissä ajoin ryhtyä siitä aiheutuviin järjestelyihin, m.m. myöskin rakennuksia korjattaessa. Vanhat puukanavat voivat valiokunnan käsitöksen mukaan auttavasti toimia vielä jonkin aikaa eteenpäin, ja eräiltä osilta niitä voitiin täydentää. Sen ohessa valiokunta huomautti, että oli välttämätöntä löytää Kluuvin pääaltaalle toinen päälaskuväylä kuin Rautatien ja rautatiepenkeren alitse Töölönlahden johtava. Edellyttäen, että valtionrautatiet ottivat osaa työn suorituskustannuksiin, valiokunta puolsi uuden laskukanavan järjestämistä Kluuville, kanavan, joka ulottuisi Mikaelinkadulta Rautatien poikki, Wilhelmsbadin tontin kautta, Kaisaniemen puiston ja Kasvitieteellisen puutarhan halki ja laskisi mereen jonkin verran Pitkäsillan länsipuolella, missä vesi oli syvempi ja alituisesti virtaavassa liikkeessä. Tämän viemäriin tulisi Kaisaniemen koilliskulmassa yhtyä siihen kanavaan, joka oli ajateltu johdettavaksi Nikolainkadulta klinikkain välisen notkon poikki sekä edelleen Kaisaniemen puiston ja Kasvitieteellisen puutarhan kautta Töölönlahden suuhun. Tätä uutta päälaskuväylää koskeva lopullinen päätös olisi kuitenkin tehtävä vasta sen jälkeen kun maasto oli alustavasti tutkittu, kustannusarvio laadittu ja sopimus tehty rautatiehallituksen kanssa. Lopuksi valiokunta oli sitä mieltä, että jos ehdotus Kluuvin asteettaisesta täyttämisestä hyväksyttiin, oli saatava lupa erinäisiin poikkeuksiin rakennusjärjestyksestä sinne tuleviin uudisrakennuksiin nähden.

Hyväksyen valiokunnan ehdotuksen sen kaikilta osilta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾:

että Kluuvin kuivattaminen oli suoritettava täyttämällä kadut kaupungininsinöörin ehdottamaan tasoon sellaisin pienehköin muutoksin, joita uuden päälaskujohdon rakentaminen Kluuvin vesialtaalle Kaisaniemen puiston ja Kasvitieteellisen puutarhan kautta saattoi aiheuttaa, sekä että tämä korkeustaso oli vahvistettava noudatettavaksi vastedes rakennettaessa uudisrakennuksia Kluuvin alueelle;

että Pohj. Esplanaadikatu oli täytettävä täyteen korkeuteensa niin pian kuin kaupungin varat sen sallivat ja tällöin rakennettava Kluuvikadulle loivasti kalteva ajotie sekä ensiksi mainitun kadun kulmasta Eteläsatamaan johdettu viemärikanava ulotettava Mikaelinkadun kulmaan asti;

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. toukok. 5 §.

että muiden Kluuvin katujen täyttäminen oli suoritettava vähitellen, sikäli kuin nämä kadut kivettiin uudestaan, kaupungininsinöörin kulloinkin määräämään tasoon;

että Kluuvin alueella olevat puiset viemärijohdot oli toistaiseksi ja kunnes Kluuvin katujen täyttäminen oli loppuun suoritettu, pidettävä välttävissä kunnossa ja niitä sopivassa tilaisuudessa mikäli mahdollista täydennettävä;

kehoittaa kaupungininsinööriä sen jälkeen kun alueen vaakitus oli toimitettu, antamaan lausunnon ynnä suunnitelman, profiilin ja kustannusarvion päälaskujohdon rakentamisesta Kluuville Wilhelmsbadin tontin ja Kaisaniemen puiston kautta siten, että se viimeksi mainitun puiston koillis-kulmassa yhtyisi siihen kanavaan, joka mahdollisesti päätettiin rakentaa Nikolainkadulta klinikkain välitse, Kaisaniemen ja Kasvitieteellisen puutarhan kautta ja laskisi mereen jonkin verran Pitkäsillan länsipuolella, sekä viimeksi mainitun kanavan lopullista suunnitelmaa laatiessaan kiinnittämään riittävästi huomiota siihen, että sen viimeisen osan piti voida olla myöskin Kluuvin vesialtaan pääviemärinä; sekä

anoa maistraatilta, että maistraatti asianomaisesta paikasta hankkisi luvan sellaiseen poikkeamiseen rakennusjärjestyksen 25 ja 38 §:n määräyksistä, että rakennettaessa uudisrakennuksia Kluuvin alueelle sitä kivijalan osaa, joka joutui vastaisen kadunpinnan alapuolelle, ei tarvinnut tehdä hakatusta kivistä ja että sellaisten talojen ulkoportaat väliaikaisesti saivat ulottua niin kauas jalkakäytävälle kuin mukavan sisäänkäynnin järjestämiseksi oli tarpeellista.

Sitten kun eräät talonomistajat, joiden taloihin katujen korotus tuli vaikuttamaan, kahdessa läänin kuvernöörille annetussa kirjelmässä olivat valittaneet edellä mainitusta päätöksestä, kuvernööri vaati valtuustolta selitystä näiden valitusten johdosta. Valituskirjelmät valtuusto lähetti ¹⁾ rahatoimikamariiniin, jonka tuli hankkia asiasta lausunto v.t. kaupungininsinööri F. O. Ehrströmiltä ja sen jälkeen lähettää se ynnä oma lausuntonsa valtuustolle.

Koska valitus oli laillisen ajan kuluessa esitetty, maistraatti ilmoitti ²⁾, ettei se ollut katsonut voineensa toistaiseksi panna kyseistä päätöstä täytäntöön eikä myöskään ryhtyä toimenpiteisiin luvan hankkimiseksi poikkeamisiin edellä mainituista rakennusjärjestyksen määräyksistä.

Kaupungininsinööri Tallqvist, joka sen jälkeen erosi ³⁾ kaupungin toimesta, oli kuitenkin laatinut kolme vaihtoehtotusta Kluuvin vesialtaan pääviemäriksi niihin liittyvine profiileineen ja kustannusarvioineen, nimittäin: 1) Kluuvi-, Aleksanterin- ja Mikaelinkatujen, Rautatien ja rata-pihan alitse Töölönlahteen, 2) Kluuvi-, Aleksanterin- ja Mikaelinkatujen, korttelin n:o 39, Kaisaniemen puiston ja Kasvitieteellisen puutarhan alitse Töölönlahteen Pitkäsillan kohdalle sekä 3) Rautatien, Mikaelin-, Aleksanterin-, Kluuvi- ja Pohj. Esplanaadikatujen sekä Kauppatorin alitse Eteläsatamaan sikäläisen pohjoisen venevalkaman itäpuolelle. Näistä vaihtoehtoista insinööri Tallqvist esittämiensä syiden nojalla puolsi toteutettavaksi viimeksi mainittua, jonka kustannukset hän oli arvioinut 49,450 markaksi ja johon rahatoimikamarikin yhtyi.

Kaupunginvaltuuston lähetettyä ⁴⁾ esityksen edellä mainittuun valio-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. syysk. 3 §. — ²⁾ S:n s:n 27 §. — ³⁾ Ks. s. 81. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 2 p. syysk. 14 §.

kuntaan tämä antoi asiasta uuden mietinnön ¹⁾. Valiokunta luopui siinä aikaisemmin lausumastaan mielipiteestä, että pääviemäri olisi johdettava Kaisaniemen puiston kautta Töölönlahteen Pitkäsillan kohdalle, ja yhtyi insinööri Tallqvistin puoltamaan vaihtoehtoon. Mietintö päättyi esitykseen, että valtuusto päättäisi:

hyväksyä ent. kaupungininsinööri Tallqvistin vaihtoehdossa n:o 3 esittämän ehdotuksen, jonka mukaan Kluuvin vesialtaan päälaskuviemäri rakennettaisiin Rautatien, Mikaelin-, Aleksanterin-, Kluuvi- ja Pohj. Esplanaadikatujen sekä Kauppatorin alitse Eteläsatamaan;

että Pohj. Esplanaadikadun ja Kauppatorin kohdalle tuleva osa mainittua viemäriä oli rakennettava mainitun kadun täyttämisen yhteydessä, mutta muut osat työstä jätettävä, kunnes erinäisten Kluuvin katujen aseteellinen täyttäminen oli tapahtunut; sekä

pyytää rahatoimikamarilta ja v.t. kaupungininsinööri Ehrströmiltä lausunnot siitä, voisiko Kluuvin viemärijohdon suunnan siten muututtua Pohj. Esplanaadikadulle riittää alempi korkeustaso kuin miksi valtuusto aikaisemmin oli sen vahvistanut, ilman että alennus vaarantaisi täyttämisen tarkoituksen saavuttamista.

Tätä mietintöä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, ennenkuin asiassa muihin toimenpiteisiin ryhdyttiin, rahatoimikamarin välityksellä pyytää v.t. kaupungininsinööriltä lausunnon siitä, kohoaisivatko 3:n vaihtoehdon mukaisen viemäriin rakentamiskustannukset, jos se ulotettiin Katajanokan kanavaan saakka.

Viemärijohdon rakentaminen Nikolainkadulta Töölönlahteen. Kaupunginvaltuusto oli vuoden 1879 talousarvion järjestelyn yhteydessä myöntänyt ³⁾ viemärijohdon rakentamiseksi Nikolainkadulta korttelien n:ot 44 ja 42, Kaisaniemen puiston ja Kasvitieteellisen puutarhan kautta Töölönlahteen Pitkäsillan kohdalle 11,400 markan määrärahan, joka vastasi arvioitujen rakennuskustannusten puolta määrää, ja samalla antanut rahatoimikamarille tehtäväksi tiedustella yleisen sairaalan hallitukselta, yliopistolta ja venäläisen sotilassairaalan hallitukselta, olivatko ne halukkaat ja miten suurella määrällä ottamaan osaa näihin kustannuksiin. Kaupungininsinöörin kamarin tiedustelun johdosta ilmoitettua, että sairaalahallituksen alueelle tulevan johdon osan kustannukset oli arvioitu 4,746 markaksi, yliopiston hallussa olevalle alueelle tulevan osan 5,120 markaksi, venäläisen sotilassairaalan tontille tulevan osan 2,110 markaksi ja kaupungin omalle maalle tulevan johdon osan kustannukset 10,824 markaksi, kamari lähetti edellä mainitussa tarkoituksessa kirjelmät yleisen sairaalan hallitukselle, yliopiston konsistorin talousjaostolle ja läänin kuvernöörille. Tämän johdosta sairaalahallitus ilmoitti, että senaatti sen esityksestä oli myöntänyt kanavan rakentamista varten yleisistä varoista enintään 4,746 markan suuruisen avustuksen, ja talousjaosto, että yliopisto suostui suorittamaan rakennuskustannuksista 5,120 markkaa ehdoin, että kanavan kunnossapitokustannukset jaettiin edellä mainitussa suhteessa. Venäläisen sotilassairaalan hallitus sen sijaan kuvernöörin ilmoituksen mukaan kieltäytyi osallistumasta kanavan rakentamiskustannuksiin.

Huolimatta siitä, ettei venäläiseltä sotilassairaalalta siis ollut voitu saada avustusta tähän tarkoitukseen, kaupunginvaltuusto rahatoimi-

¹⁾ Valt.pain. asiakirj. n:o 15. — ²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 14 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 369.

kamarin ehdotuksesta päätti ¹⁾, että puheena oleva viemärijohto rakennettaisiin kertomusvuoden kuluessa ja kaupunki suorittaisi kustannukset, mikäli ne ylittivät valtion ja yliopiston avustukset, sekä että johto vastedes pidettäisiin kunnossa talousjaoston ehdottamalla tavalla.

Viemärijohtoon rakentaminen kaartin kasarmista Eteläsatamaan. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 velvoittanut ²⁾ rahatoimikamarin hankkimaan kaupungininsinööriltä lausunnon ja itse lausumaan mielipiteensä sen johdosta, että läänin kuvernööri oli velvoittanut kaupungin antamaan senaatille lausunnon erästä tehdystä ehdotuksesta, joka koski viemärijohtoon rakentamista kaartin kasarmista Fabianinkadun ja Etel. Makasiinikadun alitse Eteläsatamaan. Samalla kaupungille johtotyön suorittamista varten oli tarjottu arvioituja kustannuksia vastaava 8,600 markan koroton laina valtion varoista. Kaupungininsinöörin ja rahatoimikamarin vuonna 1879 asiasta antamien lausuntojen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ antaa laskea mainitun johdon loppukesästä 1879 sekä anoa senaatilta, että kaupunki työn suorittamiseen saisi käyttää tarjotun korottoman lainan, joka maksettaisiin takaisin kahden vuoden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin se oli kaupungille nostettu.

Viemärijohtoon rakentaminen Puistokatuun. Oikeusraatimies E. Berghin maistraatille tekemän anomuksen joka koski viemärijohtoon rakentamista Puistokatuun, kaupunginvaltuusto lähetti ⁴⁾ rahatoimikamariin, mutta tämä ei kertomusvuoden kuluessa antanut siitä lausuntoaan.

Erinäisten viemärijohtojen rakentaminen. Toimistovouti K. J. Nohrströmin y.m. Eerikin-, Annan- ja Yrjönkatujen varrella olevien talojen omistajain maistraatille esittämän anomuksen, että viemärijohto laskettaisiin Annan- ja Yrjönkatujen väliseen Eerikinkadun osaan sekä Yrjönkatuun Eerikin- ja Simonkatujen välille, maistraatti lähetti kaupunginvaltuustolle oheistaen kaupungininsinöörin antaman lausunnon ja oman epäävän lausuntonsa. Lähetettyään ⁵⁾ asian rahatoimikamariin, joka niinkään ehdotti esityksen evättäväksi, kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, ettei sen tullut antaa valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Myöskin tullinhoitaja A. E. Blomstedtin y. m. Vladimirinkadun talojen omistajain anomuksen viemärijohtoon laskemisesta Yrjön- ja Fredrikinkatujen väliseen osaan Vladimirinkatua kaupunginvaltuusto ensin lähetti ⁷⁾ sen rahatoimikamariin epäsi ⁷⁾.

Myöskin erinäisten Vuorimiehenkadun talojen omistajain rahatoimikamariin jättämän ja kamarin puoltaman anomuksen, että mainittuun katuun laskettaisiin pääviemärijohto, kaupunginvaltuusto talousarvion järjestelyn yhteydessä epäsi ⁸⁾ ensin lähetettyään ⁹⁾ sen talousarviovaliokuntaan ja tämän annettua siitä talousarviomietinnössään ¹⁰⁾ epäävän lausunnon.

Vanhankaupungin myllyn kunnossapitovelvollisuus. Erään kaupungin uutta vesijohtoa koskevan asian yhteydessä kaupunginvaltuusto vuonna 1878 oli lähettänyt ¹¹⁾ rahatoimikamariin kysymyksen, joka koski Vanhankaupungin myllyn kunnossapitovelvollisuuden kuulumista kaupungille. Annettuaan tämän johdosta toimittaa katselmuksia myllyrakennuksessa kamari vuonna 1879 esitti, että rakennus ensi tilassa tai viimeistään vuoden

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 6 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 370 — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 10 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. jouluk. 6 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. syysk. 7 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. lokak. 10 §. — ⁷⁾ S:n s:n 11 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. jouluk. 4 §. — ⁹⁾ S:n 18 p. marrask. 4 §. — ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ¹¹⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 350.

1880 kuluessa rakennettaisiin uudestaan insinööri R. Huberin laatiman ehdotuksen mukaisesti, kuitenkin muutamien kaupungininsinööri H. Th. Tallqvistin ehdottamin supistuksin, sekä että asianomaisesta paikasta anottaisiin myllypaikan hallintaehtoihin sellaista muutosta, että sen kivi-määrän, jolla myllyä siellä oli käytettävä ja joka oli määrätty kahdeksaksi pariksi, ei tarvitsisi ylittää neljää paria. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ toistaiseksi ainoastaan kehoittaa kamararia tekemään asianomaiseen paikkaan tätä tarkoittavan esityksen sekä vastauksen saavuttua tähän esitykseen ilmoittaa asian valtuustolle lisätoimenpiteitä varten.

Asiaa ei otettu uudestaan käsiteltäväksi vuoden varrella.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko. Rahatoimikamarin kaupunginvaltuustolle lähettämä taulukko, josta ilmeni kaupunginkassan tila joulukuun 31 p:nä 1878, ei antanut ²⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Kaupunginkassan katsastus. Määrättyään ³⁾ kaupunginkassan katsastusmiesten lukumäärän kahdeksi ja varamiesten luvun niinkään kahdeksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ katsastusmiehiksi vtt Borgströmin ja Edlundin sekä heidän varamieheikseen vtt Laurellin ja Rudolphin.

Katsastusmiesten valtuustolle lähettämät, tammikuun 7 p:nä ⁵⁾, huhtikuun 2 p:nä ⁶⁾, heinäkuun 7 p:nä ⁷⁾ ja lokakuun 4 p:nä ⁷⁾ toimitetuista kaupunginkassan katsastuksista laaditut pöytäkirjat eivät aiheuttaneet toimenpiteitä.

Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastus. Kaupunginvaltuuston määrättyään ³⁾ kaupungin irtaimen omaisuuden katsastajain lukumäärän kahdeksi ynnä yhdeksi varamieheksi valittiin ⁴⁾ mainittuun tehtävään vtt Margelin ja Tallgrén, varamiehenään vt Stenius.

Kaupungin vuoden 1877 tilien tarkastus. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 lähettänyt ⁸⁾ valiokuntaan kaupungin vuoden 1877 tilien tarkastuksesta laaditun kertomuksen ynnä asianomaisten viranomaisten sen johdosta antamat selitykset. Valiokunta antoi vuonna 1879 valtuustolle mietintönsä ⁹⁾ tilintarkastuskertomuksessa esitetystä muistutuksista. Valiokunnan siinä esittämien ehdotusten mukaisesti valtuusto päätti ¹⁰⁾ myöntää vastuuvapauden kunnan koko rahatoimen hoidosta vuonna 1877. Samalla valtuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti:

vaatia rahatoimikamarilta selvityksen niiden toimenpiteiden tuloksesta, joihin se oli ryhtynyt saadakseen perityksi maksamattomia biljardimaksuja;

kehoittaa rahatoimikamararia pitämään kaikista kaupungille sopimusten nojalla kertyvistä vuokrista erityistä täydellistä luettelo, jonka aina tuli olla kamarin konttorin käytettävissä, sekä ehdottomasti ottamaan nämä vuokrat erääntymispäivinä tileissä huomioon ja mahdollisimman pian perimään ne;

velvoittaa rahatoimikamarin ottamaan tileissä huomioon ja toistaiseksi maksamattomina kirjaamaan leskivaimo Johanssonin maksamattoman vuokran eräästä Katajanokan talosta vuodelta 1877;

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 12 §. — ²⁾ S:n 11 p. maalisk. 5 §. — ³⁾ S:n 28 p. tammik. 17 §. — ⁴⁾ S:n s:n 18 §. — ⁵⁾ S:n s:n 16 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. toukok. 5 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. lokak. 21 §. — ⁸⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 373. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 21 p. maalisk. 2 §.

tähdentää rahatoimikamarille sen seikan välttämättömyyttä, että jokainen kamarin tekemä päätös, joka aiheutti jonkinlaisen tulon kertymistä kaupungille, ilmoitettiin kamarin konttorille siten, että tällainen tulo erään-tymispäivänä voitiin ottaa tileissä huomioon;

edelleen huomauttaa rahatoimikamarille, että ottaen huomioon eri-koisluontoiset väliaikaiset olot, jotka jatkuvasti vallitsivat kaupungin kun-nallisverotuksessa, ja n.s. varattomuudentodistusten useinkin epäilyttävän merkityksen saattoi olla syytä mitä suurimman varovaisuuden noudatta-miseen maksamattomien kunnanverojen lyhentämisessä; sekä

kehoittaa rahatoimikamaria, ellei niin jo ollut tapahtunut, viipymättä antamaan laatia yksityiskohtaiset, yhteenlasketut ja asianmukaisesti todis-teilla varustetut luettelot kaikista vuoden 1878 tileihin siirtyneistä jäämistä.

Rahatoimikamarin myöhemmin lähettämä luettelo perityistä biljardi-maksuista ei aiheuttanut ¹⁾ toimenpidettä kaupunginvaltuuston taholta.

Kaupungin vuoden 1878 tilien tarkastus. Sen jälkeen kun kertomus kau-pungin vuoden 1878 tileistä ynnä asianomaisten sen johdosta antamat seli-tykset olivat saapuneet kaupunginvaltuustolle, valtuusto lähetti ²⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat ³⁾ vtt Nybom, von Christierson ja Laurell, minkä ohessa valtuusto päätti painattaa mainitun kertomuksen ja rahatoi-mikamarin siitä antaman selityksen. Samaan valiokuntaan lähetettiin ⁴⁾ myöhemmin myöskin poliisikamarin asiasta antama selitys. Valiokunnan mietinnön ⁵⁾ saavuttua valtuusto siinä tehdyn ehdotuksen mukaisesti myön-si ⁶⁾ vastuuvapauden kaupungin koko rahatoimen hoidosta mainittuna vuon-na. Sen ohessa valtuusto pääasiassa yhtyen valiokunnan ehdotukseen päätti:

kehoittaa rahatoimikamaria velvoittamaan kauppias A. Parviaisen, joka oli kaupungilta vuokrannut Töölönlahden pohjoispuolella olevat huvi-lapalstat n:ot 2 ja 3, antamaan takauksen vuokran suorittamisesta ja mui-den sitoumustensa täyttämisestä;

kiinnittää rahatoimikamarin huomion erääseen poliisikamarin vuosien 1877 ja 1878 tarverahain tilittämättömään ylijäämään ja kehoittaa kamaria ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin puheena olevain kaupungille kuu-luvain varain saamiseksi poliisilaitokselta;

huomauttaa, että oli väärin viedä veden johtamisesta kaupungin taloihin aiheutuneita kustannuksia vesijohtotilille, ja samalla lausua, että valtuuston mielestä vesijohtolainan kirjanpito oli järjestettävä siten, että lunasta-mattomien kuponkien määrä joka vuodelta kävi siitä selvästi ilmi; sekä kehoittaa rahatoimikamaria pitämään erityisiä jatkuvia luetteloja kaikista valtuuston vuoden varrella myöntämistä lisämäärärahoista ja antamaan ne kaupungin tilintarkastajien käytettäväksi.

Muistutus rahatoimikamarille määrärahaain ylittämisestä. Myöntyen vtn Heikelin vuoden 1879 talousarvion järjestelyssä tekemään ehdotukseen, joka oli lähetetty valmisteluvaliokuntaan, kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ mainitun valiokunnan puollettua ehdotusta kohdistaa rahatoimikamarin huomion siihen, että valtuuston talousarvion järjestelyssä hallinnollisten viranomaisten ja hallitusten käytettäväksi myöntämiä määrärahoja ei saanut ylittää ilman että valtuusto oli antanut siihen suostumuksensa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. toukok. 1 §. — ²⁾ S:n 17 p. kesäk. 1 §. — ³⁾ S:n s:n 25 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. syysk. 26 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj n:o 21. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jou-luk. 3 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. tammik. 15 §.

Kaupunginvaltuuston vuoden 1878 tarverahojen tilittäminen. Kaupunginvaltuuston sihteeri antoi valtuustolle laatimansa tilit valtuuston vuoden 1878 tarverahoista; tilit osoittivat menoja olleen yhteensä Smk 3,301: 23. Valtuusto päätti ¹⁾ lähettää tilit rahatoimikamariin esitettäväksi vuositilintarkastajille kaupungin muiden tilien ohella.

Kaupunginkassan palkkausrahaston kirjanpito. Maistraatti ilmoitti ²⁾, että senaatti maistraatin esityksestä oli antanut suostumuksensa kaupunginkassan n.s. palkkausrahaston lakkauttamiseen ³⁾, mutta samalla määrännyt, että kunnallisasetuksen 73 §:n mukaisesti Helsingin kihlakunnan maakirjan mukaan maistraatin palkkausta varten määrättyjen Helsingin pitäjän tilojen, nim. Hindersnäsin kylän Hindersnäs n:o 1:n, Drumsön Heikas n:o 1:n ja Bertas n:o 2:n, Forsbyn Forsby n:o 1:n, Pikkuhuopalahden kylän Korpas n:o 1:n, Backas n:o 2:n, Greijus n:o 3:n ja Böle n:o 4:n, Talin Lassas n:o 1:n, Martis n:o 2:n ja Reimars n:o 3:n sekä Oulunkylän kylän Nybondas eli Nybackas n:o 5:n tulo ja tuotto vatedeskin oli erikseen merkittävä kaupunginkassan tulojen joukossa ja todistettava niistä laadittua luetteloa vastaaviksi. Asia ei aiheuttanut toimenpiteitä valtuuston taholta.

Erinäisten rahastojen hoito. Vaivaishoitojohtokunta oli valittanut läänin kuvernöörille siitä, että kaupunginvaltuusto oli ottanut vuoden 1879 talousarvioon ainoastaan erinäisten vaivaishoidolle lahjoitettujen tai aikaisemmin vaivaishoitojohtokunnan hallinnassa olleiden rahastojen korot, mutta ei niiden pääomia, ja anonut, että kuvernööri julistaisi vaivaishoitojohtokunnalla olevan oikeuden lahjoituskirjojen määräysten mukaan jatkuvasti hoitaa puheena olevia rahastoja. Samansisältöisen valituksen oli kuvernöörille esittänyt terveyslautakunta erään kuumesairaalan hyväksi lahjoitetun rahaston suhteen. Kuvernöörin vaadittua valtuustolta selitystä valitusten johdosta valtuusto lähetti ⁴⁾ asian valiokuntaan, johon valittiin ⁵⁾ vt Nybom, esittelijäsihteeri S. V. Calamnius ja professori L. H. S. Mechelin. Myöhemmin maistraatti ilmoitti kieltäytyneensä panemasta täytäntöön valtuuston päätöstä, että puheena olevien rahastojen pääomamääriä ei ollut merkittävä talousarvioon menoina, ja tämäkin ilmoitus lähetettiin ⁶⁾ valiokuntaan.

Viimeksi mainitun lähetteen johdosta valiokunta esitti, että kaupunginvaltuusto valittaisi läänin kuvernöörille maistraatin edellä mainitusta päätöksestä. Valtuusto myöntyi tähän esitykseen ja hyväksyi ⁶⁾ valiokunnan ehdottaman valituksen sanamuodon.

Pääkysymyksestä antamassaan mietinnössä ⁷⁾ valiokunta ensin esitti, että kaupunginvaltuusto kehoittaisi rahatoimikamaria ryhtymään toimenpiteihin, jotta kuumesairaalan hyväksi lahjoitettu rahasto, niinkuin kaupunginvaltuusto oli vuonna 1876 määrännyt, kirjattaisiin erikseen ja sen pääoman korko merkittäisiin vuositalousarvioon, mitkä toimenpiteet epähuomiosta siihen asti oli laiminlyöty. Edelleen valiokunta oli laatinut ehdotukset kuvernöörille mainittujen lautakuntain esittämien valitusten johdosta annettaviksi selityksiksi. Näissä huomautettiin aluksi, että vaivaishoitojohtokuntaa ja terveyslautakuntaa ei voinut pitää sellaisina vuoden 1873 kunnallisasetuksen 3 ja 78 §:ssä mainittuina kaupunkikunnan jäseninä, joilla oli valitusoikeus valtuuston päätöksestä, vaan että ne ainoastaan oli-

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. helmik. 1 §. — ²⁾ S:n 18 p. maalisk. 5 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 269 ja 373. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 25 p. helmik. 6 §. — ⁵⁾ S:n s:n 13 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. huhtik. 2 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. huhtik. 21 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8.

vat valtuuston mainitun asetuksen 4 §:n nojalla asettamia valtuuston alaisia hallintoelimiä. Valituksia ei myöskään voinut pitää niiden kunnan jäsenen esittäminä, jotka olivat ne allekirjoittaneet, vaan ne oli esitetty kollektiivisesti sellaisen viranomaisen puolesta, jolla ei tässä asiassa ollut puhevaltaa. Vaikka niillä olisikin ollut asiassa puhevalta, olivat ne sen muuten menettäneet. Valitukset aiheuttanut valtuuston päätös oli näet ainoastaan seuraus valtuuston vuonna 1876 täysin rahatoimikamarin ohjesäännön 12 §:n mukaisesti tekemästä päätöksestä ¹⁾, että kyseisten rahastojen varat oli luovutettava kaupungin rahatoimilaitokselle sen hoidettaviksi lahjoituskirjain määräysten mukaisesti ja huomioon ottaen, että rahastot kirjattiin erikseen ja niiden hyväksi laskettiin vuotuinen korko. Kun niin ollen valitusoikeutta ei ollut ja viimeksi mainittu päätös oli saanut lain voiman, vaadittiin selitysehdotuksissa, että kuvernööri ei ottaisi valituksia käsiteltäväkseen. Itse asiasta lausuttiin ehdotuksissa sen lisäksi kuitenkin m. m., että rahatoimikamarin tehtävänä mainitun ohjesäännön mukaan oli kaiken kaupungille kuuluvan omaisuuden yleinen hoito ja siis myös »hoitaa kansakouluille, vaivais- ja terveyshoitoon — — osotettuja rahavaroja ja kiinteistöjä». Kunnalla oli siten sekä oikeus että velvollisuus ottaa puheena olevan laatuiset varat hoitoonsa ja käyttää korot mainittuihin tarkoituksiin, ellei lahjoittaja tai testamentin tekijä ollut tarkemmin määrännyt tarkoitusta. Tämän ei voinut katsoa merkittävän, että kaupunki olisi ottanut rahastot lainaksi, yhtä vähän kuin ne olivat lakanneet jatkuvasti olemasta olemassa. Ei myöskään ollut syytä väitteeseen, että varat tällä tavoin olivat epävarmemmin sijoitetut kuin jos ne aivan toisia tarkoituksia kuin lainausliikkeen harjoittamista varten asetettujen viranomaisten harkinnan jälkeen olisi sijoitettu velkakirjoihin. Oli luonnollista, että varoja oli hoidettava lahjoittajien ja testamentin tekijäin antamien määräysten mukaisesti, ja kaupunginvaltuusto olikin ottanut ne huomioon. Mutta sen jälkeen kun oli laillisessa järjestyksessä määrätty, että varojen hoito kuului rahatoimikamarille, ei se enää voinut olla lautakuntain käsissä. Yhteiskunnallisten ja taloudellisten olojen muuttuessa ei ollut vältettävissä, ettei puheena olevaa laatua oleviin asiakirjoihin sisältyviä määräyksiä voitu tarkalleen soveltaa, mutta se ei merkinnyt antajien tarkoitusten syrjäyttämistä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ täydellisesti valiokunnan mietinnön ja sen laatimat selitysehdotukset.

Sen jälkeen vaivaishoitojohtokunnan ja terveyslautakunnan sekä kaupunginvaltuuston valituksista antamassaan päätöksessä kuvernööri hylkäsi sekä kaupunginvaltuuston mainittujen lautakuntain valitusoikeutta vastaan esittämän väitteen että valtuuston valituksen ja niinkään lautakuntain vaatimukset, että rahastot luovutettaisiin niiden hoitoon, minkä ohessa valtuusto veloitettiin ensi tilassa ryhtymään toimenpiteisiin rahastojen pääomamääräin palauttamiseksi entiselleen, ellei valtuusto laillisessa järjestyksessä hankkinut lupaa niiden pitämiseen edelleen lainana.

Tämän johdosta kaupunginvaltuusto, joka katsoi niiden toimenpiteiden pohtimisen, joihin kuvernöörin päätös saattoi antaa aiheen, kuuluvan lisätyille kaupunginvaltuutetuille, päätti ³⁾ maistraatilta anoa, että julistettaisiin vaalit lisäjäsenten valitsemiseksi valtuustoon asiaa edelleen käsittelemään. Sen jälkeen kun lisävaltuutetut, joiden myöskin tuli käsitellä kysymys uuden kansakoulutalon rakentamisesta, oli laillisessa järjestyk-

¹⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 146. — ²⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 22 §. — ³⁾ S:n 16 p. lokak. 5 §.

sessä valittu ¹⁾, ryhtyi siten lisätty kaupunginvaltuusto asiaa käsittelemään ja päätti ²⁾ tällöin:

että kaupunki ottaisi ne varat, jotka tarvittiin, jotta kaupunki voisi palauttaa kyseiset lahjoitetut rahastot niiden oikeihin pääomamääriin, lainaksi kahta vuotta pitemmin maksuajoin; sekä

jättää vakinaisen valtuuston tehtäväksi hankkia tälle päätökselle senaatin talousosaston vahvistuksen sekä kaupunkia sitovasti määrätä, keneltä ja millaisin ehdoin tämä laina sopivimmin oli otettava.

Vaivaishoitojohtokunnan ja terveyslautakunnan vieläkin valitettua senaattiin kuvernöörin edellä mainitusta päätöksestä ja senaatin vaadittua kaupunginvaltuustolta selitystä valitusten johdosta valtuusto antoi ³⁾ aikaisemmin asetetulle valiokunnalle tehtäväksi laatia vaaditun selityksen ehdotuksen ja oikeutti valiokunnan tarpeen vaatiessa itse täydentäytymään.

Valiokunnan mietintöä ei annettu kertomusvuoden kuluessa.

Väliaikaisen lainan ottaminen järjestely- ja kaduntasoitustöitä varten. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 senaatilta anonut ⁴⁾, että Helsingin kaupunkikunnalle myönnettäisiin järjestely- ja kaduntasoitustöitä varten 350,000 markan suuruinen valtion laina, joka oli maksettava takaisin enintään kahdessa vuodessa. Vuonna 1879 maistraatti ilmoitti, että anottu laina oli myönnetty 5 %:n vuotuisin koroin ja että kaupunki oli velvollinen maksamaan sen takaisin kahden vuoden kuluessa lainan antamisesta lukien sekä että lainan sai nostaa valtionkonttorista erissä, joiden suuruuden lainanottaja sai määrätä. Tämän johdosta valtuusto valtuutti ⁵⁾ rahatoimikamarin kaupungin puolesta laatimaan velkakirjan lainamäärälle ja nostamaan sen kamarin sopiviksi katsomissa erissä.

Vaivaismaksun perusteet. Sen johdosta, että maaliskuun 17 p:nä 1879 yleisestä vaivaihoidosta annetussa asetuksessa oli säädetty, että kaikkien yhteiskunnan työkykyisten 15 vuotta täyttäneiden jäsenten oli suoritettava vaivaishoitoyhdyksunnan määräämä henkilökohtainen vaivaismaksu, maistraatti anoi, että valtuusto määräisi mainitun maksun suuruuden. Valtuusto lähetti ⁶⁾ ensin asian rahatoimikamariin, joka sen johdosta antamassaan lausunnossa m.m. huomautti, että kyseisen maksun ei pitäisi olla 1 markkaa suurempi, jotta se ei kävisi liian rasittavaksi niille, jotka sen lisäksi maksoivat veroa 1 tai 2 veroäyristä. Asiaa uudelleen esiteltäessä valtuusto lähetti ⁷⁾ sen valiokuntaan, jolle annettiin tehtäväksi antaa lausunto vaivaismaksun kantamisen perusteista sekä sen määrästä. Valiokunnan jäseniksi valittiin ⁸⁾ vt Dittmar, lakitieteenkandidaatti H. G. Borenus ja kaupunginkamreeri, filosofianmaisteri S. E. Kullhem. Talousarvion järjestelyssä kaupunginvaltuusto sen ohessa antoi ⁹⁾ valiokunnalle tehtäväksi, ellei se niin pian ehtinyt laatia lopullista ehdotusta asiasta, vuoden 1880 tammikuun loppuun mennessä antaa valmistavan mietinnön vaivaismaksun määrästä ja sen kantamistavasta mainittuna vuonna.

Kaupungin osuus vuoden 1878 paloviinaverosta. Maistraatin antaman ilmoituksen, että kaupungille tuleva osuus vuoden 1878 paloviinaverosta nousi Smk:aan 4,927: 44, kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁰⁾ talousarviovaliokuntaan. Tämän mietinnössään ¹¹⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti val-

¹⁾ Ks. s. 19. — ²⁾ Lis. valt. pöytäk. 5 p. jouluk. 2 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 12 §. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 376. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 11 p. maalisk. 13 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. lokak. 20 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. jouluk. 1 §. — ⁸⁾ S:n 22 p. jouluk. 8 §. — ⁹⁾ S:n 19 p. jouluk. 4 §. — ¹⁰⁾ S:n 9 p. jouluk. 14 §. — ¹¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24.

tuusto talousarviota järjestettäessä päätti ¹⁾ määrätä kyseiset varat käytettäväksi kansankirjaston ja lukusalin hyväksi.

Koiraverovarojen y.m. käyttö. Maistraatti ilmoitti, että vuonna 1878 koirain verottamisesta annetun uuden lain mukaan kannettua koiraveroa oli kertynyt ja rahatoimikonttoriin suoritettu 5,386 markkaa, minkä lisäksi mainittua veroa vielä oli kantamatta 102 markkaa. Maistraatin ehdotuksen mukaan koko veromäärä lukuun ottamatta veromerkeistä aiheutuneita kustannuksia ja 300 markan rahamäärää, joka oli luvattu aktuaari A. Grönholmille palkkioksi tätä verotusta varten tehtyjen ilmoitusten vastaanottamisesta ja merkitsemisestä y.m., luovutettaisiin Helsingin sairaskodille tunnustuksen osoitukseksi sen hyödyllisestä toiminnasta. Ottaen huomioon, että vuodelta 1878 kenties vielä voitiin esittää vaatimuksia sen taroituksen hyväksi, jota varten vero etusijassa oli käytettävä, nim. vesikauhun takia menetettyjen kotieläinten korvaamiseksi, kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti ²⁾ toistaiseksi olla tekemättä päätöstä koiraveron ylijäämän käyttämisestä. Samaa päätökseen valtuusto tuli ³⁾ käsiteltyään lääketieteellisensiaatti M. J. V. Ekelundin tekemän anomuksen, että osa koiraverosta vuosittain osoitettaisiin hänen perustamansa lastenseimen ylläpitämiseen.

Ottaessaan myöhemmin nämä molemmat asiat yhdessä käsiteltäväksi kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että vuoden 1878 koiraverosta kertyneet ja kertyvät varat lukuun ottamatta verotusmerkkien hankkimisesta aiheutuneita kustannuksia sekä aktuaari Grönholmien edellä mainittua palkkiota oli suoritettava kaupunginkassaan ja että valtuuston vuoden 1880 talousarvion järjestelyn yhteydessä tuli harkita määrärahaan myöntämistä sairaskodille ja lastenseimelle. Samalla asiat lähetettiin vastedes asetettavaan talousarviovaliokuntaan.

Talousarviota järjestettäessä kaupunginvaltuusto tämän valiokunnan epäävän lausunnon ⁵⁾ mukaisesti päätti ¹⁾ olla merkitsemättä määrärahaa kumpaankaan edellä mainituista tarkoituksista.

Erinäisten elinkeino-oikeuksista suoritettujen maksujen poistaminen. Maistraatti oli vuonna 1877 antanut ²⁾ kaupunginvaltuustolle esityksen erinäisten maksujen poistamisesta, joita suoritettiin myönnettäessä joitakin elinkeino-oikeuksia ja niiden harjoittamisesta. Näitä maksuja olivat: 1) kauppiaitten ja käsityöläisten vastaanottomaksut, edellisten 240 markkaa ja jälkimmäisten 120 markkaa; 2) ajomiesten ja kalanostajain vastaanottomaksut, 4 markkaa; 3) vihannesten y.m. myyjäin maksut pöydistä kaupungin kauppatorilla, 16 markkaa; 4) maksut Suomen kansalaiselle myönnetystä kaupusteluoikeudesta, 4 markkaa; 5) palveluksessa olevan, epämääräiseksi ajaksi kotiin lasketun tai virkaeron saaneen maahan sijoitetun venäläisen sotaväen alipäällystön ja miehistön sekä heidän vaimojensa ja leskiensä suoritettava maksu siitä kaupasta ja elinkeinosta, jonka harjoittamiseen heillä kesäkuun 30 p:nä 1869 annetun asetuksen nojalla oli oikeus, 10 markasta 75 markkaan; samoin kuin 6) vuokra-ajurimaksut, 24 markkaa hevoselta. Maistraatti puolestaan ehdotti, ettei ainakaan niiden kunnan jäsenten, jotka tämänkaltaisista oikeuksista voivat saada sellaisen tulon, että heidät vuosittain taksoitettiin, enää tarvitsisi maksaa mitään maksuja, kun oikeus heille myönnettiin, niinkuin esim. vuokra-ajurien ja ryytitarhanviljelijäin,

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 4 §. — ²⁾ S:n 18 p. helmik. 5 §. — ³⁾ S:n 25 p. helmik. 4 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. marrask. 2 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 277.

ei myöskään epämääräiseksi ajaksi lomalle lasketun tai eron saaneen venäläisen alipäällystön ja miehistön eikä heidän vaimojensa eikä leskiensä, milloin heille oli myönnetty lupa mainitun asetuksen 3 §:ssä mainitun kaupan harjoittamiseen saman veron alaisina, jonka Suomen kansalaiset sellaisesta liikkeestä suorittivat. Sitä vastoin maistraatti katsoi, että seuraavat maksut oli edelleen kannettava, nim.: 1) porvari- ja vastaanottomaksut; 2) Suomen kansalaisten maksut pienkaupusteliikkeestä; sekä 3) puheena olleen alipäällystön ja miehistön sekä heidän vaimojensa ja leskiensä suorittavat maksut siitä elinkeinosta ja liikkeestä, johon heillä oli oikeus vuoden 1869 asetuksen 2 §:n mukaan.

Vuonna 1879 rahatoimikamari antoi valtuustolle asiasta pyydetyn lausunnon, jonka antamista oli lykätty odotettaessa samana vuonna annetun uuden elinkeinoasetuksen julkaisemista. Kamari lausui siinä m.m., että uuden, tammikuun 1 p:nä 1880 voimaan tulevan elinkeinolain nojalla lakkasivat »ehdoksi oikeuteen päästä käyttämään elinkeinoa kaupungissa määrättyt vastaanotto- ja erityiset stemplausmaksut sekä kaikki muut kulungit, jotka semmoisen oikeuden saamista varten ovat olleet kaupungille tai elinkeinoyhdistykselle suorittavat». Tästä seurasi, että mitään niitä maksuja, joita kauppiaat, käsityöläiset, ajomiehet, kalanostajat, vuokra-ajurit ja kotimaiset kaupustelijat olivat suorittaneet elinkeino-oikeuden saamisesta ja elinkeinon harjoittamisesta, ei enää saanut asianomaisten maksettavaksi määrätä. Ainoastaan ne myyjät, jotka myydessään kaupungin torilla, satamassa tai muussa yleisessä myyntipaikassa maalaistuotteita käyttivät myyntikokuja tai -pöytiä, olivat uuden elinkeinolain mukaan velvolliset suorittamaan näistä kaupungille määrättyt maksut. Vuoden 1869 asetuksen 2 §:n nojalla kaupungille kaupusteliikkeestä suorittettava elinkeinomaksu oli kamarin mielestä edelleen säilytettävä ja niinkuin aikaisemminkin maistraatin määrättävä vuodeksi kerrallaan samalla kuin lupa kyseisen elinkeinon harjoittamiseen myönnettiin, ja maksu sitten ennakolta suorittettava. Mitä taasen tulee siihen pienrihkamakauppaan, johon oikeus myönnettiin edellä mainitun asetuksen 3 §:n nojalla, ei sen harjoittajilta tuntunut olevan kannettava erityistä elinkeinomaksua, vaan oli heidät vuosittain taksoitettava, jolloin he joutuivat maksamaan veroa heille tällöin määrättyjen veroäyrien perusteella. Vuoden 1880 alusta olisi niin ollen maistraatin määräyksen mukaisesti kannettava ainoastaan seuraavat maksut, nim.: 1) pöytän, kojujen tai tiskien käyttämisestä myynnin tapahtuessa kaupungin torilla, satamassa tai muissa myyntipaikoissa sekä 2) oikeudesta vuoden 1869 asetuksen 2 §:ssä mainittuun kaupusteluun. Näiden molempien maksujen määriä olisi sen ohessa tuntuvasti korotettava. Sen maksun suhteen viimein, joka ulkomaalaisen uuden elinkeinolain mukaan oli suorittettava oikeudesta myydä kaupungin satamissa maston vierestä itse maahan tuomiaan ruokatarvikkeita, kamari piti sopivimpana, että se veloitettiin ja kannettiin kaupungin satamakonttorissa kaupunginvaltuuston vahvistamaa taksaa noudattaen, ja antaisi kamari, jos valtuusto näin päätti, valtuustolle ehdotuksen tällaiseksi taksaksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto ensin päätti¹⁾ painattaa sekä maistraatin kirjelmän²⁾ että rahatoimikamarin lausunnon²⁾. Myöhemmin valtuusto hyväksyi³⁾ kamarin lausunnossa esitetyt ehdotukset sellaisinaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 16 §. — ²⁾ Painettu ilman numeroa. — ³⁾ Valt. pöytäk. 2 p. syysk. 1 §.

Veronkantoaikojen määrääminen. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että kertomusvuonna järjestettäisiin kaksi kunnallisverojen kantokautta, toinen kesäkuun ja toinen syyskuun alkupuolella, sekä valtuutti kamarin tarkemmin määräämään veronkantopäivät.

Tuulaaki- ja taksoitusvarojen kanto. Kaupungin vuoden 1878 tilintarkastuskertomusta käsiteltäessä ²⁾ kaupunginvaltuusto ottaen huomioon maksamattomien jäämien runsauden päätti ³⁾ asettaa valiokunnan harkitsemaan ja ehdottamaan, mihin toimenpiteihin oli ryhdyttävä, jotta kaupungin sekä tuulaaki- että taksoitettujen verojen kanto saataisiin sujumaan varmasti, mahdollisimman vähin kustannuksin ja nopeasti.

Valiokunnan jäseniksi valittiin ⁴⁾ vtt Svensson, Malmgren, Dittmar ja L. Th. Krogius sekä vaakamestari A. Landén.

Lyhennysluettelojen tarkastus. Maistraatin jätettyä kaupunginvaltuuston tarkastettavaksi kaupungin vuoden 1877 suostuntaverojen ja henkirahojen lyhennysluettelot valtuusto asetti ⁵⁾ niitä tarkastamaan valiokunnan ja valitsi ⁶⁾ sen jäseniksi vtt Tallgrénin, Steniuksen ja Dittmarin. Valiokunnan ilmoitettua, ettei se ollut havainnut syytä muistutuksiin lyhennysluetteloja vastaan, valtuusto päätti ⁷⁾ palauttaa ne maistraattiin merkiten, ettei valtuustolla ollut mitään muistuttamista niitä vastaan.

Valitus epätasaisesta verotuksesta. Kirvesmiehet G. Häggman, R. Malenius ja A. Stein y.m. kaupungissa henkikirjoitetut työmiehet olivat läänin kuvernööriltä anoneet toimenpidettä, jotta henkilöt, jotka eivät olleet verolle kirjoitetut kaupungissa, mutta jotka oleskelivat sen alueella ja saivat sieltä tuloja, laillisesti velvoitettaisiin suorittamaan osansa kaupungin menoista maksamalla veroa tulojensa mukaisesti; tässä tarkoituksessa olisi m.m. lupalipulla kaupungissa oleskelevat työntekijät määrättävä poliisikamariin ilmoittamaan, mistä he olivat saaneet työtä ja miten paljon heillä oli ollut siitä tuloa, sekä työnantajat velvoitettava pidättämään työntekijäinsä tuloista määrätty prosentti maksettavaksi kaupunginkassaan. Koska kunnallisverojen maksuunpano kuului verotus- ja tutkijalautakunnille, kuvernööri tosin oli evännyt hakijain anomuksen, mutta ottaen huomioon, että melkoinen määrä työväkeä oleskeli kaupungissa ja ansaitsi siellä elatuskensa olematta siellä henkikirjoissa ja maksamatta veroa valtiolle ja kunnalle, määrännyt maistraatin valvomaan, että jokainen Suomen kansalainen, jolla oli kaupungissa asuntonsa ja oikea kotipaikkansa, merkittiin kaupungin henkikirjoihin. Samalla kuvernööri maistraatin välityksellä jätti asian, sikäli kuin se koski hakijain valituksen aiheena ollutta verotuksen epätasaisuutta ja heidän samassa yhteydessä koskettelemaansa paikkakunnalla vallitsevaa työnpuutetta, kaupunginvaltuuston harkittavaksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ ilmoittaa maistraatille, että valtuusto ei ollut katsonut asian antavan sille toimenpiteen aiheetta, koska maistraatti jo oli saanut kuvernööriltä tehtäväksi koettaa korjata muistutusten aiheena olleet verotuksen epäkohdat ja koska valtuusto vahvistaessaan kuluvan vuoden talousarvion oli myöntänyt määrärahoja useiden suurten töiden suorittamiseen ja siten mahdollisuuksien rajoissa varannut työansion tilaisuuksia.

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 4 §. — ²⁾ Ks. s. 39. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 3 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. jouluk. 8 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. marrask. 4 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. marrask. 15 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. jouluk. 2 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. huhtik. 10 §.

Luontoismajoituksen rahakorvaus. Majoituslautakunnan kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi lähettämän ehdotuksen niiden rahakorvausten tariffiksi, joita kaupunkiin sijoitetun sotaväen vuokra-
vuonna 1879—80 tuli saada nauttia asunnon ja muiden luontoismajoitus-
etujen sijasta, valtuusto lähetti¹⁾ valiokuntaan, johon kuuluivat²⁾ vtt
Brummer, von Born ja Lindfors. Mietinnössään tämä valiokunta lausui
m. m., että majoituslautakunnan ehdottama tariffi tuntui olevan liian yksi-
tyiskohtainen ja sellaisena omansa aiheuttamaan epäoikeutettuja vaati-
muksia ja valituksia. Tarkoituksenmukaisempaa olisi kerta kaikkiaan
vahvistaa määrätty summa korvaukseksi huoneesta ja muista tarvikkeista.
Myöskään ei korvausta olisi arvioitava erikseen talvi- ja kesäkuukausilta,
vaan sen tulisi olla yhtä suuri kaikkina vuoden kuukausina. Ne yksikkö-
hinnat, joihin lautakunnan ehdotus perustui, tuntuivat myöskin osittain
liian korkeilta. Valiokunta oli sen tähden laatinut uuden tariffiehdotuksen,
jonka mukaan Helsingissä suoritettava korvaus olisi Venäjällä ensimmäisen
ja toisen luokan kaupungeissa suoritettujen keskimäärä; ensimmäiseen
luokkaan luettiin keisarikunnassa ainoastaan Pietari, Moskova ja Odessa
sekä toiseen luokkaan muut kuvernementtikaupungit.

Hyväksyen valiokunnan ehdotuksen kaupunginvaltuusto päätti³⁾
vahvistaa ne korvaukset, jotka kaupunkiin sijoitetun sotaväen edellä mai-
nitulta vuokra-
vuodelta tuli saada luontoismajoituksen sijasta, seuraaviksi
määriksi:

Vastaava luokka siviilivirassa.	Aste.	Kuu- kaudelta, Smk.	Koko vuodelta, Smk.
II	Nainut kenraali.....	375:—	4,500:—
»	Naimaton s:n.....	334:—	4,008:—
III	Nainut kenraaliluutnantti.....	300:—	3,600:—
»	Naimaton s:n.....	267:—	3,204:—
IV	Nainut kenraalimajuri.....	267:—	3,204:—
»	Naimaton s:n.....	229:—	2,748:—
V	Nainut esipuseeri, joka on rykmentinpäällikkö tai nauttii rykmentinpäällikön oikeuksia.....	233:—	2,796:—
»	Naimaton s:n s:n.....	200:—	2,400:—
VI—VIII	Nainut eversti, everstiluutnantti tai majuri, joka ei nauti edellä mainittuja oikeuksia.....	158:—	1,896:—
»	Naimaton s:n s:n.....	125:—	1,500:—
IX—X	Nainut kapteeni tai alikapteeni.....	120:—	1,440:—
»	Naimaton s:n.....	84:—	1,008:—
XI—XII	Nainut luutnantti, aliluutnantti tai vänrikki.....	84:—	1,008:—
»	Naimaton s:n.....	54:—	648:—
—	Sotilasmajoitus 10 miehelle.....	50:—	600:—

Muist.: Esikunta- ja yliuseerit, jotka eivät ole rykmentinpäälliköitä tai nauti
rykmentinpäällikön oikeuksia, samoinkuin sotalaitoksen palveluksessa olevat V—XIV
luokkiin kuuluvat siviilivirkamiehet saavat korvausta ainoastaan sen hevostämäärän
tallisijasta, jolle rahasäännön mukaan annetaan rehut, ja maksetaan tätä korvausta
niille, joilla on oikeus kahden hevosen rehuun, 100 markkaa ja niille, joilla on oikeus
yhden hevosen rehuun, 60 markkaa vuodessa.

Majoituslautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto edelleen vahvisti⁴⁾
kanslia- tai arkistohuoneen vuokrakorvauksen vuokra-
vuonna 1879—80,

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 7 §. — ²⁾ S:n s:n 12 §. — ³⁾ S:n 11 p. maalisk. 11 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. huhtik. 9 §.

mitä korvausta ei ollut määrätty muiden luontoismajoitussuoritusten korvausten yhteydessä, 240 markaksi.

Myöhemmin majoituslautakunta antoi kaupunginvaltuustolle ehdotuksen vuokraavuoden 1880—81 vastaavaksi tariffiksi. Tämän tariffin, johon korvausmäärät oli merkitty samansuuruisiksi kuin valtuusto oli ne vahvistanut edelliseksi vuokraavuodeksi, valtuusto hyväksyi ¹⁾ sellaisenaan.

Toimenpiteitä epäoikeutetun majoitusetujen tilauksen johdosta. Majoituslautakunta ilmoitti kaupunginvaltuustolle, että alikapteeni Dorofejeffin, jolle kaupungin komentajan tarkastaman tilauksen perusteella oli myönnetty luontoismajoitus ja jolle samoin perustein oli vuokrattu huoneisto myöskin vuokraavuodeksi 1879—80, voimassa olevan majoitusohjesäännön mukaan oikeastaan jo marraskuussa 1878 olisi pitänyt luopua kyseisestä huoneistosta. Tämän johdosta valtuusto anoi ²⁾ läänin kuvernööriltä, että tämä komentajalle huomauttaisi, että majoitusetujen tilaukset oli mitä tarkimmin tutkittava, ja sen lisäksi, että kaupungin viranomaisilla, ellei niin tehty, ei ollut muuta neuvoa kuin vaatia asianomaisilta korvausta siitä vahingosta, joka kaupungille oli aiheutunut epäoikeutettujen tilausten johdosta. Samalla valtuusto kehoitti majoituslautakuntaa koettamaan saada kesäkuun 1 p:stä toiselle henkilölle vuokratuksi alikapteeni Dorofejeffille vuokratun huoneiston, ellei sitä voitu käyttää majoitustarkoituksiin.

Majoituslautakunnan ilmoitettua kaupunginvaltuustolle, että Suomen sotilaspiirin intendenttihallituksen väliaikainen päällikkö, kenraalimajuri parooni Küster virheellisen tilauksen nojalla oli vuoden 1878 kesäkuun 1 p:n ja vuoden 1879 maaliskuun 1 p:n väliseltä ajalta nostanut Smk 272: 86 yli hänelle majoitusohjesäännön mukaan kuuluvan luontoismajoituksen korvauksen, valtuusto antoi ³⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi oikeuden kautta periä mainitun rahamäärän asianomaisilta.

Sen jälkeen kun senaatti keisarikunnan sotaministeriön antaman päiväkäskyn nojalla oli vapauttanut majoituslautakunnan antamasta majoitusetuja vuoden 1866 kesäkuun 17 p:n jälkeen naimisiin menneen kaupunkiin sijoitetun venäläisen alipäällystön ja miehistön vaimoille ja lapsille, lautakunta oli useita kertoja kaupungin komentajalle huomauttanut, ettei kyseisille henkilöille enää saanut tilata majoitusta sekä pyytänyt, että ne heistä, joilla ei enää ollut oikeutta pitää asuntojaan hallussaan, häädettäisiin niistä ja huoneistot luovutettaisiin lautakunnan käytettäväksi. Komentaja oli kuitenkin kieltäytynyt antamasta lautakunnalle tässä kohdin apuaan ja samalla ilmoittanut anoneensa läänin kuvernööriltä, että tämä esittäisi senaatille, että kirjurit Balabanoff, Orloff, Panomaroff, Kosloff ja Arsenjeff, joita asia koski, oikeutettaisiin pitämään asuntojaan ja että lautakunta saisi nostaa siitä korvauksen yleisistä varoista. Ilmoittaen tämän kaupunginvaltuustolle lautakunta huomautti, että komentaja kieltäytyessään noudattamasta lautakunnan oikeutettua anomusta huoneistojen luovuttamisesta oli riistänyt lautakunnalta viiden huoneiston käyttämismahdollisuuden ja alistii valtuuston harkittavaksi, oliko sen anottava kuvernööriltä, että komentaja velvoitettaisiin viipymättä antamaan lautakunnalle sen pyytämä virka-apu. Valtuusto päättikin ⁴⁾ tehdä kuvernöörille tätä tarkoitettavan esityksen. — Myöhemmin kuvernöörinvirasto ilmoitti kaupungin

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 4 §. — ²⁾ S:n 2 p. toukok. 7 §. — ³⁾ S:n 13 p. toukok. 9 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. syysk. 19 §.

komentajan selittäneen että hän oli ryhtynyt toimenpiteisiin yhden edellä mainitun kirjurin häätämiseksi, joka oli oikeutettu saamaan vuokrakorvauksen sotilasvaroista, sekä että muista osa oli saanut eron, osa jäi palvelukseen yli määrätyn palvelusajan ja oli oikeutettu saamaan kaupungilta majoitusetuja. Valtuusto päätti saattaa ¹⁾ tämän ilmoituksen majoituslautakunnan tietoon.

Kaupungin julkisten paikkojen ja katuosuuksien puhtaanapito. Raha-toimikamarin puoltolauseen nojalla kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ teurastajamestari J. F. Mangströmin tekemän tarjouksen huolehtia 12,000 markan suuruisesta korvauksesta kaupungin julkisten paikkain ja katuosuuksien puhtaanapidosta marraskuun 1 p:stä 1879 samaan päivään vuonna 1880.

Rahatoimikonttorin palkkaussääntö. Rahatoimikamari antoi valtuustolle laatimansa rahatoimikonttorin palkkaussääntöehdotuksen. Valtuuston toimitettua ³⁾ ehdotuksen painosta ja kamarin sen jälkeen annettua valtuustolle v.t. kaupunginkamreerin, filosofianmaisteri J. A. Söderströmin ja v.t. kaupunginkasöörin, sotakamreeri A. F. Sandellin tekemän ja kamarin evättäväksi ehdottaman esityksen, että rahatoimikonttoriin otettaisiin erityinen kassanhoitaja kruununverojen maksuunpanoa ja kannantaa varten, valtuusto lähetti ⁴⁾ sekä palkkaussääntöehdotuksen että viimeksi mainitun esityksen valiokuntaan, johon kuuluivat ⁵⁾ vt Nybom, yliopistonkamreeri N. C. Westermarck ja pankinjohtaja J. Lupander.

Sen jälkeen antamassaan lausunnossa valiokunta ehdotti evättäväksi ehdotuksen erityisen kruununkassanhoitajantoimen perustamisesta, mutta kannatti rahatoimikamarin laatimaa rahatoimikonttorin palkkaussääntöehdotusta ja ehdotti samalla, että kaupunginvaltuusto määräisi, että ajan, jonka henkilö oli palvellut viransijaisena konttorissa, sai lukea hänelle hyväksi palkankorotusoikeuden saamiseksi, jos hänet myöhemmin otettiin vakinaiseen palkkaussääntöön. — Näitä asioita esiteltäessä valtuusto päätti ⁶⁾ eväten v.t. kaupunginkamreerin ja v.t. kaupunginkasöörin esityksen hyväksyä palkkaussääntöehdotuksen sekä valiokunnan sen yhteydessä tekemän ehdotuksen.

Siten vahvistettu palkkaussääntö, jota oli noudatettava siitä päivästä lukien, jolloin rahatoimikonttorin virat vakinaisesti täytettiin, oli sisällykseltään seuraava:

Helsingin kaupungin rahatoimikonttorin palkkaussääntö.

1 kaupunginkamreeri, palkka	6,000: —	
palkkio tilien antamisesta määräaikana	400: —	6,400: —
Muist. Kaupunginkamreeri saa 500 markan palkankorotuksen jokaisen rahatoimilaitoksessa palvellun viisivuotiskauden jälkeen, kunnes palkka nousee 8,000 markkaan.		
1 kaupunginkasööri, palkka	5,000: —	
virhelaskurahoja	800: —	5,800: —
1 vanhempi kaupunginkirjanpitäjä, palkka		4,000: —
Muist. Vanhempi kaupunginkirjanpitäjä saa palkankorotusta 800 markkaa palveltuaan rahatoimilaitoksessa 5 vuotta		
1 nuorempi kaupunginkirjanpitäjä, palkka		2,500: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 11 §. — ²⁾ S:n 21 p. lokak. 3 §. — ³⁾ S:n 14 p. tammik. 6 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. tammik. 3 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. helmik. 4 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. maalisk. 128 §.

Muist. Nuorempi kaupunginkirjanpitäjä saa palkankorotusta 500 markkaa pelvettuaan rahatoimilaitoksessa 5 vuotta.

1 konttorikirjuri, palkkio	1,600: —
	Yhteensä Smk 20,300: —

Talousarvion järjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto talousarviovaliokunnan mietinnössä¹⁾ esitetyn ehdotuksen mukaisesti päätti²⁾, että rahatoimikonttorin menosäännöstä 3,000 markkaa oli vietävä majoi- tusvarojen tilille.

Ylimääräisten kaupunginvoutien ottaminen toimeen. Maistraatin esi- tyksestä kaupunginvaltuusto päätti³⁾, että maistraattiin silloisten yli- määräisten kaupunginvoutien lisäksi sai toistaiseksi jäämien perimistä varten niiksi vuoden ajoiksi, jolloin tällaisia apulaisia tarvittiin, ottaa kaksi kaupunginvoutia lisää vakinaisten kaupunginvoutien kuukausipalkkaa vastaavasta kuukausipalkkiosta.

Taksoitus- ja tutkijalautakuntain sihteerin palkkio. Kaupunginvaltuus- ton anottua⁴⁾ läänin kuvernööriltä, että Helsingin kaupunkia varten mää- rittäisiin erityinen henkikirjoittaja, joka sen ohessa toimisi taksoitus- ja tutkijalautakuntain sihteerinä, talousarviovaliokunta esitti¹⁾, että palkkio viimeksi mainituista toimista vahvistettaisiin, ja ehdotti puolestaan, että kyseinen sihteerinpalkkio toistaiseksi olisi 1,600 markkaa vuodelta. Vuo- den 1880 talousarvion käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ valiokunnan ehdotuksen.

Satamakapteenin palkkaedut. Sen jälkeen kun oli vahvistettu⁵⁾ kaupun- gin uusi satamajärjestys ja satamakonttorin uusi palkkaussääntö, joiden mukaan m.m. satamamestari oli nimitetty satamakapteeniksi ja hänen tuli saada korotettu palkka, satamakapteeni A. Leander oli rahatoimikamarilta anonut, että hänen palkkaetujensa muutos laskettaisiin tammikuun 1 p:stä 1879. Kamarin puolettua tätä anomusta kaupunginvaltuusto päät- ti⁶⁾, että hakija sai nauttia uuden palkkaussäännön mukaan satamakapteenin virkaan liittyviä palkkaetuja lukien helmikuun 1 p:stä.

Tuulaakikonttorin apulaista varten tarkoitetun määrärahan poistaminen talousarviosta. Vuoden 1880 talousarvion järjestelyssä kaupunginvaltuusto merenkulun tuntuvan vähenemisen johdosta päätti²⁾ talousarviovalio- kunnan ehdotuksesta¹⁾ poistaa menosäännöstä tuulaakikonttorin saapu- vien lähetysten toimiston yhtä apulaista varten tarkoitetun määrärahan, joka oli maksettu vuoden kahdeksalta kuukaudelta ja ollut 200 markkaa kuukaudelta.

Kuumesairaalan johtajattaren palkkaus. Terveyslautakunnan esityk- sestä kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾, että kaupungin vuoden 1880 talous- arvioon johtajattaren palkkaamiseksi kuumesairaalaan merkityn 500 mar- kan suuruisen määrärahan sai käyttää ilmoitettuun tarkoitukseen siitä huolimatta, että sellaista viranhaltijaa ei ollut mainittu vuoden varrella vahvistetussa kunnallisen sairaanhoidon ohjesäännössä⁸⁾.

Palkankorotus. Reaalikoulun vahtimestarin F. M. Lindqvistin maistraatille esittämän ja maistraatin evättäväksi ehdottaman palkankorotus- anomuksen kaupunginvaltuusto epäsi⁹⁾.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ²⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 4 §. — ³⁾ S:n 4 p. marrask. 5 §. — ⁴⁾ Ks. s. 63. — ⁵⁾ Ks. s. 67 ja seur. ynnä 1875—78 kert. s. 379. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 2 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. jouluk. 1 §. — ⁸⁾ Ks. s. 74. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. maalisk. 3 §.

Vesijohdon katselmuslautakunnan palkkiot. Palkkioiksi vesijohtoa tarkastamaan asetetulle katselmuslautakunnalle, sikäli kuin kaupungin oli ne suoritettava, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ antaa määrätä maksettavaksi: puheenjohtajalle, oikeusraatimies E. Öhmanille 100 markkaa, jäsenille, insinööri mekanikko K. M. Moringille ja kaupungininsinööri H. Th. Tallqvistille 200 markkaa kummallekin sekä lautakunnan sihteerille, lakitieteen kandidaatti T. J. Aminoffille 100 markkaa.

Satamamaksujen alennus. Viitaten vuoden varrella käytäntöön otettuun uuteen laivanmittausjärjestelmään, jonka mukaan höyryalusten tonniluku arvioitiin korkeammaksi kuin aikaisemmin, merikapteeni L. Th. Krogius erinäisten höyrylaivayhtiöitten asiamiehenä anoi 40 %:n alennusta säännöllisesti kulkevien höyrylaivojen satamamaksuista. Kaupunginvaltuuston jätettyä ²⁾ asian ensin sen valiokunnan ³⁾ valmisteltavaksi, joka oli laatinut voimassa olevan liikennetaksan ehdotuksen, ja valiokunnan sen jälkeen lausunnossaan erään mainittuun taksaan sisältyvän määräyksen mukaisesti vaadittua asian lähetettäväksi rahatoimikamariin valtuusto lähetti ⁴⁾ sen kamariin, joka kuitenkin ei antanut siitä lausuntoa kertomusvuoden kulessa.

Kuumesairaalan sairaanhoidon päivämaksu. Terveyslautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto vahvisti ⁵⁾ kuumesairaalassa annetun sairaanhoidon päivämaksun 80 penniksi kunnassa kotipaikka-omikeuden omaavilta ja 1 markaksi muilta potilailta.

Vesimaksujen alennus. V. t. vesijohtohallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että kuluttajain, jotka eivät asuneet vesijohdon ääressä, oli suoritettava Vuorimiehen- ja Ulriikankatujen kulmassa olevasta vesipostista ⁷⁾ otetusta vedestä puolet yleisessä taksassa ⁸⁾ määrätystä hinnasta eli 2 markkaa huoneelta vuodessa ja muuten samassa suhteessa alennettu maksu.

Maksu hevosten juottamisesta. V. t. vesijohtohallituksen esittämän ehdotuksen, että koetteeksi kannettaisiin 2 pennin maksu jokaisesta juottamisesta kaupungin järjestämällä hevosten juottoaltailla ⁹⁾ kaupunginvaltuusto epäsi ⁶⁾.

Mittausmaksujen palauttaminen. Kauppaliike F. Tschetschulin oli rahatoimikamarilta anonut, että sille palautettaisiin toiminimen vuosina 1871—75 maahan tuodusta kivihiilestä suorittamia mittausmaksuja, yhteensä Smk 2,668:50. Tuulaakikamarin ehdotettua siltä pyydettyssä lausunnossa anomuksen evättäväksi rahatoimikamari antoi asian kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi itse puoltaen sen hyväksymistä. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁰⁾ anomuksen.

Tschetschulinin toiminimen valitettua läänin kuvernöörille kaupunginvaltuuston päätöksestä ja kuvernöörin vaadittua valtuustolta selitystä asiasta, valtuusto antoi ¹¹⁾ valiokunnalle, johon tulivat ¹²⁾ vtt Dalström, F. G. Krogius ja von Christerson, tehtäväksi laatia pyydetyn selityksen ehdotuksen. Valiokunnan sittemmin antamaan mietintöön ¹³⁾ sisältyvässä selitysehdoituksessa huomautettiin m. m., että kaupunki tuulaaki- y. m. maksuista kesäkuun 19 p:nä 1851 annetun taksan nojalla oli laillisesti

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. syysk. 36 §. — ²⁾ S:n s:n 4 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 58. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 16 p. lokak. 8 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. jouluk. 8 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. maalisk. 14 §. — ⁷⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 262. — ⁸⁾ S:n s. 159. — ⁹⁾ S:n s. 263. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 13 §. — ¹¹⁾ S:n 22 p. huhtik. 11 §. — ¹²⁾ S:n 2 p. toukok. 13 §. — ¹³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13.

kantanut kyseiset mittausmaksut sekä että sitä paitsi hakijan oli katsottava menettäneen oikeutensa takaisinmaksuvaatimuksen esittämiseen, minkä tähden jätettiin kuvernöörin harkittavaksi, ansaitsivatko valitukset huomiota. Valtuusto hyväksyi ¹⁾ valiokunnan ehdotuksen eräin sanamuodon muutoksin.

Myöhemmin ilmoitettiin kaupunginvaltuustolle tiedoksi, että kuvernööri hyläten valtuuston päätöksen oli julistanut, että Tschetschulinin toiminimellä oli oikeus rahatoimikamariin tehdyn ilmoituksen jälkeen saada takaisin suorittamiaan mittausmaksuja Smk 2,668: 50. Tämän johdosta valtuusto päätti ²⁾ antaa kamarille tehtäväksi koettaa valitustietä saada kuvernöörin päätöksen kumotuksi ja valtuuston päätöksen vahvistetuksi.

Valtion osanotto katuvalaistuskustannuksiin. Määrättäessä vuonna 1877 valtion suoritettavaa osuutta kaupungin katuvalaistuksen aiheuttamista kustannuksista vuosina 1875—80 ³⁾ läänin kuvernööri oli määrännyt kaupunginvaltuuston ennen vuoden 1879 loppua antamaan kyseisen valtion avustuksen suuruudesta uuden ehdotuksen, jota laadittaessa laskuperusteeksi oli otettava kiinteistöjen pituus valaistun kadun varrella. Tämän johdosta rahatoimikamari, joka oli saanut kysymyksen valmisteltavakseen, antoi valtuustolle esityksen asiasta. Kamari lausui siinä m. m., että kaikkien valaistun kadun varrella olevien rakennusten yhteenlasketusta pituudesta rakennuskonttorin toimittaman arvion mukaan 80.06 % tuli kaupungin ja yksityisten kiinteistöjen ja 19.04 % valtion, yliopiston ja Venäjän valtion rakennusten sekä kirkkojen y. m. julkisten rakennusten osalle. Tämän johdosta ja koska näiden suhdelukujen lisäksi myös oli otettava huomioon, että valtion rakennukset suurelta osalta sijaitsivat kaupungin keskuk- sessä, missä kadut yleensä pidettiin valaistuin kauemmin kuin muissa osissa kaupunkia, tuntui kohtuulliselta, että valtio suoritti kaupungin katuvalaistuskustannuksista täyden viidenneksen eli 20 %. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ kamarin esittämiin syihin nojautuen Hänen Keisarilliselta Majesteetiltaan anoa, että valtion vuotuinen avustus katuvalaistuksen kustantamiseen määrättäisiin 1/5:ksi koko kustannuksesta.

Höyryruiskujen hoitokustannukset. Talousarviovaliokunnan ehdotuksesta ⁵⁾ kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ vuoden 1880 talousarvion järjestelyn yhteydessä anoa maistraatilta, että maistraatti alistaisi palotoimikunnan harkittavaksi, eikä höyryruiskujen hoito- ja käyttökustannuksia voisi supistaa ilman että siitä aiheutui haittaa.

Höyryruiskun korjaus. Palotoimikunnan esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ Smk:n 1,024: 29 määrärahan senaatin palolaitokselle luovuttaman höyryruiskun ⁸⁾ korjaamista varten.

Kassakaapin osto poliisikamariin. Kaupungin poliisikamarin anomuksesta ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ⁹⁾ 448 markan määrärahan tulenkestävän ja tiirikalla avaamattoman kassakaapin ostoon poliisikamarille.

Ylimääräisen lavantautisairaalan ylläpitäminen. Terveyslautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto valtuutti ¹⁰⁾ mainitun lautakunnan kaupungissa puhjenneen lavantautikulkutaudin takia mieluummin kolmen kuukauden ajaksi vuokraamaan huoneiston ylimääräiselle lavantautisai-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 2 §. — ²⁾ S:n 30 p. syysk. 7 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 293. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 16 p. lokak. 12 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 4 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. marrask. 8 §. — ⁸⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 166 ja seur. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. syysk. 16 §. — ¹⁰⁾ S:n 18 p. marrask. 3 §.

raalalle ja sijoittamaan sinne enintään kolmekymmentä sairaavuodetta sekä myönsi sairaalan tarpeisiin vuoden jäljellä olevaksi osaksi huoneiston vuokraan tarvittavan määrän lisäksi 2,000 markan määrärahan.

Sairaalan piirustuslaskujen hyväksyminen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ neljä laskua, määrältään yhteensä 925 markkaa, kunnallisen sairaalan luonnospiirustusten ja niiden kustannusarvioitten laatimisesta.

Lupa millan ottoon. Rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto oikeutti ²⁾ Rouvasväen yhdistyksen kamarin ohjeiden mukaan ilmaiseksi ottamaan enintään 6 parrasta multaa kaupungin multavarastoista käytettäväksi puiden istuttamiseen yhdistyksen lastenkodin pihamaalle.

Tiilien osto viemäritöitä varten. Kaartin kasarmista Eteläsatamaan rakennettavaa viemärijohtoa koskevan kysymyksen ³⁾ käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto kaupungininsinöörin ja rahatoimikamarin ehdotuksesta valtuutti ⁴⁾ viimeksi mainitun ostamaan vuoden 1880 viemärijohtotöitä varten tiiliä 5,000 markalla. Tiilet oli, kunnes ne käytettiin, pidettävä kaupungin tarveainetarastossa. Vuoden 1881 viemäritöihin tarvittavien tiilien ostoon oli vuonna 1880 käytettävä yhtä suuri rahamäärä.

Toimenpiteitä vesijohdon jäätymisen ehkäisemiseksi. V. t. vesijohtohallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁵⁾ 3,045 markan määrärahan erinäisiä hallituksen ehdottamia toimenpiteitä varten, joiden tarkoituksena oli estää vesijohdon jäätyminen n. s. vanhan klinikan ja Pitkän sillan välisessä osassa Unioninkatua.

Pyhäkoulun avustaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 annut ⁶⁾ senaatilta 2,010 markan vuotuisia lisämäärärahaa yleisistä varoista kaupungissa toimivan pyhäkoulun ylläpitämistä varten. Vuonna 1879 saapui ilmoitus, että senaatti oli maan iltakouluja varten tarkoitettua määrärahaa myöntänyt 2,000 markan avustuksen pyhäkoulun ylläpitämiseen viimeksi mainittuna vuonna. Ilmoitus ei aiheuttanut ⁷⁾ toimenpidettä valtuuston taholta.

Määräraha taideteollisuusyhdistyksen veistokoulua varten. Suomen taide-teollisuusyhdistyksen johtokunnan anottua, että se 5,000 markan vuotuisen määräraha, jonka kaupunginvaltuusto oli myöntänyt ⁸⁾ yhdistyksen veistokoulun avustukseksi neljäksi vuodeksi lukien kesäkuun 1 p:stä 1875, myönnettäisiin edelleenkin tai ainakin vuoden 1881 loppuun, valtuusto päätti ⁹⁾ heti määrätä, että yhdistys sai nauttia siihenastista avustustaan kertomusvuoden loppuun, ja muuten lähettää asian myöhemmin asetettavaan talousarviovaliokuntaan. Tämän ehdotuksesta ¹⁰⁾ valtuusto sittemmin merkitsi ¹¹⁾ kaupungin vuoden 1880 talousarvioon 5,000 markan määrärahan mainittua koulua varten.

Maanviljelys- ja kauppakemiallisen laboratorion avustaminen. Läänin kuvernööri pyysi senaatin maanviljelystoimituskunnan määräyksestä kaupunginvaltuuston lausuntoa siitä, suostuiko kaupunki ja missä määrin ottamaan osaa filosofianmaisteri A. W. Forsbergin suunnitteleman Helsinkiin perustettavan maanviljelys- ja kauppakemiallisen laboratorion vuotuisiin ylläpitokustannuksiin. Terveyslautakunta, johon valtuusto lähetti ¹²⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 20 §. — ²⁾ S:n 1 p. huhtik. 11 §. — ³⁾ Ks. s. 37. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 10 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. toukok. 8 §. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 387. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 4 §. — ⁸⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 60. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 11 §. — ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 4 §. — ¹²⁾ S:n 13 p. toukok. 10 §.

asian, huomautti antamassaan lausunnossa, että puheena oleva laboratorio, niin suureksi hyödyksi kuin se saattoikin olla eräille elinkeinonhaaroille ja yksityisille henkilöille, ei näyttänyt olevan kaupungille sellaiseenaan niin tärkeä, että kaupungilla olisi riittävä syytä sen avustamiseen, varsinkaan kun ei ollut ehdotettu mitään määrättyä taksaa suoritetuista tutkimuksista. Tässä yhteydessä lautakunta kuitenkin halusi kohdistaa valtuuston huomion sellaisen henkilön tai laitoksen tarpeellisuuteen, jonka välityksellä voitaisiin ilman erityistä korvausta saada suoritetuksi kaupungin viranomaisten valvonnan alaisten tavarain, ennen kaikkea myytäväksi tarjottujen elintarpeiden ja juomatarvarain tutkimuksia. Tällaisten tutkimusten mahdollisuutta kaipasi varsinkin poliisikamari valvoessaan kaupungin torikauppaa.

Tämän johdosta kaupunginvaltuusto palautti ¹⁾ asian terveyslautakuntaan pyytäen sitä antamaan valtuustolle ehdotuksen kaupungin viranomaisten tarkastuksen ja valvonnan alaisten tarveaineiden tutkimuksen aikaansaamisesta.

Sen jälkeen antamassaan uudessa lausunnossa ²⁾ terveyslautakunta ehdotti, että otettaisiin toimeen lautakunnan alainen kaupunginkemisti, jonka tuli olla hyvin perehtynyt kaikkiin kemiallis-analyyttisiin töihin sekä omata tottumusta ja kokemusta mikroskoopin hoidossa. Hänelle olisi annettava tehtäväksi kemiallisesti ja mikroskooppisesti tutkia ne aineet ja esineet, jotka kaupungin lautakunnat ja viranomaiset sitä varten hänelle toimittivat, sekä niiden pyynnöstä suorittaa muita tehtäviä, joiden voitiin katsoa kuuluvan hänen toimialaansa, ja oli kaikki hänen tehtävänsä suoritettava mahdollisimman nopeasti. Sen lisäksi tulisi kaupunginkemistin omastakin aloitteestaan toimittaa aliansa kuuluvia tutkimuksia, erityisesti saadakseen selville kaupassa esiintyviä väärennyksiä. Kaupunginkemistin palkkion tulisi olla 1,500 markkaa vuodelta, jolloin hänen tulisi itse kustantaa tarpeellinen huoneisto sekä kojeet ja laboratoriotarpeet. Yksityisistä tutkimuksista, joita hänellä olisi oikeus ottaa vastaan, hänen tulisi kantaa korvausta sopimuksen mukaan; kuitenkin sellaisten tutkimusten ei olisi sallittava haitata kaupungin viranomaisten toimittaviksi määräämiä. Hänen käytettäväkseen voitaisiin sitä paitsi tutkittavien kauppatavarain y. m. ostoon myöntää enintään 200 markan määräraha terveyslautakunnan tarverahoista.

Sen jälkeen kun asiaa käsiteltäessä syntyneet asiakirjat kaupunginvaltuuston päätöksen ³⁾ mukaisesti oli julkaistu painosta, valtuusto päätti ⁴⁾ uudessa esittelyssä hylätä terveyslautakunnan ehdotuksen ja kuvernöörille annettavassa lausunnossaan ilmoittaa, että kaupunki suostui kahtena vuotena lukien suunnitellun maanviljelys- ja kauppakemiallisen laboratorion toiminnan alkamisesta, suoritamaan vuosittain 1,600 markkaa avustusta laitoksen ylläpitämiseen, jos laitos velvoitettiin kaupungin viranomaisten määräyksestä toimittamaan kaupungille enintään 35 analyysiä vuodessa.

Kansantajuuden esitelmätoiminnan avustaminen. Suomalainen nuija nimisen ylioppilasyhdistyksen anomuksen, että sille myönnettäisiin avustusta kaupungissa pidettävien kansantajuisten esitelmien aiheuttamiin kustannuksiin, kaupunginvaltuusto epäsi ⁵⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. syysk. 21 §. — ²⁾ Painettu ilman numeroa. — ³⁾ Valt. pöytäk. 4 p. marrask. 12 a §. — ⁴⁾ S:n 18 p. marrask. 2 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. jouluk. 2 §.

Kaupungin ja Neptun-osakeyhtiön väliset kiistakysymykset. Vesijohtotöiden valvontalautakunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 valinnut ¹⁾ kaupungin asiamiehen ja kaksi jäsentä sovinto-oikeuteen, jonka tuli ratkaista eräs kaupungin ja Neptun-osakeyhtiön välinen kiistakysymys. Kysymys koski kaupungin vaatimusta saada vähentää vesijohdon kauppahinnasta Smk 33,447:60, mikä määrä vastasi erinäisiä valtuuston päätöksen nojalla alkuperäisen sopimuksen mukaiseen putki-verkoston tehtyjä supistuksia vastaavia kustannuksia. Sovinto-oikeuden vuonna 1879 julkaistussa päätöksessä hyväksyttiin täydellisesti kaupungin vaatimus ja yhtiö velvoitettiin sen lisäksi korvaamaan oikeuden kustannukset 1,850 markalla; tämän määrän kaupunki antaisi lainaksi ja maksaisi sovinto-oikeuden puheenjohtajalle ja se korvattaisiin kaupungille vähentämällä yhtiöllä kaupungilta olevasta saatavasta. Valtuusto antoi ²⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi ryhtyä tästä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Myöhemmin Neptun-osakeyhtiön vararikon selvitysmies, johtaja R. Herbig anoi maistraatilta, että kaupunki heti suorittaisi yhtiölle 100,000 markkaa, mikä määrä oli erääntynyt maksettavaksi vesijohdon tultua tarkastetuksi ja hyväksytyksi, sekä 5 % korkoa mainitulle määrälle lukien syyskuun 12 p:stä 1878, jolloin katselmusmiesten kertomus oli annettu; ellei kaupunki tähän suostunut, oli kysymys alistettava sovinto-oikeuden ratkaistavaksi, johon yhtiö puolestaan oli valinnut senaatin kamreeri C. Saurénin ja tie- ja vesirakennusten yllähallituksen vanhemman insinöörin O. Bergbomin. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ puolestaan valita sovinto-oikeuden jäseniksi protokollasihteerin F. J. Pippingin ja valtionkonttorin sihteerin W. Enebergin sekä sen lisäksi hankkia aikaisemmin muita vesijohtokysymyksiä varten asetetulta valiokunnalta ⁴⁾ lausunnon asiasta. Myöhemmin ilmoitettiin ⁵⁾, että Neptun-yhtiö insinööri Bergbomin saatua esteen oli valinnut sovinto-oikeuteen hänen sijaansa protokollasihteerin N. Björklundin. Sovinto-oikeuden tuomiota ei annettu vuoden varrella.

N. s. pienempien porvariain avustus- ja eläkerahaston käytön muutos. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 hyväksynyt ⁶⁾ n. s. pienempien porvariain avustus- ja eläkerahaston valtuutettujen esittämän anomuksen, että mainitun kassan säästön saisi jakaa siten, että kreikkalais-venäläistä uskoa tunnustavat osakkaat saisivat puolet ja luterilaiset toisen puolen, minkä jälkeen varat luovutettaisiin kansakoulujohtokunnan käytettäväksi varattomien lasten avustamiseen heidän koulunkäyntinsä aikana. Maistraatin vuonna 1879 ilmoitettua, että edelliseen uskontunnustukseen kuuluvien osakkaiden tarkoitus oli käsitetty väärin, he kun olivat halunneet luovuttaa osansa rahastosta kaupungissa toimivan kreikkalais-venäläisen seurakunnan kansakoulun johtokunnalle käytettäväksi edellä mainitulla tavalla, valtuusto päätti ⁷⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista tätä puheena olevan rahaston osan käytön muutosta vastaan.

Lahjapalkkio. Kaupungin huutokauppakamarin edesmenneen kassanhoitajan ja notaarin J. Lindmanin leskelle, rouva F. W. Lindmanille, joka oli anonut eläkettä tai ainakin tilapäistä avustusta itselleen ja kolmelle alaikäiselle lapselleen, kaupunginvaltuusto lähetettyään ⁸⁾ anomuksen raha-

¹⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 389. — ²⁾ Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 8 §. — ³⁾ S:n 2 p. syysk. 8 §. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 350. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 4. p. marrask. 17 §. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 392. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 25 p. helmik. 2 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. huhtik. 8 §.

toimikamariin ja saatuaan siitä siltä puoltavan lausunnon myönsi ¹⁾ 300 markan suuruisen lahjapalkkion kerta kaikkiaan. Maistraatti oli puolestaan ehdottanut, että 200 markan vuotuinen eläke maksettaisiin rouva Lindmanille niin kauan kuin hän oli naimattomana, ja jos hän kuoli, hänen lapsilleen, kunnes he tulivat täysi-ikäisiksi.

Kaupungin vuoden 1880 meno- ja tulosääntö. Maistraatti lähetti kaupunginvaltuustolle laatimansa Helsingin kaupungin vuoden 1880 meno- ja tuloarvion ²⁾ siihen liittyvine asiakirjoineen. Valtuusto lähetti asian jo aikaisemmin sitä valmistelemaan asetettuun ³⁾ valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Hjelt, Heikel, Malmgren, Schauman, Dittmar ja Grönqvist sekä kollegiasessori N. C. Westermarck. Sen jälkeen antamassaan mietinnössä ⁴⁾ valiokunta ehdotti erinäisiä muutoksia tehtäväksi maistraatin ehdotukseen.

Kaupunginvaltuuston talousarviota käsiteltäessä ⁵⁾ vahvistamaan vuoden 1880 meno- ja tulosääntöön sisältyivät seuraavat loppusummat:

Menot.

I.	Kaupungin velat	Smk	327,577: 75
II.	Kaupungin virastot	»	121,172: 27
III.	Kunnallishallinto	»	107,623: 12
IV.	Katuvalaistus	»	68,683: 64
V.	Palolaitos	»	49,557: —
VI.	Poliisi- ja vankeinhoito	»	127,580: —
VII.	Terveys- ja sairaanhoito	»	32,238: —
VIII.	Vaivaishoito	»	104,430: —
IX.	Opetustoimi	»	127,220: —
X.	Kaupungin yleiset rasitukset	»	366,758: 54
XI.	Rakennukset ja yleiset työt	»	244,984: 50
XII.	Kaupungin vesijohto	»	39,000: —
XIII.	Sekalaista	»	64,050: —
Yhteensä Smk			1,780,874: 82

Tulot.

I.	Vuoden 1878 arvioitu säästö	Smk	300,711: 50
II.	Korot	»	16,231: 54
III.	Tontinlunastusmaksut	»	80,000: —
IV.	Kaupungin kiinteä omaisuus	»	105,965: 46
V.	Tonttiverot	»	1,612: 20
VI.	Tuloa tuottavat oikeudet	»	261,910: —
VII.	Sekalaista	»	22,707: 24
VIII.	Valtionavustukset	»	339,822: 09
IX.	Vesijohto	»	55,000: —
Taksoitettavaksi jää			596,914: 79
Yhteensä Smk			1,780,874: 82

Vuoden 1879 talousarvioon verrattaessa vahvistetussa talousarviossa on havaittavissa erinäisiä muutoksia, joista tärkeimpiä seuraavassa koskellaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 6 §. — ²⁾ Painettu ilman numeroa. — ³⁾ Valt. pöytäk. 18 p. marrask. 14 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 4 §.

Menosääntö. Ensimmäisen, Kaupungin velkojen pääluokan kohdalle merkityt määrärahat lisääntyivät vuoden 1879 vastaavaan pääluokkaan verraten Smk 8,613: 82; lisäys aiheutui pääasiallisesti siitä, että viertio-
 tieobligatioiden kuoletusrahastoon oli siirretty vuosilta 1876—79 kultakin 2,610 markkaa ynnä korot; tämä merkitsi kahta uutta määrärahaa, yhteensä Smk 11,246: 84. Tälle lisäykselle oli kuitenkin osittaisena vastapainona erinäisten muiden erien vähennyksiä. — Toisessa, Kaupungin virastot nimisessä pääluokassa lisäys oli 2,620 markkaa ja sen aiheuttivat kahden uuden avustavan kaupunginvoudin¹⁾ palkkiot, yhteensä Smk 2,400: —. — Kolmannessa pääluokassa, Kunnallishallinto, kokonaismäärä aleni Smk 7,311: 33. Kaupunginvaltuuston määrärahat pysyivät tällöin muuttumattomina. Luvussa Rahatoimikamari alennettiin kamarin jäsenten korvaus- ja palkkiomäärärahaa 2,000 markkaa. Rahatoimikonttorin viranhaltijain palkat merkittiin uuden palkkaussäännön²⁾ mukaisesti, minkä johdosta niiden määrärahat vähenivät 100 markkaa, jota vastoin tarverahamäärärahaa lisättiin 800 markkaa. Tuulaakikonttorin mittauspalkkiomäärärahaa vähennettiin 1,000 markkaa sekä tulli- ja pakkahuonemakasiinien vuokramäärärahaa 240 markkaa, minkä ohessa tulevain lähetysten toimiston menosäännöstä poistettiin yhden apulaisen palkkamääräraha, 1,600 markkaa¹⁾. Satamakonttorissa vähennettiin satamakonstaapelien lukumäärä 6:sta 4:ään, jolloin heidän määrarahansa supistui 1,500 markkaa, ja satamakapteenin ja satamakonttorin kirjanpitäjän arvioitua kannantaprosenttia yhteensä 1,038 markkaa, jota vastoin Sörnäsän satamamestarin palkka- ja vuokratamäärärahaa lisättiin yhteensä Smk 866: 67 sen johdosta, että sekä palkka että vuokrat rahat laskettiin koko vuodelta 8 kuukauden sijasta. Luvussa Rakennuskonttori vähennettiin kaupungin maiden mittauksessa, piirustusten ja karttojen laatimisessa sekä uusien katujen ja tonttien paaluttamisessa y. m. tarvittavien apulaisten määrärahoja yhteensä 1,500 markkaa ja ne yhdistettiin samalla yhdeksi määrarahaksi. — Neljänteen, Katuvalaistusnimiseen pääluokkaan merkittiin uusi määräraha, Smk 2,986: 50, joka aiheutui katuvalaistuksen ulottamisesta huhtikuun 15 p:n ja toukokuun 1 p:n väliseen sekä elokuun 15 p:n ja syyskuun 1 p:n väliseen aikaan; osan tätä lisäystä korvasivat kuitenkin muiden määrarahain vähennykset, niin että pääluokan loppusumma kohosi ainoastaan Smk 1,430: 85. — Viidennen, Palolaitosnimisen pääluokan määrarahain kokonaissumma lisääntyi Smk 484: 33. Tähän merkittiin uusi määräraha palokatselmuksista suoritettavia palkkioita varten, 800 markkaa, ja palotallin määrärahoja lisättiin heinien ja kaurain yksikköhintain kohoamisen johdosta Smk 599: 33, jota vastoin halkomäärärahoja yksikköhintain alenemisen johdosta vähennettiin yhteensä Smk 415: — ja lahjapalkkioita, tulipaloissa tarvittavaa vettä y. m. varten tarkoitettuja määrärahoja Smk 500: —. — Kuudes pääluokka, Poliisi- ja vankeinhoito, pysyi kokonaan muuttumattomana. — Terveys- ja sairaanhoito, joka aikaisemmin oli käsitelty³⁾ yhteisessä pääluokassa vaivaihoidon kanssa, mutta vuoden 1880 talousarviossa erotettu eri pääluokaksi, seitsemänneksi, osoitti vähennystä Smk 1,649: 50. Vähennys aiheutui siitä, että 1,500 markan suuruinen väliaikaisen sairaalan vuokramääräraha jäi pois ja sairaiden ravintomäärärahaa pienemmäksi arvioidun päiväkustannuksen takia supistettiin Smk 897: 50; sitä vastoin vuonna 1879 vain puolen vuotta vakinaisessa menosäännössä

¹⁾ Ks. s. 49. — ²⁾ Ks. s. 48. — ³⁾ S:n 1875—78 kert. s. 399.

olleiden aluelääkärien palkkamäärärahaa korotettiin 600 markkaa ja vakinaisen sairaalan vuokramäärärahaa 150 markkaa. — Nyt eri päaluokkaan, kahdeksanteen, merkittyjen vaivashoidon määrärahan summa lisääntyi Smk 6,150: —. Tässä lisättiin m. m. alituisesti köyhäin määrärahaa Smk 2,000: —, vaivaistalon köyhien ravintomäärärahaa Smk 1,500: —, mielisairaalaan otettujen mielisairaiden henkilöiden aiheuttamia kustannuksia varten tarkoitettua määrärahaa Smk 2,000: — sekä arvaamattomia ja sekalaisia tarpeita varten merkittyä määrärahaa 1,000 markkaa; halko- ja hevosrehumäärärahoja oli sen sijaan hiukan vähennetty. — Yhdeksännessä, Opetustoimen päaluokassa kokonaissumma lisääntyi Smk 4,284: —. Miltei koko lisäys eli Smk 4,200: — tuli kansakoulujen osalle. Tässä korotettiin m. m. vakinaisten opettajattarien palkkamäärärahaa Smk 1,252: 08 sekä apulais- ja sijais- y. m. opettajain ja opettajattarien palkkiomäärärahaa Smk 4,425: —, jota vastoin kansakoulujen muiden kustannusten määrärahoja vähennettiin yhteensä Smk 1,549: 31. — Kymmennessä päaluokassa, Kaupungin yleiset rasitukset, loppusumma kohosi Smk 11,337: —, ja lisäys aiheutui kokonaan majoituskustannuksista ja nimenomaan siitä, että upseereja oli tullut lisää 6 esiuupseeria ja 8 kapteenia, jota vastoin huoneistoista suoritettava korvaus oli jonkin verran alentunut ¹⁾. — Yhdennessätoista päaluokassa, jonka otsake oli Rakennukset ja yleiset työt, kokonaismäärä aleni Smk 212,295: 50. Kokonaan uusia olivat tämän päaluokan kohdalla satamain ruoppausmääräraha, Smk 3,000: —, Hietalahdentorin täyttämismääräraha, Smk 2,500: —, kolmen rautaisen vedenheittolaitoksen rakentamismääräraha, Smk 2,700: —, Kasarminkadulta alas kaartin maneesille vievien portaiden ²⁾ rakentamismääräraha, Smk 1,200: —, ja 1,400 markan suuruinen määräraha satamakaapteenin ehdottamaa Eteläsataman Länt. rantakadulle asetettavaa pelastusketjua varten. Kaupungin rakennusten kunnossapitomäärärahaa korotettiin Smk 2,000: —, katujen, viemärikanavain, laskuojien ja satamalaiturien kunnossapitomäärärahaa yhteensä Smk 30,799: —, mistä 4,000 markkaa merkittiin Senaatintorin lounaiskulmasta sen koilliskulmaan tasakivistä rakennettavaa käytävää varten, kaupungin yleisten maanteiden y. m. kunnossapitomäärärahaa Smk 1,000: — sekä uusien johtoputkien asettamiseksi merkittyä määrärahaa yhteensä Smk 7,364: 50. — Sitä vastoin jäivät pois seuraavat vuoden 1879 menosäännössä olleet määrärahat, nim. teiden tasoittamiseen 7,600 markkaa, laiturin rakentamiseksi Sörnäsiin 26,000 markkaa, vesipostin järjestämiseksi vaivaistalon läheisyyteen 2,000 markkaa, nostokurkea varten 6,000 markkaa, samoin kuin kaikki uudisrakennusmäärärahat, jotka nousivat yhteensä 118,895 markkaan ja joihin sisältyi m. m. Malminkadun kansakoulun rakennusmääräraha. Sitä paitsi vähennettiin m. m. kaivojen y. m. kunnossapitomäärärahaa Smk 2,000: — sekä viertoteiden kunnossapitomäärärahoja yhteensä Smk 5,500: — ja katujen tasoitusmäärärahoja kaikkiaan Smk 96,164: —. — Kahdennessatoista, kaupungin vesijohtolaitoksen päaluokassa kokonaissumma aleni Smk 100,980: —, pääasiallisesti sen johdosta, että 100,000 markan suuruinen vesijohdon kauppasumman loppuerä jäi pois. Yksityisten omistamien talojenliittymisjohtoja varten merkittiin 1,680 markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna, mutta vesimittarien ostoa ja koetusta varten merkittiin uusi määräraha, 700 markkaa. — Kolmannessatoista

¹⁾ Ks. s. 46. — ²⁾ S:n s. 30.

ja viimeisessä pääluokassa, Sekalaista, lisäys oli 23,000 markkaa ja aiheutui siitä, että lämmitys- ja valaistusainemäärärahaa korotettiin 500 markkaa ja arvaamattomien ja sekalaisten menojen määrärahaa 20,000 markkaa, samoin kuin siitä, että taksoitus- ja tutkijalautakuntain sihteerin ¹⁾ palkkiota ja kuluja sekä tarverahoja varten merkittiin uusi 2,500 markan suuruinen määräraha.

T u l o s ä ä n t ö. Ensimmäisessä osastossa, johon merkittiin vuoden 1879 arvioitu säästö, loppusumma lisääntyi Smk 105,646: 46. Tässä kohden alennettiin velkakirjain erää Smk 19,000: —, viertotieobligatioiden erää Smk 9,400: — ja erää Käteistä joulukuun 31 p:nä Smk 5,000: —, jota vastoin uusina erinä merkittiin valtion kaupungin järjestelyä varten myöntämä, toistaiseksi valtionkonttorista nostamatta oleva laina ²⁾, Smk 350,000: —, sekä toinen niinikään valtion myöntämä 8,600 markan suuruinen laina viemärikanavan rakentamiseksi kaartin maneesista ³⁾. Vähennyksiä huomataan seuraavat uudet erät, nimittäin 200 vaivashoitoa varten lahjoitettua Seurahuoneen osaketta, Smk 22,800: —, kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahaston pääomamäärä, Smk 7,699: 14, vuonna 1880 maksettavaksi erääntyvä vesijohdon kauppahinnan maksuerä, Smk 64,702: 40, ja päätettyjä, mutta vuonna 1879 valmistumattomia töitä varten Smk 45,182: 51; sen ohessa lisättiin kansankirjaston ja lukusalin rahaston vähennyserää Smk 78,332: 05 ja Klara Wilhelmina Törmälän rahaston vähennyserää Smk 837: 44. Vähennykset lisääntyivät siten yhteensä Smk 219,553: 54. — Toinen osasto, Korot, osoitti lisäystä yhteensä Smk 2,700: —. Lisäys aiheutui osaksi siitä, että tulosääntöön oli tullut kaksi uutta erää, nim. viertotieobligatioiden korot, 1,700 markkaa ja kuumesairaalan rahaston korot, 600 markkaa, osaksi siitä, että pankkitalletusten korkojen erä oli kohonnut 1,200 markkaa ja osakkeiden osinkoerä 200 markkaa; sen sijaan velkakirjojen korkoerä väheni 1,000 markkaa. — Kolmannen, Tontinlunastusmaksut nimisen osaston kokonaismäärä lisääntyi 40,000 markkaa, mistä 5,000 markan lisäyksen laskettiin aiheutuvan käyttämättömien tonttien ja 35,000 markan lisäyksen vuokratonttien lunastuksesta. — Neljännessä, Kaupungin kiinteän omaisuuden osastossa oli havaittavissa Smk:n 4,136: 54 vähennys. Tässä korotettiin m. m. rakennetun tai rakentamattoman maan sekä ravintolain vuokramaksujen erää 5,000 markkaa ja myllyveron erää Smk 290: 46, jota vastoin m. m. lahjoitettujen tilojen verojen erää vähennettiin Smk 300: —, tonttivuokria Smk 3,000: — ja narinkkamyymläin vuokraerää Smk 6,000: —. — Viides osasto, Tonttiverot, pysyi muuttumattomana. — Kuudennessa osastossa, johon sisältyivät tuloa tuottavat oikeudet, kokonaismäärä supistui Smk 49,380: —. Korotuksia tehtiin tässä eriin Perunkirjoitusprosentit Smk 500: —, Siltamaksut Smk 400: —, sekä erinäisiin muihin eriin pienempiä määriä, jota vastoin lukuisia eriä alennettiin, m. m. tuulaakimaksuja Smk 9,500: —, liikennemaksuja Smk 25,000: —, mittaussmaksuja Smk 2,400: —, satamamaksuja Smk 6,000: —, painolastimaksuja Smk 600: —, kaupustelumaksuja Smk 1,000: —, pääsymaksullisista tilaisuuksista suoritettavien maksujen erää Smk 1,200: — ja sakkorahojen erää Smk 400: —. Kokonaan poistettiin sitä paitsi useita eriä, joita uuden elinkeinolain mukaan ei enää saanut kantaa ⁴⁾, nimittäin porvari- ja vastaanottomaksut Smk 1,000: —, vuokra-ajurimaksut, Smk

¹⁾ Ks. s. 49. — ²⁾ S:n s. 42. — ³⁾ S:n s. 37. — ⁴⁾ S:n s. 43.

3,600: —, vihannesten myyntimaksut, Smk 300: —, ja käsityöläisverot, Smk 400: —; näiden elinkeinomaksujen sijaan merkittiin tulosääntöön maksut myyntipöydän, -kojun tai -tiskin käyttämisestä toreilla y.m., Smk 500: —, sekä ulkomaalaisten suoritettavat maksut heidän myydessään ruokatavaroita maston vieressä, Smk 200: —. — Seitsemäs osasto, Sekalaista, osoitti lisäystä yhteensä Smk 13,257: 24. Lisäyksen aiheutti kaksi uutta erää, nim. henkilökohtaiset vaivaismaksut, Smk 10,000: —, ja koiravero, Smk 4,000: —; sitä paitsi korotettiin erinäisiä aikaisempia eriä. Toisaalta poistui poliisilaitoksen vakanssisäästöerä, Smk 1,000: —, ja tehtiin vähäisiä supistuksia eräisiin muihin eriin. — Kahdeksannessa osastossa, joka käsitti valtionavut, oli lisäys Smk 13,402: 45 ja aiheutui kokonaan majoitusta varten myönnettyjen valtionavustusten kohoamisesta. — Yhdeksännen, Vesijohtolaitos nimisen osaston kokonaisuus lisääntyi Smk 20,000: —, mikä vastasi vedenmyyntierän lisäystä. — Yhdeksännen osaston jälkeen vuoden 1879 tulosääntöön merkityt lainat, yhteensä Smk 432,000: —, poistuivat. — Taksoituksella koottava määrä vahvistettiin lopuksi Smk:ksi 596,914: 79 eli Smk 26,194: 06 suuremmaksi kuin vuoden 1879 tulosäännössä.

Taloustarvion järjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti talousarviovaliokunnan ehdotuksesta ¹⁾, että valtuuston vahvistama vuoden 1880 talousarvio oli julkaistava painosta.

Muista valtuuston talousarvion järjestelyn yhteydessä tekemistä päätöksistä tehdään selvää ²⁾ muualla tässä kertomuksessa.

C. Muut asiat.

Onnentoivotuksia Hänen Majesteetilleen Keisarille. Sen johdosta, että Hänen Majesteettinsa Keisari oli onnellisesti pelastunut häntä vastaan tehdystä murhayrityksestä, kaupunginvaltuusto huhtikuun 15 p:nä pitämässään ylimääräisessä kokouksessa päätti lähettää kenraalikuvernöörille, joka oli matkalla Pietariin, ranskankielisen sähkösanoman pyytäen häntä viemään Hänen Majesteetilleen Helsingin asukkaiden alamaiset onnentoivotukset. Kun mainitussa kokouksessa ei ollut laadittu pöytäkirjaa, puheenjohtaja seuraavassa varsinaisessa kokouksessa ilmoitti ³⁾ mainitun päätöksen valtuuston pöytäkirjoihin merkittäväksi.

Sen jälkeen kun uusi Moskovan läheisyydessä Hänen Majesteettiaan Keisaria vastaan tehty murhayritys oli epäonnistunut, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ lähettää kenraalikuvernöörille ranskankielisen adressin, jossa pyydettiin häntä viemään valtaistuimen luo Helsingin kaupungin asukkaiden alamaisen uskollisuuden ilmaiset ja hartaimmat onnentoivotukset. Lähetystön, johon kuului valtuuston puheenjohtaja ja seitsemän muuta hänen valitsemaansa valtuutettua, tuli viedä adressi kenraalikuvernöörille.

Suomenkielen käyttö. Sen jälkeen kun senaatti oli määrännyt, että läänin kuvernöörin tuli antaa lausunto toimenpiteistä, joihin kenties katsottiin olevan ryhdyttävä suomen- ja ruotsinkielten tasavertaisuudesta elokuun 1 p:nä 1863 annetussa asetuksessa säädetyin uudistuksen täytäntöönpanemiseksi, kuvernööri oli kehoittanut m. m. Helsingin maistraattia

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ²⁾ Ks. ss. 6, 10, 23, 31, 37, 42, 49, 51 ja 52. —

³⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 1 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. jouluk. 1 §.

antamaan asiasta lausunnon. Maistraatti lähetti kuvernöörin kirjelmän kaupunginvaltuustolle suodakseen tälle tilaisuuden lausunnon antamiseen asiasta. Valtuusto päätti ¹⁾ kuitenkin, koska se aika, joka maistraatille oli myönnetty lausunnon antamista varten, oli määrätty niin niukaksi, ettei valtuusto sen kuluessa ehtisi riittävästi harkita kyseistä asiaa, ja koska kuvernööri myöskään ei ollut vaatinut valtuuston lausuntoa, olla käyttämättä hyväkseen maistraatin sille tarjoamaa tilaisuutta.

Maistraatin ja raastuvanoikeuden uudestijärjestely. Yhteinen maistraatti oli vuonna 1878 kaupunginvaltuuston maistraatille vuonna 1875 esittämän kehoituksen ²⁾ johdosta antanut valtuustolle esityksen sekä ehdotuksen asetukseksi maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpanon ja toiminnan muuttamisesta pyytäen, että valtuusto antaisi Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen osoitetun lausunnon asiasta. Tärkein tässä esityksessä ehdotetuista järjestelyn muutoksista oli, että maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenten yhteiset kokoukset vastedes lakkaisivat ja mainitut virastot kokonaan erotettaisiin toisistaan; vastedeskin olisi kuitenkin kaikkien raatimiesten toimitettava perunkirjoitukset ja molempien pormestarienkin otettava niihin osaa. Maistraatissa olisi parhaillaan avoinna oleva kunnallisraatimiehenvirka lakkautettava ja molemmat muut kunnallisraatimiehevirat silloisten haltijain erottua muutettava oikeusraatimieheviroiksi, minkä jälkeen maistraatissa olisi kunnallispormestari ja kolme oikeusraatimiestä, joista vanhin olisi itseoikeutettu varapuheenjohtaja. Valtuuston aikaisempaa ehdotusta yhden raastuvanoikeuden osaston lakkauttamisesta yhteinen maistraatti tosin ei voinut puoltaa, mutta sen sijaan yksi oikeusraatimiehenvirka ensimmäisellä osastolla voitaisiin lakkauttaa. Raastuvanoikeuden ensimmäisellä osastolla toimisi siten oikeuspormestari puheenjohtajana, yksi oikeusraatimies varapuheenjohtajana, maistraatinsihteeri ja kaksi siviilinotariusta, toisella ja kolmannella osastolla taas kummallakin kaksi oikeusraatimiestä, toinen puheenjohtajana ja toinen varapuheenjohtajana, sekä siviilinotarius ja kaksi rikosasiain notariusta. Osa yhteisen maistraatin aikaisemmin käsittelemistä asioista, nimittäin raastuvanoikeuden virkavapauksia ja viransijaisten määräämistä sekä notariusten ja palveluskunnan virkaan ottamista ja virkaeron myöntämisestä koskevat, määrättäisiin samalla yhteiselle raastuvanoikeudelle, uudestijärjestelyn jälkeen siis kaikkien raastuvanoikeudessa palvelevien raatimiesten täysistunnolle, jossa oikeuspormestari toimisi puheenjohtajana. Raastuvanoikeuden yksityiskohtainen työjärjestys olisi mainitun oikeuden laadittava ja sen hovioikeuden vahvistettava, jonka alainen oikeus oli, jota vastoin läänin kuvernööri ja maistraatti niinkuin siihenkin asti antaisivat vastaavan maistraatin työjärjestyksen.

Valiokunta, johon kaupunginvaltuusto vuonna 1878 lähetti ³⁾ asian, antoi vuonna 1879 mietintönsä ⁴⁾ puoltaen siinä niiden yhteisen maistraatin ehdotuksen osain hyväksymistä, jotka koskivat maistraatin ja raastuvanoikeuden yhteisten kokousten lakkaamista, perunkirjoitusten ja perinnönjakojen toimittamista sekä yhden maistraatin kunnallisraatimieheviran lakkauttamista. Sen sijaan valiokunta vastusti maistraatin molempien muiden kunnallisraatimiehevirkain ehdotettua muuttamista oikeusraatimieheviroiksi. Maistraatissa tarvittiin laintuntemuksen lisäksi muita-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 12 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 68 — ³⁾ S:n s. 399. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10.

kin tietoja, jotka edellyttivät käytännöllistä kykyä ja paikkakunnan olojen tuntemusta, jonka ainoastaan paikkakunnalla kauan oleskellut henkilö saattoi täydellisesti omata. Jos ainoastaan lakimiehiä voitiin valita raatimieheksi, oli myöskin pelättävässä, että kunnan jäsenten harrastus sen yleisiin asioihin sen johdosta vähenisi. Tällaista harrastusta ei myöskään aina voinut odottaa niiltä nuorilta lakimiehiltä, joita siinä tapauksessa yleensä nimitettäisiin kyzeisiin virkoihin. Vanhan perinteen särkeminen tässä suhteessa oli sitäkin vähemmän puolustettavissa, kun porvaristossa oli olemassa vakiintunutta kunnallista harrastusta, joka kenties ei vielä ollut täydellisesti herännyt eloon muissa yhteiskuntaluokissa. Valiokunnan mielestä ei sen tähden ollut syytä tässä kohden poiketa voimassa olevasta järjestyksestä. Mitä raastuvanoikeuteen tuli, voi valiokunta tosin viime vuosina tapahtuneen asiain lukumäärän huomattavan lisääntymisen takia yhtyä kannattamaan oikeuden kaikkien kolmen osaston säilyttämistä, mutta lausui näiden kokoonpanon suhteen yhteisen maistraatin kannasta poikkeavan käsityksen. Maan koko oikeuslaitoksessa yleistä, itsenäiselle ja luotettavalle oikeudenkäytölle välttämätöntä tuomarin erottamattomuuden periaatetta ei ollut noudatettu maistraatin ehdotuksessa enempää kuin voimassa olevassakaan järjestelmässä, raastuvanoikeuteen kun mainitun ehdotuksenkin mukaan kuului sen päätöksiin osaa ottavina vakinaisina jäseninä ja tuomareina notariuksia, jotka voitiin erottaa virasta. Kun jokaiseen oikeuden osastoon valiokunnan mielestä tuli kuulua kolme vakinaista erottamatonta tuomaria, valiokunta ehdotti, että ensimmäisen osaston toinen siviilinotariuksenvirka ja toisen ja kolmannen osaston molemmat siviilinotariuksenvirat muutettaisiin nuoremman oikeusraatimiehen viroiksi muita oikeusraatimiehevirkvoja pienemmin palkkaeduin; niiden haltijat velvoitettaisiin laatimaan siviilipöytäkirja ja huolehtimaan siitä aiheutuvista toimituskirjoista. Näiden nuoremman oikeusraatimiesten tulisi myös ottaa osaa perunkirjoitus- ja perinnönjakotoimituksiin sekä saada osansa näistä vahvistetuista prosenteista. Jäljelle jäävät notariukset eivät sen sijaan olisi oikeuden jäseniä, mutta heidät voitaisiin esteen sattuessa määrätä apujäseniksi. Valiokunnan ehdotuksen mukaan kuuluisi siis ensimmäiseen osastoon oikeuspormestari puheenjohtajana, vanhempi oikeusraatimies varapuheenjohtajana ja nuorempi oikeusraatimies sekä toiseen ja kolmanteen osastoon kumpaankin kaksi vanhempaa oikeusraatimiestä, toinen puheenjohtajana ja toinen varapuheenjohtajana, sekä nuorempi oikeusraatimies. Jos tämän mukaisesti raastuvanoikeuden jäsenten palkkaedutkin määrättäisiin maksettavaksi kolmen eri palkkaluokan mukaisina, voitaisiin tällä järjestelyllä saavuttaa sekin etu, että yleneminen virastossa kävisi mahdolliseksi, koska nuoremmat oikeusraatimiehet virkain joutuessa avoimiksi voisivat vuoronsa mukaan tulla vanhemmiksi oikeusraatimieheksi ja nämä taas voisivat odottaa tulevaisuutta ansioittensa nojalla nimitetyiksi osastojen puheenjohtajiksi. Tämä tulojen lisääntymisen mahdollisuus antoi myöskin syyntä toivoa, että nuoret etevät lakimiehet mielellään palvelisivat raastuvanoikeudessa. Asian taloudellisesta puolesta valiokunta huomautti m. m., että jos raastuvanoikeudessa lakkautettaisiin yksi kunnallis- ja yksi oikeuspormestarinvirka sekä kolme siviilinotariuksenvirkkaa ja ehdotettujen kolmen nuoremman oikeusraatimiehen vuosipalkka vahvistettaisiin 2,000 markaksi kullekin, syntyisi 6,200 markan vuotuinen säästö, joka voitaisiin käyttää palkankorotuksiin, missä sellaisia pidettiin kohtuullisina, tai myöskin

säästää kaupunginkassaan. Ehdottaen tämän lisäksi yhteisen maistraatin ehdotukseen asiasta annettavaksi asetukseksi erinäisiä pienehköjä muutoksia ja lisäyksiä, m. m. lisäyksen, että kaupunginvaltuustolla tuli olla oikeus lausuntojen antamiseen maistraatin ja raastuvanoikeuden työjärjestyksistä, ennen kuin asianomaiset viranomaiset ne vahvistivat, valiokunta esitti, että valtuusto hyväksyen muutetun ehdotuksen antaisi Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen sen mukaisesti laaditun lausunnon. — Mietintöön liittyi vtn Dalströmin vastalause, jossa hän esittämiinsä syihin nojautuen ehdotti valiokunnan asetusehdotukseen sellaisia muutoksia, että molemmat pormestarit sekä raastuvanoikeuden toisen ja kolmannen osaston puheenjohtajat vapautettaisiin ottamasta osaa perunkirjoitus- ja perinnönjakotoimituksiin sekä että maistraatin kunnallisraatimiehevirit yhteisen maistraatin vaatimuksen mukaisesti vähitellen muutettaisiin oikeusraatimieheviroiksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ lausuntonsa laatimissa joka kohdassa noudattaa valiokunnan ehdotusta.

Holhoustoimen valvonta. Sen johdosta että aika, miksi kaupungin holhoustoimen valvonta oli järjestetty²⁾, päättyi vuoden 1878 lopussa, maistraatti oli mainittuna vuonna antanut kaupunginvaltuustolle tehtäväksi päättää, miten puheena oleva valvonta oli lähitulevaisuudessa järjestettävä, ja valtuusto oli lähettänyt³⁾ kysymyksen valmisteluvaliokuntaan. Tämän vuonna 1879 annettua lausuntonsa asiasta valtuusto sen ehdotuksen mukaisesti päätti⁴⁾:

uskoa holhouksen valvonnan kaupungissa vuosiksi 1879, 1880 ja 1881 holhouslautakunnalle, johon kuului kolme valtuuston valitsemaa henkilöä;

että lautakunnan vuosittain kuukauden kuluessa joka vuoden päättymisestä tuli antaa valtuustolle täydellinen kertomus toiminnastaan kuluneena vuonna; sekä

että lautakunta sai tehtävistään laskea itselleen palkkioksi sadannen osan holhouksenalaisten tuloista.

Holhouslautakunnan valtuuttaminen käyttämään apulaisia. Holhouslautakunta anoi valtuustolta, että valittaisiin uskotut miehet tarkastamaan pankinjohtaja F. K. J. Nybomin antamia tilejä edesmenneen kauppias G. Forssmanin alaikäisten lasten holhouksen hoitamisesta vuonna 1878. Valtuusto päätti⁵⁾ eväten holhouslautakunnan anomuksen valtuuttaa lautakunnan, ellei se katsonut voivansa tarkastaa mainittuja tilejä, käyttämään tarkastukseen sopivan henkilön apua.

Luettelot edesmenneistä henkilöistä, joilta jäi alaikäisiä ja turvattomia lapsia. Kaupungin ruotsalais-suomalaisen seurakunnan kirkkoherranvirasto lähetti kaupunginvaltuustolle luettelon niistä seurakuntaan kuuluneista henkilöistä, jotka olivat kuolleet vuoden 1878 jälkipuoliskolla ja jättäneet jälkeensä alaikäisiä ja turvattomia lapsia, sekä samanlaisen luettelon vuoden 1879 alkupuoliskolla kuolleista henkilöistä. Valtuusto lähetti⁶⁾ molemmat luettelot holhouslautakunnalle, edellisen jäljennöksenä ja jälkimmäisen alkuperäisenä.

Erytyisen henkikirjoittajan asettaminen kaupunkia varten. Vuoden 1878 taksoituslautakunta oli rahatoimikamarille ilmoittanut, että mainitun vuoden henkilöluettelo oli havaittu sängen puutteelliseksi ja osaksi virheelli-

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. toukok. 6 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert.s. 191. — ³⁾ S:n s. 400. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 14 p. tammik. 2 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. maalisk. 6 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. tammik. 9 § ja 2 p. syysk. 35 §.

seksikin, useita taloja kun ei lainkaan ollut luettelossa ja toiset oli merkitty väärin numeroin, minkä lisäksi suuri määrä kaupungissa asuvia henkilöitä puuttui henkikirjoista. V.t. kaupunginkamreeri J. A. Söderström, jolta kamari sen jälkeen pyysi asiasta lausuntoa, huomautti m.m., että Helsingin kaupunkia varten olisi asetettava erityinen henkikirjoituskomissaari sekä että kaupunki olisi jaettava ruotuihin ja jokaiseen ruotuun ruotumieheksi asetettava kirjoitus- ja kielitaitoinen henkilö, joka toimittaisi henkikirjoituksen itse taloissa; ruotumiesten tulisi myöskin neuvottelevina jäseninä olla saapuvilla taksoituslautakunnan kokouksissa. Kamari antoi sen jälkeen kaupunginvaltuustolle esityksen, jossa se viitaten vuoden 1878 henkikirjoitusasetukseen alisti valtuuston harkittavaksi, oliko läänin kuvernööriltä anottava, että Helsingin pitäjän henkikirjoittaja vapautettaisiin toimittamasta henkikirjoitusta kaupungissa ja tämä tehtävä annettaisiin kuvernöörin valitsemalle erityiselle Helsingin kaupungin henkikirjoittajalle. Tämän tulisi myöskin olla saapuvilla suostuntatoimikuntain kokouksissa antamassa tarpeellisia tietoja sekä laatia niiden pöytäkirjat ja suostuntaluettelot. Koituisi epäilemättä hyödyksi kunnallisverotuksellekin, jos henkikirjoittaja saisi tehtäväkseen hoitaa kaupungin taksoitus- ja tutkijalautakuntain sihteerin tehtävät.

Kaupunginvaltuusto lähetti¹⁾ tämän asian valiokuntaan, johon tulivat²⁾ vtt Schauman, Brummer ja Heikel ja joka sittemmin antamassaan mietinnössä³⁾ m.m. lausui olevansa samaa mieltä kuin v.t. kaupunginkamreeri siitä, ettei henkikirjoituksessa ollut mahdollista päästä mihinkään täysin tyydyttävään tulokseen ilman että sen toimittamisessa otettiin käytäntöön täydellisesti muutettu järjestelmä. Huomattavasti parantaisi henkilöluettelojen ylen suurta puutteellisuutta jo sekin, että tätä tarkoitusta varten asetettaisiin erityinen siihen sopiva henkilö. Kun valtio suoritti kaikki kustannukset henkikirjoituksesta maassa, valiokunta oli sitä mieltä, ettei kunnan suoranainen osallistuminen henkikirjoittajan palkan suorittamiseen saanut tulla kysymykseen. Koska kuvernööri valitsisi henkikirjoittajan ja koska taksoitus- ja tutkijalautakunnat itse saivat valita sihteerinsä, ei kaupunginvaltuusto myöskään voinut varmasti luvata, että häntä käytettäisiin näiden lautakuntain sihteerinä, vaikka voitiin otaksua, että jos henkikirjoittaja osoitti harrastusta ja taitoa tehtävissään, hän olisi itseohjeutettu puheena oleviin tehtäviin. Valiokunta oli laatinut läänin kuvernöörille annettavan esityksen ehdotuksen, jossa tarkemmin osoitettiin puutteellisesta henkikirjoituksesta aiheutuvat haitat ja joka päättyi anomukseen, että kuvernööri vuodesta 1880 lähtien määräisi erityisen siihen pätevän henkilön kaupungin henkikirjoittajaksi. Ehdotuksessa korostettiin samalla sen seikan sopivaisuutta, että kuvernööri valitsisi tämän henkilön paikkakunnan suostuntatoimikuntain sihteeriksi, ja pidettiin todennäköisenä, että hänet myöskin nimitettäisiin taksoitus- ja tutkijalautakuntain sihteeriksi; hänen palkkaetunsa voitiin niin ollen palkkaussääntöön sisältyvää palkkiota lukuun ottamatta arvioida yhteensä n. 3,000 markaksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ valiokunnan ehdotuksen muutoksitta.

Taksoitusluettelojen monistus. Vt Moring ehdotti kaupunginvaltuustolle antamassaan esityksessä, että kaupungin taksoitusluettelot vastedes painatettaisiin ja pidettäisiin sopivalla tavalla yleisön nähtävissä. Lähetet-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. syysk. 15 §. — ²⁾ S:n s:n 38 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 21 p. lokak. 2 §.

tyään ¹⁾ asian valmisteluvaliokuntaan valtuusto sen lausunnon mukaisesti päätti ²⁾ tosin evätä vtn Moringin ehdotuksen luettelujen painatuksesta aiheutuvien kustannusten takia, mutta anoa maistraatilta, että se kehoitaisi taksoituslautakunnan sihteeriä antamaan hehtografoimalla monistaa taksoitusluettelot ja asettaa joitakin kappaleita niitä yleisiin huoneistoihin eri osiin kaupunkia, kuten lukusaleihin, kerhoihin, poliisivartiokonttoreihin y.m. paikkoihin, joissa ne joutuivat suurehkon yleisön nähtäviksi.

Kaupunginvaltuuston päätösten täytäntöönpano. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä maistraatti huomautti, että maistraatilta voitiin vaatia vahingonkorvausta ja edesvastausta, jos valtuuston tekemä päätös, jonka maistraatti oli pannut täytäntöön ennen kuin se oli saanut lain voiman, valituksen johdosta tuli oikaistuksi tai kumotuksi. Tämän johdosta ja viitaten vuoden 1873 kunnallisasetuksen 77 ja 78 §:ään maistraatti anoi, että valtuuston päätöksiä vastedes saatettaessa maistraatin tietoon täytäntöönpanoa varten samalla ilmoitettaisiin, milloin päätökset oli julkisesti luettu. Tämä oli tarpeen, jotta maistraatti siinä tapauksessa, ettei päätös vielä ollut saanut lain voimaa ja muutoksen hakeminen siihen, jos se sitä ennen pantiin toimeen, tulisi tarpeettomaksi, voisi lykätä päätöksen täytäntöönpanemisen, kunnes aika, jonka kuluessa kuvernöörille oli valitettava ja diariumitodistus jätettävä maistraattiin, oli kulunut umpeen, ja jos tällainen todistus oli maistraattiin annettu, kunnes päätös oli saanut laillisuuden.

Kaupunginvaltuusto lähetti ³⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat ⁴⁾ vtt Eneberg, Liljenstrand ja Dalström ja joka sai tehtäväkseen lausua mielenpiteensä siitä, mihin toimenpiteisiin valtuuston olisi ryhdyttävä maistraatin kirjelmän johdosta. Sen jälkeen antamassaan mietinnössä ⁵⁾ valiokunta m.m. huomautti, että punnittaessa kysymystä, tuliko valtuuston päätöksen saada lain voima ennen kuin maistraatti pani sen täytäntöön, oli ensi sijassa otettava huomioon päätettyjen toimenpiteiden laatu. Ei näet voinut kieltää, että valtuusto saattoi tehdä päätöksiä, jotka olivat sitä laatua, ettei niitä ollut heti pantava täytäntöön. Tähän kuuluivat ennen kaikkea päätökset toimenpiteistä, jotka suoranaisesti koskivat yksityisen kansalaisen oikeutta ja joita hänelle ei rahalla voinut korvata. Sitä vastoin oli paljon muita asioita, jotka koskivat kunnallishallintoa tai muuten olivat sen laatuista, että valitusajan päättymistä ei haitatta voinut odottaa. Tällaisten asiain suhteen tuntui kunnallisasetuskin, kuten m.m. 30, 59 ja 64 §:stä kävi ilmi, tarkoittavan, että maistraatti voi heti panna ne täytäntöön. Vastakkainen asetuksen hengen ja tarkoituksen tulkinta osoittautuisi käytännössäkin mahdottomaksi. Jos esim. joulukuussa tapahtuvien kaupunginvaltuutettujen ja hallinnollisten viranomaisten y.m. jäsenten vaalin tulisi saada lain voima tai tehtyjen valitusten turista olisi odotettava, ennen kuin vastavalitut saivat ryhtyä tehtäviään suorittamaan, jäisi kunta kuukausimääräksi vaille sekä päätöksiä tekeviä että hallintoa hoitavia viranomaisia, koska eroavilla ei ollut oikeutta eikä velvollisuutta jäädä toimiinsa pitemmäksi ajaksi kuin miksi heidät oli valittu. Samoin kunta olisi pitemmän tai lyhyemmän osan vuotta vailla laillisesti vahvistettua talousarviota, minkä johdosta rahatoimikamari ei voisi määrätä maksettavaksi mitään valtuuston talousarviota vahvistaessaan päättämiä menoja ja koko hallinto

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. lokak. 4 §. — ²⁾ S:n 9 p. jouluk. 9 §. — ³⁾ S:n 28 p. tammik. 5 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. helmik. 4 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7.

siis olisi lamassa. Kaikki mikä koski näitä tapauksia oli täydellisesti sovellettavissa muihinkin samanluontoisiin asioihin. Lain tulkinta, jonka seuraukset olivat tällaiset, ei voinut vastata lainsäätäjän tarkoitusta. Valiokunnan mielestä oli kunnallisasetuksen hengen ja kirjaimen mukaista, että kaikki raastuvankokouksen tai kaupunginvaltuuston tekemät päätökset, jotka koskivat yleistä kunnallishallintoa eivätkä arveluttavasti koskeneet yksityisen oikeuteen, oli heti pantava täytäntöön, ellei maistraatti kieltäytymisensä tueksi voinut viitata mihinkään niistä syistä, jotka mainittiin asetuksen 46 §:ssä. Koska kuitenkin aivan määrättyä rajaa ei voinut vetää niiden toimenpiteiden ja päätösten välille, jotka heti oli pantava täytäntöön, ja niiden, joiden suhteen oli odotettava valitusajan päättymistä, täytyi jäädä maistraatin arvostelun varaan, mitä menettelyä kulloinkin oli noudatettava. Valiokunta katsoi asiakseen lausua toivomuksen, että maistraatti tällöin noudattaisi sitä periaatetta, joka paraiten oli sopuisuudessa kunnan todellisen edun kanssa ja edisti hallinnon säännöllistä kulkua. — Mitä tuli maistraatin anomukseen, että se samalla kuin valtuuston päätöksistä saisi ilmoituksen siitä, milloin ne oli julkisesti luettu, valiokunta huomautti, että näistä päätöksistä kunnallisasetuksen 40 ja ja 42 §:n mukaan oli annettava tieto maistraatille niin pian kuin ne oli tarkastettu ja julkista lukemista odottamatta. Sitä vastoin tuntui olevan paikallaan, että maistraatille annettiin kirjallinen ilmoitus siitä, milloin valtuuston pöytäkirjat oli julkisesti luettu. Valiokunta ehdotti, että valtuusto hyväksyen edellä esitetyt näkökohdat niiden mukaisesti vastaukseksi maistraatin kirjelmään lausuisi tämän käsityksensä asiasta.

Asiaa ensimmäistä kertaa esiteltäessä esitettiin ¹⁾ vtn von Bornin asiasta laatima kirjallinen promemoria, ja uudistetussa esittelyssä valtuusto hyväksyen hänen ehdotuksensa ja hyläten valiokunnan ehdotuksen päätti ²⁾ vastaukseksi maistraatin kirjelmään ilmoittaa, että valtuusto, joka kunnan puolesta oli vastuussa tekemistään päätöksistä ja niiden täytäntöönpanemisen seurauksista, pidätti itselleen oikeuden esiintyvissä tapauksissa ratkaista, oliko päätökset heti pantava täytäntöön, ja sen johdosta ystävällisesti kehoitti maistraattia vastedes niinkuin siihenkin asti antamaan viipymättä panna täytäntöön kaikki valtuuston päätökset paitsi niissä tapauksissa, jolloin valtuusto erityisesti toisin määräsi tai milloin maistraatti katsoi kunnallisasetuksen 46 §:n nojalla olevansa velvollinen kieltäytymään antamasta apuaan täytäntöönpanemiseen.

Luettelo jäljellä olevista valtuuston valiokunnista. Kaupunginvaltuustolle annettu sihteerin laatima luettelo valtuuston asettamista valiokunnista, jotka eivät oleet suorittaneet loppuun niille annettuja tehtäviä, ei antanut ³⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Kaupunginvaltuuston kanslian henkilökunta. Valmisteluvaliokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ ottaa kansliaansa kuten siihenkin asti sihteerin ja notaarin, kummatkin helmikuun 1 p:stä 1879 samaan päivään v. 1880 ja 2,800 markan vuosipalkoin. Sen ohessa valtuusto otti sihteerikseen siihenastisen sihteerin, lakitieteenkandidaatti K. Th. Wegeliuksen. Koska siihenastinen notaari, ritarihuoneenkanslisti vapaaherra V. M. von Born oli ilmoittanut haluavansa erota, julistettiin notaarinvirka

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. maalisk. 3 §. — ²⁾ S:n 22 p. huhtik. 23 §. — ³⁾ S:n 14 p. tammik. 1 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. tammik. 20 §.

haettavaksi ja siihen nimitettiin¹⁾ myöhemmin filosofianmaisteri K. F. Heikel.

Ilmoitus rahatoimikamarin kokouksista. Rahatoimikamari ilmoitti²⁾, että sen kokoukset kertomusvuonna pidettäisiin klo 6 i. p. joka perjantai tai pyhän sattuessa seuraavana arkipäivänä.

Rahatoimikamarin ohjesäännön 12 §:n tulkinta. Rahatoimikamarin esityksestä, joka koski sen ohjesäännön 12 §:n oikeata tulkintaa ja jonka valtuusto vuonna 1878 oli pannut pöydälle³⁾, valtuusto päätti⁴⁾ käsityksensä lausua, että kamarin tuli valtuuston ratkaistavaksi alistaa kaikki kysymykset, jotka koskivat kaupungin omistaman käyttämättömän maan vuokralleantoa, samoin kuin myöskin kysymykset vuokraehtoien muuttamisesta vuokratuokauden kestäessä, mikäli muutokset merkitsivät poikkeamista niistä yleisistä perusteista, jotka valtuusto oli vahvistanut noudatettaviksi annettaessa vuokralle kaupungin maata tai jotka vaikuttivat oloihin vuokra-ajan päätyttyä.

Lausunto kaasuvalaistuksesta valaistusvuonna 1877—78. Kaasuntarkastajan, johtaja A. F. Soldanin antaman kertomuksen kaasuvalaistuksesta kaupungissa valaistusvuonna 1877—78 kaupunginvaltuusto vuonna 1878 oli lähettänyt⁵⁾ valiokuntaan. Vuonna 1879 antamassaan mietinnössä tämä totesi, että Kaasuvalaistusosakeyhtiön mainittuna valaistusvuonna toimittama kaasu oli ollut ala-arvoista, sen valovoima kun oli ollut keskimäärin puolta normaalikynttilää heikompi kaupungin ja yhtiön välisessä sopimuksessa säädettyä normaalivalovoimaa, joka vastasi 12 määrätyn laatuista palavaa vahakynttilää. Valitettavasti sopimuksen määräykset tässä kohden kuitenkin olivat niin epämääräiset ja venyvät, että kaupungin juriidista oikeutta saada valaisuvoimaltaan tämän mukaista kaasua ei voinut pitää kiistattomana. Tämän johdosta ja kun toisaalta kaasuntarkastajan ja kutsuttujen asiantuntijain ja toisaalta yhtiön kesken käytiin neuvotteluja mainittuun sopimukseen tehtävistä muutoksista ja lisäyksistä, valiokunta ei katsonut voivansa muuta kuin ehdottaa, että valtuusto valittaen sitä, että Kaasuvalaistusosakeyhtiö puheena olevana valaistusvuonna oli toimittanut kaupungille kaasua, jonka valaisuvoima keskimäärin puolella normaalikynttilällä oli alittanut sopimuksessa määrätyn normaalivalovoiman, päättäisi, ettei tämän seikan tullut aiheuttaa toimenpidettä valtuuston taholta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto teki⁶⁾ päätöksensä valiokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Todistus kaasumittareista. Sen johdosta että eräs puhuja eräessä kaupunginvaltuuston kokouksessa oli lausunut halventavan arvostelun Kaasuvalaistusosakeyhtiön kaasumittareista, insinööri E. L. Bergroth yhtiön puolesta vastaukseksi siihen antoi kaupunginvaltuustolle kaasuntarkastajan, johtaja A. F. Soldanin todistuksen puheena olevista kaasumittareista. Asia ei antanut⁷⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Kertomus kaasuvalaistuksesta valaistusvuonna 1878—79. Kaasuntarkastajan, johtaja A. F. Soldanin antama kertomus kaasuvalaistuksesta kaupungissa valaistusvuonna 1878—79 ei antanut⁷⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 12 §. — ²⁾ S:n 14 p. tammik. 7 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 400. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 12 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. kesäk. 22 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. syysk. 34 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. syysk. 5 §.

Lausunto pakollisesta valaistuksen järjestämisestä työväenasuntotaloihin. Läänin kuvernööri oli yhteisen maistraatin kokouksessa ehdottanut, että voimassa olevaan poliisijärjestykseen lisättäisiin määräys, jolla sellaisten talojen omistajat, joissa asui suurehko määrä työläisluokkaan kuuluvia henkilöitä tai joista luovutettiin huoneita sellaisille henkilöille, sakon uhalla velvoitettaisiin niinä vuorokauden aikoina, jolloin se oli tarpeellista, poliisikamarin tarkempien määräysten mukaisesti ylläpitämään tyydyttävää valaistusta sisäänkäytävissä, portaissa sekä käytävissä ja muissa sellaisten huoneistojen yhteisissä etuhuoneissa. Maistraatin pyydettyä valtuuston lausuntoa tästä ehdotuksesta valtuusto lähetti ¹⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat ²⁾ vtt Eneberg ja Lagerborg sekä insinööri E. L. Bergroth. — Valiokunta ei antanut lausuntoa vuoden varrella.

Uusi satamajärjestys. Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä ³⁾ vuonna 1878 kaupungin uuden satamajärjestyksen ehdotuksen ja lähetettyä sen tarkastettavaksi ja vahvistettavaksi senaatin talousosastoon saapui ⁴⁾ vuonna 1879 ilmoitus, että uusi satamajärjestys s.v. tammikuun 15 p:nä oli asianmukaisesti vahvistettu. Satamajärjestys oli sisällykseltään seuraava:

Helsingin kaupungin satamajärjestys.

(Asema: 60° 9' 42.8" pohjoista leveyttä, 1 t. 39' 49.2" itäistä pituutta Greenwichistä, laskettuna Helsingin tähtitornin keskimmäiseen torniin.)

1 §. Helsingin kaupungin satamapiirin rajana on etelässä Bäckholman pohjoisranta, Gustafssvärдин salmi, Vargskärin, Harakan, Skiffer-, Flis- ja Ärtholman sekä Utterin eteläranta; lännessä Märrholma, Gris- ja Råholma; idässä Kungsholman salmi, Kalvholman länsiranta, Blåbärslandin itäranta, Silversalmi, Granholma ja mannermaa.

Satamapiiriin kuuluvat seuraavat sisäsatamat:

a) Södernäsin ja Pohjoissatama, jotka käsittävät veden pohjoispuolella sitä linjaa, joka on vedetty Katajanokan kaakkoisesta kärjestä Vrakholman eteläpuolitse Blåbärslandin itärantaan;

b) Eteläsatama eli kääntövesi sisäpuolella linjaa, joka käy Katajanokan kaakkoiskärjestä Ryssän- ja Puolitiensaaren itärantaa, Långörnin pohjoisrantaa ja Harakan saaren pohjoisinta kärkeä myöten Kaivopuiston eteläisimpään kärkeen;

c) Ulriikaporin satama, johon kuuluu vesi sisäpuolella linjaa, joka käy Kaivopuiston eteläisimmästä kärjestä Skiffer- ja Flisholman pohjoisrantaa myöten mannermaahan Flisholman salmen kohdalla;

d) Sandvikin satama eli se vesi, joka on Munk-, Sand- ja Busholman etelärintain sisäpuolella, kuin myös Gräs-, Lapp-, Edes- ja Hummellahti.

Muu osa satamapiiriä on ulkosatama eli satamansuu (reddi).

2 §. Järjestyksestä satamapiirissä hoitavat satamakapteeni sekä hänen alaisensa satamamestari ja satamapalvelijat. Kaupungin satamakonttorissa kannettavat maksut debiteeraa omalla vastuullansa sitä varten otettu satamakonttorin kirjanpitäjä.

Satamakapteeni on ylimalkaan velvollinen tarkasti pitämään silmällä sekä tämän satamajärjestyksen että myöskin sen noudattamista, mitä kaupungin voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä on säädettynä ranta- ja satamasilloista, sekä näissä ilmaantuneita vikoja rahatoimikamarille ilmoittamaan niiden korjaamista varten; sinä aikana vuotta, jonka satamat ovat avoimina, olemaan satamakonttorissa Eteläsataman varrella saapuvilla kaikkina arkipäivinä klo 8—12 a.p. ja klo 4—6 i.p., elleivät muut virkatehtävät vaadi häntä olemaan muualla saapuvilla; pitämään silmällä, että määrättyin laiva-, lasti- ja muiden maksujen kanto oikein toimitetaan, sekä pitämään tarkkaa vaaria siitä, että satamapalvelijat joka aamu varhain, vuodenajan laadun mukaan, ovat satamissa saapuvilla, että yökajitsijat niihin säällisesti sijoitetaan, että palvelijat rehellisesti, ututterasti ja ketään loukkaamatta tekevät palvelus-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 13 §. — ²⁾ S:n 17 p. jouluk. 3 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 404. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 2 §.

tehtävänsä sekä muuten siivosti ja sävyisästi kohtelevat merenkulkijoita ja muita, joiden kanssa silloin joutuvat yhteyteen.

Satamamestarin, joka ynnä kaksi satamakonstaapelia sijoitetaan Södernäsiin, tulee pitää silmällä järjestystä sekä siellä olevassa satamassa että sen ympäristössä olevissa lastauspiireissä, kuin myös omalla edesvastauksellaan käyttää tätä satamajärjestystä ja muuten noudattaa niitä määräyksiä, joita satamakapteeni voipi hänelle erittäin antaa.

Kaupungin satamakonttorit pidetään merenkulkuaiikana ilmoitusten vastaanottamista varten avoinna joka arkipäivä klo 6:sta aamulla tai pimeämpänä vuodenaikana päivän valkenemisesta klo 6:een illalla, mutta maksujen kanto toimitetaan ainoastaan Eteläsataman varrella olevassa satamakonttorissa klo 8—12 a.p. ja klo 4—6 i.p. — Kun satamat ovat jäässä ja merenkulku lopetettu, pidetään Eteläsataman konttori avoinna klo 11—12 a.p.

3 §. Laivain eli alusten paitsi maalaisjaalain ja veneitten tulee ulkosatamaan tultuansa nostaa aluksen lippu ja pysyttää se ylhäällä siksi kuin ilmoitus tulosta on tehty kaupungin satamakonttorissa.

Eivät saa sota- eikä kauppalaiivat eivätkä myöskään vähemmät alukset olla alallaan kutakin satamaa varten erikseen määrättyissä ja merkityissä kulkuväylissä. Eteläsatamassa rajautuu kulkuväylä: etelässä suoraan linjaan, joka on vedetty Pohjoisesta Makasiinikadusta Länsikajille asetetun punapallollisen merkkipatsaan kautta menevä suuntaa 23 syltä itäpuolitse Pohjois-Blekholmaa, sekä: pohjoisessa suoraan linjaan, joka on vedetty Kauppatorin koilliskulmasta torin viereiselle kajille asetetun vihieriäspallollisen merkkipatsaan kautta menevää suuntaa 79 syltä eteläpuolitse Katajanokan eteläisintäärkeä, joista merkeistä luotsilla tulee olla tarkka tieto. Muissa satamissa merkitään kulkuväylät sitä varten sijoitetuilla reimareilla.

Ahtauden ja esteiden välttämiseksi vähemmät alukset ovat ankkuriin pantavat sataman matalampiin osiin, ja veneellä varustettujen laivain pitää ankkuriin käymän vähintäänkin kahdenkymmenen sylen pään rannasta tahi sillasta eivätkä saa sen jälkeen pitää venettä vedessä laivan perän takana.

Isommat alukset eivät saa mennä satamiin laitettuihin veneiden ja pursien säiliöihin eli valkamiin. — Katajanokan kanavan viereinen venevalkama on määrätty kruunun ja purjehdusseurain aluksille. Muut venevalkamat ovat aiotut etupäässä maalaisten aluksille, jotka kaupunkiin vievät ja myytävänä pitävät eläviä kaloja ja muita elatusaineita, kuin myös muille veneille ja pursille satamakapteenin jaon ja osoituksen mukaan.

Laivain päälliköt ovat kymmenen ja enintään viidenkymmenen markan sakon uhalla velvolliset katsomaan, että heidän laivansa kulkevat varovasti sisäsatamissa eivätkä suuremmalla nopeudella kuin yhden saksan peninkulman tunnissa, ja pitää kaikkein laivain mennä toistensa sivuitse vasemmalta eli paapuurin puolelta sekä myöskin muuten ja erittäinkin tulien pitämisen suhteen vaarinottaa, mitä keisarillisessa julistuksessa 6 p:ltä toukokuuta 1863 on säädetty.

Määräyksen antamista varten satamissa noudatettavasta järjestyksestä on sekä satamapäälliköillä että satamapalvelijoilla oikeus ennen tullikatsastustakin nousta tulleihin laivoihin.

4 §. Suorastaan ja viimeistäänkin neljänkolmatta tunnin kuluessa tulon jälkeen on laivanpäällikkö velkapaä kaupungin satamakonttorissa ilmoittamaan tulemisensa ja silloin kirjoittamaan nimensä konttorissa olevaan tulleiden laivain luettelokirjaan sekä sanomaan laivan nimen, asun (riggin), kotopaikan, vetoisuuden ja kulkusyvyyden, mistä se tulee, missä se on käynyt ankkuriin, mitä sen päälastina on, onko ja kuinka paljon ruutia, vuoriöljyä tahi muita tuleen räjähtäviä tahi tulenarkoja aineita laivassa, niin myös, onko kukaan laivalla olija tarttuvassa taudissa, jossa tapauksessa päällikkö olkoon velvollinen huolta pitämään, että sairastuneet laivasta lähtekö, ennenkuin hänet viedään sairashuoneeseen. — Samanlainen velvollisuus on kaikissa soveltuviissa kohdissa myöskin veneenkuljettajilla.

Kaupungin satamakonttorissa tehdystä ilmoituksesta annetaan ilmoituksen teki-jälle siitä todistus, johon myös kirjoitetaan se paikka, johon hän on saanut oikeuden ankkuriin panna tahi kiinnittää laivan tahi veneen. Joka kerta kun laivanpäällikkö tahi veneenkuljettaja haluaa muuttaa osotettua paikkaa tahi satamapäälliköt sen määräävät, merkitään se uudestaan todistukseen. Tästä todistuksesta maksetaan niiden laivain puolesta, jotka tullikamarissa suoriutuvat, viisikolmatta penniä ja niiden laivain ja veneitten puolesta, jotka harjoittavat saaristoliikettä, kymmenen penniä. Niille veneille, jotka eivät maksa satamarahaa, ei ole semmoinen todistus tarpeen.

Semmoisen höyrylaivan päällikön, joka tekee säännöllisiä matkoja kaupunkiin, on määrätty ilmoitus tehtävä ainoastaan ensi kerralla, kun hän vuoden kuluessa höyrylaivalla kaupunkiin saapuu, taikka, jos laiva on ollut talvea kaupungin satamassa, ennenkuin ensimmäinen lähtö tapahtuu. Jos purjehdusaikana jokin muutos laivan vetoisuudessa sattuisi, pitää ilmoitus siitä viipymättä satamakonttoriin tehtämän.

Kun höyrylaivan pitää voimassa olevan asetuksen mukaan tehdä näytempurjehdus ja olla semmoisen katselmuksen alainen kuin matkustajain kuljetusta varten on säädetty, tulee päällikön ennen matkalle lähtemistä satamakapteenille näyttää katselusmiesten antama todistus.

Laivan tahi veneen oleskellessa kaupungin satamain alueella älköön laivanpäällikkö tahi veneenkuljettaja välttäytykö antamasta niitä tietoja, joita satamapäälliköt itse tahi satamapalvelijain kautta häneltä vaativat.

Jos laivanpäällikkö tahi veneenkuljettaja jättää tässä pykälässä olevat määräykset täyttämättä tahi jos hän on antanut vääriä ilmoituksia, sakotettakoon viidestä kolmeenkymmeneen markkaan; jos tuleen räjähtäviä tahi tulenarkoja aineita salataan, olkoon sakko kahteensataan markkaan asti.

5 §. Luvatta ei saa laskea kaupungin kajin eli satamasillan viereen.

Laskemasijan neuvovat satamapäälliköt, ja tulee jokaisen laivan, joka kajin eli satamasillan viereen laskee, käyttää riihulttia tahi huilaria; älköön kuitenkaan pidättimiksi pantako semmoisia esineitä, joista kaji eli silta voipi turmeltua. Päällikkö, jonka laiva on kiinnitettynä kajiiin tahi laituriin tahi johonkin paikkaan sisäsatamassa, on velvollinen tarpeen vaatiessa tahi satamapäällikköin niin määrättyä viemään ulos ankkurin sekä vetämään sisään liivaritangon, puteljonit, veneet, täävertit eli kattimet ja muut laivanrunгон ulkopuolelle pistävät irtonaiset osat.

Jos laivanpäällikkö tahi veneenkuljettaja asettuu aluksineen vääraän satamaan taikka päällikkö kiinnittää laivan venevalkamain suulle ilman satamapäällikköjen lupaa tahi siirtää laivansa neuvotusta paikasta luvattomalle sijalle, sakotettakoon kymmenen ja enintään sata markkaa sekä muuttakoon laivan tahi veneen sillä uhalla, että se muutoin hänen kustannuksellansa ja edesvastauksellansa toimitetaan; jos laivanpäällikkö tahi veneenkuljettaja niskottelee täyttämästä, mitä hänelle semmoisen siirtämisen suhteen määrätään, olkoon satamakapteenilla tahi satamamestarilla valta itse lähä ollessansa irti heittäätä tahi katkaisuttaa laivan tahi veneen kiinnitystouvit tahi rantapitimet. Vastatkoon myös laivanpäällikkö tahi veneenkuljettaja kaikesta tulleen vahingon.

Höyrylaivoille, jotka kaupunkiin tekevät säännöllisiä matkoja, näytetään joka vuosi merenkulun aikaessa määrättyt laskemapaikat sitä myöten kuin tila sallii, joihin paikkoihin niiden on purjehdusaikana käyminen, ellei erityinen syy vaikuta muutettua järjestelyä.

6 §. Jos laivanpäällikkö tahtoo ottaa tahi purkaa lastia kaupungin kajin eli satamasillan vieressä, ilmoittakoon sen kaupungin satamakonttorissa, jossa hänelle neuvotaan se paikka, missä se saa tapahtua, kuin myös tarpeelliset määräykset annetaan.

Siinä järjestyksessä kuin semmoinen ilmoitus on tapahtunut olkoon laivanpäällikkö oikeutettu sitä myöten kuin tila sallii käymään kajin eli satamasillan luo ja lastausta tahi purkamista toimittamaan. Jos laivan lastin havaitaan olevan senlaatuista, että voidaan peljätä sen pitemmällä oloajalla pilautuvan, niin semmoiselle laivalle katsomatta aikaisempiin satamakonttorissa tehtyihin ilmoituksiin osotettakoon purkupaikka. Semmoisten aineitten purkamista tahi lastausta, joista lähtee pahaa hajua tahi vahingollista pölyä, niinkuin sonnasta, kalkista, kivihiilistä y.m., ei saa tehdä muissa kuin siihen erittäin määrättyissä paikoissa.

Lastia purkaessa tahi ottaessa kaupungin kajin eli satamasillan vieressä pitää laivan asettua niin, että viepi mitä vähemmän tilaa, ja on lastaus ja purkaminen toimitettava niin joutuisasti kuin suinkin mahdollista on. Jos sitä toisen laivan vahingoksi viivytetään, olkoon satamapäälliköillä oikeus käskeä huolenpitämätön pois sillä tavoin kuin 5 §:ssä määrätään ja antaa paikka toiselle. Niin pian kuin purkaminen on toimitettu, on laiva, jos ei sitä heti ruveta lastaamaan, ulonnettava kajista eli sillasta niin kauas, ettei ahtautta eikä haittaa synny; ja vaikka lastaus hetikin tapahtuisi, saakoot satamapäälliköt, kun ahtauden estäminen niin vaatii, neuvoa toisen, vaikkapa etäisemmänkin paikan, johon laiva sitten on viipymättä siirrettävä sillä uhalla kuin 5 §:ssä on sanottu. Lastauksen loputtua on laiva heti vietävä pois sisäsatamista.

7 §. Laivalla, jossa on enempi kuin kaksikymmentä naulaa ruutia tahi muuta räjähdysainetta taikka enempi kuin satakaksikymmentä kannua petroolia, naftaa tahi muita helposti tuleen syttyviä öljyjä, pitää ulkosatamaan tullessa olla punainen

lippu isoon mastoon nostettuna ja laiva siinä ankkuriin pantaman niin, että se aina on vähintäänkin yhden kaapelimitan päässä rannasta ja muista laivoista.

Yllämainittuja ja muita tulenarkoja aineita purettaessa ja lastattaessa, jota kaupungin satamakonttorista luvan saatua ja poliisikamarissa ilmoitettua saadaan toimittaa ainoastaan satamansuulla tahi sitä varten erittäin määrättyssä paikassa, on laivanpäällikön ja veneenkuljettajan velvollisuus tarkasti noudattaa niitä varanpiteitä ja käytösohjeita, joita 14 p:nä elokuuta 1866 annetun keisarillisen asetuksen ja muiden tähän asiaan nähden voimassa olevain asetusten mukaisesti satamapäälliköt tahi kaupungin poliisi hänelle ilmoittaa.

Sen rikkomisesta, mitä tässä ylempänä on säädettyinä, sakotetaan viidestäkymmenestä kahteensataan markkaan, aina virhetyön laatua myöten.

8 §. Tavarain vastaanottaja on velkapää pois korjaamaan puretut tavarat sitä myöten kuin purkaminen tapahtuu ja viimeistäänkin kolmen päivän kuluessa sen päätyemisestä. Muuten ei saa kajien ja satamasiltain ympärillä olevilla käytävillä lastaus- tahi purkutavaroita säilyttää.

Jos mainittua aikaa kauemmaksi kajeille tahi satamasilloille taikka sinne menneville ajoradoille jätetään tavarain, rakennusaineitten tahi muun kaluston varastoja, on satamapäällikköjen asiana korjauttaa ne pois ja panettaa soveliaaseen paikkaan omistajan kustannuksella. Jos ei talteen otetun tavarain omistajaa voida löytää, saa maistraatti yön ja vuoden kuluttua sen jälkeen kuin siitä on kuulutettu kaupungin kirkoissa ja ilmoituksella kolme kertaa maan virallisissa sanomalehdissä, myyttää tavarain julkisella huutokaupalla ja siitä keräytyviä rahoja, sittenkun on vedetty pois kaikki kustannukset, käyttää sen mukaisesti kuin laki säättää löytämisestä ja löytökälistä. Jos talteen otettu tavara havaitaan senlaatuiseksi, että se kauemman aikaa säilytettynä pilautuisi, tapahtuukoon myyminen kiireimmiten.

Kaikkinainen hevosella kulkeminen satamasilloilla muussa tarkoituksessa kuin tavarain ja höyrylaiva-matkustajain kuljetusta varten on tapaturmain estämiseksi kielletty.

Jos tämän pykälän määräyksiä rikotaan, sakotetaan viidestä kahteenkymmeneen markkaan.

Jos kaji tahi silta turmellaan raskaiden tavarain pudottamisella tahi painavalla säilytyksellä taikka muulla tavoin, palkittuun syyllinen kaiken siitä tulleen vahingon.

9 §. Jokainen olkoon kielletty painolastia viskaamasta satamiin tahi niihin menneviin suuväyliin tahi niitä ympäröiville rannoille taikka sitä purkamasta muualle kuin satamapäällikköjen ilmoittamaan paikkaan.

Vuorokauden pimeänä aikana ei painolastia saa purkaa eikä lastata muutoin kuin luotettavan henkilön silmällä pitäessä, jonka satamapäälliköt siihen määräävät ja jolle laivanpäällikkö maksaa viisikymmentä penniä tunnilta.

Kun painolastia, hiiliä, tiiliä ja muita semmoisia aineita, joiden karikkeet saattavat mataloittaa tahi soaista satamaa, puretaan tahi lastataan taikka toisesta laivasta tahi veneestä toiseen muutetaan, tulee laivanpäällikön tahi veneenkuljettajan käyttää luukkuseiliä tahi puukourua sekä muuten vaarinottaa tarkoituksenmukaisia varanpiteitä.

Rikkoja ja karikkeita lastista, kajutasta, keittiöstä taikka tilkityksestä, tukkimisesta, raaputuksesta tahi mistä muusta toimituksesta tahansa ei saa pois viskata eikä koolle panna satamapiiriin, vaan ovat ne kokoon kerättävät ja vietävät satamapäällikköjen siihen osoittamaan paikkaan.

Puutavarain sievistystä (justeerausta) tahi muuta sahausta saapi tehdä ainoastaan satamapäällikköjen siihen valitsemissa paikoissa, ja pitää siinä tulevat karikkeet pois viettämän sekä paikka työn loputtua siivottaman.

Kuolleita kaloja, lihan- tai kalansuolavettä taikka muita aineita, joista voi tulla pahanhajuista lemua tahi likaisuutta, ei saa viskata sisäsatamiin.

Eläinten vuotain ja karvain puhdistamista, väritavarain ja lankain pesemistä sekä vaatteiden pesua ei saa toimittaa muualla kuin sitä varten määrättyissä paikoissa ja niihin laitetuilla pesulaitureilla.

Jos joku tätä vastaan rikkoo, sakotettakoon viidestä kahteensataan markkaan ja olkoon, jos painolastia on aluksesta viskattu tahi puutavarain sahauksesta tahi sievistyksestä tulleita karikkeita paikalle jätetty, velvollinen korjaamaan viskatut tahi jätetyt aineet pois sen uhalla, että se muuten hänen kustannuksellansa tehdään.

Uiminen kaupungin sisäsatamissa muualla kuin sitä varten erittäin osoitetuissa paikoissa on viiden ja enintään viidenkolmatta markkan sakon uhalla kielletty.

10 §. Tulipalon estämiseksi on jokainen kielletty:

1) laivoissa tahi veneissä, jotka ovat kaupungin kajien tahi satamasiltain varsilla

taikka vähemmän kuin kolmenkymmenen sylen päässä niistä tahi toisesta aluksesta, tekemästä valkeata, ennenkuin satamakapteeni ilmoituksen jälkeen on katsastuttanut tulipesän; jos tämä nähdään olevan siinä kunnossa, että sitä ilman vaaraa sopii käyttää, ja jos lastina ei ole tulenarkoja aineita, niinkuin ruutia, öljyä, pikeä, tervaa, heiniä, olkia, pellavia, hampuja tahi muuta sellaista, antakoon satamakapteeni luvan tulenpitoon katsastetussa pesässä kello viidestä aamusella kello kymmeneen iltasella sillä ehdolla, että tuhan ottamista varten on ja käytetään soveliaista kannellista metallipönttöä sekä aluksen kannella pidetään vahtia auringon laskusta sen nousuun asti, josta luvasta kahden markan maksulla saadaan purjehdusvuoden loppuun voimassa oleva todistuskirja, joka vaadittaessa on näytettävä sataman ja kaupungin poliisille; näiden säännösten alaisia eivät kuitenkaan ole höyrylaivat;

2) palavaa suojatonta kynttilää pitämästä laivan kannella tahi avonaisessa veneessä kaupungin satamissa;

3) aluksessa keittämästä öljyä, tervaa, pikeä, harpoissia ja muita helposti tuleen syttyviä aineita;

4) ilman satamapäällikköjen luvatta ampumasta laukauksia sisäsatamissa olevasta laivasta tahi veneestä taikka kajilta.

Sen rikkominen, mitä tässä ylempänä on määrätty, rangaistaan sakolla kahdestakymmenestä kahteensataan markkaan ja velvollisuudella kaiken syntyneen vahingon palkitsemiseen.

11 §. Kaupungin viranomaiselta lupaa saamatta älköön kukaan satamain alueelle rakentako laitureita ja paalustoja eli duc-d'albeja tahi laittako kiviarkkuja ja muita upotuksia taikka lyökö paaluja ja vaajoja, kahdenkymmenen ja enintään sadan markan sakan uhalla ynnä velvoituksella purkaa ja poistaa tehty laitos.

12 §. Jos havaitaan jonkun laivan, proomun tahi veneen matalalle käyneen tahi uponneen satamapiirissä, annattakoon satamakapteeni päällikölle tahi omistajalle käskyn aluksen poiskorjaamiseen niin pian kuin mahdollista on. Jos käskyä ei totella taikka päällikköä tahi omistajaa ei voida tavata, pitääköön maistraatti satamakapteenin siitä ilmoitettua asianmukaista tointa aluksen poissaattamisesta omistajan tahi päällikön kustannuksella; ja sakotettakoon niskottelijaa kymmenestä sataan markkaan ja olkoon myös alus aina panttina sanotusta kustannuksesta ja sakosta, joiden suoritukseksi se, kun omistajaa tahi päällikköä ei tunneta, käytettäköön siinä järjestyksessä kuin 8 §:ssä on tavarasta säädetty.

13 §. Laivan saa vapaasti talvenpitoon panna ulkosataman alalle, kuitenkin vaarinottamalla, ettei tavallisia talviteitä suljeta, mutta sisäsatamiin ainoastaan luvan hankittua satamakapteenilta.

Veneet ovat talveksi maalle vedettävät ja pois vietävät tahi pantavat sitä varten osotetuille sijoille.

Venevalkamiin saa satamakapteenin määräyksen mukaan talveksi jättää kalasumpuja eläviin kalain säilyttämiseksi.

14 §. Ne satama- ja muut maksut, jotka liikennetaksan mukaan kannetaan satamakonttorissa, ovat suoritettavat, ennenkuin mihinkään purkamiseen tahi lastaamiseen ruvetaan, josta kuitenkin ovat poikkeuksena yli kahden vuoden satamassa maanneet ja myös ainoastaan korjailua varten sinne tulleet laivat, jotka suorittavat maksunsa ennen poislähtöään.

Jos joku laiminlyö tahi kieltäytyy määrättyssä järjestyksessä satamakonttoriin suorittamasta säädettyjä veromaksuja, pantatkoon satamakapteeni tahi se, joka maksunkannon toimittaa, niskottelijan taikka aluksen tahi veneen omaisuutta niin paljon kuin harkinnan jälkeen katsotaan vastaavan puheena olevia maksuja.

Jos on syytä epäluuloon, että laivanpäällikkö tahi veneenkuljettaja on aluksessaan olevaa lastia ilmoittaessaan vilpillisesti menetellyt ja sanonut vähemmän olevan kuin hän muuallaan kuljettaa, olkoon päällikkö velvollinen niin hyvin sallimaan lastin tutkimisen ja sitä tehtäessä väkinensä apuna olemaan kuin myös, jos vilppiä tahi kavallusta huomataan, palkitsemaan kantomiehen vaivat viidellä markalla sekä sitä paitsi suorittamaan kaksinkertaiset maksut koko lastista.

Laivoja älköön tullikamarissa ulossuoritako, ennenkuin päällikkö näyttää kuitin kaupungin satamakonttoriin täydellisesti suoritetuista maksuista.

15 §. Satamakonstaapeli, joka on suorittanut hyväksytyyn näyttöön asianomaisen luotsiasastopäällikön ja satamakapteenin edessä, on oikeutettu satamakapteenin käskystä luotsaamaan laivoja satamapiirin alalla neljän markan palkkiosta itsekustakin luotsauksesta samassa satamassa ja kuudesta markasta, kun luotsaa satamasta toiseen.

16 §. Vaikka tosin etupäässä kaupungin satamakonttorin päällikköjen ja palvelijain asiana on tarkasti silmällä pitää tämän satamajärjestyksen noudattamista ja sitä

vastaan tehtyjä rikoksia laillisen kanteen alaisiksi ilmoittaa, älkööt kuitenkaan kaupungin viskaalit ja poliisi olko vapautetut velvollisuudesta katsoa, että kaikki vaarinetetaan, mitä satamajärjestyksessä on säädettyinä järjestyksen, turvallisuuden ja siisteyden edistämiseksi; jota paitsi heidän tulee ilmoituksen saatuaan antaa satamapäälliköille kaikkea sitä virka-apua, jota nämä virkansa vuoksi saattavat tarvita.

Laivanpäälliköt ja veneenkuljettajat olkoott velvoitetut tottelemaan satamapäällikköjen ja satamapalvelijain viranteossansa antamia määräyksiä.

Tässä satamajärjestyksessä olevain määräysten rikkomiset tulevat niissä tapauksissa, joissa ei ole eri edesvastausta säädettyinä, viiden ja enintään sadan markan sakon alaisiksi, jota paitsi syyllisen pitää korvata kaikki vahinko; ja ovat sekä laiva ja vene että tavara aina panttina niin sakosta kuin vahingonpalkkiostakin, ellei muuta vakuudeksi panna.

Rikokset satamajärjestystä vastaan ovat kunkin asian eri laadun mukaan kaupungin maistraatissa tahi asianomaisessa tuomioistuimessa esille otettavat, tutkittavat ja tuomittavat. Sakot, joihin satamajärjestyksen mukaan tuomitaan, menevät tasajakoon ilmiantajan ja kaupungin kassan välillä sekä ovat maksuvarain puutteessa suoritettavat sillä tavoin kuin laissa ja asetuksissa on uhkasakoista säädettyinä.

17 §. Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusmiehet ottavat satamakapteeniksi merimiehenammattiin perehtyneen miehen.

Satamamestarin ja satamakonttorinkirjanpitäjän ottavat niinkään kaupunginvaltuusmiehet rahatoimikamarin ehdotuksesta, joka sitä ennen kuulee asiassa satamakapteenin mieltä.

Vahtimestarit ja satamakonstaapelit ottaa rahatoimikamari satamakapteenin ehdotuksesta.

Satamakapteeni, satamamestari ja satamapalvelijat pitävät virantoimituksessaan tummansinisestä verasta tehtyä virkatakkia, jossa on kaupungin vaakunalla varustetut keltaiset metallinapit; sitä paitsi käyttävät satamakapteeni ja satamamestari virkamiesmerkkiä lakissa sekä satamapalvelijat ankkurimerkkiä sekä lakissa että rinnan vasemmalla puolella.

18 §. Tätä satamajärjestystä on rahatoimikamarin toimesta tarpeellinen kappalemäärä ruotsin, suomen, venäjän, saksan ja englannin kielillä painosta julkaistava ja halvasta hinnasta yleisön saatavana pidettävä, erittäinkin satamakonttorissa

Uusi vaivaishoito-ohjesääntö. Vtn Schaumanin esityksen ¹⁾ johdosta, joka koski uuden ohjesäännön aikaansaamista kaupungin vaivaishoidolle, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ asettaa valiokunnan laatimaan tällaisen ohjesäännön ehdotusta. Valiokunnan jäseniksi valittiin ³⁾ vt Schauman, kunnallisneuvos O. Høijer, laamanni A. F. Jansson, kansakoulutarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhberg ja lääketieteen tohtori H. Ö. L. Holsti.

Valiokunta antoi kertomusvuonna mietintönsä ⁴⁾, johon liittyi ehdotus uudeksi vaivaishoito-ohjesäännöksi. Ehdotusta laatiessaan valiokunta oli ensi sijassa ottanut huomioon sen muuttuneen aseman, jonka köyhäinhoito oli saanut uuden kunnallisetuksen tultua voimaan, sekä ne ahtaammat rajat, jotka maaliskuun 17 p:nä 1879 annettu yleinen vaivaishoitoasetus määräsi köyhäinhoidon toiminnan tarkoitukselle ja laajuudelle. Tärkeimmät muista valiokunnan voimassa olevaan ohjesääntöön ehdottamista muutoksista koskivat vaivaishoitojohtokunnan kokoonpanoa, kaupungin jakoa vaivaishoitopiireihin ja palkattujen tarkastusmiesten asettamista. Sen sijaan että vaivaishoitojohtokuntaan siihen asti oli kuulunut seitsemäntoista jäsentä, joista kaksitoista oli ollut valittuja ja viisi itseoikeutettuja, nim. suomalais-ruotsalaisen seurakunnan kirkkoherra ja ensimmäinen kappalainen, poliisimestari tai hänen apulaisensa sekä molemmat köyhäinlääkärit, valiokunta ehdotti, että vaivaishoitohallitukseen, minkä nimityksen valiokunta oli ottanut käytäntöön vaivaishoitojohtokunnan sijaan, kuuluisi puheenjohtaja ja kuusi jäsentä, kaikki kaupunginvaltuuston valitsema,

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 2 §. — ²⁾ S:n 1 p. huhtik. 4 §. — ³⁾ S:n 22 p. huhtik. 28 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22.

minkä ohessa kirkkoherralla tai hänen sijaisellaan olisi oikeus ottaa osaa hallituksen neuvotteluihin ja päätöksiin. Siihenastinen jako kymmeneen vaivashoitopiiriin, joita kutakin valvoi joku hallituksen jäsenistä, olisi lakkautettava ja hallituksen jäsenet vapautettava piiriasiamiehen aikaa vievästä ja useinkin epämiellyttävästä työstä. Sen sijaan olisi palkkava tarpeellinen määrä, aluksi vähintään kaksi tarkastusmiestä, joiden palkka lähivuosina olisi yhteensä 1,200 tai 1,500 markkaa ja joiden kesken hallitus jakaisi kaupungin tarkastuspiireihin.

Mietintöä ei vuoden varrella esitelty kaupunginvaltuustolle.

Tyytymättömyyttä köyhäinavustuksia koskeviin vaivashoitotohtokunnan päätöksiin. Sen jälkeen kun oli ilmaistu tyytymättömyyttä vaivashoitotohtokunnan päätöksiin, joilla ent. aliupseerilta I. Kandelinilta ¹⁾, työmiehenleski H. S. Revelliltä ²⁾, työmies J. F. Reiniltä ²⁾, työmiehenleski H. S. Lindströmiltä ²⁾, työmiehenpoika A. A. Erikssonilta ³⁾ ja savenvalajanleski M. S. Lindqvistiltä ⁴⁾ oli evätty heidän anomansa köyhäinavustus, johtokunta alisti mainitut päätökset kaupunginvaltuuston tutkittaviksi. Valtuusto päätti ensimmäisestä tapauksesta ilmoittaa johtokunnalle, että valtuusto ei katsonut tehtäväkseen käsitellä kyseistä asiaa, koska aliupseeri Kandelinilla ei ollut laillista kotipaikkaoikeutta kaupungissa; muissa viidessä tapauksessa valtuusto vahvisti johtokunnan päätöksen.

Kunnallisen sairaanhoidon ohjesääntö ja aluelääkärien uusi johtosääntö. Terveyslautakunnan laatiman kaupungin yleisen sairaanhoidon järjestys-sääntöehdotuksen kaupunginvaltuusto vuonna 1878 oli lähettänyt ⁵⁾ lausunnon saamiseksi valiokuntaan, minkä ohessa valtuusto oli kehoittanut vaivashoitotohtokuntaa antamaan lausunnon asiasta suoraan valiokunnalle. Mainitun johtokunnan annettua sen jälkeen valiokunnalle lausunnon ⁶⁾, jossa ehdotettiin muutoksia useihin terveyslautakunnan ehdotuksen pykäliin, valiokunta vuonna 1879 antoi valtuustolle mietintönsä ⁶⁾. Valiokunta toi siinä esiin m. m., että terveyden- ja sairaanhoitoa varten jo oli olemassa kolme asianmukaisesti vahvistettua johtosääntöä, nim. terveyslautakunnan, kaupunginlääkärien ja aluelääkärien johtosäännöt, minkä tähden kokonaista 43 pykälää käsittävä uusi sääntö tuntui liian laajalta. Järjestys-sääntöehdotuksen tarkastus osoittikin sen sisältävän useita määräyksiä, jotka jo sisältyivät mainittuihin johtosääntöihin ja sen tähden olivat tarpeettomia, sekä joukon yksityiskohtia koskevia määräyksiä, jotka valiokunnan mielestä oli jätettävä lääkärien tai terveyslautakunnan harkinnan ja ratkaisun varaan. Kun tällä lautakunnalla, johon kuului valittuja luottamusmiehiä, muuten oli jotenkin laajat valtuudet, ei näyttänyt olevan syytä rajoittaa sen toimivaltaa ja sitoa sen käsiä. Pikemminkin valiokunta oli sitä mieltä, että jo olemassa olevien säännösten lisäksi tarvittiin vain joitakin harvoja, joissa määrättäisiin sairaanhoidon yleiset periaatteet, varsinkin mikäli ne koskivat kaupungin taloutta sekä lääkärien tehtävien jakoa ja laajuutta; terveyslautakunnan asiaksi olisi sen sijaan jätettävä niiden tarkempien määräysten antaminen, joita saavutettu kokemus ja erityiset asianhaarat voivat aiheuttaa. Valiokunta oli sen tähden laatinut kokonaan uuden, 14 pykälää käsittävän ehdotuksen, jossa nimitys »ohjesääntö» oli vaihdettu vaatimattomampaan »säännöt»-sanaan ja joka oli tarkoitettu ainoastaan edellä mainittujen johtosääntöjen täydennykseksi. Tästä ehdotuksesta

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 1 §. — ²⁾ S:n s:n 2 §. — ³⁾ S:n s:n 3 §. — ⁴⁾ S:n 18 p. marrask. 13 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 406. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6.

valiokunta sen ohessa osittain vaivashoitojohtokunnan lausunnon mukaisesti oli poistanut erinäisiä terveyslautakunnan ehdottamia periaatteellisia määräyksiä, jotka olivat ilmeisessä ristiriidassa kyseisiä johtosääntöjä vastaan tai omiansa lisäämään kunnan velvollisuuksia sairaanhoidon alalla ja siis myös sen aiheuttamia kustannuksia. — Valiokunta ehdotti, että valtuusto hyväksyisi sen ehdotuksen kunnallisen sairaanhoidon säännöksi ja lähettäisi sen läänin kuvernöörin vahvistettavaksi.

Mietintöä ensimmäistä kertaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ palauttaa asian terveyslautakuntaan, jonka tuli ottaen huomioon mietinnössä lautakunnan aikaisempaa ehdotusta vastaan esitetyt muistutukset laatia uusi suppeampi ehdotus joko kaupungin yleisen sairaanhoidon ohjesäännöksi tai vain aluelääkärien johtosäännöksi.

Sen jälkeen kun terveyslautakunta tämän johdosta oli antanut kaupunginvaltuustolle uuden, 11 pykälää käsittävän ehdotuksen ²⁾ kaupungin yleisen sairaanhoidon ohjesäännöksi sekä ehdotuksen ³⁾ kaupungin aluelääkärien johtosäännöksi ja työjärjestykseksi, kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ nämä molemmat ehdotukset muutamin pienehköin muutoksin, minkä ohessa valtuusto päätti alistaa ensiksi mainitun ehdotuksen kuvernöörin tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Myöhemmin saapui ⁴⁾ ilmoitus, että kuvernööri marraskuun 12 p:nä oli vahvistanut ohjesäännön, joka oli sanamuodoltaan seuraava:

Helsingin kaupungin kunnallisen sairaanhoidon ohjesääntö.

1 §. Kunnallisen sairaanhoidon tarkoituksena on hankkia maksutonta lääkärin-apua semmoisille kaupungissa ja siihen yhdistetyllä alueella asuville tai siellä oleskeleville henkilöille, jotka eivät itse kykene kustantamaan itsellensä tuollaista apua ja joita ei sitä varten myöskään käy neuvominen kääntymään julkisen laitoksen, isäntäin, työnteettäjän eikä sukulaisten puoleen; niin myös sairaiden sijoittamisella kunnan tai yleiseen sairaalaan estää tarttuvain tautien leviämistä ja hankkia tarpeellista hoitoa niille varattomille sairaille, jotka eivät sitä voi saada asunnoissansa.

2 §. Lääkkeitä kaupungin kustannuksella määrätessään ei lääkäri saa mennä yli sen, mikä tarpeeseen on välttämätöntä, ja pitää hänen määräyksissään muutoinkin noudattaa tarpeellista säästäväisyyttä. Sairaiden hoitamisesta kunnan sairaalassa olkoon sama sääntö voimassa; vapaata sairassijaa älköön annettako, paitsi kun on todellinen tarve, älköönkään sairaita sairaalassa pidettävä kauempaa kuin heidän terveytymisekseen on tarpeellista.

3 §. Jos lääkärin mielestä täytyy kaupungin kustannuksella määrätä lääkkeitä tai muuta, mitä sairaanhoitoon tarvitaan, on hänen lääkemääräykseen kirjoitettava se seikka sekä sairaan (sen vanhempain, holhoojan) nimi, ammatti ja asunto; ellei hänellä itsellään ole tarpeellisia tietoja sairaan ulkonaisista olosuhteista, pitää hänen neuvoa hankkimaan määräyksen hyväksymisen vaivashoidolta. Ainoastaan kun lääkäri katsoo tarpeen vaativan erinomaista joutuisuutta, saa hän sellaista tietoa oamatta antaa lääkemääräyksen kaupungin kustannuksella.

Tuollaisista lääkemääräyksistä syntyneet laskut on asianomaisen lääkärin tarkastettava, ennenkuin ne annetaan vaivashoidon suoritettaviksi.

Maksuttomia lääkkeitä saavat myös kaupungin vakinaisen palokunnan alipäälliköt ja miehistö sekä heidän perheensä, mutta kulut niistä suoritetaan palolaitoksen käytettäväksi sitä varten osotetuista varoista.

Kaupunginvankilassa oleville vangituille henkilöille annettaviin lääkkeisiin nähdän menetellään asiasta voimassa olevain yleisten asetusten mukaan.

4 §. Jos lääkäri katsoo olevan tarpeellista muuttaa sairas henkilö sairaalaan, antakoon siitä todistuksen ynnä osotuksen johonkin sairaanhoitolaitokseen sekä tar-

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. maalisk. 4 §. — ²⁾ Painettu ilman numeroa. — ³⁾ Valt. pöytäk. 30 p. syysk. 3 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. jouluk. 10 §.

peelliset tiedot henkilöstä ja taudin laadusta; pitääköön myös huolen muuttamisen toimeenpanosta, kun sitä yhteisen hyvän vuoksi on vaadittu.

5 §. Kaupungin kuumesairaala (kunnan julkinen sairaala) on tarkoitettu äkillisten, etenkin kulkutaution ja tarttuvien taudintapausten hoitoa varten. Vaivaistalon sairaalaan sitä vastoin otettakoon kovempaa pitkittävä tautia sairastavia, sairaalahoidon tarpeessa olevia henkilöitä. Suuremman yleisen kulkutaudin liikkussa saa kaupunginvaltuutustensa suostumuksella tästä järjestyksestä poiketa.

6 §. Sairaanhoidosta kuumesairaalaassa suoritetaan kaupunginvaltuutustensa terveydenhoitolautakunnan ehdotuksesta määräämä maksu, kuitenkin että potilas sopivan määräjän kuluttua on oikeutettu saamaan vapaasijan. Sairaalaan pääsemiseksi vaaditaan, että sairaalla on joko isännän, työntekijän tahi muun tunnetun henkilön antama sitoumus maksun suorittamisesta taikka papinkirja ja kaupungin vaivahoidon antama varattomuudentodistus; älköön kuitenkaan äkillisessä kovassa taudintapauksessa tahi kulkutaudin liikkussa, niin myös kun sairas ilmeisesti on hädänalaisessa tilassa, näitä määräyksiä pidettävä ehdottomina.

Toiseen kuntaan kuuluvia henkilöitä otettakoon johonkin kaupungin sairaalaan ainoastaan hätätilassa, kun taudin tarttuvaisuus sitä vaatii tahi kun muulla tavoin ei ole heille sopivaa hoitoa hankittavissa; kuitenkin on korvaus semmoisesta sairaanhoidosta, niinkuin yleisestä sairaanhoidosta voimassa oleva asetus määrää, aikanaan velottava asianomaisesta paikasta. Samoin menetellään niihin henkilöihin nähden, jotka ovat oikeutetut saamaan sairaanhoitoa kruunun, yleisen laitoksen tahi yksityisen henkilön kustannuksella.

7 §. Kun taudintapausten laatu niin vaatii, niinkuin mielenvian kohdatessa, vaikeammissa leikkauksissa tahi muissa erikoishoitoa vaativissa tapauksissa, hankittakoon asianomaisen lääkärin antaman todistuksen nojalla kaupungin kustannuksella sairaalle sija jossakin muussa, kunnalle kuulumattomassa sairaanhoitolaitoksessa; ja pitää siinä tapauksessa vaivahoidon sairaan varallisuusoloja tutkittuansa kirjallisesti sitoutua maksamaan sairaanhoitokulut.

8 §. Taloudenhoidon ja kirjanpidon toimittamista, niin myös ruuanpitoa ja sairaiden vaalimista varten kuumesairaalaassa on terveydenhoitolautakunnan asia johtosääntönsä 13 § 1 mukaan ottaa mies- tahi naispuolinen taloudenhoitaja, ruuanpitäjä ja tarpeellinen määrä sairaanhoitajattaria sekä tarkemmin määrätä näiden henkilöiden palvelustehtävät.

9 §. Asianomaisten lääkärin tulee toiminnastansa pitää täydellistä, terveydenhoitolautakunnan hyväksymän kaavakkeen mukaista luetteloa eli päiväkirjaa ja kultakin kuukaudelta näyttää se tahi ote siitä siinä tarkoituksessa kuin terveydenhoitolautakunnan johtosääntönsä 8 §:ssä mainitaan sekä useamminkin, kun terveydenhoitolautakunta niin vaatii, antaa ilmoitus hoidetuista sairaista samoin kuin havaitsemastansa yleisestä terveydentilastakin. Heidän tulee myös helmikuun kuluessa vuosittain antaa terveydenhoitolautakunnalle kertomus ynnä summittaisote edellisen vuoden päiväkirjasta.

10 §. 1 §:ssä mainituille, niin myös kaupunginvankilassa ja kaupungin sairaaloissa oleville henkilöille, antavat maksutonta lapsenpäästöapua kaupungin palvelukseen asetetut pätevät kättilöt, joita terveydenhoitolautakunta niin monta ja sillä palkalla kuin kaupunginvaltuutustensa terveydenhoitolautakunnan ehdotuksesta määräävät ottaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan toimen oltua neljätoista päivää julistettuna haettavaksi; ja on näiden toimensa täyttämässä noudatettava terveydenhoitolautakunnan antamia määräyksiä.

11 §. Terveydenhoitolautakunnan asiana on tämän ohjesääntönsä ja voimassa olevain johtosääntönsä mukaisesti ryhtyä tarpeellisiin, kunnallista sairaanhoitoa koskeviin toimenpiteisiin.

Tämän yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ antaa terveyslautakunnalle tehtäväksi painattaa vahvistetun ohjesääntönsä, mutta sitä ennen hankkia kuvernööriin vahvistuksen myöskin valtuuston hyväksymälle aluelääkärien johtosääntönsä ja työnjaolle.

Suomalaisen reaalkoulun perustaminen. Vt Malmgren ehdotti²⁾ kaupunginvaltuustolle osoittamassaan esityksessä, että kaupunginvaltuusto anois senaatilta, että valtion kustannuksella perustettaisiin neliluokkainen reaalkoulu, jonka opetuskieli olisi suomi ja joka toimisi joko erillisenä

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 10 §. — ²⁾ S:n 18 p. maalisk. 3 §.

oppilaitoksena tai jo täydellisesti järjestetyn kaupungin ruotsalaisen reaalikoulun suomalaisena rinnakkaisosastona. Valtuusto lähetti ¹⁾ asian ruotsalaisen reaalikoulun kouluneuvostoon, joka kuitenkin ei antanut asiasta lausuntoa kertomusvuoden kuluessa.

Kansakoulujen ohjesäännön muuttaminen. Kaupunginvaltuuston vuonna 1876 kaupungin kansakoulujen ohjesääntöä tarkastamaan asettama valiokunta ²⁾ oli vuonna 1878 antanut ³⁾ valtuustolle mietintönsä ⁴⁾ ynnä yksityiskohtaisesti perustellun ehdotuksen kansakoulujen uudeksi ohjesäännöksi. Tähän ehdotukseen valiokunta m.m. oli voimassa olevan ohjesäännön §§:iin 67—70 sisältyvien kouluneuvostojen koskevien määräysten sijaan ottanut uusia määräyksiä, jotka tarkoittivat kouluneuvostojen korvaamista palkatuilla piiritarkastajilla, joiden tehtävänä oli valvoa, etteivät lapset kunnan alueella kasvaneet saamatta opetusta lukemisessa, kirjoituksessa ja laskennossa. Valiokunnan ehdotuksesta oli kansakoulujohtokunta sittemmin lähettänyt valtuustolle sekä oman lausuntonsa että kansakoulujen opettajiston lausunnon.

Asiaa ensimmäistä kertaa esiteltäessä vuonna 1879 kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ palauttaa sen mainittuun valiokuntaan kehoittaen sitä antamaan lausunnon niistä muistutuksista, joita kansakoulujohtokunta ja opettajisto lausunnoissaan olivat esittäneet valiokunnan ehdotuksen johdosta. Valiokunta antoi sen jälkeen valtuustolle uuden mietinnön ⁶⁾, jossa kosketeltiin näitä muistutuksia. Tähän mietintöön liittyi johtaja C. G. Borgin ja kansakoulutarkastajan, filosofianmaisteri V. W. Öhbergin esittämä vastalause, jossa nämä puolsivat kouluneuvostolaitoksen säilyttämistä.

Uudessa esittelyssä kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, samalla kuin se kouluneuvostojen suhteen yhtyi vastalauseen esittäjän kantaan, antaa kysymyksen uuden kansakouluohjesäännön aikaansaamisesta tällä kertaa raueta ja toistaiseksi ainoastaan kehoittaa kansakoulujohtokuntaa ehdottamaan, mitä muutoksia ja lisäyksiä sen mielestä oli tehtävä voimassa olevan ohjesäännön yksityisiin pykäliin. Myöskään valiokunnan ensimmäisessä mietinnössään tekemä ehdotus, että Hänen Keisarilliselta Majesteetiltaan anottaisiin kansakouluviran vahvistuskirjan karttapaperista suoritettavan maksun poistamista tai alentamista, ei antanut valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Pahantapaisten lasten hoito. Kaupungin kansakoulujen uutta ohjesääntöä ⁸⁾ koskevan kysymyksen käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ antaa valiokunnalle tehtäväksi ehdottaa toimenpiteitä pahantapaisten ja kansakouluista erotettujen lasten hoidon järjestämiseksi. Valiokunnan jäseniksi valittiin ⁹⁾ vtt Donner ja Heikel sekä kansakoulutarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhberg. — Valiokunta ei antanut mietintöä kertomusvuoden aikana.

Marian turvakodin hallinto. Pientenlastenkoulujen johtokunta oli maistraatille ilmoittanut haluavansa luovuttaa Marian turvakodiksi nimitetyn pientenlastenkoulun hallinnon kunnan tehtäväksi. Jättäessään asian kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi maistraatti ehdotti, että mainittu pientenlastenkoulu alistettaisiin kansakoulujohtokunnan johtoon ja tälle johtokunnalle uskottaisiin myöskin sen varojen hoito. Tämän johdosta

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. huhtik. 5 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 195. — ³⁾ S:n s. 407. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16 v:lta 1878. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 14 p. tammik. 11 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 2 p. toukok. 11 §. — ⁸⁾ Ks. ylemp. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 2 §.

kaupunginvaltuusto ensin ¹⁾ lähetti asian viimeksi mainittuun johtokuntaan ja sittemmin ²⁾ tämän ilmoitettua voivansa ottaa koulun valvonnan tehtäväkseen ainoastaan jos se muutettiin tavalliseksi alakansakouluksi, valiokuntaan, johon tulivat ³⁾ vtt Charpentier ja Donner sekä rovasti F. W. G. Hjelt.

Mietinnössään ⁴⁾ tämä valiokunta ensin antoi selvityksen laitoksen synnystä, taloudesta ja järjestelystä. Aloitteen sen perustamiseen olivat tehneet maistraatti ja kaupungin vanhimmat, jotka vuonna 1842 kruununperillisen, suuriruhtinas Alexander Nikolajevitschin käytyä kaupungissa tämän vierailun muistoksi olivat myöntäneet kaupunginkassan yksityisistä varoista 1,500 hopearuplaa rahastoksi, jonka varoilla oli perustettava pientenlastenkouluja tai yleisiä turvakoteja työväenluokkaan kuuluvien varattomien vanhempien lapsille, ja sen lisäksi järjestäneet varain keräyksen tähän tarkoitukseen. Huoneiston hankkimiseksi laitokselle ostettiin vuonna 1845 korttelissa n:o 88 sijaitseva Ison Roobertinkadun talo n:o 14, jossa koulu avattiin vuonna 1847. Koulua ylläpidettiin sittemmin lahjoitetuin ja keräytyin varoin. Tärkein lisäys näihin saatiin siten, että maistraatti kaupungin vanhinten ehdotuksesta vuonna 1856 päätti, että kuutena lähinnä seuraavana vuonna kannettaisiin 50 hopeakopeekan vuotuinen maksu veroäyriä kohden ja siten kerättäisiin n. 9,000 hopearuplan suuruinen rahasto, jonka koroilla koulun jatkuva olemassaolo turvattaisiin. Rahastossa oli vuoden 1878 päättyessä varoja Smk 49,863: 70. — Laitos, jonka nimenä vuodesta 1857 lähtien oli ollut Marian turvakoti, käsitti kaksi osastoa, lastentarhan ja pientenlastenkoulun, joihin kumpaankin otettiin enintään 30 lasta, edelliseen vähintään 4- ja enintään 7-vuotiaita, jälkimmäiseen enintään 8-vuotiaita. Opetuksesta huolehtivat johtajatar ja apulaisopettajatar, joilla vapaan asunnon ja halkojen lisäksi oli palkkaa Smk 800: — ja 360: — vuodessa. Kun niiden lahjoitusten tarkoituksena, joita toisaalta porvaristo, toisaalta yksityiset henkilöt olivat tehneet Marian turvakodin hyväksi, oli ollut laitoksen ylläpitäminen alaikäisten, 4—6 tai 7 vuoden ikäisten lasten hoitoa ja kasvatusta varten, valiokunta ei katsonut laitoksen muuttamisen alakansakouluksi käyvän päinsä. Siten koituivat varat, jotka oli lahjoitettu edellä mainitun laatukselle hyväntekeväisyyslaitokselle, tosiasiassa kunnan verovelvollisten jäsenten hyväksi, näiden velvollisuus kun näet oli ylläpitää riittävästi kansakouluja. Tällainen uudestijärjestely oli sitäkin vähemmän paikallaan, kun pyrkijäin suuri lukumäärä oli osoittanut laitoksen täyttävän todellisen tarpeen. Se tosiasiassa, että ylempien osaston perustaminen turvakotiin jo merkitsi poikkeamista alkuperäisestä ohjelmasta, ei suinkaan ollut syy, joka olisi oikeuttanut jatkamaan edelleen samalla tiellä. Päinvastoin valiokunta uskoi, että pientenlastenkoulujen johtokunta, jos sille siitä huomautettiin, oli valmis ryhtymään toimenpiteihin järjestääkseen laitoksen tarkemmin antajain tarkoituksia vastaavaksi. Koska siis turvakodin toiminnan uudestijärjestely valiokunnan mielestä ei voinut tulla kysymykseen, ei kunnalla myöskään näyttänyt olevan syytä laajentaa ennestäänkin kyllin laajaa hallintopiiriään ottamalla hoitoonsa mainittua laitosta, varsinkaan koska sitä varten oli olemassa oma hallintolin, joka vuosikymmeniä menestyksellisesti oli hoitanut tehtävänsä. — Ajatellen laitoksen hyödyllistä toimintaa nousevan polven hyväksi ja sen

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 7 §. — ²⁾ S:n 20 p. toukok. 2 §. — ³⁾ S:n s:n 11 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20.

niukkoja varoja valiokunta kuitenkin ehdotti, että kaupunginvaltuusto lupaisi laitoksen talon kunnossapitokustannuksiin toistaiseksi enintään 600 markan suuruisen vuotuisen avustuksen, minkä ohessa pientenlastenkoulujen johtokunta velvoitettaisiin antamaan valtuustolle vuosikertomukset laitoksen toiminnasta sekä tilit sen tuloista ja menoista.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ eväten ehdotuksen Marian turvakodin ottamisesta kaupungin haltuun pyytää pientenlastenkoulujen johtokuntaa jatkuvasti huolehtimaan turvakodin hallinnosta sekä samalla kehoittaa sitä siinä tapauksessa, että yksityiset lahjoitukset laitoksen hyväksi lakkasivat eivätkä sen tulot riittäneet peittämään juoksevia menoja, tekemään valtuustolle esityksen tilapäisen avustuksen myöntämisestä kaupungin varoista, niin että laitoksen rahastoon sijoitetut varat eivät alittaneet silloista määräänsä. Samalla valtuusto päätti uudistaa kaupungin vanhinten aikaisemmin lausuman toivomuksen, että sille vuosittain annettaisiin selonteko turvakodin tilasta ja toiminnasta.

Muutoksia rakennuskonttorin johtosääntöön. Rahatoimikamarin esityksen erinäisten muutosten tekemisestä rakennuskonttorin johtosääntöön kaupunginvaltuusto lähetti²⁾ vuonna 1877 asetettuun valiokuntaan³⁾, joka oli antanut lausunnon alkuperäisestä mainitun johtosäännön ehdotuksesta. Sen ohessa valiokunta oikeutettiin tarpeen vaatiessa täydentäytymään ja jos sitä pidettiin tarpeellisena, ehdottamaan johtosääntöön kamarin ehdottamien lisäksi muitakin muutoksia.

Valiokunnan mietintöä ei annettu kertomusvuoden kuluessa.

Rakennusjärjestyksen tarkastus. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuustolta lausuntoa arkkitehti C. Th. Höijerin y. m. kuvernöörille lähettämän kirjelmän johdosta, joka sisälsi voimassa olevan, kesäkuun 9 p:nä 1875 annetun kaupungin rakennusjärjestyksen tulkintaa ja soveltamista koskevia muistutuksia, valtuusto vuonna 1878 oli asettanut⁴⁾ valiokunnan asiaa valmistelemaan.

Valiokunta antoi vuonna 1879 mietintönsä⁵⁾, johon liittyi sen laatima ehdotus kuvernöörille annettavaksi lausunnoksi. Siinä korostettiin ensiksi rakennusjärjestykseltä vaadittavan yksinkertaisen, selvän ja täsmällisen sanamuodon tärkeyttä. Sen vaatiminen oli sitäkin oikeutetumpaa, kun yksinkertaisen rahvaan miehen tuli voida käsittää tämänlaatuisen asetuksen määräykset ja se kosketteli yksityisen kansalaisen kenties tärkeimpiä taloudellisia etuja. Se tosiasia, että ennakkotapauksina oli olemassa korkeimman oikeuden päätöksiä erinäisten pykäläin tulkinnasta, oli osaltaan todistuksena asetuksen epäselvyydestä ja oli sitäkin valitettavampaa, koska näitä päätöksiä ei yleisesti tunnettu ja yleisön piti kysymyksissä, jotka niin läheisesti koskivat omistusoikeutta, voida saada selville oikeutensa ja velvollisuutensa julkaistusta laista etsimättä sitä arkistossa säilytyistä asiakirjoista. Rakennusjärjestyksen päätarkoituksena ei ollut säännöstellä yksityistä rakennustoimintaa, vaan paremminkin suoda yksityiselle niin laaja toimintavapaus kuin oli mahdollista vaarantamatta sitä, mitä yleiseltä kannalta oli vaadittava rakenteiden kestävyuden takaimiseksi, tulenvaaran ehkäisemiseksi ja terveydellisten epäkohtien ja kaupunkia rumentavien rakennusten välttämiseksi. Tämän mukaisesti oli rakennusjärjestyksessä tarkasti vältettävä kaikkia sellaisia määräyksiä,

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 2 §. — ²⁾ S:n 9 p. jouluk. 6 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 312. — ⁴⁾ S:n s. 407. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2.

joita nämä yleiset näkökohdat eivät nimenomaan tehneet tarpeellisiksi. Että tätä periaatetta ei ollut noudatettu voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä, kävi selvästi ilmi niistä pykälistä, joita vastaan kuvernöörille annettu kirjelmä oli kohdistettu. — Ehdotuksessa tarkastettiin sen jälkeen kyseisiä pykäläiä, 9, 15, 17, 23, 24, 26, 27, 28, 42 ja 43 §:ää, ja hyväksyttiin pääpiirteittäin mainitussa kirjelmässä esitetyt näkökohdat. Myöskin sen menettelyn, joka molemmissa viimeksi mainituissa pykälissä määrättiin noudatettavaksi anottaessa lupaa uudisrakennuksen teettämiseen tai rakennuksen muutokseen, katsottiin kaipaavan yksinkertaistamista. Tuntui riittävän, jos uudisrakennusten ja tärkeähköjen rakennusmuutosten piirustukset tarkasti kaksi, mahdollisesti kolme siihen valittua taitavaa ja jäävitöntä ammattimiestä joiden tuli huolehtia siitä, etteivät piirustukset olleet ristiriidassa rakennusjärjestyksen määräysten kanssa, ja tutkia suunniteltujen rakennusten sekä rakenne että sijoitus ja ulkoasu. Jos nämä katselmusmiehet eli rakennustarkastajat hyväksyivät piirustukset, tuli rakennustöihin saada heti ryhtyä. Nämä rakennustarkastajat, joiden päätöksestä tuli voida valittaa maistraattiin, kuvernöörille ja senaatin talousosastoon, olisi myös velvoitettava valvomaan, että työt suoritettiin vahvistettujen piirustusten mukaisesti, ja oikeutettava, milloin siihen havaittiin olevan syytä, sallimaan pienehköjä poikkeuksia näistä. — Valiokunnan lausuntoehdotuksessa päädyttiin siihen käsitykseen, että kaupunginvaltuusto katsoi pikaisiin toimenpiteihin olevan ryhdyttävä koko rakennusjärjestyksen laatimiseksi uudelleen.

Sen jälkeen kun valiokunnan mietintö oli julkaistu painosta ¹⁾, kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ sen laatiman lausuntoehdotuksen lisäten siihen toivomuksen, että rakennusjärjestyksen 9 ja 15 §:ää valiokunnan ehdottamalla tavalla selventävä asetus julkaistaisiin niin pian kuin mahdollista riippumatta siitä, koska uusi rakennusjärjestys saatiin laadituksi ja vahvistetuksi kaupungille.

Myöhemmin senaatin siviilitoimituskunta kuvernöörille lähettämässään kirjelmässä kehoitti kaupunginvaltuustoa, jos se halusi voimassa olevan rakennusjärjestyksen muuttamista, tekemään siitä senaatille uuden ehdotuksen. Tämän johdosta valtuusto antoi ³⁾ uudelle valiokunnalle, johon valittiin ⁴⁾ vtt Heimberger, Dalström ja Grönqvist, laamanni A. F. Jansson ja arkkitehti C. Th. Höijer, tehtäväksi yksissä neuvoin kaupunginarkkitehdin kanssa laatia ehdotuksen kaupungin uudeksi rakennusjärjestykseksi ja jo sitä ennen ehdottaa valtuustolle, mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä, jotta voimassa olevan rakennusjärjestyksen 9 ja 15 § saataisiin selvennetyiksi.

Uusi valiokunta antoi tämän mukaisesti ensin mietinnön ⁵⁾ tehtävänsä viimeksi mainitusta osasta ja ehdotti siinä, että kaupunginvaltuusto tekisi senaatille perustellun esityksen erinäisten lisäysten vahvistamisesta mainittuihin pykäliin; valiokunta oli laatinut ehdotuksen täksi esitykseksi. Ehdotettu lisäys 9 §:ään sisälsi määräyksen siitä, että pihamaan pituutta ja leveyttä mitattaessa välimatkat oli laskettava seinästä seinään ottamatta lukuun pienehköjä ulkonemia, kuten vähäisiä, seinättömiä, katoksellisia tai katoksettomia portaita, kellarineteisiä, parvekkeita ja sellaista. 15 §:ään taas ehdotettiin määräykseen, jonka mukaan tontille, jolla oli puurakennus,

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 2 §. — ²⁾ S:n 4 p. helmik. 1 §. — ³⁾ S:n 2 p. toukok. 10 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. toukok. 2 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14.

oli jätettävä rakentamaton avonainen ala pitkin viereisen tontin rajaa, tehtäväksi lisäys, että tällaiselle avonaiselle alalle tai muulle samalla tontilla olevalle puurakennusten väliselle alalle ja vanhojen puurakennusten tilalle sai teettää kivirakennuksia.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ valiokunnan esitysehdotuksen. Samaan valiokuntaan lähetettiin²⁾ vielä v. t. kaupungininsinöörin F. O. Ehrströmin tekemä esitys, että vahvistettaisiin tarkemmat määräykset noudatettavaksi likavesikaivoja rakennettaessa, jotta saataisiin ehkäistyksi kiinteiden kappaleiden kulkeminen niistä kaupungin viemärikanaviin.

Valiokunta ei kertomusvuoden kuluessa antanut lausuntoa viimeksi mainitusta esityksestä enempää kuin pääkysymyksestään.

Tähtitorninmäen rakennuskiellon kumoaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 senaatille antamassaan lausunnossa puoltanut³⁾ läänin kuvernöörin tekemää esitystä, että keisarillisessa käskykirjeessä vuodelta 1846 annettu kiello, jonka mukaan tulisijallisia rakennuksia ei saanut rakentaa sille lisäalueelle, joka oli Tähtitorninmäestä liitetty VII kaupunginosan korttelin n:o 100 tontteihin, kumottaisiin. Vuonna 1879 maistraatti ilmoitti⁴⁾ senaatin kumonneen mainitun kiellon.

Teurastamon järjestyssääntö ja sakkomääräykset. Rahatoimikamarin vuonna 1878 kaupunginvaltuuston pyynnöstä laatimaa ehdotusta, joka koski suunnitellussa yksityisessä teurastamossa todetuista laiminlyönneistä suoritettavien sakkojen asteikon vahvistamista, valtuusto ei ollut käsitellyt loppuun⁵⁾ mainittuna vuonna. Kun asia vuonna 1879 otettiin ratkaistavaksi, valtuusto päätti⁶⁾ hyväksyen kamarin ehdotuksen puolestaan määrätä mainittujen sakkojen asteikon 25—500 markaksi.

Sen jälkeen kun rahatoimikamarin ja kymmenen kaupungin teurastajamestarin kesken oli saatu aikaan alustava sopimus mainitun teurastamon perustamisesta ja käytöstä, kamari kaupunginvaltuustolle osoitetussa esityksessä toi esiin, että lopullisen sopimuksen tekeminen kaupungin ja näiden teurastajain välillä ensi sijassa edellytti, että valtuuston aikaisemmin hyväksymälle laitoksen järjestyssäännölle⁷⁾ ja edellä mainituille sakkomääräyksille hankittiin vahvistus. Tämän johdosta valtuusto päätti⁷⁾ anoa läänin kuvernööriltä vahvistusta puheena olevalle järjestyssäännölle ja sakkomääräyksille.

Koska kuvernööri kuitenkin kieltäytyi vahvistamasta valtuuston hyväksymää järjestyssääntöä ilman muutoksia, valtuusto antoi⁸⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi ottaen huomioon kuvernöörin esittämät muistutukset laatia ja lähettää valtuustolle uuden ehdotuksen teurastuslaitoksen järjestyssäännöksi. — Tämä ehdotus ei saapunut valtuustolle kertomusvuoden kuluessa.

V. t. vesijohtohallituksen toimikauden pidentäminen. V. t. vesijohtohallituksen ilmoitettua, että sen toimikausi päättyi vuoden 1879 umpeen mennessä, kaupunginvaltuusto, joka piti välttämättömänä, että mainittu hallitus toimisi toistaiseksi, päätti⁹⁾ maistraatilta anoa, että maistraatti kehoittaisi hallituksen jäseniä hyväntahtoisesti jatkamaan toimintaansa mainitun hallituksen jäseninä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. syysk. 2 §. — ²⁾ S:n 4 p. marrask. 11 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 408. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 11 p. maalisk. 2 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—75 kert. s. 338. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 14 p. tammik. 4 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 1. p. huhtik. 13 §. — ⁸⁾ S:n 4 p. marrask. 12 b §. — ⁹⁾ S:n 16 p. jouluk. 13 §.

Hyväksytyjä virkaerönhakemuksia. Insinööri H. Th. Tallqvistille kaupunginvaltuusto myönsi¹⁾ anomuksesta eron kaupungininsinöörinvirasta heinäkuun 1 p:stä lukien.

Samoin myönnettiin²⁾ filosofianmaisteri G. V. Vaseniukselle anomuksesta ero kansankirjaston ja lukusalin johtajanvirasta vuoden 1880 alusta lukien. Sen ohessa valtuusto päätti olla täyttämättä johtajanvirkaa, kunnes laitos oli muutettu jo rakennettavaksi päätettyyn³⁾ uuteen taloon, vaan ainoastaan kehoittaa kansankirjaston ja lukusalin toimikuntaa julistamaan mainitun viran sijaisuuden haettavaksi.

Kaupunginkamreerin vaali. Kaupunginvaltuusto valitsi⁴⁾ kaupunginkamreeriksi filosofianmaisteri S. E. Kullhemmin, jota rahatoimikamari oli tähän virkaan nimitettäväksi puoltanut.

Toisen kaupunginkirjanpitäjän vaali. Toiseksi kaupunginkirjanpitäjäksi kaupunginvaltuusto valitsi⁵⁾ v. t. toisen kaupunginkirjanpitäjän, senaatin ylim. kamarikirjurin K. A. Runsténin, jota rahatoimikamari oli virkaan puoltanut⁶⁾.

Sörnäsän satamamestarin vaali. Sörnäsän satamamestariksi kaupunginvaltuusto valitsi⁷⁾ merikapteeni W. A. Svenssonin, jota rahatoimikamari oli virkaan nimitettäväksi puoltanut.

Kaupungininsinöörin vaali. Kaupungininsinööriksi kaupunginvaltuusto valitsi⁸⁾ v. t. kaupungininsinöörin F. O. Ehrströmin, jota rahatoimikamari oli virkaan nimitettäväksi puoltanut⁹⁾.

Rakennuskonttorin kirjanpitäjän vaali. Rakennuskonttorin kirjanpitäjäksi kaupunginvaltuusto valitsi¹⁰⁾ konttorin v. t. kirjanpitäjän, koneenkäyttäjän G. R. Hallin, jota rahatoimikamari ja kaupungininsinööri olivat virkaan nimitettäväksi puoltaneet.

Kunnalliskalenterin julkaiseminen. Vtn Heikelin tekemän ehdotuksen vuoden 1879 kunnalliskalenterin julkaisemisesta kaupunginvaltuusto lähetti¹¹⁾ valmisteluvaliokuntaan, joka kuitenkin ei vuoden varrella antanut siitä lausuntoaan.

Kaupungin asemakartan hankkiminen. Vtn Lagerborgin ja Sanmarkin tekemän esityksen, että kaupunginvaltuuston kansliahuoneeseen hankittaisiin suureen mittakaavaan laadittu kaupungin asemakartta, johon oli merkittävä kaikki vesijohtoputket ja viemärijohtodot, valtuusto lähetti¹²⁾ valmisteluvaliokuntaan. Asiaa ei kuitenkaan otettu lopullisesti käsiteltäväksi vuoden varrella.

Lausunto kovasta ajosta kaduilla ja yleisillä paikoilla suoritettavasta sakosta. Läänin kuvernöörin ehdotettua yhteisen maistraatin kokouksessa, että voimassa olevaan poliisijärjestykseen lisättäisiin määräys, että kaupungin kaduilla ja yleisillä paikoilla oli 5—25 markan sakon uhalla kielletty ajamasta vieterittömillä ajoneuvoilla muuten kuin hiljaista käyntivauhtia, paitsi kuljetettaessa palokalustoa ja vettä tulipalon aikana, maistraatti kuvernöörin lausuman toivomuksen mukaisesti lähetti asian kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi. Tämän johdosta valtuusto päätti¹³⁾ lausunnossaan puoltaa mainitun sisältöisen säännöksen antamista.

1) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 13 §. — 2) S:n 18 p. marrask. 10 §. — 3) Ks. s. 20 ja seur. — 4) Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 3 §. — 5) S:n 16 p. lokak. 22 §. — 6) S:n s:n 14 §. — 7) S:n 2 p. toukok. 12 §. — 8) S:n 9 p. jouluk. 22 §. — 9) S:n 5 p. jouluk. 2 §. — 10) S:n 2 p. syysk. 13 §. — 11) S:n 14 p. tammik. 14 §. — 12) S:n 20 p. toukok. 10 §. — 13) S:n 9 p. jouluk. 12 §.

Anniskeluosakeyhtiön paloviinan vähittäismyynti- ja anniskelu-oikeus. Maistraatin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa Helsingin anniskeluosakeyhtiön maistraatille esittämästä anomuksesta, että yhtiölle vuosiksi 1880 ja 1881 myönnettäisiin samat anniskelu- ja vähittäismyyntioikeudet kuin sillä oli ollut vuosina 1878 ja 1879, valtuusto päätti ¹⁾ maistraatille annettavassa lausunnossa ilmoittaa puolestaan kannattavansa anomusta.

Lausuntoja muiden väkijuomien paitsi paloviinan vähittäismyyntioikeudesta. Maistraatin lähetettyä kaupunginvaltuustolle lukuisia anomuksia, jotka koskivat poltettujen tai tislattujen koti- tai ulkomaisten väkiviinatavaraain paitsi paloviinan sekä sellaisista aineista valmistettujen juomien vähittäismyyntioikeutta, valtuusto päätti ²⁾ lausunnon saamista varten lähettää anomukset valiokuntaan, johon myöskin myöhemmin saapuvat samanlaiset anomukset oli lähetettävä niitä edeltäkäs in valtuustolle esittelemättä. Tämän valiokunnan jäseniksi valittiin ³⁾ vtt Schauman, Malmgren ja Svensson, ylikontrollööri E. E. Qvist ja valtionkonttorin tirehtööri C. G. Borg; viimeksi mainitun sijaan, joka oli ilmoittanut esteen, tuli kuitenkin valiokunnan jäseneksi ilman erityistä vaalia vt Liljenstrand, joka vaalissa oli saanut lähinnä suurimman äänimäärän. Myöhemmin valiokuntaan vttm Svenssonin ja Liljenstrandin pitkällisen esteen takia valittiin ⁴⁾ lisäjäseniksi vtt Tallgrén ja Heimberger.

Ensimmäisessä lausunnossa valiokunta teki selvää niistä periaatteista, joita sen mielestä oli noudatettava käsiteltäessä puheena olevan laatuksia vähittäismyyntioikeutta koskevia kysymyksiä. Tällainen oikeus oli myönnettävä ainoastaan nuhteettomille ja hyvämaineisille henkilöille, joiden henkilökohtaiset ominaisuudet antoivat siveelliset takeet siitä, että he, vaikkakin vapautettuina siitä valvonnasta, joka oli säädetty paloviinan vähittäismyynnille, eivät väärinkäyttäneet oikeuttaan myymällä terveydelle vahingollisia väkiviina- ja paloviinasekoituksia. Tämän mukaisesti ei myöskään valiokunnan mielestä samalle henkilölle ollut myönnettävä oikeutta vähittäiskauppaan useammassa kuin yhdessä huoneistossa, eikä tätä oikeutta missään tapauksessa saanut luovuttaa tai vuokrata toiselle henkilölle. Jotta kyseinen kauppa ei kokonaan välttäisi julkisuutta ja järjestyksellisen huomiota tai olisi kiusaukseksi työväenluokalle ja maalaisväestölle, valiokunta sen lisäksi piti tarpeellisena määrätä yleiseksi periaatteeksi, että myyntihuoneistot eivät saaneet sijaita kaupungin laidoilla eikä viertoteiden varsilla, ei myöskään suurehkojen työpajain ja tehtaiden läheisyydessä. Valiokunta huomautti edelleen, että eräät hakijat tätä asiaa koskevien vuoden 1873 asetuksen 51 ja 55 §:n mukaisesti olivat ilmoittaneet aikovansa harjoittaa väkijuomakauppaa sitä varten erotetussa huoneistossa, toiset sitä vastoin muita tarkoituksia varten avoimena pitämässään kauppapuodissa. Kaupunginvaltuusto voi valiokunnan mielestä siitä huolimatta ottaa käsiteltäväkseen viimeksi mainittujen anomukset, koska maistraatin asia oli valvoa, että myyntihuoneistot olivat järjestetyt voimassa olevien määräysten mukaisesti. — Valiokunnan annettua lausunnot ⁵⁾ useimmista vuoden varrella saapuneista hakemuksista valtuusto päätti, useimmissa tapauksissa valiokunnan ehdo-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. lokak. 18 §. — ²⁾ S:n 28 p. tammik. 11 §. — ³⁾ S:n 4 p. helmik. 4 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. syysk. 38 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. helmik. 10 §, 25 p. helmik. 10 §, 21 p. maalisk. 1 §, 1 p. huhtik. 7 §, 2 p. toukok. 3 §, 16 p. syysk. 15 §, 4 p. marrask. 7 § ja 9 p. jouluk. 15 §.

tuksen mukaisesti, puolestaan hyväksyä ne anomukset, jotka seuraavat toiminimet ja henkilöt olivat tehneet, nimittäin: kauppaliike Luther & Rudolph ¹⁾, kauppiaat N. Pletschikoff ¹⁾, J. H. Wickel ¹⁾, P. Popoff ¹⁾, V. R. Kåhlman ¹⁾, W. Ahlfors ¹⁾, F. E. Ekberg ¹⁾, A. A. Pihlgren ¹⁾, H. J. Hildén ¹⁾, J. A. Sittnikoff ¹⁾ ja A. Johansson ¹⁾, merikapteenin tytär F. Claësson ¹⁾, kauppiaat J. Koroleff ¹⁾, B. Tallberg ¹⁾, F. Koroleff ¹⁾ ja Th. Holmström ¹⁾, kauppaliike Parviainen & C:o ¹⁾, kauppiaat G. A. Lagervik ¹⁾, F. F. Fagerström ¹⁾, V. Liljeröth ¹⁾, K. F. Nyman ¹⁾, E. Löfgren ¹⁾, A. W. Nyström ¹⁾, J. D. Stenberg ¹⁾, C. E. Lindholm ¹⁾, P. Schohin ¹⁾, A. Johansson ¹⁾, F. J. F. Sjöblom ¹⁾, K. A. Frostell ¹⁾, E. J. Silfvius ²⁾, J. S. Degerth ³⁾, K. Hyvärinen ⁴⁾, A. A. Sittnikoff ⁵⁾, O. Lindblad ⁵⁾ ja M. Dugin ⁶⁾ sekä neiti I. E. Strömberg ⁶⁾. Kaikissa näissä tapauksissa puollettiin anniskeluoikeuden myöntämistä vuoden 1880 loppuun. Muut samaa oikeutta koskevat hakemukset, luvultaan 76, valtuusto päätti puolestaan evätä.

Vähittäiskauppaoikeuden epäamisestä valittivat läänin kuvernöörille kauppiaat A. Strömback, I. Baranoff, J. R. Lindfors, I. Falin, E. A. Lindgren ja S. P. Baranoff sekä kauppiaan leski M. Slotnjukoff. Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ kuvernöörin valitusten johdosta pyytämässä selityksissä ainoastaan jättää kuvernöörin harkittavaksi, ansaitsivatko valitukset huomiota.

Sen johdosta että kuvernööri antamissaan päätöksissä oli myöntynyt erinäisiin anomuksiin, jotka koskivat oikeutta väkijuomain paitsi paloviiinan vähittäismyyntiin sitenkin, että vähittäismyyntiä sai harjoittaa myymälässä, jossa pidettiin kaupan muita tavaroita, oli ylikontrollööri E. E. Qvist valittanut näistä päätöksistä ylimpään oikeusasteeseen. Senaatin pyydettyä kaupunginvaltuustolta lausuntoa asiasta valtuusto asetti ⁸⁾ valiokunnan laatimaan lausunnon sanamuodon ehdotusta ja valitsi ⁹⁾ siihen vtt Enebergin, Liljenstrandin ja Malmgrenin. Mietinnössään ¹⁰⁾ valiokunta viitaten asiaa koskeviin vuosien 1873 ja 1878 asetuksiin sekä vuoden 1877 valtiopäivien käsittelyyn täydellisesti yhtyi valittajan käsitykseen, että vähittäismyynti ei ollut sallittu myymälässä, jossa pidettiin kaupan muita tavaroita, ja ehdotti, että valtuusto hyväksyisi valiokunnan tämän mukaisesti laatiman lausuntoehdotuksen. Valtuusto päätti ¹¹⁾ kuitenkin hylätén ¹²⁾ valiokunnan ehdotuksen yhtyä valmisteluvaliokunnan asiasta laatimaan lausuntoehdotukseen. Siten hyväksytyssä lausunnossa huomautettiin, että valtuusto puolestaan ei ollut voinut havaita mainittujen asetusten määräysten antavan tukea sille tulkinnalle, jota ylikontrollööri Qvist oli koettanut puolustaa. Tämän johdosta ja erittäinkin koska sen järjestelyn ankara toteuttaminen, jonka mukaan kaiken väkijuomain kaupan tuli tapahtua varta vasten siihen tarkoitetuissa kauppahuoneistoissa, aiheuttaisi melkoisia käytännöllisiä haittoja, valtuusto ehdotti, että valitus jätettäisiin huomioon ottamatta. — Myöhemmin ilmoitettiin ¹³⁾, että senaatti antamassaan päätöksessä oli jättänyt valituksen aiheena olleen kuvernöörin päätöksen voimaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 10 §. — ²⁾ S:n 21 p. maalisk. 1 §. — ³⁾ S:n 20 p. toukok. 8 §. — ⁴⁾ S:n s:n 9 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. syysk. 15 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. marrask. 7 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. huhtik. 14 ja 15 §. 2 p. toukok. 1 ja 2 § sekä 13 p. toukok. 18 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. maalisk. 8 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. maalisk. 6 §. — ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj.n:o 9. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 3 §. — ¹²⁾ S:n 2 p. toukok. 9 §. — ¹³⁾ S:n 16 p. jouluk. 8 §.

Lausuntoja anniskelu-oikeudesta. Ravintoloitsijat A. S. Hemmin-
gin ¹⁾, ravintoloitsijain K. W. Bergin ²⁾, F. Forsströmin ³⁾ ja J. A. Ahl-
grenin ⁴⁾, ravintoloitsijattarien S. Billstenin ⁵⁾ ja G. Lönngrenin ⁶⁾,
ravintoloitsija J. F. Carlssonin ⁷⁾, ravintoloitsijattarien A. Ingbergin ⁷⁾
ja V. Verikoffin ⁸⁾, ravintoloitsija C. A. Sundqvistin ⁸⁾, majatalonjohta-
jatar O. Aspegrenin ⁹⁾, ravintoloitsijatar A. Hammarlundin ¹⁰⁾, ravinto-
loitsijain G. Hagströmin ¹¹⁾, J. Baltscheffskin ¹¹⁾ ja G. Blomqvistin ¹¹⁾,
keskusteluklubin johtokunnan ¹²⁾, ravintoloitsijatar K. H. M. Langen ¹²⁾,
ravintoloitsijain J. V. Träskelinin ¹²⁾, H. L. Sundholmin ¹²⁾, C. Kämpin ¹²⁾
ja A. Holmgrenin ¹³⁾, kauppias F. E. Ekbergin ¹³⁾, ravintoloitsijatar S.
Strandbergin ¹³⁾, ravintoloitsija J. Grönstrandin ¹⁴⁾, kauppaseuran johto-
kunnan ¹⁴⁾ ja kauppiaan lesken Ch. Brofeldtin ¹⁵⁾ anomuksista, jotka koski-
vat oikeutta paloviinan ja muiden väkevien juomain anniskelemiseen ja
joista maistraatti oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto
päättyi maistraatille ilmoittaa, ettei sillä ollut tiedossaan mitään, mikä
olisi aiheena anomusten epäämiseen.

Samansisältöisen lausunnon kaupunginvaltuusto päätti ¹⁶⁾ antaa henki-
vartijaväen Suomen tarkk'ampujapataljoonan komentajan, kenraali-
majuri V. N. Procopén tekemästä anomuksesta, että samat anniskeluoi-
keudet myönnettäisiin pataljoonan kasarmiin perustetulle alipäällystön
ja miehistön kerholle.

Samanlaisen lausunnon kaupunginvaltuusto tiedusteltuaan kaupungin
poliisikamarin mielipidettä ¹⁷⁾ päätti antaa ravintoloitsijatar K. Ch. Sari-
nin ¹⁸⁾ sekä ravintoloitsijain V. Nyströmin ¹⁸⁾, G. A. Heinströmin ¹⁸⁾ ja J.
Lindgrenin ¹⁸⁾ tekemistä samaa oikeutta koskevista anomuksista. Viimeksi
mainitun aikaisemmin tekemän anomuksen valtuusto oli ehdottanut ¹⁹⁾
evättäväksi.

Ravintoloitsija S. Nikolajeffin anomukseen saada oikeus anniskelun
harjoittamiseen osin Helenankadun talossa n:o 3, osin Korkeasaarella,
kaupunginvaltuusto päätti ²⁰⁾ puolestaan myöntyä, mutta halusi samalla
asianomaisille poliisiviranomaisille huomauttaa, että Korkeasaarella ke-
säisin oli valitettu vietettävän erittäin säädyttömyyttä elämää, mikä seikka, jos
se todettiin paikkansa pitäväksi, kenties saattoi vaatia myöskin sikäläiseen
ravintolaliikkeeseen kohdistuvia toimenpiteitä.

Lausunto nahkurintehtaan perustamisluvasta. Nahkurimestari J. Pelto-
sen anottua maistraatilta lupaa nahkurintehtaan perustamiseen omista-
malleen Töölön huvilapalstalle n:o 60 c kaupunginvaltuusto, jolle maist-
raatti oli asian lähettänyt, päätti ²¹⁾ puolestaan myöntyä anomukseen, kui-
tenkin ehdoin, että nahkurintehdasta varten tarkoitettuja rakennuksia ei
sijoitettu niin lähelle Lant. viertotietä kuin hakemukseen liitettyssä asema-
piirroksessa oli esitetty.

Lausunto väkiviinantehtaan perustamisluvasta. Senaatin pyydettyä kau-
punginvaltuuston lausuntoa Kammion höyrypolttimo osakeyhtiön ano-
muksesta saada perustaa kaupunkiin paloviinan tislausta varten väki-

1) Valt. pöytäk. 18 p. helmik. 1 §. — 2) S:n s:n 2 § ja 18 p. maalisk. 10 §. — 3) S:n 25
p. helmik. 8 § ja 18 p. marrask. 12 §. — 4) S:n 22 p. huhtik. 12 §. — 5) S:n 13 p. toukok.
16 §. — 6) S:n 20 p. toukok. 4 §. — 7) S:n 2 p. syysk. 29 §. — 8) S:n 16 p. syysk. 11 §. — 9) S:n
30 p. syysk. 14 §. — 10) S:n 16 p. lokak. 7 §. — 11) S:n 4 p. marrask. 8 §. — 12) S:n
18 p. marrask. 12 §. — 13) S:n 9 p. jouluk. 16 §. — 14) S:n 16 p. jouluk. 11 §. — 15) S:n
22 p. jouluk. 6 §. — 16) S:n 18 p. helmik. 3 §. — 17) S:n 4 p. marrask. 8 § ja 18 p. mar-
rask. 12 §. — 18) S:n 9 p. jouluk. 17 §. — 19) S:n 30 p. syysk. 13 §. — 20) S:n s:n
12 § ja 16 p. lokak. 6 §. — 21) S:n 18 p. marrask. 1 §.

viinatehdas ja käyttää sitä, valtuusto päätti ¹⁾ lausunnossaan ilmoittaa, ettei sillä puolestaan ollut mitään muistuttamista anomusta vastaan.

Lausunto väkiviinatehtaan erioikeuden luovutuksesta. Kamariherra C. Linderin anottua, että hänet oikeutettaisiin luovuttamaan hänelle toiminnella Nääs spritfabrik annettu erioikeus väkiviinatehtaan käyttämiseen Helsingissä Nääs spritfabriks aktiebolag nimiselle yhtiölle, kaupunginvaltuusto, jolta senaatti oli pyytänyt lausuntoa tästä anomuksesta, päätti ²⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista anomusta vastaan.

Lausuntoja Suomen kansalaisoikeutta koskevista anomuksista. Venäjän alamaisten, upseerinpojan L. Tomilinin ³⁾, kauppakonttoristi Th. K. Studen ⁴⁾, kauppakirjanpitäjä S. Abramoffin ⁵⁾, talonpojanpojan N. Buldiginin ⁶⁾, pikalahetti S. Krischanoffskin ⁷⁾, eron saaneen aliupseerin A. Alexandroffin ⁸⁾, eron saaneen sotilain I. Ivanoffin ⁸⁾, puusepänoppipojan P. Naumoffin ⁸⁾, eron saaneen aliupseerin S. Kravtschenkon ⁸⁾, kauppakirjanpitäjä W. J. Popoffin ⁹⁾ ja eron saaneen vääpelin N. Hoffmanin ¹⁰⁾ Suomen kansalaisoikeuden saamista koskevista anomuksista, joista läänin kuvernööri oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto päätti lausua, ettei sillä ollut tiedossaan mitään, mikä antaisi aiheen anomusten epäämiseen.

Lausuntoja kiinteistön omistamisoikeudesta. Alikapteeni E. Frasettin anomuksesta saada omistaa kiinteistö kaupungissa, mistä senaatti oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto päätti ¹¹⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään huomauttamista sen hyväksymistä vastaan. Myöhemmin maistraatti ilmoitti ¹²⁾ senaatin hyväksyneen anomuksen.

Myöskin vahtimestari J. Dvorzoffin samaa tarkoittavan anomuksen, josta kaupunginvaltuusto vuonna 1878 oli antanut ¹³⁾ lausunnon, maistraatti ilmoitti ¹⁴⁾ senaatin vuonna 1879 hyväksyneen.

Lausunto biljardinpito-oikeudesta. Ravintoloitsijatar G. Lönngrenin tekemästä anomuksesta saada oikeus biljardin pitoon yleisön käytettäväksi, josta anomuksesta senaatti oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto lähetettyään ¹⁵⁾ asian poliisikamariin päätti ¹⁶⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut syytä asettua vastustamaan anomusta, mutta samalla tuoda esiin, että hakija poliisikamarin antaman tiedon mukaan ei itse johtanut ravintolaliikettään eikä edes asunut kaupungissa.

Ilmoitus uusien kaupunginvaltuutettujen vaalista vuosiksi 1879—81. Maistraatti ilmoitti ¹⁷⁾, että raastuvankokouksessa toimitetussa kuudentoista kaupunginvaltuutetun vaalissa vuoden 1878 päättyessä eronneiden ¹⁸⁾ sijaan oli valtuutetuiksi vuosiksi 1879—81 valittu seuraavat henkilöt, nimittäin: valtionrautateiden ratatirehtööri E. E. Wasastjerna, pankinjohtaja F. K. J. Nybom, merikapteeni J. A. Pontán, kauppias M. W. Svensson, leipurimestari G. M. Stenius, ylilääkäri professori A. Th. Sælan, kauppias E. Rudolph, muurarimestari A. Ärt, valtionkonttorin sihteeri W. Eneberg, yli-inspehtori A. F. Laurell, kauppias N. Wavulin, päätoimittaja filosofianmaisteri J. A. Schauman, tirehtööri everstiluutnantti G. R. A.

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. lokak. 19 §. — ²⁾ S:n 16 p. syysk. 10 §. — ³⁾ S:n 1 p. huhtik. 6 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. huhtik. 16 §. — ⁵⁾ S:n s:n 17 §. — ⁶⁾ S:n s:n 18 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. kesäk. 19 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. syysk. 5 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. syysk. 8 §. — ¹⁰⁾ S:n 30 p. syysk. 8 §. — ¹¹⁾ S:n 2 p. toukok. 8 §. — ¹²⁾ S:n 30 p. syysk. 15 §. — ¹³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 416. — ¹⁴⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 14 §. — ¹⁵⁾ S:n 2 p. syysk. 24 §. — ¹⁶⁾ S:n 16 p. syysk. 9 §. — ¹⁷⁾ S:n 7 p. tammik. 1 §. — ¹⁸⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 417.

Charpentier, apteekkari A. Nordström, senaatin apukamreeri G. M. von Christierson ja lääketieteentohtori F. Saltzman.

Vapautus kaupunginvaltuutetun tehtävästä. Vtn Wavulinin anomukseen saada vapautus kaupunginvaltuutetun tehtävästä valtuusto myöntyi ¹⁾).

Samaten vapautettiin ²⁾ vt von Born anomuksestaan kaupunginvaltuutetun tehtävästä.

Ilmoituksia kaupunginvaltuutettujen täydennysvaaleista. Maistraatti ilmoitti, että raastuvankokouksissa toimitetuissa kaupunginvaltuutettujen täydennysvaaleissa oli valtuutetun tehtävästä vapautetun vtn Wavulinin ³⁾, edesmenneen vtn Dalströmin ⁴⁾ ja valtuutetun tehtävästä vapautetun vtn von Bornin ⁵⁾ sijaan valittu kaupunginvaltuutetuiksi ylim. professori O. Donner ⁵⁾, lääninröntmestari F. W. Dittmar ⁶⁾ ja arkkitehti C. Kiseleff ⁷⁾.

Eroavat kaupunginvaltuutetut. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ maistraatille ilmoittaa, että alla mainitut valtuutetut olivat erovuorossa kertomusvuoden päättyessä, nim. vtt Collan, Dittmar, Edlund, Forsman, Grönqvist, Kiseleff, F. G. Krogius, Lagerborg, Liljenstrand, Lindelöf, Lindfors, Margelin, Qvist, Sanmark ja Strömberg.

Ilmoitus uusien kaupunginvaltuutettujen vaalista vuosiksi 1880—82. Maistraatti ilmoitti ⁹⁾, että raastuvankokouksessa valittaessa kuusitoista valtuutettua vuoden lopussa eroavien ³⁾ sijaan oli valtuutetuiksi vuosiksi 1880—82 valittu seuraavat henkilöt, nimittäin: ylitirehtööri valtioneuvos L. L. Lindelöf, kenraalimajuri J. J. Lindfors, lääninröntmestari F. W. Dittmar, kultaseppämestari O. R. Mellin, kauppias O. E. Kjällmanson, turkkuri A. Lundqvist, kaupunginlääkäri filosofian- ja lääketieteentohtori C. I. Qvist, asiamies V. Höckert, insinööri E. L. Bergroth, kamreeri E. V. Juselius, esittelijäsihteeri A. G. a fBjörksten, professori G. A. Asp, senaatin kopisti H. G. Borenius, apteekkari A. Collan, asiamies K. Z. Bergbom ja kauppias C. M. Eskolin.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaali ¹⁰⁾. Puheenjohtajakseen vuodeksi 1879 kaupunginvaltuusto valitsi vtn Estlanderin ja varapuheenjohtajakseen vtn Lindelöfin ¹¹⁾.

Valmisteluvaliokunnan vaali. Valmisteluvaliokunnan jäseniksi vuoden edelliseksi puoliskoksi kaupunginvaltuusto valitsi ¹²⁾ vtt Hjeltin, Forsmanin, Lindforsin ja von Christiersonin ja heidän varamiehikseen vtt Grönqvistin ja Pontánin. Vuoden jälkipuoliskoksi valittiin ¹³⁾ sekä jäsenet että varajäsenet uudestaan julkiaänestyksellä.

Erinäisten lautakuntain ja hallitusten jäsenten vaalien kumoaminen. Kaupunginvaltuusto oli joulukuun 18 ja 31 p:nä 1878 pitämässään kokouksissa valinnut ¹⁴⁾ rahatoimikamariin kaksi jäsentä vuosiksi 1879—81 sekä puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja kolme varajäsentä vuodeksi 1879, vaivaishoitojohtokuntaan neljä varajäsentä vuosiksi 1879—81 sekä yhden jäsenen vuodeksi 1879 samoin kuin jäsenen ja varajäsenen kansankirjaston ja lukusalin toimikuntaan, kummatkin vuosiksi 1879—81. Koska näitä vaaleja ei ollut toimitettu kunnallisasetuksen 16, 33, 34 ja 81 §:ssä säädettyllä tavalla eikä vaalikokouksista myöskään, niinkuin raastuvankokouk-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. tammik. 4 §. — ²⁾ S:n 4 p. marrask. 13 §. — ³⁾ Ks. ylemp. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 30 p. syysk. 1 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. maalisk. 1 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. marrask. 1 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. jouluk. 1 §. — ⁸⁾ S:n 4 p. marrask. 14 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. jouluk. 5 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. tammik. 2 §. — ¹¹⁾ S:n s:n 3 §. — ¹²⁾ S:n s:n 5 §. — ¹³⁾ S:n 16 p. syysk. 16 §. — ¹⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 418.

nessa lokakuun 2 p:nä 1874 oli määrätty, ollut luettu julki tiedonantoa kaupungin kirkkoissa, vaan vaalit oli toimitettu ylimääräisissä kokouksissa, joihin kutsua ei ollut säädetyllä tavalla lähetetty ja julistettu, maistraati kuitenkin vuonna 1879 kieltäytyi antamasta virka-apua valtuuston päätösten täytäntöönpanemiseen ja ilmoitti tulevansa kieltämään valittuja henkilöitä, ennenkuin siitä toisin määrättiin, ryhtymästä hoitamaan mainituille lautakunnille ja johtokunnille kuuluvia tehtäviä. Vaivashoitojohtokunnan jäseneksi valitun lakitieteenkandidaatti E. Öhmanin suhteen maistraatti sitä paitsi nojautuen kunnallisasetuksen 29 ja 52 §:ään huomautti, että hän maistraatin jäsenenä ei ollut vaalikelpoinen tähän tehtävään.

Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ valittaa läänin kuvernöörille maistraatin päätöksestä, ja valitusten sanamuodon laatiminen valtuuston antamien ohjeiden mukaisesti annettiin tehtäväksi puheenjohtajalle yksissä neuvoin sihteerin kanssa. Valituskirjelmissä lausuttiin ensin, että valtuusto tosin myönsi, että puheena olevat vaalit kunnallisasetuksen 16 ja 33 §:n mukaan olisi ollut toimitettava joulukuun varsinaisessa kokouksessa sekä että kutsu tähän kokoukseen olisi ollut annettava sekä »julkisella tauluilmoituksella» ja sanomalehdissä ilmoittamalla että kuulutuksella kaupungin kirkkoissa, mikä viimeksi mainittu tiedoitustapa siihen asti oli laiminlyöty, koska sitä koskevaa määräystä ei ollut otettu vuonna 1875 annettuun valtuuston työjärjestykseen. Valtuusto ei tällöin kuitenkaan voinut olla tuomatta julki sitä mielipidettä, ettei valtuusto, vaikka olikin järjestelty korporatio, enempää kuin yleinen raastuvankokouskaan kaupungissa, joissa kaupunginvaltuustoa ei ollut valittu, voinut katsoa tehtäviinsä kuuluvan valvoa, kutka lautakuntiin ja hallituksiin kuuluvat henkilöt olivat erovuorossa tai jostain muusta syystä eronneet, vaan että päinvastoin maistraatin kaupungin hallituksena oli pidettävä siitä huoli ja asianmukaisessa järjestyksessä annettava valtuustolle tieto sekä toimitettavista uusinta- tai täydennysvaaleista että siitä, milloin ja missä järjestyksessä niiden lain mukaan tuli tapahtua. Muuten valtuusto piti kyseellisenä, oliko puheena olevain vaalien suorittaminen ylimääräisessä kokouksessa lyhyen aikaa ennen varsinaista kokousta ja sen jälkeen oikeuttanut maistraatin julistamaan vaalitoimitukset epäpäteviksi ja kieltäytymään antamasta apuaan niiden päätösten täytäntöönpanemiseen, jotka olivat olleet näiden toimitusten tuloksena. Sinänsä nämä päätökset näet eivät olleet lain eivätkä voimassa olevien asetusten vastaisia, koska riittävä määrä valtuutettuja oli ollut saapuvilla niissä kokouksissa, joissa vaalit oli toimitettu, ja valitut henkilöt olivat olleet vaalikelpoisia toimiinsa. Tämän johdosta ja koska asianomaiset lautakunnat ja hallitukset eivät voineet toimia ilman täysilukuista jäsen- ja varajäsenmäärää, mutta maistraatin omaksuman kunnallisasetuksen tulkinnan mukaan ei enää voitu toimittaa pätevää vaalia toisten henkilöiden valitsemiseksi vuoden 1878 päättyessä eroavien sijaan, valtuusto anoi, että kuvernööri kumoten maistraatin päätöksen velvoittaisi maistraatin panemaan valtuuston päätökset kyseisten lautakuntain ja hallitusten avonaisten paikkain täyttämisestä täytäntöön sekä peruuttaisi valituille henkilöille mahdollisesti antamansa kiellon. Lakitieteenkandidaatti Öhmanin vaalikelpoisuudesta vaivashoitojohtokunnan jäseneksi lausuttiin mainitun johtokunnan vaalia koskevassa valituskirjelmässä, että niissä kunnallisasetuksen pykälissä, joihin maistraatti

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 4 §.

oli viitannut, ei mainittu muita kunnan toimia kuin kaupunginvaltuutetun tehtävä ja rahatoimikamarin jäsenyys. Lakitieteenkandidaatti Ohmania ei myöskään voinut pitää maistraatin jäsenenä, koska hän ainoastaan toistaiseksi hoiti raastuvanoikeudessa avoimna olevaa oikeusraatimiehenvirkkaa. Suuremman merkityksen valtuusto tässä kohden kuitenkin antoi sille seikalle, että lainlaatija kunnallisasetuksessa maistraatilla ja maistraatin jäsenellä niissä harvoissa kaupungeissa, joissa maistraatti ja raastuvanoikeus olivat erotetut toisistaan, ilmeisesti oli tarkoittanut ainoastaan maistraattia rajoitetussa merkityksessä eikä n.s. yhteistä maistraattia, jolla ainakaan Helsingissä ei ollut mitään suoranaista tekemistä kunnan hallinnon kanssa ja joka ei ollut velvollinen valvomaan kunnan lautakuntain ja hallitusten toimintaa. Rahatoimikamarin vaalia koskevassa valituskirjelmässä viitattiin sitä paitsi siihen seikkaan, että maistraatti oli vastaanottanut ja vastalauseetta lähettänyt valtuustolle toimenpiteisiin ryhtymistä varten toisen kamariin valitun jäsenen vtn Numellin kieltäytymisen ¹⁾ samasta tehtävästä.

Kuvernööri hylkäsi kaupunginvaltuuston asiasta esittämän valituksen samalla velvoittaen valtuuston ensi tilassa toimittamaan uudet vaalit laittomina kumottujen sijaan. Tämän johdosta valtuusto päätti ²⁾ toimittaa uudet vaalit kokouksessa, josta oli annettava tieto 14 päivää aikaisemmin julkipantavilla ilmoituksilla ja kuulutuksilla kaupungin kirkoissa, ja samassa tilaisuudessa myöskin valita majoituslautakuntaan jäsenen, puheenjohtajan ja kaksi varajäsentä, joiden eräessä vuoden 1879 tammikuussa pidetyssä kokouksessa toimitettua vaalia ³⁾ niinikään pidettiin laittomana. Sen ohessa valtuusto päätti katsoen siihen, että muidenkin lautakuntain ja hallitusten vaalit kenties oikeastaan olisi ollut toimitettava vuoden 1878 joulukuun varsinaisessa kokouksessa, anoa maistraatilta tarkempaa selvitystä tästä, jotta muutkin mahdollisesti tarpeelliset vaalit voitaisiin toimittaa suunnitellussa vaalikokouksessa. Tämän yhteydessä kehoitettiin maistraattia vastedes hyvissä ajoin ennen marraskuun loppua ilmoittamaan valtuustolle, mitä vaaleja sen joulukuun varsinaisessa kokouksessa oli toimitettava. Maistraatin sen jälkeen annettua pyydetty tiedot valtuusto päätti ⁴⁾ jo toukokuun 13 p:ksi määrättyssä vaalikokouksessa myöskin valita kaksi jäsentä palotoimikuntaan vuosiksi 1879—81, kaksi jäsentä kansakoulujohtokuntaan lukuvuosiksi 1879—82, viisi valitsijamiestä kansakoulujen kouluneuvostojen vaalia varten lukuvuodeksi 1879—80 ja kaksi jäsentä pyhäkoulun johtokuntaan lukuvuosiksi 1879—82.

Kaikki edellä mainitut vaalit ⁵⁾ toimitettiin niitä varten määrättyssä vaalikokouksessa.

Jäsenten y.m. valitseminen erinäisiin lautakuntiin ja hallituksiin aikaisemmin toimitettujen laittomien vaalien sijaan. Eräiden vuonna 1878 toimitettujen lautakuntain ja hallitusten vaalien tultua kumotuiksi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto valitsi ⁷⁾ alla mainittujen lautakuntain ja hallitusten puheenjohtajiksi, varapuheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi seuraavat henkilöt, nimittäin:

rahatoimikamariin: vuosiksi 1879—81 jäseniksi vtn Ärtin ja varastonhoitaja K. G. R. Sundströmin, vuodeksi 1879 puheenjohtajaksi protokolla-

¹⁾ Ks. s. 92. — ²⁾ Valt. pöytäk. 1 p. huhtik. 1 §. — ³⁾ Ks. s. 89. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 2 p. toukok. 6 §. — ⁵⁾ Ks. alemp. — ⁶⁾ Ks. s. 86. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 1 §.

sihteeri Th. Bergelundin, varapuheenjohtajaksi everstilutnantti G. R. A. Charpentier'n ja varajäseniksi vtt Moringin ja Sandbergin sekä varatuomari C. A. K. Gripenbergin;

kansankirjaston ja lukusalin toimikuntaan: jäseneksi vuosiksi 1879—81 tilastollisen toimiston tirehtorin, filosofiantohtori K. E. F. Ignatiuksen ja varajäseneksi samaksi ajaksi filosofianmaisteri K. R. Sieversin;

vaivaishoitojohtokuntaan: jäseniksi vuosiksi 1879—81 virkamiehistä tie- ja vesikulkulaitosten ylihallituksen sihteerin B. Sirénin, kauppiaista kauppias O. E. Kjällmansonin, käsityöläisistä tehtailija J. Nissisen ja muista kaupungissa asuvista henkilöistä kunnallisneuvos O. Höijerin sekä vuodeksi 1879 teurastajamestari J. E. Hacklinin;

majoituslautakuntaan: jäseneksi vuosiksi 1879—81 eversti F. Mansnerin, puheenjohtajaksi vuodeksi 1879 eversti K. A. Tamelanderin ja varajäseniksi samaksi vuodeksi vtt Lindforsin ja Steniuksen;

palotoimikuntaan: jäseniksi vuosiksi 1879—81 kauppias E. J. Willstedtin ja esittelijäsihteeri F. E. Walmqvistin;

kansakoulujohtokuntaan: jäseniksi lukuvuosiksi 1879—82 muurari-mestari A. Helinin ja senaatin kielenkääntäjän, filosofianmaisteri F. F. Ahlmanin; sekä

pyhäkoulun johtokuntaan: jäseniksi lukuvuosiksi 1879—82 kunnallispormestari O. L. Palmgrenin, kansakoulutarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhbergin ja tehtailija J. W. Alanderin.

Majoituslautakunnan puheenjohtajan, jäsenen ja kahden varajäsenen vaali. Sen jälkeen kun everstilutnantti Mansner arvalla oli määrätty ¹⁾ eroamaan lautakunnasta, hänet valittiin ²⁾ uudestaan mainitun lautakunnan jäseneksi vuosiksi 1879—81. Lautakunnan puheenjohtajaksi vuodeksi 1879 valittiin ³⁾ samalla uudestaan eversti K. A. Tamelander ja sen varajäseniksi samaksi vuodeksi vtt Stenius ja Lindfors. Kun näitä vaaleja kuitenkin pidettiin ⁴⁾ pätemättöminä, toimitettiin myöhemmin uudet vaalit, joissa valittiin ⁴⁾ uudestaan samat henkilöt kuin laittomina pidetyissä vaaleissa.

Maistraatin jäsenen määrääminen olemaan saapuvilla majoituslautakunnan kokouksissa. Majoituslautakunta ilmoitti ⁵⁾, että maistraatti oli määrännyt oikeusraatimies F. A. Åkerbergin olemaan maistraatin puolesta saapuvilla lautakunnan kokouksissa.

Ilmoitus majoituslautakunnan puheenjohtajan toimen hoitamisesta. Majoituslautakunta ilmoitti, että eversti F. Mansner tuli toimimaan lautakunnan puheenjohtajana heinä- ja elokuussa, miksi ajaksi lautakunnan puheenjohtaja, eversti K. A. Tamelander oli määrätty toimimaan Uudenmaan läänin kuvernöörinä. Ilmoitus ei antanut ⁶⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Puheenjohtajain, varapuheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten valitseminen erinäisiin lautakuntiin ja hallituksiin lähinnä seuraavaksi toimikaudeksi. Alla mainittujen lautakuntain ja hallitusten puheenjohtajiksi, varapuheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi vuoden 1879 päättyessä eroavien sijaan kaupunginvaltuusto valitsi ⁷⁾ seuraavat henkilöt, nimittäin:

rahatoimikamariin: vuosiksi 1880—82 jäseniksi protokollasihteeri Th. Bergelundin ja insinöörikapteeni A. W. Lagerborgin sekä vuodeksi 1880

¹⁾ Valt. pöyt. 28 p. tammik. 7 § ja 4 p. helmik. 3 §. — ²⁾ S:n 4 p. helmik. 3 §. — ³⁾ Ks. s. 86 ja seur. — ⁴⁾ Ks. ylemp. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 25 p. helmik. 7 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. kesäk. 20 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. jouluk. 2 §.

jäseneksi vtn Sandbergin, puheenjohtajaksi protokollasihteeri Bergelundin, varapuheenjohtajaksi insinöörikapteeni Lagerborgin ja varajäseniksi vtt Tallgrénin ja Moringin sekä ratatirehtöörinapulaisen H. E. Gummeruksen; majoituuslautakuntaan: jäseneksi vuosiksi 1880—82 eversti K. A. Tamelanderin, joka kaupunginvaltuustossa toimitetussa arvonnassa oli määrätty eroamaan ¹⁾ lautakunnasta, puheenjohtajaksi vuodeksi 1880 eversti Tamelanderin ja varajäseniksi samaksi vuodeksi vtt Lindforsin ja Steniuksen;

palotoimikuntaan: puheenjohtajaksi vtn Sanmarkin sekä jäseniksi vuosiksi 1880—82 konetirehtöörinapulaisen K. A. Nordmanin ja filosofianmaisteri M. A. Wænerbergin;

vaivashoitojohtokuntaan: jäseniksi vuosiksi 1880—82 virkamiehistä esittelijäsihteeri W. G. Geitlinin, kauppiasta kauppias N. Pletschikoffin, käsityöläisistä teurastajamestari J. E. Hacklinin ja muista kaupungissa asuvista henkilöistä kivipainaja A. Liewendahlin;

terveyslautakuntaan: jäseniksi vuosiksi 1880—81 vtt Pontánin ja Colanin, senaatinkopisti H. Kr. Sohlbergin, arkkitehti A. Th. Deckerin ja lääkintöneuvos J. A. Florinin sekä varajäseniksi samaksi ajaksi vtn Nordströmin, senaatinkanslisti G. E. Fellmanin, arkkitehti C. Th. Höijerin, teurastajamestari C. Lindrothin ja tehtailija J. H. Brummerin; sekä

kansankirjaston ja lukusalin toimikuntaan: jäseneksi vuosiksi 1880—82 toimikunnan varajäsenen, filosofiantohtori G. V. Vaseniuksen sekä varajäseneksi samaksi ajaksi apukamreeri J. Enlundin ja vuodeksi 1880 filosofianmaisteri K. E. L. von Pfalerin.

Holhouslautakunnan vaali. Holhouslautakunnan ²⁾ jäseniksi vuosiksi 1879—81 kaupunginvaltuusto valitsi ³⁾ protokollasihteeri C. E. Anthonin, kanneviskaali E. Randénin ja verhoilijamestari J. F. Galetskin.

Katselmusmiesten valitseminen lähtökatselmuksiin. Katselmusmiehiksi, joiden tuli ottaa osaa lähtökatselmuksiin kaupunginasemakaavan ulkopuolella olevilla kaupungin vuokralle antamilla tiloilla ja maa-alueilla niissä tapauksissa ⁴⁾, joissa vuokrasopimus perustui vuonna 1846 kaupungin maan vuokraamisesta annettuihin määräyksiin, valittiin ⁵⁾ vtt Grönqvist ja Tallgrén, joiden tuli toimia vuoden loppuun. Vuodeksi 1880 valittiin ⁶⁾ katselmusmiehiksi näihin lähtökatselmuksiin vt Heimberger ja arkkitehti C. Kiseleff.

Normaalilyseon y. m. oppilaitosten kouluneuvostojen vaali. Läänin kuvernöörin annettua kaupunginvaltuustolle tehtäväksi ehdottaa sopivia henkilöitä erinaisten kaupungissa toimivien oppilaitosten kouluneuvostojen jäseniksi lukuvuosiksi 1879—82, valtuusto antoi ⁷⁾ valiokunnalle, johon kuuluivat vtt Schauman, Runeberg, Sælan, Donner ja Edlund, tehtäväksi ehdottaa puheena olevien kouluneuvostojen jäsenistöt. Myöhemmin valiokunta ilmoitti ⁸⁾ ehdottaneensa kuvernöörille kouluneuvostojen jäseniksi seuraavat henkilöt, nim.:

normaalilyseon ja sen yksityisen valmistavan koulun: professorit Z. J. Cleve, O. Donner ja S. O. Wasastjerna, pankinjohtaja A. E. Wallenius, esittelijäsihteeri A. A. Palmgren, professori A. O. Freudenthal ja tehtailija O. R. Mellin;

reaalikoulun ja sen yksityisten valmistavain luokkain: ylim. professori A.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ Ks. s. 62. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 18 §. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 304. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 4 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. jouluk. 7 § ja 17 p. jouluk. 3 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. kesäk. 24 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. syysk. 22 §.

J. Malmgren, kaupunginlääkäri, filosofian- ja lääketieteentohtori C. I. Qvist, insinööri E. L. Bergroth, tehtailija J. Nissinen ja kirjakauppias K. E. Holm; ruotsalaisen tyttökoulun: senaattorinrouva S. E. Norrmén, neiti E. S. Bergbom, valtioneuvos Z. Topelius, professorit J. A. J. Pippinsköld ja H. Råbergh, professorinrouva J. C. von Becker ja professori A. W. Bolin; sokeainopiston: senaattorinrouva A. F. E. Palmén, neiti C. H. S. Lagus, kirjastonamanuessi B. O. Schauman, hovioikeudenneuvos A. Grotenfelt ja neiti A. Blomqvist;

opettajattarien A. Blomqvistin ja R. Thitz'in, silloisen neiti R. Helangiuksen, pientenlastenkoulun: kirjakauppias G. W. Edlund, kolleega V. R. Kockström, insinööri R. Kolster, senaattorinrouva F. O. A. Ehrström, kapteeninrouva A. Ch. Lagerborg, lehtorinrouva W. H. Nordenskiöld ja kapteeninrouva H. Kählman;

saksalaisen tyttökoulun: professori F. Saltzman, oikeusraatimies E. Bergh, tehtailija A. H. Bade, valtioneuvoksettaret A. S. von Willebrand ja S. Andersin, professorinrouva A. M. N. Lemström ja rouva O. Osberg;

suomalaisen tyttökoulun: professori O. E. A. Hjelt, kirkkoherra A. W. Lyra, nahkurimestari K. Lindgren, lehtorinrouva E. L. Melander, tohtorinrouvat A. K. Ignatius ja H. K. Winter sekä rouva A. H. af Heurlin;

suomalaisen alkeiskoulun: valtionkonttorin tirehtööri C. G. Borg, professori K. G. Hällstén, dosentti J. L. F. Krohn, pastori K. G. Tötterman, filosofianmaisteri K. A. Slöör, protokollasihteeri B. J. Ahnger ja rakennusmestari G. Henriksson;

Sahlbergin tyttökoulun ja neiti A. Tavaststjernan tyttökoulun: ylinsinööri A. E. Wasastjerna, insinööri J. C. Lühr, lääketieteentohtori M. G. J. Stenbäck, senaattorinrouva E. C. W. Sederholm, professorinrouva H. C. Elmgren, protokollasihteerinrouva A. F. Hjelt ja kapteeninrouva E. A. Krogius.

Kansakoulujen kouluneuvostojen valitseminen. Valitsijamiehiksi kansakoulujen kouluneuvostojen valitsemista varten kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ vtt Malmgrenin, Tallgrénin, Schaumanin ja Edlundin sekä kansakoulutarkastajan, filosofianmaisteri V. W. Öhbergin. Sen jälkeen nämä ilmoittivat ²⁾ valinneensa kouluneuvostojen jäseniksi seuraavat henkilöt, nimittäin:

ensimmäiseen piiriin: neiti L. Borgströmin, professorinrouva N. L. Castrénin, kauppias J. G. Söderströmin ja filosofianmaisteri M. A. Wænerbergin; toiseen piiriin: rouva I. Ekroosin, neiti A. Kiseleffin, herra F. I. Litiuksen ja kuvernementinsihteeri A. Silfvastin;

kolmanteen piiriin: rouva S. Fagerströmin, yliopettaja F. V. Heikelin, rouva A. Salinin ja kapteeni E. W. Grotellin;

neljänteen piiriin: professorinrouva J. C. von Beckerin, postihallituksen sihteerin C. F. Forssellin, valtioneuvoksetar V. Gripenbergin ja filosofianmaisteri K. A. Slöörin;

viidenteen piiriin: senaatinkanslistin, lakitieteenkandidaatti A. G. Geitlinin, neiti J. Molanderin, tehtailija E. F. Roslundin ja kauppaneuvoksetar A. Sinebrychoffin;

kuudenteen piiriin: professorinrouva M. A. Ahlqvistin, neiti M. Appelrothin, tehtailija W. Eichingerin ja rehtori A. W. Melartin;

seitsemänteen piiriin: rouva A. Leopoldin, rouva E. Roosin, yllilääkäri, professori A. Th. Sælanin ja tehtailija H. J. Stigellin;

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 2 §. — ²⁾ S:n 17 p. kesäk. 21 §.

kahdeksanteen piiriin: rouva A. Nordmanin, ulosottoapulaisen G. Nordmanin, vaatturi G. V. Raskin ja rouva A. Sinebryhoffin;
yhdeksänteen piiriin: rouva I. Eklundin, neiti O. Meinanderin, merikapteeni J. A. Pontánin ja merikapteeni C. E. Sederholmin;

kymmenteen piiriin: hovifuriiri C. G. Pihlmanin, neiti A. von Rosenkampffin, perämies A. Svenssonin ja professorinrouva O. S. Törnegrénin.

Myöhemmin valitsijamiehet ilmoittivat¹⁾ valinneensa toisen piirin kouluneuvoston jäseneksi ulkomailla oleskelevan neiti A. Kiseleffin sijaan rouva A. Fagerroosin.

Vapautus lautakuntain ja valiokuntain jäsenyydestä. Vtt Numell²⁾ ja Charpentier³⁾ vapautettiin anomuksesta rahatoimikamarin jäsenen ja vt Moring⁴⁾ sen varajäsenen toimesta, Suomen pankin johtokunnan esimies, vapaaherra A. G. S. von Troil⁵⁾ palotoimikunnan puheenjohtajan toimesta sekä lääkintöneuvos J. A. Florin⁶⁾ terveyslautakunnan jäsenyydestä.

Samoin kaupunginvaltuusto anomuksesta vapautti lääkintöneuvos Florinin⁷⁾ sen valiokunnan⁸⁾ jäsenyydestä, joka oli asetettu antamaan lausuntoa terveyslautakunnan laatimasta yleisen sairaanhoidon järjestysäännön ehdotuksesta.

Lautakuntain ja valiokuntain täydentäminen. Rahatoimikamarin jäseniksi vtt Numellin⁹⁾ ja Charpentier'n⁹⁾ sijaan, jotka oli vapautettu tästä tehtävästä, kaupunginvaltuusto valitsi varastonhoitaja K. G. R. Sundströmin¹⁰⁾ ja vtn Sandbergin¹¹⁾ sekä kamarin varajäseneksi vtn Moringin⁹⁾ sijaan, joka niinkään oli tehtävästään vapautettu, vuori-insinööri C. P. Solitanderin¹²⁾.

Suutarimestari I. Honkasen¹³⁾ sijaan valittiin vaivaishoitojohtokunnan jäseneksi teurastajamestari J. E. Hacklin¹⁴⁾. Tämä oli jo vuonna 1878 suutarimestari Honkasen sairastumisen johdosta valittu¹³⁾ lautakuntaan, mutta tämä vaali oli myöhemmin julistettu epäpäteväksi¹⁵⁾.

Edesmenneen¹⁶⁾ vtn Dalströmin sijaan valittiin uuden rakennusjärjestyksen ehdotusta laatimaan asetetun valiokunnan jäseneksi vt Hjelt¹⁷⁾.

Terveyslautakunnan jäseneksi tästä tehtävästä vapautetun¹⁸⁾ lääkintöneuvos J. A. Florinin sijaan valittiin insinööri E. L. Bergroth¹⁹⁾ ja sen valiokunnan jäseneksi, joka oli asetettu antamaan lausuntoa yleisen sairaanhoidon järjestysääntöehdotuksesta, tästäkin tehtävästä vapautetun⁹⁾ vtn Florinin sijaan vt Saltzman²⁰⁾.

Tarkastajantodistajain määrääminen paloviinapolttimoihin. Tarkastajantodistajiksi panimoliike H. Brummer & C: on polttimoon vuoden 1879 ensimmäiseksi polttokaudeksi kaupunginvaltuusto määräsi²¹⁾ vaatturimestari G. W. Blombergin.

Myöhemmin valtuusto määräsi vaatturimestari Blombergin²²⁾ tarkastajantodistajaksi mainittuun polttimoon myöskin vuodeksi 1880 sekä apteekkari C. A. Ekmanin²³⁾ tarkastajantodistajaksi kauppaneuvos P. Sinebryhoffin polttimoon samaksi ajaksi.

1) Valt. pöytäk. 4 p. marrask. 16 §. — 2) S:n 28 p. tammik. 6 §. — 3) S:n 18 p. marrask. 9 §. — 4) S:n 22 p. jouluk. 4 §. — 5) S:n 9 p. jouluk. 18 §. — 6) S:n 19 p. jouluk. 3 § ja 22 p. jouluk. 3 §. — 7) S:n 14 p. tammik. 13 §. — 8) Ks. 1875—78 kert. s. 406. — 9) Ks. ylemp. — 10) Valt. pöytäk. 4 p. helmik. 4 §. — 11) S:n 17 p. jouluk. 2 §. — 12) S:n 22 p. jouluk. 8 §. — 13) Ks. 1875—78 kert. s. 419. — 14) Valt. pöytäk. 13 p. toukok. 1 §. — 15) Ks. s. 86 ja seur. — 16) Valt. pöytäk. 30 p. syysk. 1 §. — 17) S:n 21 p. lokak. 6 §. — 18) Ks. ylemp. — 19) Valt. pöytäk. 22 p. jouluk. 8 §. — 20) S:n 28 p. tammik. 18 §. — 21) S:n 14 p. tammik. 3 §. — 22) S:n 16 p. jouluk. 9 §. — 23) S:n s:n 10 §.

1880.

Kaupunginvaltuutettuina olivat koko vuoden:

Professori G. A. Asp.	Merenkulkukoulun johtaja, meri- kapteeni L. Th. Krogius.
Asiamies K. Z. Bergbom.	Yli-inspehtori A. F. Laurell.
Insinööri E. L. Bergroth.	Ylitirehtööri, valtioneuvos L. L. Lindelöf.
Esittelijäsihteeri A. G. af Björk- stén.	Kenraalimajuri J. J. Lindfors.
Senaatinkopisti H. G. Borenius.	Turkkuri A. Lundqvist.
Kauppias, sijaiskonsuli J. L. Borg- ström.	Kalastusten tarkastelija, ylim. pro- fessori A. J. Malmgren.
Senaatin apukamreeri, hovineuvos A. W. Brummer.	Kultaseppämestari O. R. Mellin.
Tirehtööri, everstiluutnantti G. R. A. Charpentier.	Insinöörimekaniikko K. M. Moring.
Protokollasihteeri G. M. von Chris- tierson.	Apteekkari A. Nordström.
Apteekkari A. Collan.	Metsänhoitohallituksen ylitirehtöörinapulainen K. J. Numell.
Lääninrääntmestari F. W. Dittmar.	Pankintirehtööri F. K. J. Nybom.
Ylim. professori O. Donner.	Merikapteeni J. A. Pontán.
Valtionkonttorin sihteeri W. Ene- berg.	Kaupunginlääkäri, filosofian- ja lää- ketieteentohtori C. I. Qvist.
Kauppias C. M. Eskolin.	Kauppias E. Rudolph.
Professori J. A. Estlander.	Professori J. W. Runeberg.
Filosofianmaisteri K. F. Heikel.	Ylilääkäri, professori A. Th. Sælan.
Tehtailija, kauppias R. Th. Heim- berger.	Ylim. professori F. Saltzman.
Esittelijäsihteeri E. Hjelt.	Leipurimestari G. U. Sandberg.
Asiamies V. Höckert.	Päätoimittaja, filosofianmaisteri J. A. Schauman.
Rautatienhallituksen kamreeri E. V. Juselius.	Leipurimestari G. M. Stenius.
Rehtori A. Kihlman.	Kauppaneuvos C. W. I. Sundman.
Ens. arkkitehti, kollegiasessori C. Kiseleff.	Kauppias M. W. Svensson.
Kauppias O. E. Kjällmanson.	Suutarimestari G. Tallgrén.
	Rautatienhallituksen ratatirehtööri E. E. Wasastjerna.
	Muurarimestari A. Ärt.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi vt Estlander, varapuheenjohtajana vt Lindelöf ja v.t. varapuheenjohtajana marraskuun 2 p:stä vuoden loppuun vt Brummer.

Valmisteluvaliokunnan itseoikeutettu puheenjohtaja oli valtuuston puheenjohtaja. Valiokunnan valittuina jäseninä toimivat vuoden alkupuoliskon vtt Hjelt, von Christierson, Heimberger ja Tallgrén, varamiehinään vtt Borenius ja Charpentier, ja jälkipuoliskon vtt Borenius, Dittmar, Charpentier ja Asp, varalla vtt Numell ja Hjelt.

Kaupunginvaltuuston sihteerinä toimi tammikuun 29 p:n lakitieteen kandidaatti K. Th. Wegelius ja sen jälkeen senaatin kanslisti H. Kr. Sohlberg sekä valtuuston notaarina koko vuoden filosofianmaisteri K. F. Heikel.

Kaupunginvaltuusto kokoontui kertomusvuonna 25 kertaa; joka kerta vakainaisin jäsenluvuin.

Vuoden varrella saapui 241 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edellisistä vuosista ratkaisemattomina siirtyneistä 62 asiasta ratkaistiin 263. Vuoteen 1881 siirtyi siten 40 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli 370 ja valtuuston nimessä lähetettyjen kirjelmäin luku 261.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. *Kaupunginasemakaavaa sekä kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.*

Lausunto korttelin n:o 38 tonttijärjestelystä. Kauppias K. R. Jankes, joka omisti Vuorikadun tontin n:o 1 ja Mikaelinkadun tontin n:o 1, molemmat II kaupunginosan korttelissa n:o 38, oli maistraatilta anonut, että edellisestä tontista siirrettäisiin jälkimmäiseen 3,937. 2 neliöjalan laajuinen alue. Maistraatin pyydettyä asiasta kaupunginvaltuuston lausuntoa valtuusto lähetettyään ¹⁾ asian rahatoimikamariin tämän ehdotuksen mukaisesti päätti ²⁾ puoltaa hakijan anomuksen hyväksymistä.

Lausunto tontin jakamisesta. Maistraatin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa V kaupunginosan korttelissa n:o 113 sijaitsevan Punavuorenkadun tontin n:o 11 omistajain kirvesmies K. J. Sjöbackan ja huonekalutehtailija J. R. Lindforsin anomuksesta, että mainitun tontin saisi jakaa kahdeksi, valtuusto päätti ³⁾ osaltaan puoltaa anomuksen hyväksymistä.

Myöhemmin ilmoitettiin ⁴⁾ senaatin myöntyneen anomukseen.

Tontin jakamista koskeva päätös. Maistraatti ilmoitti ⁵⁾ senaatin myöntyneen kauppias A. A. Kovinin esittämään anomukseen, joka koski II kaupunginosan korttelissa n:o 38 olevan Mikaelinkadun tontin n:o 5 jakamista kahtia ja josta valtuusto vuonna 1879 oli antanut ⁶⁾ puoltavan lausunnon.

Lausunto erään Fredriksperin tilan osan ostamisesta ja erään Greijuksen tilan osan luovuttamisesta valtiolle ampumaratojen suoja-alueeksi. Läänin kuvernööri oli senaatin määräyksestä toimituttanut tutkimuksen kassanhoitaja C. F. Winqvistin omistaman Fredriksperin tilan mailla, jotta saataisiin selvitettyksi, oliko sinne mahdollista järjestää tarkoituksenmukaisia sotaväen ampumaratoja, ja tällöin oli havaittu tämän käyvän päinsä, jos kaupungin omistamaan Greijuksen tilaan kuuluva takamaa saatiin käytettäväksi ampumaratojen suoja-alueeksi. Tämän johdosta kuvernööri pyysi kaupunginvaltuuston lausuntoa kysymyksestä, suostuiko kaupunki siinä tapauksessa että valtio osti Fredriksperin tilan lunastamaan valtiolta ne tämän tilan

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. marrask. 9 §. — ²⁾ S:n 23 p. marrask. 12 §. — ³⁾ S:n 18 p. toukok. 5 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. syysk. 21 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. maalisk. 19 §. — ⁶⁾ Ks. s. 6.

alueet, joita ei tarvittu ampumaradoiksi, sekä millä ehdoilla kaupunki suostui joko lunastusmaksusta, saaden korvaukseksi maa-alueen edellä mainitusta tilasta tai vuotuisesta vuokramaksusta luovuttamaan suoja-alueeksi tarvittavan osan Greijuksen tilasta. Valtuusto lähetti¹⁾ asian rahatoimikamariin kehoittaen tätä toimituttamaan katselmuksen kummankin tilan mailla ja sen jälkeen antamaan lausunnon asiasta.

Tiloilla toimitetussa katselmuksessa todettiin, että kaupungin lunastettavaksi jäävä osa Fredriksperin tilaa käsitti 161.845 tynnyrinalaa, mistä kuitenkin ainoastaan 104.615 tynnyrinalalle voitiin määrätä mitään arvoa, ja kaupungin osuus mainitun tilan hinnasta arvioitiin 21,053 markaksi; kaupungin luovutettava osa Greijuksen tilasta taas oli pinta-alaltaan 73.700 tynnyrinalaa ja sen antama vuotuinen tulo Smk 1,000: —. Sen jälkeen antamassaan²⁾ lausunnossa, joka yhdessä muiden asian johdosta syntyneiden asiakirjain kanssa julkaistiin³⁾ painosta, rahatoimikamari m.m. toi esiin, että kaupungilla ainakaan lähiaikoina ei ollut odotettavissa mitään etua puheena olevan Fredriksperin tilan osan ostosta, mutta kun sen maita vuokralle antamalla voitiin saada kohtuullinen korko arvioidulle kauppahinnalle, kamari kuitenkin oli sitä mieltä, että sen ampumaratakysymyksen ratkaisun helpottamiseksi oli puollettava ostoon suostumista, jos siitä voitiin sopia ehdoin, jotka kaupunki voi hyväksyä. Samaa myöntävyyttä kaupunki näytti olevan velvollinen osoittamaan myöskin edellä mainitun Greijuksen tilan osan käytön suhteen. Kaupungin ei kuitenkaan olisi luovutettava sitä omistuksestaan, vaan ainoastaan käytettäväksi kyseiseen tarkoitukseen. Kamari esitti sen tähden, että kaupunginvaltuusto erinäisin kamarin ehdottamin ehdoin vastaisi myöntävästi kuvernöörin esittämiin tiedusteluihin.

Hyväksyen kaikilta osiltaan rahatoimikamarin ehdottamat ehdot kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ siltä pyydytyssä lausunnossa ilmoittaa, että kaupunki suostui 21,000 markan hinnasta ostamaan valtiolta Fredriksperin tilasta 161.845 tynnyrinalaa käsittävän osan, jota ei tarvittu ampumaradoiksi, ehdolla, että tilan lunastettu osa liitettiin kaupunkiin ja että kauppahinnan sai maksaa 21 vuoden aikana suorittamalla 1,000 markkaa vuosittain ilman että maksamattomalle osalle laskettiin korkoa. Greijuksen suoja-alueetta taas valtuusto ei katsonut voivansa luovuttaa kaupungin omistuksesta, saipa se siitä korvaukseksi rahaa tai jonkin toisen maa-alueen, mutta suostui kuitenkin siihen, että sitä käytettiin ilmoitettuun tarkoitukseen ehdoin, että kaupunki muuten sai pitää sen hallussaan. Hyvitykseksi tästä olisi kaupungin omistama Taivallahden ranta-alue, jolla siihen aikaan oli ruutikellareita ja muita valtion rakennuksia, vapautettava näistä ja luovutettava kaupungin vapaasti käytettäväksi. Ellei puheena olevan Fredriksperin tilan osan lunastamishanke toteutunut, kaupunki kuitenkin suostui edellä mainituin ehdoin luovuttamaan mainitun osan Greijuksen tilaa.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto niinikään rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti alentaa Greijuksen silloisen vuokraajan vuokramaksua. Tästä asiasta tehdään selvää⁵⁾ toisessa kohdassa tätä kertomusta.

Erään Kaisaniemen puiston osan pakkoluovuttaminen valtionrautateiden tarpeisiin. Maistraatin välityksellä ilmoitettiin⁶⁾ kaupungin valtuuston tiedoksi, että Hänen Keisarillinen Majesteettinsa oli antamassaan käskykir-

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. syysk. 8 §. — ²⁾ S:n 12 p. lokak. 13 §. — ³⁾ S:n 2 p. marrask. 19 §; asiakirjat ovat painetut ilman numeroa. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 15 §. — ⁵⁾ Ks. s. 98 — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 9 §.

jeessä antanut suostumuksensa siihen, että kaupungin ratapihalle rakennettavaa uutta tavaramakasiinia ja sen yhteyteen tulevia raiteita varten pakkolunastettiin valtionrautateiden tarpeisiin Kaisaniemen puistoon kuuluva 15,240 neliöjalan laajuinen alue, jolloin rautatiehallitus oli velvollinen rautateiden kustannuksella suorittamaan lähinnä rautatiealuetta olevassa osassa puistoa pakkolunastuksen johdosta kenties tarpeelliseksi käyvät taositus- ja istutustyöt, sekä ehdoin, että esitystä minkään mainittuun puistoon kuuluvan osan pakkoluovuttamisesta rautateille vastedes ei tehtäisi ilman että valtuusto oli antanut siihen suostumuksensa.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.

Erään Kaivopuiston osan luovuttaminen huvilapalstoiksi. Sen johdosta että Ulrikasborgs bad- och brunnsinrättnings aktiebolag nimisen yhtiön oli ilmoitettu päättäneen luovuttaa Puistokatuun rajoittuva osa Kaivopuistoa huvilapalstoiksi maistraatti pyysi kaupunginvaltuuston lausuntoa siitä, voiko kaupunki sallia, että mainittu puiston osa käytettiin tällaiseen tarkoitukseen. Valtuusto lähetti ¹⁾ asian rahatoimikamariin, joka kuitenkin ei antanut siitä lausuntoa vuoden varrella.

Erään Kampinmalmin alueen vuokralleanto. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 palauttanut ²⁾ rahatoimikamariin kamarin tekemän esityksen erään kaupungille kuuluvan Kampinmalmin käyttämättömän alueen vuokraamisesta kirjanpitäjä K. Lomanille. Kamarin vuonna 1880 ilmoitettua, että kirjanpitäjä Loman sittemmin oli peruuttanut vuokratarjouksensa, asia ei aiheuttanut ³⁾ muita toimenpiteitä valtuuston taholta.

Hietaniemen alueella olevan tonttipaikan vuokralleanto. Sen jälkeen kun muurari E. Henriksson oli rahatoimikamarilta anonut, että hän saisi rakennustarkoituksiin vuokrata tonttipaikan kaupungin omistamalta Hietaniemen alueelta ja paikalla oli toimitettu katselmus, kamari esitti kaupunginvaltuustolle, että tonttipaikan n:o 68 a, jonka pinta-ala oli 11,329,38 neliöjalkaa ja josta hakija toimitetussa julkisessa huutokaupassa oli sitoutunut suorittamaan vuosivuokraa 75 markkaa, saisi vuokrata hänelle vahvistetusta vuokramaksusta ja muuten kaupungin maalla olevien rakennustonttien vuokralleannossa noudatettaviksi vahvistetuin ehdoin. Valtuusto hyväksyi ⁴⁾ kamarin esityksen.

Erään Malmin huvilaan kuuluvan alueen vuokralleanto. Tehdystä esityksestä kaupunginvaltuusto valtuutti ⁵⁾ rahatoimikamarin vuokraamaan kauppias A. F. Sundgrenille 200 markan vuosivuokrasta kahdenkymmenen vuoden ajaksi Malmin huvilasta n:o 43 27,600 neliöjalan laajuisen alueen, jolle hakija aikoi rakennuttaa tynnyrikorjauspajan.

Erään Surutoin-huvilaan kuuluvan alueen vuokralleanto. Rautatiesepä A. Lehtonen oli rahatoimikamarilta anonut, että hänelle rakennustarkoituksiin kolmenkymmenen vuoden ajaksi vuokrattaisiin tonttipaikka It. Viertotien varrella sijaitsevasta Surutoin-nimiseen huvilaan n:o 25 kuuluvasta käyttämättömästä alueesta. Sen jälkeen kun paikalla oli toimitettu

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. marrask. 12 §. — ²⁾ Ks. s. 12. — ³⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 7 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. syysk. 28 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. marrask. 10 §.

katselmus, jossa m.m. todettiin, että kyseisen alueen pinta-ala oli 34,580 neliöjalkaa, ja rahatoimikamari oli tarjonnut sen julkisella huutokaupalla kaupungin alueella olevien asuntohuviloiden vuokralleannossa noudatettavien ehdoin, oli huutokaupassa tehty ainoastaan yksi tarjous, nim. hakijan, joka oli tarjoutunut suorittamaan alueesta vuokraa 150 markkaa vuodelta. Kamari esitti sen jälkeen kaupunginvaltuustolle, että kamari valtuutettaisiin vuokraamaan puheena oleva alue rautatiesepä Lehtoselle kolmenkymmenen vuoden ajaksi vuokramaksusta, jonka hän oli sitoutunut maksamaan, ja muuten edellä mainituin ehdoin. Valtuusto myöntyi ¹⁾ tähän esitykseen.

Paikan luovuttaminen uimakoululle. Yliopettaja F. V. Heikel oli rahatoimikamarilta anonut, että suunnitellulle uimakoululle maksutta luovutettaisiin paikka Katajanokan pohjoisrannalta sikäläisen valtion makasiinin itäpuolelta. Kamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ myöntyä tähän anomukseen ehdoin, että paikka oli luovutettava ja laitos poistettava heti kun se kaupungin taholta havaittiin tarpeen vaatimaksi.

Vuokraoikeuden siirto. Rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto oikeutti ³⁾ merikapteeni C. Jacobsenin kaupunkia kuulematta luovuttamaan toiselle henkilölle hallinto-oikeutensa Harjun huvilaan n:o 60 a, joka hänellä oli vuokralla hallussaan.

Samanlaisen vapaamman käyttöoikeuden kaupunginvaltuusto niinikään rahatoimikamarin puoltolauseen nojalla myönsi ⁴⁾ nahkurimestari J. Pelto-selle hänen vuokraamaansa Töölössä olevaan huvilapalstaan n:o 60 c.

Saman oikeuden kaupunginvaltuusto niinikään rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti myönsi ⁵⁾ veneenrakentaja K. Kankkoselle hänelle vuokratun It. Viertotien varrella sijaitsevan Surutoin-nimiseen huvilaan n:o 25 kuuluvan tonttipaikan suhteen.

Tehtailijan lesken M. Causén tekemään ja rahatoimikamarin puoltamaan anomukseen, että hänelle myönnettäisiin sama oikeus hänelle vuokratun huvilan n:o 59 Taipaleen suhteen, kaupunginvaltuusto myöntyi ⁶⁾ pannen ehdoksi, että hakija sai luovuttaa toiselle henkilölle ainoastaan koko huvilan.

Leskirouva L. Nilssonin puolesta jätetyn anomuksen, että hänelle myönnettäisiin samanlainen vapaampi käyttöoikeus Töölössä sijaitsevaan huvilapalstaan n:o 57, kaupunginvaltuusto sen sijaan epäsi ⁷⁾.

Vuokraoikeuden pidennys. Kauppias G. Barkoffin tekemän anomuksen, että sen Kampinmalmin paikan vuokraoikeus, jolla hänen luujauhotehtaansa sijaitsi, pidennettäisiin yhdestä viiteen vuoteen, kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 lähettänyt ⁸⁾ rahatoimikamariin. Kamarin antamassaan lausunnossa ehdotettua tämän anomuksen evättäväksi valtuusto vuonna 1880 päätti ⁹⁾ kamarin vähemmistön esittämän eroavan mielipiteen mukaisesti myöntää hakijalle puheena olevan alueen vuokraoikeuden kolmen vuoden ajaksi viimeksi mainitun vuoden alusta lukien.

Vapautus vuokrasopimuksesta. Kauppias A. Lindberg, jolle kaupunkiin kuuluva Huopalahden pitäjässä sijaitseva Greijuksen tila oli vuonna 1878 vuokrattu ¹⁰⁾ kolmenkymmenen vuoden ajaksi, anoi, että hänet vapautettaisiin vuokrasopimuksestaan. Lähetettyään ¹¹⁾ asian rahatoimikamariin valtuusto kamarin epäävän lausunnon mukaisesti päätti ¹²⁾ hylätä hakijan anomuksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. syysk. 10 §. — ²⁾ S:n 13 p. tammik. 7 §. — ³⁾ S:n s:n 10 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. lokak. 11 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. marrask. 11 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. syysk. 12 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. jouluk. 10 §. — ⁸⁾ Ks. s. 14. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. tammik. 9 §. — ¹⁰⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 331. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. huhtik. 14 §. — ¹²⁾ S:n 3 p. syysk. 27 §.

Vuokramaksun alennus. Käsiteltäessä kysymystä ¹⁾, joka m.m. koski 73.700 tynnyrinalan laajuisen Greijuksen tilan maa-alueen luovuttamista valtiolle käytettäväksi ampumaratojen suoja-alueeksi, mainitun tilan silloinen vuokraaja, kauppias A. Lindberg, ilmoitti puolestaan suostuvansa luovutukseen ehdoin, että tilan vuosivuokraa alennettiin 1,000 markkaa, minkä ohessa hän anoi, että vuokra-aika pidennettäisiin kolmestakymmenestä viiteenkymmeneen vuoteen. Rahatoimikamarin puollettua hakijan koko esityksen hyväksymistä valtuusto päätti ²⁾ suostua anomuksen mukaiseen vuokramaksun alentamiseen, mutta evätä anomuksen, mikäli se koski vuokra-ajan pidennystä.

3. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset.

Tavarasuojain rakennuttaminen Eteläsatamaan. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 lähettänyt ³⁾ erään valiokunnan edelleen valmisteltavaksi tullinylijohdokunnan tekemän ehdotuksen kahden tavarapaviljongin rakentamisesta Eteläsatamaan. Tehtyään vuonna 1880 antamassaan mietinnössä ⁴⁾ ensin lyhyesti selvää kysymyksen aikaisemmista vaiheista sen jälkeen kun siitä vuonna 1875 tehtiin esitys ⁵⁾ valtuustossa ja perusteltuaan kantaansa jo olemassa olevien suunnitelmien suhteen valiokunta ehdotti, että valtuusto päättäisi m.m.:

ensi tilassa rakennuttaa kaupungininsinöörin ehdottamaan paikkaan kalastajasataman eteläiselle laiturinhaaralle tavarasuojan pääasiallisesti entisen kaupungininsinöörin H. Th. Tallqvistin laatiman piirustuksen mukaisesti;

uskoa rahatoimikamarin tehtäväksi antaa laatia tällaisen tavarasuojan lopulliset piirustukset ja niiden tultua vahvistetuiksi rakennuttaa sen; sekä osoittaa vuoden talousarvioon arvaamattomia menoja varten varatusta määrärahadista tähän tarkoitukseen 8,500 markkaa.

Esiteltäessä mietintöä, johon liittyi vtn Svenssonin tekemä, erinäisissä suhteissa poikkeavan ja seikkaperäisemmän ehdotuksen sisältävä vastalause, kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ toistaiseksi antaa kysymyksen raueta ja ilmoittaa tämän läänin kuvernöörille.

Muonamakasiinin rakennuttaminen venäläiselle sotaväelle. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1875 kaupungin puolesta sitoutunut ⁷⁾ tulli- ja pakka-huoneeksi järjestettävän, korttelissa n:o 54 Eteläsatamassa sijaitsevan Venäjän valtion omistaman muonamakasiinin korvaukseksi luovuttamaan Venäjän valtiolle täydessä kunnossa uuden, Siltavuorenrantaan rakennettavan muonamakasiinin, jonka arkkitehti A. Bomanin laatimat piirustukset Suomen sotilaspiirin piiri-insinöörihallitus jo oli hyväksynyt. Sen lisäksi kaupunginvaltuusto vuonna 1876 oli m.m. päättänyt ⁸⁾, että uusi makasiini sijoitettaisiin 129 $\frac{1}{3}$ jalkaa länteen valtuuston ensiksi määräämästä paikasta ja että makasiinin ympäri kulkeva tie rakennettaisiin 28 jalan levyiseksi sekä kivettäisiin ja varustettaisiin viemärikourulla. Vuonna 1880

¹⁾ Ks. s. 97 ja seur. — ²⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 15 §. — ³⁾ Ks. s. 17. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakir. n:o 4. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 37 ja seur. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 30 p. maalisk. 16 §. — ⁷⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 41. — ⁸⁾ S:n s. 122.

piiri-insinöörihallitus ilmoitti keisarikunnan sotakonseljin suostuneen vanhan muonamakasiinirakennuksen luovuttamiseen kaupungille ehdoin, että sen sijaan edellä mainitulle paikalle saatiin uusi makasiini, johon tuli mahtua 25,000 tschetverttiä, että makasiinin ympärille järjestettiin riittävän suuri ja sopiva paikka, jolla muonakuormien lastaaminen kävi päinsä, että makasiini sijoitettiin vähintään 15 sylen etäisyyteen asuinrakennuksista sekä että kaupunki rakensi erityisen tyhjien kulien säilytyshuoneen.

Kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ piiri-insinöörihallituksen ilmoituksen rahatoimikamariin, johon myöhemmin lähetettiin ²⁾ myöskin senaatin siviilitoimituskunnalta saapunut kirjelmä, joka koski sotakonseljin päätöstä ja jossa kaupungin viranomaisille annettiin määräys järjestää kuntoon uusi pakkahuone. Kamari ilmoitti sen jälkeen valtuustolle, että se turhaan oli koettanut saada takaisin arkkitehti Bomanin laatimia piirustuksia kustannusarvioineen, jotka oli lähetetty venäläisten viranomaisten hyväksyttäväksi ja joita ilman oli mahdotonta tarkistaa suunnitellun makasiinin tilavuutta, arvioida sen aiheuttamia kustannuksia ja ryhtyä rakennustyöhön. Niin ollen kamari esitti, että valtuusto ryhtyisi uusiin toimenpiteisiin kyseisten piirustusten ja kustannusarvioitten takaisinsaamiseksi. Tämän johdosta valtuusto päätti ³⁾, ennen kuin asian johdosta muihin toimenpiteisiin ryhdyttiin, anoa asianomaisilta viranomaisilta niiden virka-apua, jotta valtuusto mahdollisimman pian saisi takaisin mainitut piirustukset ja kustannusarviot joko alkuperäisinä tai oikeiksi todistettuina jäljennöksinä. Ennen kuin tämä esitys oli tehty, piiri-insinöörihallitus kuitenkin ilmoitti, ettei alkuperäisiä piirustuksia voitu saada siitä pietarilaisesta virastosta, jolle sellaisten piirustusten hyväksyminen kuului, sekä että kustannusarviota ei ollut voitu löytää, mutta jätti valtuustolle piirustusten oikeiksi todistetut jäljennökset. Valtuusto päätti ⁴⁾ sen jälkeen, että edellä mainittua esitystä ei toimitettaisi perille, vaan että jäljennökset annettaisiin rahatoimikamarille, jonka arkkitehti Bomanin tarkastettua ne ja todettua ne oikeiksi viipymättä tuli antaa laatia rakennustyön uusi kustannusarvio sekä sen jälkeen ottaa harkittavakseen, mihin toimenpiteisiin asiassa edelleen oli ryhdyttävä.

Kaupungininsinöörin arvioitua rakennustyön kustannukset 383,800 markaksi, mistä 8,800 markkaa julkisivun siistimiseen, rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle uuden kustannusarvion esittäen samalla:

1) että uusi makasiini, johon mahtuisi 25,000 tschetverttiä, rakennettaisiin hyväksytyt piirustusten mukaisesti ja sijoitettaisiin vuonna 1876 määrättyyn paikkaan, jolloin rakennus tulisi 15 sylen etäisyyteen lähimmästä asuintalosta;

2) että makasiinia ympäröivä tie rakennettaisiin vuonna 1876 tehdyn päätöksen mukaisesti ja sen varrelle sopivaan paikkaan tyhjien kulien säilytykseen vaadittu erillinen rakennus;

3) että makasiinin edustalle rakennettaisiin kivi- tai puulaituri, jonka edustalla vedensyövyden tuli olla 10 à 12 jalkaa, sekä maihinlaskusilta, ja laituria jatkettaisiin hiukan vähemmän vedensyövyksin aina Pitkäänsiltaan saakka, mistä kivetty tie oli rakennettava makasiinin luo; sekä

4) että rakennusyhtymisen hoito uskottaisiin asian tuntevien henkilöiden muodostaman rakennustoimikunnan tehtäväksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 4 §. — ²⁾ S:n 16 p. maalisk. 20 §. — ³⁾ S:n 4 p. toukok. 2 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. kesäk. 14 §.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hyväksyä edellä mainitut punnet n:ot 1, 2 ja 3 sekä antaa rahatoimikamarille tehtäväksi määrätyn ehdoin tarjota rakennustyön urakkahuutokaupalla, minkä jälkeen kamarin tuli alistaa tehdyt tarjoukset valtuuston tutkittaviksi ja tämän lopullisesti päättää, oliko työ annettava urakalle vai suoritettava kamarin tai muun johdon alaisena; sen ohessa kamarin tuli tehdä everstilluutnantti Kaschperoffin kanssa, jonka piiri-insinöörihallitus oli valinnut puolestaan valvomaan työtä, sopimus siitä, mistä aineesta makasiinirakennuksen pohjakerroksen lattia oli tehtävä, sekä ryhtyä niihin toimenpiteisiin, joita piirustusten asianmukainen hyväksyminen vielä saattoi edellyttää.

Tässä yhteydessä valtuusto epäsi pietarilaisen insinööri G. Lagerqvistin tekemän, kamarille lähetetyn, mutta kamarin evättäväksi ehdottaman tarjouksen puheena olevan rakennustyön suorittamisesta urakalla 425,000 markasta.

Kansakoulutalon rakennuttaminen Malminkadun varrelle. Lisättyjen kaupunginvaltuutettujen päättäessä vuonna 1879 rakennuttaa uuden kansakoulutalon Malminkadun tonteille n:ot 1 ja 2 (osoite n:ot 2 ja 4) oli varsinainen valtuuston tehtäväksi jätetty ²⁾ ryhtyä erinäisiin tästä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin. Tämän johdosta varsinainen valtuusto vuonna 1880 päätti ³⁾ m. m. antaa rahatoimikamarille tehtäväksi neuvoteltuaan kansakoulujohtokunnan kanssa rakennuksen sisustuksesta antaa lisätyn valtuuston hyväksymien pääperusteiden mukaisesti laatia kansakoulutalon yksityiskohtaiset piirustukset ja hankkia niille, tekemättä sitä ennen asiasta esitystä valtuustolle, tarpeellinen vahvistus sekä piirustusten tultiä vahvistetuiksi huolehtia rakennustyön suorittamisesta joko tarjoamalla sen urakalle tai muulla kamarin sopivaksi katsomalla tavalla, jolloin kamarin siinä tapauksessa, että yritystä varten tarkoitettua lainaa ⁴⁾ ei vielä ollut ehditty ottaa, toistaiseksi tuli käyttää kaupungin käytävissä olevia varoja työstä aiheutuvien kustannusten suorittamiseen.

Myöhemmin rahatoimikamari ilmoitti antaneensa arkkitehti C. Th. Höijerille tehtäväksi laatia kansakoulurakennuksen ja siihen kuuluvien ulkohuoneiden täydelliset piirustukset ynnä kustannusarvion sekä ryhtyneensä toimenpiteisiin hankkiakseen piirustuksille vahvistuksen. Mainittu kustannusarvio päättyi kuitenkin 135,000 markkaan, jota vastoin kokonaiskustannukset aikaisemmin laaditun likimääräisen kustannusarvion mukaan olivat olleet ainoastaan 100,000 markkaa. Kamari ilmoitti kuitenkin samalla, että ylittävä määrä, 35,000 markkaa, voitiin suorittaa juoksevista tuloista. Kaupunginvaltuusto jätti ⁵⁾ asian toistaiseksi ratkaisematta, ja vuoden 1881 talousarviota järjesteltäessä tarkoitukseen merkittiin ⁶⁾ 100,000 markan suuruinen määräraha.

Nimitaulun asettaminen kansankirjastotaloon. Kansankirjaston rakennustoimikunnan esityksestä kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁷⁾ uuden kirjastorakennuksen pääsisäänkäytävän yläpuolelle asetettavan nimitaulun ehdotuksen. Taulussa olivat sanat: »Bibliotek och läsesal», »Kirjasto ja lukusali».

Taideyhdistykselle, veistokoululle ja taideteollisuusmuseolle aiottuun talon rakentamisen lykkääminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1877 luovut-

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. lokak. 10 §. — ²⁾ Ks. s. 19. — ³⁾ Valt. pöytäk. 13 p. tam. mik. 4 §. — ⁴⁾ Ks. s. 112. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 12 p. lokak. 14 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. jouluk. 6 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. syysk. 15 §.

tanut¹⁾ korttelissa n:o 97 sijaitsevan Kaivokadun tontin n:o 4 valtiolle ehdoin, että sille viiden vuoden kuluessa valtuuston päätöksestä rakennettiin komea talo, joka paitsi pohjakerrokseen tulevia myymälähuoneistoja sisälsi sopivat huoneistot taideyhdistykselle, taideteollisuusyhdistyksen koululle ja taideteollisuusmuseolle, sekä että rakennusta vastedes käytettiin näihin tarkoituksiin. Erinäisten seikkain viivytettyä asian edistymistä, niin ettei rakennuksen katsottu voivan valmistua määräajassa, läänin kuvernööri senaatin pyynnöstä esitti valtuustolle, että määräaika, jonka kuluessa rakennuksen tuli valmistua, pidennettäisiin vielä viisi vuotta lukien marraskuun 28 p:stä 1882. Valtuusto myöntyi²⁾ tähän esitykseen.

Muutostöiden suorittaminen raatihuoneessa ja uudisrakennuksen teettäminen raatihuoneen tontille. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 asettanut³⁾ valiokunnan valmistelemaan kysymystä raatihuoneen huoneistojen sopivimmasta järjestelystä ja lähettänyt³⁾ sen käsiteltäväksi myös erinäisiä huoneistokysymyksiä koskevia erikoisesityksiä. Vuonna 1880 antamassaan lausunnossa tämä valiokunta ilmoitti aluksi laatineensa raatihuoneen uudestirakentamista ja sen huoneistojen käytön muuttamista koskevan ehdotuksen, joka näytti joksikin aikaa tyydyttävän kunnallishallinnon kohtuullisen huoneistotarpeen. Tämän ehdotuksen toteuttamiseksi olisi kuitenkin täytynyt m. m. korottaa raatihuoneen Katariinankadun puoleisen siipirakennuksen eteläosaa muutaman jalan verran sekä siirtää siinä välikaton vasaaja, avata uusia ikkunoita y. m. Tämän johdosta tutkittaessa siipirakennusta oli kuitenkin todettu, että rakennuksen seinät osalta olivat vain jalan paksuiset ja niin täynnä rakoja, että uudestirakentaminen oli mahdotonta. Valiokunta oli sen tähden tullut siihen tulokseen, että kysymyksen paras ratkaisu oli koko rappeutuneen siipirakennuksen purkaminen ja uuden rakennuksen pystyttäminen raatihuoneen tontille, minkä ohessa erinäisiä raatihuoneen vanhempia huoneistoja olisi osittain sisustettava uudestaan. Nämä työt maksaisivat yhteensä enintään Smk 100,000: —. Täten säästettäisiin vuokrina: rahatoimikamarin, vaivashoitojohtokunnan ja majoituslautakunnan huoneistojen osalta Smk 5,000: —, rakennuskonttorin huoneiston osalta Smk 600: — sekä gasetrisiä havaintoja varten käytetyn huoneen osalta arviolta Smk 400: — eli yhteensä Smk 6,000: — eli siis 6 % arvioidusta rakennuspääomasta. Kun kaupungin todennäköisesti ei tarvinnut maksaa lainatuille varoille korkoa enempää kuin 5 %, voitaisiin ehdotetut muutokset toteuttaa ilman tappiota, aiheuttaisivatpa ne todennäköisesti suoranaista voittoaakin kaupungille.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti⁴⁾ laajentaa sen saamaa tehtävää siten, että valiokunnan tuli antaa valtuustolle sekä erinäisten raatihuoneen huoneistojen sisustuksen muuttamista että myöskin mainitun rakennuksen tarpeellista uudestirakentamista tai muuttamista koskevat piirustukset kustannusarvioineen, joka ei saanut kaikkiaan nousta yli 100,000 markan, minkä ohessa valtuusto kehoitti uudisrakennus- ja järjestelylainan ottamista koskevaa kysymystä valmistelemaan asetettua valiokuntaa tarvittavaa lainamäärää arvioidessaan varaamaan arviolta Smk 100,000: — raatihuoneessa suoritettavia muutos- ja uudisrakennustöitä varten.

¹⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 222. — ²⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 6 §. — ³⁾ Ks. s. 15. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 2 p. marrask. 18 §.

Portaikon korjaus. Koululaitoksen ylläpidon anottua maistraatin toimenpidettä, jotta reaalikoulun kassalle suoritettaisiin 65 markkaa korvausta koulun huoneiston porraskäytävän korjaamisesta, kaupunginvaltuusto lähetettyään ¹⁾ asian rahatoimikamariin päätti ²⁾ antaa suorittaa mainitun rahamäärän, mutta samalla anoa, että ylläpito valvoisi, etteivät asianomaiset koulunjohtajat vastedes kaupungin viranomaisia kuulematta suorittaneet kouluhuoneistoissa korjauksia, joiden aiheuttamat kustannukset vaadittiin korvattavaksi kaupungin varoista.

Huoneisto kaasuntarkastukselle. Kaasuntarkastajan, johtaja A. F. Soldanin esittämän anomuksen, että kaasuntarkastuksen toimittamista varten hankittaisiin sopiva huoneisto, kaupunginvaltuusto ensin ³⁾ lähetti rahatoimikamariin ja sen jälkeen ⁴⁾ valiokuntaan, jonka valtuusto vuonna 1879 oli asettanut ⁵⁾ käsittelemään kysymystä raatihuoneen huoneistojen käytön muuttamisesta. Valtuuston hyväksytyä ⁶⁾ tämän valiokunnan lausunnon, jonka m. m. sisältämä raatihuoneen uudestaanrakentamista koskeva ehdotus teki huoneiston saamisen sieltä kaasuntarkastusta varten lähitulevaisuudessa mahdottomaksi, johtaja Soldan uudisti anomuksensa ja valtuusto päätti ⁷⁾ sen johdosta kehoittaa rahatoimikamaria vuokraamaan tarkoitukseen sopivan huoneiston.

Huoneisto pörssihuutokauppoja varten. Yhteisen maistraatin puoltavan lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ myöntyä kauppayhdistyksen valtuutettujen anomukseen, että raatihuoneen suuressa istuntosalissa toistaiseksi saisi toimittaa obligatioiden, osakkeiden y. m. arvopaperien pörssihuutokauppoja niinä aikoina, jolloin sitä ei tarvittu kaupungin omiin tarkoituksiin.

4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Vesijohdon ulottaminen Kasarminkadun taloon n:o 4. Erinäiset Kasarmin- ja Korkeavuorenkatujen eteläpäässä sekä Vuorimiehenkadun länsipäässä olevien talojen omistajat olivat v. t. vesijohtohallitukselta anoneet, että kaupungin vesijohto ulotettaisiin Vuorimiehenkadun talosta n:o 17 Kasarminkadun taloon n:o 4. Sen jälkeen kun insinööri R. Huber mainitun hallituksen toimeksiannosta oli laatinut työn kustannusarvion, hallitus esitti, että kaupunginvaltuusto myöntäisi hallitukselle 5,000 markan määrärahan kyseiseen tarkoitukseen; uusi putkijohto vedettäisiin sitten vinosti Vuorimiehen- ja Kasarminkatujen kulmauksessa olevan kolmikulmaisen aukion yli ja hallitus oikeutettaisiin edellyttäen että määrärahaa ei ylitetty ulottamaan johto aina Kasarminkadun taloon n:o 8 saakka. Valtuusto hyväksyi ⁹⁾ hallituksen esityksen sen kaikilta osilta.

Vesijohdon ulottaminen Korkeavuorenkadun taloon n:o 25. Pankinjohtaja P. F. W. von Hausenin anomukseen, että Pikku Roobertinkatua pitkin vedetty vesijohto ulotettaisiin Korkeavuorenkatua pitkin viimeksi mainitun kadun taloon n:o 25 asti, kaupunginvaltuusto lähetettyään ¹⁰⁾ sen v. t. vesijohtohallitukseen ja insinööri R. Huberin laadittua työn kustannusarvion myöntyi ¹¹⁾ mainitun hallituksen lausunnon mukaisesti ja

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. syysk. 23 §. — ²⁾ S:n 2 p. marrask. 16 §. — ³⁾ S:n 17 p. helmik. 2 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. huhtik. 13 §. — ⁵⁾ Ks. s. 15. — ⁶⁾ Ks. s. 101. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 22 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. helmik. 6 §. — ⁹⁾ S:n 20 p. huhtik. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 18 p. toukok. 6 §. — ¹¹⁾ S:n 28 p. toukok. 8 §.

myönsi 950 markan suuruisen määrärahan hallituksen käytettäväksi tähän tarkoitukseen.

Vesijohdon ulottaminen Siltasaareen. Tehtailija G. Rieks y. m. Siltasaaren huvilain haltijat olivat v. t. vesijohtohallitukselta anoneet, että kaupungin vesijohtoa jatkettaisiin Unioninkadun pohjoispäästä Siltasaareen. Mainittu hallitus puolsi tämän anomuksen hyväksymistä ja esitti samalla kaupunginvaltuustolle, että tämä työ, jossa vedenalaisen johtoon olisi käytettävä kupariputkia, uskottaisiin insinööri R. Huberin urakalla suoritettavaksi 14,500 markan korvauksesta, minkä ohessa hänet olisi oikeutettava käyttämään tähän tarkoitukseen 750 jalkaa kaupungin omistamia neljän tuuman valurautaputkia. Valtuusto lähetti ¹⁾ asian rahatoimikamariin, joka muilla paikkakunnilla saatujen kokemusten osoitettua, että valurautaiset vedenalaiset johdot olivat tarkoituksenmukaisemmat kuin kupariset, hankki insinööri Huberilta uuden urakkasopimuksen ja ehdotti sen mukaisesti, että työ uskottaisiin insinööri Huberin suoritettavaksi 13,200 markan korvauksesta, että hänelle sen lisäksi maksettava luovutettaisiin edellä mainittu määrä valurautaputkia kaupungin varastosta sekä että myöskin vedenalaisen johtoon käytettäisiin sellaisia putkia. Kamarin esitykseen myöntyen valtuusto päätti ²⁾ merkitä kaupungin vuoden 1881 menosääntöön tarkoitusta varten viimeksi mainitun suuruisen määrärahan.

Palopostien järjestäminen venäläisen teatterin luo. Maistraatti oli venäläisen teatterirakennuksen katselmuksen tapahduttua anonut läänin kuvernööriltä, että mainittu teatteritalon rakennustoimikuntaa kehoitettaisiin antamaan järjestää kuntoon ne kaksi palopostia, jotka luovutettaessa paikkaa teatterille oli määrätty ³⁾ järjestettäväksi rakennuksen edustalle. Sen jälkeen kun toimikunta viitaten erääseen kaupungininsinöörin lausuntoon oli kuvernöörille ilmoittanut, ettei se voinut antaa lopullista selvitystä asiasta, ennen kuin myöhemmin keväällä kokeilla oli saatu selvitettyksi, mikä teho tuli olemaan paikalle järjestetyllä uudella palopostilla, johon vesijohto vedettiin Bulevardikadun alla olevasta putkijohdosta, kuvernööri maistraatin välityksellä lähetti asiaa koskevat asiakirjat kaupungin valtuustolle. Valtuuston sen johdosta lähetettyä ⁴⁾ asian rahatoimikamariin ja kamarin vaadittua siitä lausunnon v. t. vesijohtohallitukselta tämä vesipostin kokeilun jälkeen huomautti, että Bulevardi- ja Albertinkatujen alla oleva putkijohto ei voinut antaa riittävästi vettä tähän tarkoitukseen. Kyseisiin vesiposteihin tuleva vesi olisi sen tähden johdettava Antreankadun alla olevasta putkijohdosta ja johto vedettävä palokujan viereen viimeksi mainitun kadun varrella olevan, teatteritonttiin rajoittuvan tontin kautta. Teatterin pohjoispuolelle olisi sen jälkeen järjestettävä kaksi palopostia, toinen Albertinkadun läheisyyteen ja toinen teatterialueen alapäähän. Hyväksyen tämän ehdotuksen, jota rahatoimikamarikin oli puoltanut, valtuusto päätti ⁵⁾ anoa maistraatin toimenpidettä, jotta molemmat palopostit ja tarpeellinen johto Antreankadun alla olevasta vesijohtoputkesta asianomaisten toimesta tulivat järjestetyiksi kuntoon v. t. vesijohtohallituksen ehdotuksen mukaisesti.

Myöhemmin teatterin johtokunnan toimeenpaneva johtaja, kenraalimajuri A. Tschepurnoff, jolle kenraalikuvernööri oli uskonut ⁶⁾ teatterin

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 9 §. — ²⁾ S:n 12 p. lokak. 12 §. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 103. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 20 p. huhtik. 16 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. toukok. 3 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. toukok. 4 §.

rakennustyön ylivalvonnan, anoi sellaista muutosta kaupunginvaltuuston päätökseen, että palopostit saisi järjestää teatterin eteläpuolelle ja veden niihin johtaa Bulevardi- ja Albertinkatujen putkijohdosta sekä että työn suorittamisen saisi lykätä syyskuun 1 p:ään 1881. Kaupunginvaltuusto hylkäsi ¹⁾ kuitenkin tämän anomuksen sen kaikilta osilta ja päätti samalla maistraatilta anoa, että se ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta palopostit saataisiin kuntoon ennen kuin teatteri uudestaan luovutettiin käytettäväksi.

Tullivarastojen järjestäminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1877 lähettänyt ²⁾ valiokuntaan vtn Liljenstrandin esityksen tullivarastojen järjestämisestä kaupunkiin. Valtuuston vuonna 1880 kehoitettua ³⁾ valiokuntaa jouduttamaan töitään ja valittua ⁴⁾ edesmenneen ⁵⁾ vtn Dalströmin sijaan sen jäseneksi vtn Enebergin valiokunta s. v. antoi mietintönsä ⁶⁾ ja huomautti siinä m. m., että kaupungissa vallitseva tilavien, hyvin sijaitsevien pakkahuone- ja varastomakasiinien puute jo kauan oli vaikuttanut ehkäisevästi sen liike-elämän kehitykseen. Aloitteentekijän ehdotus tavaratelakkain tai t. s., koska telakoita ei tarvittu, yhteisten varastomakasiinien perustamisesta oli sen tähden tuntunut valiokunnasta kaikin puolin huomiota ansaitsevalta. Valiokunnan mielestä tuli kuitenkin tämän ehdotuksen toteuttamisen lähinnä jäädä yksityisen yritteliäisyyden varaan. Kaupungin tuli ainoastaan epäsuorasti edistää yritystä, ennen kaikkea varata tai luovuttaa tarkoitukseen sopivia tontteja ja koettaa tehdä tulevien tavarain tullikäsittely maahantuojille niin mukavaksi kuin mahdollista. Tässä suhteessa oli tärkeätä, että tulli- ja pakkahuone sekä varastomakasiinit rakennettiin toistensa yhteyteen tai lähelle toisiaan syvien ja mukavien satamalaiturien ääreen ja että riittävä alue varattiin niiden vastaista laajentamista varten. Tällainen suunnitelma oli mahdollinen toteuttaa ainoastaan Katajanokan etelärannalla, ainoassa paikassa kaupungissa, joka tarjosi siihen tarpeelliset edellytykset: syvän veden, tilavan sataman, suhteellisen laajan vielä käyttämättömän maa-alueen sekä mahdollisuuden yhteyden aikaansaamiseen rautateiden kanssa. Valtuusto olikin vuonna 1879 päättänyt ⁷⁾ varata tuntuvan osan Katajanokkaa yksinomaan kaupan ja merenkulun tarpeisiin ja sopivia tontteja sieltä erikoisesti varastomakasiinien rakentamiseen sekä antanut insinööri H. Th. Tallqvistille tehtäväksi tämän mukaisesti laatia ehdotuksen Katajanokan uudeksi asemakaavaksi. Siten oli kaupungin taholta tehty mitä toistaiseksi oli voitu, jotta aloitteentekijän ehdotus tulevaisuudessa voitaisiin toteuttaa. Edelleen lausuttuaan, että sen mielestä kyseinen tarkoitus voitiin parhaiten tyydyttää siten, että liikemiesten kesken perustettiin yhtiö, jonka oma pääoma oli riittävän suuri hyvin sisustettujen, kyllin suurten varastomakasiinien rakentamiseen, ja tarkemmin tehtyä selvää tällaisen toimenpiteen eduista, valiokunta huomautti, että kysymystä ei voitu päättää, ennen kuin Katajanokan uutta asemakaavaa koskeva asia oli ratkaistu ja sikäläiset laiturit ainakin osaksi rakennettu.

Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾, ettei esityksen toistaiseksi tullut aiheuttaa toimenpidettä valtuuston taholta.

Kalastajasataman järjestäminen Katajanokalle. Kaupunginvaltuuston vuonna 1879 korkeimpaan paikkaan tekemää anomusta, että kaupunki

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. lokak. 7 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 261. — ³⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 1 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. helmik. 8 §. — ⁵⁾ Ks. s. 2. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7. — ⁷⁾ Ks. s. 2 ja seur. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 4 p. toukok. 13 §.

vapautettaisiin kaupunginasemakaavaan otetun Katajanokalle tulevan kalastaja-alusten sataman rakentamisvelvollisuudesta, senaatti ei ottanut tutkittavakseen, koska kaupunginvaltuuston esittämät toivomukset oli laadittava alamaisten, Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen asetettujen hakemusten muotoon eikä valtuusto jättäessään anomuksia julkisiin vi-rastoihin ollut vapautettu käyttämästä karttapaperia. Saatuaan tästä ilmoituksen siviilioimituskunnalta valtuusto vuonna 1880 päätti ¹⁾, että asiaa koskevat asiakirjat oli uudestaan asianmukaisessa järjestyksessä jät-tävä senaattiin.

Kaupungin katuja uudestaan kivettäessä noudatettava menettely. Talous-arviovaliokunnan ehdotuksesta ²⁾ kaupunginvaltuusto vuoden 1881 ta-lousarvion järjestelyn yhteydessä päätti ³⁾ kehoittaa rahatoimikamaria ottamaan harkittavaksi, miten paraiten voitiin korjata erinäisiä epäkoh-tia, joita oli havaittu siinä menettelyssä, jota noudatettiin kaupungin katuja uudelleen kivettäessä.

Katujen kunnossapidon hoitaminen kaupungin toimesta. Erinäisten kaupungin talojen omistajien anottua maistraatilta, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin kaupungin katujen kiveämis- ja kunnossapitotavan muut-tamiseksi siten, että katujen kunnossapito tulisi kunnan yhteiseksi velvollisuudeksi, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ uskoa asian valmistelun valiokunnalle, johon kuuluivat ⁵⁾ vt Eneberg, kauppias A. F. Wasenius, tehtailija F. W. Grönqvist, oikeuspormestari J. F. Gadd ja ylitirehtööri S. V. Calamnius. — Valiokunta ei antanut mietintöä kertomusvuoden aikana.

Katujen uudestikiveäminen. Maistraatti oli ilmoittanut rahatoimikama-rille, että kaupungin vuonna 1881 oli kivettävä uudestaan seuraavat katu-osuudet, nimittäin Eerikinkatu, Annan- ja Albertinkatujen väliltä, Alber-tinkatu Antrean- ja Lapinlahdenkatujen väliltä, It. Erottaja, It. Henri-kinkatu Aleksanterinkadusta kaasulaitokseen asti, Iso Roobertinkatu taloista n:ot 37 ja 44 Albertinkatuun asti sekä Unioninkatu Et. Esplanaadi-kadun ja Bernhardinkadun väliltä. Kamarin ilmoitettua tämän kaupun-ginvaltuustolle tämän lähetti ⁶⁾ asian talousarviovaliokuntaan, ja talous-arviota järjesteltäessä valtuusto valiokunnan talousarvioletinnössään ²⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti merkitsi ³⁾ kaupungin vuoden 1881 ta-lousarvioon määrärahat seuraavien kadunosien kunnossapitoa varten: Eerikinkatu Lapinlahdenkadun puistikon ja osoiten:on 27 kohdalla, It. Erottaja Erottajan ja Kolmikulmaisen torin kohdalla, It. Henrikinkatu Aleksanterinkadusta viertotiehen sekä Iso Roobertinkatu Albertinkadusta Ison Roobertinkadun ja Punavuorenkadun väliseen itäiseen poikkikatuun saakka.

Puistokadun kiveäminen. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että maistraatti oli velvoittanut kaupungin ja Puistokadun varrella olevien talojen omistajat jokaisen osaltaan vuoden 1880 heinäkuun kuluessa kiveämään Puistokadun ja rakentamaan sille jalkakäytävän, kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ ilmoittaa rahatoimikamarille, että kyseiset työt toistaiseksi kaikki täytyi jättää suorittamatta, koska niitä varten ei ollut määrärahaa käytettävissä, mutta lähetti samalla asian talousarviovaliokuntaan. Maistraatti oli sen ohessa merkinnyt ehdotukseensa vuoden 1881 talousarvioksi 15,000 markan suu-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. maalisk. 21 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 6 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. syysk. 19 §. — ⁵⁾ S:n 14 p. syysk. 8 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. jouluk. 11 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. syysk. 11 §.

ruisen määrärahan mainitun kadun kiveämistä varten ja 22,840 markkaa viemärijohtoon asettamiseksi siihen. Talousarviomietinnössään¹⁾ talousarviovaliokunta kuitenkin ei puoltanut näiden töiden suorittamista, koska se ei pitänyt niitä toistaiseksi ehdottoman tarpeellisina, ja talousarvion järjestelyssä jätettiin²⁾ kumpikin määräraha merkitsemättä vuoden 1881 talousarvioon.

Rautatien kiveäminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 anout³⁾ senaatilta, että Rautatien täydellisen kiveämisen, jonka senaatin aikaisemmin antaman määräyksen⁴⁾ mukaan tuli olla suoritettu loppuun ennen vuoden 1880 päättymistä, edelleen saisi lykätä toistaiseksi. Viimeksi mainittuna vuonna saapui⁵⁾ valtuustolle ilmoitus, että senaatti oli päättänyt sallia, että tien täydellisen kiveämisen sai lykätä vuoden 1882 loppuun, mihin mennessä tämän työn tuli olla loppuun suoritettu.

Kaupungin yleisten paikkain ja katuosuuksien puhtaanapito. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 antanut⁶⁾ eräälle valiokunnalle tehtäväksi valmistella kysymystä kaupungin yleisten paikkain ja katuosuuksien puhtaanapidon järjestämisestä uudella tavalla. Kaupunginvaltuuston vuonna 1880 kehoitettua⁷⁾ valiokuntaa jouduttamaan töitään valiokunta s. v. antoi mietinnön asiasta. Valiokunta käsiteli siinä kolme aikaisemmin esitettyä vaihtopuolista ehdotusta, nimittäin: 1) että katujen puhtaanapidosta huolehtisivat työ- ja vaivaistalon hoidokit, 2) että tähän tarkoitukseen otettaisiin erityistä palkattua miehistöä ja 3) että palomiehistö hoitaisi katujen puhtaanapidon. Ehdotettuaan puolestaan molemmat ensiksi mainitut vaihtoehdot hylättäviksi valiokunta huomautti, että uuteen palojärjestysehdotukseen⁸⁾, jota valtuusto ei vielä ollut lopullisesti käsitellyt, sisältyi määräys, että palokonstaapelit, milloin heidän toimintaansa ei tarvittu palolaitoksen tarkoituksiin, olivat velvolliset kaupungin piirissä tekemään muuta työtä kunnan hyödyksi, kuten lumen luontia ja ajaa kaupungin yleisiltä paikoilta ja kaupungin katuosuuksilta sekä niiden puhtaanapitoa, katujen ja yleisten paikkain huuhtelemista kesän aikana y. m., kuitenkin sellaisin rajoituksin, että tällaisessa työssä sai olla vuorotellen enintään neljäs osa miehistöstä ja neljäs osa palolaitoksen hevosista. Jos tämä määräys hyväksyttiin, oli tarkoitukseen aina käytettävissä 15 miestä ja 3 hevosta, mikä tuntui täysin riittävältä, jos palomiehistöä käytettiin ainoastaan kaupungin keskiosissa olevien yleisten paikkain puhtaanapitoon. Palopäälystön rasitukseksi ei olisi pantava tämän työn valvontaa, vaan konstaapelien olisi suoritettava se ruiskumestarien valvonnan alaisina ja jälkimmäisten saada siitä ylimääräistä korvausta 150 markkaa ja edellisten 60 markkaa vuodessa; kustannukset nousisivat siten yhteensä n. 3,900 markkaan vuodessa. Kaupungin eri osissa hajallaan olevien pienehköjen katuosuuksien puhtaanapito taas voitiin vähäisestä korvauksesta antaa lähellä asuvien talonmestajien hoidettavaksi. Mietintö päättyi ehdotukseen, että valtuusto siinä tapauksessa, että edellä mainittu palojärjestyksen määräys vahvistettiin noudatettavaksi, antaisi rahatoimikamarille tehtäväksi laatia valiokunnan viitoittamien suuntaviivojen mukaisesti asiasta uuden tarkemman ehdotuksen kustannuslaskelmineen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto pani⁹⁾ sen pöydälle, kunnes kaupungin uusi palojärjestys oli hyväksytty ja vahvistettu.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ²⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 6 §. — ³⁾ Ks. s. 31. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 360. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 30 p. maalisk. 9 §. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 410. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 1 §. — ⁸⁾ Ks. s. 136. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 17 §.

Kluuvin kuivattaminen. Esiteltäessä sen valiokunnan mietintöä¹⁾, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut käsittelemään kaupungininsinööri H. Th. Tallqvistin vaihtoehtoja n. s. Kluuvin pääviemärikanavan järjestämiseksi, valtuusto vuonna 1879 oli päättänyt²⁾ rahatoimikamarin välityksellä hankkia silloiselta v. t. kaupungininsinööriltä F. O. Ehrströmiltä lausunnon siitä, missä määrin Kluuvin vesialtaasta Eteläsatamaan kaupungininsinööri Tallqvistin 3:n vaihtoehdoisen suunnitelman mukaan rakennetun pääviemärikanavan aiheuttamat kustannukset lisääntyisivät, jos tämä viemäri jatkettaisiin Katajanokan kanavaan asti.

Vuonna 1880 antamassaan lausunnossa³⁾, johon liittyi läpileikkaus- ja pohjapiirroksia sekä yksityiskohtainen kustannusarvio, silloinen kaupungininsinööri Ehrström ilmoitti Kluuvista Kauppatorin alitse Katajanokan kanavaan johdetun viemärikanavan aiheuttamat kustannukset 26,660 markaksi, jos viemäri johdettiin Katajanokan kanavaan saakka, ja 17,180 markaksi, jos se johdettiin mereen obeliskin ja n. s. kaatterisataman välisen laiturin kohdalle. Jälkimmäiselle suunnalle oli tällöin annettava etusija, koska kanava silloin päättyisi kohtaan, missä vedensyvyys oli 15 jalkaa ja aallokko suhteellisen avoin, jota vastoin Katajanokan kanava oli niin matala ja virta siinä niin heikko, että siinä todennäköisesti syntyisi löyhkääviä kerrostumia, jos viemäri laskisi siihen. Omasta puolestaan kaupungininsinööri Ehrström kuitenkin kannatti laatimaansa neljättä vaihtoehtoista Kluuvin kanalisoinnissuunnitelmaa. Tämän mukaan Kluuvin vesiallas jaettaisiin kahteen osaan, joilla kummallakin olisi oma laskunsa siten, että pääkanava vedettäisiin Hallitus- ja Mikaelinkatujen, Rautatien torin, Wilhelmsbadin tontin ja Kaisaniemen puiston alitse ja yhtyisi viimeksi mainitun koilliskulmassa siihen viemäriin, joka johti Nikolainkadulta Kaisaniemen ja Kasvitieteellisen puutarhan kautta Töölönlahteen Pitkän sillan kohdalle, ja toinen pääviemäri kulkisi Aleksanterin-, Kluuvi- ja Pohjois Esplanaadikatujen sekä Kauppatorin alitse Eteläsatamaan. Näiden molempien pääviemärien kustannusarvio päättyi yhteensä 60,900 markkaan eli 11,450 markkaa yli 3:n vaihtoehdon kustannusarvion; jos Eteläsatamaan vedettyä viemäriä jatkettiin obeliskin ja kaatterisataman väliselle laiturille asti, oli erotus ainoastaan Smk 5,357: 50, koska jatke 4:n vaihtoehdon mukaan olisi mittasuhteiltaan pienempi ja sen tähden tulisi halvemmaksi. Jos Kluuvin allas jaettiin, voitiin m. m. putkien laajuutta supistaa niin paljon, että viemärien kaltevuus voi olla 1 jalka 1,000:ttä kohden, kun se muissa vaihtoehdoissa oli edellytetty 1: 1,500:ksi. Tämä kaltevuuden lisäys tarjosi kaupungininsinöörin käsityksen mukaan huomattavasti suuremmat takeet putkien umpeenliettymistä vastaan. Myöskin itse työn suoritus olisi tuntuvasti helpompaa, jos käytettäisiin mitoittaan pienempää putkiverkkoa.

Sen jälkeen kun rahatoimikamari puolestaan pysyen aikaisemmin antamassaan lausunnossa oli puoltanut 3:tta vaihtoehtoa⁴⁾, kaupunginvaltuusto uudestaan lähetti⁴⁾ asian valiokuntaan⁵⁾, joka aikaisemmin oli sitä käsitellyt. Uudessa mietinnössään⁶⁾ tämä piti 4:tta vaihtoehtoa tarkoituksenmukaisimpana, kun kuivatettavana oli alue, jonka luonnollinen lasku oli niin huono kuin Kluuvin. Tällä suunnitelmalla oli tosin se varjo puoli, että sen suorittaminen aiheutti jonkin verran enemmän kustannuksia ja

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15 v:lta 1879. — ²⁾ Ks. s. 32. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 6 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 357. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9.

että viemäri oli rakennettava yksityisen tontin, Wilhelmsbadin alueen, ja Kaisaniemen puiston kautta, missä sen päälle oli pakko lisätä täyte-
maata. Viimeksi mainitut hankaluudet näyttivät kuitenkin olevan voitetta-
vissa ystävällisen sopimuksen tietä ja sopivin järjestelyin. Mitä taas
kustannuksiin tuli, oli otettava huomioon toisaalta, että kunnossapitokus-
tannukset olivat pienemmät, jos viemäriin kaltevuus oli suurempi, toisaalta
että koko ehdotettu viemärijärjestelmä voitiin rakentaa vasta 20 tai 30
vuoden kuluttua, sen jälkeen kun Kluuvin täyttämisen vahvistettuun
tasoon oli saatu suoritetuksi, mutta että sen Pohj. Esplanaadikadun ja
Kauppatorin välinen osa, joka oli rakennettava mainitun kadun päätetyn
täyttämisen yhteydessä, tulisi huomattavasti halvemmaksi 4:nneen kuin
3:nneen vaihtoehdon mukaisesti suoritettuna. Kun sitä paitsi viemärien
suurempi kaltevuus oli erinomaisen tärkeä niiden tehokkuudelle, valio-
kunta epäröimättä luopuen aikaisemmasta kannastaan puolsi valtuustolle
kaupungininsinööri Ehrströmin suunnitelmaa. Eteläsatamaan laskevan
viemäriin ehdotettua pidentämistä valiokunta kuitenkin siitä aiheutuvien
kustannusten takia ei katsonut voivansa puoltaa.

Sen jälkeen kun mietintö oli julkaistu ¹⁾ painosta kaupunginvaltuusto
valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätti ²⁾:

pääasiallisesti hyväksyä kaupungininsinööri Ehrströmin laatiman Kluu-
vin kanalisoimissuunnitelman, jonka mukaan lasku järjestettäisiin sekä Kai-
saniemen ja Kasvitieteellisen puutarhan kautta että Eteläsatamaan;
viimeksi mainitun viemäriin tuli rakennuskonttorin tarkemmin tutkittua
asian laskea mereen muutamaa sylvä itään päin Kauppatorin ja Lant. rantaka-
dun kulmasta;

että Pohj. Esplanaadikadun ja Kauppatorin alle tulevan mainitun vie-
märijärjestelmän osan laskemisen tuli tapahtua kaupunginvaltuuston päät-
tämän mainitun kadun täyttämisen yhteydessä, mutta että muut työn osat
sai lykätä, kunnes erinäisten Kluuvin katujen vähitellen tapahtuva täyttä-
minen oli tapahtunut; sekä

että Nikolainkadulta Kaisaniemen ja Kasvitieteellisen puutarhan kautta
johtavan viemäriin loppuosa oli tehtävä siten, että se tulevaisuudessa voi
ottaa vastaan myöskin osan Kluuvin altaan vedestä.

Selityksiä Kluuvin kuivattamista koskevissa valitusjutuissa. Läänin
kuvernööri oli vuonna 1879 vaatinut kaupunginvaltuustolta selityksiä niistä
valituksista, joita kultaseppä C. F. Ekholm ja sokerileipurin leski C. W.
Catani yhteisesti sekä kultaseppä J. E. Fagerroos, turkkurit J. F. Lund-
qvist ja E. Fazer, kauppiaan leski W. Ekroos ja kauppias E. J. Willstedt
yhteisesti olivat esittäneet kuvernöörille n. s. Kluuvin kuivattamista sekä
Pohj. Esplanaadikadun ja siihen rajoittuvien katujen korottamista kos-
kevan kaupunginvaltuuston päätöksen johdosta, minkä jälkeen kaupungin-
valtuusto s. v. oli lähettänyt ³⁾ valituskirjelmät rahatoimikamariin. Kama-
rin annettua vuonna 1880 lausunnon asiasta valtuusto antoi ⁴⁾ valiokunnalle,
johon kuuluivat vtt Eneberg, Borenius ja Numell, tehtäväksi laatia ehdo-
tuksen kyseisiksi selityksiksi. Valiokunta antoi sen jälkeen valtuustolle asiasta
lausunnon selitysehdotuksineen, jotka valtuusto muutoksitta hyväksyi ⁵⁾.

Viemärien laskeminen n. s. It. Erottajaan. Lukuisten talonmistajain
esittämän anomuksen n. s. It. Erottajan kanalisoiemisesta kaupunginval-

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. kesäk. 5 §. — ²⁾ S:n 3 p. syysk. 26 §. — ³⁾ Ks. s. 35. —
⁴⁾ Valt. pöytäk. 4 p. toukok. 1 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. kesäk. 4 §.

tuusto lähetti ¹⁾ rahatoimikamariin, joka kuitenkin kertomusvuoden kuluessa ei antanut asiasta lausuntoa.

Viemäriin laskeminen Eerikinkatuun. Erinäisten talonomistajain esittämän anomuksen Annan- ja Lapinlahdenkatujen välisen Eerikinkadun osan kanalisoinnista kaupunginvaltuusto lähetti ²⁾ talousarviovaliokuntaan. Tämä ei kuitenkaan talousarvioletinnössään ³⁾ ottanut anomusta erikseen käsiteltäväkseen, koska rahatoimikamarin ja maistraatin talousarvioehdotuksiin jo sisältyi 8,870 markan suuruinen määräraha Eerikinkadun kanalisoinnista varten ja valiokuntakin puolsi sitä. Talousarvioletinnelyssä valtuusto myönsi ⁴⁾ viemäriin laskemiseen Lapinlahdenkadun tonteilta n:ot 6 ja 7 Eerikinkadun viemäriin mainitun suuruisen määrärahan.

Viemäriin laskeminen Puistokatuun. Oikeusraatimies E. Berghin tekemän anomuksen, että Puistokatuun laskettaisiin viemäri, kaupunginvaltuusto vuonna 1879 oli lähettänyt ⁵⁾ rahatoimikamariin. Vuonna 1880 antamassaan lausunnossa kamari ilmoitti pitäneensä kyseistä viemäriä tarpeen vaatimana ja sen tähden merkinneensä mainitun vuoden talousarvioehdotukseen määrärahan sekä sen rakentamista että Puistokadun kiveämistä varten, mitkä molemmat työt näyttivät paraiten soveltuvan suoritettaviksi samalla kertaa, mutta valtuusto ei ollut ottanut näitä määrärahoja kuluvan vuoden talousarvioon. Koska tarkoitukseen niin ollen ei ollut varoja käytettävissä, valtuusto päätti ⁶⁾, ettei anomus toistaiseksi aiheuttaisi toimenpiteitä.

Kirkkotorin istutukset. Kollegiasessori N. C. Westermarckin y. m. anomuksen, että n. s. Kirkkotorilla olevan aitauksen sisäpuolelta poistettaisiin kaikki pensaat ja niiden sijaan istutettaisiin puita, kaupunginvaltuusto lähetti ⁷⁾ rahatoimikamariin, joka kuitenkin ei antanut asiasta lausuntoa vuoden kuluessa.

Forsbyn tilan tien kunnossapitovelvollisuus. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 lähettänyt ⁸⁾ valiokuntaan rahatoimikamarin antaman lausunnon Forsbyn tilan liian suurena pidetystä tien kunnossapitovelvollisuudesta. Kamari oli siinä m. m. lausunut, että ei ollut toiveita mainitun velvollisuuden lieventämisestä, koska kaupunki nautti viertotiemaksun kanto-oikeutta, mutta samalla ehdottanut, että kaupunki anois oikeutta viimeksi mainitun maksun korottamiseen 4 pennistä 5 penniin hevosesta ajoneuvoineen. Vuonna 1880 antamassaan mietinnössä ⁹⁾ valiokunta lausui m. m., että viertoteiden kunnossapitokustannukset kymmenenä viime vuonna, lainain korot ja kuoletukset mukaan lukien, olivat nousseet keskimäärin 22,712 markkaan, jota vastoin n. s. viertotiemaksuista samaan aikaan oli kertynyt ainoastaan 14,388 markkaa. Kamarin esittämä ehdotus näytti sen tähden ensi silmäyksellä hyvin perustellulta. Sitä vastaan voitiin kuitenkin huomauttaa, että tienkunnossapitovelvollisuuden yleisenä rasituksena aina täytyi aiheuttaa tiettyjä uhrauksia ja että siitä ei saanut tulla kaupungille tulolähdettä, niinkuin todennäköisesti pian kävisi, jos viertotiemaksua korotettaisiin 25 %. Viertotiemaksuissa oli myöskin ollut havaittavissa varmaa ja tuntuvaa lisääntymistä, minkä tähden viertoteiden kunnossapito vastedes tuskin tuli aiheuttamaan mainittavia rasituksia kaupungille.

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. jouluk. 7 §. — ²⁾ S:n s:n 8 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 6 §. — ⁵⁾ Ks. s. 37. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 13 p. tammik. 8 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. marrask. 11 §. — ⁸⁾ Ks. s. 31. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5.

Kun tähän tuli lisäksi kamarin vähemmistön esiin tuoma seikka, että nim. viertotiemaksun korotus olisi varsin raskas eritoten niille, jotka asuivat kaupungin maalla juuri tullien ulkopuolella, valiokunta ehdotti, ettei asia antaisi valtuustolle toimenpiteen aihetta. Tämän mukaisesti valtuusto antoi ¹⁾ kysymyksen raueta.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatoiminta koskevat asiat.

Kaupunginkassan tilaa esittävä taulukko. Rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle rahatoimikonttorin laatiman siirtotilin joulukuun 31 p:ltä 1879 ja siihen liittyvän taulukon kaupungin todellisista tuloista ja menoista samana vuonna. Asia ei aiheuttanut ²⁾ toimenpidettä valtuuston taholta.

Kaupunginkassan tarkastus. Kaupunginkassan tarkastusmiehiksi kaupunginvaltuusto valitsi ³⁾ vtt Borgströmin ja Rudolphin sekä heidän varamiehihksen vtt Laurellin ja Juseliuksen.

Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastus. Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiehiksi valittiin ³⁾ vtt Stenius ja Eskolin sekä heidän varamiehekseen vt Pontán.

Kaupungin vuoden 1879 tilien tarkastus. Sen jälkeen kun tilintarkastajain kertomus kaupungin vuoden 1879 tilien tarkastuksesta ynnä erinäisten viranomaisten sen johdosta antamat selitykset olivat saapuneet kaupunginvaltuustolle ja ne oli julkaistu ⁴⁾ painosta, valtuusto lähetti ⁵⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Laurell, Nybom, Dittmar ja Juselius sekä kollegiasessori N. C. Westermarck. Tähän valiokuntaan lähetettiin ⁶⁾ myöskin eräs poliisikamarin antama samaa asiaa koskeva selitys. Valiokunnan mieltinnön ⁷⁾ saavuttua valtuusto sen mukaisesti myönsi ⁸⁾ rahatoimikamarille ja rahatoimikonttorille sekä kaupungin muille hallintoviranomaisille täyden vastuuvapauden mainitulta vuodelta. Sen ohessa valtuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti:

kehoittaa rahatoimikamaria, ellei kauppias A. Parviainen, joka oli kaupungilta vuokrannut Töölönlahden pohjoisrannalla sijaitsevat huvilapalstat n:o 2 ja 3, antanut hyväksyttävää takausta vuokrasta, menettelemään asian suhteen siten kuin vuokrasopimuksen 12:nnessä kohdassa oli määrätty;

huomauttaa rahatoimikamarille, että eräs tilittämätön 25 markan suuruinen saldo vuodelta 1879 oli otettava huomioon poliisikamarin vuoden 1880 tileissä;

kehoittaa rahatoimikamaria mikäli mahdollista koettamaan saada perityksi erinäisiä vuodesta 1873 asti tileissä siirtyneitä majoitusvarojen jäämiä ja, mikäli tämä ei ollut mahdollista, poistamaan ne tileistä; sekä

kehoittaa rahatoimikamaria sen viedessä kirjaan köyhien osuuksia sakoista ja kertyneistä kolehtivaroista, kamarin huoneiston lattianpesun

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. maalisk. 15 §. — ²⁾ S:n 16 p. maalisk. 8 §. — ³⁾ S:n 13 p. tammik. 19 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. kesäk. 12 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. kesäk. 7 §. — ⁶⁾ S:n s:n 11 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 21 §.

ja nuohoamisen aiheuttamia menoja, ilmoitus-, painatus- y. m. kuluja ottamaan huomioon tilintarkastajain huomautukset.

Kaupunginvaltuuston vuoden 1879 tarverahain tilittäminen. Kaupunginvaltuuston sihteeri antoi valtuustolle laatimansa tilityksen valtuuston vuoden 1879 tarverahoista; tilitys osoitti menoja olleen yhteensä Smk 2,669: 17. Valtuusto päätti ¹⁾ lähettää tilit rahatoimikamariin esitettäväksi kaupungin tilien tarkastajille.

Sakkovarojen tilittäminen. Maistraatti antoi kaupunginvaltuustolle otteet vuosien 1877 ja 1878 sakkovarojen tilityksestä, mikäli se koski köyhien osuuksia mainituista varoista. Asia ei antanut ²⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Oikaisujutussa annettu lausunto. Yleisen revisionioikeuden vaadittua kaupunginvaltuustolta lausuntoa oikaisujutussa, joka koski rahatoimikamarin antamia tilityksiä siviiliviraston leski- ja orpokassalle vuosilta 1877 ja 1878 tulevista varoista, valtuusto antoi ³⁾ valiokunnalle, johon kuuluivat vtt Brummer, Dittmar ja von Christierson, tehtäväksi laatia ehdotuksen vaadituksi lausunnoksi. Valiokunnan ehdotus ei saapunut kertomusvuoden kuluessa.

Suurehkon uudisrakennus- ja järjestelylainan ottaminen. Rahatoimikamari oli vuonna 1878 antamassaan lausunnossa ⁴⁾ korostanut suurehkon kuoletuslainan tarpeellisuutta uuden kaupunginasemakaavan toteuttamiseksi, kaupungin varustamiseksi katetuilla viemärijohdoilla, koulu-, tulli- ja pakkahuonerakennusten y. m. rakentamiseksi ja arvioinut sen määrän n. 3,000,000 markaksi. S. v. asia oli lähetetty ⁴⁾ valiokuntaan, jonka tuli antaa lausunto lainan määrästä ja muista kysymyksen tärkeimmistä kohdista. Valiokunta oli kuitenkin, ennen kuin asiassa muihin toimenpiteisiin ryhdyttiin, katsonut parhaaksi jäädä odottamaan vuonna 1877 asetetun n. s. järjestelyvaliokunnan ⁵⁾ työn tuloksia. Tämän valiokunnan kaupunginvaltuusto kuitenkin lakkautti ⁶⁾ vuonna 1880 ja kehoitti samalla rahatoimikamaria laatimaan yleiskatsauksen lähimmässä tulevaisuudessa suoritettaviin ja lainavaroja vaativiin suurehkoihin uudisrakennus- ja järjestelytoihin. Kamarin annettua sen jälkeen valtuustolle esityksen ⁷⁾ puheena olevan lainan määrästä, joka kamarin yksityiskohtaisen laskelman mukaan oli 3,000,000 markkaa, ynnä kaupungininsinöörin asiasta antaman lausunnon valtuusto lähetti ⁸⁾ asian vuoden 1878 lainavaliokuntaan edelleen valmisteltavaksi. — Tämän valiokunnan mietintö ei saapunut vuoden varrella.

Lainan ottaminen erinäisten rahastojen palauttamiseksi entiselleen. Lisätty kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 päättänyt ⁹⁾, että kaupunki sai ottaa ne varat, jotka tarvittiin, jotta muihin kunnallisiin tarkoituksiin käytetyt vaivais- ja sairaanhoitorahastot saataisiin palautetuksi niiden oikeihin pääomamääriin, lainaksi kahta vuotta pitemmin maksuajoin, ja samalla jättänyt vakinaisen valtuuston tehtäväksi hankkia senaatin talousosaston vahvistuksen tälle päätökselle sekä kaupunkia sitovasti määrätä, keneltä ja millaisin ehdoin laina sopivimmin otettaisiin. Tämän johdosta vakinainen valtuusto vuonna 1880 antoi ¹⁰⁾ talousarviovaliokunnalle tehtäväksi ehdottaa, mihin toimenpiteisiin asian joh-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. tammik. 2 §. — ²⁾ S:n 3 p. syysk. 17 §. — ³⁾ S:n 7 p. jouluk. 6 §. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 375. — ⁵⁾ S:n s. 319. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 1 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1 v:lta 1881. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 14 p. syysk. 6 §. — ⁹⁾ Ks. s. 42. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 7 p. jouluk. 15 §.

dosta oli ryhdyttävä. Valiokunta ehdotti sen jälkeen talousarviomietinnössään ¹⁾, että kaupungin vuoden 1881 tulosäntöön nimikkeeseen Lainoja kahta vuotta pitemmin maksuajoin merkittäisiin vaivashoidon ja kuumesairaalan tarpeisiin lahjoitettujen rahastojen pääomamäärien palauttamiseksi entiselleen tuloerä, määrältään 180,812 markkaa. Tämän ehdotuksen valtuusto talousarvion järjestelyssä hyväksyi ²⁾.

Lainan ottaminen uuden kansakoulutalon rakentamista varten. Käsiteltäessä kysymystä uuden kansakoulutalon rakennuttamisesta Malminkadun tonteille n:ot 1 ja 2 (osoiten:ot 2 ja 4) lisätty kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 päättänyt ³⁾, että kaupunki ottaisi mainittua rakennusyritystä varten 100,000 markan suuruisen lainan kahta vuotta pitemmin maksuajoin, ja jättänyt vakinaisen valtuuston tehtäväksi hankkia tälle päätökselle senaatin talousosaston vahvistuksen ja ratkaista, keneltä ja millaisin maksuehdoin laina oli otettava. Tämän johdosta vakinainen valtuusto vuonna 1880 m. m. antoi ⁴⁾ puheenjohtajalle tehtäväksi tiedustella valtiovarain toimituskunnan päälliköltä, voiko kaupunki toivoa saavansa mainitun lainan valtion varoista ja millaisin ehdoin, sekä hankkia kansakoulujohtokunnalta, joka aikaisemmin oli tarjonnut ⁵⁾ tähän tarkoitukseen kansakoulujen lahjoitetuista varoista enintään 86,000 markan suuruisia lainaa 6 %:n korolla, tiedon siitä, voisiko kaupunki mahdollisesti saada mainituista rahastoista 100,000 markan suuruisen lainan ja voitaisiinko korkoa silloin alentaa. Sen jälkeen kun puheenjohtaja asiaa tiedusteltuaan oli ilmoittanut, että kansakoulujohtokunta ei näyttänyt voivan myöntää kaupungille suurempaa lainaa eikä alemmin koroin kuin edellä mainittiin, mutta että kaupungilla sen sijaan näytti olevan toiveita riittävän suuren kuoletuslainan saamisesta valtiolta 5 %:n korolla, valtuusto päätti ⁶⁾ anoa Hänen Keisarilliselta Majesteetiltaan, että kaupungille yleisistä varoista myönnettäisiin 100,000 markan suuruisen laina 5 %:n korolla ja mieluummin sellaisin maksuehdoin, että kaupunki vuosittain suorittaisi lainamäärälle 7 %:n kuoletusmaksun, josta 5 % korkoa maksamattomalle pääomalle ja loput itse lainan lyhennyksestä. Sen ohessa alistettiin lisätyn kaupunginvaltuuston päätös lainan ottamisesta Hänen Keisarillisen Majesteettinsa tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Valtiovaraintoimituskunnalta saapui myöhemmin ilmoitus, että senaatti oli vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston päätöksen ja samalla myöntänyt kaupungille kuoletusrahastosta tätä rahastoa muuten koskevin ehdoin 60,000 markan suuruisen lainan 10 %:n vuotuismaksua vastaan, josta 5 % oli korkoa maksamattomalle pääomalle ja loput kuoletusta, minkä ohessa senaatti oli antanut valtionkonttorille määräyksen lainan maksamisesta kaupungille, jos tämä ennen heinäkuun loppua ilmoitti haluavansa sen nostaa ja toimitti valtionkonttoriin hyväksytyt laina-asiakirjat. Lähetettyään ⁷⁾ asian rahatoimikamariin valtuusto kamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ⁸⁾ edellä mainituin ehdoin ottaa tarjotun valtion lainan sekä antaa kamarille tehtäväksi sekä ryhtyä siitä aiheutuviin toimenpiteisiin että myös laatiessaan ehdotusta kaupungin vuoden 1881 talousarvioksi tehdä ehdotuksen niiden varain hankkimisesta, jotka valtion lainan lisäksi tarvittiin rakennusyrityksen loppuunsaamiseen.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ²⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 6 §. — ³⁾ Ks. s. 20. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 13 p. tammik. 4 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 343. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 2 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. kesäk. 5 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. kesäk. 10 §.

Väliaikaisen lainan ottaminen järjestely- ja kaduntasoitustöitä varten. Kaupungille oli vuonna 1879 myönnetty ¹⁾ järjestely- ja kaduntasoitustöitä varten 350,000 markan suuruinen valtion laina enintään kahden vuoden ajaksi. Kun mainittua lainaa kuitenkin toistaiseksi ei ollut nostettu, senaatti määräsi vuonna 1880, että jos kaupunki tahtoi käyttää lainaa hyväkseen, asianomaisten ennen heinäkuun loppua tuli ilmoittaa siitä valtionkonttoriin ja samalla antaa täydelliset laina-asiakirjat ynnä ilmoitus siitä, milloin ja miten suurissa osissa laina tultiin nostamaan. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto antoi ²⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi viipymättä ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin lainan nostamiseksi sekä määrätä ajankohdat, jolloin, ja erät, joissa se oli nostettava.

Henkilökohtaisen vaivaismaksun perusteet. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 asettanut ¹⁾ valiokunnan antamaan lausunnon s.v. maaliskuun 17 p:nä yleisestä vaivaishoidosta annetussa asetuksessa säädetyn henkilökohtaisen vaivaismaksun määrästä ja sen kantamisen perusteista. Valiokunnan vuonna 1880 annettua mietinnön ³⁾ asiasta valtuusto siinä esittelyjen ehdotusten mukaisesti päätti ⁴⁾:

vahvistaa henkilökohtaisen vaivaismaksun määrän toistaiseksi 1 markaksi mieheltä ja 50 penniksi naiselta;

että mainitun maksun maksuunpanon ja kantamisen tuli tapahtua valtionverojen kannon yhteydessä sen vuoden henkiluettelujen nojalla, jolta maksu kannettiin, ja että tällöin oli otettava huomioon, että niitä, jotka 64 vuoden ikään ehtineinä olivat vapautetut henkirahain maksamisesta, oli pidettävä työkyvyttöminä ja siis vapaina kyseisen maksun suorittamisesta;

että henkilökohtaista vaivaismaksua ei ollut kannettava vuonna 1880; anoa maistraatilta, että maistraatti koettaisi tehdä henkikirjoittajan kanssa sopimuksen siitä, että tämä erityisestä palkkiosta, jota varten valtuusto käyttövaroistaan myönsi 100 markkaa, henkikirjoituksessa laatisi ja antaisi kaupungin rahatoimilaitokselle erityisen luettelon henkilöistä, jotka henkikirjoituksen toimittamisvuotta edeltäneenä vuonna olivat täytäneet 15 vuotta; sekä

antaa rahatoimikamarille tehtäväksi yksissä neuvoin kaupunginkamreerin kanssa ryhtyä toimenpiteisiin, jotka näitä päätöksiä täytäntöön pantaessa voitiin havaita tarpeellisiksi.

Kaupungin osuus vuoden 1879 paloviinaverosta. Maistraatin ilmoitettua, että kaupungille tuleva osuus vuoden 1879 paloviinaverosta oli Smk 5,246: 69, kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ osoittaa mainitun rahamäärän kansankirjaston ja lukusalin hyväksi.

Vuoden 1879 koiravero. Maistraatti lähetti kaupunginvaltuustolle luettelon henkilöistä, jotka vuonna 1879 olivat kaupungissa verotettaviksi ilmoittaneet omistamiaan koiria, ja esitti, että aktuaari A. Grönholmille, joka oli ottanut vastaan ilmoitukset, laatinut luettelon ja tilittänyt tällöin annetut varat, 220 markkaa, määrättäisiin maksettavaksi 20 markan suuruinen palkkio. Valtuusto myönsi ⁶⁾ aktuaari Grönholmille ehdotetun palkkion.

Kaupungin kantotoimen järjestelyyn tehdyt muutokset. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 asettanut ⁷⁾ valiokunnan ehdottamaan tarpeellisia muutoksia, jotta kaupungin sekä tuulaaki- että taksoitettujen verojen kanto saataisiin suoritetuksi varmasti sekä aiheuttaen mahdollisimman vähän

¹⁾ Ks. s. 42. — ²⁾ Valt. pöytäk. 8 p. kesäk. 10 §. — ³⁾ Valt.pain. asiakirj. n:o 2. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 24 p. helmik. 5 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. marrask. 14 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. helmik. 1 §. — ⁷⁾ Ks. s. 45.

kustannuksia ja ajanhukkaa. Vuonna 1880 antamassaan mietinnössä ¹⁾ valiokunta veroöyrien perusteella maksettavien kunnallisverojen suhteen ehdotti, että valtuusto päättäisi: 1) anoa senaatilta vahvistusta sellaiselle kaupungin rahatoimikamarin ohjesäännön 13 §:n muutokselle, että 5 %:n veronkorotus oli suoritettava, ellei erääntynyttä veromäärää maksettu määrätyn ajan kuluessa; 2) anoa maistraatilta, että maistraatti kehoittaisi taksoitus- ja tarkastuslautakuntia järjestämään työnsä siten, että taksoitusluettelot voivat valmistua ennen kuluvan vuoden loppua; 3) kehoittaa rahatoimikamaria mikäli mahdollista sovittamaan kunnallisverojen ensimmäisen kantokauden toukokuuksi sekä harkitsemaan, voitaisiinko taksoitusluettelot tätä tarkoitusta varten laatia siten, että niitä samalla voitiin käyttää kantoluetteloina; sekä 4) kehoittaa kamaria määräämään niin pitkät kantokaudet, että niille maksuvelvollisille, jotka olivat laiminlyöneet heille määrätyn maksupäivän, jäi vielä vähintään neljä päivää, joina he voivat kaupunginkassaan suorittaa veronsa. Tuulaaki- ja liikennemaksujen suhteen valiokunta esitti, että valtuusto kehoittaisi rahatoimikamaria koettamaan toimia siten, että nämä maksut nopeammin kertyisivät kaupunginkassaan; erityisesti kamarin huomio oli kohdistettava siihen, että jäämäluettelo mikäli mahdollista oli laadittava viikoittain ja verojäämät viipymättä ulosottotietä perittävä sekä että vaakamestarien luettelot heidän kunakin viikkona lähettämistään verolipuista oli järjestettävä niin, että niitä samalla voitiin käyttää jäämäluetteloina.

Kaupunginvaltuusto palautti ²⁾ asian valiokuntaan kehoittaen sitä tarkemmin tutkimaan edellä 1:ssä ponnassa ehdotetun toimenpiteen laillisuutta ja valtuutti sen tällöin ottamaan apujäsenikseen joitakin lainopillisesti sivistyneitä henkilöitä. Valiokunnan tämän johdosta kutsuttua jäsenikseen ylitirehtööri S. V. Calamniuksen, professori L. H. S. Mechelinin ja esittelijäsihteeri E. Hjeltin, molemmat ensiksi mainitut antoivat valiokunnalle yhteisen kirjallisen lausunnon, joka päättyi selitykseen, että ehdotus, jonka mukaan kunnallisveron korotus määrättäisiin seuraukseksi sen suorittamisen laiminlyömisestä määräaikaana, oli maan veronkantojärjestelmälle vieras ankaruustoimenpide sekä että sellaista säännöstä ei voitu saattaa voimaan lisäyksenä rahatoimikamarin ohjesääntöön, vaan se oli katsottava itse kunnallisasetuksen lisäykeksi tai muutokseksi ja siis saatava aikaan lainsäädännöllä. Esittelijäsihteeri Hjelt taas katsoi, että ehdotettu sakkomääräys jonkin verran muutetussa muodossa voitiin ja tuli jättää senaatin harkinnan varaan. Omaksuen viimeksi mainitun mielipiteen valiokunta antamassaan lausunnossa ehdotti edellä mainitun 1:sen ponnin sanamuotoa muutettavaksi sikäli, että siinä mainittua 5 %:a verolipun määrästä nimitettäisiin kaupunginkassaan ulosottokustannusten korvaukseksi maksettavaksi sakoksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto hylkäsi ³⁾ valiokunnan 1:ssä ponnassa esittämän ehdotuksen sekä alkuperäisessä että muutetussa muodossaan, mutta hyväksyi valiokunnan muut ehdotukset.

Hankittuaan myöhemmin rahatoimikamarilta, rahatoimikonttorilta ja vaakamestareilta lausunnot asiasta maistraatti antoi rahatoimikamarille tehtäväksi panna täytäntöön kaikki sen suhteen tehdyt ehdotukset lukuun

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3. — ²⁾ Valt. pöytäk. 30 p. maalisk. 17 §. — ³⁾ S:n 20 p. huhtik. 15 §.

ottamatta ehdotusta, että vaakamestarien verolippuluetteloja samalla käytettäisiin jäämälueetteloina, minkä ehdotuksen maistraatti hylkäsi ¹⁾).

Kunnallisverojen kanto. Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾), että vuoden 1879 kunnallisverojen kantoa varten järjestettäisiin kaksi kantokautta. Ensimmäinen näistä olisi kesäkuun alussa ja toinen syyskuun alkupuolella, ja kamarille annettiin tehtäväksi määrätä kantopäivät.

Suoritettujen kunnallisverojen palauttaminen. Kaartin kasarmin ja sairaalan sekä ordonanssitalon maksettavaksi pantujen kunnallisverojen suorittamiseksi oli vuosina 1876 ja 1877 yleisistä sotilasvaroista etukäteen annettu yhteensä Smk 3,318: 61, kunnes kysymys, saiko tällaisia veroja panna valtion ja yleisten laitosten rakennuksista maksettavaksi, oli lopullisesti ratkaistu. Kysymyksen tultua ratkaistuksi siten, että kunnallisveroja ei saanut määrätä kyseisille rakennuksille, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ läänin kuvernöörin anomuksesta antaa suorittaa takaisin edellä mainitut rahamäärät.

Vapautus kunnallisveroista. Talouskoulun johtokunnan tekemän anomuksen, että koulu vapautettaisiin suorittamasta kunnallisveroja kaupungille omistamastaan Estnäskadun (Vironkadun) n:ossa 6 (osoiten:o 3) sijaitsevasta talosta, kaupunginvaltuusto epäsi ⁴⁾).

Sokerin, kahvin ja väkijuomain liikennemaksun poistaminen. Vt Rudolph teki viitaten kilpailuun Hangon kanssa esityksen sokerin, kahvin ja väkijuomien liikennemaksujen poistamisesta toistaiseksi, ja valtuusto lähetti ⁵⁾ tämän esityksen samaan valiokuntaan ⁶⁾), joka oli laatinut voimassa olevan liikennetaksan ehdotuksen. Sen johdosta antamassaan lausunnossa valiokunta huomautti, että Hangon kilpailuun sisältyvä vaara oli omansa herättämään levottomuutta tulevaisuuden suhteen, varsinkin sen jälkeen kun oli alkanut tulla tavaksi, että tavaroita tuotiin meritse Hankoon, tullattiin siellä ja sen jälkeen heti vietiin samoilla laivoilla varsinaiseen määräpaikkaansa, Helsinkiin. Siten oli maahantuojille käynyt mahdolliseksi itselleen sangen edullisesti tuoda tavaroita Helsinkiin Hangon kautta. Viime aikoina oli varsinkin kahvin tuonti Hangon kautta selvästi lisääntynyt, jota vastoin sama tuonti suoraan Helsinkiin oli vähentynyt. Valiokunta ei kuitenkaan tahtonut puoltaa esityksen tekijän ehdotusta, jonka toteuttaminen tosin kilpailun kannalta voisi olla edullinen, mutta toisaalta myöskin voisi aiheuttaa kaupungille tuntuvan tappion, vaan oli sitä mieltä, että epäkohta oli korjattava koettamalla saada edellä mainitun tavan edellytykset poistetuksi. Sen oli aiheuttanut se seikka, että Hanko oli vapaasatama, jossa mitkään maksut eivät rasittaneet liikennettä. Senaatti oli näet m.m. toistaiseksi myöntänyt Hangon kaupungille 8,000 markan suuruisen vuotuisen määrärahan korvaukseksi tuulaakista ja muista satamamaksuista, ilmeisesti pyrkiin siten lisäämään Hangon radan liikennettä ja edistämään Venäjälle Hangon kautta suuntautuvaa kauttakulkuliikennettä. Koska kuitenkin rautateille ei ollut mitään hyötyä siitä, että Hankoon saapui tavaroita ainoastaan tullattaviksi ja edelleen meritse kuljetettaviksi Helsinkiin, ei valtion edun mukaista enää näyttänyt olevan pitää kiinni käytäntöön otetusta järjestelmästä, joka oli vahingoksi kaikille läheisille rannikkokaupungeille. Valiokunta ehdotti sen tähden, että kaupunginvaltuusto tekisi Hänen Kei-

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 5 §. — ²⁾ S:n 20 p. huhtik. 7 §. — ³⁾ S:n 16 p. maalisk. 12 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. tammik. 13 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. toukok. 8 §. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 58.

sarilliselle Majesteetilleen esityksen, jossa kosketeltaisiin edellä mainittuja epäkohtia ja viitattaisiin niihin haittoihin ja suoranaisiin tappioihin, joita poikkeusetujen myöntäminen Hangolle oli aiheuttanut Helsingille ja muille läheisille rannikkokaupungeille. — Valtuusto hyväksyi ¹⁾ valiokunnan ehdotuksen ja antoi samalla sille tehtäväksi laatia ehdotuksen puheena olevaksi esitykseksi. Myöskin valiokunnan tämän johdosta laatiman ehdotuksen valtuusto sittemmin hyväksyi ²⁾.

Satamamaksujen alennus. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 lähettänyt ³⁾ rahatoimikamariin merikapteeni L. Th. Krogiuksen 12 kotimaisen höyrylaivayhtiön edustajana esittämän anomuksen, että säännöllisesti kulkevien höyryalusten satamamaksua alennettaisiin 40 %. Vuonna 1880 antamassaan lausunnossa kamari ehdotti anomukseen myönnettäväksi sikäli, että säännöllisesti kulkeville höyryaluksille, jotka passituksella tekivät matkoja ainoastaan Suomen- ja Pohjanlahden yli Tukholmaan saakka sekä Lyypekkiin, toistaiseksi myönnettäisiin 20 %:n alennus satamamaksun määrästä. Asia lähetettiin ⁴⁾ sen jälkeen vielä valiokuntaan ⁵⁾, joka oli laatinut voimassa olevan liikennetaksan ehdotuksen. Suoraan valtuuston kansliasta lähetettiin tähän valiokuntaan lausunnon antamista varten sitä paitsi kauppias H. Donnerin toiminimen Bailey & Leetham edustajana tekemä anomus satamamaksun alentamisesta siten, että mainitun yhtiön laivoilta, jotka ylläpitivät liikenneyhteyttä Lontoon, Hullin ja Helsingin välillä, niiden saapuessa mukanaan puoli lastia tai vähemmän veloitettaisiin ainoastaan puoli maksua, jota vastoin, jos niillä oli enemmän kuin puoli lastia, oli suoritettava koko maksu. Valiokunnan lausunto päättyi ehdotukseen, että alukset, jotka tekivät säännöllisiä matkoja Suomen- ja Pohjanlahden yli aina Tukholmaan asti sekä Lyypekkiin ja tällöin vähintään joka neljäs viikko poikkesivat Helsinkiin, toistaiseksi saisivat 40 %:n alennuksen voimassa olevassa liikennetaksassa säädetyistä satamamaksuista, jotka kannettiin tonnilta ja matkalta, samoin kuin että herrojen Baileyn & Leethamin höyrylaivoille toistaiseksi myönnettäisiin 40 %:n alennus säädetyistä satamamaksuista, jos ne ylläpitivät säännöllistä yhteyttä Englannin ja Helsingin välillä vähintään joka neljäs viikko. — Valtuusto hyväksyi ⁶⁾ valiokunnan ehdotuksen sellaisin muutoksin sen jälkimmäiseen osaan, että jokaisen laivanvarustusliikkeen, joka ylläpiti höyrylaivayhteyttä Englantiin, toistaiseksi tuli saada 40 %:n alennus voimassa olevista satamamaksuista.

Borgå—Helsingfors ångbåtsaktiebolag'in anomuksen höyrylaiva Runebergin satamamaksujen alentamisesta siten, että niitä määrättäessä sovellettaisiin samoja laskuperusteita, jotka olivat voimassa saaristoliikennettä välittäviin höyrylaivoihin nähden, valtuusto lähetettyään ⁷⁾ sen edellä mainittuun valiokuntaan sen epäävän lausunnon mukaisesti hylkäsi ¹⁾.

Vapautus vesijohtomaksuista. Talouskoulun johtokunnan v. t. vesijohtohallitukselle osoittaman anomuksen, että sen Estnäsinkadun tontilla n:o 6 (osoiten:o 3) sijaitseva talo vapautettaisiin suorittamasta vesijohtomaksuja, minkä anomuksen mainittu hallitus oheistaen oman epäävän lausuntonsa oli lähettänyt kaupunginvaltuustolle, valtuusto tämän mukaisesti epäsi ⁸⁾.

Lyhennysluettelujen tarkastus. Maistraatin annettua kaupunginvaltuuston tarkastettavaksi vuoden 1879 henkirahojen ja suostuntavarojen

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 10 §. — ²⁾ S:n 8 p. kesäk. 13 §. — ³⁾ Ks. s. 50. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 16 p. maalisk. 11 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 58. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 20 p. huhtik. 10 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. toukok. 7 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. helmik. 2 §.

lyhennysluettelot valtuusto antoi¹⁾ luettelujen tarkastuksen tehtäväksi valiokunnalle, johon kuuluivat vtt Tallgrén, Sandberg ja Stenius. Sen jälkeen antamassaan lausunnossa valiokunta ehdotti, että valtuusto ilmoittaisi maistraatille, että kaupunginvoutien antamat ilmoitukset henkilöistä, joita ei ollut tavattu, mikäli valtuustolla oli tiedossaan, todennäköisesti olivat oikeat, mutta samalla maistraatin välityksellä anoa vapautusta kunnallislautakunnille lokakuun 10:ntenä 1876 päivätyssä senaatin kierto-kirjeessä määrätystä velvollisuudesta antaa todistuksia siitä, että henkilöt, joita kaupunginvoutien ilmoituksen mukaan valtion veroja ulosotettaessa ei ollut tavattu, eivät asuneet eivätkä oleskelleet kunnassa. — Asiaa esiteltäessä valtuusto päätti²⁾ lyhennysluettelujen palauttamisen yhteydessä lähettää maistraatille yllä mainitun ilmoituksen, mutta olla tekemättä edellä selostettua anomusta.

Ruokatarvarain myynnistä maston vieressä suoritettavien maksujen taksa. Käsiteltäessä erästä elinkeino-oikeuksista suoritettavia maksuja koskevaa asiaa kaupunginvaltuusto vuonna 1879 oli antanut³⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi laatia ja antaa valtuustolle ehdotuksen niiden elinkeinomaksujen taksaksi, jotka ulkomaalaisen uuden elinkeinolain mukaan oli suoritettava oikeudesta myydä kaupungin satamassa maston vieressä maahan tuomiaan ruokatarvaroita. Kamarin pyydettyä ja saatua satamapteenilta tällaisen taksan ehdotuksen ja sen jälkeen lähetettyä valtuustolle oman ehdotuksensa valtuusto hyväksyi⁴⁾ kamarin ehdotuksen sellaisenaan ja päätti lähettää maistraatille tiedon tästä sekä anomuksen, että päätös saatettaisiin asianomaisten tietoon.

Myöhemmin saapui kaupunginvaltuustolle senaatin siviilitoimituskunnalta ilmoitus, että senaatti ei ollut ottanut asiaa tutkittavakseen, koska valtuuston Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen esittämät toivomukset oli laadittava Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen osoitetun alamaisen anomuksen muotoon ja leimapaperille. Tämän johdosta valtuusto päätti⁵⁾ puheena olevassa asiassa tehdä Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen alamaisen anomuksen, joka maistraatin ja läänin kuvernöörin välityksellä toimitettaisiin senaatille. — Taksaa ei vahvistettu kertomusvuoden kuluessa.

Valtionavustus palolaitoksen ylläpitoon. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 anonut⁶⁾ senaatilta, että valtio ja yliopisto vuoden 1878 alusta ottaisivat osaa kaupungin palolaitoksen aiheuttamiin menoihin suorittamalla edellinen 7,000 markkaa ja jälkimmäinen 1,700 markkaa vuosittain. Vuonna 1880 siviilitoimituskunta ilmoitti⁷⁾ senaatin tähän myöntyen päättäneen, että toistaiseksi ja vuodesta 1878 lähtien maksettaisiin kaupunginkassaan Venäjän ja Suomen valtion sekä yliopiston rakennusten osalta 8,700 markan suuruinen vuosiavustus palolaitoksen ylläpitoon. Siitä oli 8,210 markkaa maksettava Suomen valtion varoista ja 490 markkaa jäisi Venäjän valtion suoritettavaksi sellaisista valtion rakennuksista, jotka eivät olleet tarkoitettut sotilaallisiin tarpeisiin, nimittäin Aleksanterin kimnaasista ynnä siihen kuuluvista asuinrakennuksista, venäläisen tyttökoulun talosta ja venäläisestä teatteritalosta.

Myöhemmin siviilitoimituskunta sen avustuksen osan suhteen, joka Venäjän valtion tuli suorittaa, ilmoitti⁸⁾, että kenraalikuvernööri oli

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. lokak. 2 §. — ²⁾ S:n 23 p. marrask. 18 §. — ³⁾ Ks. s. 44. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 16 p. maalisk. 10 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. marrask. 15 §. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 384. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 4 p. toukok. 9 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. kesäk. 4 §.

kehoittanut Suomessa toimivien venäläisten oppilaitosten neuvottelevaa toimikuntaa ryhtymään toimenpiteisiin edellä mainittujen kahden koulun osalle tulevan avustuksen osan suorittamiseksi sekä antanut venäläisen teatteritalon isännöitsijälle, kenraalimajuri A. Tschepurnoffille, tehtäväksi huolehtia avustuksen suorittamisesta teatteritalon osalta; viimeksi mainittu avustus oli kuitenkin maksettava vain vuoden 1880 alusta lukien, minkä vuoden kuluessa talo oli valmistunut. Koska kaupunki siis vastoin odotusta ei tullut saamaan teatteritalon osalta avustusta vuosilta 1878 ja 1879, senaatti oli määrännyt yleisistä varoista maksettavaksi kaupunginkassaan 600 markan vahingonkorvauksen.

Huoneiden vuokraaminen tilapäistä sotilasmajoitusta varten. Tehdystä esityksestä kaupunginvaltuusto oikeutti ¹⁾ majoituslautakunnan vuokravuodeksi 1880—81 entisin ehdoin, siis 4,000 markan vuosivuokrasta, pidentämään leskirouva M. Kleineh'n kanssa tehdyn vuokrasopimuksen huoneiden vuokraamisesta sotilashenkilöille, joilla tilapäisesti virka-asioissa kaupungissa oleskellessaan oli oikeus majoitukseen.

Oikeudeton vuokratrahain tilaus majoitetulle sotaväelle. Kenraalimajuri Behrens, joka oli erityisiä tehtäviä varten Suomen sotilasspiirin joukkojen komentajan palveluksessa, oli kaupungin komentajan asianmukaisesti vahvistamien tilausten perusteella elokuun 17 p:stä 1878 maaliskuun 1 p:ään 1880 nostanut kaupungilta vuokratrahoja yhteensä Smk 5,074: 58. Kun hänen kuitenkin oli todettu oleskelleen kaupungissa ainoastaan lyhyen ajan ja tiedettiin, ettei hän tällöin ollut vuokrannut asuntoa, majoituslautakunta oli katsonut, että hänellä oli oikeus ainoastaan luontoismajoitukseen siinä asunnossa, joka Kleineh'n hotellista oli vuokrattu tilapäisissä tehtävissä kaupungissa oleskeleville sotilashenkilöille, ja oli sen tähden kieltäytynyt enää suorittamasta hänelle vuokratrahoja. Kenraalimajuri Behrens oli tämän johdosta anonut läänin kuvernööriltä, että lautakunta velvoitettaisiin antamaan hänelle vuokratrahoja niin kauan kuin hän oli edellä mainitussa virassa, mutta kuvernööri oli sen jälkeen kun oli selvitetty vuokratrahojen sisältyvän kenraalimajuri Behrensin palkkaan antamassaan tuomiossa vapauttanut lautakunnan maksamasta hänelle vuokran korvausta. Koska niin ollen oli todettu kenraalimajuri Behrensin oikeudetta nostaneen edellä mainitun määrän, lautakunta ilmoitti asian kaupunginvaltuustolle, jotta se voisi ryhtyä sopiviksi katsomiinsa toimenpiteisiin.

Valtuusto palautti ²⁾ asian majoituslautakuntaan, jonka kuvernöörin tuomion saatua lain voiman tuli ilmoittaa se valtuuston uudestaan käsiteltäväksi.

Palkankorotusanomuksia. Maistraatinsihteerin, maistraatinnotariusten ja kaupunginpalvelijain tekemät kolme palkankorotusanomusta valtuusto lähetti ³⁾ talousarviovaliokuntaan. Tämän talousarviomietinnössään ⁴⁾ antamien lausuntojen mukaisesti valtuusto sittemmin talousarvion järjestelyssä epäsi ⁵⁾ anomukset.

Vaivaishoitojohtokunnan tekemän esityksen palkankorotuksen myöntämisestä mainitun johtokunnan vahtimestarille kaupunginvaltuusto lähetti ⁶⁾ talousarviovaliokuntaan, jonka talousarviomietinnössään ⁴⁾ antaman lausunnon mukaisesti valtuusto talousarvion käsittelyssä myöntyi ⁶⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. maalisk. 7 §. — ²⁾ S:n 21 p. jouluk. 11 §. — ³⁾ S:n 23 p. marrask. 7 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 6 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. marrask. 8 §.

siihen korottaen mainitun vahtimestarin palkkion 400 markasta 600 markkaan.

Käännöspalkkio. Yhteisen maistraatin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ senaatin kielenkääntäjälle R. N. Hernbergille 100 markan palkkion voimassa olevan poliisijärjestyksen kääntämisestä venäjänkielen.

Palolennättimen järjestäminen. Vapaaehtoisen palokunnan tekemän ehdotuksen palolennättimen järjestämisestä kaupunkiin kaupunginvaltuusto lähetti ensin rahatoimikamariin ²⁾ ja sen jälkeen palotoimikuntaan ³⁾ kehoittaen viimeksi mainittua antamaan laskelman puheena olevan yrityksen aiheuttamista kustannuksista. Toimikunnan annettua pyydetyn kustannusarvion, joka päättyi 18,550 markkaan, valtuusto edelleen lähetti ⁴⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vt Wasastjerna, insinööri J. Forsman ja yli-insinöörimekaniikko, hovineuvos A. W. Lindfors. — Valiokunta ei antanut mietintöä vuoden varrella.

Puhelimen johtaminen palotorneihin. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁵⁾ palotoimikunnan tekemään anomukseen, että siinä tapauksessa, että kaupunkiin saatiin aikaan yleinen puhelinlaitos, puhelin johdettaisiin palotorneihin ja palolaitoksen menosääntöä sen johdosta korotettaisiin 200 markkaa. Vuoden 1881 talousarvion järjestyksessä valtuusto kuitenkin tästä päätöksestä luopuen päätti ⁶⁾ palauttaa asian palotoimikuntaan ja antaa tälle toimeksi hankittuaan tarkempia tietoja tehdä mahdollisesti tarpeelliseksi havaitsemansa uuden esityksen asiasta.

Hakasalmenkadun tontin n:o 1 kauppahinnan luovuttaminen vapaaehtoiselle palokunnalle. Rahatoimikamari oli vuonna 1878 julkisella huutokaupalla myynyt ⁷⁾ II kaupunginosan korttelissa n:o 97 sijaitsevan Hakasalmenkadun tontin n:o 1 (osoiteno 3) julkisella huutokaupalla ravintoloitsija G. Blomqvistille Smk:n 14,552: 10 kauppahinnasta ja m. m. ehdoin, että ostajan tai hänen oikeudenomistajansa neljän vuoden kuluessa lukien s. v. syyskuun 1 p:stä oli rakennettava sille viisikerroksinen kivitalo, joka oli tarkoitettu matkustajahotelliksi. Ravintoloitsija Blomqvist oli kuitenkin huomannut rakennussuunnitelmansa toteuttamisen itselleen mahdottomaksi ja oli tarjonnut tontin vapaaehtoisen palokunnan lunastettavaksi 18,000 markan kauppahinnasta. Tämän johdosta mainitun palokunnan toimikunta vuonna 1880 anoi kaupunginvaltuustolta, että jos kunta päätti ostaa kyseisen tontin rakentaakseen sille kalustovarikon ynnä kunnan kokous- ja lukuhuoneiston, ravintoloitsija Blomqvistin suorittama kauppahinta maksettaisiin kunnalle ja edellä mainitut tontin rakennuttamista koskevat ehdot peruutettaisiin. Rahatoimikamari, jolta sen jälkeen pyydettiin ⁸⁾ asiasta lausuntoa, ei katsonut voivansa luopua aikaisemmin lausumastaan käsityksestä ⁷⁾, että puheena oleva tontti olisi varattava kaupan ja matkustavaisten sekä yleensä liikenteen tarpeita tyydyttämään aiotulle rakennukselle, minkä tähden kamari ehdotti vapaaehtoisen palokunnan toimikunnan anomuksen evättäväksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto kuitenkin hyväksyi ⁹⁾ toimikunnan anomuksen sen kaikilta osilta.

Lisäys poliisilaitoksen tarverahoihin. Ottaen huomioon, että poliisilaitoksen tarverahat useana vuonna oli havaittu riittämättömiksi, poliisi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. maalisk. 8 §. — ²⁾ S:n 16 p. maalisk. 14 §. — ³⁾ S:n 18 p. toukok. 10 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. jouluk. 9 §. — ⁵⁾ S:n s:n 8 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. jouluk. 6 §. — ⁷⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 328. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 30 p. maalisk. 20 §. — ⁹⁾ S:n 4 p. toukok. 7 §.

kamari anoi rahatoimikamarilta, että kaupunki suorittaisi mainitulle laitokselle luovutettujen huoneistojen lattiainpesusta sekä sisäikkunain ponnasta ja otosta aiheutuvat kustannukset. Rahatoimikamarin ehdotettua tämän anomuksen hyväksyttäväksi kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ kuluvaaksi vuodeksi enintään 400 markan lisäyksen poliisilaitoksen tarverahoihin ja antoi rahatoimikamarille tehtäväksi merkitä tarkoitukseen tarvittavan määrärahan vuoden 1881 talousarvioehdotukseen.

Rokkokulkutaudin vastustaminen. Tehdystä esityksestä kaupunginvaltuusto oikeutti ²⁾ terveyslautakunnan käyttämään rokkoon sairastuneiden henkilöiden sairaalahoidosta aiheutuviin ylimääräisiin kustannuksiin n. 2,000 markan suuruisen säästön, jonka odotettiin jäävän kaupungin sairaalain määrärahaista.

Väenlaskennan järjestäminen. Tilastollisen toimiston esityksestä senaatti oli päättänyt, että Helsingin, Turun, Viipurin ja Tampereen kaupungeissa lokakuun 1 p:nä 1880 sai asianomaisen kuvernöörin tai viranomaisen johdolla panna toimeen todellisiin oloihin perustuvan väenlaskennan ehdoin, että nämä kaupungit sitoutuivat ottamaan osaa laskennasta aiheutuviin kustannuksiin. Tällöin oli Helsingin kaupungin puolestaan palkattava työapulaiset ja palveluskunta sekä hankittava väenlaskentakanslioiaksi kaupungista tarvittavat huoneistot ja yhdessä muiden edellä mainittujen kaupunkien kanssa suoritettava kolmannes niistä enintään 6,000 markaksi arvioiduista kustannuksista, jotka aiheutuivat paperin hankkimisesta ja lomakkeiden painatuksesta koko laskentaa varten. Uudenaan läänin kuvernöörin pyydettyä kaupunginvaltuustolta lausuntoa asiasta valtuusto päätti ³⁾ ilmoittaa kaupungin puolesta sitoutuvansa ottamaan vastatakseen edellä mainituista laskennan aiheuttamista velvoituksista.

Myöhemmin kuvernöörille antamassaan lausunnossa kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ puolestaan ehdottaa evättäväksi tehdyn ehdotuksen väenlaskennan ajankohdan lykkäämisestä marraskuun 1 p:ään.

Kuvernöörin lähetettyä sen jälkeen kaupunginvaltuustolle tilastollisen toimiston laatiman väenlaskennan järjestämissuunnitelman ynnä senaatin hyväksymät sen kaavakkeiden ja sääntöjen ehdotukset valtuusto ilmoitti ⁵⁾, ettei sillä ollut mitään huomauttamista väenlaskennan suunnitelmaa vastaan, ja antoi viidelle valitsemalleen valitsijamiehelle, vttille Lindforsille, Dittmarille, Laurellille, Wasastjernalle ja Heikelille, tehtäväksi valita 16 jäsentä suunnitelmassa edellytettyyn laskennan keskustoimikuntaan.

Evätty anomus avustuksen myöntämisestä kansantajuisia esitelmiä varten. Suomalainen nuija nimisen ylioppilasyhdistyksen anomuksen avustuksen myöntämisestä sen kansantajuisia esitelmiä varten kaupunginvaltuusto epäsi ⁶⁾.

Sovinto-oikeuden tuomio kaupungin ja Neptun-osakeyhtiön välisessä riita-asiassa. Johtaja R. Herbigin osakeyhtiö Neptunin vararikon selvitysmiehenä esittämän vaatimuksen, että kaupunki suorittaisi yhtiölle kaupungille myydyin vesijohdon kauppahinnasta maksettavaksi erääntyneen määrän, 100,000 markkaa, ynnä sille kertyneet korot, oli vuonna 1879 alistettu ⁷⁾ sovinto-oikeuden ratkaistavaksi, johon kumpikin osapuoli oli valinnut kaksi jäsentä. Näiden valittua oikeuden puheenjohtajaksi esit-

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. lokak. 8 §. — ²⁾ S:n 23 p. marrask. 23 §. — ³⁾ S:n 27 p. tammik. 3 §. — ⁴⁾ S:n 18 p. toukok. 4 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. syysk. 3 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. jouluk. 5 §. — ⁷⁾ Ks. s. 54.

telijäsihteeri, kamarineuvos C. O. Therménin, oikeus vuonna 1880 antoi asiassa tuomion, jossa johtaja Herbigin kanne ennenaikaisena jätettiin huomioon ottamatta; oikeuden kustannukset, 1,850 markkaa, oli jaettava tasan osapuolten kesken; tällöin kaupunki antaisi lainaksi Neptun-yhtiön osalle tulevan erän, 925 markkaa, ja saisi siitä hyvityksen vastaavasti vähentämällä yhtiöllä kaupungilta vesijohdosta vielä olevaa saatavaa. Tuomio ei antanut ¹⁾ valtuustolle toimenpiteen aiheita.

Lopullinen sopimus Neptun-osakeyhtiön kanssa kaupungin vesijohdosta. Vesijohdon katselmuksen ²⁾ jälkeen kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 alistanut ³⁾ kysymyksen katselmusmiesten esittämästä muistutuksesta, joka koski kaupungissa ja Eläintarhan rautatiepenkereen läheisyydessä liian matalassa olevaa putkijohtoa, sovinto-oikeuden ratkaistavaksi, johon kaupungin ja Neptun-osakeyhtiön kummankin tuli valita kaksi jäsentä. Näiden valittua oikeuden puheenjohtajaksi esittelijäsihteeri, kamarineuvos C. O. Therménin oikeus vuonna 1880 julisti asiassa tuomion, jolla osakeyhtiö Neptun velvoitettiin laskemaan uudestaan sopimuksen mukaiseen 6 jalan syvyyteen edellä mainitut johdon osat niissä paikoissa, joissa sen oli todettu alittavan mainitun syvyyden, sekä niiden kummallakin puolella, kunnes sopimuksen mukainen syvyys saavutettiin, sekä suorittamaan loppuun puheena olevat työt ja panemaan niiden vuoksi auki kaivetut kadut entiseen kuntoonsa ennen elokuun 15 p:ää, kaikki uhalla, että kaupunki sen jälkeen sai yhtiön kustannuksella korjata näissä putkijohdon osissa todistettavasti havaitut puutteet ja panna toimeen suorittamatta jätetyt työt. Edelleen yhtiö velvoitettiin yksin suorittamaan sovinto-oikeuden aiheuttamat kustannukset yhteensä 1,850 markalla, minkä määrän kaupunki suorittaisi enakkona ja vähentäisi yhtiöllä vesijohdosta vielä olevasta saatavasta, sekä kaupungille sen oikeudenkäyntikulujen korvaukseksi 300 markkaa, minkä määrän, ellei sitä vapaaehtoisesti suoritettu, sai vastaisessa yhtiön ja kaupungin välien selvityksessä lukea kaupungin hyväksi. — Asia ei aluksi aiheuttanut ⁴⁾ muuta toimenpidettä valtuuston taholta kuin että rahatoimikamaria kehoitettiin enakkona osoittamaan maksettavaksi sovinto-oikeuden palkkiot.

Sovinto-oikeuden tuomion johdosta Neptun-osakeyhtiön vararikon selvitysmies, johtaja R. Herbig, lähetti kaupunginvaltuustolle kirjelmän, jossa tarkemmin käsiteltiin vesijohdon aukikaivamiseen liittyviä haittoja ja ehdotettiin, että kaupungin ja yhtiön välillä tehtäisiin sopimus, joka ratkaisisi sekä tämän kysymyksen, että muut, joista asianosaisten kesken kenties vallitsi epäselvyyttä. Valtuusto epäsi ⁵⁾ kuitenkin tämän esityksen.

Myöhemmin johtaja Herbig uudestaan esitti kaupunginvaltuustolle, että kaupungin ja Neptun-osakeyhtiön kesken tehtäisiin kaikkia niiden keskinäisiä ratkaisemattomia riita- ja korvauskysymyksiä koskeva sopimus. V. t. vesijohtohallituksen annettua asiasta lausuntonsa valtuusto hyväksyen johtaja Herbigin anomuksen tältä osalta päätti ⁶⁾, että kaupunki korvaukseksi liian matalassa olevasta putkiverkon osasta vähentäisi yhtiöllä kaupungilta olevasta saatavasta 35,000 markkaa, ja antoi v. t. vesijohtohallitukselle tehtäväksi ryhtyä hakijan kanssa neuvotteluihin kaupungin ja yhtiön välillä tehtävän lopullisen sopimuksen ehdoista

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 11 § — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 349. — ³⁾ Ks. s. 26. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 4 p. toukok. 16 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. toukok. 4 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. kesäk. 6 §.

ja sen jälkeen antaa valtuustolle asiaa koskevan lopullisen ehdotuksen. V. t. vesijohtohallitukseen valittiin samalla lisäjäseneksi tätä tarkoitusta varten oikeusraatimies E. Öhman.

Sillävälän v. t. vesijohtohallitus sille vuonna 1879 annetun tehtävän ¹⁾ mukaisesti oli antanut kaupunginvaltuustolle ehdotuksen ²⁾ sen korvauksen määrästä, joka kaupungin tuli saada Neptun-osakeyhtiöltä vesijohdon valmistumisen viivästymisestä. Tässä ehdotuksessa korvaus oli laskettu siten, että yhtiön oli maksettava kaupungille tarkastavan insinöörin vuoden palkkio, 4,800 markkaa, kaksi kolmannesta vesijohdon vuosituloista, 9,200 markkaa, sekä lisäksi vesijohdon käyttö-, hoito- ja kunnossapitokustannusten todennäköinen säästö, 700 markkaa kuukaudelta, lukien elokuun 1 p:stä 1878. Valtuusto palautti ³⁾ ehdotuksen hallitukseen, jota kehoitettiin ottamaan siinä kosketellut korvauskysymykset huomioon laatiessaan yhtiön kanssa tehtävän sopimuksen ehdotusta.

V. t. vesijohtohallitus antoi sen jälkeen kaupunginvaltuustolle ehdotuksen Neptun-osakeyhtiön kanssa tehtäväksi lopulliseksi sopimukseksi. Tämän ehdotuksen mukaan, jonka kaupunginvaltuusto sellaisenaan hyväksyi ⁴⁾, kaupunki heinäkuun 1 p:nä ottaisi haltuunsa vesijohdon koko laajuudessaan ja suorittaisi yhtiölle erinäisten myöhästymisen johdosta tehtyjen vähennysten jälkeen lopputilityksenä Smk 194,627: 40; tästä määrästä tuli kuitenkin Smk 20,000: — ilman korkoa jäädä kaupungille vakuudeksi, kunnes yhtiö oli korjannut erinäisiä Vanhankaupungin suodatinlaitteessa ja kaupungin katujen kiveyksessä havaittuja puuttellisuuksia, minkä ohessa jäljellä olevan määrän suorittamisen saisi lykätä, kunnes maistraatti oli ilmoittanut rahatoimikamarille, ettei päätöksestä ollut valitettu, minkä tähden yhtiö oikeutettiin nauttimaan tälle määrälle 5 % korkoa lukien heinäkuun 1 p:stä, kunnes maksu oli suoritettu.

Kaupungin vesijohdon käyttö ja hoito. Sen johdosta että vesijohto heinäkuun 1 p:stä 1880 siirtyi ⁵⁾ kaupungin haltuun, insinööri R. Huber oli v. t. vesijohtohallitukselle tarjoutunut määrätyn ehdoin 16,000 markan korvauksesta yhden vuoden aikana mainitusta päivästä lukien huolehtimaan vesijohdon käytöstä ja hoidosta. Ehtoihin sisältyi m. m., että urakoitsijan tuli ottaa palvelukseen ja palkata putkimestari ynnä tälle kaksi apulaista, suodattimen esimies ja hänelle niinkään kaksi apulaista sekä kone-esimies ja tälle yksi apulainen, jota vastoin kaupunki palkkaisi työvoiman suurempiin töihin, että urakoitsijan sellaisiin töihin, joihin tarvittiin rakennustarpeita, tuli saada kaupungilta ne ynnä korvaus niihin uhratuista kustannuksista, että hänen tuli saada vapaasti käyttää kaupungin omistamia, vesijohtotöihin tarvittavia työvälineitä ja -kalustoa sekä kahta Vanhassakaupungissa olevaa työväenasuntoa ynnä pajaa ja varastosuojaa sekä että hän yksin sai vahvistetun taksan mukaan suorittaa porauksia ja muita liittämisiä katujohdoin. Jättäen tämän tarjouksen kaupunginvaltuuston tutkittavaksi v. t. vesijohtohallitus ehdotti, että sen siihenastiset tehtävät samasta ajankohdasta lähtien siirrettäisiin rahatoimikamarille sekä että vesijohtoa varten otettu tarkastava insinööri jatkuvasti vuoden ajan pidettäisiin toimessaan jonkin verran korkeammin kuukausipalkoin kuin 300 markkaa, minkä palkan hän siihen asti oli saanut, kuitenkin velvollisena hoitamaan mahdollisesti suoritettavien vesijohtotöiden tarkastuksen.

¹⁾ Ks. s. 26. — ²⁾ Painettu ilman numeroa. — ³⁾ Valt. pöytäk. 8 p. kesäk. 7 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. kesäk. 12 §. — ⁵⁾ Ks. ylemp.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ sekä insinööri Huberin ehdotuksen että v. t. vesijohtohallituksen esityksen ja antoi rahatoimikamarille toimeksi tehdä sopimuksen insinööri Huberin kanssa ja muuten ryhtyä päätöksen aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Vuoden 1881 talousarvion järjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto talousarviovaliokunnan ehdotuksesta ²⁾ päätti ³⁾ kehoittaa rahatoimikamaria laatimaan ehdotuksen vesijohdon vastaisesta hoidosta ja silloin ottamaan harkittavaksi, eikä tarkastavan insinöörin tehtäviä sopivasti voitaisi jakaa rakennus- ja rahatoimikonttorin kesken.

Palkkio kemiallisista analyyseistä. V. t. vesijohtohallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ tirehtori E. E. Qvistille kahdeksasta hänen suorittamastaan analyysistä, joiden tarkoituksena oli selvittää kysymys lyijyputkien sopivaisuudesta käytettäväiksi vesijohtoihin, 480 markan palkkion.

Valonmittauskojeen osto. Tehdyn anomuksen ⁵⁾ johdosta kaupunginvaltuusto oikeutti ⁶⁾ kaasuntarkastajan, johtaja A. F. Soldanin ostamaan kaupungille 1,000 markan hinnasta kaasuntarkastusta varten tarvittavan valonmittauskojeen.

Lisämääräraha rakennuskonttorille. Kaupungininsinööri oli rahatoimikamarilta anonut, että rakennuskonttorille myönnettäisiin 5,000 markan lisämääräraha, mistä 4,000 markkaa voimassa olevan kaupunginasema-kaavan osittaisen muuttamisen edellyttämiä mittauksia ja punnituksia, kaupungin luoteispuolella olevan alueen tonttijaoitusta sekä Katajanokan yksityiskohtaisen järjestelysuunnitelman laatimista varten ja 1,000 markkaa näiden töiden suoritukseen tarvittavien kojeiden ostoon. Kamarin puollettua tätä anomusta kamari, jolta niinkään pyydettiin ⁷⁾ sen edelleen valmisteltavaksi valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Wasastjerna, Schauman ja Malmgren, ja valiokunnankin antamassaan lausunnossa ehdotettua anomuksen hyväksyttäväksi valtuusto myönsi ⁸⁾ 5,000 markan lisämäärärahan edellä mainittuja töitä ja niihin tarvittavien kojeiden ostoa varten.

Seimien pystyttäminen hevosille. Helsingin eläinsuojeluyhdistys oli anonut, että kaupungin toimesta pystytettäisiin kuorma-ajurien hevosille tarkoitettuja seimiä Länt. rantakadulle keittohuoneen läheisyyteen sekä Rautatientorille. Kaupungininsinöörin antamassaan lausunnossa puollettua tätä anomusta kamari, jolta niinkään pyydettiin ⁹⁾ lausunto, ehdotti siinä yhdistyksen anomuksen evättäväksi, mutta esitti samalla, että seimiä varten maksutta luovutettaisiin paikat Länt. rantakadulta keittohuoneen luota Et. Makasiinikadun jatkoviivan eteläpuolelta sekä Rautatientorilta valtionrautateiden tavaramakasiinin läheltä siinä tapauksessa, että kuorma-ajurit itse halusivat pystyttää seimet. Eväten anomuksen valtuusto päätti ¹⁰⁾ hyväksyä kamarin ehdotuksen.

Kaiteitten järjestäminen hevosille markkinain ajaksi. Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen esittämän anomuksen, että paikalle, missä hevossauppa tapahtui kaupungin markkinoilla, pystytettäisiin kaiteita, joihin myytäväksi tarjotut hevoset tylyn kohtelun estämiseksi sidottaisiin, kaupunginvaltuusto rahatoimikamarilta saamansa ¹¹⁾ lausunnon mukaisesti epäsi ¹²⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. kesäk. 13 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 6 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. toukok. 7 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. helmik. 2 § ja 20 p. huhtik. 13 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. kesäk. 11 §. — ⁷⁾ S:n 20 p. huhtik. 12 §. — ⁸⁾ S:n 4 p. toukok. 11 §. — ⁹⁾ S:n 30 p. maalisk. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 18 p. toukok. 11 §. — ¹¹⁾ S:n 8 p. kesäk. 3 §. — ¹²⁾ S:n 3 p. syysk. 9 §.

Vesikaukalon asettaminen hevosille. Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen anomuksen johdosta, että kaupungin kustannuksella asetettaisiin hevosille vesikaukalo Pitkäsillan luo, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ kehoittaa rahatoimikamaria antamaan asettaa tällaisen vesikaukalon, jos mainitun sillan luota oli mahdollista saada sille riittävän tilava ja sopiva paikka.

Taide- ja teollisuusyhdistyksen veistokoulun avustaminen. Suomen taide- ja teollisuusyhdistys anoi kaupunginvaltuustolta 5,000 markan vuotuista avustusta veistokoululle. Sen jälkeen kun asia oli lähetetty ²⁾ talousarviovaliokuntaan, mainitulta yhdistykseltä saapui uusi anomus, että valtuusto vuodeksi 1881 sen lisäksi myöntäisi yhdistykselle puheena olevaan tarkoitukseen 6,200 markan avustuksen. Sen jälkeen kun tämäkin anomus oli lähetetty ³⁾ samaan valiokuntaan ja tämä talousarvioletinnössään ⁴⁾ oli puoltanut edellistä anomusta, mutta ehdottanut jälkimmäisen evättäväksi, valtuusto sen mukaisesti talousarvion järjestelyssä myönsi ⁵⁾ yhdistykselle 5,000 markan suuruisen määrärahan sen veistokoulun ylläpitämiseen vuonna 1881.

Orkesterin avustusanomus. Helsingin konsertti-orkesterin anomuksen saada 4,000 markan suuruinen avustus orkesterin ylläpitämiseen soittokaudeksi 1880—81 kaupunginvaltuusto epäsi ⁶⁾.

Tyytymättömyyttä köyhäinavustuksia koskevaan vaivaishoitojohtokunnan päätökseen. Kaupunginmittaajan lesken A. Kulan ⁷⁾, työmiehen lesken H. Johanssonin ⁸⁾, puusepän lesken E. Sandholmin ⁹⁾, tehtaantömiiehen lesken J. W. Strömin ¹⁰⁾, naimattoman naisen A. Waldénin ¹¹⁾ ja majoitusmestarin lesken U. C. Emanuelssonin ¹¹⁾ ilmaistua tyytymättömyytensä vaivaishoitojohtokunnan päätöksiin, joilla heidän köyhäinavustusanomuksensa oli evätty, johtokunta alisti nämä päätökset kaupunginvaltuuston tutkittaviksi. Yksikään kyseisistä tapauksista ei kuitenkaan antanut valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Mittaajan leskeä A. Fineriä, joka oli kaupunginvaltuustolta anonut köyhäinavustusta, kehoitettiin ¹²⁾ esittämään anomuksensa vaivaishoitojohtokunnalle.

Matka-apurahat. Kansakoulujohtokunnan esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ¹³⁾ johtokunnalle 1,600 markan määrärahan, josta johtokunnan tuli jakaa kaupungin kansakoulujen opettajille ja opettajattarille kahdeksan matka-apurahaa tehdäkseen heille mahdolliseksi ottaa osaa Tukholmassa pidettävään yleiseen pohjoismaiseen koulukokoukseen.

Eräiden rahastojen hoitoa koskevassa valitusasiassa annettu selitys. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 antanut ¹⁴⁾ eräälle valiokunnalle tehtäväksi laatia ehdotuksen senaatin vaatimaksi selitykseksi vaivaishoitojohtokunnan ja terveyslautakunnan valitusten johdosta, jotka koskivat läänin kuvernöörin päätöstä joidenkin kaupungille lahjoitettujen rahastojen hoitoa koskevassa valitusjutussa. Vuonna 1880 valtuusto täydellisesti hyväksyi ¹⁵⁾ valiokunnan laatiman ehdotuksen, jossa aikaisemmin kuvernöörille annettua selityksessä esiin tuodut seikat pääkohdittain toistettiin.

Leskirouva Eugenia Soltikoffin kuumesairaalan hyväksi lahjoittaman rahaston palauttaminen entiselleen. Terveyslautakunnan anottua, että leski-

1) Valt. pöytäk. 21 p. kesäk. 9 §. — 2) S:n 2 p. marrask. 14 §. — 3) S:n 7 p. jouluk. 19 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — 5) Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 6 §. — 6) S:n 24 p. helmik. 3 §. — 7) S:n 13 p. tammik. 15 §. — 8) S:n s:n 16 §. — 9) S:n 30 p. maalisk. 5 §. — 10) S:n 2 p. marrask. 8 §. — 11) S:n 28 p. jouluk. 4 §. — 12) S:n 30 p. maalisk. 6 §. — 13) S:n 4 p. toukok. 8 §. — 14) Ks. s. 40. — 15) Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 13 §.

rouva Eugenia Soltikoffin kuumesairaalan hyväksi tekemä lahjoitus, joka kokonaan oli käytetty sairaalan tarpeisiin, palautettaisiin entiselleen, kaupunginvaltuusto antoi ¹⁾ talousarviovaliokunnalle tehtäväksi merkitä vuoden 1881 talousarvioon tähän tarkoitukseen tarvittavan rahamäärän. Talousarviomietinnössään ²⁾ valiokunta kuitenkin viitaten rouva Soltikoffin testamentin sanamuotoon esitti, että valtuusto luopuisi edellä mainitusta päätöksestään ja ettei terveyslautakunnan esitys siis aiheuttaisi toimenpidettä, mutta talousarvion käsittelyssä valtuusto pysyi ³⁾ aikaisemmassa päätöksessään. Sen mukaisesti merkittiin vuoden 1881 menosääntöön pääluokkaan Kaupungin velat leskirouva Eugenia Soltikoffin rahaston pääomaa ja kertyneitä korkoja vastaava 2,400 markan suuruinen määräraha.

Kaupungin vuoden 1881 meno- ja tulosääntö. Maistraatti lähetti kaupunginvaltuustolle laatimansa Helsingin kaupungin vuoden 1881 tulo- ja menoarvion ⁴⁾, johon liittyivät rahatoimikamarin ja rakennuskonttorin sen johdosta antamat selitykset ⁴⁾. Valtuusto lähetti ehdotuksen sitä valmistelemaan asetettuun ⁵⁾ talousarviovaliokuntaan, johon kuuluivat vtt Malmgren, Schauman, Borgström, Hjelt, Asp ja Heikel sekä kollegiasessori N. C. Westermarck. Sen jälkeen antamassaan mietinnössä ²⁾ valiokunta ehdotti maistraatin ehdotukseen tehtäväksi erinäisiä muutoksia.

Kaupunginvaltuuston talousarvion käsittelyssä vahvistama vuoden 1881 meno- ja tulosääntö sisälsi ³⁾ seuraavat loppusummat.

Menot.

I.	Kaupungin velat	Smk	317,459: 19
II.	Kaupungin virastot	»	121,172: 27
III.	Kunnallishallinto	»	112,284: 32
IV.	Katuvalaistus	»	72,478: 56
V.	Palolaitos	»	57,900: 70
VI.	Poliisi- ja vankeinhoito	»	127,860: —
VII.	Terveysten- ja sairaanhoito	»	30,923: —
VIII.	Vaivaishoito	»	103,100: —
IX.	Opetustoimi	»	137,020: —
X.	Kaupungin yleiset rasitukset	»	352,727: 04
XI.	Vesijohto	»	45,600: —
XII.	Rakennukset ja yleiset työt	»	550,008: —
XIII.	Sekalaista	»	82,587: 38
Yhteensä			Smk 2,111,120: 46

Tulot.

I.	Vuoden 1880 arvioitu säästö	Smk	124,001: 59
II.	Korot	»	17,391: 54
III.	Tontinlunastusmaksut	»	65,000: —
IV.	Kaupungin kiinteä omaisuus	»	113,538: —
V.	Tonttiverot	»	1,602: 20
VI.	Tuloa tuottavat oikeudet	»	286,882: —
VII.	Sekalaista	»	22,547: 24
VIII.	Valtionavustukset	»	338,416: 11

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. jouluk. 12 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 6 §. — ⁴⁾ Painetut ilman numeroa. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 30 §.

IX. Vesijohto	Smk	75,000: —
Laina kahta vuotta pitemmin maksuajoin	»	480,812: —
Verotus	»	585,929: 78
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 2,111,120: 46</u>

Vuoden 1880 talousarvioon verraten vahvistetussa vuoden 1881 talousarviossa on havaittavissa erinäisiä muutoksia, joista tärkeimpiä seuraavassa kosketellaan.

M e n o s ä ä n t ö. Ensimmäiseen, Kaupungin velat nimiseen pääluokkaan merkittiin määrärahoja Smk 10,118: 56 vähemmän kuin vuoden 1880 menosäännössä. Tästä kohden jäi kokonaan pois vesijohdon kauppahinnan viimeinen erä, Smk 200,000: —, minkä ohessa siirtoa viertotieobligatioiden kuoletusrahastoon ynnä sen korkoja varten merkittyä määrärahaa vähennettiin Smk 10,831: 13. Näiden ja parin muun vähäisemmän supistuksen vastapainoksi riittivät melkein täydellisesti muutamat uudet erät, nim. kaupungin vuoden 1880 järjestelylainan ¹⁾ korot, Smk 17,500: —, pahantapaisten lasten turvakodin rahaston ²⁾ korot, Smk 1,500: —, sekä erinäiset rahastojen pääomamäärät, nim. vaivahoitorahastojen, yhteensä Smk 152,812: —, n.s. Arnellin rahaston, Smk 18,000: —, kuumesairaalan rahaston, Smk 10,000: —, ja leskirouva Soltikoffin samaan tarkoitukseen lahjoitetun rahaston ³⁾, Smk 2,400: —. — Toisessa pääluokassa Kaupungin virastot ei esiintynyt mitään muutoksia. — Kolmannen, Kunnallishallinnon pääluokan kokonaismäärän lisäys oli Smk 4,661: 20. Kaupunginvaltuuston ja rahatoimikonttorin määrärahat pysyivät silloin muuttumattomina. Rahatoimikamarin määrärahoista aleni puheenjohtajan palkkio 5,000 markasta 4,000:een ja sihteerin palkka sen sijaan lisääntyi viimeksi mainitusta määrästä 5,000 markkaan, minkä ohessa poistettiin suomenkielen kielenkääntäjän palkkio, Smk 100: —. Tuulaakikonttorin mittaripalkkioitten määräraha väheni 2,000 markasta 800 markkaan. Satamakonttorin menosääntöön tuli lisää 100 markan suuruinen määräraha keittohuonemaksujen kantoa varten, ja satamakapteenin ja satamakirjanpitäjän kantantaprosenttien aiheuttamaa arvioitua menoa korotettiin yhteensä Smk 211: 20. Rakennuskonttorin menosäännössä jaettiin mittaustoimituksissa, suunnitelmain ja karttain laatimisessa, uusia katuja ja tontteja paalutettaessa tarvittavien apulaisten määräraha neljään erilliseen määrärahaan, joiden määrä oli yhteensä Smk 5,650: — suurempi kuin edellisen vuoden jakamaton määräraha. — Neljännessä, Katuvalaistuksen pääluokassa kokonaismäärä lisääntyi Smk 3,794: 92; lisäyksen aiheuttivat pääasiallisesti 6 uuden kaasulyhdyn ostomääräraha, Smk 280: 92, 30 uuden tärpättilyhdyn ostomääräraha, Smk 3,360: —, sekä näiden lyhtyjen käyttömääräraha. — Viidennessä pääluokassa, joka käsitti palolaitoksen määrärahat, niiden summa lisääntyi Smk 8,343: 70. Tähän tulivat lisäksi määrärahat uuden kaluston y.m. ostoa varten, Smk 4,100: —, mistä Smk 3,200: — uuden ruiskun ynnä letkujen ostoon eteläiseen palotorniin; sen ohessa korotettiin m.m. eräitä palotallin määrärahoja yhteensä Smk 4,926: 70 heinien yksikköhinnan erittäin tuntuvaan kohoamisen ja samoin kaurain yksikköhinnan kohoamisen johdosta ja kaluston kunnossapitomäärärahaa Smk 500: —. Sitä vastoin poistettiin yksi koneenkäyttäjän ja yksi lämmittäjän toimi, jolloin näitä varten oleva määräraha aleni Smk 1,260: —. — Kuudes

¹⁾ Ks. s. 113. — ²⁾ S:n s. 193. — ³⁾ S:n s. 124.

päluokka, Poliisi- ja vankeinhoito, osoitti lisäystä Smk 280: —. Lisäyksen aiheutti tarverahamäärärahan korotus, Smk 400: —, jota vastoin kaupungin vankilan vahtimestarien palkkio ruuanpidosta, Smk 120: —, poistui. — Seitsemännessä päluokassa, Terveysten- ja sairaanhoito, vähennys oli Smk 1,315: —. Tässä poistettiin eläinlääkärin palkkio, Smk 600: —, ja vakinaisen sairaalan johtajattaren palkkio, Smk 500: —, edellinen koska siihenastinen eläinlääkäri oli kuollut ja palkkasääntöön merkittyä eläinlääkäreitä pidettiin tarpeettomana, jälkimmäinen koska johtajatarta ei ollut merkitty kunnallisen sairaanhoidon ohjesääntöön eikä todellisuudessa ollut olemassakaan. Sitä paitsi alennettiin sairaalan taloudenhoitajan palkkaa Smk 400: — ja lääkeaineiden määrärahaa Smk 200: —, jota vastoin vakinaisen sairaalan vuokra kohosi Smk 200: — ja halko- ja valaistusmääräraha saman verran. — Kahdeksannessa, Vaivahoito-nimisessä päluokassa määrärahat vähenivät yhteensä Smk 1,330: —. Tässä alenivat m.m. köyhien avustusmääräraha Smk 4,000: —, halkomääräraha Smk 1,000: — ja sairaanhoidon määräraha Smk 200: —, jota vastoin uusina erinä uuden vaivahoito-ohjesäännön nojalla merkittiin kaitsijain¹⁾ palkkiot, Smk 1,200: —, ja tarkastusmatkoja varten Smk 400: — sekä m.m. vaatemäärärahaa korotettiin Smk 1,000: —, mielenvikaisten henkilöiden hoitokustannusten määrärahaa samoin Smk 1,000: — sekä vahtimestarin palkkausmäärärahaa Smk 200: — ja kahden sairaanhoitajattaren palkkausmäärärahaa Smk 120: —. — Yhdeksännessä, Opetustoimi-nimisessä päluokassa lisäys oli Smk 9,800: —, mistä Smk 1,000: — aiheutui kansankirjaston ja lukusalin mahdollista muuttoa varten merkitystä uudesta määrärahasta ja loppuosa, Smk 8,800: —, tuli kansakoulujen osalle. Kansakoulujen määrärahaan korotuksista mainittakoon vakinaisten opettajattarien uusia ikäkorotuksia varten yhteensä Smk 762: 03, vuokria varten Smk 1,300: — ja palkkioita varten yhteensä Smk 7,525: —; viimeksi mainitun korotuksen aiheuttivat pääasiallisesti kahden uuden apulaisopettajan sekä uuden apulais- ja uuden ylimääräisen opettajattaren palkkiot sekä viransijaisia y.m. varten olevan määrärahan korotus, Smk 500: —. Sen sijaan opetustarpeiden määrärahaa alennettiin Smk 500: — ja koulutalojen kunnossapitomäärärahaa Smk 387: 03. — Kymmenennessä päluokassa, jonka otsikona oli Kaupungin yleiset rasitukset, kokonaismäärä aleni Smk 14,031: 50, kokonaan sotilasmajoituksen vaikutuksesta. Tässä alennettiin upseerien, alipäällystön y.m. vuokratuloja yhteensä Smk 4,956: — ja määrärahaa luontoismajoituksen vuokraamiseksi Smk 13,486: —, jota vastoin verotusvarojen lyhentämistä varten merkittyä määrärahaa lisättiin Smk 3,000: — ja lämmitys-, valaistus- y.m. määrärahaa yksikköhintojen kohoamisen johdosta Smk 1,410: 50. — Yhdestoista (entinen kahdestoista) päluokka, Vesijohto, osoitti 6,600 markan lisäystä. Tämän päluokan määrärahat, jotka sen johdosta, että vesijohdon käyttö ja hoito oli uskottu²⁾ insinööri R. Huberille, huomattavasti poikkesivat vuoden 1880 menosäännön vastaavista määristä, olivat merkityt kahteen osastoon, joista toinen käsitti hallinnon, käytön ja hoidon, toinen laajennukset. Edelliseen sisältyi insinööri Huberin sopimuksen mukainen korvaus, Smk 16,000: —, tarkastavan insinöörin palkkio, Smk 4,800: —, kunnossapitokustannuksia Smk 3,200: —, vesimittarien ostoon ja kokeiluun Smk 2,400: — sekä Vanhankaupungin suodatuslaitoksen alueen vuokraa ja sikäläisten talousraken-

¹⁾ Ks. s. 141. — ²⁾ S:n s. 122.

nusten ja pumppuhuoneen kunnossapitoa varten Smk 4,400: — eli yhteensä Smk 30,800: —. Jälkimmäiseen osastoon merkittiin 13,200 markan suuruisen määräraha putkiverkon jatkamiseksi ¹⁾ Unioninkadun pohjoispäästä Siltasaareen olevaan Rieks'in tapettitehtaaseen ja toinen, 1,600 markan suuruisen, hevosten juoma-altaan järjestämiseksi ²⁾ Siltasaareen, yhteensä Smk 14,800: —. — Kahdenteentoista (entiseen yhdenteentoista), Raken- nusten ja yleisten töiden pääluokkaan merkittiin määrärahoja Smk 305,023: 50 enemmän kuin edellisen vuoden menoarvioon. Kokonaan uusia olivat tässä pääluokassa määrarahat Malminkadun tonteille n:ot 1 ja 2 tulevan kansakoulutalon osittaista rakentamista ³⁾ varten, Smk 100,000: —, venäläisen muonamakasiinin ⁴⁾ rakennusmääräraha, Smk 200,000: —, upotusarkun ynnä pollarien laittaminen Sörnäsiin, Smk 1,600: —, ja lantasaäilön rakentamiseksi Kaisaniemen ravintolan luo, Smk 850: —. Katujen, kanavain, viemäriojien ja satamalaiturien kunnossapitomäärärahaa korotettiin Smk 4,630: —, kaivojen ja vedennostolaitosten kunnossapito- määrärahoja Smk 800: —, kaupungin yleisten maanteiden ja kaupungin alueella olevien kaatopaikoille vievien teiden kunnossapitomäärärahoja Smk 1,600: —, kaupungin istututusten ja taimiston ylläpitomäärärahaa Smk 6,708: —, kanavain rakentamismäärärahaa Smk 2,475: 50 ja veden- heittolaitosten ostomäärärahaa Smk 900: —. Sitä vastoin jäivät pois seu- raavat vuoden 1880 menosääntöön sisältyneet määrarahat, nimittäin Hietalahdentorin täyttämistä varten Smk 2,500: —, pelastusketjun asetta- miseksi Eteläsataman Länt. rantakadulle Smk 1,400: — ja laskeutumis- portaita varten Kasarminkadulta kaartin maneesille Smk 1,200: —. Sen ohessa alennettiin kaupungin omistamien talojen ja rakennusten kunnossa- pitomäärärahaa Smk 2,000: — ja kaupungin viertoteiden kunnossapito- määrärahaa Smk 5,600: — sekä katujen tasoitusmäärärahaa Smk 1,840: —. — Viimeisessä, kolmannessatoista pääluokassa, jonka otsikkona oli Seka- laista, kokonaislisäys oli Smk 18,537: 38. — Tähän merkittiin uusina erinä palovakuutusmaksuja varten Smk 1,600: —, määräraha Marian turvako- dille, Smk 7,500: —, ja kaupungin ylläpitämien koulujen oppilaiden stipen- dirahastoa varten Smk 2,500: — sekä henkikirjoittajan lisäpalkkiota ⁵⁾ varten 100 markkaa, minkä ohessa verotettujen varojen lyhentämismäärä- rahaa lisättiin Smk 5,000: —, lämmitys- ja valmistusaineiden määrärahaa Smk 1,747: 38 ja kaupungin tilientarkastusmäärärahaa Smk 100: —.

T u l o s ä n t ö. Ensimmäisessä osastossa, johon merkittiin Arvioitu säästö vuodesta 1880, kokonaismäärä aleni Smk 176,709: 91. Tästä poistui kokonaan 350,000 markan suuruisen erä, joka vastasi valtion myöntämää järjestelylainaa ⁶⁾, ja velkakirjojen erää supistettiin Smk 27,000: —, jota vastoin viertotieobligatioiden lunastuserää lisättiin Smk 13,400: — ja erää Käteistä joulukuun 31 p:nä Smk 135,000: —. Vähennysten puolelta jäi pois kansankirjaston ja lukusalin rahasto, Smk 147,126: 29, vesijohdon kauppahinnan erääntyvä lyhennysmaksu, Smk 64,702: 40, ja keskeneräisten töiden erä, Smk 45,182: 51. Uusina vähennyksinä merkittiin sen sijaan pahan- tapaisten lasten turvakodin rahasto ⁷⁾, Smk 20,000: —, viertotieobligatioiden kuoletusrahasto, Smk 13,856: 84, Neptun-osakeyhtiön jäljellä oleva ehdolli- nen saatava vesijohdosta, Smk 20,000: —, ja valtionkonttorista saadun lain- nan suorittamiseen varattu rahamäärä, Smk 150,000: —, minkä ohessa Klara Wilhelmina Törmälän rahaston pääoman vähennyserää korotettiin

¹⁾ Ks. s. 103. — ²⁾ S:n s. 124. — ³⁾ S:n s. 19 ja seur. — ⁴⁾ S:n s. 98. — ⁵⁾ S:n s. 134. — ⁶⁾ S:n s. 113. — ⁷⁾ S:n s. 193.

Smk 879: 31 ja kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahaston vähennyserää Smk 384: 96. Vähennykset supistuivat niinmuodoin yhteensä Smk 51,890: 09. — Toisessa osastossa, joka käsitti Korot, kokonaislisäys oli Smk 1,160: —. Tässä lisättiin pankkitalletusten ja juoksevan tilin korkoja Smk 1,000: — ja viertotieobligatioiden korkoja Smk 800: — sekä osakkeiden osinkoja Smk 360: —, jota vastoin velkakirjain korot merkittiin 1,000 markkaa vähentyneinä. — Kolmannessa, Tontinlunastusten osastossa, käyttämättömien tonttien myynnistä saatavaksi odotettua määrää supistettiin Smk 10,000: — ja vuokratonttien Smk 5,000: —, jolloin osaston kokonaissumma aleni Smk 15,000: —. — Neljänteen osastoon merkittiin tulot kaupungin kiinteästä omaisuudesta, ja siinä lisäys oli Smk 7,572: 54. Tässä osastossa korotettiin lahjoitettujen tilojen verojen erää Smk 7,400: —, narinkkamyymläin vuokria Smk 4,093: — ja uimahuonemaksuja Smk 100: —. 75,000 markan suuruisen erän »Vuokria rakentamattomasta tai rakennetusta maasta sekä ravintoloista» sijaan merkittiin kaksi uutta erää, nimittäin »Vuokria rakennuksista ja tonteista sekä vuokralle annetuista pienemmistä paikoista kaupunginasemakaavan alueella», Smk 17,800: —, ja »Vuokria maatiloista, huvila-alueista ja pienemmistä paikoista kaupungin alueen ulkopuolella», Smk 55,000: —, joten vähennys oli Smk 2,200: —. Muista alennuksista mainittakoon Smk 1,000: — tonttivuokrain erästä sekä Smk 300: — tilapäisten vuokramaksujen erästä, jonka otsikkona aikaisemmin oli ollut »Heinien otto Töölön puistosta y.m. paikoista». Sitä paitsi poistettiin kokonaan erä »Myllynvuokra», Smk 490: 46. — Viides osasto, Tontti-erot, pysyi suurin piirtein muuttumattomana. — Kuudennessa, Tuloa tuottavain oikeuksien osastossa kokonaissumma kohosi Smk 24,972: —. Uutena eränä merkittiin tähän poissaolosakoista Smk 1,000: —. M.m. seuraavia eriä korotettiin: tuulaakia Smk 2,000: —, liikennemaksuja Smk 30,000: —, siltamaksuja Smk 200: —, vaakamaksuja Smk 100: —, perunkirjoitusprosentteja Smk 2,000: —, ulkomaalaisten suoritettavia maksuja ruokatavarain myynnistä maston vieressä Smk 700: — ja Venäjällä oleskelevien henkilöiden maksuja Smk 300: —. Sitä vastoin alennettiin m.m. mittausmaksujen erää Smk 500: —, satamamaksujen erää Smk 8,000: —, maksuja pöytäin, kojujen tai tiskien käyttämisestä ja myynnistä toreilla y.m. Smk 400: —, kaupustelumaksujen erää Smk 500: —, pääsymaksullisista tilaisuuksista kannettavien maksujen erää Smk 300: — ja sakkojen erää Smk 1,700: —. — Seitsemäs osasto, Sekalaista, osoitti vähennystä Smk 160: —. Tässä kohden alennettiin koiraveron erää Smk 2,000: — ja tuloja vaivaistalon maan tuotosta Smk 300: —. Korotetuista eristä voidaan mainita tulot vaivaisten töistä, lisäys Smk 200: —, korvaus köyhäin elatuksesta, lisäys Smk 500: —, oppilasmaksut, lisäys Smk 240: —, kansakoulutalojen huoneistojen vuokrat, lisäys Smk 360: —, ja kirjalainoista, lisäys Smk 300: —. Uutena eränä merkittiin venäläisen teatterin ja Aleksanterin kimnaasin osalta palolaitokselle tuleva avustus¹⁾, Smk 490: —. — Kahdeksas osasto, Valtionavustukset, osoitti vähennystä Smk 1,405: 98. Tässä vähennettiin majoituksen erää Smk 9,798: 78. Uutena eränä merkittiin sen sijaan valtion avustus palolaitosta varten, Smk 8,210: —, minkä ohessa kaupungin osuus paloviinaverosta lisääntyi Smk 182: 80. — Yhdeksänteen osastoon, Vesijohto, sisältyi yksi ainoa erä, nim. Veden myynti, jota korotettiin Smk 20,000: —. — Viimeksi mainitun osaston jälkeen merkittiin tulopuo-

¹⁾ Ks. s. 117.

lelle seuraavat lainat kaksi vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin: vaivais-
hoitoa ja kuumesairaalaa varten lahjoitettujen rahastojen pääomamäärien
palauttamiseksi entiselleen ¹⁾ Smk 180,812: —, kansakoulutalon rakentami-
seksi Malminkadun tonteille n:ot 1 ja 2 ²⁾ Smk 100,000: — ja venäläistä
muonamakasiinia varten ³⁾ Smk 200,000: — eli yhteensä Smk 480,812: —.
— Verotuksella koottavaksi määrättiin lopuksi Smk 585,929: 78 eli Smk
10,985: 01 vähemmän kuin vuoden 1880 tulosäännön mukaan.

Talousarvion järjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto talousarvio-
valiokunnan ehdotuksesta ⁴⁾ päätti ⁵⁾ julkaista vahvistamansa vuoden 1881
talousarvion painosta.

Muista kaupunginvaltuuston talousarvion käsittelyn yhteydessä teke-
mistä päätöksistä tehdään selvää ⁶⁾ muualla tässä kertomuksessa.

C. Muut asiat.

Pietari Brahen muiston juhliminen. Puheenjohtajan ehdotuksesta kau-
punginvaltuusto päätti ⁷⁾ asettaa komitean, jonka tuli laatia kaupungin
varsinaisen perustajan, kenraalikuvernööri Pietari Brahen syyskuun 12
p:nä 1680 tapahtuneen kuoleman kaksisataavuotispäivänä vietettävän
juhlan ohjelma. Komitean tuli edelleen anoa yliopiston viranomaisilta,
että yliopisto valitsisi edustajia ottamaan osaa juhlaohjelman laatimiseen.
Komitean jäseniksi valittiin puheenjohtaja Estlander sekä vtt Borgström
ja Schauman.

Hänen Majesteettinsa Keisarin hallitusriemujuhlan viettäminen. Kau-
punginvaltuuston annettua helmikuun 10 p:nä pöytäkirjan ulkopuolella
vtt:n Lindelöfin, Schaumanin, Brummerin, Borgströmin ja Aspin muodosta-
malle toimikunnalle tehtäväksi laatia ohjelman Hänen Majesteettinsa Kei-
sarin maaliskuun 2 p:nä 1855 tapahtuneen valtaistuimelle astumisen 25-
vuotispäivän juhlallista viettämistä varten ja toimikunnan annettua ohjel-
maehdotuksensa asia ensin lähetettiin ⁸⁾ valmisteluvaliokuntaan ja hyväk-
sytettiin ⁹⁾ sittemmin erinäisin muutoksin. Valtuuston päätös sisälsi seuraa-
vaa:

että kaupungin raatihuone juhlapäivänä sopivasti koristettaisiin ja juh-
lavalalaistaisiin, Pohj. ja Etel. Esplanaadikatujen väliset esplanaadit valais-
taisiin värillisin lyhdyin ja Eteläsatamassa klo 1/2 8 i.p. järjestettäisiin
suuri ilotulitus, jota varten kaupungin varoista osoitettiin 2,000 markkaa,
sekä että kaupungin asukkaita ystävällisesti kehoitettaisiin yleisellä juhla-
valaistuksella antamaan ilmaisu päivän merkitykselle;

että vaivaishoitojohtokuntaa kehoitettaisiin juhlapäivänä järjestä-
mään kaupungin työ- ja vaivaistalon hoidokeille yksinkertainen juhla yli-
määräisin tarjoiluun kaupungin kustannuksella ja kansakoulujohtokuntaa
samana päivänä panemaan kansakouluissa toimeen yksinkertaisia juhla-
tilaisuuksia, joissa lapsille oli annettava jotain kestitystä, mihin tarkoi-
tukseen kaupungin varoista osoitettiin 500 markkaa;

¹⁾ Ks. s. 111. — ²⁾ S:n s. 100 ja 112. — ³⁾ S:n s. 98. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj.
n:o 14. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 6 §. — ⁶⁾ Ks. s. 105, 106, 118 119, 123,
124 ja 145. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 3 p. syysk. 1 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. helmik. 1 §. —
⁹⁾ S:n 18 p. helmik. 1 §.

että juhlapäivän muistoksi myönnettäisiin kaupungin varoista 15,000 markan suuruinen määräraha Hänen Majesteettinsa Keisarinnan mukaan nimitetyn Marian turvakodin hyväksi ja pientenlastenkoulujen johtokunnalle tällöin lausuttaisiin toivomus, että turvakoti asteettain järjestettäisiin uudelleen tarkemmin alkuperäistä tarkoitustaan vastaavaksi, nim. varattomien 3—6 à 7 vuoden ikäisten lasten hoitolaitokseksi, sekä että johtokunta vuosittain antaisi valtuustolle kertomuksen turvakodin toiminnasta, jota vastoin johtokunta oikeutettaisiin käyttämään osa määrärahasta turvakodin kaluston ajanmukaistamiseen;

että kaupungin varoista myönnettäisiin 5,000 markan suuruinen määräraha pohjarahastoksi tulevalle, Hänen Majesteettinsa Keisarin nimeä kantavalle stipendirahastolle, josta annettaisiin avustuksia varattomille, hyvää käytöstä ja ahkeruutta osoittaneille kaupungin reaalikoulun, kansakoulujen ja muiden vatedes kenties perustettavien kaupungin ylläpitämien koulujen oppilaille, sekä että sen ohessa jaettaisiin kaupunkiin vapaaehtoista varain keräämistä varten tähän rahastoon merkitemislistoja, joihin oli pantava eri sareke avustusten merkitsemiseksi muittenkin opetuslaitosten stipendirahastoja varten; sekä

että Marian turvakodille ja edellä mainittua stipendirahastoa varten myönnetyistä määrärahoista 10,000 markkaa otettaisiin vuoden talousarvioon arvaamattomia tarpeita varten merkitystä määrärahasta ja samoin 10,000 markkaa merkittäisiin kaupungin vuoden 1881 talousarvioon.

Sen ohessa kaupunginvaltuusto antoi vtllle Estlanderille, Lindelöfille, Schaumanille, Brummerille, Borgströmille ja Aspille tehtäväksi laatia merkitemislistat ja kehoituksen juhlaivalaistuksen järjestämiseen ja päätti maistraatilta anoa ryhtymistä muihin tarpeellisiin toimenpiteisiin valtuuston päätösten täytäntöönpanemiseksi.

Juhlapäivän jälkeen ilmoitettiin ¹⁾, että listoihin toistaiseksi oli merkitty avustuksia yhteensä Smk 21,060: —, siitä Smk 4,300: — kaupungin suomenkielisen alkeiskoulun stipendirahaston hyväksi. Jonkin verran myöhemmin ilmoitettiin ²⁾, että merkityt avustukset olivat kohonneet yhteensä Smk:aan 31,336: 36, siitä suomalaisen alkeiskoulun stipendirahastoa varten Smk 4,305: 11. Tämän yhteydessä valtuusto oikeutti komitean, joka oli kerännyt varat, ottamaan apujäsenikseen muita siihen sopivia henkilöitä.

Myöhemmin ilmoitettiin ³⁾, että Hänen Majesteettinsa Keisari antamassaan käskykirjeessä oli suvainnut antaa kiittää kaikista juhlapäivänä saapuneista onnentoivotuksista ja alamaisten tunteiden ilmaisuista sekä myöntyä siihen, että erinäisiä hyväntekeväisyyslaitoksia ja stipendejä sai nimittää hänen mukaansa.

Vuosikertomuksia. Rahatoimikamari antoi ⁴⁾ kaupunginvaltuustolle kertomuksen toiminnastaan vuonna 1878.

Pientenlastenkoulujen johtokunta ⁵⁾ antoi kertomuksen Marian turvakodin ja Sedmigradskyn pientenlastenkoulun sekä kansankirjaston ja lukusalin toimikunta ⁶⁾ mainittujen laitosten toiminnasta, kummatkin vuodelta 1879.

Kaasuntarkastaja, johtaja A. F. Soldan, antoi ⁷⁾ kertomuksen kaasuvailaistuksesta kaupungissa valaistusvuonna 1879—80.

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. maalisk. 1 §. — ²⁾ S:n 30 p. maalisk. 12 §. — ³⁾ S:n 21 p. kesäk. 1 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. tammik. 6 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. maalisk. 17 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. lokak. 16 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. syysk. 16 §.

Lausunto kunnallisasetukseen tehtävien muutosten tarpeellisuudesta. Esiteltäessä läänin kuvernöörin vuoden 1878 vuosikertomusta senaatti oli päättänyt hankkia erinäisiltä viranomaisilta lausunnot siitä, oliko vuonna 1873 kaupunkien kunnallishallinnosta annettuun asetukseen syytä tehdä muutoksia ja mihin osiin. Sitten kun maistraatti sen jälkeen oheistaen lyhennysotteen kuvernöörin kertomuksesta oli pyytänyt kaupunginvaltuustolta lausuntoa tästä kysymyksestä, valtuusto lähetti¹⁾ asian valiokuntaan, johon valittiin²⁾ vtt Borgström ja Eneberg, ylitirehtööri S. V. Calamnius, lakitieteenkandidaatti K. Th. Wegelius ja oikeuspormestari J. F. Gadd.

Sen jälkeen antamassaan mietinnössä³⁾ valiokunta esitti laatimansa ehdotuksen asiasta annettavaksi lausunnoksi. Siinä kosketeltiin pääasiallisesti niitä kolmea tärkeintä muistutusta, jotka kuvernööri lausunnossaan oli kohdistanut uuteen kunnallisasetukseen ja jotka koskivat: 1) kaupungin hallinnon monimutkaista rakennetta ja kalleutta; 2) kaupungin virastoissa tapahtuvan asiain käsittelyn ja ratkaisemisen hitautta; sekä 3) kunnallisasetuksen perusteiden epämääräisyyttä ja osittaista kohtuuttomuutta. — Ensimmäisen muistutuskohdan suhteen huomautettiin ehdotuksessa m.m., että ainoastaan kaupunginvaltuusto ja rahatoimikamari olivat syntyneet kunnallisasetuksen nojalla, jota vastoin kaikki muut lautakunnat olivat olemassa jo vanhan järjestelmän vallitessa tai olivat perustetut kunnallisasetuksen aiheuttamista hallinnon muutoksista riippumatta. Kunnallisasetuksen syyksi ei myöskään voinut panna kaupungin tulojen supistumista ja sen menojen lisääntymistä. Tosiasia oli, että kaupungin muut tulot, varsinkin kiinteästä omaisuudesta saadut, viime aikoina olivat huomattavasti lisääntyneet, jota vastoin liikennemaksuista syntynyt säästö viime vuosina oli melkoisesti vähentynyt. Viimeksi mainittua seikkaa ei voinut pitää hallinnosta aiheutuneena, vaan se johtui pääasiallisesti liike-elämän suhdanteiden kiristymisestä, valtion avokätisesti avustaman Hangon vapaa-sataman kilpailusta sekä tullitoimistojen perustamisesta sisämaan kaupunkeihin Hämeenlinnaan ja Tampereelle. Menojen lisääntymisen taas olivat etusijassa aiheuttaneet suuret ja tärkeät yleiset työt, jotka uutta järjestelmää odottaessa oli lykätty ja joita sitten oli ollut pakko suorittaa tavallista runsaammin, jotta kaupungin kehitys ei estyisi. Tähän tarkoitukseen ja osaksi vuoden 1875 menojen peittämiseksi, silloin kun ei voitu panna toimeen veroäyrien mukaista verotusta, oli myöskin käytetty aikaisempien vuosien säästöt ja osa lahjoitettujen rahastojen pääomista. Ainoat menot, jotka uusi kunnallisasetus suoranaisesti oli aiheuttanut, olivat valtuuston kanslian, rahatoimikamarin y.m. menot, jotka eivät nousseet 30,000 markkaan vuodelta. Sitä älykkäitten voimien lisäystä, jonka kaupungin hallinto tämän asetuksen kautta oli saanut palvelukseensa, ja sitä huomattavasti kasvanutta kunnan asiain harrastusta, joka oli ollut havaittavissa itsehallintoperiaatteen tultua voimaan, ei sen tähden voinut pitää liian kalliisti ostettuna. Asiain käsittelyn väitetyn hitauden suhteen huomautettiin, että kaupungin vanhimmat, jotka erinäisiä kysymyksiä käsiteltäessä oli kutsuttu maistraatin kokouksiin ja jotka pöytäkirjaa laadittaessa esittivät niissä kantansa, tosin joissakin tapauksissa olivat käsitelleet asiat nopeammin ja ylimalkaisemmin kuin uuden järjestelmän mukaan oli laita. Ajan säästö

1) Valt. pöytäk. 30 p. maalisk. 4 §. — 2) S:n 20 p. huhtik. 20 §. — 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 8.

ei kuitenkaan ollut ainoa tässä huomioon otettava näkökohta. Juoksevain asian käsittely oli yleensä mahdollisimman nopea eikä vienyt enemmän aikaa kuin oli ehdottomasti tarpeellista. Kaikki tärkeämmät kysymykset sen sijaan oli perusteellisemmin tutkittu jossakin hallinnollisessa lautakunnassa tai varta vasten asetetuissa valiokunnissa, ja tämä menettely oli pikemminkin luettava uudelle järjestelmälle ansioksi kuin viaksi. Asiain käsittelyn kulun yksinkertaistaminen näytti kuitenkin sekä mahdolliselta että suotavalta, ja erityisesti voitaisiin maistraatin kokoonpanoa muuttamalla tässä suhteessa saada aikaan suurta parannusta ja kaupunginvaltuusto vapauttaa monien juoksevien asiain käsittelystä. Tämä päämäärä tuntui kuitenkin suurelta osalta olevan saavutettavissa kunnallisasetuksen puitteissakin, eikä lakia sen tähden olisi muutettava, ennenkuin oltiin täysin varmoja siitä, että vika oli sen määräyksissä eikä niiden soveltamisessa esiintyneessä tottumuksen ja kokemuksen puutteessa. — Kunnallisverotuksen suhteen myönnettiin — samalla kuin eräitä kuvernöörin huomautuksia aiheettomina ja liioiteltuina torjuttiin — että verotuksen perusteet olisi voitu tarkemmin määritellä asetuksessa sekä että verotusta vastaan joissakin tapauksissa oli esitetty oikeutettuja muistutuksia. Epäkohtana mainittiin, että taksoituslautakunnan 55 §:n mukaan päättyneen vuoden tulosten sijaan tuli arvioida kuluvan vuoden tulot, jotka ainoastaan kiinteän palkan saajat voivat tarkalleen ilmoittaa ennen kuin seuraavana vuonna, t. s. taksoitus- ja tarkastuslautakuntain päätettyä työnsä. Sellainen muutos, että taksoitus toimitettaisiin päättyneen vuoden tulosten perusteella, oli tarpeen vaatima, se kun helpoittaisi taksoituslautakunnan tehtävän tunnollista suorittamista ja samalla tekisi liian paljon verotetuille mahdolliseksi viime vuoden tilinpäätöksen perusteella esittää päteviä syitä valituksensa tueksi. Toinen epäkohta oli, että verotus liian ankarasti kohdistui vähävaraisimpiin, jotka maksoivat veroa ainoastaan harvoista veroäyriestä. Näiden veronmaksajain veromäärää olisi lievennettävä. Tässä suhteessa ehdotettiin sellaista muutosta verotusta koskeviin määräyksiin, että sen, jolle oli pantu kolme veroäyriä tai vähemmän, tuli maksaa ensimmäisestä näistä ainoastaan yksi kolmannes ja toisesta kaksi kolmannesta veroäyriä suoritettavasta määrästä. — Kun riittävää kokemusta ei ollut kunnallisasetuksen olennaisen muuttamisen tueksi ja muutos vain olisi omansa pidentämään sitä ylimenovaihetta, jossa kysymys paraikaa oli, ehdotettiin, että siihen tehtäisiin ainoastaan edellä mainitut kunnallistaksoitusta koskevat vähäisemmät muutokset.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ valiokunnan ehdotuksen edellä selostetut osat, jota vastoin erinäiset maistraattiin kohdistetut huomautukset poistettiin siitä.

Pormestarien, raatimiesten ja maistraatinsihteerin vaalitapa. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 lykännyt ²⁾ toistaiseksi vtn Lagerborgin valtuustolle tekemän esityksen ryhtymisestä toimenpiteisiin pormestarien ja raatimiesten vaalitavan muuttamiseksi. S.v. valtuusto antamassaan lausunnossa oli puoltanut ²⁾ maistraatin hallitukselle tekemää esitystä, että kunnallisvaaleissa noudatettu vaalitapa otettaisiin käytäntöön pormestarin-, raatimiehen- ja maistraatinsihteerinvirkoja täytettäessä. Sen jälkeen kun senaatti maistraatin esityksen johdosta oli selittänyt, että pormestarien ja raatimiesten vaalitavan muutos oli asia, joka molempien lakia säätevien

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. kesäk. 9 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 410.

valtojen tuli käsitellä, kaupunginvaltuusto vuonna 1880 päätti¹⁾ antaa poistaa vtn Lagerborgin vireille paneman asian valtuuston diaareista.

Kaupunginvaltuuston esitysten muoto. Maistraatti ilmoitti, että läänin kuvernööri esiin tulleesta syystä oli kehoittanut maistraattia huomauttamaan kaupunginvaltuustolle, että valtuuston, jolla ei ollut oikeutta kirjeenvaihtoon senaatin kanssa, tuli laatia Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen osoitetut alamaiset anomuksensa, selityksensä ja lausuntonsa anomuksen eikä kirjeen muotoon, että valtuusto jättäessään anomuksia julkisille viranomaisille oli velvollinen käyttämään leimapaperia sekä että Hänen Keisarillisen Majesteettinsa tai kuvernöörin tutkittaviksi alistettuihin valtuuston päätöksiin tuli sisältyä, että alistamisesta oli tehty päätös ja että niihin oli oheistettava asiaa koskevat pöytäkirjat ja todistus siitä, milloin nämä oli tarkistettu ja julkisesti luettu. — Ilmoitus ei antanut²⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Puheenjohtajan oikeus ryhtyä kiireisissä tapauksissa toimenpiteisiin kaupunginvaltuuston puolesta. Hänen Majesteettinsa Keisarin henkeä vastaan tehdyn murhayrityksen johdosta vt Estlander ehdotti, että valtuusto kerta kaikkiaan valtuuttaisi puheenjohtajansa neuvottelemaan valmisteluvaliokunnan kanssa ja sen päätöksen mukaisesti ryhtymään sellaisiin kunnan edustusta tarkoittaviin toimenpiteisiin, jotka eivät sietäneet niin pitkää viivytystä kuin valtuuston päätöksen syntyminen laillisia muotoja noudattaen olisi aiheuttanut; kuitenkin puheenjohtaja olisi velvollinen seuraavassa kokouksessa siitä ilmoittamaan. Valtuusto epäsi³⁾ tämän ehdotuksen.

Kaupunginvaltuuston kanslian henkilökunta. Valmisteluvaliokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ palkata kansliaansa, niin kuin siihenkin asti, sihteerin ja notaarin, molemmat helmikuun 1 p:stä 1880 samaan päivään vuonna 1881 ja 2,800 markan vuosipalkoin. Samalla valtuusto otti notaariksi siihenastisen notaarin, filosofianmaisteri K. F. Heikelin. Sihteerin virka julistettiin siihenastisen sihteerin, lakitieteenkandidaatti K. Th. Wegeliuksen ilmoitettua haluavansa erota, haettavaksi ja siihen nimitettiin⁵⁾ sittemmin senaatinkanslisti H. Kr. Sohlberg.

Luettelo kuolleista henkilöistä, joilta jäi alaikäisiä ja turvattomia lapsia. Kaupungin ruotsalais-suomalaisen seurakunnan kirkkoherranvirasto lähetti valtuustolle luettelon vuoden 1879 jälkipuoliskolla kuolleista seurakuntaan kuuluneista henkilöistä, joiden jälkeensä jättämille lapsille oli määrättävä holhooja. Luettelo annettiin⁶⁾ holhouslautakunnalle.

Henkikirjoituksen toimittaminen. Kaupunginvaltuuston vuonna 1879 läänin kuvernöörille lähettämän esityksen⁷⁾ johdosta, joka koski erityisen henkikirjoittajan asettamista Helsingin kaupunkia varten, kuvernööri määräsi varalääninsihteerin C. F. Ekholmin vuodesta 1880 toistaiseksi toimittamaan henkikirjoituksen kaupungissa, mistä mainittuna vuonna lähetettiin⁸⁾ ilmoitus kaupunginvaltuustolle.

Huutokauppalaitoksen uudestijärjestäminen. Maistraatin alistettua vuonna 1876 kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, olisiko kaupungin huutokauppalaitos järjestettävä uudestaan m.m. siten, että siinä otettaisiin käytäntöön n.s. vasararaha, valtuusto s.v. oli anonut⁹⁾, että maistraatti laatisi

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 1 §. — ²⁾ S:n 23 p. marrask. 28 §. — ³⁾ S:n 24 p. helmik. 1 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. tammik. 3 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 16 § ja 29 p. tammik. 2 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. helmik. 4 §. — ⁷⁾ Ks. s. 62. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 10 p. helmik. 3 §. — ⁹⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 184.

täydellisen ehdotuksen tarpeellisina pitämistään huutokauppalaitoksen uudistuksista. Valtuuston vuonna 1880 tiedusteltua ¹⁾ maistraatilta, miten asia sen jälkeen oli kehittynyt, maistraatti ilmoitti m.m., että kaupungin huutokauppalaitoksen olennaisin puute sen mielestä oli poistunut senaatin vuonna 1879 oikeutettua kauppayhdistyksen pörssihuutokaupoissa myymään arvopapereita ja tavaroita tukuttain y.m., missä yhteydessä oli vahvistettu ohjesääntö pörssihuutokaupoille Helsingissä ²⁾; sen tähden ei ollut ollut syytä ottaa harkittavaksi, missä suhteissa huutokauppalaitoksessa muuten olisi pantava toimeen uudistuksia, varsinkaan kun vielä ei ollut saatu kokemusta pörssihuutokauppojen mahdollisesta vaikutuksesta huutokauppakamarin oloihin. — Mietintö ei toistaiseksi aiheuttanut ³⁾ toimenpidettä valtuuston taholta.

Lausunto lyijyputkien käyttämisestä talojen sisäisiin vesijohtoihin. Erään kysymyksen yhteydessä, joka koski palkkion suorittamista vesianalyyseistä ⁴⁾, v.t. vesijohtohallitus ilmoitti pysyneensä aikaisemmin tekemässään päätöksessä, että taloustarpeisiin aiottuja lyijyputkia ainoastaan poikkeustapauksissa ja äärimmäisessä hätätilassa sai käyttää kaupungin taloissa. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ painattaa tämän ilmoituksen.

Varovaisuustoimenpiteitä kaasulaitoksessa. Siviilitoimituskunnalta saapuneen kirjelmän johdosta, joka koski senaatin kaupungin kaasulaitoksessa huomioon otettavaksi määräämiä varovaisuustoimenpiteitä, kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ ilmoittaa, että valtuusto oli määrännyt kunnan ottamille ja palkkaamille virkamiehille, kaupungininsinööreille ja kaasuntarkastajalle, mainitussa kirjelmässä mainitut velvollisuudet, sekä että valtuustolla kaupungin edun kannalta ei ollut mitään muistuttamista muita varovaisuustoimenpiteitä vastaan, ellei niiden huomioon ottaminen aiheuttanut kaupungille kustannuksia.

Normaalikynttilän vahvistaminen kaasun valaistusvoiman mittaamista varten. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1876 anonut ⁷⁾, että maistraatti antaisi kaasuntarkastajalle, johtaja A. F. Soldanille, tehtäväksi muiden asiantuntijain avustamana, joita maistraatti valitsisi kaasuntarkastajan tarpeelliseksi katsoman määrän ja Kaasuvalaistusosakeyhtiö, jos se sitä halusi, yhtä monta, laatia ehdotuksen yhdistyksen kanssa tehtäväksi sopimukseksi uudenlaatuisten normaalikynttilän vahvistamisesta käytettäväksi kaasun valaisuvoiman mittaamiseen. Tämän johdosta oli johtaja Soldanin ja mainitun yhtiön isännöitsijän, insinööri E. L. Bergrothin kesken maistraatissa sovittu siitä, että kaupunki ja yhtiö kumpainkin valitsisivat kaksi asiantuntijaa, jotka sitten valitsisivat viidennen. Tämän komissionin jäseniksi oli sen jälkeen kaupungin puolesta valittu dosentti, sittemmin professori K. S. Lemström ja ratatirehtööri E. E. Wasastjerna sekä yhtiön puolesta professori J. J. Chydenius ja insinööri E. E. Qvist, jotka olivat viidenneksi jäseneksi valinneet valtioneuvos A. Mobergin. Professori Chydeniuksen sijaan oli komissionin jäseneksi sittemmin tullut ylim. professori A. F. Sundell. Komissioni oli tehtävänsä suorittuaan päättänyt luovuttaa kaikki sille kertyneet asiakirjat johtaja Soldanille, jonka niiden ja oman kokemuksensa nojalla tuli laatia ja antaa maistraatille kaupungin ja yhtiön välisen sopimuksen ehdotus. Saattaessaan (vuonna 1880) tämän

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 1 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 417. — ³⁾ Valt. pöytäk. 30 p. maalisk. 7 §. — ⁴⁾ Ks. s. 123. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 5 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. syysk. 7 §. — ⁷⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 180.

valtuuston tietoon maistraatti samalla ilmoitti ¹⁾ puolestaan toimittaneensa komissionin kirjelmän johtaja Soldanille. — Ilmoitus ei antanut valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Lausunto pakollisesta valaistuksen järjestämisestä työväenasuntotaloihin. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 lähettänyt ²⁾ valiokuntaan läänin kuvernöörin yhteisen maistraatin kokouksessa tekemän ehdotuksen, joka tarkoitti pakollisen valaistuksen järjestämistä työväenasuntotaloihin koskevan lisäyksen aikaansaamista voimassa olevaan poliisijärjestykseen. Valiokunnan ehdotuksesta valtuusto vuonna 1880 päätti ³⁾ kuvernöörille annettavassa lausunnossa puoltaa sellaisen lisäyksen tekemistä mainittuun poliisijärjestykseen, että poliisikamarilla olisi oikeus velvoittaa niiden talojen ja rakennusryhmien omistajat, joissa asui tai tilapäisesti majaili paljon väkeä ja jotka uudistuneiden, poliisivallan puuttumista asiaan vaa-
tineiden epäjärjestysten johdosta olivat joutuneet huonoon huutoon, 10—50 markan sakon uhalla pitämään sisään-, porras- y.m. käytävät tai muut useille asuinhuoneistoille yhteiset eteishuoneet kamarin kussakin erikois-
tapauksessa määräämällä tavalla tyydyttävästi valaistuina.

Lausunto räjäytysharjoituksista kaupungin vesialueilla. Läänin kuvernöörin pyydyttyä kaupunginvaltuuston lausuntoa Itämeren harjoituslaidan päällikön anomuksesta, että laivasto saisi luvan panna toimeen käytännöllisiä harjoituksia torpedolla räjäyttämässä kaupungin vesialueella Katajanokan kaakkoispuolella, valtuusto ensin antoi ⁴⁾ sihteerilleen tehtäväksi hankkia tietoja siitä, olivatko ja millaisin ehdoin kaupungin kalavedet vuokralle annetut tai niiden käyttö muuten määrätty. Sen jälkeen antamassaan lausunnossa valtuusto m.m. huomautti ⁵⁾, että puheena olevat harjoitukset epäilemättä täydellisesti turmelisivat kalastuksen sekä läheisissä kalaveden osissa, joita suuri osa kaupungin vähävaraisesta väestöstä käytti hyväkseen, että myöskin Vanhankaupunginlahdessa, jossa harjoitettiin jotenkin kannattavaa kalastusammattia. Kun voimassa oleva kalastussääntö nimenomaan kielsi kaikki kalakannalle turmiolliset kalastustavat ja mainitut räjäytysharjoitukset eittämättä olivat melkoista tuhoisimmat kuin mitkään mainitussa säännössä mainitut menettelytavat, ja ottaen huomioon, että kyseiset harjoitukset lisäksi voisivat häiritä vilkasta saaristoalusten ja pienten höyrylaivain liikennettä, valtuusto katsoi välttämättömäksi puolestaan ehdottaa anomuksen evättäväksi, varsinkin kun Viaporin linnoustealueeseen kuuluvat vedet tuntuivat tarjoavan riittävän tilan harjoituksille.

Uusi palojärjestys. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 antanut palo-
toimikunnalle tehtäväksi ⁶⁾ laatia ja antaa valtuustolle ehdotuksen kaupungin uudeksi palojärjestykseksi. Vuonna 1880 valtuusto pyysi ⁷⁾ toimikunnalta selitystä mainitun ehdotuksen laatimisen viivästymiseen. Annettuaan tämän selityksen ⁸⁾ toimikunta jätti valtuustolle laatimansa ehdotuksen kaupungin uudeksi palojärjestykseksi. Valtuusto lähetti ⁹⁾ sen tarkastettavaksi valiokuntaan, johon kuuluivat ¹⁰⁾ vtt Bergroth ja Borgström, oikeus-
raatimies E. Öhman, Suomen pankin johtokunnan esimies, vapaaherra A. G. S. von Troil ja arkkitehti C. Th. Höijer, mutta valiokunnan mietintö ei saapunut kertomusvuoden kuluessa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. toukok. 6 §. — ²⁾ Ks. s. 67. — ³⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 12 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. maalisk. 15 §. — ⁵⁾ S:n 30 p. maalisk. 14 §. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 404. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 1 §. — ⁸⁾ S:n 20 p. huhtik. 9 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. syysk. 24 §. — ¹⁰⁾ S:n 14 p. syysk. 8 §.

Senaatin höyryruiskun hoito. Vapaaehtoisen palokunnan toimikunta oli palotoimikunnalta anonut, että palokunta vapautettaisiin sen höyryruiskun valvonnasta ja hoidosta, joka oli ostettu senaatintalon suojelemiseksi palonvaaralta ja luovutettu ¹⁾ kaupungin palolaitokselle mainitun palokunnan käytettäväksi tarpeen vaatiessa. Palotoimikunnan ehdotuksesta valtuusto vapautti ²⁾ vapaaehtoisen palokunnan kyseisestä velvollisuudesta ja päätti palauttaa ruiskun senaatin huostaan.

Lausunto syysmarkkinain ajan lykkäämisestä. Satamakapteeni A. Leander oli läänin kuvernöörille esittänyt, että kaupungin syysmarkkinat siirrettäisiin lokakuun 7 ja 12 päivän väliseen aikaan. Kuvernöörin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa asiasta valtuusto päätti ³⁾ puolestaan puoltaa esitystä.

Katujen puhtaanapidon ottaminen kaupungin tehtäväksi. Rahatoimikamarin vuonna 1878 jätettyä kaupunginvaltuuston harkittavaksi, olisiko kaupungin luovuttava urakkajärjestelmästä ja otettava itse huolehtiakseen kaupungin torien, avoimien paikkain ja katuosuuksien puhtaanapidosta, valtuusto oli s.v. asettanut ⁴⁾ valiokunnan tätä kysymystä tarkemmin valmistelemaan. Vuonna 1880 valtuusto päätti ⁵⁾ kehoittaa valiokuntaa mikäli mahdollista jouduttamaan töitään. — Valiokunta ei kuitenkaan antanut mietintöään kertomusvuoden kuluessa.

Terveydenhoitolautakunnan johtosääntö. Terveyslautakunnan jätettyä kaupunginvaltuuston tutkittavaksi uudelle terveydenhoitolautakunnalle laatimansa johtosäännön ehdotuksen ⁶⁾ ja tämän ilmestyttyä ⁷⁾ painosta valtuusto lähetti ⁸⁾ sen valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Eneberg, Runeberg ja Grönqvist. Mietinnössään ⁹⁾ tämä valiokunta ehdotti tehtäväksi erinäisiä pieniä muutoksia ja poistoja terveyslautakunnan laatimaan johtosääntöehdotukseen, minkä jälkeen valtuusto tehtyään ehdotukseen vieläkin eräitä vähäisiä muutoksia hyväksyi ¹⁰⁾ valiokunnan johtosääntöehdotuksen ja päätti lähettää sen läänin kuvernöörin vahvistettavaksi. Valiokunnan ehdotuksesta valtuusto samalla päätti mainitun johtosäännön tultua vahvistetuksi julkaista painosta voimassa olevien Helsingin kaupungin terveyden- ja sairaanhoitoa koskevien sääntöjen kokoelman.

Puheena olevan johtosäännön vahvistamisesta ei kaupunginvaltuustolle kertomusvuoden kuluessa saapunut ilmoitusta.

Aluelääkärien johtosääntö ja työnjako. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 anonut ¹¹⁾ läänin kuvernööriltä vahvistusta hyväksymälleen kaupungin aluelääkärien johtosääntö- ja työjärjestysehdotukselle. Vuonna 1880 ilmoitettiin kuvernöörin tammikuun 10 p:nä vahvistaneen ehdotuksen, ja valtuusto päätti ¹²⁾ julkaista painosta siten hyväksytyin johtosäännön, joka oli sisällykseltään seuraava:

Helsingin aluelääkärien johtosääntö ja työnjako.

1 §. Aluelääkärit noudattakoot, mitä joulukuun 4 p:nä 1877 vahvistetuissa heitä koskevissa määräyksissä ja Helsingin kunnallisen sairaanhoidon ohjesäännössä on säädetty, ja suorittakoot myös ne tehtävät, jotka terveyslautakunta tai sen puheenjohtaja erityisissä tapauksissa niiden mukaisesti ehkä heille määräävät.

¹⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 168. — ²⁾ Valt. pöytäk. 30 p. maalisk. 3 §. — ³⁾ S:n 4 p. toukok. 10 §. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 410. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 1 §. — ⁶⁾ Painettu ilman numeroa. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 8 p. kesäk. 8 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. kesäk. 8 §. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 11. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 7 p. jouluk. 13 §. — ¹¹⁾ Ks. s. 73. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. 10 p. helmik. 11 §.

2 §. Aluelääkärien velvollisuutena olevaa virantoimitusta varten on kaupungin alue toistaiseksi jaettu siten, että rajana on rautatielinja, Rautatien tori, Mikaelinkatu, Erottaja, Kolmikulmainen tori, Ratakatu ja Punavuorenkatu sekä tämän merenrantaan vedetty jatke; kaikki tämän viivan itä- ja eteläpuolella sijaitsevat talot, huvilat ja työväenasunnit kuuluvat itäiseen, sen länsi- ja pohjoispuolella sijaitsevat läntiseen alueeseen. Tähän jakoon saakoon terveyslautakunta varsinkin määrättyksi lyhyehköksi ajaksi tehdä vähäisiä muutoksia.

3 §. Sairaanhoidoa työ- ja vaivaistalossa sekä siihen kuuluvassa sairaalassa toimittaa läntisen alueen lääkäri, kun taas kaupunginvankilassa sekä kaupungin vakinaisen palokunnan alipäällystölle ja miehistölle sekä heidän perheilleen annettava samanlaisesta hoidosta huolehtii itäisen alueen lääkäri.

4 §. Aluelääkärien tulee terveyslautakunnan määräysten mukaisesti antaa kaupungin vaivahoidolle tarpeellisia tietoja ja todistuksia niiden henkilöiden tervedyntilasta ja työkyvystä, jotka vaivahoidolta hakevat tai jo saavat avustusta, kutsuttuina olla saapuvilla vaivahoitohallituksen kokouksissa sekä muuten noudattaa, mitä voimassa oleva vaivahoito-ohjesääntö kenties heihin nähden määrää.

5 §. Aluelääkäriin tulee terveyslautakunnalle ilmoittaa havaitsemansa terveydelliset epäkohdat; niinkään hänen tulee viipymättä ilmoittaa kaupunginlääkärille huomattavat taudintapaukset, erittäinkin semmoiset, jotka kenties ovat kulkutaudin tapaisia taikka johtuvat vahingollisten aineitten vaikutuksesta tai muista epätavallisista syistä. Tiedokseen tulleesta ilmeisestä lasten ja muiden avuttomien henkilöiden huonosta hoidosta, suuremmista tapaturmista ja huomiota herättävistä kuolemantapauksista, kun kuolema on tai sen epäillä olevan toisen henkilön taikka myös henkilön itsensä tahallisesti tuottama, sekä jokaisesta muusta tapauksesta, joka voi antaa aihetta johonkin asianomaisen viranomaisen asiana olevaan toimenpiteeseen, hänen on tehtävä samanlainen ilmoitus.

6 §. Aluelääkäriin tulee asua alueellaan ja asunnon, mikäli mahdollista, niin sijaita, että useimmilla avuntarvitsijoilla on sinne helppo pääsy. Hänen tulee olla asunnossaan tavattavana määrättyinä vastaanottoaikoina, vähintään tunti sekä aamu- että iltapäivin kunakin arkipäivänä, mutta muinakin aikoina pakottavan taudintapauksen sattuessa. Vastaanottotunneistaan ilmoittakoon aluelääkäri terveyslautakunnalle, jonka tulee niiden soveliaisuutta tutkittuaan niistä samoin kuin hänen asunnostaankin puolivuositain ja useamminkin, jos muutoksia tapahtuu, tarkoituksenmukaisella tavalla julkisesti ilmoittaa.

7 §. Aluelääkäri älköön poistuko kaupungista saamatta siihen lupaa terveyslautakunnalta ja panematta puolestaan hyväksytytä sijaista. Lyhyehkön virkalamon enintään kahdeksi viikoksi myöntää harkintansa mukaan terveyslautakunta, mutta pitempää virkalamoa koskeva anomus alistetaan kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi. Milloin sellaisissa tapauksissa vastaanottojen paikka tai aika muuttuu, on siitä ilmoitettava niinkuin edellisessä §:ssä on sanottu; kuitenkin on sellaista muuttamista lyhyenlaisen virkalamon ajaksi vältettävä.

Teurastamon järjestyssääntö. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 antanut rahatoimikamarille tehtäväksi ¹⁾ laatia uuden ehdotuksen teurastamon järjestyssäännöksi ottaen huomioon läänin kuvernöörin hänen vahvistettavakseen aikaisemmin alistettua tällaisen säännön ehdotusta vastaan esittämät muistutukset. Tämän johdosta kamari vuonna 1880 antoi valtuustolle uuden ehdotuksen mainitun laitoksen järjestyssäännöksi. Tämän ehdotuksen valtuusto julkaistuaan ²⁾ sen painosta hyväksyi ³⁾ erinäisin vähäisin muutoksin ja päätti samalla lähettää sen kuvernöörin vahvistettavaksi. Huhtikuun 30 p:nä kuvernööri vahvisti johtosääntöehdotuksen tehtyään siihen pienen muutoksen; kuitenkin oli, koska heinäkuun 1 p:nä 1880 voimaan tulevan vuoden 1879 terveydenhoitoasetuksen 23 §:ssä oli säädetty, että kaupungissa, jossa oli yleinen teurastamo, ei saanut teurastaa hevosia, sarvikarjaa eikä sikoja muualla kuin sellaisessa teurastamossa, mainitusta päivästä lähtien noudatettava tätä määräystä sen sijaan, mitä siitä järjestyssäännön 1 ja 2 §:ssä säädettiin.

¹⁾ Ks. s. 80. — ²⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 6 §. — ³⁾ S:n 17 p. helmik. 7 §.

Vahvistettu järjestyssääntö, jonka kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ julkaista painosta, oli sanamuodoltaan seuraava:

Helsingin teurastamon järjestyssääntö.

1 §. Kaupungin rajain sisällä älköön sonneja, härkiä, lehmiä, mulleja, vasi-koita, lampaita, vuohia ja sikoja myytäväksi teurastettako, nyljettäkö eikä avat-tako, vaan on se tehtävä julkisessa teurastamossa, missä myös teurastuotteiden puh-distus on toimitettava.

2 §. Teurastamo saa käyttää jokainen, joka suorittaa siitä määrätty maksut.

3 §. Teurastamo on avoinna joka päivä, paitsi sunnuntaisin ja pyhäpäivin, maaliskuun 1 päivästä lokakuun 1 päivään kello 4 a.p. ja 10 i.p. välillä sekä lokakuun 1 päivästä maaliskuun 1 päivään kello 5 a.p. ja 8 i.p. välillä ynnä huhti—lokakuulla sitä paitsi sunnuntaisin ja pyhäpäivin kello 6:sta 10:een i.p.— Muina aikoina saa teurastusta toimittaa ainoastaan pakottavissa tapauksissa ja poliisiviranomaisen antaman lupakirjan nojalla.

4 §. Teuraseläimet, jotka on viety teurastamoon, mutta joita ei paikalla teurasteta, on säilytettävä kytkettyinä teurastallissa.

5 §. Teurastus toimitetaan siinä järjestyksessä kuin elukat on päällysmiehelle ilmoitettu; elukoita ei saa ajaa teurastushuoneeseen, ennenkuin kaikki valmistukset teurastusta varten on tehty.

6 §. Teurastuksen saavat toimittaa ainoastaan eläimenomistajain tahi laitoksen taitavat apulaiset taikka muut taitavat henkilöt.

7 §. Teurastus on toimitettava nopeasti ja mahdollisimman vähän rääkkää-mällä eläintä, eikä eläintä saa ennen teurastamista panna riippumaan. Veren juostua kuiviin on eläin viipymättä nyljettävä ja avattava. Vuota, tali ja talteen otettu veri on heti vietävä määrättyihin säilytyspaikkoihinsa. Sisälmyksiä ei saa avata teurastamossa, vaan on ne vietävä sitä varten oleviin erityisiin huoneisiin. Talteen otettu veri on touko—syyskuun aikana neljänkolmatta tunnin kuluessa noudettava, sen uhalla että se muutoin viskataan teurasjätteiden joukkoon. Syntymättömistä sikiöistä saa ottaa ainoastaan vuodan, jota vastoin muut osat heitetään jätteiden jouk-koon.

8 §. Teurastuksessa on noudatettava suurinta puhtautta, ja on erittäinkin lattia, pöydät ja seinät joka teurastuksen jäleltä puhdistettava verestä, karvoista, ulostuksista ja muista jätteistä. Tarpeeton epäsiisteys, samoinkuin tupakoiminenkin teurastushuoneessa on kielletty.

9 §. Teurastamosta pois vietävä liha pitää kuljettaessa olla käärittynä puhtaaseen kankaaseen, ja jätteet on kuljetettava umpinaisissa ajoneuvoissa.

10 §. Teurastamossa palvelevain teurastajain sekä jokaisen teurastamon käyt-täjän pitää noudattaa päällysmiehen antamia ohjeita; päällysmiehen tulee myös vastaanottaa mainittuja henkilöjä vastaan tehdyt muistutukset.

11 §. Pääsy teurastamoon on sallittu laitoksessa palveleville henkilöille, eläimenomistajalle tai hänen asiamiehelleen ja apulaisilleen, maistraatin, rahatoimi-kamarin ja terveydenhoitolautakunnan jäsenille, kaupungin poliisille ja viskaaleille sekä kaikille virka- ja palvelusmiehille, joiden on jossakin kohden valvottava voimassa olevain rakennus-, poliisi- ja palojärjestyksen noudattamista; muiden henkilöjen on hankittava erityinen pääsylupa päällysmieheltä. Koiria ei saa teurastamoon tuoda.

12 §. Teurastuksessa suoritetaan maksut itse laitoksen käyttämisestä ja punni-tuksesta sekä korvaus laitoksen teurastajille, jos näitä käytetään, kaikki taksain mukaan, jotka maistraatti hyväksyy ja jotka ainakin joka kolmas vuosi, mutta useam-minkin, jos tarpeelliseksi katsotaan, tarkastetaan. Erityiseen kirjaan on päällysmiehen lyhyesti kirjoitettava kukin teurastus ynnä siitä suoritettu maksu.

13 §. Jos jollakin on laitosta vastaan muistuttamista, tehtäköön muistutus päällysmiehelle tahi laitoksen johtokunnalle, jota vastoin, jos päällysmies saattaa itsensä johonkin vikapääksi, siitä ilmoitetaan mainitulle johtokunnalle, ollen kuitenkin asianomaisilla virkamiehillä ja viranomaisilla, joille se lain mukaan kuuluu, valta välittömästi panna tahi panettaa syytteeseen epäjärjestyksellä rikkomukset, ja jos järjestyksen tahi terveydenhoidon kannalta lisämääräyksiä havaitaan tarpeellisiksi, voivat asianomaiset viranomaiset, joille sitä tarkoitettavia esityksiä käy tekeminen, kukin toimivaltansa rajoissa antaa määräyksiä ja ryhtyä tarpeellisiin toimenpitei-siin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 1 §.

14 §. Se, joka tavalla tahi toisella tuottaa vahinkoa laitokselle tai siellä olevalle kalustolle, olkoon vikapää tämän järjestyssäännön 15 §:ssä säädettyyn uhkasakkoon sekä sitä paitsi velvollinen korvaamaan kaiken aikaansaamansa vahingon.

15 §. Tämän säännön rikkominen on kaikissa niissä tapauksissa, jolloin rangaistukseen ei käy lain mukaan tuomitseminen ja kun muuta ei ole säädetty, pantava syytteesen kaupungin maistraatissa ja rangaistava viiden jopa viidenkymmenen markan sakolla, joka maksuvarain puutteessa muunnetaan vastaavaksi vankeusrangaistukseksi. Tätä sääntöä pitää kappale maamme molemmilla kielillä laadittuna olla julkipantuna näkyvälle paikalle teurastamossa.

Uusi vaivaihoito-ohjesääntö. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 antanut valiokunnalle tehtäväksi ¹⁾ laatia ehdotuksen uudeksi vaivaihoito-ohjesäännöksi. Valiokunnan mietintö ²⁾ ohjesääntöehdotuksineen annettiin s. v., mutta esiteltiin valtuustolle vasta vuonna 1880. Valtuuston käsiteltyä ³⁾ ehdotusta useissa kokouksissa ja palautettua erinäisiä sen pykälää valiokuntaan osittain asiallisten, osittain muodollisten muutosten tekemiseksi valiokunta antoi valtuustolle uuden mietinnön ⁴⁾ ynnä uudestilaaditun ehdotuksen vaivaihoito-ohjesäännöksi. Tähän tehdyistä asiallisista muutoksista mainittakoon, että vaivaihoitohallituksen puheenjohtaja oli valittava yhdeksi eikä kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja myöskin kaksi hallituksen varajäsentä valittava vuosittain, että puheenjohtajan useammin kuin aikaisemmin tuli pitää vastaanottoja avunanojille sekä että kassanhoitajan toimi lakkautettaisiin ja kassanhoitajan tehtävistä siirrettäisiin osa työ- ja vaivaihostalon päällysmiehelle, osa hallituksen sihteerille. Sen jälkeen kun valiokunnan mietintö oli julkaistu ⁵⁾ painosta, kaupunginvaltuusto muutamain vähäisin muutoksin hyväksyi ⁶⁾ uuden ohjesäännön ehdotuksen. Päättyessään jättää ohjesäännön läänin kuvernööriin tutkittavaksi ja vahvistettavaksi valtuusto samalla päätti anoa, että kuvernööri siinä päätöksessä, jolla ohjesääntö vahvistettiin, samalla määräisi, että edelleenkin oli kannettava ne vaivaihoidon hyväksi tarkoitettut maksut, jotka vuonna 1863 annetun kaupungin vaivaihoito-ohjesäännön 99 §:n 14 ja 15 kohdan mukaan oli kannettu julkisista huvituksista sekä matkustelevilta silmäkääntäjiltä, kauppa-asiamiehiltä y. m. Valtuuston samanaikaisesti käsittelemä, kuvernöörin lähettämä kiertokirje, joka koski Uudenmaan läänin kuntain voimassa olevain vaivaihoito-ohjesääntöjen tarkistusta, ei niin ollen antanut ⁷⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Myöhemmin maistraatti ilmoitti ⁸⁾, että kuvernööri lokakuun 12 p:nä oli vahvistanut uuden vaivaihoito-ohjesäännön, mutta ei ollut ottanut tutkittavakseen edellä mainittuja maksuja koskevaa kaupunginvaltuuston anomusta. Koska ohjesääntö ei saanut lain voimaa, ennenkuin kuvernöörin määräämä valitusaika oli päättynyt, valtuusto lykkäsi ⁸⁾ ohjesäännössä määrätyn vaivaihoitohallituksen valitsemisen toistaiseksi ja päätti ainoastaan anoa maistraatilta, että kuvernöörin päätös saatettaisiin kunnan jäsenen tietoon. Sen ohessa valtuusto päätti lähettää kuvernöörille uuden anomuksen kyseisten maksujen säilyttämisestä.

Vahvistettu ohjesääntö oli sanamuodoltaan seuraava:

¹⁾ Ks. s. 72. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22 v:ltä 1879. — ³⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 15 §, 17 p. helmik. 8 § ja 16 p. maalisk. 25 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 20 p. huhtik. 18 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. toukok. 12 §. — ⁷⁾ S:n s:n 14 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. jouluk. 10 §.

Ohjesääntö Helsingin kaupungin vaivashoidolle.

1 §. Helsingin kaupungin vaivashoidon tarkoituksena on hankkia tarpeenmukaista elatusta tahi apua semmoisille henkilöille, jotka armollisen asetuksen nojassa 17 p:ltä maaliskuuta v. 1879 yleisestä vaivashoidosta Suomen suuriruhtinamaanmaassa ja tämän ohjesäännön mukaan voivat päästä sitä nauttimaan.

2 §. Vaivashoitoa annetaan:

- a) ottamalla hoidettavaksi kaupungin työ- ja vaivaiskartanossa,
- b) ruokolle antamisella,
- c) avun-annilla, alituisesti tahi satunnaisesti.

3 §. Raajarikkoja, pitkälisempää tautia sairastavia, vanhuuttansa heikkoja, mielipuolia, jotka eivät voi päästä hourinhoitolaitokseen, ja alaikäisiä hoitaa kunta parhaastansa kaupungin työ- ja vaivaiskartanossa, jossa heitä pidetään ikänsä ja voimainsa mukaan sovitetussa työssä.

Pitkälisempää tahi paranamatta tautia sairastavat otetaan tätä varten työ- ja vaivaiskartanon viereen rakennettuun sairaskotoon, jossa myös tarpeen mukaan vaalitaan satunnaisesti sairaita laitoksen asujamista. Huonetilan myöntäessä otettakoon sairaskotoon muitakin köyhiä sairaita, joilla ei kodissansa hoitoa ole eikä myös tilaa kaupungin kuumelasaretissa tahi yleisessä sairashuoneessa.

Alaikäiset taas otetaan työ- ja vaivaiskartanon oheen laitettuun lastenkotoon ja pitää heidän kouluikänsä tultuansa saada opetusta kaupungin kansakouluissa.

4 §. Kun ei työ- ja vaivaiskartanossa tilaa ole tahi kun vaivashoitohallitus muuten näkee syytä olevan, niin kaikkiin tämän edellisessä pykälässä mainittuihin lajeihin kuuluvia köyhiä eli vaivaisia pannaan ruokolle hyväiksi tunnettujen henkilöiden luokse kaupunkiin taikka semmoisten henkilöin luo maalle, jotka kunnallislautakunta tahi sen esimies taikka seurakunnan pappi on kunnollisiksi todistanut.

Tällä tavoin ruokolle annetuille lapsille pitää, missä niin laatuun käy, kansakouluopetusta hankittaman.

5 §. Pahanelkisille lapsille, jotka joutuvat vaivashoittoon, pitää vaivashoitohallituksen mahdollisuutta myöten toimittaa hoitoa jossakin tätä tarkoitusta varten toimeen pannussa kasvatuslaitoksessa, ja sitoutukoon vaivashoito kustannuksiin niiden elatuksesta siellä.

6 §. Kun kaikki sijat työ- ja vaivaiskartanossa ovat täynnä eikä tilaisuutta ruokolle antamiseksi ole tahi milloin vaivashoitohallitus muutoin sen soveliaaksi katsoo, voipi hallitus myöntää n. s. alituisia raha-apuja, jotka kuukausittain ulosmaksetaan ja joiden saantiin apukirjat annetaan.

Samanlaisia apuja lyhyemmäksi rajoitetuksi ajaksi voidaan samalla tavalla antaa erittäinkin iäkkäille köyhille semmoisiksi ajoiksi, esim. talvella, joina heidän työansionsa on niukka.

Satunnaisia vähempiä raha-apuja myöntäköön hallitus tahi sen esimies, kuitenkin vaan semmoisissa tapauksissa kuin varaton henkilö sairaudesta tulee kykenemättömäksi tarpeellisen elatuksen hankkimiseen, ja älkööt sellaiset avut kestäkö kauvemmin älköönkää niitä jaeltako suuremmin määrin, kuin tarve välttämättömästi vaatii. Kuolleet vaivaiset haudataan vaivashoidon toimesta ja on määräys siitä esimiehen annettava.

7 §. Joka vuosi kesäkuun alussa pitää vaivashoitohallitus semmoisien köyhän vuosikatselmusta, jotka ovat kaupungissa ruokolla tahi nauttivat n. s. alituisia apuja, ja pitää heidän kaikkein tällöin saapuville tulla. Jos avunnauttija laillista estettä ilmoittamatta jää pois, lakkautetaan avunanto, ja voipi hän sen jälleen saada vasta sitten kuin on hallitukselle näyttänyt otollisen syyn poissaoloonsa. Samanlaisella uhalla pitää niiden kaupungissa asuvien henkilöiden, jotka ovat lapsia hoitoonsa ottaneet, saapuman niiden kanssa katselmukseen ja esiin tuoman todistus siitä, että lapset ovat säännöllisesti käyneet jossakin kaupungin julkisista kouluista.

Maalla ruokolla olevain tarkastamista varten tulee vaivashoitohallituksen sinne lähettää joko joku jäsenistänsä taikka eri peräänkatsoja tahi muu asiamies, tarkasti tutkimaan, saavatto ruokolla olijat tarpeellista hoitoa ja ylöspitoa. Jos on syytä muistutukseen, niin asiamies, milloin tarpeelliseksi katsoo, huolimattoman hoitajan tyköä heti pois ottakoon ja toisen sopivan henkilön luokse muuttakoon ruokkolaisen. Siitä päivästä alkaen, jona näin tapahtuu, ei entinen hoitaja sen enempää saa mitään ylöspitoapua vaivashoidolta kantaa. Ulos lähetetty asiamies nauttii matkakustannusten korvausta vaivashoitovaroista ja hänen tulee vaivashoitohallituksen ensimmäisessä sen jälkeen tapahtuvassa kokouksessa tehdä selvä vaariinottamistansa ja niistä toimista, mihin on ryhtynyt.

8 §. Vaivahoitohallitukseen kuuluu seitsemän jäsentä ja kaksi varajäsentä, jotka kaupunginvaltuusmiehet valitsevat, jäsenet kolmeksi ja varajäsenet yhdeksi yhdeksi erältään. Jäsenten vaalin tapahtuttua määräävät kaupunginvaltuusmiehet yhden niistä esimieheksi tulevan vuoden ajaksi. Jäsenistä erkanee kahtena ensi vuonna arvan mukaan kaksi ja sen perästä vuosittain ne, jotka enimmän aikaa ovat toimeensa olleet.

Helsingin ruotsalais-suomalaisen seurakunnan kirkkoherra tahi hänen sijassansa olija on myös 11 §:n 3 kohdan mukaan yllämainitussa armollisessa asetuksessa yleisestä vaivahoidosta maassa oikeutettu osaa ottamaan vaivahoitohallituksen keskusteluihin ja päätöksiin.

Jos jäsen eroaa hänelle määrätyn virantoimitusajan kuluessa, valitaan viipymättä toinen siksi ajaksi, joka eronneella olisi jäljellä ollut.

Vaivahoitohallituksen jäsenten ja varajäsenten valinta tämän ohjesäännön mukaisesti tapahtuu ensi kerran kuukauden kuluessa siitä kuin kaupunginvaltuusmiehet ovat tiedon saaneet ohjesäännön vahvistuksesta, ja noudatettakoon vaalin kelpaavaisuuden suhteen, mitä 27:ssä ja 28:ssä §:ssä 8 p:nä joulukuuta v. 1873 annetussa asetuksessa kunnallishallituksesta kaupungissa on kaupunginvaltuusmiesten suhteen määrätty.

Valitulla on oikeus kieltäytyä toimitukseen rupeamasta, jos hän on jäsenenä rahatoimikamarissa, jos ei ole asuntoa kaupungissa tahi sille kuuluvassa alueessa, jos hänellä palveltuansa jäsenenä vaivahoitohallituksessa tahi rahatoimikamarissa kolmena viimeisenä vuotena on vuoro semmoisesta toimesta erota, taikka jos hän on tullut kuudenkymmenen vuoden ikäiseksi tahi ilmoittaa muun syyn, jonka kaupunginvaltuusmiehet hyväksyvät.

Vara-esimiehen, samoin kuin tarpeen ollessa satunnaisenkin esimiehen valitsee vaivahoitohallitus keskuudestansa.

9 §. Vaivahoitohallitus kokoontuu esimiehen kutsumuksesta varsinaiseen kokoukseen kunkin kuukauden ensimmäisenä arkipärintä. Tarpeen sattuessa saa esimies välilläkin kutsua hallituksen ylimääräiseen kokoukseen.

Hallitus on päätöksenvoipa, kun paitsi esimiestä neljä jäsentä on kokouksessa läsnä ja päätöksiin osaa ottaa.

Kaikki asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänenemmistöllä ja avoimella äännöstyksellä, jossa, jos ääniä on yhtä monta kummallakin puolella, esimiehen ääni käy ratkaisevaksi; ainoastaan vara-esimiehen vaali toimitetaan suljetuilla lipuilla.

Jos jäsen on estettyä tulemaasta kuulutettuun kokoukseen, on hänen siitä ilmoittaminen niin hyvissä ajoin, että ennätetään varajäsen kutsua.

Jos esimies, jäsen tahi kutsuttu varajäsen määrätystä kokouksesta jää pois estettyä ilmoittamatta ja hallituksen sitä hyväksymättä taikka jos joku heistä ilman semmoista syytä menee pois, ennenkuin kokous on päättynyt, maksakoon sakkoa kaupunginkassaan joka kerralta, esimies kuusi ja jäsen tahi varajäsen kolme markkaa, mutta kaksi sen vertaa, jos täytyy läsnäolijain vähän luvun tähden kokous sikseen jättää tahi hajoittaa. Tällaiset sakot ylöskantaa hallituksen sihteeri, joka niistä tilin tekee rahatoimikamarille.

10 §. Esimies on velvollinen:

mahdollisuutta myöten koettamaan hankkia itselleen tietoa kunnassa olevista hädänalaisista ja erittäin lapsista, jotka eivät kotona saa asianmukaista hoitoa, sekä ryhtymään semmoisen seikan vaikuttamiin toimiin;

hyvin usein ja vähintäänkin kerran viikossa käymään kaupungin työ- ja vaivaskartanossa vaariin ottamassa, että kaikki siellä tapahtuu niinkuin pitää, jotta kaupungin tarkoitus sen laittamisen suhteen saavutetaan;

luomaan huomiotansa vaivahoidon ruokolle panemiin tahi siltä apua nauttiviin köyhiin heidän hoitonsa, ylöspitonsa ja elanto-olojensa suhteen;

soveljaina aikoina syyskuun alusta toukokuun loppuun ainakin yhtenä tuntina joka arkipäivä ja muina kuukausina vähintäänkin joka toisena pyhättömänä päivänä vaivahoidon asioissa vastaanottamaan vaivaisia ja muita henkilöitä kaupungin sitä varten hankkimassa huoneistossa;

hallituksen kokouksissa johtamaan keskusteluja ja esittelemään asiat sekä allekirjoittamaan ulosmenevät toimituskirjoitukset;

kuukausittain läpi käymään ja tarkastamaan vaivahoidosta olevat menot sekä allekirjoittamaan maksunmääräykset;

vaivahoidon puolesta kirjoittamaan kunnan sitoumuksen edesvastaukseen kustannuksista vaivaisten hoidosta yleisessä sairashuoneessa, hourihoitolaitoksessa tahi pahanelkisten lasten kasvatuslaitoksessa;

antamaan köyhäntodistuksia maksutonta koulunkäyntiä, kunnan kuumelasarettiin pääsemistä tahi lääkkeiden saamista varten kunnan kustannuksella; sekä muuten katsomaan, että vaivashoitohallituksen päätökset tarkasti toimeen pannaan, että sen alaiset virkamiehet ja käskyläiset kunnollisesti tekevät tehtävänsä, niin myös että järjestystä ja säästäväisyyttä vaarin otetaan vaivashoidon kaikkia asioita toimittaessa.

11 §. Hallituksen muiden jäsenten pitää samoin kuin esimiehenkin koettaman hankkia itselleen tietoja kuntaan kuuluvista puutetta kärsivistä ja tulee myös vastaanottaa ilmoituksia vaivaisilta. Heidän pitää myöskin työ- ja vaivaiskartanossa käymisellä pyytämän tutustua sikäläisiin oloihin. Jos tämmöisessä käyntitilaisuudessa syytä muistutukseen ilmaantuu, ilmoitettakoon siitä esimiehelle, jonka tulee joko heti parantaa huomautettu epäkohta, jos hän näkee siihen syytä olevan, taikka esitellä asia hallituksen lähinnä seuraavassa kokouksessa.

Jos hallituksen jäsen tahtoo nostaa ehdotusta vasituisempaan muutokseen vaivashoitohallinnossa, ilmoittakoon siitä joko esimiehelle taikka vaivashoitohallituksen kokouksessa, kuitenkin on sellaisen asian päättäminen, jos joku niin vaatii, jätettävä sillensä seuraavaan kokoukseen.

Vaivashoitohallituksen jäsen saa olla saapuvilla esimiehen 10:ssä §:ssä mainituissa vastaanotoissa.

12 §. Vaivashoitohallituksen alle kuuluu: yksi työ- ja vaivaiskartanon päällysmies, kaksi tahi useampia peräänkatsojia ja yksi sihteeri sekä tarpeellinen määrä käskyläisiä.

Päällysmiehen valitsevat kaupunginvaltuusmiehet vaivashoitohallituksen ehdotuksesta viran oltua kolmekymmentä päivää avonaiseksi julistettuna. Jos päällysmies näyttää olevansa huolimaton tehtävissensä tahi sopimaton toimeensa eikä ota varoituksesta ojentuaksensa, pankoon vaivashoitohallitus hänet pois virkaa toimittamasta ja ilmoitakoon asian kaupunginvaltuusmiehille, jotka päättävät, saako hän toimensa pysyä vai onko siitä eroitettava.

Muut virkamiehet ja käskyläiset ottaa ja eroittaa vaivashoitohallitus, jota tehdessä työ- ja vaivaiskartanon palvelijain suhteen on kuulustettava päällysmiestä ja mitä sairaanhoitajattariin tulee myöskin lääkäriä.

13 §. Työ- ja vaivaiskartanon päällysmies, joka pitää isäntävaltaa kaikkein tähän laitokseen otettujen vaivaisten ja siinä palvelevain käskyläisten yli, on velkappää:

huolellisesti vaarilla pitämään ja holhomaan kaikkia työ- ja vaivaiskartanoon otettuja vaivaisia ja laatimaan täydellistä luetteloa niistä;

valvomaan, että puhtaus, järjestys ja kunto kaikkialla vallitsevat laitoksessa sekä että ruoanpitoa kunnollisesti toimitetaan, niin että vaivaiset saavat, mitä heille tulevaa on;

järjestelemään ja ohjaamaan työ- ja vaivaiskartanossa tehtävät työt; pitämään kalustoluetteloa laitoksen omaisuudesta ja katsomaan, etteivät sille kuuluvat kalut huonon hoidon tahi ilkeävaltaisuuden kautta pilalle mene;

kaupungin rahatoimikonttoorista nostamaan esimiehen tilaamat ennakkomaksut; ulosmaksamaan 6 §:ssä mainitut raha-avut, niin myös pitämään huolen työ- ja vaivaiskartanon maksuista sekä niistä ja nostetuista ennakkomaksuista kuukausittain antamaan tilinteon vaivashoitohallitukselle;

olemaan hallituksen asiamiehenä vaivaisten asettamisessa ruokolle; sekä kutsumuksen saatuaan olemaan läsnä vaivashoitohallituksen kokouksissa ja muutoin noudattamaan hallituksen tahi sen esimiehen määräyksiä.

14 §. Peräänkatsojain, joiden luvun vaivashoitohallitus määrää, niiden kesken myöskin jakaen kaupungin visseihin peräänkatsoimuspiireihin, tulee vaivashoitohallituksen tahi sen esimiehen likempäin ohjeiden mukaan tutkia semmoisten henkilöiden elanto-oloja ja tarpeita, jotka ovat itsensä ilmoittaneet hoitoa tahi apua saamaan, sekä erittäin olla vaivashoitohallitukselle ja sen esimiehelle avullisia niiden peräänkatsoimisessa, jotka apua nauttivat tahi ovat hoidon saamista varten muiden luona ruokolla.

Peräänkatsojan asiana on myös vaivashoitohallituksen ja erittäin sen esimiehen ylivalvonnan alla toimittaa sitä silmälläpitoa kerjäläisistä ja kulkijaimista, josta säädetään 35:ssä ja 36:ssa §:ssä armollisissa asetuksessa yleisestä vaivashoidosta Suomessa.

Peräänkatsojantointa sopivat naisetkin hoitamaan.

15 §. Sihteerin velvollisuus on: laatia pöytäkirjaa vaivashoitohallituksen kokouksissa ja vuosikatselmuksessa; pitää huoli ulosmenevistä toimituskirjoituksista ja muista

kansliatoistista sekä pitää luetteloja kaikista niistä, jotka vaivaihoidolta saavat holhousta tahi apua; oikeudenkäymisissä ja asiavalvomisissa olla vaivaihoidon asiamiehenä, vallan kuitenkin hallituksella ollen mutkaisemmissa tapauksissa sitä varten käyttää toisenkin apua; vuotuisesti tehdä vaivaihoidon tulojen ja menojen ehdotus seuraavaksi vuodeksi; sekä sen kirjanpidon suhteen, joka vaivaishoitohallituksessa voi tulla kysymykseen, noudattaa hallituksen määräyksiä.

16 §. Työ- ja vaivaiskartanoon otettujen vaivaisten uskonnollista hoitoa varten ottaa vaivaishoitohallitus jonkun kaupungissa asuvan lutherilaisen papin, jonka on velvollisuus joka sunnuntai vaivaishoitohallituksen määrättävänä aikana pitää jumalanpalvelusta laitoksen rukoushuoneessa, usein käydä erittäinkin sairaskotoon otettujen vaivaisten luona antamassa heille uskonnon lohdustusta sekä erityisettä maksutta siunata kuolleiden köyhäin haudat.

17 §. Ruoanpito työ- ja vaivaiskartanossa sekä siihen kuuluvassa sairaskodossa järjestetään vaivaishoitohallituksen kautta sillä tavoin kuin soveljaaksi näkyy, vaarinottamalla mahdollisimman suurinta säästäväisyyttä, mutta kuitenkin tyydyttään riittävän ruoan tarvetta. Tätä varten vaivaishoitohallitus vuotuisesti säättää määrätyn ruokajärjestyksen, jonka hallitus kuitenkin sattuvissa tapauksissa saakoon muuttaa.

Kun työ- ja vaivaiskartanossa virkaa toimittava piirikuntalääkäri katsoo tarpeen vaativan ruoan muutosta sairaskotoon otetuille vaivaisille tahi kun kovemmissa sairauksissa voimakkaampaa ruokaa tarvitaan, antakoon hän määräyksen siihen ja ilmoittakoon päällysmiehen kautta asian esimiehelle.

Missään tapauksessa älköön ruoanpitoa päällysmiehelle urakkatoimeksi annettako. 18 §. Vaivaisten sairaanhoidon suhteen on voimassa, mitä siitä on määrättyinä Helsingin kaupungin terveyden- ja sairaanhoidolle vahvistetuissa erinäisissä ohje- ja johdesäännöissä.

Kaupungin piirikuntalääkärien pitää vaivaishoitohallitukselle toimittaa tarpeellisia tietoja ja ilman eri maksua antaa todistuksia semmoisten henkilöiden terveyden-tilasta ja työhönkykeneväisyydestä, jotka anovat apua vaivaihoidolta. Piirikuntalääkäriin on myös eri kutsumuksesta oleminen läsnä vaivaishoitohallituksen kokouksissa.

Piirikuntalääkäriin pitempää tahi lyhyempää virkavapautta nauttiessa tulee terveyshoitokunnan antaa siitä tieto vaivaishoitohallitukselle sekä samalla ilmoittaa virkaa tekevän nimi, asunto ja vastaanottoaika.

19 §. Kaikista lahjoituksista, joita vaivaihoidon hyväksi on tehty tahi vastedes tehdään, pitää vaivaishoitohallituksen laatia täydellinen luettelo, jossa on ilmoitettuna lahjoituksen laatu ja tarkoitus, sen saamisen aika, antajan nimi y.m. Vaivaishoitohallituksen asia on myös kaupungin rahatoimilaitokselta, joka hoitaa lahjoitettuja varoja, ylöskantaa ja tarkoin antajain lausuman tahdon mukaisesti jakaa niiden pääomain korot, jotka ovat vissejä määrättyjä tarkoituksia varten lahjoitetut.

20 §. Esimiehen vastaanottotunnit ja huoneisto, niin myös hallituksen kaikkein jäsenten asunnot sekä vuosikatselmuksen aika ovat yleisesti tietyiksi tehtävät ilmoituksilla ruotsalaisissa ja suomalaisissa sanomalehdissä.

21 §. Vaivaishoitohallituksen esimies, työ- ja vaivaiskartanon päällysmies, peräänkatsojat ja sihteeri sekä työ- ja vaivaiskartanossa virkaa toimittava pappismies nauttavat kaupunginvaltuusmiesten säättämiä palkkioita.

Muut vaivaishoitohallituksen jäsenet ovat toimituksissansa ainoastaan niinkuin luottamustoimissa. Palvelijain palkan määrää vaivaishoitohallitus, joka kuitenkin tämän suhteen samoin kuin muutenkin, mitä vaivaihoidon menoihin tulee, on kaupunginvaltuusmiesten tarkastuksen alaisena vuosikulunkiarviota vahvistettaessa.

22 §. Muuten pitää vaivaishoitohallituksen tarkasti noudattaman kaikkea, mitä Keisarillisen Majesteetin armollisessa asetuksessa 17 p:ltä maaliskuuta v. 1879 yleisestä vaivaihoidosta Suomen suuriruhtinaanmaassa on säädettyinä.

Kansakoulujen ohjesäännön muuttaminen. Kansakoulujohtokunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ puolestaan hyväksyä johtokunnan laatiman kaupungin kansakoulujen ohjesäännön 67 §:n muutosehdotuksen sekä lähettää sen senaatin vahvistettavaksi. Ilmoitusta mainitun pykälän sanamuodon muutoksen asianmukaisesta vahvistamisesta ei saapunut kertomusvuoden kuluessa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 29 §.

Kansankirjaston inventoimisen lykkääminen. Sen johdosta että kansankirjaston kertomusvuoden kuluessa arveltiin voivan muuttaa uuteen rakennukseensa ja kirjavarasto silloin oli m. m. inventoitava, kansankirjaston ja lukusalin toimikunta esitti kaupunginvaltuustolle, että kirjaston sääntöjen mukaan kesäkuun alussa v. 1880 toimitettavan mainitun kirjaston inventoimisen saisi lykätä vuoden eteenpäin. Valtuusto myöntyi ¹⁾ tähän.

Rakennuskonttorin johtosäännön muuttaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 lähettänyt ²⁾ eräaseen valiokuntaan rahatoimikamarin esityksen erinäisten muutosten tekemisestä rakennuskonttorin johtosääntöön. Sen jälkeen kun valiokunta mietinnössään ³⁾ esittämiensä syiden nojalla oli ehdottanut esityksen evättäväksi, valtuusto vuonna 1880 antoi ⁴⁾ asian raueta.

Uusi rakennusjärjestys. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 antanut valiokunnalle tehtäväksi ⁵⁾ yksissä neuvoin kaupungininsinöörin kanssa laatia ehdotuksen kaupungin uudeksi rakennusjärjestykseksi, minkä ohessa valiokuntaan m. m. oli lähetetty v. t. kaupungininsinöörin F. O. Ehrströmin tekemä esitys, että likakaivojen rakentamisesta vahvistettaisiin tarkemmat määräykset. Valiokunta antoi ⁶⁾ vuonna 1880 mietintönsä ⁷⁾, mutta valtuusto ei käsitellyt sitä kertomusvuoden aikana.

Rakennusjärjestyksen muuttaminen. Läänin kuvernöörille vuonna 1879 annetussa lausunnossa ⁸⁾ kaupunginvaltuusto oli m. m. lausunut toivomuksen, että kaupungin voimassa olevan rakennusjärjestyksen 9 ja 15 § niin pian kuin mahdollista selvennettäisiin siitä huolimatta, milloin uusi rakennusjärjestys saatiin laadituksi ja vahvistetuksi. Vuonna 1880 maistraatti ilmoitti ⁹⁾ senaatin vahvistaneen rakennusjärjestyksen 9, 15 ja 21 §:lle muutetun sanamuodon.

Rahatoimikamarin sihteerinviran täyttäminen. Talousarviovaliokunnan ehdotuksesta ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾ vuoden 1881 talousarvion järjestelyn yhteydessä samalla kuin rahatoimikamarin sihteerin palkkio korotettiin 4,000:sta 5,000 markkaan, kehoittaa kamaria säädetyssä järjestyksessä täyttämään sihteerinviran.

Ensimmäisen kaupunginkirjanpitäjän vaali. Ensimmäiseksi kaupunginkirjanpitäjäksi kaupunginvaltuusto valitsi ¹²⁾ v. t. ensimmäisen kaupunginkirjanpitäjän C. W. Fernlundhin.

Vaakamestarinapulaisen ottaminen tuulaakikamariin. Tuulaakikamarin ulkomailta saapuvien tavarain toimiston v. t. vaakamestari Z. Cajander oli rahatoimikamarilta anonut, että 1,600 markan suuruinen määräraha myönnettäisiin vaakamestarinapulaisen palkkaamiseksi mainittuun toimistoon toukokuun 1 p:stä vuoden loppuun. Kamarin puoleltua tätä anomusta kaupunginvaltuusto myönsi ¹³⁾ tarkoitukseen 200 markan määrärahan kuukautta kohden viideksi kuukaudeksi lukien kesäkuun 1 p:stä.

V. t. palomestarin määrääminen. Palotoimikunta ilmoitti ¹⁴⁾ palomestarinviran sijaisuden oltua julistettuna ¹⁵⁾ haettavaksi määränneensä jäsenensä filosofianmaisteri M. A. Wænerbergin v. t. palomestariksi toukokuun 1 p:stä lukien.

1) Valt. pöytäk. 18 p. toukok. 14 §. — 2) Ks. s. 78. — 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — 4) Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 14 §. — 5) Ks. s. 78 ja 79. — 6) Valt. pöytäk. 7 p. jouluk. 14 §. — 7) Valt. pain. asiakirj. n:o 12. — 8) Ks. s. 78. — 9) Valt. pöytäk. 16 p. maalisk. 18 §. — 10) Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — 11) Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 6 §. — 12) S:n 27 p. tammik. 5 § ja 10 p. helmik. 13 §. — 13) S:n 20 p. huhtik. 11 §. — 14) S:n 4 p. toukok. 5 §. — 15) S:n 20 p. huhtik. 8 §.

Kaupunginvankilan vartijahenkilökunnan palvelukseen ottamisessa noudatettu menettelytapa. Senaatin siviilitoimituskunta vaati kaupunginvaltuustolta lausuntoa läänin kuvernöörin tekemästä esityksestä, joka koski kaupunginvankilan vartijahenkilökunnan palvelukseen ottamisessa noudatetun menettelyn muuttamista siten, että sen vastedes maistraatin sijasta ottaisi ja erottaisi kuvernööri. Lähetettyään ¹⁾ asian rahatoimikamariin valtuusto sen ehdotuksen mukaisesti ja viitaten m. m. senaatin prokuraattorin asiasta antamaan lausuntoon päätti ²⁾ ehdottaa kuvernöörin esityksen evättäväksi.

Aluelääkärien vaali. Vasta perustettuihin aluelääkäriinvirkoihin nimittäviksi terveyslautakunta virkain oltua julistettuina haettaviksi oli puoltanut lääketieteen-tohtoreja H. Ö. L. Holstia ja G. Smirnoffia. Sen jälkeen kun hakemuskirjat oli lähetetty ³⁾ vaivahoitojohtokuntaan ja lääketieteen-tohtori Smirnoff oli peruuttanut hakemuksensa, kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ aluelääkäreiksi lääketieteen-tohtori Holstin ja lääketieteenlisensiaatti K. E. Lindénin, joita mainittu johtokunta oli virkoihin nimitettäväksi puoltanut.

Kansankirjaston v. t. kirjastonhoitajan vaali. V. t. kirjastonhoitajaksi kansankirjaston kaupunginvaltuusto mainitun viran sijaisuuden oltua haettavaksi julistettuna valitsi ⁵⁾ neiti M. Svinhufvudin, jota kansankirjaston ja lukusalin toimikunta oli puoltanut ⁶⁾ kyseisen viransijaisuuden hoitajaksi.

Avustavan insinöörin ottaminen rakennuskonttoriin. Talousarviovaliokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti vuoden 1881 talousarvion järjestelyn yhteydessä kehoittaa rahatoimikamaria ryhtymään sille kuuluviin toimenpiteisiin avustavan insinöörin asettamiseksi kolmen vuoden ajaksi rakennuskonttoriin pääasiallisesti kaupungin vesijohdon hoitoa varten.

Virkavapauksia. Tehtyjen anomusten johdosta kaupunginvaltuusto myönsi aluelääkäreille, lääketieteen-tohtori H. Ö. L. Holstille ⁷⁾ ja lääketieteenlisensiaatti K. E. Lindénille ⁸⁾, virkavapautta, edelliselle sairauden takia kolmeksi kuukaudeksi huhtikuun 15 p:stä lukien ja jälkimmäiselle ulkomailla harjoitettavia opintoja varten kuudeksi tai seitsemäksi kuukaudeksi lokakuun 15 p:stä lukien. Kummassakin tapauksessa valtuusto samalla valtuutti terveyslautakunnan huolehtimaan virkain hoidosta virkavapauden aikana.

Tehdystä anomuksesta kaupunginvaltuuston notaari filosofianmaisteri K. F. Heikel vapautettiin ⁹⁾ velvollisuudesta toimia erinäisten valtuuston asettamien valiokuntain sihteerinä ja oikeutettiin käyttämään näiden valiokuntain töihin lakitieteenkadidaatti E. Furuohjelmin apua.

Kunnalliskalenterin julkaiseminen. Vtn Heikelin esittämän ehdotuksen uuden kunnalliskalenterin julkaisemisesta kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 lähettänyt ¹⁰⁾ valmisteluvaliokuntaan, joka kuitenkin mainittuna vuonna ei antanut asiasta lausuntoa. Vuonna 1880 valtuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti ¹¹⁾ antaa sihteerilleen tehtäväksi laatia uuden kunnalliskalenterin, johon kuitenkin mainitun vuoden talousarvion ei tarvinnut sisältyä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 3 §. — ²⁾ S:n 16 p. maalisk. 16 §. — ³⁾ S:n 10 p. helmik. 5 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. maalisk. 10 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 17 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. tammik. 11 §. — ⁷⁾ S:n 20 p. huhtik. 1 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. lokak. 17 §. — ⁹⁾ S:n s:n 4 §. — ¹⁰⁾ Ks. s. 81. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 1 §.

Kaupungin asemakartan laatiminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1876 kehoittanut ¹⁾ rahatoimikamaria neuvoteltuaan ammattimiesten kanssa ilmoittamaan valtuustolle, minkä verran kustannuksia aiheutuisi suurehkon mittakaavan mukaisen Helsingin kaupungin ja sen ympäristöjen asemakartan laatimisesta. Valtuuston vuonna 1880 tiedusteltua ²⁾ kamarilta, mihin toimenpiteisiin asian johdosta oli ryhdytty, kamari s. v. antoi niistä selonteon. Kamari huomautti siinä viitaten m. m. kertomukseensa vuodelta 1877, että rakennuskonttori mainittuna vuonna oli saanut tehtäväkseen antaa kamarille yksityiskohtaisen ehdotuksen siitä, mitä oli otettava huomioon laadittaessa tällaista karttaa, johon myös oli merkittävä kaikki kaasu-, vesi- ja viemärijohdot sekä tietoja kaupungin satamain syvyydestä, kaupungin eri osien korkeustasosta yli merenpinnan y. m. Myöhemmin samana vuonna rakennuskonttori oli saanut kamarilta tehtäväkseen laatia yleisen suunnitelman, jota oli noudatettava rakennettaessa kaupungin maalle pitkin It. Viertotietä, ja silloin ottamaan huomioon, mitkä tämän alueen osat sopivasti voitiin jakaa tontteihin ja ottaa kaupunginasemakaavaan. Kamarin mielestä oli siten laajennetun kaupunginasemakaavan ehdotuksen, jonka laatiminen vaati runsaasti aikaa, olla valmiina, ennenkuin tekeillä oleva kaupungin ja sen maiden yleiskartta laadittiin. Kamarin selontekoon liittyi kaupungininsinöörin antama edellä mainitun laatuksen asemakartan kustannusarvio, joka päättyi 30,000 markkaan. Oheistamassaan lausunnossa kaupungininsinööri vielä toi esiin, että kaupungin kartat olivat erittäin epätäydelliset ja monissa tapauksissa harhaan johtavat. Tämä koski varsinkin huvila-alueita, mutta myöskin varsinaista kaupunkia, jossa m. m. ainoankaan niistä kortteleista, joissa uusi mittaus oli toimitettu, ei ollut havaittu täysin vastaavan tonttikirjaan merkittyjä tietoja, ja jossa muutamat kadut, joiden kaupunginasemakaavan mukaan olisi pitänyt olla kohtisuorassa toisiaan vastaan, todellisuudessa muodostivat kulman, joka poikkesi useita asteita suorasta kulmasta. Tällaisten virheiden jäljentäminen uuteen kaupunkia esittävään yleiskarttaan ei tietenkään ollut puolustettavissa. Äsken syntyneitä ja vanhoja kaupunginosia ei myöskään ilman muuta voitu liittää yhtenäiseksi kokonaisuudeksi tekemättä tietoisia virheitä. Täydelliset tarkistusmittaukset olivat sen tähden tarpeen vaatimat.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ toistaiseksi olla ryhtymättä toimenpiteisiin sen johdosta.

Ulkomaisten kauppuhuoneiden asiamiesten valvonta. Vtn Eskolinin tekemän kirjallisen esityksen, joka koski ryhtymistä toimenpiteisiin sen seikan valvomiseksi, että ulkomaisten kauppuhuoneiden matkustavat asiamiehet suorittivat heille kuuluvat suostunta- ja vaivaismaksut, kaupunginvaltuusto lähetti ⁴⁾ rahatoimikamariin lausunnon ja asiaa valaisevien tietojen antamista varten. Kamarin lausunto ei kuitenkaan saapunut kertomusvuoden kuluessa.

Julkaisujen vaihto Viipurin kaupunginvaltuuston kanssa. Viipurin kaupunginvaltuuston anottua, että sille lähetettäisiin joitakin kappaleita painettuja, Helsingin kaupunginvaltuustossa hyväksytytja tulo- ja menoarvioita sekä kaupunkikunnille yleistä merkitystä omaavia kysymyksiä koskevia mietintöjä, sääntöjä y. m., valtuusto tähän myöntyen

¹⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 170. — ²⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 1 §. — ³⁾ S:n 23 p. marrask. 13 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. helmik. 12 §.

päätti ¹⁾ pyytää saada niiden sijaan Viipurin kaupunginvaltuuston painosta julkaisemat vastaavat asiakirjat.

Muiden väkijuomain paitsi paloviinan vähittäismyyntioikeutta koskevia lausuntoja. Sen jälkeen kun tarkoitusta varten asetettu valiokunta ²⁾ oli antanut lausunnot vuoden kuluessa saapuneista muiden väkijuomain paitsi paloviinan vähittäismyyntioikeutta koskevista anomuksista, kaupunginvaltuusto päätti puolestaan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti myöntyä niihin anomuksiin, jotka seuraavat henkilöt ja toiminimet olivat tehneet, nimittäin kauppiaat K. I. Unonius ³⁾, A. E. Olin ⁴⁾, O. W. Salin ⁴⁾ ja F. F. Fagerström ⁵⁾, merikapteeni V. R. Kählman ⁵⁾, kauppiaat W. Ahlfors ⁵⁾, F. E. Ekberg ⁵⁾, K. A. Löfgren ⁵⁾, E. Löfgren ⁵⁾, Th. Holmström ⁶⁾, J. H. Wickel ⁶⁾, P. Popoff ⁶⁾ ja V. Liljeroth ⁶⁾, toiminnimi Luther & Rudolph ⁶⁾ sekä kauppiaat I. Korelin ⁶⁾, A. Kivin ⁶⁾ ja F. J. F. Sjöblom ⁷⁾. Muut anomukset, luvultaan 18, valtuusto päätti ⁸⁾ puolestaan evätä.

Anniskeluoikeutta koskevia lausuntoja. Ravintoloitsijatar J. Majeffskin ⁹⁾, kauppias A. J. Johanssonin ¹⁰⁾, vahtimestari F. I. Rönnbergin ¹¹⁾, ravintoloitsijatar E. Jauckensin ¹²⁾, ravintoloitsija P. G. Nymarkin ¹³⁾, ravintoloitsijattarien S. Billstenin ¹⁴⁾ ja A. W. Ingbergin ¹⁵⁾, kauppias F. E. Ekbergin ¹⁶⁾, ravintoloitsijain G. Hagströmin ¹⁷⁾ ja K. Semmelis'in ¹⁸⁾, ravintoloitsijatar M. Enqvistin ¹⁹⁾, leskirouva M. Kleineh'n ²⁰⁾, kauppias F. L. Henellin ²¹⁾, ravintoloitsijain J. Grönstrandin ²²⁾ ja C. Kämpin ²³⁾ sekä sokerileipuri E. J. Löfströmin ²⁴⁾ anomuksista, jotka koskivat paloviinan ja muiden väkevien juomain anniskeluoikeutta, sekä vahtimestari Rönnbergin ²⁵⁾, ravintoloitsija Nymarkin ²⁶⁾ ja ravintoloitsijatar Majeffskin ²⁷⁾ samaa tarkoittavista uudistetuista anomuksista, joista kaikista maistraatti oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto päätti maistraatille ilmoittaa puoltavansa niiden hyväksymistä.

Samansisältöiset lausunnot kaupunginvaltuusto päätti antaa anomuksista, jotka koskivat oikeutta anniskeluun venäläisen teatterin esitystilaisuuksissa ²⁸⁾, ylioppilastalossa ²⁹⁾ ja kauppaseurassa ³⁰⁾.

Samanlaiset lausunnot kaupunginvaltuusto tiedusteltuaan poliisikamarin mieltä ³¹⁾ päätti antaa ravintoloitsija N. Nikolajeffin ³²⁾ ja ravintoloitsijatar V. Verikoffin ³³⁾ tekemistä samaa oikeutta koskevista anomuksista.

Sitä vastoin kaupunginvaltuusto antamissaan lausunnoissa heti ehdotti evättäväksi elinkeinonharjoittajatar O. K. Lindströmin ³⁴⁾, ruokalanpitäjätär K. Sinebrychoffin ³⁵⁾ ja alikapteeninleski E. Grundströmin ³⁶⁾ annis-

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. toukok. 15 §. — ²⁾ Ks. s. 82 ja 151. — ³⁾ Valt. pöytäk. 21 p. kesäk. 6 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. syysk. 29 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. lokak. 15 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. marrask. 19 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. jouluk. 2 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. tammik. 9 §, 10 p. helmik. 6 §, 17 p. helmik. 4 §, 16 p. maalisk. 24 §, 20 p. huhtik. 4 §, 18 p. toukok. 16 §, 21 p. kesäk. 6 §, 3 p. syysk. 29 §, 12 p. lokak. 15 §, 23 p. marrask. 19 § ja 21 p. jouluk. 2 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. tammik. 14 §. — ¹⁰⁾ S:n 27 p. tammik. 10 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. tammik. 1 §. — ¹²⁾ S:n 20 p. huhtik. 6 §. — ¹³⁾ S:n s:n 17 §. — ¹⁴⁾ S:n 18 p. toukok. 1 §. — ¹⁵⁾ S:n s:n 13 §. — ¹⁶⁾ S:n 12 p. lokak. 5 §. — ¹⁷⁾ S:n 2 p. marrask. 3 §. — ¹⁸⁾ S:n s:n 4 §. — ¹⁹⁾ S:n s:n 5 §. — ²⁰⁾ S:n 23 p. marrask. 2 §. — ²¹⁾ S:n 7 p. jouluk. 2 §. — ²²⁾ S:n s:n 4 §. — ²³⁾ S:n 21 p. jouluk. 4 §. — ²⁴⁾ S:n s:n 5 §. — ²⁵⁾ S:n 28 p. jouluk. 3 §. — ²⁶⁾ S:n 7 p. jouluk. 1 §. — ²⁷⁾ S:n 21 p. jouluk. 6 §. — ²⁸⁾ S:n 16 p. maalisk. 6 §. — ²⁹⁾ S:n 14 p. syysk. 3 §. — ³⁰⁾ S:n 21 p. jouluk. 7 §. — ³¹⁾ S:n 16 p. maalisk. 13 § ja 23 p. marrask. 24 §. — ³²⁾ S:n 18 p. toukok. 2 §. — ³³⁾ S:n 21 p. jouluk. 3 §. — ³⁴⁾ S:n 20 p. huhtik. 5 §. — ³⁵⁾ S:n 8 p. kesäk. 1 §. — ³⁶⁾ S:n 14 p. syysk. 4 §.

keluoikeutta koskevat anomukset ja hankittuaan poliisikamarin lausunnot¹⁾ samoin ravintoloitsijatar M. Ekbergin²⁾ ja ravintoloitsija J. A. Ahlgrenin³⁾ samanlaiset anomukset sekä elinkeinonharjoittajat Lindströmin⁴⁾ samansisältöisen uudistetun anomuksen.

Elinkeinoon harjoittamisoikeutta koskevia lausuntoja. Läänin kuvernöörin vaatimissa lausunnoissa kaupunginvaltuusto päätti puoltaa kaivertaja P. A. Håkanssonin⁵⁾, kauppakonttoristi C. Studen⁶⁾, kauppaedustajain C. Dimpferin⁷⁾ ja H. Christiansenin⁸⁾, vaatturi J. Weintraubin⁹⁾, talollisen A. I. Perajeffin¹⁰⁾, juomanpanija C. Robsahmin¹¹⁾, vaatturi O. J. Rundqvistin¹²⁾, kauppiaitten H. von Bockhovenin ja H. Frenzin¹³⁾ (toiminimellä Bockhoven & Frenz), vaatturinliikkeen johtajan G. E. Tofferin¹⁴⁾, kirjanpitäjä S. Daniloffin¹⁵⁾, kauppaedustaja F. Bruhnin¹⁶⁾, leskirouva A. O. Hagmanin¹⁷⁾, kauppias J. A. Schlegelin¹⁸⁾, värjäri W. F. Kockmanin¹⁹⁾, kauppias C. Åströmin²⁰⁾ ja tehtaantyöntekijä A. M. Papadakin²¹⁾ tekemiä anomuksia saada harjoittaa elinkeinoa kaupungissa.

Samansisältöiset lausunnot kaupunginvaltuusto hankittuaan lausunnot poliisikamarilta päätti antaa kauppakonttoristi H. G. Schneidlerin²²⁾ ja kaupanjohtaja I. Tsareffin²³⁾ samaa oikeutta koskevista anomuksista.

Läänin kuvernöörin evättyä vaatturi Weintraubin anomuksen ja hänen valitettuaan kuvernöörin päätöksestä senaattiin tämä pyysi kaupunginvaltuustolta selitystä valituksen johdosta. Valtuusto päätti²⁴⁾ selityksessään ilmoittaa pysyvänsä vaatturi Weintraubin anomuksesta aikaisemmin antamassaan puoltavassa lausunnossa.

Lausuntoja puhelinlaitoksen perustamisluvasta. Kauppias C. Lindh ja insinööri mekanikko, kollegiasessori D. J. Wadén olivat maistraatilta anoneet oikeutta saada ulkomaisten esikuvien mukaan perustaa kaupunkiin yleisön käytettäväksi aiotun puhelinlaitoksen siten, että muilta henkilöiltä ja yhtiöiltä 20 vuodeksi kiellettäisiin oikeus tällaisen laitoksen perustamiseen ja käyttöön kaupungissa. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto kuitenkin sitoutumatta kieltämään muilta samaa oikeutta puolestaan myönsi²⁵⁾ hakijoille oikeuden puhelinverkon ja siihen kuuluvan keskusaseman järjestämiseen kaupunkiin, mutta ei määrännyt, mitkä erityiset oikeudet, joiden myöntäminen oli kaupungin asia, sisältyivät tähän oikeuteen, vaan jätti niitä koskevan kysymyksen ratkaistavaksi hakijain eri anomuksen perusteella. Samalla valtuusto määräsi ehdoksi, että puhelinlaitoksen ennen vuoden 1883 päättymistä tuli olla valmis ja luovutettu yleisön käytettäväksi sen uhalla, että hakijain muuten katsottiin menettäneen heille vastedes kenties myönnettävät oikeudet.

Tämän yhteydessä käsiteltiin Stockholms telefonbolag-nimisen yhtiön anomus saada Tukholmassa olevan pääliikkeensä haaraosastoksi perustaa kaupunkiin puhelinjohto keskusasemineen. Kaupunginvaltuusto päätti²⁶⁾ kuvernöörille annettavassa lausunnossa ehdottaa anomuksen hyväksyttäväksi, mutta pidätti itselleen oikeuden siinä tapauksessa, että yhtiö yrityk-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. marrask. 2 ja 6 § sekä 7 p. jouluk. 3 §. — ²⁾ S:n 23 p. marrask. 3 §. — ³⁾ S:n 21 p. jouluk. 12 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. marrask. 4 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. helmik. 7 §. — ⁶⁾ S:n s:n 8 §. — ⁷⁾ S:n s:n 9 §. — ⁸⁾ S:n s:n 10 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. maalisk. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n s:n 3 §. — ¹¹⁾ S:n s:n 4 §. — ¹²⁾ S:n 30 p. maalisk. 1 §. — ¹³⁾ S:n s:n 18 §. — ¹⁴⁾ S:n s:n 19 §. — ¹⁵⁾ S:n 8 p. kesäk. 2 §. — ¹⁶⁾ S:n 3 p. syysk. 2 §. — ¹⁷⁾ S:n s:n 4 §. — ¹⁸⁾ S:n s:n 20 §. — ¹⁹⁾ S:n s:n 22 §. — ²⁰⁾ S:n 14 p. syysk. 2 §. — ²¹⁾ S:n 2 p. marrask. 7 §. — ²²⁾ S:n 3 p. syysk. 25 § ja 2 p. marrask. 1 §. — ²³⁾ S:n 23 p. marrask. 1 § ja 21 p. jouluk. 1 §. — ²⁴⁾ S:n 23 p. marrask. 16 §. — ²⁵⁾ S:n 3 p. syysk. 13 §.

sen toteuttamiseksi katsoi tarvitsevansa erikoisoikeuksia ja etuja, joista kaupungin tuli määrätä, saada antaa niistä eri lausunnon yhtiön tekemän anomuksen johdosta.

Lausunto uuden apteekin perustamisesta. Apteekkari A. Collanin anottua kaupunkiin perustettavan seitsemannen apteekin erioikeuksia kaupunginvaltuusto siltä pyydettyä lausunnona päätti ¹⁾ senaatille ilmoittaa, ettei sillä ollut asiaan mitään muistuttamista.

Lausunto viinatehtaan erioikeuden myöntämisestä. Läänin kuvernöörin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa apteekkarin lesken J. Ch. Mæxmontanin anomuksesta saada erioikeus viinatehtaan perustamiseen kaupunkiin valtuusto päätti ²⁾ lausunnonsaan ehdottaa anomuksen evättäväksi.

Lausuntoja Suomen kansalaisoikeutta koskevista anomuksista. Kauppa-apulaisen A. Perajeffin ³⁾ ja vaatturinkisälli G. E. Tofferin ⁴⁾ Suomen kansalaisoikeutta koskeviin anomuksiin, joista läänin kuvernööri oli pyytänyt valtuuston lausuntoa, valtuusto päätti puolestaan ehdottaa myöntäväksi.

Lausuntoja kiinteistön omistamisoikeudesta. Ent. sotilaan M. Sidoroffin anomuksen, joka koski oikeutta kiinteistön omistamiseen kaupungissa ja josta senaatti oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto päätti ⁵⁾ puolestaan ehdottaa hyväksyttäväksi. Myöhemmin maistraatti ilmoitti ⁶⁾ senaatin myöntyneen anomukseen.

Myöskin kultaseppä W. Reimerin samanlaista anomusta kaupunginvaltuusto puolsi ⁷⁾.

Lausunto biljardinpito-oikeudesta. Sokerileipuri J. W. Träskelinin anottua oikeutta pitää kaupungissa biljardia yleisön käytettäväksi ja senaatin pyydettyä tästä anomuksesta kaupunginvaltuuston lausuntoa valtuusto päätti ⁸⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään huomauttamista sitä vastaan.

Lupa asettua asumaan kaupunkiin. Ent. muurari G. A. Grönvall, joka oli Turun rangaistusvankilassa tuomittuna elinkautiseen vankeuteen, anoi kaupunginvaltuustolta, että hänen siinä tapauksessa, että hänet tekemänsä anomuksen mukaisesti vapautettiin rangaistustyöstä, sallittaisiin asettua asumaan Helsinkiin. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ ennen asian ratkaisemista pyytää poliisikamarilta tarkempia tietoja hakijasta. Poliisikamarin vastaus ei saapunut kertomusvuoden kuluessa.

Eroavat kaupunginvaltuutetut. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾ maistraatille ilmoittaa, että seuraavat valtuutetut olivat erovuorossa kertomusvuoden päättyessä, nimittäin: vtt Borgström, Brummer, Estlander, Heikel, Heimberger, Hjelt, Kihlman, Kiseleff, Krogius, Malmgren, Moring, Numell, Runeberg, Sandberg, Sundman ja Tallgrén.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja v. t. varapuheenjohtajan valitseminen. Puheenjohtajakseen ¹¹⁾ vuodeksi 1880 kaupunginvaltuusto valitsi vtn Estlanderin ja varapuheenjohtajakseen ¹²⁾ samaksi vuodeksi vtn Lindelöfin.

Sen johdosta että puheenjohtaja Estlander aikoi lähteä pitkähkölle ulkomaanmatkalle ja varapuheenjohtaja Lindelöf oleskeli ulkomailla, kaupunginvaltuusto päätti ¹³⁾, että järjestyksessä ensimmäisen kaupungissa oleskelevista

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. helmik. 4 §. — ²⁾ S:n 20 p. huhtik. 3 §. — ³⁾ S:n 18 p. toukok. 3 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. kesäk. 2 §. — ⁵⁾ S:n 24 p. helmik. 2 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. syysk. 18 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. kesäk. 3 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. maalisk. 5 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. syysk. 6 §. — ¹⁰⁾ S:n 2 p. marrask. 21 §. — ¹¹⁾ S:n 7 p. tammik. 1 §. — ¹²⁾ S:n s:n 2 §. — ¹³⁾ S:n 14 p. syysk. 1 §.

kaupunginvaltuutetuista tuli hoitaa puheenjohtajan tehtävät, kunnes varapuheenjohtaja oli palannut kaupunkiin. Myöhemmin varapuheenjohtaja ehdotti¹⁾, että valittaisiin uusi puheenjohtaja vuoden loppuun, mutta valtuusto päätti²⁾ hyläten tämän ehdotuksen, että varapuheenjohtajan tuli hoitaa puheenjohtajan tehtävät mainittuun ajankohtaan asti, ja valitsi samalla varapuheenjohtajan varamieheksi vtn Brummerin.

Valmisteluvaliokunnan vaali. Valmisteluvaliokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi vuoden alkupuoliskoksi³⁾ vtt Hjeltin, von Christier-sonin, Heimbergerin ja Tallgrénin ja heidän varamiehikseen vtt Boreniuksen ja Charpentier'n sekä vuoden jälkipuoliskoksi⁴⁾ vtt Boreniuksen, Dittmarin, Charpentier'n ja Aspin, varamiehiksi vtt Numellin ja Hjeltin.

Valiokunnan asettaminen vähittäismyynti- ja anniskeluasioita varten. Väkijuomien vähittäismyynti- ja anniskelu-oikeutta koskevia anomuksia käsittelemään kaupunginvaltuusto asetti⁵⁾ valiokunnan, johon kuuluivat vtt Tallgrén, Malmgren, Eskolin, Stenius ja Sandberg.

N. s. järjestelyvaliokunnan tehtävän rajoittaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1877 asettanut⁶⁾ valiokunnan valmistelemaan erinäisiä järjestely-, kanalisimis-, laituri- ja satamarakennus- y. m. kysymyksiä (n. s. järjestelyvaliokunnan), jolta myöhemmin oli pyydetty lausuntoja useista asioista. Kun tuntuva osa uuden kaupunginasemakaavan aiheuttamista järjestelytoista vähitellen oli suoritettu ja uusien viemärijohtojenkin rakentaminen oli edistynyt sikäli kuin kaupungin varat olivat sen sallineet, minkä takia valiokuntaa ei enää tarvittu, valtuusto vuonna 1880 päätti⁷⁾ antaa poistaa diaareistaan valiokuntaan lähetetyt asiat paitsi kauppias I. Wavulinin ja leipurimestari G. U. Sandbergin anomusta⁸⁾ satamalaiturin rakentamisesta Katajanokan pohjoispuolelle, mistä asiasta valtuusto ensi tilassa odotti saavansa valiokunnalta lausunnon.

Puheenjohtajain, varapuheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten valitseminen erinäisiin lautakuntiin ja hallituksiin lähinnä seuraavaksi toimikaudeksi. Alla mainittujen lautakuntien ja hallitusten puheenjohtajiksi, varapuheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi vuoden 1880 päättyessä eroavien sijaan valittiin⁹⁾ seuraavat henkilöt, nimittäin:

rahatoimikamariin: jäseniksi vuosiksi 1881—83 vtt Charpentier ja Sandberg sekä vuosiksi 1881 ja 1882 protokollasihteeri G. E. Fellman ja ratatirehtöörin apulainen H. E. Gummerus, puheenjohtajaksi vuodeksi 1881 vt Charpentier, varapuheenjohtajaksi samaksi vuodeksi ratatirehtöörin apulainen Gummerus ja varajäseniksi edelleen samaksi vuodeksi tehtailija F. W. Grönqvist, varatuomari C. A. K. Gripenberg ja ratatirehtöörin apulainen N. Th. Frosterus;

majoituslautakuntaan: jäseneksi vuosiksi 1881—83 vt Eskolin, puheenjohtajaksi vuodeksi 1881 eversti K. A. Tamelander sekä varajäseniksi samaksi vuodeksi vtt Lindfors ja Stenius;

palotoimikuntaan: jäseniksi vuosiksi 1881—83 vt Moring ja vaakamestari A. Landén;

terveyslautakuntaan: jäseneksi vuodeksi 1881 professori J. W. Runeberg; sekä

kansankirjaston ja lukusalin toimikuntaan: jäseneksi vuosiksi 1881—

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. lokak. 1 §. — ²⁾ S:n 2 p. marrask. 22 §. — ³⁾ S:n 7 p. tammik. 3 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. kesäk. 15 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. kesäk. 15 §. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 319. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 1 §. — ⁸⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 264. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 14 p. jouluk. 3 §.

83 yliopettaja F. V. Heikel sekä varajäseneksi samaksi ajaksi filosofiankandidaatti K. E. L. von Pfaler ¹⁾).

Neljän jäsenen valitseminen vaivaihitojohtokuntaan. Vaivaihitojohtokunnan jäseniksi vuosiksi 1881—83 kaupunginvaltuusto valitsi ²⁾ virkamiehistä senaatinapukamreeri A. G. W. Tavaststjernan, kauppiasta kauppias A. Parviaisen, käsityöläisistä satulaseppämestari J. Nikanderin ja muista kaupungissa asuvista henkilöistä ent. senaatinvahtimestarin H. Holmqvistin.

Kahden jäsenen valitseminen kansakoulujohtokuntaan. Kansakoulujohtokunnan jäseniksi lukuvuosiksi 1880—83 kaupunginvaltuusto valitsi ³⁾ kirkkoherra F. W. G. Hjeltin ja kollega, filosofianmaisteri G. E. Lagerbladın.

Valitsijamiesten valitseminen kansakoulujen kouluneuvostojen vaalia varten. Valitsijamiehiksi kansakoulujen kouluneuvostojen vaalia varten lukuvuodeksi 1880—81 kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ vtt Tallgrénin, Schaumanin, Malmgrenin ja Kihlmanin sekä kansakoulutarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhbergin.

Kolmen jäsenen valitseminen pyhäkoulun johtokuntaan. Pyhäkoulun johtokunnan jäseniksi lukuvuosiksi 1880—83 kaupunginvaltuusto valitsi ⁵⁾ vtn Heimbergerin, leipurimestari Th. W. Holmin ja tehtailija J. Nissisen.

Katselmusmiesten valitseminen lähtökatselmuksiin. Kahden kaupunginvaltuuston edustajan valitseminen kaupunginasemakaavan ulkopuolella olevien kaupungin vuokralle antamien tilojen ja maa-alueiden lähtökatselmuksiin vuonna 1881 lykättiin ⁶⁾ eikä sitä toimitettu ennen vuoden loppua.

Vapautuksia lauta- ja valiokuntain puheenjohtajan, jäsenen ja varajäsenen tehtävistä. Vt Tallgrén ⁷⁾ vapautettiin anomuksestaan rahatoimikamarin varajäsenyydestä, kirkkoherra F. W. G. Hjelt ⁸⁾ kansakoulujohtokunnan jäsenyydestä, ylitirehtööri S. V. Calamnius ⁹⁾ kaupungin katujen kiveämis- ja kunnossapitotapaa käsittelemään asetetun valiokunnan ¹⁰⁾ jäsenyydestä, esittelijäsihteeri Th. Bergelund ¹¹⁾ rahatoimikamarin puheenjohtajan ja jäsenen toimesta sekä insinööri A. W. Lagerborg ¹²⁾ rahatoimikamarin jäsenyydestä. Aikaisemmin oli silloinen protokollasihteeri Bergelund anomuksestaan vapautettu ¹³⁾ edellä mainituista tehtävistään kamarissa kesä- ja heinäkuun ajaksi.

Vtn Collanin anomuksen saada vapautus terveyslautakunnan jäsenyydestä kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁴⁾. Uudistettuaan anomuksensa vt Collan kuitenkin vapautettiin ¹⁵⁾ mainitusta tehtävästä.

Lautakuntain ja valiokuntain täydentäminen. Rahatoimikamarin jäseneksi tästä tehtävästä vapautetun ¹⁶⁾ vtn Tallgrénin sijaan kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁷⁾ tehtailija F. W. Grönqvistin.

Kaupungin liikennetaksoja tarkistamaan asetetun valiokunnan ¹⁸⁾ jäseniksi edesmenneen vtn Dalströmin ja erästä valiokuntaan lähetettyä kysymystä käsittelemään esteellisen vtn Krogiuksen sijaan valittiin ¹⁹⁾ vtt Svensson ja Eneberg.

¹⁾ Pöytäkirjaan on sitä paitsi valituiksi merkitty kaksi muuta varajäsentä, mutta se on tältä kohdalta virheellinen. — ²⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 5 §. — ³⁾ S:n 18 p. toukok. 15 § ja 21 p. kesäk. 16 §. — ⁴⁾ S:n 18 p. toukok. 15 § ja 21 p. kesäk. 18 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. toukok. 2 § ja 21 p. kesäk. 17 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. jouluk. 2 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. tammik. 12 §. — ⁸⁾ S:n 3 p. syysk. 14 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. lokak. 3 §. — ¹⁰⁾ Ks. s. 105. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. jouluk. 9 §. — ¹²⁾ S:n 14 p. jouluk. 1 §. — ¹³⁾ S:n 4 p. toukok. 3 §. — ¹⁴⁾ S:n 3 p. syysk. 7 §. — ¹⁵⁾ S:n 23 p. marrask. 26 §. — ¹⁶⁾ Ks. ylemp. — ¹⁷⁾ Valt. pöytäk. 13 p. tammik. 19 §. — ¹⁸⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 58. — ¹⁹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. maalisk. 11 §.

Palotoimikunnan jäseneksi kaupungin v. t. palomestariksi valitun ¹⁾ filosofianmaisteri M. A. Waenerbergin sijaan valittiin ²⁾ filosofianmaisteri J. A. Söderström.

Kansankirjaston rakennustoimikunnan ilmoitettua jäsenensä laamanni A. F. Janssonin kuolleen kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ olla valitsematta toimikuntaan hänen sijaansa uutta jäsentä.

Kansankoulujohtokunnan jäseneksi tästä tehtävästä vapautetun ⁴⁾ kirkkoherra F. W. Hjeltin sijaan kaupunginvaltuusto valitsi ⁵⁾ ylim. professorin A. O. Freudenthalin.

Kaupungin katujen kiveämis- ja kunnossapitotapaa koskevaa kysymystä käsittelevän valiokunnan ⁶⁾ jäseneksi tästä tehtävästä vapautetun ⁴⁾ ylitirehtööri S. V. Calamniuksen sijaan valittiin ⁷⁾ vt von Chrierson.

Tarkastajantodistajien määrääminen paloviina polttimoihin. Tarkastajantodistajaksi Kammion höyrypolttimoon kahdeksi vuodeksi eteenpäin kaupunginvaltuusto määräsi lääninkonttoristi V. W. Lindqvistin ⁸⁾, kauppaneuvos P. Sinebryhoffin polttimoon vuodeksi 1881 vaaturimestari G. W. Blombergin ⁹⁾ ja H. Brummer & C:ön panimoliikkeen polttimoon samaksi ajaksi apteekkari C. A. Ekmanin ¹⁰⁾.

¹⁾ Ks. s. 145. — ²⁾ Valt pöytäk. 4 p. toukok. 5 §. — ³⁾ S:n 8 p. kesäk. 14 §. — ⁴⁾ Ks. s. 152. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 14 p. syysk. 8 §. — ⁶⁾ Ks. s. 105. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 12 p. lokak. 3 §. — ⁸⁾ S:n s:n 6 §. — ⁹⁾ S:n 28 p. jouluk. 1 §. — ¹⁰⁾ S:n s:n 2 §.

1881.

Kaupunginvaltuutettuina olivat vuoden 1881 alusta:

- Professori G. A. Asp.
Asiamies K. Z. Bergbom.
Esittelijäsihteeri Th. Bergelund.
Insinööri E. L. Bergroth.
Esittelijäsihteeri A. G. af Björkstén.
Senaatinkopisti H. G. Borenius.
Kanslianeuvos C. G. Borg.
Senaatin apukamreeri, hovineuvos
A. W. Brummer.
Tirehtööri, everstiluutnantti G. R.
A. Charpentier.
Esittelijäsihteeri G. M. von Chris-
terson.
Apteekkari A. Collan.
Sotakamreeri F. W. Dittmar.
Ylim. professori O. Donner.
Valtionkonttorin tirehtööri W. Ene-
berg.
Kauppias C. M. Eskolin.
Tehtailija F. W. Grönqvist.
Tehtailija, kauppias R. Th. Heim-
berger.
Valtioneuvos E. Hjelt.
Asiamies V. Höckert.
Arkkitehti C. Th. Höijer.
Rautatienhallituksen kamreeri E. V.
Juselius.
Rehtori A. Kihlman.
Kauppias O. E. Kjällmanson.
Yli-inspehtori A. F. Laurell.
Ylitirehtööri, valtioneuvos L. L.
Lindelöf.
Kenraalimajuri J. J. Lindfors.
Turkkuri A. Lundqvist.
Kalastusten tarkastelija, ylim. pro-
fessori A. J. Malmgren.
Kultaseppämestari O. R. Mellin.
Insinööriemekanikko K. M. Moring.
Apteekkari A. Nordström.
Pankintirehtööri F. K. J. Nybom.
Merikapteeni J. A. Pontán.
Kaupunginlääkäri, filosofian- ja lää-
ketieteentohtori C. I. Qvist.
Kauppias K. H. Renlund.
Kauppias E. Rudolph.
Ylilääkäri, professori A. Th. Sælan.
Ylim. professori F. Saltzman.
Leipurimestari G. U. Sandberg.
Insinöörikapteeni C. G. Sanmark.
Päätoimittaja, filosofianmaisteri J.
A. Schauman.
Leipurimestari G. M. Stenius.
Kauppaneuvos C. W. I. Sundman.
Kauppias M. W. Svensson.
Suutarimestari G. Tallgrén.
Rautatienhallituksen ratatirehtööri
E. E. Wasastjerna.
Lakitieteenkandidaatti K. Th. We-
gelius.
Muurarimestari A. Ärt.

Vtn Bergelundin sijaan, joka sai vapautuksen kaupunginvaltuutetun tehtävästä, tuli ¹⁾ valtuuston jäseneksi vuoden kestäessä kauppias C. Hj. F. Schildt, paikkakunnalta muuttaneen vtn Collanin sijaan esittelijäsihteeri,

¹⁾ Ks. s. 200.

laamanni G. J. Masalin ja marraskuun 21 p:nä kuolleen vtn Hjeltin sijaan tehtailija A. Wecksell.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi kertomusvuonna vt Lindelöf ja varapuheenjohtajana maaliskuun 15 p:ään vt Bergelund, siitä lähtien vt Malmgren.

Valmisteluvaliokunnan itseoikeutettu puheenjohtaja oli valtuuston puheenjohtaja. Valiokunnan valittuina jäseninä toimivat vuoden alkupuoliskon ajan vtt Wegelius, Grönqvist, Dittmar ja Hjelt, varamiehinään vtt Asp ja Borg, ja vuoden jälkipuoliskon vtt Hjelt, Wegelius, Grönqvist ja Wasastjerna, varamiehinään vtt Asp ja Dittmar.

Kaupunginvaltuuston sihteerinä toimi varatuomari C. A. K. Gripenberg, ensin väliaikaisesti ja tammikuun 25 p:stä vakinaisena. Elokuun 16 p:stä syyskuun 15:nteen jolloin hän oli virkavapaana, sihteerintointa hoiti sijaisena varatuomari E. V. von Rehausen. Notaarina oli kertomusvuonna filosofianmaisteri K. E. L. von Pfaler.

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden varrella 25 kertaa, niistä 1 kerran lisätyin jäsenluvuin.

Vuoden kuluessa saapui 266 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edellisistä vuosista ratkaisemattomina siirtyneistä 40 asiasta ratkaistiin 270. Vuoteen 1882 siirtyi niin ollen 36 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli 343 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjelmien luku 207.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupungin asemakaavaa sekä kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.

Korttelin n:o 38 tonttijärjestelyn vahvistaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1880 puoltanut ¹⁾ hyväksyttäväksi kauppias K. R. Jankesin tekemää anomusta, että muuan 3,937. ² neliöjalkaa käsittävä alue siirrettäisiin Vuorikadun tontista n:o 1 Mikaelinkadun tonttiin n:o 1. Vuonna 1881 maistraatti ilmoitti ²⁾ senaatin myöntyneen anomukseen ehdoin että ensiksi mainitulla tontilla, puheena olevan alueen rajalla olevat vanhat rakennukset poistettiin kolmen vuoden kuluessa ja niiden sijaan rakennettiin kivitalo sekä että myöskin kyseiselle alueelle rakennettiin kivitalo.

Malminkadun suuntaa ja sen varrella olevia tontteja koskeva kaupungin asemakaavan muutos. Käsiteltäessä kysymystä lausunnon antamisesta erinäisistä yleisten rakennusten ylihallituksen Malminkadulle suunnitellun kansakoulurakennuksen piirustuksia vastaan esittämistä muistutuksista kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ hankkia kaupungininsinööriltä lausunnon m.m. kysymyksestä, oliko anottava kaupungin asemakaavaa muutettavaksi siten, että mainittu katu oikaistaisiin. Kaupungininsinöörin ehdotettua ⁴⁾ lausunnossaan m.m., että kaupungin asemakaavaan hankittaisiin

¹⁾ Ks. s. 94. — ²⁾ Valt. pöytäk. 29 p. maalisk. 4 §. — ³⁾ Ks. s. 165. — ⁴⁾ Tätä lausuntoa ei ole liitetty asiakirjoihin.

sellainen muutos, että Malminkadun murtoviiva oikaistaisiin, ja tätä tarkoitusta varten laadittua asemapiirroksen, jossa koulurakennuksellekin oli merkitty uusi paikka, valtuusto lähetti ¹⁾ asian rahatoimikamariin. Kamari puolsi tätä ehdotusta ja huomautti lisäksi m. m., että koulurakennuksen paikaksi aikaisemmin määrättyt silloiset Malminkadun tontit n:ot 1 ja 2 olisi myytävä ja ostajat tällöin oikeutettava sijoittamaan tonteille tuleviin rakennuksiin ikkunoita koulun pihalle päin.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ anoa läänin kuvernööriltä sellaisen muutoksen hankkimista kaupunginasemakaavaan, että Malminkadun koillisosa oikaistaisiin siten että sen lähinnä Annankatua oleva mutka välttyisi ja katu vedettäisiin suoraan tätä katua kohti, jolloin Annankadun varrella oleva kallionkieleke kaupungininsinöörin ehdotuksen mukaisesti louhittaisiin pois. Silloisesta lähinnä Annankatua sijaitsevasta Malminkadun osasta sekä sen ja viimeksi mainitun kadun suunnitellun oikaistun osan välisestä alueesta muodostettaisiin muutosehdotuksen mukaan suurehko tontti, jolle kansakoulutalo rakennettaisiin, jota vastoin silloiset rakentamattomat Malminkadun tontit n:ot 1 ja 2 yhdistettäisiin yhdeksi tontiksi, jolla olisi julkisivu Annankadulla olevan kaivon ympärille järjestettävälle aukiolle päin. Jo rakennetut tontit n:ot 3 ja 4, jotka oli myyty itä- ja pohjoisivultaan avoimen kadun varrella sijaitsevina, saisivat julkisivun ja uloskäytävän 43 jalan levyiseen kujan päin.

Keskiesplanaadin järjestely. Sen jälkeen kun komitea, jonka maan säädyt olivat asettaneet keräämään varoja J. L. Runebergin kunniapatsaan pystyttämistä varten, oli maistraatilta anonut, että suunnitellulle patsaalle luovutettaisiin paikka n. s. keskiesplanaadista, maistraatti ehdotti, että kaupunginvaltuusto asettaisi komitean laatimaan mainitun esplanaadin järjestelyehdotusta. Valtuusto päätti ³⁾ kuitenkin antaa rahatoimikamarille tehtäväksi yksissä neuvoin kaupungininsinöörin ja v. t. kaupunginpuutarhurin kanssa laatia kyseisen esplanaadin järjestelysuunnitelman ottaen huomioon patsaan pystyttämisen sinne; suunnitelma oli sen jälkeen lähetettävä valtuuston vahvistettavaksi.

Rahatoimikamari antoi sen jälkeen valiokunnalle, johon kuuluivat asemapäällikkö J. G. Niklander Viipurista, kamarin puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, oikeusraatimies E. Öhman ja ratatirehtöörin apulainen H. E. Gummerus, kaupungininsinööri F. O. Ehrström ja v. t. kaupunginpuutarhuri L. A. Jernström sekä kuvanveistäjä W. M. Runeberg ja arkkitehti A. Th. Decker, kaksi jälkimmäistä edellä mainitun säätyjen komitean valitsemina, tehtäväksi laatia järjestelysuunnitelman ehdotuksen. Valiokunta käytti tällöin asiantuntijoina ⁴⁾ useita henkilöitä, m. m. tukholmalaista puutarhuri J. Wallmarkia. Asemapiirroksen, jonka tämä oli laatinut valiokunnan omaksuman yleisen ohjelman mukaisesti, valiokunta hyväksyi ja samoin kamarikin. Tämän piirroksen mukaan halkaisisi keskiesplanaadin Esplanaadikatujen suuntainen leveä keskikäytävä, jonka reunat oli jätettävä vapaiksi puista ja korkeista pensaskasveista, niin että esplanaadin keskustaan sijoitettava Runebergin patsas näkyisi vapaasti eri etäisyyksistä. Patsaan ympärille jätettäisiin tilava aukio käytettäväksi juhlatilaisuuksissa. Jotta yleisölle tarjoutuisi varjoisia istumapaikkoja ja kävelyteitä, istutettaisiin esplanaadin kummallekin puolelle lehtikujat. Näiden

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. elok. 11 §. — ²⁾ S:n 25 p. lokak. 1 §. — ³⁾ S:n 21 p. kesäk. 4 §. — ⁴⁾ Ks. s. 184.

tarkoituksena oli myöskin, että Esplanaadikatuja tarpeen vaatiessa voitaisiin leventää lisäämällä esplanaadien puoleiset jalkakäytävät katuun ja käyttämällä lehtikujia jalkakäytävinä; lehtikujien ja kadun jalkakäytävien välille ei pystytettäisi mitään aitausta. Esplanaadin kulmista vedettäisiin kulkuyhteyden aikaansaamiseksi Kasarmin- ja Kluuvikaduilta keskikäytävälle kapeat sivukäytävät, joiden varrelle voitiin sijoittaa virvoitusjuomain y.m. myyntikioskeja. Käytävien leveyttä, joka ehdotettiin keskikäytävän neljäksikymmeneksi, lehtikujien kahdeksikymmeneksi ja sivukäytävien kymmeneksi jalaksi, ei olisi heti vahvistettava, vaan käytäviin leveyden supistamiseen jätettävä mahdollisuus, minkä ohessa erinäisten yksityiskohtia, kuten esim. kukka- ja pensasryhmien sijoittamista sopiviin paikkoihin, käytettäviä puulajeja y.m.s. koskevien kysymysten ratkaiseminen olisi lykättävä tuonemmaksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto vahvisti ¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen pääkohdittain noudatettavaksi.

Maistraatti, joka erehdyksen takia ei ollut saanut tutustua puheena olevaan asemapiirroksen, kieltäytyi kuitenkin antamasta virka-apuaan kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöönpanemiseen pitäen sitä kaupunginsemakaavan vastaisena. Tämän johdosta valtuusto päätti ²⁾ lähettäen asemapiirroksen maistraattiin anoa, että maistraatti, jos se katsoi sen tarpeelliseksi, anosi asianomaiselta viranomaiselta lupaa kaupunginsemakaavan muuttamiseen kyseisessä suhteessa.

Myöhemmin maistraatti ilmoitti ³⁾, että kaupunginvaltuuston hyväksymä asemapiirros tuli lähetettäväksi kuvernöörille korkeain asianomaisten vahvistettavaksi. Siten tuli täytäntöön pannuksi myöskin kaupunginvaltuuston vuonna 1878 tekemä päätös ⁴⁾ sellaisen muutoksen hankkimisesta kaupunginsemakaavaan, että keskimäinen esplanaadi jäisi paloittelematta.

Saunatien varrella oleva liikamaa. Kaupungininsinööri oli maistraatille ilmoittanut, että mitattaessa Saunatien tonttia n:o 1 oli todettu puutarhamaksi merkityn tontin itäosan käsittävän 2,200 neliöjalkaa enemmän kuin kaupungin tonttikirjan mukaan, mikä johtui siitä, että Saunatie oli saanut jonkin verran kaupunginsemakaavaan merkitystä poikkeavan suunnan. Maistraatin tämän johdosta jätettyä kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, miten tämän liikamaan suhteen oli meneteltävä, ja valtuuston hankittua ⁵⁾ siitä rahatoimikamarin lausunnon valtuusto päätti ⁶⁾ kamarin ehdotuksen mukaisesti, että tontin omistaja, kapteeni G. W. Schatelowitz, sai pitää kyseisen alueen vuokratta hallussaan, kuitenkin ainoastaan toistaiseksi tai kunnes kaupunki halusi sitä käyttä ja olematta oikeutettu käyttämään maata rakennustarkoituksiin.

Varastotonttien osto Siltavuorenrantakadun varrelta. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ 50 pennin yksikkö hinnasta neliöjalalta lunastaa kaupungille Siltavuorenrantakadun varrella sijaitsevat rakentamattomat, yksityisten omistamat varastotontit n:ot 4, 5, 6, 7, 8 ja 9 tarpeellisina sitä venäläistä muonamakasiinia varten, jonka kaupunki oli sitoutunut sinne rakentamaan. Kauppias A. F. Waseniuksen omistamista tonteista n:ot 5, 6 ja 7 ja agronomi G. Stolpen ja hänen kanssaperillistensä omistamista tonteista n:ot 8 ja 9 suoritettaisiin sen mukaisesti kauppahin-

1) Valt. pöytäk. 11 p. lokak. 19 §. — 2) S:n 15 p. marrask. 6 §. — 3) S:n 29 p. marrask. 3 §. — 4) Ks. 1875—78 kert. s. 356. — 5) Valt. pöytäk. 15 p. marrask. 5 §. — 6) S:n 22 p. marrask. 5 §. — 7) S:n 15 p. marrask. 18 §.

tana yhteensä Smk 7,500: — ja tontista n:o 4, jonka omistaja toistaiseksi oli tuntematon, saman neliöjalkahinnan mukaan laskettu kauppahinta. Päätöksen täytäntöönpaneminen annettiin kamarin tehtäväksi.

Kaisaniemen puiston osan pakkolunastaminen valtionrautateiden tarpeisiin. Vuonna 1880 oli määrätty valtionrautateiden tarpeisiin pakkoluovutettavaksi ¹⁾ 15,240 neliöjalan laajuinen alue Kaisaniemen puistosta. Tällöin oli kaupungin puolelta vaadittu korvausta Smk 2: 50 neliöjalalta, jota vastoin rautatienhallitus oli tarjonnut ainoastaan Smk —: 75 neliöjalalta valtion arviomiesten määrätessä alueen hinnaksi Smk 1: 25 neliöjalalta. Vuonna 1880 antamassaan päätöksessä läänin kuvernööri velvoitti kaupungin luovuttamaan mainitun alueen rautatiehallinnolle valtion arviomiesten määräämästä hinnasta eli yhteensä 19,050 markasta. Rahatoimikamarien esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ olla valittamatta tästä päätöksestä.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.

Lisäys saarien ja pienempien asuntopuistojen tarkoitettujen paikkojen vuokraoikeuksiin. Kaupunkiin kuuluvan saaren n:o 117 Länt. Pihlajasaaren vuokraoikeuden pidennystä koskevan kysymyksen ³⁾ yhteydessä kaupunginvaltuusto antoi ⁴⁾ tätä asiaa käsittelemään asetetulle valiokunnalle tehtäväksi antaa lausunnon kysymyksestä, oliko syytä jossain suhteessa luopua valtuuston vuonna 1877 tekemästä päätöksestä ⁵⁾, jolla saarien ja pienempien, hyväksytyjen piirustusten mukaan rakennettavien asuntopuistopaikkojen vuokra-aika oli määrätty kolmeksi kymmeneksi vuodeksi. Valiokunnan annettua mietintönsä ⁶⁾ valtuusto sen ehdotuksen mukaisesti päätti ⁷⁾ kehoittaa rahatoimikamaria lisäämään kyseisten kaupungille kuuluvien maa-alueiden vuokraoikeuksiin seuraavansisältöisen uuden kohdan:

13) Jos vuokraaja, joka aikoo tilalla suorittaa kalliita kaunistustöitä tai ryhtyä muihin suurehkoihin parannuksiin, joihin uhratuista kustannuksista hän ei ehdi saada korvausta ennen vuokra-ajan päättymistä, haluaa saada vuokra-aikansa pidennetyksi, tulee hänen kymmenen vuoden kuluessa sen jälkeen kun kaupunki on antanut tilan vuokralle antaa rahatoimikamariin suunniteltuja parannuksia koskeva ehdotus, jolloin kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin sitä puollettua voi kohtuullista vuokran korotusta vastaan myöntää hänelle vuokra-ajan pidennystä enintään kaksikymmentä vuotta ehdoin, että luvatut parannukset asianmukaisesti pannaan toimeen kymmenen vuoden kuluessa siitä kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt niitä koskevat ehdotukset ja myöntänyt pidennetyt vuokraoikeudet.

Erään Kaivopuiston osan luovuttaminen huvilatonteiksi. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1880 lähettänyt ¹⁾ rahatoimikamariin kysymyksen, voiko kaupunki sallia, että Ulrikasborgs bad- och brunnsinrättnings aktiebolag niminen yhtiö luovutti Puistokatuun rajoittuvan osan Kaivopuistoa huvilapalstoiksi, mistä kysymyksestä maistraatti oli pyytänyt valtuuston lausuntoa. Sitten kun kamarin lausunto vuonna 1881 oli saapunut ja asiaa koskevat asiakirjat valtuuston päätöksen ²⁾ mukaisesti painatettu, asia

¹⁾ Ks. s. 95. — ²⁾ Valt. pöytäk. 22 p. maalisk. 10 §. — ³⁾ Ks. s. 163. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 15 p. maalisk. 8 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 229 ja 232. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21 p. kesäk. 7 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. maalisk. 7 §.

vielä lähetettiin ¹⁾ valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Borenius, Eneberg ja Wegelius ja jonka tuli täydentää asiakirjat ja antaa uusi lausunto asiasta. Valiokunnan lausunto ei kuitenkaan saapunut kertomusvuoden kuluessa.

Lastenkodinkadun varrella olevien tonttien vuokralleanto. Talonomistaja K. Wilkman ja kivenhakkaaja J. Danielsson olivat rahatoimikamarilta anoneet saada kumpikin vuokrata käyttämättä olevan alueen Lastenkodinkadun varrelta, nimittäin edellinen mainitun kadun, Ruoholahdenkadun ja lastenkodin tontin välillä sijaitsevan alueen, joka laadittuun asemapiirrookseen oli merkitty Lastenkodinkadun tontiksi n:o 1 a, ja jälkimmäinen osan Lastenkodinkadun ja Lugnet-huvilan tontilla olevien työväenasuntojen välistä paikkaa; tämä alue oli merkitty Lastenkodinkadun tontiksi n:o 5. Toimitettujen mittausten jälkeen, joissa edellisen tontin pinta-alan oli todettu olevan 18,291. ^o ja jälkimmäisen 11,775 neliöjalkaa, kamari oli tarjonnut tontit julkisella huutokaupalla ehdoin, että tarjoukset oli jätettävä kaupunginvaltuuston tutkittaviksi sekä m. m., että vuokraoikeus myönnettiin ainoastaan toistaiseksi ja kunnes kaupunki itse tarvitsi kyseistä maata, jolloin haltijan tuli korvauksetta poistaa sinne teetetyt rakennukset ja luovuttaa alue kaupungille. Huutokaupassa oli tontista n:o 1 a korkeimman tarjouksen, 330 markkaa vuosivuokraa, tehnyt talonomistaja Wilkman ja tontista n:o 5 korkeimman tarjouksen, 305 markkaa vuosivuokraa, talonomistaja F. R. Strömberg. — Kamarin esityksestä valtuusto hyväksyi ²⁾ nämä molemmat tarjoukset, jälkimmäisen kuitenkin sellaisin lisäehdoin, että ylempänä olevalta maalta tai Lugnet-huvilalta tulevan veden toistaiseksi ja kunnes kaupungin suunnittelema Lapinlahdenkatua pitkin kulkeva viemäri saatiin aikaan, sai johtaa kyseisen tontin kautta samaa avointa kanavaa myöten, jota siihen asti oli käytetty.

Myöhemmin kivenhakkaaja J. Danielsson anoi rahatoimikamarilta, että hän saisi rakennustarkoitukseen vuokrata Lastenkodinkadun varrella sijaitsevan tontin, joka rajoittui mainitun kadun tonttiin n:o 1 a ja lastenkodin tonttiin. Sen jälkeen toimitetussa huutokaupassa, jossa tonttipaikka tarjottiin vuokralle toistaiseksi ja muuten vuokratonttien suhteen voimassa olevin ehdoin sekä sellaisin varauksin, että kaupunki sai käyttää hyväkseen paikalta saatavan ruokamullan, hakija teki korkeimman tarjouksen, 500 markkaa vuodelta. Kamarin puolettua tätä tarjousta kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ sen.

It. Viertotien varrella olevien alueiden vuokralleanto. Puuseppä G. Karlsson ja tehtaantyohtekijä J. V. Friberg olivat rahatoimikamarilta anoneet saada rakennettavaksi vuokrata kumpikin käyttämättömän alueen It. Viertotien läheltä; kumpikin alue kuului huvilaan n:o 16 ja sijaitsi Harjun huvilapalstasta n:o 16 a länteen. Sen jälkeen toimitetussa huutokaupassa, jossa alueet tarjottiin vuokralle kolmeksi kymmeneksi vuodeksi myöntämällä mahdollisuus kahdenkymmenen vuoden vuokranpidennykseen kaupungin asunotohuviloita koskevin vuokraehdoin, teki korkeimman tarjouksen huvilapalstasta 16 c hakija Karlsson ja huvilapalstasta n:o 16 d hakija Friberg; kumpikin tarjous oli 150 markkaa vuodelta. Kamarin puolettua näitä tarjouksia kaupunginvaltuusto hyväksyi ne ³⁾.

Huvilan n:o 34 Brogårdin vuokralleanto. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 päättänyt ⁴⁾, että huvila n:o 34 Brogård sen jälkeen kun entiseltä

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. huhtik. 7 §. — ²⁾ S:n 15 p. marrask. 13 §. — ³⁾ S:n 20 p. jouluk. 12 §. — ⁴⁾ Ks. s. 12.

vuokraajalta, vaskenvalaja G. Lindströmiltä oli evätty hänen anomansa vuokra-ajan pidennys, tarjottaisiin uudella huutokaupalla vuokralle kolmena huvilapalstana, joista n:o 1 käsitti 0.718, n:o 2 1.421 ja n:o 3 0.405 tynnyrinalaa. Tämän päätöksen täytäntöönpaneminen viivästyi, koska vaskenvalaja Lindström ainoastaan oikeudenkäynnillä saatiin luovuttamaan mainittu huvila kaupungin käytettäväksi. Turun hovioikeuden päätöksen asiassa langettua anoivat kuitenkin tapettitehtailija G. Rieks sekä vaununtekijänleski F. Sandstedt ja hänen tyttärensä E. Sandstedt, jotka omistivat joitakin huvilan alueella olevia rakennuksia, rahatoimikamarilta, että he saisivat ilman edelläkäyvää huutokauppaa ottaa haltuunsa ensiksi mainitut palstat n:ot 2 ja 3 1,500 markan ja 400 markan vuotuisista vuokramaksuista, ja molemmat viimeksi mainitut yhteisesti palstan n:o 1 900 markan vuosivuokrasta, minkä ohessa vaskenvalaja Lindström ilmoitti haluavansa 400 markan vuosivuokrasta ottaa haltuunsa palstan n:o 3. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto vuonna 1881 rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti ¹⁾ valtuuttaa tämän vuokraamaan puheena olevan huvilan palstan n:o 2 kolmeksi kymmeneksi vuodeksi lukien sanotun vuoden tammikuun 1 p:stä tehtailija Rieksille 1,500 markan vuosivuokrasta ja saman huvilan palstan n:o 1 leski Sandstedtille ja hänen tyttärelleen yhteisesti 900 markan vuosivuokrasta sekä tarjoamaan palstan n:o 3 tavallisessa järjestyksessä vuokrahuutokaupalla. Palstan n:o 2 vuokralleantoon oli edelleen liitettävä ehto, että vuokraajan, tehtailija Rieksin, tuli tarpeen mukaan louhia ohikulkevan kadun varrella oleva kallio sekä teettää sinne katuja ja jalkakäytävä. Vaskenvalaja Lindströmin esittämän anomuksen hänen omistamiensa Brogårdin huvilan alueella olevien rakennusten siirtämisen lykkäämisestä valtuusto sen ohessa kamarin antaman lausunnon mukaisesti epäsi ²⁾.

Maistraatti kieltäytyi kuitenkin antamasta virka-apua Brogårdin huvilan vuokralleantoa koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöönpanemiseen. Sen johdosta valtuusto antoi ³⁾ valiokunnalle, johon kuului vtt Eneberg, Borenius ja Wegelius, tehtäväksi antaa lausunnon siitä, oliko maistraatin päätöksestä valitettava, ja siinä tapauksessa laatia valituskirjelmän ehdotuksen.

Valtuuston sen jälkeen valitettua ⁴⁾ läänin kuvernöörille maistraatin päätöksestä, mutta kuvernöörin hylättyä valituksen valtuusto päätti ⁵⁾ kuvernöörin päätöksessä annetun määräyksen mukaisesti ilmoittaa asian maistraatille uutta toimenpidettä varten.

Uuni- eli Uuninsuusaarten vuokralleanto. Kaupunginvaltuuston päätettyä, että Pohj. ja Etel. Uuni- eli Uuninsuusaaret, joiden vuokra-aika päättyi kertomusvuoden kuluessa, annettaisiin molemmat yhdessä uudestaan vuokralle viideksi vuodeksi varastopaikoille vahvistetuin ehdoin, mainittujen saarten vuokraaja, maalarimestari F. J. Holmgren, joka oli rakentanut Pohj. Uunisaaren asuintalon ja perustanut sinne öljykeittämön, värimyllyn y.m., oli rahatoimikamarilta anonut, että molemmat saaret vuokrattaisiin hänelle uudestaan, mikäli mahdollista viidenkymmenen vuoden ajaksi, missä tapauksessa hän suostui suorittamaan niistä vuosivuokraa 200 markkaa

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. helmik. 15 §. — ²⁾ S:n s:n 16 §. — ³⁾ S:n 15 p. maalisk. 3 §. — ⁴⁾ Ei voida todeta, tehtiinkö valitus valiokunnan ehdotuksesta ja oliko valituskirjelmä laadittu sen ehdotuksen mukaisesti, koska valiokunnan asiasta antamaa lausuntoa ei ole liitetty kaupunginvaltuuston pöytäkirjoihin eikä valtuuston päätöstä valituksen tekemisestä mainita pöytäkirjoissa. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 16 p. elok. 23 §.

aikaisemman 65 markan maksun sijaan. Toimitettuaan paikalla katselmuksen rahatoimikamari ehdotti, että mainitut saaret vuokra-ajan päätyttyä vuokrattaisiin uudestaan hakijalle asuntohuviloita koskevin vuokraehdoin eli kolmeksi kymmeneksi vuodeksi myöntämällä vuokraajalle mahdollisuus kahdenkymmenen vuoden vuokranpidennykseen sekä velvoittamalla hänet vuokrakauden kestäessä pitämään kyseinen teollisuuslaitos käynnissä ja vuosittain suorittamaan sekä säädetty pohjavero, 0.105 tynnyriä rukiita, että myös vuotuista rahavuokraa kolmenakymmenenä ensimmäisenä vuotena 200 markkaa ja sen jälkeen se määrä, minkä valtuusto silloin katsoi kohtuulliseksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen sen kaikilta osilta.

Suoja-alueen luovuttaminen Greijuksen ampumaradoille. Senaatin sota-asiaain toimituskunta ilmoitti, että valtio oli perustaakseen uusia ampumaratoja kaupunkiin sijoitetulle sotaväelle ostanut Fredriksperin tilan, jota vastoin kysymys ampumaradoille tarpeettoman mainitun tilan osan myymisestä kaupungille oli saanut raueta eikä senaatti myöskään ollut voinut hyväksyä niitä ehtoja, joilla kaupunginvaltuusto vuonna 1880 antamassaan lausunnossa²⁾ oli ilmoittanut suostuvansa luovuttamaan erään Greijuksen tilan ulkopalstan suunniteltujen ampumaratojen suoja-alueeksi. Samalla sota-asiaain toimituskunta vaati valtuustolta uutta lausuntoa siitä, eikö kaupunki voisi luovuttaa kyseistä suoja-aluetta valtiolle ilmaiseksi, missä tapauksessa kaupunki saisi takaisin ne Sandnäsin ja Bergan huvilain alueet, joilla silloiset ampumaradat sijaitsivat.

Kaupunginvaltuuston kanslian lähetettyä asian rahatoimikamariin ja sen jälkeen kun puheena olevilla alueilla oli toimitettu katselmuksia, kamari katsoi selvitetyn, että suoranaisten taloudellinen tappio, joka kaupungille koituisi puheena olevan Greijuksen palstan käyttämisestä edellä mainittuun tarkoitukseen, olisi n. 800 markkaa vuodessa. Koska kaupungille palautuvat Sandnäsin ja Bergan alueet kenties myöhemmin voitiin tehdä kaupungille enemmän tuloa tuottaviksi kuin aikoinaan oli arvioitu, ja koska oli tärkeätä saada kysymys ampumaratojen siirtämisestä lopulta ratkaistuksi, kamari kuitenkin puolestaan piti kohtuullisena sellaista sovittehua, että mainittu tappio jaettaisiin tasan kaupungin ja valtion kesken. Kaupunginvaltuuston oli sentähden lausunnossaan rajoituttava vaatimaan kaupungille Greijuksen alueen käytöstä 400 markan suuruinen vuotuinen korvaus.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti³⁾ antaa sen suuntaisen lausunnon, että kyseinen Greijuksen tilan ulkopalsta luovutettaisiin korvauksetta uusien ampumaratojen suoja-alueeksi edellyttäen, että kaupunki sai takaisin ne Sandnäsin ja Bergan huvilain alueet, jotka silloin olivat luovutetut sotaväen maaliinammuntarataa varten.

Myöhemmin kaupunginvaltuusto antoi⁴⁾ rahatoimikamarille toimeksi tehdä valtion kanssa edellä mainittua luovutusta koskevan sopimuksen.

Niiden tilain vuokralleanto, joiden vuokra-aika päättyi vuonna 1881. Kamarin laatiman ehdotuksen, joka koski rautatien pohjoispuolella olevien tilain n:o:jen 17—20 Södernäsin, n:o 89 Hanaholman, n:o 90 Honholman, n:o 91 Ison Verkkosaaren, n:o 92 Pienen Verkkosaaren, n:o 98 Vrakholman, n:o 102 Ryssänsaaren, n:o 107 Pohj. Uunisaaren ja n:o 108 Etel. Uunisaaren

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. syysk. 5 §. — ²⁾ Ks. s. 94. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. elok. 16 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. jouluk. 10 §.

sekä Kaisaniemen ravintolan, joiden kaikkien vuokra-aika päättyi kertomusvuoden kuluessa, uutta vuokralleantoa, kaupunginvaltuuston kanslia lähetti aikaisemmin erästä toista vuokra-asiaa käsittelemään asetettuun valiokuntaan ¹⁾. Edellä mainittuja tiloja koskevassa tämän valiokunnan mietinnön ²⁾ osassa valiokunta pääasiallisesti kamarin ehdotuksen mukaisesti ehdotti, että saaret n:ot 89 Hanaholma ja 98 Vrakholma kumpikin annettaisiin vuokralle kolmeksi kymmeneksi vuodeksi asuntohuviloiden suhteen voimassa olevin ehdoin. Södernäsin tilat n:ot 17—20 yhtenä ainoana tilana vaihtoehtoisesti viideksi tai kymmeneksi vuodeksi kaupungin istutusalueita koskevin ehdoin, saaret n:ot 90 Honholma, 91 Iso Verkkosaari, 92 Pieni Verkkosaari ja 102 Ryssänsaari jokainen erikseen sekä n:o 107 Iso Uunisaari ja 108 Pieni Uunisaari molemmat yhdessä viideksi vuodeksi varastopaikkojen vuokralleannossa noudatettavien ehdoin samoin kuin Kaisaniemen ravintola ravintolaliikkeen ylläpitämistä koskevine oikeuksineen ja velvollisuuksineen vaihtoehtoisesti kolmeksi tai viideksi vuodeksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ valiokunnan ehdotuksen rahatoimikamarin myöhemmin ehdottamin lisäyksin, että Kaisaniemen ravintolan tuleva vuokraaja oikeutettiin pitämään ravintola suljettuna marras- ja joulukuun.

Vuokraoikeuden pidennys. Arkkitehti F. A. Sjöström ja puutarhuri M. G. Stenius, joilla oli vuoteen 1908 yhteisesti vuokralla kaupunkiin kuuluva saari, n:o 117 Lant. Pihlajasaari, josta he suorittivat vuodessa l. s. s. s. tynnyriä ruista pohjaveroa ja 100 markkaa rahavuokraa, ja jotka aikoivat paitsi asuinrakennuksia sekä vartiotupaa, huvimajoja ja uimahuoneita vähitellen järjestää sinne siltoja, teitä, käytäviä, puuistutuksia y. m., olivat rahatoimikamarilta anoneet, että vuokra-aikaa pidennettäisiin kaksikymmentä vuotta, joten se siis kestäisi vuoteen 1928 ehdoin, että ellei luvattuja töitä suoritettu, heidän katsottaisiin menettäneen vuokrakauden pidennysoikeus. Kamarin puoleltua tätä anomusta ehdoin, että luvattujen kaunistustöiden suunnitelmaa tarkasti noudatettiin, että vuokraajat siinä tapauksessa, ettei laitteita hyvin hoidettu ja pidetty kunnossa, menettivät pidennysoikeutensa sekä että vuotuinen rahavuokra pidennysajalta korotettiin 200 markkaan, kaupunginvaltuusto lähetti ⁴⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Brummer ja Dittmar sekä ylitirehtöörin-apulainen K. J. Numell. Sen jälkeen antamassaan mietinnössä ⁵⁾, joka kaupunginvaltuuston päätöksen ⁶⁾ mukaisesti julkaistiin painosta ja jossa käsiteltiin eräitä muitakin valiokuntaan lähetettyjä asioita ⁷⁾, valiokunta puolsi anomusta kamarin ehdottamin ehdoin ja sellaisin lisäyksin, että jos hakijat halusivat saada pyydetyn vuokra-ajan pidennyksen, saaren kaunistamissuunnitelmat oli toteutettava kymmenen vuoden kuluessa pidennyksen myöntämisestä. — Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ valiokunnan ehdotukset.

Suomalainen teatteritalo-osakeyhtiö oli rahatoimikamarilta anonut, että yhtiö edelleenkin saisi pitää vuokratta hallussaan sille luovutetun Arkadian huvilan alueen niin kauan kuin siellä oli teatteritalo ja se pidettiin hyvässä kunnossa. Kamarin lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ oikeuttaa mainitun yhtiön pitämään vuokratta hallussaan kyseisen alueen, jonka pinta-alan oli todettu olevan 28,327. s neliöjalkaa, jatkuvasti

¹⁾ Ks. alemm. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13. — ³⁾ Valt. pöytäk. 21 p. kesäk. 7 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. maalisk. 8 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 18 §. — ⁷⁾ Ks. s. 158 ja 163. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 10 p. toukok. 6 §.

vuoden 1900 loppuun, ehdoin, että siellä ylläpidettiin suomalaista näyttämöä sekä että yhtyi asianmukaisesti piti kunnossa teatterin koillis- ja kaakkoispuolella olevan alueen kuitenkin aitaamatta sitä sekä kivesi alueen, jos kaupunki vastedes tuli kiveämään teatterin edustalla olevan paikan.

Vuokraoikeuden siirto. Rahatoimikamarin suosituksesta kaupunginvaltuusto oikeutti kauppias A. A. Kovinin kaupunkia kuulematta luovuttamaan toiselle henkilölle vuokraamansa tilan n:o 31 Pienen Siltasaaren 1) vuokraoikeuden.

Samanlaisen vapaamman käyttöoikeuden kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin puoltavain lausuntojen mukaisesti myösi alla mainituille hakijoille, nimittäin juomanpanijan leskelle L. Nilssonille Kivelän huvilaan n:o 57 2), kauppias H. F. Fagerholmille Suruttoman huvilaan n:o 25 c 3), Osberg & Baden tehdasliikkeelle Näkin huvilaan n:o 29 ja Pannukakkunimiseen saareen n:o 88 4) sekä arkkitehti F. A. Sjöströmille ja puutarhuri M. G. Steniukselle heidän yhteisesti vuokraamaansa saareen n:o 117, Länt. Pihlajasaareen 5) nähden, kuitenkin ehdoin, että kyseiset tilat sai luovuttaa toiselle henkilölle ainoastaan kokonaisina, mutta ei osia niistä ilman erityistä lupaa.

Töölössä olevan huvila-alueen jako. Kauppiaanleski M. Bäck ja kauppias C. O. Lindström olivat rahatoimikamarilta anoneet, että kaupungille kuuluva Töölössä sijaitseva huvila-alue n:o 56 a, joka oli leskirouva Bäckillä vuokralla, jaettaisiin kahdeksi palstaksi, joista toinen jäisi leskirouva Bäckille ja toisen ottaisi haltuunsa kauppias Lindström, ja että alueen vuokramaksu, 225 markkaa vuodelta, arvioinnin jälkeen jaettaisiin näiden molempien palstain kesken. Kamarin myönnyttyä tähän ehdoin, että alueitten vuokramaksut olisivat yhteensä 300 markkaa, hakijat anoivat kaupunginvaltuustolta, että vuokramaksua koskeva kamarin päätös kumottaisiin. Palautettuaan 6) asian rahatoimikamariin valtuusto sen lausunnon mukaisesti päätti 7) vahvistaa kamarin edellä mainitun päätöksen, joten siis vuokramaksun vuoden 1882 alusta tuli olla 300 markkaa vuodessa ja jakautua molempien palstain kesken niin kuin niitä arvioitaessa kohtuulliseksi havaittiin.

Kappelin vuokraehtoien huojoennus. Kauppias A. J. Johansson, joka kaupunginvaltuuston vuonna 1879 tekemän päätöksen 8) mukaisesti oli saanut vuokralle haltuunsa esplanaadin kahvilapaviljongin eli n.s. Kappelin, oli rahatoimikamarilta anonut vapautusta vuokrasopimuksen mukaisesta velvollisuudesta rakentaa toisen vuokravuoden kuluessa esplanaadin koilliskulmaan uusi pensaskasvien ympäröimä paviljonki, josta olisi näköala Eteläsatamaan. Kamarin puollettua hakijan anomusta valtuusto päätti 9) vapauttaa vuokraajan mainitusta velvollisuudesta.

Lupa uudisrakennusten teettämiseen vuokra-alueille. Maistraatin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa puuseppämestari K. H. Bärlundin tekemästä anomuksesta, että hänet oikeutettaisiin rakennuttamaan erinäisiä uudisrakennuksia Eläintarhan huvila-alueelle n:o 1, valtuusto päätti 10) puolestaan ehdottaa anomuksen evättäväksi, koska suunniteltujen rakennusten muoto poikkesi Eläintarhan huviloille hyväksytystä rakennussuunnitelmasta.

1) Valt. pöytäk. 22 p. helmik. 4 §. — 2) S:n 8 p. helmik. 12 §. — 3) S:n s:n 13 §. — 4) S:n s:n 14 §. — 5) S:n 20 p. syysk. 8 §. — 6) S:n 25 p. lokak. 2 §. — 7) S:n 15 p. marrask. 20 §. — 8) Ks. s. 13. — 9) Valt. pöytäk. 15 p. marrask. 12 §. — 10) S:n 12 p. huhtik. 2 §.

Eläintarhan huvilan n:o 5 vuokraajan kauppias G. R. Jankesin anomukseen saada rakentaa mainitun huvilan alueelle ulkokuonerakennus ynnä leivintupa ja renkihuone kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ rahatoimikamarin sitä puollettua.

Lupa uimahuoneen pitämiseen Katajanokalla. Tehdystä anomuksesta kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ konttoristi H. V. Huldénille luvan pitää Katajanokan pohjoisrannalla kesällä 1881 ja vastedes, kunnes kaupunki tarvitsi alueen muuhun tarkoitukseen, kelluvaa väliaikaista uimahuonetta.

Lupa kivihuilten varastointiin Skatakubb-saarelle. Kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾ luotsi- ja majakkalaitoksen ylläpidon anomukseen, että se oikeutettaisiin pitämään varastossa kivihuilia tulli- ja luotsilaitosten höyryalusten tarpeiksi kaupunkiin kuuluvassa Skatakubb-saarella, mihin tätä tarkoitusta varten rakennettaisiin varastosuojia.

Vuokraoikeuden peruuttaminen. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ antaa maaliskuun 15 p:nä 1876 tehdyn vuokrasopimuksen, jolla eräs Kampinmalmin alue oli luovutettu Suomen valtiolle, raueta lukien huhtikuun 1 p:stä 1882.

3. Kaupungin omistamien talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset.

Tavarapaviljonkien rakennuttaminen Eteläsatamaan. Läänin kuvernöörin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa tullinylijohtokunnan esittämästä anomuksesta, että kaupunki velvoitettaisiin rakentamaan Eteläsatamaan kaksi tavarapaviljonkia ynnä tullipalvelijaston vartiohuone, valtuusto lähetti ⁵⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Bergelund, Kjällmanson ja Malmgren. Sen jälkeen antamassaan mietinnössä valiokunta esitti lausuntoehdotuksen, jossa vaadittiin, että tullinylijohtokunnan esitys oli jätettävä huomioon ottamatta. Valtuusto hyväksyi ⁶⁾ tämän lausunnon sellaisenaan ja antoi valiokunnan ehdotuksesta rahatoimikamarille tehtäväksi edelleen tutkia kysymystä ja aikanaan antaa siitä valtuustolle uuden ehdotuksen.

Kunnallisen sairaalan rakennuttaminen. Kaupunginvaltuuston päätettyä ⁷⁾ ottaa suurehkon lainan terveyslautakunta oli antanut arkkitehti A. Th. Deckerille tehtäväksi laatia valtuuston aikaisemmin rakennettavaksi päättämän ⁸⁾ kunnallisen sairaalan luonnospiirustukset ja kustannusarvion. Arkkitehti Deckerin suorittua tämän tehtävän lautakunta lähetti valtuustolle hänen piirustuksensa, joihin liitettyssä kustannusarviossa itse sairaalarakennuksen ynnä sen lämpöjohdon aiheuttamat kustannukset oli arvioitu 48,000 markaksi, talusrakennuksen kustannukset 18,000 markaksi ja tarpeellisten ulkokuoneiden kustannukset 4,000 markaksi eli siis koko rakennustyön kustannukset 70,000 markaksi. Valtuusto lähetti ⁹⁾ sen jälkeen asian rahatoimikamariin, jonka kaupungininsinööriä kuultuaan tuli

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. elok. 17 §. — ²⁾ S:n 12 p. huhtik. 1 §. — ³⁾ S:n 30 p. toukok. 2 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. helmik. 11 §. — ⁵⁾ S:n s:n 6 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. toukok. 7 §. — ⁷⁾ Ks. s. 174 ja seur. — ⁸⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 338 ja seur. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. lokak. 7 §.

antaa asiasta lausunto; tämä ei kuitenkaan saapunut valtuustolle vuoden varrella.

Kansakoulutalon rakennuttaminen Malminkadulle. Senaatin kirkollis-asiain toimituskunnan lähetettyä rahatoimikamarin vuonna 1880 hyväksymät Malminkadulle suunnitellun kansakoulutalon yksityiskohtaiset piirustukset ¹⁾ ynnä niiden 135,000 markkaan päättyvän kustannusarvion yleisten rakennusten ylihallituksen tarkastettaviksi mainittu ylihallitus, joka oli arvioinut koulutalon rakentamisesta piirustusten mukaan aiheutuvat kustannukset vähintään 150,000 markaksi ja sen ohessa pitänyt suotavana, että piirustuksia eräiltä kohdin jonkin verran muutettaisiin, oli esittänyt senaatille, että piirustukset palautettaisiin kaupunginvaltuustoon. Kun näin oli tapahtunut, valtuusto vuonna 1881 päätti ²⁾ asettaa valiokunnan laatimaan ehdotusta asiasta annettavaksi valtuuston lausunnoksi ja valitsi sen jäseniksi vtt Wasastjernan, Sanmarkin, Grönqvistin ja Ärtin sekä kansakoulutarkastajan, filosofianmaisteri V. W. Öhbergin.

Valiokunta hankki ensin asiasta lausunnon arkkitehti C. Th. Höijeriltä, joka oli laatinut kyseiset piirustukset ja kustannusarvion. Sen jälkeen antamassaan mietinnössä ³⁾, joka valtuuston päätöksen ⁴⁾ mukaisesti julkaistiin painosta, valiokunta m.m. toi esiin, että koulutalon kustannukset senkin käsityksen mukaan olivat liian alhaisiksi arvioidut ja todennäköisesti nousisivat n. 150,000 markkaan, mutta ei pitänyt piirustuksia vastaan esitettyjä muistutuksia sen laatuina, että ne olisivat aiheuttaneet mainittavaa poikkeamista tehdyistä suunnitelmista. Valiokunta esitti valtuustolle tämän mukaisesti laatimansa asiasta annettavan lausunnon ehdotuksen.

Valiokunnan mietintöä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾, ennenkuin asiassa muuhun ryhdyttiin, hankkia kaupungininsinööriltä lausunnon siitä, oliko syytä koettaa saada kaupunginasemakaava muutetuksi oikaisemalla Malminkatu, ja saataisiinko koulutalolle siten tilavampi ja tarkoituksenmukaisempi paikka. Vaaditun lausunnon antamista koskevaa kysymystä ei otettu uudestaan käsiteltäväksi kertomusvuoden kuluessa.

Tämän yhteydessä kansakoulujohtokunta ilmoitti kaupunginvaltuustolle, että kaupungin kansakouluille luovutetut huoneistot olivat sekä lukumäärältään riittämättömät että myöskin liian ahtaat, minkä tähden Malminkadulle suunniteltu koulutalo olisi ensi tilassa rakennettava ja sisustettava tarkoitukseensa. Johtokunnan ilmoitus ei antanut ⁶⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Oman talon rakennuttaminen kansankirjastolle ja lukusalille. Sen johdosta että kansankirjastotalon rakentamista varten käytettävissä ollut rahasto oli melkein loppuun käytetty, kansankirjaston rakennustoimikunta anoi kaupunginvaltuustolta 70,000 markan lisämäärärahaa rakennustöiden loppuunsaattamiseen. Valtuuston lähetettyä ⁷⁾ asian rahatoimikamariin, jonka tuli neuvotella siitä Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan kanssa, kamari ilmoitti lausunnossaan, että kysymys lisämäärärahan myöntämisestä kirjastorakennusta varten mainitun yhtiön vuoden 1880 voittovaroista esitettäisiin lähinnä seuraavalle, maaliskuussa pidettävälle yhtiökokoukselle. Koska valtuusto oli tehnyt rakennushankkeen toteuttamista

¹⁾ Ks. s. 19 ja seur. — ²⁾ Valt. pöytäk. 8 p. helmik. 23 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 12 p. huhtik. 8 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. huhtik. 8 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. toukok. 15 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. tammik. 6 §.

koskevan päätöksensä ¹⁾ nimenomaan edellyttäen, että koko tarkoitukseen tarvittava rahamäärä saataisiin anniskeluosakeyhtiöltä ja tämä oli innokkaasti kehoittanut ryhtymään yritystä toteuttamaan, voitiin pitää varmana, että yhtiö aikoi lahjoittaa talon valmistumiseen vielä tarvittavan rahamäärän. Jo pitkälle edistyneen rakennustyön ei myöskään tullut saada keskeytyä varojen puutteen takia. Kamari esitti sen tähden, että työn jatkamiseen lähimmässä tulevaisuudessa myönnettäisiin kaupunginkassasta ennakkona 25,000 markkaa, joka summa sittemmin korvattaisiin kaupunginkassaan niistä varoista, jotka anniskeluosakeyhtiö tuli lahjoittamaan tähän tarkoitukseen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ ennen sen ottamista lopullisesti ratkaistavaksi kehoittaa kansankirjastotalon rakennustoimikuntaa antamaan valtuustolle tarkat tiedot niistä menoista, jotka rakennuksen valmistuminen ja sisustaminen vielä tekivät tarpeellisiksi, sekä niistä haitoista ja kustannuksista, jotka saattoivat aiheutua työn keskeytymisestä. Sen jälkeen kun vaaditut tiedot oli annettu, valtuusto vielä kerran pani asian käsittelyn pöydälle ³⁾, kunnes mainittu yhtiökokous oli pidetty.

Toukokuun 2 p:nä pidetyssä yhtiökokouksessa anniskeluosakeyhtiö kuitenkin päätti ehdottaa, että kaupunki käyttäisi yhtiön aikaisemmin pahantapaisten lasten turvakodin hyväksi lahjoittaman ⁴⁾ 20,000 markan suuruisen rahamäärän tekeillä olevan kansankirjastotalon rakennuskustannuksiin. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁵⁾ tosin tähän, mutta maistraatin kieltäytyttyä panemasta valtuuston päätöstä täytäntöön asia sai ⁶⁾ jäädä sillensä.

Kansankirjaston rakennustoimikunnan esityksestä kaupunginvaltuusto myöhemmin myönsi ⁷⁾ mainitulle toimikunnalle 10,000 markan suuruisen ennakon sellaisten puheena olevan rakennustyön aiheuttamien maksujen suorittamiseen, joita ei käynyt lykkääminen.

Rakennuksen teettäminen vaivaistalon mielisairaille. Koska kaupungin työ- ja vaivaistalossa oli vain seitsemän mielisairaille henkilöille tarkoitettua kammiota ja niitä tarvittiin sinne lisää, vaivaishoitohallitus anoi, että sinne rakennettaisiin erityinen rakennus, joka sisältäisi 20 tai 25 mielisairaiden kammiota sekä että työ aloitettaisiin kyllin aikaisin, jotta rakennus valmistuisi kesällä 1881. Valtuusto lähetti ⁸⁾ esityksen valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Sælan, Sandberg ja Høijer. Sen jälkeen antamassaan mietinnössä ⁹⁾ valiokunta ehdotti, että vaivaistalon työrakennuksen itäpuolelle niin pian kuin olosuhteet sen sallivat rakennettaisiin yksikerroksinen puutalo, joka käsittäisi 20 mielisairaiden sellihuonetta, kaksi hoitajain huonetta ja kylpyhuoneen, sekä että tähän tarkoitukseen myönnettäisiin 30,000 markan suuruisen määräraha ja talousarviovaliokuntaa kehoitettaisiin merkitsemään tämä määrä vuoden 1882 talousarvioehdotukseen. Valtuusto hyväksyi ¹⁰⁾ tämän ehdotuksen sellaisenaan ja merkitsi ¹¹⁾ talousarviota järjesteltäessä mainitun määrärahan kaupungin vuoden 1881 menosääntöön.

Raatihuoneen osittainen uudestirakentaminen ja sen huoneistojaon muuttaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1880 antanut ¹²⁾ valiokunnalle, joka oli asetettu ¹³⁾ pohtimaan raatihuoneen huoneistojen sopivinta järjes-

¹⁾ Ks. s. 20. — ²⁾ Valt. pöytäk. 22 p. helmik. 3 §. — ³⁾ S:n 15 p. maalisk. 11 §. — ⁴⁾ Ks. s. 193. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21 p. kesäk. 3 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. lokak. 3 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. marrask. 21 §. — ⁸⁾ S:n 25 p. tammik. 4 §. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 6 p. jouluk. 10 §. — ¹¹⁾ S:n 27 p. jouluk. 4 §. — ¹²⁾ Ks. s. 101. — ¹³⁾ Ks. s. 15.

telyä, tehtäväksi esittää valtuustolle piirustukset ja kustannusarvion joiden tuli käsittää sekä erinäisten raatihuoneen huoneistojen järjestelyn muutokset että myös mainitun rakennuksen osittainen uudestirakentaminen tai siinä toimitettavat muutosrakennustyöt, jotka kaikki yhteensä saivat aiheuttaa kustannuksia enintään 100,000 markkaa. — Valiokunta antoi vuonna 1881 mietinnössään ¹⁾ asiaa koskevan yksityiskohtaisen ehdotuksen asemapiirroksineen ja kustannuslaskelmineen. Tämän ehdotuksen mukaan purettaisiin raatihuoneen Katariinankadun puoleinen siipirakennus, jonka sijalle rakennettaisiin kaksikerroksinen uudisrakennus, ja muiden raatihuoneen huoneistojen järjestelyä muutettaisiin laadittujen asemapiirrosten mukaisesti. Rahatoimikamari ja rahatoimikonttori sijoitettaisiin huutokauppakamarin silloiseen huoneistoon, raatihuoneen alimpaan kerrokseen. Poliisikamari ja ensimmäinen poliisivartiokonttori säilyttäisivät pääasiallisesti silloiset samassa kerroksessa olevat huoneistonsa saaden kuitenkin kaksi huonetta lisää. Huutokauppakamari saisi melkoista tilavampaa huoneiston Katariinankadun varrelle tulevan lisärakennuksen alimmasta kerroksesta. Kaupunginvankilalle ja vahtipalveluskunnalle järjestettäisiin huoneistot silloiseen ulkokuonerakennukseen. Raatihuoneen toisessa kerroksessa saisivat maistraatti, raastuvanoikeuden ensimmäinen ja toinen osasto ja kaupungin arkisto pitää entiset huoneistonsa muutamain vähäisin muutoksin. Lisärakennuksen toisen kerroksen saisivat käytettäväkseen majoituslautakunta, rakennuskonttori, vaivashoitojohtokunta ja kaasuntarkastaja. Raatihuoneen kolmannessa kerroksessa tullikamari jäisi entiseen huoneistonsa, ja raastuvanoikeuden kolmannelle osastolle järjestettäisiin sinne suurempi huoneisto, johon vangitut henkilöt voitaisiin tuoda erityisiä, vartavasten rakennettavia portaita myöten. Viimeksi mainittua huoneistoa voi myöskin raastuvanoikeuden toinen osasto käyttää hyväkseen käsitellessään rikosjuttuja. Valiokunta esitti, että ehdotetut työt suoritettaisiin mahdollisimman pian ja talousarviovaliokuntaa kehoitettaisiin merkitsemään vuoden 1882 talousarvioehdotukseen tähän tarkoitukseen 104,000 markan määräraha, mihin summaan töiden aiheuttamien kustannusten oli arvioitu nousevan.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ valiokunnan ehdotuksen siten muutettuna, että töiden suorittamiseen osoitettaisiin 100,000 markkaa siitä uudisrakennus- ja järjestelylainasta, jonka ottamisesta valtuusto aikaisemmin oli tehnyt päätöksen ³⁾. Sen ohessa valtuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti kehoittaa rahatoimikamaria hankkimaan luonnospiirustusten laatijalta, arkkitehti C. Th. Höijeriltä, rakennushankkeen täydelliset piirustukset sekä antamaan sen suorittamisen urakalle ja sen jälkeen ilmoittamaan valtuustolle urakkasopimuksen tekemisestä.

Huoneistojen luovuttaminen kansankirjaston rakennuksesta. Suomen tiedeseuran tiedusteltua kansankirjaston rakennustoimikunnalta, millaisin ehdoin seura voisi saada vuokrata ylemmän kirjastosalin ynnä neljä sen viereistä pientä huonetta sekä alakerran eteishuoneen itäpuolella olevan huoneen 5 tai 10 vuoden ajaksi, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ mainitun toimikunnan ehdotuksesta valtuuttaa sen vuokramaan kyseiset huoneistot kohtuullisesta vuokrasta enintään viiden vuoden ajaksi.

Myöhemmin läänin kuvernööri tiedusteli, voitiinko kirjastorakennuk-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21. — ²⁾ Valt. pöytäk. 29 p. marrask. 13 §. —

³⁾ Ks. s. 173 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 16 §.

sesta luovuttaa huoneistot vuoden 1882 tammikuun 1 p:stä s.v. kesäkuun 1 p:ään tulossa olevien valtiopäivien kolmelle aatelittomalle säädylle. Tämän johdosta rakennustoimikunta edellyttäen, että Suomen tiedeseura tarvitsi edellä mainittuja huoneistoja vasta valtiopäivien jälkeen, ehdotti, että aatelittomien säädytjen käytettäväksi edellä mainituksi ajaksi yhteensä 10,000 markan vuokrasta luovutettaisiin ylempi kirjastosali ynnä sen vie-reiset pikkuhuoneet, iso lukusali parvekkeineen ja komeroineen, alakerran eteishuoneen itäpuolella oleva huone, yläkerran lukusali ja siitä itään oleva huone sekä joka säädylle tarpeelliset päällysvaateilat eteisestä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ rakennustoimikunnan ehdotuksen siten muutet-tuna, että vuokra korotettiin 12,000 markkaan, minkä ohessa mainittu toimikunta valtuutettiin tarpeen vaatiessa vuokraamaan kansankirjastolle ja lukusalille kyseiseksi ajaksi väliaikainen huoneisto.

Suomen taideyhdistyksen anomukseen saada lokakuun 1 p:stä marras-kuun 15 p:ään käyttää hyväkseen kansankirjastorakennuksen ylempää lukusalia suunniteltua taidenäyttelyä varten kaupunginvaltuusto rakennus-toimikunnan sitä puollettua myöntyi²⁾ ehdoin, että johtokunta sitoutui näyttelyesineitä paikoilleen asetettaessa huolellisesti varomaan seiniä ja pylviäitä, kustantamaan näyttelyn huoneille tai talolle kenties aiheuttamien vahinkojen korjaamisen sekä suorittamaan 150 markkaa korvaukseksi lat-tiain vernissaamisesta uudestaan näyttelyn jälkeen.

Huoneiston luovuttaminen kutsuntatoimitusta varten. Läänin kuvernöörin pyydettyä kaupunginvaltuustolta ilmoitusta, suostuiko kaupunki korvauk-setta luovuttamaan kutsuntalautakunnan käytettäväksi Helsingin arvan-nostoalueella toimitettavaa arvannostoa ja tarkastusta varten suurehkon huoneen, johon mahtui vähintään 500 henkeä, ynnä toisen pienemmän hu-oneen, valtuusto päätti³⁾ lausunnossaan ilmoittaa, että kaupungilla ei ollut käytettävänään mitään huonetta, johon likimainkaan mahtuisi edellä mai-nittu määrä henkilöitä, minkä tähden valtuusto ei katsonut voivansa luo-vuttaa huoneistoa kyseiseen tarkoitukseen.

Huoneiston luovuttaminen vankeusyhdistyksen majalalle. Suomen van-keusyhdistyksen keskusvaliokunta anoi kaupunginvaltuustolta, että Antre-ankadun talossa n:o 15 sijaitseva huoneisto, jonka kaupunki 400 markan vuosivuokrasta oli vuokrannut mainitulle yhdistykselle vapautuneiden miesvankien majalan ylläpitämistä varten, annettaisiin maksutta yhdis-tyksen käytettäväksi. Lähetettyään⁴⁾ asian rahatoimikamariin valtuusto päätti⁵⁾ kamarin lausunnon mukaisesti, että yhdistys vastedes sai ilman vuokraa käyttää hyväkseen mainittua huoneistoa, minkä ohessa yhdistys vapautettiin kesäkuun 1 p:n jälkeen erääntyneen vuokran suorittamisesta.

4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Vesijohdon ulottaminen Yrjönkadun taloon n:o 11. Senaattori A. F. Munckin anottua kaupunginvaltuustolta, että vesijohto ulotettaisiin Yrjön-kadun taloon n:o 11, valtuusto päätti⁶⁾, sen jälkeen kun insinööri R. Huber

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. elok. 8 §. — ²⁾ S:n 20 p. syysk. 13 §. — ³⁾ S:n 8 p. hel-mik. 21 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. lokak. 13 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. lokak. 9 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. huhtik. 6 §.

oli laatinut työn kustannusarvion ja rahatoimikamari antanut¹⁾ asiasta lausunnon, kamarin ehdotuksen mukaisesti myöntää 460 markan suuruisen määrärahan vesijohdon jatkamiseen Antreankadulta mainittuun taloon saakka, mutta samalla varata hakijalle mahdollisuuden siinä tapauksessa, että hän piti sitä itselleen edullisempänä, itse huolehtia johdon rakentamisesta Bulevardikadulta puheena olevaan taloon, missä tapauksessa hänelle kyseisestä työstä suoritettaisiin mainitun suuruinen avustus, kummassakin tapauksessa kuitenkin ehdoin, että hän suoritti vesijohdon käyttämisestä 72 markan suuruisen vuosimaksun.

Vesijohdon ulottaminen Fredrikinkadun taloihin n:ot 53, 55 ja 57. Talonomistajain G. E. Sundqvistin, R. Amnellin ja G. A. Ekholmin esittämään anomukseen, että vesijohto jatkettaisiin Eerikinkadulta Fredrikinkadun taloihin n:ot 53, 55 ja 57, kaupunginvaltuusto myöntyi²⁾ tarkastavan insinöörin J. Forsmanin laadittua työn kustannusarvion ja rahatoimikamarin annettua siitä puoltavan lausunnon; työ oli suoritettava Malmin- ja Eerikinkatujen välisen viemärikanavan rakentamisen yhteydessä. Samalla valtuusto myönsi tähän tarkoitukseen paitsi 360 jalkaa neljän tuuman valurautaputkia kaupungin varastosta 720 markan määrärahan.

Uusien katujen paaluttaminen. Vtn Donnerin kaupunginvaltuustolle tekemän kirjallisen ehdotuksen, joka koski uusien katujen paaluttamista osin pitkin n.s Espoon kasarmin kaakkoisreunaa Fredrikinkadulle, osin Töölönlahdesta idässä mereen lännessä, osin vielä It. viertotien pohjoispuolelle, valtuusto lähetti³⁾ rahatoimikamariin. Kamari ei antanut lausuntoa asiasta kertomusvuoden kuluessa.

Kustannukset täytemaan lisäämisestä Kluuvin kaduille. Eräiden talonomistajain vuonna 1879 valitettua⁴⁾ läänin kuvernöörille n.s. Kluuvin kuivattamista koskevasta kaupunginvaltuuston päätöksestä, mikäli tämä kohdistui täytemaan lisäämiseen heidän talojensa ohi kulkeville kaduille, ja valtuuston vuonna 1880 annettua⁵⁾ kuvernöörin vaatiman selityksen asiasta saapui valtuustolle vuonna 1881 ilmoitus, että kuvernööri katsoen katujen täyttämistä koskevien asiain käsittelemisen ja ratkaisemisen kuuluvan maistraatille oli kumonnut valtuuston päätöksen. Tämän johdosta valtuusto antoi⁶⁾ erälle aikaisemmin asetetulle valiokunnalle⁵⁾ tehtäväksi ottaa harkittavakseen, oliko kuvernöörin päätöksestä valitettava, ja siinä tapauksessa antaa valtuustolle ehdotuksen valituskirjelmäksi.

Mietinnössään valiokunta esitti, että kaupunginvaltuusto valittaisi kuvernöörin päätöksestä, ja esitti samalla valituskirjelmän ehdotuksen, jossa korostettiin sitä, että valtuusto tehdessään edellä mainitun päätöksen ei ollut ylittänyt valtuuksiaan. Valtuusto hyväksyi⁷⁾ ehdotuksen muutoksitta, ja sihteerin valtuutettiin jättämään valituskirjelmä senaattiin. Senaatti vahvisti⁸⁾ kuitenkin kuvernöörin päätöksen.

Maistraatti tiedusteli sen jälkeen, kaupunginvaltuustolta, sitoutuiko kunta sekä kustantamaan mainittujen katujen täyttämisen, elleivät yksityisten niiden varrella sijaitsevien talojen omistajat ottaneet kustannuksista vastatakseen eikä heitä voitu velvoittaa niitä suorittamaan, että myöskin talonomistajan oikeutetusti vaatiessa korvausta täyttämisen aiheuttamasta vahingosta ja tappiosta antamaan sellaisen korvauksen asianomaisten ja rahatoimikamarin kesken tehdyn sopimuksen jälkeen tai elleivät nämä voineet

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. maalisk. 2 §. — ²⁾ S:n 16 p. elok. 7 §. — ³⁾ S:n 27 p. jouluk 5 §. — ⁴⁾ Ks. s. 32. — ⁵⁾ S:n s. 108. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 22 p. maalisk. 9 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. huhtik. 10 §. — ⁸⁾ S:n 11 p. lokak. 14 §.

siitä sopia, tuomioistuimen harkinnan jälkeen. Lähetettyään ¹⁾ asiaa koskevan maistraatin kirjelmän rahatoimikamariin ja tämän annettua siitä lausunnon, jossa puollettiin myöntävän vastauksen antamista maistraatin kysymyksiin, valtuusto päätti ²⁾ maistraatille lähetettävässä vastauskirjelmässä ilmoittaa, että kaupunki suostui mainittuihin sitoumuksiin, sikäli kuin ne koskivat Pohj. Esplanaadikatua ynnä siihen rajoitettuja Kluuvikadun osia, jota vastoin valtuusto muiden Kluuvin katujen suhteen pidätti itselleen oikeuden antaa niistä eri lausunnon vastedes, kun niiden korottaminen saattoi tulla kysymykseen.

Ulriikankadun y.m. tasoittaminen. Maistraatti oli vuonna 1880 annetulla päätöksellä velvoittanut kaupungin ennen vuoden 1881 loppua samanaikaisesti muiden Ulriikankadun varrella olevien talojen omistajain kanssa kiveämään osuutensa mainitusta kadusta ja varustamaan sen jalkakäytävällä sekä sen yhteydessä kiveämään myöskin Vuorimies- ja Ulriikankatujen välillä olevaa kaivoa ympäröivän aukion sekä sepelöimään osuutensa katolisen kirkon, Kaivopuiston sekä Sauna- ja Ulriikankatujen välisestä aukiota. Tämän johdosta rahatoimikamari kaupungininsinöörin asiasta antaman lausunnon mukaisesti anoi, että kaupunginvaltuusto myöntäisi yhteensä 9,512 markan suuruisen määrärahan kaupungille kuuluvien Ulriikankadun osien ja siihen rajoitettujen katolisen kirkon tontin edustalla ja Vuorimieskadun varrella olevien avoimien paikkojen kiveämiseen sekä antaisi kamarin tehtäväksi hankkia sellaisen muutoksen maistraatin tuomioon, että kaupungin osuuden mainitun kirkon edustalla olevasta aukiota sepelöimisen asemesta saisi kivetä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ kehoittaa rahatoimikamaria merkitsemään koko kyseisen määrärahan vuoden 1882 talousarvioon. Sen jälkeen kun maistraatti kamarin anomuksesta oli myöntynyt siihen, että töiden suorittamisen sai lykätä mainittuun vuoteen, kamari merkitsi talousarvioehdotukseensa Ulriikankadun sekä Vuorimieskadun varrella ja katolisen kirkon edustalla olevien avoimien paikkain kiveämiseen 5,600 markan määrärahan sekä mainitun kadun ja aukoiden tasoittamiseen 5,000 markkaa. Nämä erät otettiin sellaisinaan maistraatin talousarvioehdotukseen.

Talousarviovaliokunnan ehdotuksesta ⁴⁾ kaupunginvaltuusto talousarviota järjesteltäessä merkitsi ⁵⁾ ainoastaan viimeksi mainitun määrärahan vuoden 1882 talousarvioon.

Ulriikaporinkadun tasoittaminen. Vuoden 1882 talousarvion järjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ kehoittaa rahatoimikamaria ensi tilassa laadittamaan ja lähettämään valtuustolle Ulriikaporinkadun tasoitussuunnitelman kustannusarvioineen.

Rauhankadun tason alentaminen. Oheistaen profiilikartan ja 1,600 markkaan päättyvän kustannusarvion pankkivaltuusmiehet anoivat, että kaupunginvaltuusto aikaisemmin laaditun suunnitelman mukaisesti antaisi kaupungin kustannuksella alentaa Rauhankadun tasoa Suomen pankin uuden talon kohdalta. Sen johdosta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari, johon asia oli lähetetty ⁶⁾, huomautti m.m., että edellä mainittua suunnitelmaa ei koskaan ollut asianmukaisesti vahvistettu, että Rauhan-

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. lokak. 4 §. — ²⁾ S:n 22 p. marrask. 4 §. — ³⁾ S:n 21 p. kesäk. 9 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 27 p. jouluk. 4 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. helmik. 6 §.

kadun nousua kyseisellä paikalla ei voinut pitää niin suurena, että se olisi tehnyt kadun alentamisen tarpeelliseksi, sekä etteivät muutkaan syyt vaatineet kaupunkia kustantamaan kyseistä työtä, josta olisi hyötyä pääasiallisesti vain pankkirakennukselle. Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ pankkivaltuusmiehille osoitetussa kirjelmässä ilmoittaa, että kaupunki suostui panemaan toimeen puheena olevan Rauhankadun tasoittamisen ainoastaan ehdoin, että Suomen pankki suoritti työn aiheuttamat kustannukset.

Rautatientorin kiveäminen. Vuoden 1882 talousarviota järjesteltäessä kaupunginvaltuusto talousarviovaliokunnan ehdotuksesta²⁾ päätti³⁾ anoa, että Rautatientorin täydellisen kiveämisen saisi jättää toistaiseksi tai ainakin lähimmiksi viideksi vuodeksi.

Torikaupan y.m. järjestäminen. Läänin kuvernööri kehoitti maistraatin välityksellä kaupunginvaltuustoa:

1) mikäli asia kuului valtuustolle, päättämään, missä kaupungin torikaupan lähitulevaisuudessa tuli tapahtua;

2) jos tämän kaupan silloista paikkaa jatkuvasti pidettiin sopivana, ottamaan harkittavakseen kuvernöörin esittämän ehdotuksen, että Rantatorille rakennettaisiin myymälöitä ja Kauppatorin länsipäähän avoimia katoksia, sekä siinä tapauksessa, että tämä ehdotus pääkohdittain hyväksyttiin, myöntämään varoja sen toteuttamiseen lähinnä seuraavana vuonna tai myös siten, että puolet työstä suoritettiin vuonna 1882 ja toinen puoli vuonna 1883;

3) harkitsemaan, eikö siinä tapauksessa, että katsottiin tarpeelliseksi heti siirtää torikauppa Rautatientorille, olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin sinne ulkomaisten esikuvien mukaan kivistä rakennettavien kellareilla ja varastohuoneilla varustettujen kunnollisten kauppahallien piirustusten ja kustannusarvioitten laatimiseksi; sekä

4) voitiinko edellyttää, että yhteen tai useampaan paikkaan kaupunkiin rakennettaville yleisille pesulaitoksille saataisiin vesijohdosta vettä alennettuun hintaan sekä sopivia tonttipaikkoja, eritoten Kasarmintorilta.

Rahatoimikamari, johon valtuusto lähetti⁴⁾ asian, huomautti lausunnossaan ensin, että torikaupan paikan muuttaminen ei lähitulevaisuudessa näyttänyt tarpeelliselta paitsi sikäli, että metsäntuotteiden ja karjanrehujen kaupalle olisi varattava paikka Rautatientorilta. Sinne olisi niin ollen heti siirrettävä parrujen, tukkien, riukujen, lankkujen, lautojen ja muiden rakennusaineiden, hiilien, halkojen (kaupunkiin meritse tuotuja lukuun ottamatta), tervan, sammalten, heinien ja olkien kauppa sekä myöhemmin, torin kiveämisen jälkeen, myöskin karjakauppa. Kuvernöörin ehdotusta myymäläkojujen rakentamisesta rantatorille kamari puolsi siten, että yhteensä 180 tällaista kojua pystytettäisiin kahteen yhdensuuntaiseen riviin Länt. Rantakadulle satamakonttorin ja kalastajasataman eteläisen laiturinreunan välille ja toinen näistä riveistä rakennettaisiin vuonna 1882 ja toinen seuraavana vuonna. Kamari olikin merkinnyt vuoden 1882 talousarvioehdotukseen 90 tällaisen kojun rakennuskustannukset, 45,000 markkaa. Sitä vastoin kamari puolestaan vastusti ehdotusta avoimien katosten pystyttämistä Kauppatorin länsiosaan ja samoin ehdotusta kauppahallien rakentamisesta Rautatientorille. Mitä lopuksi tuli yleisiä pesulaitoksia kos-

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. maalisk. 9 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30. — ³⁾ Valt. pöytäk. 27 p. jouluk. 4 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. lokak. 9 §.

kevaan kysymykseen, oli kamarin mielestä mahdotonta antaa siitä lausuntoa, ennenkuin asiasta oli olemassa tarkempi ehdotus. Missään tapauksessa ei kuitenkaan tähän tarkoitukseen olisi luovutettava osia Kasarmintorista.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto ensin päätti ¹⁾ ainoastaan painattaa sen johdosta syntyneet asiakirjat ²⁾. Myöhemmin valtuusto talousarvion järjestelyssä talousarviovaliokunnan ehdotuksesta ³⁾ antoi ⁴⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi ensi tilassa antaa laatia ja lähettää valtuustolle ehdotettujen myymäläkojujen piirustukset kustannusarvioineen.

Kirkkotorin istutukset. Kollegiasessori N. C. Westermarckin y.m. esittämän anomuksen, että Kirkkotorin aitauksen sisäpuolella olevat pensaat poistettaisiin ja niiden sijaan istutettaisiin puita, kaupunginvaltuusto vuonna 1880 oli lähettänyt ⁵⁾ rahatoimikamariin. Kamarin pyydettyä asiasta lausuntoa v.t. kaupunginpuutarhuri L. A. Jernströmiltä tämä pääasiassa yhtyi esitettyihin toivomuksiin ja antoi kamarille ehdotuspiirustuksen, joka koski kyseisten istutusten järjestelyn muuttamista. Tämän piirustuksen mukaan poistettaisiin paikalta korkeat, vesakoksi kasvaneet pensaat ja eräitä liiaksi kasvaneita puuryhmiä ja niiden sijaan istutettaisiin uusia puita ja pieniä ryhmiä matalia pensaslaatuja, minkä lisäksi puistikkoa ympäröivä aitaus ainakin toistaiseksi säilytettäisiin. Vuonna 1881 kamari puolsi tätä ehdotusta ja sen jälkeen valtuusto hyväksyi ⁶⁾ sen.

Maan osoittaminen lehtikuusien istuttamista varten. V. t. kaupunginpuutarhuri L. A. Jernströmin esittämä ehdotus, että kaupunki osoittaisi maata lehtikuusien koeistutusta varten, jollaisen Suomen metsänhoitoyhdistys aikoi panna toimeen Helsingissä syyskuun 9 p:nä pidettävän vuosikokouksensa yhteydessä, ei antanut ⁷⁾ aihetta toimenpiteisiin kaupunginvaltuuston taholta. Myöhemmin mainitun yhdistyksen puheenjohtaja, johtaja A. G. Blomqvist yhdistyksen puolesta teki samaa tarkoittavan anomuksen, mutta valtuusto epäsi ⁸⁾ senkin.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Vuoden 1880 meno- ja tulolaskelma. Rahatoimikamarin lähettämä, rahatoimikonttorin laatima Helsingin kaupungin vuoden 1880 menoja ja tuloja koskeva laskelma ei aiheuttanut ⁹⁾ toimenpidettä.

Kaupunginkassan katsastus. Kaupunginkassan katsastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁰⁾ vtt Borgin ja Svenssonin ja heidän varamiehekseen vtn Nybomin.

Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastus. Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁰⁾ vtt Steniuksen ja Tallgrénin sekä heidän varamiehekseen vtn Eskolinin.

Kaupungin vuoden 1880 tilien tarkastus. Rahatoimikamari ilmoitti ¹¹⁾,

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. jouluk. 6 §. — ²⁾ Painetut ilman numeroa. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 27 p. jouluk. 4 §. — ⁵⁾ Ks. s. 109. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 22 p. maalisk. 6 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. kesäk. 12 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. elok. 27 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. huhtik. 4 §. — ¹⁰⁾ S:n 11 p. tammik. 4 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. maalisk. 6 §.

että kaupungin vuoden 1880 tilit oli päätetty ja luovutettu maistraatille tilintarkastajille annettaviksi. Tilintarkastajain mainittujen tilien tarkastuksesta antaman kertomuksen sekä rahatoimikamarin y. m. viranomaisten johdosta antamien selitysten saavuttua valtuustolle tämä päätti ¹⁾ toimittaa nämä asiakirjat painoon sekä lehettää asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Dittmar, Laurell ja Nybom. Valiokunnan annettua mietintönsä ²⁾ valtuusto sen mukaisesti myönsi ³⁾ kaupungin hallinnollisille viranomaisille vastuuvapauden vuodelta 1880. Sen ohessa valtuusto pääasiallisesti valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätti:

antaa rahatoimikamarille tehtäväksi antaa periä erään Kasarmintorin teurastajamyymälän maksamattoman vuokran;

kehoittaa rahatoimikamaria ryhtymään toimenpiteisiin tonttiveron määräämiseksi uusillekin tonteille sekä antamaan valtuustolle ehdotukset markkinakojuista ja -pöydistä suoritettavien maksujen uusiksi taksoiksi;

samoin kehoittaa kamaria antamaan joissakin suhteissa täydentää ja laatia uudestaan kaupungin kalustokirjan;

kehoittaa kamaria takauksen vaatimisessa niistä vuokra-alueista, jotka oli vuokrattu n. s. laajemmin hallintaoikeuksin, noudattamaan voimassa olevia määräyksiä; sekä

kehoittaa kamaria korjaamaan erään kaupungin kirjoissa esiintyvän virheen, nim. että n. s. vuoden 1812 järjestelylaina oli merkitty todellista määräänsä 5,288 markkaa pienemmäksi.

Hävinyt obligatio. Maistraatti ilmoitti mahdollista toimenpidettä varten, että joulukuun 31 p:nä 1880 tapahtuneessa kaupungin kassan tarkastuksessa eräs 100 markan määräinen viertotieobligatio oli puuttunut. Sen jälkeen kun rahatoimikamarin puolesta oli ilmoitettu kamarin jo ryhtyneen toimenpiteisiin obligation hankkimiseksi takaisin kaupunginvaltuusto antoi ⁴⁾ asian jäädä sillensä.

Kaupunginvaltuuston vuoden 1880 tarverahain tilitys. Kaupunginvaltuuston entisen sihteerin, senaatinkanslisti H. Kr. Sohlbergin antaman tilityksen valtuuston vuoden 1880 tarverahoista valtuusto päätti ⁵⁾ lähettää rahatoimikamariin esitettäväksi kaupungin tilintarkastajille.

Lainan ottaminen järjestely- ja uudisrakennustöitä varten. Käsitellessään rahatoimikamarin tekemää ehdotusta suurehkon lainan ottamisesta järjestely- ja uudisrakennustöitä varten kaupunginvaltuusto vuonna 1878 oli antanut ⁶⁾ valiokunnalle tehtäväksi antaa lausunnon lainan määrästä ja kysymyksen muista pääkohdista. Valiokunnan s. v. ensimmäisessä mietinnössään ⁷⁾ ehdotettua, että aluksi otettaisiin 350,000 markan suuruinen valtion laina enintään kahden vuoden takaisinmaksuajoin, ja kaupunginvaltuuston hyväksyttyä ⁸⁾ tämän ehdotuksen valiokunta ennen ryhtymistä enempiin toimenpiteisiin asian johdosta jäi odottamaan tarkempia tietoja tulossa olevista suurista uudisrakennus- ja järjestelytöistä. Rahatoimikamarin esitettyä ⁹⁾ vuonna 1880 katsauksen näihin valiokunta vuonna 1881 antoi valtuustolle toisen mietintönsä ⁹⁾, jossa paitsi pääkysymystä käsiteltiin raha-asialliselta kannalta myöskin valiokuntaan aikaisemmin lähetettyjä kunnallisen sairaalan rakentamista ¹⁰⁾, vaivaishoidolle ja kuumesairaalalle

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. kesäk. 2 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18. — ³⁾ Valt. pöytäk. 11 p. lokak. 1 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. helmik. 22 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. maalisk. 8 §. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 375. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15 v:lta 1878. — ⁸⁾ Ks. s. 111. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ¹⁰⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 338.

lahjoitettujen rahastojen palauttamista niiden oikeisiin pääomamääriin ¹⁾ sekä raatihuoneen uudesti- ja muutusrakennustöitä ²⁾ koskevia kysymyksiä.

Edellä mainitussa toisessa mietinnössään valiokunta arvostellen tarkasti rahatoimikamarin antamia tietoja, joiden mukaan lähinnä suoritettavat uudisrakennus- ja järjestelytyöt aiheuttaisivat kustannuksia yhteensä 3,000,000 markkaa, ja tinki loppusumman 1,458,812 markkaan. Tämä määrä jakautui valiokunnan mietinnössä seuraaviin eriin:

Vuoden 1878 uudisrakennus- ja järjestelylainan jäljellä olevan osan suorittaminen	200,000: —
Malminkadun kansakoulurakennus	40,000: —
Venäläisen sotaväen muonamakasiini, arviolta	400,000: —
Vanhankaupungin myllyn uudestirakentaminen, arviolta ...	45,000: —
Oman talon rakentaminen reaalikoululle, arviolta	180,000: —
Kunnallinen sairaala	80,000: —
Vanhan venäläisen muonamakasiinin sisustaminen tulli- ja pakkahuoneeksi, arviolta	33,000: —
Viemäriverkoston laajentaminen, arviolta	100,000: —
Rautatien kiveäminen, arviolta	50,000: —
Vesijohtoverkon laajentaminen, arviolta	50,000: —
Raatihuoneen uudis- ja muutusrakennustyöt, arviolta	100,000: —
Vaivaishoidolle ja kuumesairaalalle lahjoitettujen rahastojen palauttaminen entiselleen	180,812: —
	Yhteensä Smk 1,458,812: —

Valiokunta oli sitä mieltä, että laina oli otettava korollisena obligatiolainana ja että sen korko vallitsevat hyvät suhdanteet huomioon ottaen oli määrättävä 4 tai 4 ½ %:ksi. Yhden tai useampien pankkien tai muiden rahalaitosten kanssa olisi tehtävä sopimus siitä, että se tai ne merkitsisivät koko obligatiomäärän, joka ottaen huomioon mahdollinen pääoma-alennus olisi määrättävä nimellismäärältään enintään 1,650,000 markaksi. Sopimuksen tekeminen olisi uskottava rahatoimikamarille. Koska kaikki näillä lainavaroilla suoritettavat työt lukuun ottamatta venäläistä muonamakasiinia olivat sitä laatua, ettei niiden kustannuksia ollut jaettava liian pitkälle ajalle, ei lainan kuoletusaika saisi olla 30 vuotta pitempi. Koska kuitenkin lainan kuolettamiseen ei saisi ryhtyä ennen kuin kaupunki oli ehtinyt käyttää lainatut varat ja saada niistä jotakin hyötyä, valiokunta huomautti, että kuoletusta, t.s. obligatioiden arvontaa, ei ollut aloitettava ennen kuin kolmen vuoden kuluttua niiden emittoimisesta, joten laina tulisi kokonaan maksetuksi 33 vuodessa. Lainan koron ja kuoletuksen aiheuttama kaupungin vuosimenosäännön lisäys oli epäilemättä varsin tuntuva, n. 95,000 markkaa. Oli kuitenkin otettava huomioon, että vuoden 1878 uudisrakennus- ja järjestelylainan korko jo rasitti talousarviota sekä että kaikilla töillä, joihin laina käytettäisiin, joko oli tuottava tarkoitus tai ne kohdistuivat yleishyödyllisiin laitoksiin, joiden tarpeista kaupunki oli velvollinen huolehtimaan. Uuden tulli- ja pakkahuoneen aikaansaaminen oli kauan yleisesti tunnustettu tarpeen vaatimaksi, ja ylemmät viranomaiset olivat lukuisia kertoja velvoittaneet kaupungin siihen. Sen paikkakunnan liiketoiminnalle aiheuttamat mukavuudet todennäköisesti myöskin edistäisivät liikenteen

¹⁾ Ks. s. 40 ja seur. sekä s. 111. — ²⁾ Ks. s. 101.

kehitystä ja lisäsivät siten välillisesti kaupungin tuloja. Vesijohto- ja viemäriverkon laajentaminen taas lisäisi kaupungin vesijohdon käyttöä. Rakentamalla omat talot kuumesairaalalle, reaalikoululle ja muutamille kansakouluille samoin kuin suorittamalla muutos- ja uudisrakennustöitä raatihuoneessa säästettäisiin ne vuokrat, jotka muuten oli maksettava näiden laitosten ja raatihuoneen ulkopuolelle sijoitettujen kunnan virastojen huoneistoista. Uusi tulli- ja pakkahuone vähentäisi todennäköisesti myöskin eräitä makasiinivuokria. Valiokunnan mielestä kaupunki sen tähden voi ottaa kyseisen lainan pelkäämättä talousarvion liikakuormitusta.

Mietintö päättyi seuraaviin ehdotuksiin:

1) että edellä mainittuihin tarkoituksiin otettaisiin kaupungille laina, nimellismäärältään enintään 1,650,000 markkaa, emittoimalla 4 tai 4 $\frac{1}{2}$ %:n korkoisia obligatioita;

2) että laina kuoletettaisiin vuosittain arpomalla ja lunastamalla obligatioita; kuoletus alkaisi kolmen vuoden kuluttua obligatioiden päiväyksestä ja olisi päättynyt 30 vuotta myöhemmin eli 33 vuoden kuluttua ensiksi mainitusta päiväyksestä;

3) että Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen tehtäisiin esitys näiden päätösten vahvistamisesta ja samalla anottaisiin, että sitten kun lainan antajan kanssa oli sovittu tarkemmista lainaehdoista, saataisiin tehdä ehdotus obligatioiden tekstiksi ja kuoletussuunnitelmaksi; sekä

4) että rahatoimikamarille annettaisiin tehtäväksi kaupungin puolesta sopia yhden tai useamman pankin tai muun rahalaitoksen kanssa lainan sijoittamisesta niin edullisin ehdoin kuin mahdollista ja kenties tarpeellisista yksityiskohtaisemmista määräyksistä sekä tämän nojalla laatia ja antaa valtuustolle ehdotus obligatioiden tekstiksi ja kuoletussuunnitelmaksi.

Asiaa ensimmäistä kertaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ maistraatille esittää, että koska vuonna 1878 tämän kysymyksen käsittelyä varten valituista ²⁾ lisätyistä kaupunginvaltuutetuista monet olivat kuolleet tai tulleet valituiksi vakinaisen valtuuston jäseniksi, toimitettaisiin lisättyjen kaupunginvaltuutettujen uudet tai täydennysvaalit.

Myöhemmin maistraatti ilmoitti ³⁾, että uudet vaalit oli toimitettu lisävaltuutettujen valitsemiseksi kaupunginvaltuustoon lainakysymyksen käsittelyä varten ja että valituksi tällöin olivat tulleet kollegiasessori N. C. Westermarck, kauppiat A. Dahl, A. Ferlmann, W. Scharin ja A. F. Wasenius, päätoimittaja, filosofiankandidaatti N. V. A. Löfgren, tehtailija A. H. Bade, ylitirehtööri S. V. Calamnius, pankintirehtööri, laamanni A. J. Rudbäck, tie- ja vesirakennusten ylihallituksen asessori E. R. Strömberg, valtioneuvos C. F. Forsman, kauppiat N. Wavulin ja I. Nyman, apteekkari A. K. Osberg, lääketieteenohrtori, vapaaherra M. W. af Schultén, tehtailija J. H. Brummer, tirehtori K. E. F. Ignatius, kauppias F. E. Ekberg, professori R. A. Montgomery, filosofianmaisteri K. H. Lindholm, lääketieteenohrtori A. F. Holmberg, leipurimestari A. F. Holm, rovasti F. W. G. Hjelt ja tehtailija A. L. Hartwall. Eronneen rovasti Hjeltin sijaan valittiin ⁴⁾ myöhemmin täydennysvaalissa kirjakauppias G. W. Edlund.

Kun laina-asia esiteltiin lisätyille kaupunginvaltuutetuille, nämä hyväksyivät ⁴⁾ kaikki valiokunnan ehdottamat määrärahaerät ja mietinnön kolme

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. helmik. 18 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 376. —

³⁾ Valt. pöytäk. 22 p. maalisk. 5 §. — ⁴⁾ Lis. valt. pöytäk. 5 p. huhtik. 1 §.

ensimmäistä pontta sellaisinaan, mutta tekivät neljänten pontteen sen muutoksen, että rahatoimikamarin tuli saada joko heti ottaa laina tai tehdä kaupungin puolesta yhden tai useamman pankin tai muun rahalaitoksen kanssa valiokunnan ehdottama sopimus, ja sen selvennyksen, että kamarin laatima obligatioiden teksti- ja kuoletussuunnitelmaehdotus oli lähetettävä varsinaiselle valtuustolle.

Hänen Keisarillisen Majesteettinsa päätös, jossa myönnettiin lupa kyseisen lainan ottamiseen, lähetettiin ¹⁾ myöhemmin kaupunginvaltuustolle.

Lainan ottaminen majoituskustannusten suorittamiseen. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että siihen asti yleisistä sotilasvaroista kaupungin majoitusrasituksen huojentamiseksi suoritettu avustus senaatin määräyksestä vastedes lakkautettaisiin, ja sen johdosta ehdotettua ryhtymistä määrättyihin toimenpiteisiin, kaupunginvaltuusto lähetti ²⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Schauman, Brummer ja Sanmark, valtioneuvos C. F. Forsman ja professori R. A. Montgomery.

Sen jälkeen antamassaan mietinnössä ³⁾ valiokunta pääasiallisesti rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti ehdotti, että kaupunginvaltuusto tekisi Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen anomuksen, että kaupungille kuluvan ja kenties lähinnä seuraavan vuoden majoituskustannusten suorittamista varten myönnettäisiin yleisistä varoista 350,000 markan suuruisen lainaennakko, jota saisi nostaa tarpeen mukaan ja joka ilman korkoa maksettaisiin takaisin valtiolle niin pian kuin majoitustoimen lopullinen järjestely oli tapahtunut, kuitenkin viimeistään kahden vuoden kuluessa varain nostamisesta. Samalla valiokunta esitti valtuustolle ehdotuksen Hänen Majesteetilleen lähetettäväksi esitykseksi, jossa kyseistä anomusta tarkemmin perusteltiin.

Sen jälkeen kun valiokunnan mietintö oli toimitettu ⁴⁾ painoon, kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle ⁵⁾, eikä sitä käsitelty loppuun kertomusvuoden kuluessa.

Kaupungin osuus vuoden 1880 paloviinaverosta. Maistraatin ilmoitettua, että kaupungin osuus vuoden 1880 paloviinan valmistusverosta, Smk 6,882: 36, oli annettu kaupungin käytettäväksi, kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ osoittaa tämän rahamäärän kansankirjaston ja lukusalin hyväksi.

Vuoden 1880 koiravero. Maistraatin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ aktuaari A. Grönholmille 25 markan palkkion verotettavia koiria koskevien ilmoitusten vastaanottamisesta sekä tässä verotuksessa vuonna 1880 kannettujen varojen, 306 markan, tilittämisestä.

Veronkantoaikojen määrääminen. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾, että kertomusvuonna järjestettäisiin kaksi veronkantokautta kunnallisverojen kantoa varten, toinen toukokuun keskivaiheilla ja toinen syyskuun alkupuolella, minkä ohessa kamari valtuutettiin määräämään kantopäivät.

Vapautus kunnallisverojen suorittamisesta. Ent. aliupseeri W. Stepanoff oli kenraalikuvernööriltä anonut vapautusta hänelle määrättyjen kunnallisverojen suorittamisesta vuodelta 1880. Läänin kuvernöörin lähetettyä asiassa syntyneet asiakirjat kaupunginvaltuustolle valtuusto päätti ⁹⁾ ilmoittaa kuvernöörille, ettei se katsonut itsellään olevan lakiin perustuvaa

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. elok. 1 §. — ²⁾ S:n 25 p. lokak. 8 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 23. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 15 p. marrask. 2 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. marrask. 10 § ja 20 p. jouluk. 9 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. marrask. 3 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. helmik. 5 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. huhtik. 1 §. — ⁹⁾ S:n 6 p. jouluk. 3 §.

oikeutta hakijan vapauttamiseen mainittujen verojen suorittamisesta, koska tämä ei ollut asianmukaisessa järjestyksessä hakenut muutosta hänelle pantuun verotukseen.

Tuulaaki-, liikenne- y.m. maksujen kanto. Vuonna 1880 antamassaan mietinnössä ¹⁾ valiokunta, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut ²⁾ käsittelemään kysymystä parannusten aikaansaamisesta kaupungin kantotoimeen, oli m.m. viitannut tuulaaki-, liikenne- y.m. maksujen kantoon tehtävien muutosten tarpeellisuuteen. Uuden tullitaksaehdotuksen tultua julkaistuksi valiokunta vuonna 1881 uudessa mietinnössä ³⁾ palasi kysymyksen mainittujen maksujen kannosta. Valiokunta lausui tällöin m.m., että tuulaaki- y.m. saapuvista ja lähtevistä tavaroista suoritettavat maksut varsinkin useimmille maan merikaupungeille olivat niiden tärkeimpiä tulolähteitä. Kaupungeille ei kuitenkaan ollut mahdollista tehokkaasti valvoa, että nämä niille tavaraliikenteestä tulevat maksut todellakin kertyivät. Nämä maksut veloitettiin ja kannettiin näet kokonaan niiden ilmoitusten perusteella, joita kaupunkien rahatoimilaitokset voivat saada tullikamareilta ja joiden ei tarvinnut olla millään tavalla oikeiksi todistettuja. Aivan toinen olisi asianlaita, jos tämän veloituksen ja kannon kaupunkien hyväksi toimittaisivat tullikamarit, joilla yksin päivä-, ilmoitus- ja lastikirjoissaan oli kaikki se aineisto, jota tämän kannon huolellinen suoritus edellytti. Tämän tehtävän suorittamisesta voisivat tullikamarit siinä tapauksessa saada määrätyn kantoprosentin, jollaista järjestelyä jo oli sovellettukin Turussa. Liikennöivälle yleisöllekin olisi monessa suhteessa edullista voida yhteen ainoaan paikkaan maksaa kaikki tavaraliikenteestä suoritettavat maksut. Valtuuston tulisi sentähden koettaa saada uuteen tullitaksaan määräys, joka velvoittaisi sitä haluavien kaupunkien tullikamarit kaupungeille veloittamaan ja kantamaan niille saapuvista ja lähtevistä tavaroista tulevat tuulaaki- ja muut maksut saaden siitä määrätyn kantoprosentin. Tämä ei saisi olla suurempi kuin 3 % kaupunginkassalle tulevasta tulosta. Siinä tapauksessa, ettei tällaista tullitaksan lisäystä voitaisi saada aikaan, tulisi valtuuston vaihtoehtoisesti lausua toivomus, että uuteen tulliasetukseen otettaisiin jo vuoden 1839 tulliohjesääntöön sisältynyt säännös siitä, että tullikamarit saivat luovuttaa tavarain vasta sen jälkeen kun oli esitetty kuitit myöskin kaupungin maksujen suorittamisesta, samoin kuin määräys, joka velvoittaisi tullikamarit antamaan kaupunkien rahatoimilaitoksille asianmukaisesti oikeiksi todistetut tiedot kaikista saapuvista ja lähtevistä tavaroista. Valiokunta esitti valtuustolle näiden näkökohtien mukaisesti laaditun Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen osoitetun alamaisen anomuksen ehdotuksen, jossa muitakin tullitaksaan tehtäviä muutoksia ja lisäyksiä mainittiin suotavina.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto eräin muutoksin hyväksyi ⁴⁾ valiokunnan ehdotuksen ja valtuutti sihteerin jättämään anomuskirjelmän senaattiin.

Vaivaismaksujen kanto julkisista huvituksista ja eräiltä ulkomaalaisilta. Läänin kuvernöörin evättyä kaupunginvaltuuston esityksen, joka koski oikeutta maksujen kantamiseen edelleenkin julkisista huvitilaisuuksista sekä matkustelevilta silmäkääntäjiltä, kauppa-asiamiehiltä y.m. ⁵⁾, valtuusto antoi ⁶⁾ valiokunnalle, johon kuuluivat vtt Borenius, Eneberg ja

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3 v:lta 1880. — ²⁾ Ks. s. 45 ja 113. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 26 p. huhtik. 9 §. — ⁵⁾ Ks. s. 140. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 22 p. marrask. 8 §.

Schauman, tehtäväksi harkita, oliko kuvernöörin päätöksestä valitettava vai ei, sekä edellisessä tapauksessa antaa valtuustolle ehdotuksen valituskirjelmäksi. Valiokunta antoi lausuntonsa kertomusvuoden aikana, mutta valtuusto otti sen käsiteltäväkseen vasta seuraavana vuonna.

Vesimaksujen alentaminen. Tehdystä anomuksesta ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että kuluttajain, jotka eivät asuneet vesijohdon vierellä, tuli maksaa Lant. viertotien ja Eläintarhantien kulmassa olevasta vesipostista otetusta vedestä puolet yleisessä taksassa säädetystä määrästä eli 2 markkaa huonetta kohden vuodessa ja samassa suhteessa taksan muilta osilta.

Uudenmaan läänin tarkk ampujapataljoonan päällystö oli rahatoimikamarilta anonut, että pataljoona, joka oli sijoitettu Katajanokan kasarmiin, saisi ottaessaan sinne vettä pakkahuoneen luona olevasta vesipostista sen hinnasta saman alennuksen kuin erinäiset muut vesipostien vedenkuluttajat. Kamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että Katajanokan kasarmin tarpeisiin mainitusta vesipostista otetusta vedestä oli suoritettava puolet yleisessä taksassa mainitusta määrästä eli 2 markkaa huonetta kohden vuodessa. Samalla kamari valtuutettiin tekemättä asiasta esitystä valtuustolle myöntämään muille veden ottajille suhteellisen etäisistä vesiposteista sama vesimaksun alennus.

Lyhennyслуettelöjen tarkastus. Maistraatin jätettyä vuoden 1880 henkilöiden ja suostuntaverojen lyhennyслуettelot kaupunginvaltuustolle tämä antoi ³⁾ niiden tarkastamisen tehtäväksi vtllle Tallgrénille ja Steniukselle. Sen jälkeen antamassaan lausunnossa tarkastajat ehdottivat, että valtuusto ilmoittaisi maistraatille, että kaupunginvoutien tiedonannot henkilöistä, joita ei ollut tavattu, mikäli kaupunginvaltuustolla oli tiedossaan, lienevät pitäneet paikkansa, mutta samalla päättäisi vastedes, kun sen täytyi antaa samanlaisia todistuksia, hankkia poliisikamarilta lausunnon siitä, oleskelivatko mainittuihin luetteloihin ei tavatuiksi merkityt henkilöt Helsingissä vai eivät. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ antaa palauttaa lyhennyслуettelot maistraattiin ja merkitä niihin todistuksen, mutta olla tekemättä asiassa muuta päätöstä.

Lausunto vuokra-ajurien taksa- ja järjestyssäntöehdotuksesta. Maistraatin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa laatimastaan vuokra-ajurien taksa- ja järjestyssäntöehdotuksesta valtuusto lähetettyään ⁵⁾ asian rahatoimikamariin päätti ⁶⁾ puolestaan hyväksyä ehdotuksen muutamin osaksi kamarin ehdottamin muutoksin ja lisäyksin.

Lausunto palkkasoutajain taksa- ja järjestyssäntöehdotuksesta. Maistraatti pyysi kaupunginvaltuustolta lausuntoa laatimastaan kaupungin palkkasoutajien taksa- ja järjestyssäntöehdotuksesta. Lähetettyään ⁷⁾ asian rahatoimikamariin valtuusto päätti ⁸⁾ lausunnossaan yhtyä kamarin laatimaan, eräiltä osilta poikkeavaan taksa- ja järjestyssäntöehdotukseen.

Taksan vahvistaminen maston vierestä tapahtuvaa ruokatarvarain myyntiä varten. Maistraatin välityksellä saapui ⁹⁾ ilmoitus, että senaatti huhtikuun 5 p:nä oli vahvistanut kaupunginvaltuuston vuonna 1880 hyväksymän ¹⁰⁾ taksan, jonka mukaan ulkomaalaisten tuli suorittaa maksu ruokatarvarain myynnistä maston vieressä kaupungin satamissa. Tämän taksan mukaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. huhtik. 5 §. — ²⁾ S:n 11 p. lokak. 18 §. — ³⁾ S:n 22 p. helmik. 2 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. maalisk. 10 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. marrask. 17 §. — ⁶⁾ S:n 6 p. jouluk. 9 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. toukok. 13 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. kesäk. 8 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. toukok. 4 §. — ¹⁰⁾ Ks. s. 117.

tuli ulkomaalaisten, jotka halusivat käyttää hyväkseen heille vuoden 1879 elinkeinoasetuksen 12 §:ssä myönnettyä oikeutta myydä satamassa maston vierestä maahan tuomiaan ruokatavaroita, viikoittain sinä aikana, jolloin tavaroita pidettiin kaupan, tai ellei myynti kestänyt koko viikkoa, ennen sen alkamista, ennakolta suorittaa kaupungin satamakonttoriin seuraavat yhdeltä alukselta arvioidut maksut, nimittäin: milloin kaupan olevien ruokatavarain paino laivan tai purren saapuessa satamaan oli 25 leiviskää tai vähemmän, 1 markka, painon ollessa yli 25:n, mutta alle 50 leiviskän, 2 markkaa, painon ollessa yli 50 leiviskän aina 100 leiviskään saakka 4 markkaa ja painon ylittäessä 100 leiviskää jokaiselta ylitetyltä 100 leiviskältä tai sen osalta 2 markkaa sekä juurikasveista määrän ollessa 50 leiviskää tai vähemmän 1 markka ja muuten puolet edellä mainitun laskuperusteen mukaisista muiden ruokatavarain maksuista.

Valtion avustus katuvalaistuskustannuksiin. Maistraatti ilmoitti ¹⁾ senaatin vahvistaneen valtion osuuden katuvalaistuskustannuksista vuosina 1881—90 kaupunginvaltuuston vuonna 1879 tekemän anomuksen ²⁾ johdosta 12,000 markaksi vuodelta.

Luontoismajoituksen rahakorvaus. Majoituslautakunta antoi kaupunginvaltuustolle tarkastettavaksi ja vahvistettavaksi laatimansa ehdotuksen niiksi rahakorvauksiksi, jotka kaupunkiin sijoitetun sotaväen vuokravuonna 1881—82 tuli saada huoneiden ja muiden luontoisetujen sijaan. Valtuusto hyväksyi ³⁾ muutoksitta ehdotuksen, joka oli täysin samanlainen kuin vuokravuoden 1880—81 vastaava tariffi.

Huoneiden vuokraaminen tilapäistä sotilasmajoitusta varten. Tehdystä esityksestä kaupunginvaltuusto oikeutti ⁴⁾ majoituslautakunnan vuokravuodeksi 1881—82 samoin ehdoin kuin aikaisemmin, 4,000 markan vuosi vuokrasta, tekemään leskirouva M. Kleineh'n kanssa sopimuksen huoneiden vuokraamisesta hänen hotellistaan sellaisille sotilashenkilöille, joilla tilapäisesti kaupungissa oleskellessaan oli oikeus majoitukseen.

Piiriesikunnan vuokramääräraha. Majoituslautakunnan tekemän esityksen, että kaupungin vuoden 1882 menosääntöön merkittäisiin 15,200 markan suuruinen määräraha piiriesikunnan ja sen päällikön huoneistojen vuokraa varten, kaupunginvaltuusto lähetti ⁵⁾ talousarviovaliokuntaan, mutta tämän epäävän lausunnon ⁶⁾ mukaisesti kaupunginvaltuusto talousarvion käsittelyssä hylkäsi ⁷⁾ sen.

Majoitusvarojen ulosotto. Sen jälkeen kun läänin kuvernöörin vuonna 1880 antama tuomio ⁸⁾, jolla kenraalimajuri Behrens oli julistettu epäoikeutetuksi saamaan kaupungilta majoitusvaroja, oli saanut lain voiman, majoituslautakunta, joka oli maksanut hänelle vuokratrahoja Smk 5,074: 58, esitti, että mainittu rahamäärä hankittaisiin takaisin kaupungille. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto vuonna 1881 päätti ⁹⁾ antaa rahatoimikamarille tehtäväksi antaa oikeuden kautta periä kenraalimajuri Behrensiltä mainitun rahamäärän.

Kaupungin virkamiesten uuden palkkaussäännön laatiminen. Sen johdosta, että maistraatin ja raastavanoikeuden kokoonpanosta ja toiminnasta oli vahvistettu ¹⁰⁾ uudet muutetut määräykset, maistraatti huomautti, että sen mielestä sen jälkeen kun mainituille viranomaisille oli ehditty vahvistaa

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. maalisk. 3 §. — ²⁾ Ks. s. 51. — ³⁾ Valt. pöytäk. 25 p. tammik. 7 §. — ⁴⁾ S:n s:n 8 §. — ⁵⁾ S:n 6 p. jouluk. 8 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30. — ⁷⁾ Valt. pöytäk 27 p. jouluk. 4 §. — ⁸⁾ Ks. s. 118. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. lokak. 10 §. — ¹⁰⁾ Ks. s. 192.

erityiset työjärjestykset, oli aika ryhtyä laatimaan jo kauan suunniteltua kaupungin kaikkien virkamiesten uutta palkkaussääntöä. Asiaa esitel- täessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ anoa, että maistraatti antaisi laatia tällaisen palkkaussäännön ehdotuksen, johon eri sarakkeeseen olisi merkit- tävä nekin palkkaedut, joita kukin kaupungin virkamies silloin nautti, sekä antaisi sen valtuustolle yhtäaikaan maistraatin työjärjestysehdotuksen kanssa.

V.t. oikeuspormestarin viransijaisuuspalkkio. Maistraatin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ oikeusraatimies F. L. Cläsenille, joka oli määrätty hoitamaan oikeuspormestari J. F. Gaddin kuoleman johdosta avoimeksi joutunutta oikeuspormestarin virkaa, 300 markan kuukausipalk- kion siltä ajalta, jona hän sijaisena hoiti mainittua virkaa.

Pakkaajien ja räkääjien palkkionkorotus. Tehdystä anomuksesta, jota satamakapteeni oli puoltanut, kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ kaupungin vaakahuoneen pakkaajalle ja räkääjälle G. A. Wickströmille ja A. W. Malm- bergille kummallekin 80 markan palkkionkorotuksen vuodessa tammikuun 1 p:stä lukien.

Virkaatekevän kansakoulutarkastajan palkkaus. Kansakoulujohtokunta ilmoitti, että kansakoulutarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhberg, joka oli valittu kaupungin valtiopäiväedustajaksi, oli ilmoittanut suostuvansa luovuttamaan sille henkilölle, joka valtiopäivien aikana hoiti hänen vir- kaansa, kolmanneksen palkastaan, sekä että pastori K. T. Broberg oli sitou- tunut tänä aikana 300 markan kuukausipalkkiosta hoitamaan virkaa. Sen jälkeen kun kaupunginvaltuustossa oli tuotu esiin erilaisia mielipiteitä viransijaisuuspalkkiosta, asia pantiin pöydälle⁴⁾ eikä sitä ratkaistu kerto- musvuonna.

Kaupungin metsänvartijan palkankorotus. Tehdystä anomuksesta, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ metsänvar- tija K. J. Holmgrenille 180 markan lisäyksen hänen vuotuisen rahapalk- kaansa. Sitä ennen kamari oli lakkauttanut metsänvartija Holmgrenille aikaisemmin kaupungin yleisten teiden valvonnasta suoritettua korvauksen.

Palkkiot avustuksesta makkien y.m. tarkastuksissa. Ens. kaupunginvis- kaalille L. E. Nygrénille myönnettiin⁶⁾ rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti 164 markan hyvitys niistä korvauksista, jotka hän oli suoritta- nut useille apulaisinaan kaupungin makkien ja likakaivojen tarkastuksissa käyttämilleen henkilöille.

Lahjapalkkiot. Tehdystä anomuksesta, jota palotoimikunta oli puolta- nut, kaupunginvaltuusto myönsi⁷⁾ ent. palokonstaapelille F. Aholle 100 markan lahjapalkkion.

Tehdystä anomuksesta ja maistraatin sitä puollettua myönnettiin⁸⁾ kaupunginpalvelijan leskelle H. S. Nybergille 200 markan lahjapalkkio.

Mattojen y.m. osto kaupunginvaltuuston istuntosaliin. Vt Nybom antoi⁹⁾ kaupunginvaltuustolle kirjallisen ehdotuksen mattojen ostamisesta val- tuuston istuntosaliin. Tähän valtuusto myöntyi¹⁰⁾ samalla päättäen antaa vaihtaa istuntosalin kattokruunun lasikuvut himmeäksi hiotusta lasista tehtyihin; nämä ostot kustannettaisiin valtuuston käyttövaroilla ja niistä huolehtisi valtuuston sihteeri.

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. marrask. 5 §. — ²⁾ S:n 15 p. marrask. 4 §. — ³⁾ S:n 25 p. tammik. 1 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. jouluk. 11 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. maalisk. 7 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. huhtik. 4 § ja 10 p. toukok. 5 §. — ⁷⁾ S:n 4 p. maalisk. 8 §. — ⁸⁾ S:n 11 p. lokak. 4 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. huhtik. 12 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. huhtik. 11 §.

Puhelimen johtaminen eteläiseen palotorniin. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1880 palauttanut ¹⁾ palotoimikuntaan tämän tekemän esityksen puhelimen johtamisesta palatorneihin. Tämän johdosta toimikunta vuonna 1881 ilmoitti, että ainoastaan eteläiseen palotorniin tarvittiin puhelinjohto, koska molemmat palotornit jo olivat erityisen johdon toisiinsa yhdistämät, sekä että uuden johdon aiheuttama vuotuinen kustannus olisi 260 markkaa. Asiaa esiteltäessä valtuusto myönsi ²⁾ kyseiseen tarkoitukseen mainitun suuruisen määrärahan maksettavaksi kolmen vuoden kuluessa.

Poliisikamarin lisämäärärahat. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ poliisikamarille enintään 150 markan suuruisen määrärahan tuolien hankkimista varten ens. poliisivartiokonttorin ja etsivän osaston huoneistoihin sekä 75 markkaa seppä C. J. Holmbergin toimittamaa kaupungin vuokra-ajurien rekien katselmusta varten.

Samana henkilön toimittamaa vuokra-ajurien rattaiden katselmusta varten kaupunginvaltuusto niinkään rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁴⁾ 100 markkaa.

Rahatoimikamarin puoltavan lausunnon nojalla myönnettiin ⁵⁾ edelleen 160 markan määräraha kaapin hankkimiseksi poliisikamarin etsivälle osastolle sekä kahden mainitulla osastolla ja ensimmäisessä poliisivartiokonttorissa olevan sohvan korjauksiin.

Taideteollisuusnäyttelyn vartiointi. Palotoimikunnan jätettyä kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, tuliko kaupungin vai Suomen ensimmäisen taideteollisuusnäyttelyn toimikunnan maksaa korvaus ylimääräisestä virantoimituksesta niille palokonstaapeleille, jotka palotoimikunta näyttelyn toimikunnan pyynnöstä oli määrännyt hoitamaan vartiointia näyttelyhuoneistossa, valtuusto päätti ⁶⁾ lausua, että vartiointin kustantaminen oli näyttelytoimikunnan asia.

Kaupunginvankilan yhdistäminen lääninvankilaan. Sen jälkeen kun oli pantu vireille kysymys Katajanokan lääninvankilan laajentamisesta ja tämän ja kaupunginvankilan yhdistämisestä yhdeksi laitokseksi, läänin kuvernööri tiedusteli kaupunginvaltuustolta, millä rahamäärällä kaupunki suostui osallistumaan suunniteltuun laajentamiseen, jolloin kaupunki voitiin vapauttaa raastuvanoikeudessa rikoksesta syytettyjen ja vangittuna pidettävien henkilöiden säilyttämisvelvollisuudesta. Valtuusto lähetti ⁷⁾ asian valiokuntaan, joka vuonna 1879 oli asetettu ⁸⁾ käsittelemään kysymystä raatihuoneen huoneistojen sopivimmasta järjestelystä. Valiokunnan annettua mietinnössään ⁹⁾ lausuntonsa asiasta valtuusto päätti ¹⁰⁾ valiokunnan ehdotuksen mukaisesti vastauksessaan kuvernöörin tiedusteluun ilmoittaa, että kaupunki suostui osallistumaan kyseisen laajentamistyön kustannuksiin 50,000 markalla, jos kaupunki vapautettiin velvollisuudesta ylläpitää kaupunginvankilaa raastuvanoikeudessa rikoksesta syytettyjen ja vangittuna pidettävien henkilöiden vartiointia varten.

Rokkokulkutaudin vastustaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1880 oikeuttanut ¹¹⁾ terveyslautakunnan käyttämään rokkoon sairastuneiden henkilöiden sairaalahoidosta aiheutuneisiin ylimääräisiin kustannuksiin kaupungin sairaalain määrärahoista jääväksi edellytetyn säästön. Mainitun

¹⁾ Ks. s. 119. — ²⁾ Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 10 §. — ³⁾ S:n 22 p. helmik. 5 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. kesäk. 11 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. elok. 8 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. maalisk. 9 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. toukok. 3 §. — ⁸⁾ Ks. s. 15. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 29 p. marrask. 13 §. — ¹¹⁾ Ks. s. 120.

lautakunnan esityksestä valtuusto vuonna 1881 myönsi¹⁾ lautakunnalle rokkokulkutaudin vastustamiseen lisäksi enintään 4,000 markan suuruisen määrärahan; ensi sijassa oli kuitenkin kyseiseen tarkoitukseen käytettävä se säästö, joka viimeksi mainittunakin vuonna kenties tuli jäämään sairaalamäärärahasta.

Kolehtivarojen käyttö. Vaivahoitojohtokunnan tekemän anomuksen, että johtokunta oikeutettaisiin nostamaan kaupungin kirkoissa köyhien hyväksi kootut kolehtivarat ja käyttämään ne tilapäiseksi avuksi sellaisille puutteessa oleville seurakunnan jäsenille, joita vaivahoito-ohjesääntö esti johtokuntaa avustamasta, kaupunginvaltuusto epäsi²⁾.

Vaivahoitomäärärahan ylittäminen. Vaivahoitojohtokunta ilmoitti, että vaivahoidon vuoden talousarvioon merkittyä sairaanhoitomäärärahaa oli ylitetty Smk 487: 50, mikä määrä oli maksettu vaivahoidon arvaamatomien tarpeiden määrärahasta. Ilmoitus ei antanut³⁾ kaupunginvaltuustolle toimenpiteen aihetta.

Avustus taideteollisuusyhdistyksen veistokoululle. Suomen Taideteollisuusyhdistys anoi saada vuonna 1882 jatkuvasti nauttia 5,000 markan avustusta veistokoululle. Kaupunginvaltuuston pantua asian pöydälle⁴⁾ mainitun vuoden talousarvion käsittelyyn asti ja talousarviovaliokunnan mietinnössään⁵⁾ ehdotettua anomuksen evättäväksi valtuusto talousarvion järjestelyn yhteydessä päätti⁶⁾ myöntyä siihen.

Avustuksen myöntäminen maanviljelys- ja kauppakemialliselle laboratoriolle. Senaatin maanviljelystoimituskunta ilmoitti⁷⁾, että filosofianmaisteri A. W. Forsbergille oli yleisistä varoista myönnetty määräraha sen maanviljelys- ja kauppakemiallisen laboratorion perustamiseen ja ylläpitämiseen, jolle kaupunginvaltuusto vuonna 1879 oli luvannut⁸⁾ 1,600 markan vuotuisen avustuksen kahden vuoden ajaksi.

Myöhemmin filosofianmaisteri Forsberg ilmoitti perustaneensa mainitun laboratorion ja sen ryhtyneen toimintaan ja pyysi saada hänelle luvatus avustuksen, minkä ohessa maistraatti lähetti valtuustolle laboratoriolle asianmukaisesti vahvistetun taksan. Valtuusto antoi⁹⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi osoittaa kyseisen avustuksen neljännesvuosittain maksettavaksi.

Koneenkäyttäjä-, työnjohtaja- ja rakennusmestarikoulun avustaminen. Suomen Taideteollisuusyhdistyksen anomuksen 1,200 markan suuruisen avustuksen myöntämisestä yhdistyksen koneenkäyttäjä-, työnjohtaja- ja rakennusmestarikoululle kaupunginvaltuusto pani pöydälle¹⁰⁾ vuoden 1882 talousarvion käsittelyyn saakka, jolloin valtuusto sen epäsi⁶⁾.

Kaupungin vesijohdon hoito ja käyttö. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1880 kehoittanut¹¹⁾ rahatoimikamaria laatimaan ehdotuksen vesijohdon hoidon järjestämisestä vuoden 1881 heinäkuun 1 p:n jälkeen, jolloin insinööri R. Huberin kanssa tehty urakkasopimus meni umpeen. Tämän johdosta ja hankittuaan lausunnon kaupungininsinööriltä kamari vuonna 1881 teki valtuustolle esityksen asiasta, ja valtuusto päätti¹²⁾ hyväksyen kamarin ehdotuksen uskoa vesijohdon hoidon ja käytön 16,000 markan korvauksesta ja muuten aikaisemmin voimassa ollein ehdoin insinööri Huberille vielä

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. huhtik. 6 §. — ²⁾ S:n 25 p. tammik. 5 §. — ³⁾ S:n 11 p. lokak. 5 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. jouluk. 5 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 27 p. jouluk. 4 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. helmik. 4 §. — ⁸⁾ Ks. s. 52. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. elok. 5 §. — ¹⁰⁾ S:n 20 p. jouluk. 4 §. — ¹¹⁾ Ks. s. 122. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. 12 p. huhtik. 9 §.

yhdeksi vuodeksi mainitusta päivästä lukien sekä siirtää valvovan insinöörin tehtävät rakennuskonttorille, jonka tuli saada niistä 300 markan lisäys matkarahoihinsa ja 400 markan lisäpalkkio varastokirjanpitäjälle. Sen ohessa valtuusto antoi kamarille tehtäväksi hyvissä ajoin ennen urakkaan loppua antaa valtuustolle lopullisen ehdotuksen vesijohton vastaista hoitoa koskevasta kysymyksestä.

Kaupungin vesijohtoa koskeva loppuseelvitys Neptun-osakeyhtiön kanssa. Tehtäessä vuonna 1880 välien selvitystä Neptun-osakeyhtiön kanssa kaupungin vesijohtosta oli kaupungille pidätetty ¹⁾ 20,000 markan suuruinen takaus, kunnes eräät Vanhankaupungin suodatinlaitteessa ja johtojen laskeamisessa kaupunkiin ilmenneet puutteellisuudet oli korjattu. Yhtiön myöhemmin korjattua osan näistä epäkohdista kaupunginvaltuusto vuonna 1881 rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti ²⁾ antaa tälle tehtäväksi maksaa yhtiölle takausmäärästä loppusuorituksena Smk 17,263: 50, jota vastoin kaupunki pidättäisi loput eli Smk 2,736: 50, mistä määrästä Smk 436: 50 oli sovinto-oikeuden kaupungille tuomitsema korvaus vielä keskeneräisistä katutöistä, Smk 800: — sovinto-oikeuden kustannuksia sekä Smk 1,500 hyvitystä Vanhankaupungin suodatinlaitteen korjauksista.

Toimenpiteitä vesijohtoputkien jäätyneen ehkäisemiseksi. Sen johdosta että kaupungin vesijohto viimeksi kuluneen ankaran talven aikana monin paikoin, missä putket olivat jäätyneet, ei ollut antanut vettä, rahatoimikamari oli antanut asiantuntijavaliokunnalle tehtäväksi tarkemmin tutkia tätä seikkaa. Valiokunta lykkäsi yleiset tutkimuksensa, kunnes maa oli sulanut, mutta piti jo sitä ennen tarpeellisena ehdottaa erinäisiä toimenpiteitä uuden klinikan ja Pitkän sillan väliseen johtoon nähden, missä puheena olevan epäkohdan korjaamista oli pidetty kiireellisimpänä. Valiokunnan annettua kamarille kaksi vaihtoehtotusta, jotka koskivat vesijohtoputkia mainitulla kohdalla ja sen lähimmässä ympäristössä, kamari puolestaan ehdotti hyväksyttäväksi vaihtoehton n:o 2, jonka mukaan:

vesijohtoputki kokonaan poistettaisiin Puutarhakadun ja Uuden klinikan välisestä osasta Unioninkatua;

4 tuuman putki Pitkän sillan ja Elisabetinkadun välillä korvattaisiin 6 tuuman putkella, joka laskettaisiin Unioninkadun itä- eikä länsilaitaan;

Elisabetinkadun alainen 4 tuuman putki mainitun kadun viemäritöiden yhteydessä vaihdettaisiin 6 tuuman putkeen Nikolainkadun kulmaan asti;

Mariankadun alla oleva 4 tuuman johto mainitun kadun ja Elisabetinkadun kulmassa yhdistettäisiin Elisabetinkadun alla olevaan 4 tuuman johtoon;

Unioninkadun alla oleva putkijohto Elisabetin- ja Puutarhakatujen väliltä varustettaisiin paremmin eristävällä täytteellä; sekä

Puutarhakadun paloposti ja vanhan klinikan sisäänjohtoputki siirrettiin johon verran pohjoisemmaksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ tämän ehdotuksen sellaisenaan ja myönsi samalla kyseisiä töitä varten 7,271 markan määrärahan, mihin määrään kaupungininsinööri oli arvioinut kustannusten nousevan.

Myöhemmin antamassaan päämietinnössä valiokunta piti vesijohtoputkien jäätyneen tärkeimpänä ja tavallisimpana syynä sitä seikkaa, että putkia siellä, missä ne oli louhittu kallioon, ympäröi sopimaton louhokivi-täyte, ja ehdotti, että putket näiltä kohdin kaivettaisiin ylös ja ympäröitäi-

¹⁾ Ks. s. 121. — ²⁾ Valt. pöytäk. 25 p. lokak. 11 §. — ³⁾ S:n 26 p. huhtik. 3 §.

siin sopivammalla täytteellä. Sen ohessa valiokunta ehdotti, että koetteeksi joitakin sellaisia paloposteja ja sulkulisteja jotka pahimmin olivat olleet alttiina pakkasen vaikutukselle, ympäröitäisiin puusalvoksilla tai laskeutumiskuiluilla, jotta ne voitaisiin varustaa tarkoituksenmukaisella suojapeitteellä ja niihin jäätyminen sattuesssa olisi helppoa päästä käsiksi. Näiden töiden aiheuttamat kustannukset valiokunta oli arvioinut 6,600 markaksi. Kamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi¹⁾ mainitun suuruisen määrärahan valiokunnan ehdottamia toimenpiteitä varten.

Korvaus vesijohtoputkien sulattamisesta. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ insinööri R. Huberille Smk 401: 36 korvauksiksi Unioninkadun jäätyneiden vesijohtoputkien sulattamisesta ja valtuutti sen ohessa kamarin maksamaan muut samanlaisista töistä odotettavissa olevat laskut.

Korvaus liittymisistä vesijohtoon. Insinööri R. Huberille myönnettiin³⁾ rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti 647 markan korvaus hänen suorittamistaan vesijohdon liittämistä Mikaelinkadun taloon n:o 27 ja Hallituskadun taloon n:o 17.

Kattotasanteen rakentaminen vesilinnaan. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ 275 markan määrärahan yleisölle tarkoitetun kaiteilla ja penkeillä varustetun kattotasanteen rakentamiseksi Töölön puiston luona olevaan n.s. vesilinnaan sekä käsipuiden asettamiseksi sinne vievään porraskäytävään.

Rakennuskonttorin lisämäärärahat. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ 3,000 markan lisäyksen kaupungin omistamien talojen ja rakennusten kunnossapitomäärärahaan sekä 1,200 markan lisäyksen voimassa olevan kaupunginasemakaavan järjestelyn ja laajentamisen johdosta suoritettavissa mittauksissa tarvittavien apulaisten määrärahaan.

Lisämääräraha katujen y.m. kunnossapittoa varten. Kaupungininsinöörin esityksestä ja rahatoimikamarin puoltavan lausunnon nojalla kaupunginvaltuusto myönsi⁶⁾ 7,000 markan lisäyksen vuoden talousarvioon katujen, kanavain ja laiturien kunnossapittoa varten merkittyyyn määrärahaan.

Palkkio Runebergin patsaan sijoituskysymyksen johdosta kutsutulle asiantuntijalle. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto valtuutti kamarin⁷⁾ käyttämään ulkomaalaisen asiantuntijan kutsumisesta Runeberginpatsaan sijoittamiskysymystä varten⁸⁾ aiheutuneisiin kustannuksiin enintään 2,000 markkaa kaupungin varoja.

Korvaus pakkolunastetusta tontin osasta. Tehdystä anomuksesta, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto myönsi⁹⁾ koulunjohtaja F. H. Paerschille 2 markan korvauksen neliöjalalta eli yhteensä 5,246 markkaa siitä osasta hänen omistamaansa Lant. Erottajan tonttia n:o 6, joka tonttia järjesteltäessä voimassa olevan kaupunginasemakaavan mukaisesti tuli siitä lohkaistavaksi ja siirtymään kaupungin omistukseen.

Avustus uudisrakennuksen teettämistä varten Forsbyn tilalle. Tehdystä anomuksesta, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto myönsi¹⁰⁾ Forsbyn tilan vuokraajalle, maanviljelijä B. E. von Schantzille 500 markan rakennusavustuksen uuden suuremman rakennuksen teettämiseksi sinne kolmen pienemmän rappeutuneen rakennuksen sijaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. kesäk. 10 §. — ²⁾ S:n 10 p. toukok. 7 §. — ³⁾ S:n 11 p. lokak. 17 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. elok. 10 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. lokak. 12 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. syysk. 9 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. elok. 15 §. — ⁸⁾ Ks. 156. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. syysk. 6 §. — ¹⁰⁾ S:n s:n 7 §.

Apurahain myöntäminen työnjohtajain kouluttamista varten. Rahatoimikamarin kaupungininsinöörin aloitteesta tekemän esityksen, että myönnettäisiin kaksi 250 markan suuruista stipendiä, kumpikin oppijakson suorittamista varten kaupunkiin äskettäin perustetussa käytännöllisessä koneenkäyttäjä-, työnjohtaja- ja rakennusmestarikoulussa ja ehdoin, että apurahansaajat olisivat velvolliset sen jälkeen kaksi vuotta olemaan rakennuskonttorin käytettävänä työnjohtajina, kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾.

Kaupungin lahjoitusrahastojen sijoittaminen ja kirjanpito. Rahatoimikamarin tekemän esityksen kaupungille lahjoitettujen rahastojen pääomainsijoittamisesta ja näiden rahastojen erityisestä kirjanpidosta kaupunginvaltuusto lähetti ²⁾ talousarviovaliokuntaan.

Vuoden 1882 talousarvion järjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto edelleen antoi ³⁾ talousarviovaliokunnalle tehtäväksi antaa ehdotuksen kaupungille pahantapaisten lasten turvakodin perustamista varten lahjoitetun rahaston hoidosta ja sijoittamisesta erilleen kaupunginkassasta.

Talousarviovaliokunta ei kertomusvuonna antanut näistä asioista lausuntoa.

Eräiden rahastojen korkojen käyttö. Vaivahoitojohtokunta ilmoitti sattuneesta syystä vuonna 1865 tehdyn kirkkokokouksen päätöksen nojalla vuosittain luovuttaneensa C. O. Cronstedtin y.m., J. P. Chrogeliuksen sekä Hedvig Charlotta Gripenbergin rahastojen korot Helsingin rouvasväenyhdistykselle. Ilmoitus ei antanut ⁴⁾ kaupunginvaltuustolle toimenpiteen aihetta.

Kaupungin vuoden 1882 meno- ja tulosääntö. Maistraatti lähetti kaupunginvaltuustolle laatimansa Helsingin kaupungin vuoden 1882 meno- ja tuloarvion ⁵⁾ siihen liittyvine asiakirjoineen. Valtuusto lähetti asian jo aikaisemmin sitä valmistelemaan asetettuun ⁶⁾ talousarviovaliokuntaan, johon kuuluivat vtt Schauman, Brummer, Malmgren, Charpentier, Dittmar, Borg ja Grönqvist. Sen jälkeen antamassaan mietinnössä ⁷⁾ valiokunta ehdotti joitakin muutoksia maistraatin ehdotukseen.

Kaupunginvaltuuston talousarvion käsittelyssä hyväksymän vuoden 1882 meno- ja tulosäännön loppusummat olivat seuraavat:

Menot:

I. Kaupungin velat	Smk	364,511: 48
II. Kaupungin virastot	»	123,372: 27
III. Kunnallishallinto	»	116,343: 79
IV. Katuvalaistus	»	75,385: 95
V. Palolaitos	»	59,141: 50
VI. Poliisi- ja vankeinhoito	»	127,860: —
VII. Terveysten- ja sairaanhoito	»	31,323: —
VIII. Vaivahoito	»	103,783: —
IX. Opetustoimi	»	150,220: —
X. Kaupungin yleiset rasitukset.....	»	346,465: 54
XI. Vesijohto	»	58,340: —
XII. Rakennukset ja yleiset työt	»	826,930: —
XIII. Sekalaista	»	154,712: 66

Yhteensä Smk 2,538,389: 19

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. marrask. 19 §. — ²⁾ S:n 20 p. jouluk. 13 §. — ³⁾ S:n 27 p. jouluk. 4 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. maalisk. 5 §. — ⁵⁾ Painettu ilman numeroa. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 29 p. marrask. 10 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30.

Tulot:

I. Arvioitu säästö vuodesta 1881	Smk	176,575: 06
II. Korot	»	24,351: 54
III. Tontinlunastusmaksut	»	15,000: —
IV. Kaupungin kiinteä omaisuus	»	124,186: —
V. Tonttiverot	»	2,000: —
VI. Tuloa tuottavat oikeudet	»	317,182: —
VII. Sekalaista	»	29,540: 28
VIII. Valtionavustukset	»	337,090: 03
IX. Vesijohto	»	85,000: —
Laina kahta vuotta pitemmin maksuajoin	»	810,812: —
Verotus	»	616,652: 28
<u>Yhteensä</u>		Smk 2,538,389: 19

Vuoden 1881 talousarvioon verraten vahvistetussa talousarviossa on havaittavissa eräitä muutoksia, joista tärkeimpiä seuraavassa kosketellaan.

M e n o s ä ä n t ö. Ensimmäiseen, Kaupungin velat nimiseen pääluokkaan merkityt määrärahat lisääntyivät vuoden 1881 vastaavaan pääluokkaan verraten Smk 47,052: 29. Uusina erinä tuli tähän kohtaan Smk 210,000: — vuoden 1880 järjestelylainan jäljellä olevan osan ja yhden vuoden koron maksamista varten, Smk 6,000: — 10 %:n vuotuismaksun suorittamiseksi Ratakadun kansakoulurakennusta varten otetusta lainasta, Smk 32,000: — vastaten 280 vaivaishoitoa varten lahjoitettua Seurahuoneen osaketta sekä Smk 120: — leskirouva Soltikoffin kuumesairaalan hyväksi lahjoittaman rahaston korkoja. Sen sijaan jäi pois 17,500 markan suuruinen määräraha valtion kahdeksi vuodeksi myöntämän 350,000 markan suuruisen järjestelylainan korkoa varten sekä yhteensä 183,212 markkaan nousevat määrärahat, jotka merkitsivät vaivaishoitorahastojen, Arnellin rahaston, kuumesairaalan rahaston ja leskirouva Soltikoffin rahaston pääomamääriä. — Toisessa, kaupungin virastojen pääluokassa lisäys oli Smk 2,200: — ja johtui siitä, että apulaiskaupunginvoutien palkkioita korotettiin Smk 1,600: — sekä maistraatin ja raastuvanoikeuden yhteisiä tarverahoja Smk 1,000: —; oikeuspormestarin kalliinajanlisäystä vähennettiin sitä vastoin Smk 1,000: —, se kun laskettiin vain puolelta eikä koko vuodelta, minkä vähennyksen osaksi tasoitti uusi 600 markan suuruinen määräraha sijaisen palkkaamiseksi avoimena olevan oikeuspormestarinviran hoitamista varten kahdeksi kuukaudeksi. — Kolmannen, Kunnallishallinto nimisen pääluokan kokonaismäärä lisääntyi Smk 4,059: 47. Tähän kohtaan merkittiin uudet määrärahat rahatoimikonttorin ylimääräistä apulaista varten kuudeksi kuukaudeksi, 1,200 markkaa, ja tuulaakikonttorin vaakamestarin apulaista varten yhtä pitkäksi ajaksi, samoin 1,200 markkaa. Sen ohessa korotettiin rahatoimikamarin kanslia-apulaisten, vahtipalveluskunnan ja tarverahojen määrärahoja Smk 500: —, tuulaakikonttorin mitauspalkkiomäärärahaa Smk 1,200: — ja satamain, laiturien y.m. puhdistusmäärärahaa Smk 200: — samoin kuin satamakonttorin pakkaajien ja räkkääjien ¹⁾ palkkamäärärahaa yhteensä Smk 160: — ja kaupungin metsänvartijan ¹⁾ palkkamäärärahaa Smk 180: —; sitäpaitsi otettiin huomioon rahatoimikonttorin vanhemman ja nuoremman kaupunginkirjanpitäjän palkan-

¹⁾ Ks. s. 180.

korotus viiden vuoden palveluksesta. Rahatoimikonttorin aikaisempi tarverahamääräraha alennettiin 2,000 markasta 1,800 markkaan, mutta sen sijaan merkittiin erityinen 550 markan suuruinen määräraha verolippujen jakelua varten. Edelleen vähennettiin tuulaakikonttorin verolippujen jakelumäärärahaa 300 markkaa, saman konttorin tarverahamäärärahaa 286 markkaa, satamakapteenin ja satamakirjanpitäjän kannantaprosenttien aiheuttamaa arvioitua menoa yhteensä Smk 211: 20, Sörnäsintatamamestarin vuokratrahoja Smk 200: — sekä uudestijärjestelyjen vaatimissa, rakennuskonttorissa suoritettavissa mittauksissa, suunnitelmien laatimisessa y.m. tarvittavien avustajien määrärahaa yhteensä Smk 650: —. — Neljännessä, Katuvalaistuksen pääluokassa kokonaissumma kohosi Smk 2,907: 39, mistä Smk 2,293: 39 kohdistui kaasuvalaistukseen ja Smk 614: — tärpättivalaistukseen. Edellisen osalle merkittiin uusi 500 markan määräraha kaasuntarkastajan työhuoneen vuokraa varten, minkä ohessa m.m. Kaasuvalaistusosakeyhtiölle sopimuksen mukaisesti tulevaa maksua lisättiin Smk 3,170: 12, jota vastoin putkijohdosta yhtiölle taatun voiton määrärahasta vähennettiin kaupungin voitto yksityiskulutuksesta, Smk 1,344: 14, minkä verran nämä määrärahat siten supistuivat. Tärpättivalaistusmäärärahain kohoaminen aiheutui pääasiallisesti lyhtyjen luvun lisääntymisestä. — Viidennessä, Palolaitos nimisessä pääluokassa kokonaissumma lisääntyi Smk 1,240: 80. Tähän merkittiin uusia määrärahoja yhteensä Smk 1,120: — palotornien vanhempien konstaapelien ja järjestysmiesten lisäpalkkioita sekä höyryruiskun lämmitystä ja puhdistusta varten. Lämmitys- ja valaistusmäärärahaa lisättiin Smk 247: 10, ruiskumestarien palkkausmäärärahaa Smk 200: — ja palotallin määrärahaa Smk 357: 70. Sitävastoin poistettiin yhden lämmittäjän palkka, Smk 480: —, ja kaivojen hoitopalkkiota ja uuden kaluston ostoa y.m. varten olevaa määrärahaa supistettiin hiukan. — Kuudenteen pääluokkaan, johon sisältyivät Poliisi- ja vankeinhoidon menot, ei tehty mitään muutoksia. — Seitsemäs pääluokka, Terveys- ja sairaanhoito, osoitti vuokrien kohoamisen johdosta lisäystä 400 markkaa, 200 markkaa vakinaisen sairaalan ja yhtä paljon tarkastushuoneiston määrärahoissa. — Kahdeksannessa, Vaivaishoito-nimisessä pääluokassa määrärahaain summa lisääntyi Smk 683: —. Uusi oli tässä 1,483 markan suuruinen määräraha työ- ja vaivaistalon korjauksia varten. Samalla korotettiin tilapäisten vaivaisapujen määrärahaa Smk 1,000: —, sairaanhoitomäärärahaa Smk 700: — ja hevosten rehumäärärahaa Smk 500: —. Nämä lisäykset tasoituivat suurimmalta osalta sen johdosta, että aikaisempi vaivaistalon köyhien ja varattomien kansakoululasten vaatetusmääräraha, 4,000 markkaa, merkittiin ainoastaan ensiksi mainitun ryhmän osalta 2,500 markkaan alennettuna sekä että halkomäärärahaa alennettiin 500 markkaa ja arvaamattomien tarpeiden ja sekalaisen menojen määrärahaa 1,000 markkaa. — Yhdeksännessä, Opetustoimen pääluokassa lisäys oli Smk 13,200: — ja kohdistui kokonaan lukuun Kansakoulut. Tässä korotettiin opettajain palkkamäärärahaa Smk 4,545: — ja opettajattarien Smk 6,542: —, mikä johtui vakinaisten opettajain ja opettajattarien lukumäärän lisääntymisestä, jota vastoin opettajain ja opettajattarien palkkioihin merkittiin 3,850 markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Edelleen korotettiin kouluhuoneistojen vuoramäärärahaa Smk 1,300: —, opetusvälinemäärärahaa Smk 500: —, käsityöainesten määrärahaa Smk 200: —, koulukalustomäärärahaa Smk 500: —, valaistusmäärärahaa Smk 500: — sekä koulutalojen kunnossapitoa ja sekalaisia menoja varten olevaa määrärahaa Smk 1,563: —. Osa näistä korotuksista

aiheutui kahden kansakoulun perustamisesta Viaporiin ¹⁾. — Yhdeksänteen pääluokkaan siirrettiin myöskin lähinnä edellisestä pääluokasta varattomien kansakoululasten vaatetusmääräraha, Smk 1,500: —. Kansakoulumäärärahat lisääntyivät siten yhteensä Smk 13,300: —. Luvussa Kansankirjasto ja lukusali korotettiin halko- ja valaistusmäärärahaa Smk 560: — ja sekalaisten menojen määrärahaa Smk 340: —. Sitä vastoin vuokramääräraha aleni Smk 1,000: —. Tämän luvun loppusumma väheni siten Smk 100: —. — Kymmenennessä pääluokassa, joka käsitti kaupungin yleiset rasitukset, kokonaissumma supistui Smk 6,261: 50. Tästä tuli Smk 2,340: — kyydinpidon ja Smk 3,921: 50 majoituksen osalle. Majoitusmäärärahoista alennettiin vuokratulojen määrärahoja yhteensä Smk 1,020: — sekä lämmitys- ja valaistusmäärärahoja yhteensä Smk 2,901: 50. — Yhdennessätoista, Vesijohto-nimisessä pääluokassa lisäys oli Smk 12,740: —. Lisäys kohdistui kokonaan laajennustöiden määrärahaan, jota korotettiin Smk 14,600: —; tällöin näihin menoihin luettiin myöskin vesimittarien osto- ja kokeilumääräraha, Smk 3,600: —, joka edellisen vuoden talousarviossa oli ollut 2,400 markan suuruinen ja sisältynyt käyttömäärärahoihin. Hoito- ja käyttö- sekä kunnossapito- ja sekalaisia määrärahoja merkittiin yhteensä 1,860 markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Luvussa Hoito ja käyttö jäi paitsi edellä mainittua vesimittarimäärärahaa pois tarkastavan insinöörin palkkio, Smk 4,800: —, mutta lisää tuli siihen kulutusmaksujen veloitusmääräraha, Smk 400: — ja rakennuskonttorin matkarahat, Smk 300: —. Luvussa Kunnossapito ja sekalaista, joka nyttemmin oli erotettu edellisestä luvusta, olivat uusia suodatusaltaan korjausmääräraha, Smk 600: —, aitausten korjausmääräraha, Smk 150: —, asuinrakennusten kuntoonpanomääräraha, Smk 3,000: —, pumppuhuoneen lattiaa varten merkitty määräraha, Smk 620: —, ja kaidelaitteen rakennusmääräraha, Smk 270: —. — Kahdennentoista, Rakennusten ja yleisten töiden pääluokan loppusumma lisääntyi Smk 276,922: —, Kunnossapitomäärärahoista korotettiin tässä kaupungin omistamien talojen ja rakennusten määrärahaa Smk 5,000: —, katujen, kanavain, viemäriojien ja laiturien Smk 43,280 —, kaupungin yleisten maanteiden y.m. Smk 1,680: —, kaupungin viertoteiden Smk 900: —, istutusten Smk 8,292: — ja satamain määrärahoja Smk 27,400: — sekä makkien ja käymäläin määrärahoja Smk 400: —, jota vastoin kaivojen y.m. kunnossapitomäärärahaa alennettiin Smk 1,500: — ja kaupungin yleisten paikkain ja katusuukien puhtaanapitomäärärahaa Smk 1,000: —, Uudisrakennusmäärärahojen ryhmässä taas oli uusi 26,000 markan suuruinen määräraha vuonna 1879 alulle pannun Sörnäsän sataman laiturirakennustyön jatkamista varten, ja siinä korotettiin kanavain rakennusmäärärahaa yhteensä Smk 9,260: — ja talorakennusten määrärahaa yhteensä Smk 176,200: —; uusia olivat viimeksi mainitussa ryhmässä määräraha raatihuoneen osittaista uudestirakentamista ja siinä suoritettavia muutostöitä ²⁾ varten, Smk 100,000: —, lisärakennuksen teettämiseksi vaivastalon mielisairaille ²⁾, Smk 30,000: —, Vanhankaupungin myllyn uudestirakentamista ³⁾ varten, Smk 45,000: — ja Sörnäsän keittohuoneen muuttamiseksi sikäläisen satamakonttorin rakennukseksi, Smk 1,200: —, Uudisrakennusmäärärahoista jäivät sitä vastoin pois yleisten makkien ja käymäläin rakennusmääräraha, Smk 4,450: — ja katujen tasoitusmäärärahaa vähennettiin Smk 14,540: —. — Kolmastoista pääluokka, Sekalaista, osoitti

¹⁾ Ks. s. 194. — ²⁾ S:n s. 166. — ³⁾ S:n s. 174.

lopuksi lisäystä yhteensä Smk 72,125: 28. Uusia olivat tässä maanviljelys- ja kauppakemiallisen laboratorion ¹⁾ avustus, Smk 1,600: —, ja vasta perustetun Suomen puutarhayhdistyksen ²⁾ avustus, Smk 1,000: —. Verotusvarojen ja muiden paitsi majoitusmaksujen lyhennysmäärärahaa korotettiin Smk 10,000: — ja kaupunginvaltuuston käyttövaroja Smk 70,000: —. Sitä vastoin poistettiin Marian turvakodin määräraha, Smk 7,500: —, ja kaupungin ylläpitämien koulujen oppilaiden stipendirahaston avustus, Smk 2,500: —, ja vähennettiin lämmitys- ja valaistusaineiden määrärahaa Smk 474: 72.

T u l o s ä ä n t ö. Ensimmäiseen osastoon merkittiin arvioitu säästö vuodesta 1881 yhteensä Smk 52,573: 47 edellisen vuoden vastaavaa määrää suurempana. Kaupunginkassassa vuoden 1881 päättyessä oleva todennäköinen säästö arvioitiin rahatoimikonttorin antaman ilmoituksen nojalla 460,000 markaksi, mistä niiden varain vähentämisen jälkeen, joita ei oletettu voitavan muuttaa rahaksi vuonna 1882, jäi jäljelle 360,000 markkaa eli 8,608 markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Edelleen jäi kokonaan pois 8,600 markan suuruinen valtion myöntämä laina viemärikanavan rakentamiseksi kaartin maneesista. Kaikki vuoden 1881 vähennyserät, yhteensä Smk 253,206: 41, jäivät nyt pois ja niiden sijaan merkittiin vähennyksinä seuraavat määrät, nimittäin köyhien hyväksi lahjoitettujen rahastojen varoja Smk 153,024: 94, n.s. Arnellin rahaston Smk 18,000: —, kuumesairaalan rahaston Smk 10,000: — ja leskirouva Soltikoffin kuumesairaalalle määräämän rahaston varoja Smk 2,400: — eli yhteensä Smk 183,424: 94. Vähennykset supistuivat siten Smk 69,781: 47. — Toinen osasto, Korot, osoitti lisäystä yhteensä Smk 6,960: —. Uusia olivat tässä vuokratonttien lunastusmaksujen korot, Smk 5,000: —, ja leskirouva Soltikoffin rahaston korot, Smk 120: —, minkä ohessa osakkeiden osinkoerä merkittiin Smk 2,240: — suuremmaksi, viertotieobligatioiden korot sen sijaan Smk 400: — pienemmiksi kuin edellisen vuoden tulosäännössä. — Kolmanteen osastoon merkittävät tontinlunastusmaksuja arvioitiin kertyvän Smk 50,000 markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna sen johdosta, että mainitun suuruinen vuokratonttien lunastuserä kokonaan poistettiin. — Neljännessä osastossa, Kaupungin kiinteä omaisuus, lisäys oli Smk 10,648: —. Tässä korotettiin kaupunginasemakaavan ulkopuolella sijaitsevien tilojen, huvilalueiden y.m. vuokrain erää Smk 9,000: — ja kojujen ja tiskien vuokrain erää Smk 907: — sekä merkittiin uusina nimikkeinä heinäntekomaksut, Smk 1,400: —, ja laidunmaksut Smk 300: —, kun taas rakennusten ja tonttien samoin kuin kaupunginasemakaavan alueella sijaitsevien pienempien paikkojen vuokraerää alennettiin Smk 800: — ja uimahuonemaksujen erää Smk 100: —. Sen lisäksi tehtiin joitakin muita vähäisempiä korotuksia ja alennuksia. — Viidennen, Tonttiverojen osaston ainoaa erää lisättiin Smk 397: 80. — Kuudennessa osastossa, joka käsitti Tuloa tuottavat oikeudet, kokonaissumma kohosi Smk 30,300: —. Tässä osastossa jaettiin tuulaakierät, siihenastiset varsinainen tuulaaki ja majoitustuulaaki, edelleen Helsinkiin tarkoitettujen tavarain ja meritse kaupunkiin saapuneiden, sisämaahan tarkoitettujen tavarain tuulaakiin. Edellisiä merkittiin yhteensä Smk 77,000: —, jälkimmäisiä yhteensä Smk 4,000: —. Yhteensä näitä eräiä edelliseen vuoteen verraten korotettiin Smk 12,000: —. Muuten lisättiin liikennemaksuja Smk 21,000: —, mittaumaksuja Smk 1,400: —, vaakamaksuja Smk 300: —, ulkomaalaisten maksuja ruokatavarain myynnistä

¹⁾ Ks. s. 182. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 32.

maston vieressä Smk 300: —, huutokauppaprovisioita Smk 100: —, maksuja pöytäin, kojujen tai tiskien käyttämisestä torikaupassa Smk 300: —, kaupustelumaksuja Smk 100: —, sakkomaksuja Smk 400: — ja sakkoja valtionverojen y.m. maksamisen laiminlyömisestä Smk 200: —. Uusina erinä merkittiin sen ohessa verolipunlunastusmaksut, Smk 400: —, ja maksu kaupunginkellarioikeuksista, Smk 820: —. Sitä vastoin vähennettiin m.m. satamamaksuja Smk 4,000: —, siltarahoja Smk 200: —, markkinamaksuja Smk 150: —, perunkirjoitusprosentteja Smk 2,500: — ja ulkomaalaisten kuukausimaksuja Smk 100: —. — Seitsemännessä, Sekalaisten tulojen osastossa lisäys oli Smk 6,993: 04. Tässä korotettiin henkilökohtaisia vaivaimaksuja Smk 2,000: —, vaivaistalon maan tuottoa Smk 650: —, kansakoulujen oppilasmaksuja Smk 200: — ja koiraveroa Smk 3,000: —, minkä ohessa uutena eränä merkittiin venäläisen sotilasklubin huoneiston vuokra, Smk 1,943: 04. Toisaalta poistettiin 400 markan erä, toisen poliisivartiokonttorin huoneiston kahden huoneen vuokra, ja alennettiin kansakoulutalojen huoneistojen vuokria Smk 360: —. — Kahdeksanteen osastoon merkittiin valtionavut kokonaismäärältään Smk 1,326: 08 pienempinä kuin edellisenä vuonna. Tässä kohden korotettiin katuvalaistusta varten myönnettyä valtionavustusta ¹⁾ Smk 2,000: — ja kaupungin osuutta palo- viinaverosta Smk 1,954: 92, jota vastoin majoitusta varten saatua valtion-apua alennettiin Smk 5,281: —. — Yhdeksännessä osastossa, Vesijohto, korotettiin siihen sisältyvää ainoata, veden myynnistä saatavien tulojen erää 10,000 markkaa. — Sen jälkeen merkittiin tulosääntöön siitä nimellis- määrältään enintään 1,650,000 markan suuruisesta lainasta, jonka ottamisesta lisätyt kaupunginvaltuutetut vuoden varrella olivat tehneet päätök- sen ²⁾, tuloksi yhteensä 810,812 markkaa eli 330,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1881 talousarvioon kahta vuotta pitemmin takaisinmaksu- ajoin merkitty määrä oli ollut. Uusia nimikkeitä olivat tässä Smk 200,000: — vuoden 1880 uudisrakennus- ja järjestelylainan loppuerän maksamista varten ³⁾, Smk 45,000: — Vanhankaupungin myllyn uudestirakentamista var- ten ³⁾, Smk 20,000: — kanavaverkon laajentamista varten ³⁾, Smk 25,000: — vesijohdon laajentamista varten ³⁾ sekä Smk 100,000: — raatihuoneen osistaista uudestaanrakentamista ja siinä suoritettavia muutostöitä var- ten ³⁾. Sitä vastoin vähennettiin Malminkadun kansakoulutalon erää Smk 60,000: —. — Verotuksella koottava määrä vahvistettiin viimein Smk:ksi 616,652: 28 ja oli siis Smk 30,722: 50 suurempi kuin vuoden 1881 talousarviossa.

Talousarvion järjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto talousarvio- valiokunnan ehdotuksesta päätti julkaista vahvistamansa vuoden 1882 talousarvion painosta.

Muista kaupunginvaltuuston talousarvion järjestelyn yhteydessä teke- mistä päätöksistä tehdään selvää ⁴⁾ toisaalla tässä kertomuksessa.

C. Muut asiat.

A. E. Nordenskiöldin käynti kaupungissa. Sen johdosta, että professori, vapaaherra A. E. Nordenskiöldin lähiaikoina odotettiin saapuvan kaupun-

¹⁾ Ks. s. 179. — ²⁾ Ks. s. 173 ja seur. — ³⁾ Ks. s. 173. — ⁴⁾ Ks. ss. 170, 172, 179, 181 ja 185.

kiin, kaupunginvaltuusto antoi¹⁾ puheenjohtaja Lindelöfille tehtäväksi lausua hänet hänen saapuessaan tervetulleeksi.

Lähetystö keisari Aleksanteri II:n hautajaisiin. Hänen Majesteettinsa Keisari Aleksanteri II:n lähestyvien hautajaisten johdosta puheenjohtaja ehdotti, että esim. kolme henkilöä käsittävä lähetystö matkustaisi Pietariin ollakseen kaupungin puolesta läsnä hautajaisissa ja laskeakseen haudalle sopivalla kirjoituksella varustetun seppeleen. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ tähän myöntyen valita lähetystön jäseniksi puheenjohtaja Lindelöfin sekä vtt Lindforsin ja Mellinin ja näiden varamiehiksi vtt Sanmarkin ja Grönqvistin; lähetystön matkakustannukset oli suoritettava kaupunginkassasta.

Adressin lähettäminen Hänen Majesteetilleen Keisarille-Suuriruhtinaalle. Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ Hänen Majesteettinsa Keisari Aleksanteri II:n kuoleman ja Hänen Majesteettinsa Keisari Aleksanteri III:n valtaistuimelle nousun johdosta lähettää alamaisen, ranskankielisen adressin, jonka sanamuodon valtuusto niinkään hyväksyi. Sen ohessa valtuusto päätti, että lähetystö valtuuston puolesta jättäisi adressin v.t. kenraalikuvernöörille pyytäen häntä saattamaan sen perille Hänen Majesteetilleen. Lähetystön jäseniksi valittiin puheenjohtaja Lindelöf, varapuheenjohtaja Malmgren sekä vtt Eneberg, Stenius, Donner, Lindfors, Asp, Sundman, Brummer, Sanmark ja Rudolph.

Onnentoivotus Hänen Majesteettinsa Keisarinnan syntymäpäivän johdosta. Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ Hänen Majesteettinsa Keisarinnan lähestyvän syntymäpäivän johdosta lähettää silloin Pietarissa oleskelevalle kenraalikuvernöörille sähkösanoman, jossa lausuttaisiin julki valtuuston alamainen onnentoivotus.

Kunniaatervehdys kenraalikuvernöörin luona. Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ lähettää maan vasta nimitetyn kenraalikuvernöörin, kenraaliadjutantti, kreivi F. L. Heydenin luo kunniaatervehdykselle lähetystön, joka esittäisi hänelle valtuuston onnittelet sen johdosta, että hänet oli nimitetty kenraalikuvernöörin virkaan. Lähetystön jäseniksi puheenjohtaja kutsui vtt Sundmanin, Rudolphin, Mellinin, Aspin, Höckeritin, Brummerin, Grönqvistin, Sandbergin, Dittmarin ja Eskolinin.

Vuoden 1880 päättyessä ratkaisematta olleiden asiain luettelo ja selonteko valiokuntain toiminnasta mainittuna vuonna. Kaupunginvaltuuston silloin jo eronnut, vuonna 1880 toiminut sihteeri antoi valtuustolle luettelon mainitun vuoden joulukuun 31 p:nä ratkaisematta olleista asioista ja valtuuston niinkään eronnut vuoden 1880 notaari selonteon valtuuston valiokuntain toiminnasta samana vuonna. Valtuusto päätti⁶⁾ julkaista sekä luettelon että selonteon painosta.

Vuosikertomuksia. Rahatoimikamari antoi⁷⁾ kaupunginvaltuustolle kertomuksen toiminnastaan vuonna 1879.

Samanlaiset kertomukset vuodelta 1880 antoivat⁸⁾ kaupunginvaltuustolle holhouslautakunta, pientenlastenkoulujen johtokunta sekä kansankirjaston ja lukusalin toimikunta.

Luettelo edesmenneistä henkilöistä, joilta jäi alaikäisiä ja turvattomia lapsia. Kaupungin ruotsalais-suomalaisen seurakunnan kirkkoherranvirasto lähetti kaupunginvaltuustolle luettelon vuoden 1880 jälkipuoliskolla kuolleista

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. tammik. 5 §. — ²⁾ S:n 23 p. maalisk. 1 §. — ³⁾ S:n 22 p. maalisk. 1 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. marrask. 1 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. kesäk. 1 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. helmik. 1 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. tammik. 3 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. helmik. 2 §, 12 p. huhtik. 3 § ja 6 p. jouluk. 7 §.

seurakuntaan kuuluneista henkilöistä, joiden jälkeensä jättämille lapsille oli määrättävä holhooja. Luettelo annettiin ¹⁾ holhouslautakunnalle.

Maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpano ja toiminta. Maistraatti lähetti kaupunginvaltuustolle jäljennöksen Hänen Keisarillisen Majesteettinsa Uudenmaan läänin kuvernöörille lähettämästä, helmikuun 7 p:nä päivätystä kirjeestä, joka sisälsi muutetut määräykset Helsingin kaupungin maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpanosta ja toiminnasta. Tämän yhteydessä maistraatti ilmoitti olevansa sitä mieltä, että sen kokoonpanon tulisi jäädä entiselleen, kunnes maistraatin uusi työjärjestys oli ehditty laatia ja saanut vahvistuksen, jota vastoin maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenten yhteistoiminnan yhteisessä maistraatissa tulisi päättyä. Sen ohessa maistraatti jätti valtuuston tutkittavaksi, olisiko raastuvanoikeuden uusien nuoremman raatimiehen virkain täyttäminen lykättävä, kunnes näihin virkoihin liittyvä palkka oli määrätty ja uusi työjärjestys ehditty laatia raastuvanoikeudellekin. Valtuusto hyväksyi ²⁾ tämän esityksen.

Maistraatin uusi työjärjestys. Maistraatti pyysi kaupunginvaltuuston lausuntoa laatimastaan maistraatin uuden työjärjestyksen ehdotuksesta. Valtuusto lähetti ³⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt av Björkstén ja Borenius sekä oikeuspormestari J. F. Gadd, jonka kuoleman jälkeen valiokunnan jäseneksi hänen sijaansa valittiin ⁴⁾ oikeusraatimies B. O. Stenius. Valiokunnan ehdotettua mietinnössään ⁵⁾ erinäisiä pienehköjä muutoksia ja lisäyksiä maistraatin ehdotukseen valtuusto päätti ⁶⁾ antaa asiasta pääasiallisesti mainitun mietinnön mukaisen lausunnon.

Uusi vaalijärjestys kunnallisvaaleja varten. Maistraatin laatiman kaupungin kunnallisvaalien uuden vaalijärjestyksen ehdotuksen kaupunginvaltuusto lähetti ⁷⁾ valiokuntaan, johon valittiin ⁸⁾ vtt Nybom, Wegelius ja Schildt. Valiokunta ei antanut mietintöään vuoden varrella.

Holhouksen valvonta. Holhouslautakunnan ilmoitettua ⁹⁾, että aika, joksi holhouksen valvonta kaupungissa oli järjestetty ¹⁰⁾, päättyi vuoden 1881 lopussa, kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾:

että holhouksen valvonta vuosiksi 1882, 1883 ja 1884 uskottaisiin holhouslautakunnalle, johon kuului kolme valtuuston valitsemaa henkilöä;

että tämän lautakunnan tuli vuosittain kuukauden kuluessa jokaisen vuoden päättymisestä antaa valtuustolle täydellinen kertomus toimistaan vuoden varrella; sekä

että lautakunta sai holhouksenalaisten varoista lukea hyväkseen valtuuston määräämän palkkion.

Myöhemmin valtuusto määräsi ¹²⁾ holhouslautakunnan palkkion $\frac{3}{4}$ %:ksi holhouksenalaisten tuloista.

Kunnalliskalenterin julkaiseminen. Valmisteluvaliokunnan ehdotettua, että vuodelta 1881 julkaistaisiin samanlainen kunnalliskalenteri kuin vuodelta 1877, kaupunginvaltuusto antoi ¹³⁾ sihteerilleen tehtäväksi laatia tällaisen kalenterin, kuitenkin jättäen siitä pois kaupungille vahvistetun tulo- ja menoarvion, ja määräsi, että kalenterin painatuksesta aiheutuvat kustannukset sai viedä valtuuston tarverahain tilille. Samalla valtuusto lausui toivomuksen, että tällainen kalenteri julkaistaisiin joka vuosi.

1) Valt. pöyt. 8 p. helmik. 3 § — 2) S:n 29 p. maalisk. 5 §. — 3) S:n 30 p. toukok. 12 §. — 4) S:n 25 p. lokak. 13 §. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 22. — 6) Valt. pöytäk. 6 p. jouluk. 11 §. — 7) S:n 22 p. marrask. 7 §. — 8) S:n 29 p. marrask. 11 §. — 9) S:n 6 p. jouluk. 6 §. — 10) Ks. s. 62. — 11) Valt. pöytäk. 20 p. jouluk. 15 §. — 12) S:n 27 p. jouluk. 1 §. — 13) S:n 22 p. helmik. 9 §.

Kuvernöörin tiedustelut. Kolmeen kuvernöörin esittämään tiedusteluun, jotka koskivat erinaisten pöytäkirjain tarkistamista y.m., kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ asianmukaista järjestystä noudattaen vastata.

Kutsuntaluetteloiden käsittely. Uudenmaan läänin kutsuntalautakunnalta kaupunginvaltuustolle saapunut kirjelmä otteineen Helsingin kaupungin ja Viaporin linnoituksen kunnan kutsunta- ja täydennysluetteloista lähetettiin²⁾, koska kyseisen asian käsittelyn ei katsottu kuuluvan valtuustolle, maistraatille tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Uusi palojärjestys. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1880 lähettänyt³⁾ valiokuntaan palotoimikunnan laatiman ehdotuksen kaupungin uudeksi palojärjestykseksi. Ensimmäisessä, vuonna 1881 antamassaan mietinnössä⁴⁾ valiokunta ehdotti useita muutoksia tehtäväksi toimikunnan ehdotukseen ja esitti näiden perusteella valtuustolle oman uudestaan laaditun palojärjestysehdotuksensa. Käsiteltyään asiaa kolmessa kokouksessa valtuusto palautti⁵⁾ useita viimeksi mainitun ehdotuksen pykälää valiokuntaan, jonka tuli osittain tehdä ehdotukseen joitakin valtuuston päättämiä asiallisia muutoksia, osittain korjata sen sanamuotoa. Valiokunnan toisessa mietinnössään⁶⁾ esitettyä valtuustolle tarpeellisissa kohdin muutetun palojärjestysehdotuksen valtuusto pääpiirteittäin hyväksyi⁷⁾ tämän. Samalla valtuusto päätti lähettää hyväksytyyn palojärjestyksen senaatin vahvistettavaksi.

Terveydenhoitolautakunnan johtosääntö. Läänin kuvernöörin kieltäytyttyä vahvistamasta kaupunginvaltuuston vuonna 1880 hyväksymää⁸⁾ terveydenhoitolautakunnan johtosääntöä valtuusto vuonna 1881 antoi⁹⁾ asiaa aikaisemmin käsitelleelle valiokunnalle⁸⁾ tehtäväksi antaa lausunnon kysymyksestä, oliko kuvernöörin päätöksestä valitettava vai ei, ja viimeksi mainitussa tapauksessa ehdottamaan muutoksia mainittuun johtosääntöön, jolle sen jälkeen uudestaan anottaisiin kuvernöörin vahvistusta. Valiokunta lausui mietinnössään, ettei valtuustolla sen mielestä ollut syytä tehdä muutoksia johtosääntöön, ja esitti valtuustolle valituskirjelmäehdotuksen, jossa senaatiilta anottiin, että kuvernöörin päätös kumottaisiin ja johtosääntö toimitettaisiin vahvistettavaksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁰⁾ valiokunnan ehdotuksen ja päätti, että valtuuston sihteerin tuli jättää valituskirjelmä senaattiin.

Senaatti ei kertomusvuoden kuluessa tehnyt päätöstä valituksen johdosta.

Uusi vaivashoito-ohjesääntö. Maistraatti antoi kaupunginvaltuustolle läänin kuvernöörin lokakuun 12 p:nä 1880 vahvistaman kaupungin uuden vaivashoito-ohjesäännön¹¹⁾, joka kuvernöörin määräämän valitusajan umpeen mentyä oli saanut lain voiman. Valtuusto päätti¹²⁾ painattaa ohjesäännön.

Pahantapaisten lasten hoito. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 asettanut¹³⁾ valiokunnan käsittelemään kysymystä toimenpiteisiin ryhtymisestä pahantapaisten ja kansakouluista erotettujen lasten hoidon järjestämiseksi. Vuonna 1881 tämä valiokunta antoi mietintönsä¹⁴⁾ asiasta. Valiokunta teki

1) Valt. pöyt. 22 p. helmik. 7 ja 8 § sekä 30 p. toukok. 9 §. — 2) S:n 4 p. maalisk. 1 §. — 3) Ks. s. 136. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 2. — 5) Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 11 §, 22 p. maalisk. 11 § ja 12 p. huhtik. 11 §. — 6) Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — 7) Valt. pöytäk. 6 p. jouluk. 12 §. — 8) Ks. s. 137. — 9) Valt. pöytäk. 11 p. lokak. 8 §. — 10) S:n 15 p. marrask. 16 §. — 11) Ks. s. 140 ja seur. — 12) Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 11 §. — 13) Ks. s. 76. — 14) Valt. pain. asiakirj. n:o 13 v:lta 1880.

siinä ensin selvää m.m. yhdistyksen Föreningen för värnlösa barn Myrskylässä ja Orimattilassa ylläpitämistä n.s. asyyleistä, joihin helsinkiläisiä pahantapaisia lapsia oli ollut tapana lähettää samaan hoitoa ja kasvatusta, jos he olivat joutuneet vaivashoidon huostaan. Näihin laitoksiin kaupunki voi toivoa vielä joitakin vuosia eteenpäin saavansa pahantapaiset lapsensa sijoitetuiksi. Valiokunta epäili sen tähden, oliko toistaiseksi syytä perustaa Helsingin kunnalle erityistä laitosta tätä tarkoitusta varten. Sen varalta, että tällaisen laitoksen suunnittelemista kuitenkin pidettiin tarpeen vaatimana, valiokunta esitti ohjelman sitä varten. Kustannusten suhteen valiokunta arveli, että Helsingin anniskeluosakeyhtiön äskettäin pahantapaisten lasten turvakotia varten kaupungille lahjoittama 20,000 markan suuruinen rahamäärä riitti korvaamaan suurimman osan perustamiskustannuksista; vuotuiset ylläpitokustannukset taas voitiin arvioida lähes 400 markaksi lasta kohden eli 20 lapselta 7,000 — 8,000 markaksi. Jättäen kaupunginvaltuuston harkittavaksi, oliko kunnan heti perustettava kyseistä laatua oleva erityinen laitos, valiokunta puolestaan lausui käsityksensä, että toistaiseksi ei olisi ryhdyttävä sen suuntaisiin toimenpiteisiin ja että mainitun yhtiön lahjoittaman rahaston toistaiseksi tuli saada jäädä rahatoimikamarin hoidettavaksi ja kasvamaan korkoa korolle.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ valiokunnan ehdotuksen.

Kansakoulujen ohjesäännön muutos. Vuonna 1881 senaatti vahvisti kaupunginvaltuuston vuonna 1880 hyväksymän ²⁾ kaupungin kansakoulujen ohjesäännön 67 §:n muutoksen, mistä ensiksi mainittuna vuonna saapui ³⁾ ilmoitus valtuustolle.

Mainitun pykälän muutettu sanamuoto oli seuraava:

67 §. Koulun käynnin edistämiseksi sekä jotta kunnan jäsenet saisivat tilaisuutta ottaa välittömämmin osaa kansakoulun asioihin, jaetaan kaupunki kansakoulupiireihin, joiden lukumäärän ja laajuuden kaupungin valtuusmiehet kansakoulujohtokunnan ehdotuksesta määräävät; ja muodostetaan kutakin piiriä varten kouluneuvosto, johon kuuluu viisi koulupiirissä tai sen läheisyydessä asuvaa henkilöä, jotka kaupungin valtuusmiehet kesäkuussa valitsevat seuraavaksi lukuvuodeksi. Kunkin kouluneuvoston jäsenet valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan.

Kansakoulupiiriäjoen muuttaminen. Kansakoulujohtokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ tehdä sellaisen muutoksen kaupungin kansakoulupiirijakoon, että ensimmäisestä piiristä yhdennentoista piirin nimisenä erotettiin Siltasaarten luona olevan n.s. pienen sillan pohjoispuolella ja rautatielinjan itäpuolella oleva kaupungin omistama alue ja toisesta piiristä kahdennentoista piirin nimisenä Fjälldalin huvilan pohjoispuolella ja rautatielinjan länsipuolella olevat kaupunkiin kuuluvat huvilat ja tilukset, minkä ohessa korttelit n:ot 156, 157 ja 158 sekä Ruoholahdenkadun työväenasunnat siirrettiin seitsemännestä kuudenteen piiriin.

Kansakoulujen perustaminen Viaporin. Viitaten asianomaisen kirkkoherran antamaan todistukseen, jonka mukaan Viaporin luterilaisessa seurakunnassa oli n. 90 kouluikäistä lasta, joista kolmannen osan äidinkieli oli suomi, joukko Viaporin linnoitusalueella asuvia henkilöitä oli kansakoulujohtokunnalta anonut, että mainitulle alueelle ensi tilassa perustettaisiin kansakouluja. Ottaen huomioon kansakoulujen ylläpitämisestä Viaporissa todennäköisesti aiheutuvat suhteellisen runsaat kustannukset johtokunta

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. helmik. 17 §. — ²⁾ Ks. s. 144. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. elok. 2 §. — ⁴⁾ S:n s:n 19 §.

katsoi asiakseen alistaa anomuksen kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi ja esitti puolestaan valtuustolle, että sinne perustettaisiin kaksi alakansakoulua, joista toisen opetuskieli olisi suomi, toisen ruotsi. Valtuusto palautti ¹⁾ ensin asian johtokuntaan, jonka tuli antaa yksityiskohtainen ehdotus koulujen järjestelystä ja sijoittamisesta sekä niiden aiheuttamista kustannuksista. Johtokunnan annettua tällaisen ehdotuksen valtuusto päätti ²⁾ Viaporiin perustettavaksi kaksi alakansakoulua ja lähetti samalla asian talousarviovaliokuntaan, jotta se merkitsisi tarpeelliset määrärahat kouluja varten kaupungin vuoden 1882 talousarvioon. Talousarviovaliokunnan ehdotuksesta ³⁾ kyseisten koulujen määrärahat talousarvion järjestelyssä yhdistettiin ⁴⁾ kaupungin muiden kansakoulujen määrärahoihin.

Kaasuvalaistuksen aikataulun muutos. Kaasuntarkastajan, johtaja A. F. Soldanin kaupunginvaltuustolle kaasuvalaistuksesta kaupungissa valaistusvuonna 1880—81 lähettämän kertomuksen johdosta valtuusto päätti ⁵⁾ kehoittaa rahatoimikamaria laatimaan ja antamaan valtuustolle ehdotuksen kaasuvalaistuksen aikatauluun tarpeellisina pidetyistä muutoksista. Ehdotusta ei kuitenkaan annettu kertomusvuoden kuluessa.

Rakennusjärjestyksen muuttaminen. Suomen eläinsuojeluyhdistyksen tekemän esityksen, että rakennusjärjestykseen otettaisiin määräys, jonka mukaan kaupungissa olevat tallit ja navetat oli järjestettävä tilavammiksi ja valoisammiksi, kaupunginvaltuusto pani pöydälle ⁶⁾ esiteltäväksi kaupungin uuden rakennusjärjestyksen ⁷⁾ vahvistamista koskevan asian yhteydessä. Kumpapaakaan asiaa ei kuitenkaan otettu käsiteltäväksi vuoden varrella.

Kaupunginvaltuuston sihteerin ja notaarin vaali. Sihteeriksi senaatinkanslisti H. Kr. Sohlbergin jälkeen, jolle oli myönnetty ⁸⁾ ero, kaupunginvaltuusto valitsi varatuomari C. A. K. Gripenbergin ⁹⁾ ja notaariksi paikkakunnalta muuttaneen ¹⁰⁾ filosofianmaisteri K. F. Heikelin jälkeen filosofianmaisteri K. E. L. von Pfalerin ¹¹⁾.

Rahatoimikamarin sihteerin vaali. Rahatoimikamarin sihteerin vaalissa kaupunginvaltuusto valitsi ¹²⁾ tähän toimeen lakitieteenkandidaatti, varatuomari L. Homénin.

Vaakamestarin apulaisen ottaminen tuulaakikamarin. Tuulaakikamarin ulkomailla saapuvien tavarain toimiston v.t. vaakamestarin Z. Cajanderin esityksestä, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto päätti ¹³⁾ ottaa mainittuun toimistoon kesäkuun 1 p:stä marraskuun loppuun vaakamestarin apulaisen, jonka kuukausipalkka oli 200 markkaa.

Kansankirjaston kirjastonhoitajanviran julistaminen haettavaksi. Kansankirjaston ja lukusalin toimikunta esitti kaupunginvaltuustolle, että kaupunginkirjaston kirjastonhoitajanvirka julistettaisiin haettavaksi neljän vuoden ajaksi lukien tammikuun 1 p:stä 1882 ja kirjastonhoitajan vuosipalkaksi vahvistettaisiin 2,000 markkaa ynnä vapaa yhden tai kahden huoneen asunto lämpöineen kirjastotalossa. Sen ohessa toimikunta esitti valtuustolle kirjastonhoitajan johtosääntöehdotuksen. Kansankirjaston ja lukusalin ohjesäännön laatiminen oli sen sijaan toimikunnan mielestä lykättävä, kunnes uudessa kirjastotalossa oli saatu jonkin ajan kokemus. Asiaa esitel-

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. syysk. 10 §. — ²⁾ S:n 29 p. marrask. 1 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 27 p. jouluk. 4 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. elok. 25 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. helmik. 20 §. — ⁷⁾ Ks. s. 145. — ⁸⁾ Ks. seur. siv. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. tammik. 12 §. — ¹⁰⁾ S:n 11 p. tammik. 3 §. — ¹¹⁾ S:n 25 p. tammik. 11 §. — ¹²⁾ S:n 29 p. maalisk. 6 §. — ¹³⁾ S:n 30 p. toukok. 8 §.

täessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ siirtää viran haettavaksi julistamisen sekä kirjastonhoitajan palkan ja johtosäännön vahvistamisen tuonnemaksi ja kehoittaa toimikuntaa toistaiseksi ottamaan sijaisen virkaa hoitamaan.

Avustavan kaupungininsinöörin vaali. Avustavaksi kaupungininsinööriksi kaupunginvaltuusto valitsi²⁾ siviili-insinööri E. C. E. von Knorringin.

Virkaeroanomus. Kaupunginvaltuuston sihteerille, senaatinkanslisti J. Kr. Sohlbergille myönnettiin³⁾ anomuksestaan ero sihteerintoimesta ja virkavapautta tammikuun ajaksi, ja varatuomari C. A. K. Gripenberg määrättiin hoitamaan mainittua tointa, kunnes se vakinaisesti täytettiin.

Virkavapaus. Kaupunginvaltuuston sihteerille, varatuomari C. A. K. Gripenbergille myönnettiin⁴⁾ anomuksestaan yhden kuukauden virkavapaus, sijaisenaan varatuomari E. V. von Rehausen.

Oikaisujutussa annettu lausunto. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1880 antanut⁵⁾ valiokunnalle tehtäväksi laatia ehdotuksen yleiselle revisionioikeudelle annettavaksi lausunnoksi rahatoimikamarin tileistä, jotka koskivat siviiliviraston leski- ja orpokassalle vuosilta 1877 ja 1878 tulevia varoja. Valiokunnan mietinnön vuonna 1881 saavuttua valtuusto päätti⁶⁾ antaa asiasta valiokunnan ehdotuksen mukaisen lausunnon. Samalla valtuusto päätti valiokunnan ehdotuksesta muistuttaa rahatoimikamarille erinäisten vakanssisäästöä koskevien määräysten noudattamisesta.

Tyytymättömyyttä köyhäinavustuksia koskeviin vaivaihoitojohtokunnan päätöksiin. Muurarinoppilaan lesken E. G. M. Grönroosin sekä työmiehen leskien L. S. Sundin, A. H. Wathénin ja A. K. Josefssonin ilmaistua tyytymättömyytensä vaivaihoitojohtokunnan päätöksiin, joilla heidän avustusanomuksensa oli evätty, johtokunta alisti nämä päätökset kaupunginvaltuuston ratkaistaviksi, ja valtuusto päätti⁷⁾ kaikissa tapauksissa jättää johtokunnan päätökset voimaan.

Sitä vastoin kaupunginvaltuusto lähetti⁸⁾ valiokuntaan vaivaihoitojohtokunnan samoin valtuuston ratkaistavaksi alistaman asian, joka koski sepänvaimo H. M. S. Johanssonin anomusta saada avustusta siltä ajalta, jolloin hänen miehensä, sepäntyöntekijä G. W. Johansson suoritti asevelvollisuuttaan. Jäseniksi tähän valiokuntaan, jonka lisäksi tuli antaa lausunto siitä, miten vatedes oli meneteltävä käsiteltäessä samanluontoisia asioita, valittiin⁹⁾ vtt Borenius ja Qvist sekä kunnallisneuvos O. Höijer.

Valiokunta ei antanut mietintöä kertomusvuoden kuluessa.

Vesijohdon hoitoa ja valvontaa koskeva ilmianto. Putkenlaskija W. Raschke oli tehnyt maistraatille ilmiannon erinäisistä laiminlyönneistä, joihin hän väitti insinöörien R. Huberin ja J. Forsmanin tehneen itsensä syyllisiksi kaupungin vesijohdon hoidossa ja valvonnassa. Tämän johdosta maistraatti panetti toimeen asiaa koskevan tutkimuksen ja lähetti siinä syntyneet asiakirjat kaupunginvaltuustolle mahdollisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten. Valtuuston lähetettyä¹⁰⁾ asian rahatoimikamariin ja kamarin asetettua sitä tarkemmin tutkimaan valiokunnan, joka selitti ilmiannon täysin aiheettomaksi, valtuusto kamarin ehdotuksesta päätti¹¹⁾, ettei asia aiheuttaisi muuta toimenpidettä sen taholta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. elok. 9 §. — ²⁾ S:n 26 p. huhtik. 2 §. — ³⁾ S:n 11 p. tammik. 3 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. elok. 29 §. — ⁵⁾ Ks. s. 111. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 6 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. maalisk. 7 §, 29 p. maalisk. 1 § ja 15 marrask. 14 §. — ⁸⁾ S:n 22 p. marrask. 3 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. marrask. 12 §. — ¹⁰⁾ S:n 30 p. toukok. 10 §. — ¹¹⁾ S:n 20 p. jouluk. 8 §.

Lausunto muiden väkijuomain paitsi paloviinan vähittäismyyntioikeudesta. Erään tarkoitusta varten asetetun valiokunnan annettua lausuntonsa kertomusvuoden kuluessa saapuneista, muiden väkijuomain paitsi paloviinan vähittäismyyntioikeutta koskevista anomuksista, kaupunginvaltuusto päätti valiokunnan ehdotuksen mukaisesti puolestaan myöntyä kauppiaitten A. Pihlgrenin ¹⁾ ja A. J. Johanssonin ²⁾, Helsingin anniskeluosakeyhtiön hallituksen ³⁾, kauppiaitten A. E. ja K. A. Olinin yhteisesti ⁴⁾ sekä kauppias K. A. Leanderin ⁵⁾ tekemiin anomuksiin. Muut samanlaiset anomukset, luvultaan viisi, valtuusto päätti ⁶⁾ puolestaan evätä. Saman valiokunnan antaman lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto niinikään päätti ³⁾ ehdottaa erään paloviinan vähittäismyyntioikeutta koskevan anomuksen evättäväksi.

Edellä mainittu valiokunta muodostettiin kertomusvuonna uudestaan ja sen jäseniksi valittiin ⁷⁾ silloin vtt Tallgrén, Stenius, Malmgren, Sandberg ja Svensson.

Anniskeluoikeutta koskevat lausunnot. Ravintoloitsijatar A. S. Hemmingin ⁸⁾, ravintolanjohtaja D. Gavriloffin ⁹⁾, ravintoloitsijain A. W. Träskmanin ¹⁰⁾, E. W. Sällsténin ¹¹⁾ ja J. Lindgrenin ³⁾, Helsingin anniskeluosakeyhtiön ³⁾, sokerileipurin lesken M. E. Träskelinin ¹²⁾, ravintoloitsijatar J. Majeffskin ¹²⁾, elinkeinonharjoittaja F. E. Rönnbergin ¹²⁾, ravintoloitsijain A. Holmgrenin ¹²⁾ ja F. Forsströmin ¹²⁾, ravintoloitsijattarien S. M. Strandbergin ¹²⁾, Ch. Brofeldtin ¹²⁾, A. Hammarlundin ¹³⁾ ja M. G. Bollströmin ¹³⁾, sokerileipuri E. J. Löfströmin ¹⁴⁾, ravintoloitsijain G. Blomqvistin ¹⁴⁾, G. A. Heinströmin ¹⁴⁾ ja A. W. Grönlundin ¹⁴⁾, sokerileipuri H. L. Sundholmin ¹⁴⁾, ravintoloitsijain J. Baltscheffskin ¹⁴⁾ ja J. Hollmingin ¹⁴⁾ sekä kievarinjohtajatar O. Aspegrenin ¹⁵⁾ anomuksia, jotka koskivat oikeutta paloviinan ja muiden väkijuomain anniskelemiseen ja joista maistraatti oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto päätti maistraatille antamissaan lausunnoissa puoltaa.

Samansisältöiset lausunnot kaupunginvaltuusto päätti antaa anomuksista, jotka koskivat oikeutta anniskeluun venäläisessä teatterissa ³⁾ ja Konversationsklubben-nimisessä kerhossa ¹²⁾.

Samanlaiset lausunnot kaupunginvaltuusto tiedusteltuaan niistä poliisikamarin mielipidettä ¹⁶⁾ päätti antaa ravintoloitsijain S. Nikolajeffin ³⁾ ja K. A. Sundqvistin ¹⁷⁾ samaa oikeutta koskevista anomuksista.

Ravintoloitsija J. Sundgrenin ³⁾ anniskeluoikeutta koskevaa anomusta puollettiin kahden vuoden ajaksi lukien lokakuun 1 p:stä, ravintoloitsija N. Nikolajeffin ¹⁷⁾ samansisältöistä anomusta yhdeksi vuodeksi lukien kesäkuun 1 p:stä ja ravintoloitsijattarien V. Verikoffin ¹⁸⁾, K. H. Langen ¹⁸⁾ ja A. W. Ingbergin ¹⁴⁾ sekä ravintoloitsija V. Nyströmin ¹⁴⁾ samanlaisia anomuksia vain vuodeksi 1882; viidestä viimeksi mainitusta anomuksesta oli hankittu poliisikamarin lausunnot ¹⁹⁾.

¹⁾ Valt. kirjekopio 8 p. helmik. n:o 22. — ²⁾ Valt. pöytäk. 10 p. toukok. 1 §. — ³⁾ S:n 11 p. lokak. 15 §. — ⁴⁾ Valt. kirjekopio 15 p. marrask. n:o 176. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 20 p. jouluk. 3 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. maalisk. 9 §, 10 p. toukok. 1 §, 21 p. kesäk. 13 § ja 16 p. elok. 18 § — ⁷⁾ S:n 15 p. maalisk. 1 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. helmik. 8 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. toukok. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 30 p. toukok. 19 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. elok. 18 §. — ¹²⁾ S:n 15 p. marrask. 22 §. — ¹³⁾ S:n 29 p. marrask. 2 §. — ¹⁴⁾ S:n 20 p. jouluk. 3 §. — ¹⁵⁾ S:n 27 p. jouluk. 3 §. — ¹⁶⁾ S:n 4 p. maalisk. 2 § ja 11 p. lokak. 15 §. — ¹⁷⁾ S:n 15 p. maalisk. 5 §. — ¹⁸⁾ S:n 22 p. marrask. 2 §. — ¹⁹⁾ S:n 15 p. maalisk. 5 §, 11 lokak. 15 p. § ja 15 marrask. 22 §.

Sitä vastoin kaupunginvaltuusto antamissaan lausunnoissa heti ehdotti evättäväksi ravintoloitsija J. A. Ahlgrenin ¹⁾, ravintoloitsijatar A. G. Wallgrenin ²⁾, ravintoloitsija K. G. Stenholmin ³⁾, ravintoloitsijatar M. Ekbergin ⁴⁾, kauppakirjanpitäjän lesken M. U. Nygrenin ⁴⁾ ja ruokalanpitäjätär O. K. Lindströmin ⁵⁾ anniskeluoikeutta koskevat anomukset, kauppakirjanpitäjän lesken Nygrenin ⁶⁾ samaa tarkoittavan uudistetun anomuksen sekä hankittuaan poliisikamarin lausunnon ⁷⁾ myöskin ravintoloitsijatar A. Karlssonin ⁸⁾ samanlaisen anomuksen. Ravintoloitsijatar Wallgrenin ³⁾ anomusta valtuusto kuitenkin hänen myöhemmin uudistettuaan sen puolsi vuodeksi eteenpäin.

Lausunnot elinkeino-oikeudesta. Läänin kuvernöörin vaatimissa lausunnoissa kaupunginvaltuusto päätti puoltaa niitä anomuksia, jotka koskivat oikeutta elinkeinon harjoittamiseen kaupungissa ja jotka seuraavat henkilöt olivat tehneet, nim. tukkukauppias K. G. Siemsen ⁹⁾, loman saanut sotilas G. Gesswein ja hänen vaimonsa C. E. Gesswein ¹⁰⁾ yhteisesti, siviili-insinööri C. F. Pauli ¹¹⁾, muotiompelijatar A. S. Lönngren ¹²⁾, kauppakonttoristi J. Dahlberg ¹³⁾, talollinen W. Petroff ¹⁴⁾, kaupanjohtaja P. P. Schähin ¹⁵⁾, harjantekijänkisälli C. E. Lindgren ¹⁶⁾, vaatturin vaimo A. Olander ¹⁷⁾, talonomistaja W. Petroff ¹⁸⁾, talonomistajan poika W. Petroff ¹⁹⁾, talolliset A. Piräjeff ²⁰⁾ ja A. Labutin ²¹⁾, kaupanjohtajat W. Wickel ²²⁾ ja D. Fedosejeff ²³⁾, peruukintekijä G. C. Amann ²⁴⁾, hansikkaantekijä C. H. Horst ²⁵⁾, ent. välskäri I. Konstantinoff ²⁶⁾ ja puutarhuri K. W. Bannert ²⁷⁾.

Sotilaan vaimon I. Weintraubin ²⁸⁾, ent. aliupseerin F. J. Rodziewiczin ²⁹⁾, ja H. Glinjanikin ³⁰⁾ sekä eron saaneiden sotilaitten H. Benskiijn ³¹⁾ ja M. Linderin ³²⁾ samansisältöisistä anomuksista kaupunginvaltuusto päätti lausunnoissaan ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista niitä vastaan, ellei mooseksenuskolaisia koskeva lainsäädäntö estänyt niiden hyväksymistä. Myöhemmin ilmoitettiin ³³⁾ läänin kuvernöörin myöntyneen sotilaan vaimon Weintraubin anomukseen.

Mooseksenuskolaisen loman saaneen sotilaan J. D. Moiselin ³⁴⁾ samaa tarkoittavan anomuksen kaupunginvaltuusto sitä vastoin ehdotti evättäväksi. Kuvernöörin kuitenkin myönnettyä tähän anomukseen valtuusto päätti ³⁵⁾ lain määräämällä tavalla valittaa kuvernöörin päätöksestä ja antaa sihteerilleen tehtäväksi laatia valituskirjelmän ja jättää sen senaattiin.

Mooseksenuskolaisten ent. sotilaitten S. Schaibelin, J. Runkin ja A. Wischegorodskyn elinkeino-oikeutta koskevista anomuksista kaupunginvaltuusto päätti ³⁶⁾ pyytää poliisikamarilta lausunnot, jotka kuitenkin eivät saapuneet kertomusvuoden kuluessa.

Mooseksenuskolaisten ent. sotilaitten N. Bonsdroffin, S. Skurnikin, H. Dubinskyn ja L. Bursteinin sekä samaan uskontokuntaan kuuluvan ent.

1) Valt. pöytäk. 8 p. helmik. 9 §. — 2) S:n 22 p. maalisk. 4 §. — 3) S:n 10 p. toukok. 2 §. — 4) S:n 21 p. kesäk. 13 §. — 5) S:n 11 p. lokak. 15 §. — 6) S:n 29 p. marrask. 2 §. — 7) S:n 25 p. tammik. 10 §. — 8) S:n 8 p. helmik. 10 §. — 9) S:n 25 p. tammik. 2 §. — 10) S:n 22 p. helmik. 1 §. — 11) S:n 4 p. maalisk. 4 §. — 12) S:n 15 p. maalisk. 4 §. — 13) S:n 10 p. toukok. 3 §. — 14) S:n s:n 8 §. — 15) S:n 30 p. toukok. 5 §. — 16) S:n 16 p. elok. 3 §. — 17) S:n s:n 4 §. — 18) S:n s:n 12 §. — 19) S:n s:n 13 §. — 20) S:n s:n 20 §. — 21) S:n s:n 21 §. — 22) S:n s:n 22 §. — 23) S:n 20 p. syysk. 4 §. — 24) S:n s:n 11 §. — 25) S:n s:n 12 §. — 26) S:n 11 p. lokak. 10 §. — 27) S:n s:n 11 §. — 28) S:n 16 p. elok. 14 §. — 29) S:n 15 p. marrask. 11 §. — 30) S:n 29 p. marrask. 6 §. — 31) S:n s:n 7 §. — 32) S:n s:n 8 §. — 33) S:n 11 p. lokak. 7 §. — 34) S:n 21 p. kesäk. 5 §. — 35) S:n 20 p. syysk. 3 §. — 36) S:n 29 p. marrask. 9 §.

tykkimiehen H. Orschalikin elinkeino-oikeutta koskevat anomukset valtuusto lähetti¹⁾ valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Eneberg, Borenius ja Tallgrén ja jonka tuli samalla kun se antoi lausuntonsa näistä anomuksista ehdottaa, mitä periaatetta oli sovellettava tällaisia anomuksia käsiteltäessä, ja harkita, oliko syytä ryhtyä rajoittamaan mooseksenuskolaisten maahanmuuttoa. Valiokunta ei vuoden varrella antanut lausuntoaan.

Lausunto puhelinlaitoksen perustamisluvasta. Senaatti vaati kaupunginvaltuuston lausuntoa puhelinmekanikko, kolleegiasessori D. J. Wadénin tekemästä anomuksesta, että hänelle myönnettäisiin lupa puhelinlaitoksen perustamiseen kaupunkiin. Rahatoimikamarin ehdotuksesta valtuusto päätti²⁾ ehdottaa, että hakija, kuitenkin sulkematta muilta samaa mahdollisuutta, oikeutettaisiin järjestämään kaupunkiin puhelinverkko keskusasemineen ehdoin, että hän oli velvollinen sekä esittämään kaupunginviranomaisten tarkastettavaksi yrityksen täydellisen toteuttamissuunnitelman että myös tämän suunnitelman tultua asianmukaisesti hyväksytyksi saamaan puhelinjohdon kahden vuoden kuluessa valmiiksi ja luovutetuksi yleisön käytettäväksi sen uhalla, että hänen muuten katsottaisiin menettäneen saamansa oikeudet ja edut.

Toimilupa raitioteiden rakentamiseen. Insinööri D. Fraser anoi kaupunginvaltuustolta, että hänelle kolmenkymmenen vuoden ajaksi myönnettäisiin yksinoikeus raitioteiden rakentamiseen Helsinkiin ja niiden liikennöimiseen ehdoin, että toimilupa peruutettiin, ellei hänen vuoden kuluessa sen saamisesta ollut onnistunut muodostaa yhtiötä tarkoitusta varten. Kaupunginvaltuusto lähetti³⁾ asian rahatoimikamariin, jonka lausunto kuitenkin ei saapunut kertomusvuoden aikana.

Lausunto väkiviinatehtaan erioikeuden siirrosta. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa kauppiaitten I. ja N. Wavulinin anomuksesta, että ensiksi mainitun erioikeus väkiviinatehtaan käyttöön kaupungissa siirrettäisiin hakijain muodostamalle, I. Wavulin & C:o nimiselle yhtiölle, valtuusto päätti⁴⁾ lausunnossaan ehdottaa anomuksen hyväksyttäväksi.

Lausunto Suomen kansalaisoikeutta koskevasta anomuksesta. Kulta-sepänkisällä A. K. Roosin anomuksesta, että hänen ja hänen silloisen vaimonsa M. D. Pavlovan ennen avioliittoa yhdessäsiitetyille kahdelle alaikäiselle lapselle myönnettäisiin Suomen kansalaisoikeudet, mistä anomuksesta läänin kuvernööri oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto päätti⁵⁾ lausua, ettei sillä ollut tiedossaan mitään, minkä johdosta anomus olisi evättävä.

Lausuntoja kiinteistön omistamisoikeudesta. Venäjän alamaisen kulta-seppä W. Reimerin anomuksen, että hänet oikeutettaisiin omistamaan kiinteistö kaupungissa, mitä anomusta kaupunginvaltuusto vuonna 1880 antamassaan lausunnossa⁶⁾ oli puoltanut, senaatti maistraatin lähettämän tiedonannon⁷⁾ mukaan oli vuonna 1881 hyväksynyt.

Ruotsin alamaisen neiti A. Sandbergin samaa tarkoittavasta anomuksesta, josta senaatti oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto päätti⁸⁾ hankkia poliisikamarin lausunnon. Se ei kuitenkaan saapunut valtuustolle kertomusvuoden kuluessa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 6 p. jouluk. 4 §. — ²⁾ S:n 30 p. toukok. 1 §. — ³⁾ S:n 21 p. kesäk. 6 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. helmik. 7 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. huhtik. 10 §. — ⁶⁾ Ks. s. 150. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 4 p. maalisk. 3 §. — ⁸⁾ S:n 6 p. jouluk. 2 §.

Lausunto biljardinpito-oikeudesta. Sokerileipurin lesken M. E. Träskelinin anomuksesta saada pitää kaksi biljardia yleisön käytettävänä, josta anomuksesta senaatti oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto päätti ¹⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut tiedossaan mitään, mikä olisi estänyt hyväksymästä anomusta.

Sanomalehtikioskien ja ilmoituspylväiden asettamislupa. Pariisilaisen kauppalikkeen Burke & C:ön anomuksen saada pystyttää kaupunkiin kaduille ja avoimille paikoille ilmoituspylväitä ja rakentaa kioskeja sanomalehtien myyntiä varten kaupunginvaltuusto lähetti ²⁾ rahatoimikamariiniin; tämän lausunto asiasta ei saapunut valtuustolle vuoden varrella.

Lupa asettua asumaan kaupunkiin. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1880 pyytänyt poliisikamarilta lausuntoa ³⁾ ent. muurarin, kuritushuonevanki G. A. Grönvallin anomuksesta, että hänen, jos hänet tekemänsä anomuksen mukaisesti vapautettiin hänelle tuomitusta kuritushuonerangaistuksesta, sallittaisiin asettua asumaan kaupunkiin. Poliisikamarin lausunnon vuonna 1881 saavuttua valtuusto päätti ⁴⁾, jos hakija vapautettiin vankeusrangaistuksestaan, olla vastustamatta hänen palaamistaan Helsingin kuntaan.

Ilmoitus uusien kaupunginvaltuutettujen vaalista vuosiksi 1881—83. Maistraatti ilmoitti ⁵⁾, että raastuvankokokouksessa valittaessa kuusitoista kaupunginvaltuutettua vuoden 1880 päättyessä eroavien sijaan oli valtuutetuiksi vuosiksi 1881—83 valittu seuraavat henkilöt, nimittäin: leipurimestari G. U. Sandberg, kauppaneuvos C. W. I. Sundman, valtioneuvos E. Hjelt, tehtailija R. Th. Heimberger, kalastusten tarkastelija, ylim. professori A. J. Malmgren, insinööri-mekanikko K. M. Moring, esittelijäsihtööri Th. Bergelund, kauppias K. H. Renlund, senaatin apukamreeri, hovineuvos A. W. Brummer, lakitieteenkandidaatti K. Th. Wegelius, arkkitehti C. Th. Höijer, insinöörikapteeni C. G. Sanmark, suutarimestari G. Tallgrén, tehtailija F. W. Grönqvist, rehtori A. Kihlman ja ent. valtionkonttorin tirehtööri, kanslianeuvos C. G. Borg.

Vapautus kaupunginvaltuutetun tehtävästä ja kaupunginvaltuutettujen täydennysvaali. Kaupunginvaltuusto vapautti ⁶⁾ vtn Bergelundin anomuksestaan valtuutetun tehtävästä. Hänen sijaansa valittiin raastuvankokokouksessa valtuutetuksi kauppias C. Hj. F. Schildt, mistä maistraatti lähetti ⁷⁾ ilmoituksen kaupunginvaltuustolle.

Myöhemmin maistraatti ilmoitti ⁸⁾, että raastuvankokokouksessa toimitetussa kaupunginvaltuuston täydennysvaalissa oli paikkakunnalta muutaneen vtn Collanin ja edesmenneen vtn Hjeltin sijaan valittu esittelijäsihtööri, laamanni G. J. Masalin ja tehtailija A. Wecksell.

Eroavat kaupunginvaltuutetut. Kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ maistraatille ilmoittaa, että seuraavat kaupunginvaltuutetut olivat ervovuorossa kertomusvuoden päättyessä, nim.: vtt Charpentier, von Christerson, Donner, Eneberg, Laurell, Nordström, Nybom, Pontán, Rudolph, Sælan, Saltzman, Schauman, Stenius, Svensson, Wasastjerna ja Årt.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaali. Puheenjohtajaksi vuodeksi 1881 kaupunginvaltuusto valitsi ⁵⁾ vtn Lindelöfin ja varapuheenjohtajaksi vtn Bergelundin. Viimeksi mainitun saatua vapau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. toukok. 4 §. — ²⁾ S:n 20 p. jouluk. 7 §. — ³⁾ Ks. s. 150. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 29 p. maalisk. 2 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. tammik. 1 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. maalisk. 7 §. — ⁷⁾ Lis. valt. pöytäk. 5 p. huhtik. 1 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 20 p. jouluk. 1 §. — ⁹⁾ S:n 25 p. lokak. 12 §.

tuksen ¹⁾ kaupunginvaltuutetun tehtävästä valittiin ²⁾ varapuheenjohtajaksi hänen sijaansa vt Malmgren.

Valmisteluvaliokunnan vaali. Valmisteluvaliokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi vuoden alkupuoliskoksi ³⁾ vtt Wegeliuksen, Grönqvistin, Dittmarin ja Hjeltin sekä heidän varamiehikseen vtt Aspin ja Borgin, vuoden jälkipuoliskoksi ⁴⁾ taas vtt Hjeltin, Wegeliuksen, Grönqvistin ja Wasastjernan ja heidän varamiehikseen vtt Aspin ja Dittmarin.

Erinäisten lautakuntain ja hallitusten puheenjohtajain, varapuheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten valitseminen lähinnä seuraavaksi toimikaudeksi. Alla mainittujen lautakuntain ja hallitusten puheenjohtajiksi, varapuheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi vuoden 1881 päättyessä eroavien sijaan valittiin ⁵⁾ seuraavat henkilöt, nimittäin:

rahoitoimikamariin: jäseniksi vuosiksi 1882—84 vt Ärt ja Suomen pankin kamreeri E. E. Schybergson, puheenjohtajaksi vuodeksi 1882 oikeusraati-mies E. Öhman, varapuheenjohtajaksi samaksi vuodeksi ratatirehtöörin apulainen H. E. Gummerus sekä varajäseniksi samaksi vuodeksi vt Grönqvist, varatuomari C. A. Gripenberg ja ratatirehtöörin apulainen N. Th. Frosterus;

palotoimikuntaan: jäseniksi vuosiksi 1882—84 kauppias E. J. Willstedt ja yliopettaja F. V. Heikel;

vaivashoitohallitukseen: jäseniksi vuosiksi 1882—84 rautatiehallituksen sihteeri C. B. Federley ja kunnallisneuvos O. Höijer, jotka valtuuston kokouksessa oli määrätty ⁶⁾ arvalla eroamaan hallituksesta, ja puheenjohtajaksi vuodeksi 1882 tie- ja vesikulkulaitosten ylihallituksen sihteeri B. Sirén sekä varajäseniksi samaksi vuodeksi vahtimestari J. F. Holmberg ja kauppias O. W. Laurent;

majoituslautakuntaan: jäseneksi vuosiksi 1882—84 eversti F. Mansner, puheenjohtajaksi vuodeksi 1882 eversti K. A. Tamelander sekä varajäseniksi samaksi vuodeksi vtt Lindfors ja Stenius;

terveyslautakuntaan: jäseniksi vuosiksi 1882—83 vt Pontán, professori J. W. Runeberg, arkkitehti A. Th. Decker, insinööri E. L. Bergroth ja lääketieteenohdori A. F. Holmberg sekä varajäseniksi samaksi ajaksi vtt Höijer ja Nordström, teurastajamestari C. Lindroth, tehtailija J. H. Brummer ja protokollasihteeri G. E. Fellman; samoin kuin

kansankirjaston ja lukusalin toimikuntaan: jäseneksi vuosiksi 1882—84 kirjastonamanuenssi, filosofianmaisteri A. E. Hultin sekä varajäseneksi samaksi ajaksi lääketieteenkandidaatti K. R. Sievers.

Holhouslautakunnan vaali. Holhouslautakunnan jäseniksi vuosiksi 1882—84 kaupunginvaltuusto valitsi ⁷⁾ filosofianmaisteri K. H. Lindholmin, senaatinkansaliksi J. A. Nordmanin ja revisionikomisarius P. A. Rönnbäckin.

Vaivashoitohallituksen vaali. Uuden vaivashoito-ohjesäännön ⁸⁾ mukaisesti toimitetussa vaivashoitohallituksen vaalissa kaupunginvaltuusto valitsi ⁹⁾ hallituksen jäseniksi teurastajamestari J. E. Hacklinin, leipurimestari Th. W. Holmin, kauppias N. Kochtomoffin, kunnallisneuvos O. Höijerin, komministeri F. L. Bengelsdorffin, rautatienhallituksen sihteerin C. B. Federleyn ja tie- ja vesikulkulaitosten ylihallituksen sihteerin B. Sirénin, puheenjohtajaksi näistä sihteeri Sirénin sekä hallituksen varajäseniksi vahtimestari J. F. Holmbergin ja kauppias O. W. Laurentin.

¹⁾ Ks. edell. siv. — ²⁾ Valt. pöytäk. 15 p. maalisk. 12 §. — ³⁾ S:n 11 p. tammik. 2 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. kesäk. 15 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. jouluk. 14 §. — ⁶⁾ S:n s:n 2 §. — ⁷⁾ S:n s:n 15 §. — ⁸⁾ Ks. s. 141 ja seur. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. kesäk. 14 §.

Lausunto vaivahoitohallituksen puheenjohtajan vaalin aiheuttamasta valituksesta. Läänin kuvernöörin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa vaivahoitohallituksen puheenjohtajan vaalin ¹⁾ johdosta hänelle tehdystä valituksesta valtuusto päätti ²⁾ hyväksyä valmisteluvaliokunnan laatiman asiasta annettavan lausunnon ehdotuksen.

Myöhemmin ilmoitettiin ³⁾ kuvernöörin hylänneen valituksen.

Kahden jäsenen valitseminen kansakoulujohtokuntaan. Kansakoulujohtokunnan jäseniksi lukuvuosiksi 1881—84 kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ vtt Rudophin ja Tallgrénin.

Valitsijamiesten valitseminen kansakoulujen kouluneuvostojen vaalia varten. Valitsijamiehiksi kansakoulujen kouluneuvostojen vaalia varten lukuvuodeksi 1881—82 kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ vtt Schaumanin, Tallgrénin, Aspin ja Malmgrenin sekä kansakoulutarkastajan, filosofianmaisteri V. W. Öhbergin.

Kolmen jäsenen valitseminen pyhäkoulun johtokuntaan. Pyhäkoulun johtokunnan jäseniksi lukuvuosiksi 1881—84 kaupunginvaltuusto valitsi ⁵⁾ vtt Mellinin ja Grönqvistin sekä kirjansitoja J. Th. Lagerbohmia.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiesten valitseminen. Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁶⁾ vtt Höijerin ja Grönqvistin ja heidän varamiehekseen vtn Heimbergerin.

Katselmusmiesten valitseminen lähtökatselmuksiin. Kaupungin edustajien valitseminen erinäisillä kaupungin omistamilla vuokra-alueilla toimittaviin lähtökatselmuksiin pantiin pöydälle ⁷⁾ seuraavaan vuoteen.

Vapautus lautakuntain ja valiokuntain jäsenyydestä. Vt Charpentier vapautettiin ⁸⁾ anomuksestaan rahatoimikamarin puheenjohtajan ja jäsenen toimesta.

Samoin vapautettiin ⁹⁾ protokollasihteeri G. E. Fellman omasta anomuksestaan rahatoimikamarin jäsenyydestä.

Niinikään vapautettiin ¹⁰⁾ vtt Bergroth ja Höijer anomuksestaan palojärjestysvaliokunnan jäsenyydestä.

Edelleen vapautettiin ¹¹⁾ myöskin oikeusraatimies E. Öhman ja vt Eneberg omasta anomuksestaan palojärjestysvaliokunnan jäsenyydestä.

Lautakuntain ja valiokuntain täydentäminen. Rahatoimikamarin jäseneksi vuosiksi 1881—83 tästä tehtävästä vapautetun ¹²⁾ vtn Charpentier'n sijaan kaupunginvaltuusto valitsi ¹³⁾ oikeusraatimies E. Öhmanin, joka sen ohessa valittiin kamarin puheenjohtajaksi vuodeksi 1881.

Protokollasihteeri G. E. Fellmanin saatua vapautuksen ¹²⁾ rahatoimikamarin jäsenyydestä valittiin ⁹⁾ hänen sijaansa kamarin jäseneksi kauppias E. F. M. Hallberg.

Holhouslautakunnan jäseneksi vuoden 1881 loppuun edesmenneen verhoilijamestari J. F. Galetskin sijaan valittiin ¹⁴⁾ vt Borg.

Palojärjestysvaliokunnan jäseniksi tästä tehtävästä vapautettujen ¹²⁾ vttin Bergrothin ja Höijerin sijaan valittiin ¹⁰⁾ vtt von Christierson ja Eneberg ja myöhemmin myöskin oikeusraatimies E. Öhmanin ja vtn Enebergin saatua vapautuksen ¹²⁾ valiokunnan jäsenyydestä vtt Wegelius ja Borg ¹¹⁾.

¹⁾ Ks. edell. siv. — ²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. elok. 26 §. — ³⁾ S:n 11 p. lokak. 6 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. toukok. 14 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. lokak. 2 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. tammik. 4 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. marrask. 5 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. huhtik. 5 §. — ⁹⁾ S:n 30 p. toukok. 6 §. — ¹⁰⁾ S:n 12 p. huhtik. 11 §. — ¹¹⁾ S:n 30 p. toukok. 17 §. — ¹²⁾ Ks. ylemp. — ¹³⁾ Valt. pöytäk. 10 p. toukok. 9 ja 10 §§. — ¹⁴⁾ S:n 8 p. helmik. 2 §.

Oikeusraatimies J. F. Gaddin kuoltua valittiin ¹⁾ hänen sijaansa kunnallisasetukseen tehtävien muutosten tarpeellisuutta käsittelemään asetetun valiokunnan ²⁾ jäseneksi oikeusraatimies B. O. Stenius ja katujen kunnossapitokysymystä käsittelemään asetetun valiokunnan ³⁾ jäseneksi kaupungininsinööri F. O. Ehrström.

Tarkastajantodistajain määrääminen polttimoihin. Tarkastajantodistajaksi tehtailija J. H. Brummerin polttimoon vuodeksi 1882 kaupunginvaltuusto määräsi apteekkari C. A. Ekmanin ⁴⁾ ja tarkastajantodistajaksi kauppaneuvos P. Sinebryhoffin polttimoon samaksi vuodeksi vaatturimestari G. W. Blombergin ⁵⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. lokak. 132 §. — ²⁾ Ks. s. 132 ja seur. — ³⁾ Ks. s. 105. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 29 p. marrask. 4 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. jouluk. 2 §.

1882.

Kaupunginvaltuutettuina olivat vuoden 1882 alusta:

- Professori G. A. Asp.
Asiamies K. Z. Bergbom.
Insinööri E. L. Bergroth.
Esittelijäsihteeri A. G. af Björkstén.
Lääkintöneuvos J. I. Björkstén.
Prokuraattorin-toimituskunnan sihteeri H. G. Borenius.
Kanslianeuvos C. G. Borg.
Hovineuvos A. W. Brummer.
Tirehtööri, everstiluutnantti G. R. A. Charpentier.
Esittelijäsihteeri G. M. von Christerson.
Sotakamreeri F. W. Dittmar.
Lääkintöhallituksen sihteeri R. B. Elving.
Valtionkonttorin tirehtööri W. Eneberg.
Kauppias C. M. Eskolin.
Ratatirehtöörin apulainen N. Th. Frosterus.
Tehtailija F. W. Grönqvist.
Tehtailija, kauppias R. Th. Heimberger.
Lääketieteentohtori A. F. Holmberg.
Päätirehtööri H. Höckert.
Asiamies V. Höckert.
Arkkitehti C. Th. Höijer.
Rautatienhallituksen kamreeri E. V. Juselius.
Rehtori A. Kihlman.
Kauppias O. E. Kjällmanson.
Kollega G. E. Lagerblad.
Yli-inspehtori A. F. Laurell.
Ylitirehtööri, valtioneuvos L. L. Lindelöf.
Kenraalimajuri J. J. Lindfors.
Turkkuri A. Lundqvist.
Kalastusten tarkastelija, ylim. professori A. J. Malmgren.
Esittelijäsihteeri, laamanni G. J. Masalin.
Kultaseppämestari O. R. Mellin.
Insinöörimekaniikko K. M. Moring.
Pankintirehtööri F. K. J. Nybom.
Merikapteeni J. A. Pontán.
Kaupunginlääkäri, filosofian- ja lääketieteentohtori C. I. Qvist.
Kauppias K. H. Renlund.
Leipurimestari G. U. Sandberg.
Insinöörikapteeni C. G. Sanmark.
Kauppias C. Hj. F. Schildt.
Dosentti, vapaaherra M. W. af Schultén.
Leipurimestari G. M. Stenius.
Kauppaneuvos C. W. I. Sundman.
Kauppias M. W. Svensson.
Suutarimestari G. Tallgrén.
Tehtailija A. Wecksell.
Lakitieteenkandidaatti K. Th. Wegelius.
Pankinjohtaja C. J. Österholm.

Vtn Masalinin sijaan, joka vuoden varrella vapautettiin kaupunginvaltuutetun tehtävästä, tuli¹⁾ valtuuston jäseneksi ratatirehtööri E. E. Wasastjerna.

¹⁾ Ks. s. 264.

Päätirehtööri H. Höckertin vaalin kaupunginvaltuutetuksi läänin kuvernööri kumosi, mutta hänen sijaansa ei kertomusvuonna valittu uutta jäsentä.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi kertomusvuonna vt Lindelöf ja varapuheenjohtajana vt Malmgren.

Valmisteluvaliokunnan itseoikeutettu puheenjohtaja oli valtuuston puheenjohtaja. Valiokunnan valittuina jäseninä toimivat vuoden alku-puoliskon ajan vtt Borenius, Asp, Grönqvist ja Dittmar, varamiehinään vtt Masalin ja Charpentier, ja vuoden jälkipuoliskon ajan vtt Dittmar, Elving, Asp ja Brummer, varamiehinään vtt Borg ja Borenius.

Kaupunginvaltuuston sihteerin tointa hoiti varatuomari C. A. K. Gripenberg ja valtuuston notaarin tointa filosofianmaisteri K. E. L. von Pfaler.

Kaupunginvaltuusto kokoontui kertomusvuonna 19 kertaa, aina vakinaisessa kokoonpanossaan.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain ¹⁾ pykäläluku oli 320 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjelmäin luku 216.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. *Kaupunginasemakaavaa sekä kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.*

Malminkadun suuntaa koskeva kaupunginasemakaavan muutos. Niiden muistutusten johdosta, joita Malminkadun talon n:o 3 omistaja oli esittänyt kaupunginvaltuuston vuonna 1881 tekemää, mainitun kadun oikaisemista koskevaa päätöstä ²⁾ vastaan, läänin kuvernööri pyysi kaupunginvaltuustolta asian selitystä. Pääasiallisesti kaupungininsinöörin antaman lausunnon mukaisesti valtuusto päätti ³⁾ selityksessään huomauttaa ensiksikin, että suunniteltua kansakoulutaloa, jolle kadun oikaisemisella haluttiin varata sopiva paikka ei, niinkuin talon n:o 3 omistaja oli pelännyt, aiottu sijoittaa Malminkadun tonteille n:ot 1 ja 2, vaan niiden pohjoispuolelle, toiseksi, että kadun oikaiseminen tuntuvasti laajentaisi talon n:o 3 pohjoispuolella olevaa aukiota, minkä tähden valtuusto esitti, että muistutukset jätettäisiin huomioon ottamatta.

Koska senaatin siviilitoimituskunta oli jättänyt kyseistä kaupunginasemakaavan muutosta koskevan kaupunginvaltuuston anomuksen käsittelemättä sen johdosta että sitä ei ollut laadittu asianmukaiseen muotoon eikä siihen myöskään ollut kiinnitetty leimamerkkejä, valtuusto päätti ⁴⁾ uudistaa anomuksensa säädetyssä järjestyksessä. Saatuaan myöhemmin tiedon, että kaupunginasemakaavan muutokseen oli myönnetty lupa, valtuusto antoi ⁵⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin Malminkadun oikaisemiseksi.

¹⁾ Saapuneiden ja ratkaistujen asiain lukumäärää ei voida ilmoittaa, koska kaupunginvaltuuston vuoden 1882 diaari on epätäydellinen. — ²⁾ Ks. s.155. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. helmik. 2 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. toukok. 10 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. lokak. 10 §.

Uusien katujen paaluttaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 lähettänyt ¹⁾ rahatoimikamariin vtn Donnerin tekemän kirjallisen ehdotuksen, joka koski erinäisten uusien katujen paaluttamista. Tämän johdosta kamari ilmoitti, että rakennuskonttori valtuuston vuonna 1879 tekemän päätöksen ²⁾ nojalla jo laati suunnitelmaa, jonka mukaan kaupungin luoteispuolella olevan alueen kaupunginasemakaavaa osittain muutettaisiin ja se jaettaisiin tontteihin, sekä että kamari vuonna 1877 oli saanut valtuustolta tehtäväksi ³⁾ laatia It. viertotien varrella sijaitsevien kaupungin maiden yleisen rakennussuunnitelman ja uskonut tämänkin tehtävän suorittamisen rakennuskonttorille. Tämän johdosta valtuusto vuonna 1882 päätti ⁴⁾ antaa vtn Donnerin ehdotuksen raueta.

Keskiesplanaadin järjestely. Maistraatti ilmoitti ⁵⁾ senaatin vahvistaneen kaupunginvaltuuston vuonna 1881 hyväksymän keskiesplanaadin järjestelysuunnitelman ⁶⁾ noudatettavaksi.

Lausunto Elisabetintorilla olevan puistikon poistamisesta. Senaatin määrättyä 1:sen Uudenmaan tarkk'ampujapataljoonan komppaniain kasarmit ja talousrakennukset rakennettaviksi Elisabetintorin varrella sijaitsevalle junkkarikoulun ent. tontille ja sen yhteydessä pidettyä suotavana, että torilta varattaisiin paikka pataljoonan harjoituksia varten, senaatti vaati kaupunginvaltuuston lausuntoa sellaisesta kaupunginasemakaavan muutoksesta, että mainitulla torilla oleva puistikko poistettaisiin. Sen johdosta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari samalla kuin se voimakkaasti korosti puistikkojen ja istutusten yleistä merkitystä väestön viihtymyksen ja virkistyksen kannalta, huomautti, ettei jo olemassa olevain istutusten poistamiseen eikä niitä varten tarkoitettun paikan käyttämiseen toiseen tarkoitukseen olisi ryhdyttävä ilman ehdotonta pakkoa. Elisabetintorin puistikko oli sitä paitsi tässä osassa kaupunkia ainoa paikka, johon oli istutettu puita, ja siellä kävi kesäkuukausina hyvin paljon varsinkin lapsia. Ei myöskään ollut ehdottomasti välttämätöntä valita tätä toria Uudenmaan tarkk'ampujapataljoonan harjoituspaikaksi, koska Kampinmalmin harjoituspaikka toki ei ollut niin kaukana tulevista kasarmeista, että marssit sinne kävisivät liian rasittaviksi pataljoonalle. Kamari esitti sen tähden, että valtuusto ehdottaisi kyseisen ehdotuksen hylättäväksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ yhtyen rahatoimikamarin perusteluihin anoa senaatilta, että tehty ehdotus saisi raueta, ja lisäksi tähän mainita, että kaupunki siinä tapauksessa, että vyörata rakennettaisiin rautatiestä pitkin Pohj. rantakatua, tarvitsi osan Elisabetintoria, koska siellä oli tilaa ratavaihteen järjestämiseen ilman että istutuksia tarvitsi hävittää.

Kaupunginasemakaavan ulkopuolella sijaitsevien uusien vuokratonttien jaoituskaava. Kunnallisporimestari O. L. Palmgrenin tekemän ehdotuksen, että rakennuskonttorille annettaisiin tehtäväksi laatia sellaisten kaupungin liepeillä sijaitsevien korttelien jaoituskaava, jotka sopivat luovutettaviksi vähävaraisille henkilöille huokeita rakennusyrittäjiä varten, valtuusto lähetti ⁸⁾ rahatoimikamariin. Kaupungininsinööri ilmoitettua kamarille, että rakennuskonttori tulevana talvena saisi valmiiksi eräiden kaupungin luoteispuolella olevien alueiden jaoitusehdotuksen, kamari esitti valtuus-

¹⁾ Ks. s. 169. — ²⁾ Ks. s. 6. — ³⁾ Ks. 1875—78 kert.s. 213. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. helmik. 13 §. — ⁵⁾ S:n s:n 11 §. — ⁶⁾ Ks. s. 156 ja seur. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 19 §. — ⁸⁾ S:n s:n 21 §.

tolle, että kunnallispormestari Palmgrenin ehdotus jätettäisiin ratkaisematta, kunnes mainittu jaotuskaava ja kamarin lausunto siitä olivat saapuneet valtuustolle. Valtuusto myöntyi kamarin ¹⁾ esitykseen.

Aleksanterinkadun talon n:o 22 osto. Leskirouva H. U. Krookin perillisten tarjottua Aleksanterinkadun talon n:o 22 kaupungin lunastettavaksi 300,000 markan hinnasta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ rahatoimikamarin esityksestä valtuuttaa kamarin ryhtymään asianomaisten kanssa neuvotteluihin talon ostamisesta kaupungille edellyttäen, että kauppaehdot voitisiin saada kaupungille edullisiksi. Sitten kun myyjät käytyjen neuvottelujen jälkeen olivat ilmoittaneet talon halvimmaksikin hinnaksi 275,000 markkaa, mutta kamari puolestaan oli katsonut, ettei kaupunki voinut maksaa siitä enempää kuin 225,000 markkaa, kamari alisti valtuuston harkittavaksi, oliko kyseisen talon omistajille tarjottava siitä 225,000 markan hinta ja samalla ilmoitettava, että ostokysymys sai raueta, ellei tätä tarjousta hyväksytty.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ siinä tapauksessa, että myyjät suostuivat luovuttamaan talon 250,000 markasta, alistaa asian lisättyjen kaupunginvaltuutettujen ratkaistavaksi, mutta muussa tapauksessa antaa kysymyksen raueta.

Myöhemmin rahatoimikamari ilmoitti, että myyjät olivat alentaneet myyntihinnan edellä mainittuun määrään, ja valtuusto päätti ⁴⁾ sen johdosta anoa maistraatilta valtuuston lisäjäsenten vaalin toimittamista ratkaisemaan, tuliko kaupungin ostaa puheena oleva talo, ja siinä tapauksessa osoittamaan tarkoitukseen tarvittavat varat sekä samalla ratkaisemaan, oliko aikaisemman päätöksen mukainen raatihuoneen uudestirakentaminen ⁵⁾ siitä huolimatta toteutettava ja miten sitä varten tarvittavat lisävarat, n. 58,000 markkaa, hankittaisiin.

Sen jälkeen raastuvankokouksessa toimitetussa vaalissa, jonka tuloksesta kaupunginvaltuusto sai ⁶⁾ maistraatilta tiedon, valittiin valtuuston lisäjäseniksi tätä asiaa käsittelemään päätoimittaja, filosofianmaisteri J. A. Schauman, ylitirehtööri S. V. Calamnius, kirjakauppias G. W. Edlund, tehtailija J. E. Engström, arkkitehti C. G. Hjort af Ornäs, kirjakauppias K. E. Holm, kivipainaja A. Liewendahl, kauppias C. O. Lindström, pankinjohtaja J. Lupander, kauppias A. L. Mellin, apteekkari A. K. Osberg, kauppias E. Rudolph, kenraaliluutnantti R. G. Ehrnrooth, valtionkonttorin sihtööri N. I. Fellman, arkkitehti, kollegiasessori C. Kiseleff, johtaja S. E. Kullhem, filosofianmaisteri K. H. Lindholm, muurarimestari O. W. Margelin, professori J. W. Runeberg, protokollasihtööri F. G. O. S. Stjernvall, arkkitehti F. A. Sjöström, pankinjohtaja, vapaaherra G. A. S. von Troil, ratatirehtööri E. E. Wasastjerna ja kauppias A. F. Wasenius.

Asiaa ei ratkaistu vuoden varrella.

Kuntähden tilan myyntitarjous. Vapaaherra Hj. E. G. von Bonsdorffin tekemän tarjouksen Helsingin pitäjässä olevan Kuntähden tilan myymisestä kaupungille kaupunginvaltuusto lähetti ⁷⁾ rahatoimikamariin, joka kuitenkin ei kertomusvuoden kuluessa antanut asiasta lausuntoa.

Paikan luovuttaminen säätytalolle. Valtiopäivien säätytalovalioikunnan kaupunginvaltuustolle tekemän tiedustelun, suostuiko kaupunki ja millä

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 19 §. — ²⁾ S:n s:n 20 §. — ³⁾ S:n 3 p. lokak. 15 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. lokak. 10 §. — ⁵⁾ Ks. s. 166 ja seur. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 10 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. marrask. 7 §.

ehdoilla luovuttamaan VIII kaupunginosan korttelista n:o 142 tai Tähti-tornivuorilta paikan säätytalolle, valtuusto lähetti ¹⁾ rahatoimikamariin. Kamari ei kuitenkaan vuoden varrella antanut asiasta lausuntoa.

Lausunto lisäalueen myöntämisestä kirurgiselle sairaalalle. Läänin kuvernöörin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa vireille pannusta kysymyksestä, joka koski Kasarminkadun varrelle suunnitellun kirurgisen sairaalan alueen laajentamista, valtuusto lähetti ²⁾ asian rahatoimikamariin, joka kuitenkin ei kertomusvuoden kuluessa antanut siitä lausuntoaan.

Maan luovuttaminen Sörnäsistä rautatieraiteita varten. Rautatiehallitus, joka aikoi ehdottaa, että pääraiteesta itäiseen suuntaan eroava ja Vesijärven höyrysaahaosakeyhtiön hallussa olevalle rannassa sijaitsevalle varostontontille päättyvä uusi rautatieraide laskettaisiin Sörnäsiin, tiedusteli, millä ehdoilla kaupunki suostui luovuttamaan suunniteltua raidetta varten tarvittavan maan sekä mihin järjestelyihin kaupunki saattoi siellä ryhtyä alusten kuormaamista ja purkamista silmällä pitäen. Kaupunginvaltuuston lähetettyä ³⁾ asian rahatoimikamariin tämä antamassaan lausunnossa huomautti, että uusi rautatieraide, joka 800 jalan pituudelta tuli kulkemaan kaupungin maalla, tuli koskettamaan ainoastaan käyttämättä olevaa maata, lukuun ottamatta palstoja n:oita 8 ja 9, jotka olivat mainitun osakeyhtiön hallussa, sekä n:oita 3 ja 4, jotka olivat luovutetut ainoastaan kertomusvuoden loppuun. Ensiksi mainituista palstoista kyseinen yhtiö oli ilmoittanut suostuvansa ilmaiseksi luovuttamaan raidetta varten tarvittavan maan, kuitenkin lausuen toivomuksen, että raiteen rakentaminen mikäli mahdollista suoritettaisiin niin, ettei se millään tavalla estänyt yhtiön lastinpurkamistöitä. Kamarin ehdotuksesta valtuusto päätti ⁴⁾ rautatiehallitukselle lähetettävässä vastauskirjelmässä ilmoittaa, että kaupunki suostui suunniteltua rautatieraidetta varten, jos se saatiin aikaan, maksutta luovuttamaan tarvittavan kaupungin omistaman maan, ja samalla huomauttaa, että valtuusto toivoi Vesijärven höyrysaahaosakeyhtiön esittämän toivomuksen mikäli mahdollista tulevan huomioon otetuksi; sitä vastoin valtuusto ei voinut heti vastata lastaus- ja purkausjärjestelyjä koskevaan hallituksen kysymykseen, koska ne joutuivat valtuuston käsiteltäviksi Sörnäsin laiturirakennustöiden yleisen suunnitelman vahvistamisen yhteydessä ja tämä asia vielä oli rahatoimikamarissa valmisteltavana.

Puutarhayhdistyksen alueen laajentaminen. Suomen puutarhayhdistys Helsingissä oli maistraatilta anonut, että yhdistykselle vuonna 1875 luovutetun ⁵⁾ rautatien länsipuolella sijaitsevan Töölön puiston osan lisäksi luovutettaisiin tämän alueen rajalta kaksi aluetta, joiden pinta-ala oli yhteensä 7 tynnyrinalaa 6 kapanalaa 924 neliöjalkaa ja joille yhdistys aikoi rakentaa kasvihuoneita ja järjestää koristeistutuksia sekä perustaa taimiston. Lähettyessään asian kaupunginvaltuustolle maistraatti samalla puolsi anomuksen hyväksymistä edellyttäen, että alueita ei suljettu yleisöltä. Rahatoimikamarin siltä pyydettyä ⁶⁾ lausunnossa yhdyttyä maistraatin käsitykseen valtuusto lähetti ⁷⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat ⁸⁾ vtt Borg, Kjällmanson ja Elving.

Sen jälkeen antamassaan lausunnossa valiokunta, jonka keskusteluihin myöskin vt Bergroth sen pyynnöstä oli ottanut osaa, sanoi antavansa suu-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. toukok. 15 §. — ²⁾ S:n 21 p. marrask. 8 §. — ³⁾ S:n 10 p. lokak. 13 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. marrask. 17 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 32. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 24 p. tammik. 9 §. — ⁷⁾ S:n 6 p. huhtik. 14 §. — ⁸⁾ S:n s:n 28 §.

ren arvon puutarhayhdistyksen sekä koko maalle että erityisesti Helsingin kaupungille hyödylliselle tarkoitukselle, joka oli maan puutarhakulttuurin kehittäminen ja käytännöllisten puutarhanhoitajain kehittäminen. Samoin valiokunta oli vakuuttunut siitä, että Töölön puisto yhdistyksen toimesta kaunistuisi. Mutta toisaalta mainittu puisto sinä tapauksessa, että yhdistyksen anomukseen myönnyttiin, menettäisi sekä yhteistä kansaa että suuria ulkoilmajuhlia varten tarkoitettun kansanpuiston luonteen. Sellaisen kansanpuiston tarve tulisi aikaa myöten yhä tuntuvammaksi. Sen tähden olisi harkitsematonta luopua juuri siitä osasta Töölön puistoa, jota pääasiallisesti käytettiin tällaisiin tarkoituksiin, sitäkin enemmän, kun Kaisaniemen puisto oli aivan riittämätön eikä kaupungissa eikä sen lähiympäristössä toistaiseksi ollut muita paikkoja tähän tarkoitukseen tarjona ja ne rautatien länsipuolella olevat Töölön puiston osat, jotka puutarhayhdistyksen alueen laajentamisen jälkeen vielä jäivät käytettäväksi, olivat osin aivan liian hajallaan, osin liian suoperäisiä kansanpuistoksi. Valiokunta piti sentähden välttämättömänä ehdottaa anomuksen pääosaltaan evättäväksi samalla lausuen toivomuksen, ettei suunniteltu laajennus ollut yhdistyksen tarkoitukselle ehdottomasti tarpeellinen. Ottaen huomioon, että yhdistykselle saattoi olla tärkeätä saada rakentaa kasvihuoneet niitä varten anotulle paikalle, valiokunta kuitenkin ehdotti, että yhdistykselle samoin ehdoin, jotka oli vahvistettu sen hallussa aikaisemmin ollutta aluetta luovutettaessa, luovutettaisiin se maapalsta, jolle kasvihuoneet oli aiottu rakentaa, edellyttäen, että rakennukset eivät ulottuneet pitemmälle kuin laadittuun karttaan oli merkitty sekä että yhdistys piti kunnossa samaan karttaan kasvihuoneiden eteläpuolelle merkityn tien ja että yleisö sai käyttää sitä samoin kuin muita yhdistyksen alueella olevia teitä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ luovuttaa yhdistykselle sen hallussa aikaisemmin olleen alueen suhteen vahvistetuilla ja niiden lisäksi valiokunnan ehdottamilla ehdoilla sekä valiokunnan ehdottaman Töölön puistossa sijaitsevan maapalstan että myös puiston koillisosasta 9 kappalan laajuisen, suunnitellulle taimistolle aiotun alueen ja lisäksi suunniteltujen kasvihuoneiden vieressä olevan maakappaleen, joka syntyi, kun kasvihuonealueen rajat oikaistiin.

Mooseksenuskolaisten hautausmaan laajentaminen. Läänin kuvernöörin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa mooseksenuskolaisen sotilas-seurakunnan kruununrabbiin tekemästä anomuksesta, joka koski Ruoholahden rannalla sijaitsevan mooseksenuskolaisten hautausmaan laajentamista, valtuusto lähetti²⁾ asian rahatoimikamariin. Lausunnossaan tämä huomautti m.m., että Ruoholahden rannalla kyllä oli tähän tarkoitukseen sopiva rantakaistale, mutta että tämä kuului Lapinlahden sairaalalle; näillä tienoilla sijaitsevilla kaupungin alueilla sen sijaan maakerros oli liian matala hautausmaaksi. Täytemaata lisäämällä voitaisiin kuitenkin saada sopiva alue esim. venäläisen sotilashautausmaan vierestä. Sofianlehdon ja Forsbyn alueilla oli kenties myöskin tähän tarkoitukseen riittävät hietakerrokset, mutta ne olisi tutkittava sopivampana vuodenaikana. Valtuusto palautti³⁾ sen jälkeen asian kamariin, jonka tuli antaa lausunto siitä, voitiinko Sofianlehdon tai Forsbyn tilalta luovuttaa sopiva maa-alue mooseksenuskolaisten hautausmaaksi tai voiko kaupunki muualta osoittaa täl-

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. huhtik. 22 §. — ²⁾ S:n 7 p. helmik. 6 §. — ³⁾ S:n 6 p. huhtik. 18 §.

laisen alueen. Kamari ei kuitenkaan vuoden varrella antanut asiasta uutta lausuntoa.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta käyttöoikeutta koskevat kysymykset.

Uuden kaatopaikan osoittaminen. Venäläisten sotilasviranomaisten esittämien valitusten johdosta läänin kuvernööri oli kehoittanut maistraattia ryhtymään toimenpiteisiin uuden lannan kaatopaikan valitsemiseksi siihen asti tähän tarkoitukseen käytetyn Kampinmalmin paikan sijaan. Maistraatin tämän johdosta jätettyä kaupunginvaltuuston tehtäväksi määrätä sopivan paikan kyseiseen tarkoitukseen valtuusto lähetti ¹⁾ asian rahatoimikamariin. Samalla lähetettiin kamariin myöskin Bjälomorin rykmentin päällikön kuvernöörille esittämä ja maistraatin välityksellä valtuustolle toimitettu anomus, että makkilian kuljettaminen Kampintorin yli kielletäisiin. Lausunnossaan kamari myönsi kaatopaikan sopimattomuutta koskevat valitukset oikeutetuiksi. Koska makkien puhtaanapidon järjestämisen kuitenkin mieluummin tuli tapahtua pudrettilaitoksen perustamisen yhteydessä ja sitä koskeva ehdotus ennen pitkää oli odotettavissa kaupungininsinööriltä, joka tutki tätä kysymystä ulkomailla, kamari ehdotti, että valtuusto toistaiseksi rajoittuisi kieltämään Kampinmalmin kaatopaikan käyttämisen ja siinä tapauksessa, ettei Vallilan huvilan alueella olevaa kaatopaikkaa pidetty riittävänä, antaisi kamarille tehtäväksi väliaikaisesti osoittaa sellaisen paikan Meilansin tilan maalta tai vielä mieluummin Hieta-niemestä. Täten poistuisivat myöskin kaikki syyt valituksiin lannan kuljetuksesta Kampintorin yli. Niin kauan kuin yleisö sai käyttää Kampinmalmin kaatopaikkaa, ei kuitenkaan käynyt päinsä poikkeuksellisesti kieltää kuljetusta Kampintorin yli; jos siinä suhteessa ilmeni epäkohtia, oli niiden ehkäiseminen järjestysvallan asia.

Kaupunginvaltuusto lähetti ²⁾ molemmat asiat edelleen valmisteltaviksi valiokuntaan, johon kuuluivat ³⁾ vtt Qvist, Sandberg ja Brummer. Valiokunta huomautti lausunnossaan ensiksi, että makkien puhtaanapito kaupungissa oli nopean ja perinpohjaisen uudestijärjestelyn tarpeessa. Silloinen järjestelmä aiheutti niille, joiden tehtävänä oli huolehtia siitä, paljon kustannuksia ja niille, jotka asuivat viertoteiden varsilla ja kaatopaikkojen läheisyydessä, paljon ikävyyttä ja terveydellistä haittaa. Nämä epäkohdat eivät olleet poistettavissa ainoastaan muuttamalla kaatopaikkoja, eikä näitä myöskään voinut sijoittaa lähemmäksi kaupunkia. Mitä kauempana kaupungista kyseiset paikat olivat, sitä suurempi oli myöskin vaara, että kuljettajain huolimattomuuden takia osa lantakuormain sisällyksestä kaatui pitkin teitä. Koska niin ollen koko kaatopaikkakysymyksen täydellinen uudestijärjestely tuntui välttämättömältä ja asiaa koskeva ehdotus oli lähimmässä tulevaisuudessa odotettavissa, ei toistaiseksi olisi ryhdyttävä lopullisiin toimenpiteisiin asiassa. Mitä taas tuli rahatoimikamarin ehdottamaan väliaikaiseen toimenpiteeseen, valiokunta oli sitä mieltä, että Kampinmalmin kaatopaikan käyttöön tosin liittyi paljon hait-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. helmik. 3 §. — ²⁾ S:n 6 p. huhtik. 16 ja 17 §. — ³⁾ S:n s:n 28 §.

toja, mutta ei suurempia kuin jos otettiin käytäntöön ehdotetut uudet paikat, joista varsinkin Hietaniemen paikka valiokunnan mielestä oli hyvin sopimaton. Lannan kuljettamista Kampin torin yli ei valiokunnan mielestä voitu pätevien syiden nojalla kieltää, varsinkaan koska järjestysvallan asia oli valvoa, ettei voimassa olevia määräyksiä siisteyden noudattamisesta kuljetuksessa rikottu. Sen varalta, että tällainen kieltäminen annettaisiin, valiokunta huomautti, että puukasarmien länsipuolitse vei Kampinmalmin kaatopaikalle toinen, joskin pitempi tie, joka siinä tapauksessa voitiin ottaa käytäntöön.

Valiokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ viitaten valiokunnan esittämiin seikkoihin ilmoittaa maistraatille, että valtuuston oli pakko toistaiseksi, kunnes oli ehditty ryhtyä perinpohjin uudestaan järjestämään kaupungin makkien puhtaanaapitoa, sallia Kampinmalmin kaatopaikaksi luovutetun paikan käyttäminen tähän tarkoitukseen, minkä ohessa valtuusto päätti antaa vaaditusta kiellosta rahatoimikamarin esittämän kannan mukaisen lausunnon.

Lastenkodinkadun tontin n:o 7 vuokralleanto. Vuokra-ajuri A. Johansson oli rahatoimikamarilta anonut saada rakennettavaksi vuokrata Lastenkodinkadun varrelta tämän kadun ja tulevan Työmieskadun kulmasta tonttipaikan, joka rajoittui ensiksi mainitun kadun tonttiin n:o 5. Sen jälkeen toimitetussa huutokaupassa, jolloin tonttipaikka Lastenkodinkadun tontin n:o 7 nimellä tarjottiin vuokralle toistaiseksi ja muuten vuokratontteihin nähdén voimassa olevin ehdoin, hakija teki ainoan tarjouksen, 190 markkaa vuosittain. Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ tämän tarjouksen.

Lapinlahdenkadun tontin n:o 18 ja Ruoholahdenkadun tontin n:o 14 vuokralleanto. Muurari H. Karjalainen ja kaakeliuunintekijä H. W. Nordberg olivat rahatoimikamarilta anoneet saada rakennustarkoituksiin vuokrata edellinen käyttämättömän tonttipaikan Lapinlahdenkadun varrelta, jälkimmäinen samanlaisen paikan Ruoholahdenkadulta. Sen jälkeen toimitetussa huutokaupassa, jolloin kyseiset tontit oli merkitty Lapinlahdenkadun tontiksi n:o 18 ja Ruoholahdenkadun tontiksi n:o 14, ne tarjottiin vuokralle toistaiseksi ja muuten vuokratonttien vuokralleannossa noudatettaviksi vahvistetuin ehdoin sekä sellaisin varauksin, että kaupunki sai käyttää hyväkseen niiltä saatavan ruokamullan; tällöin teki korkeimman tarjouksen Lapinlahdenkadun tontista n:o 18, 750 markkaa vuodessa, kirvesmies J. Söderlund ja Ruoholahdenkadun tontista n:o 14, 600 markkaa vuodessa, kauppias G. Holmberg. Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ nämä tarjoukset.

Erään Kampinmalmin paikan vuokralleanto. Kauppias G. Barkoff oli rahatoimikamarilta anonut saada vuokrata erään Kampinmalmin narinkamyymälän luoteispuolella sijaitsevan käyttämättömän paikan rakentaakseen sinne rautaromun säilytysvajan. Kamarin tätä anomusta puollettua kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ 150 markan vuosimaksusta luovuttaa mainitun paikan toistaiseksi hakijalle, joka samalla velvoitettiin kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta luovuttamaan se kaupungille alkuperäisessä kunnossaan.

Keilarata-alueen vuokralleanto Kaisaniemestä. Varatuomari V. L. A.

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. kesäk. 19 §. — ²⁾ S:n 28 p. helmik. 12 §. — ³⁾ S:n 6 p. huhtik. 26 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. syysk. 16 §.

Falck, apteekkari A. Grönvik, insinööri R. Hindström ja filosofianmaisteri O. Sjöman olivat rahatoimikamarilta anoneet, että heille luovutettaisiin paikka Kaisaniemen puistosta, mieluummin Töölönlahden rannalta, vuokramaksusta tai vahvistetusta taksasta yleisön käytettäväksi luovutettavan keilaradan rakentamista varten. Sitten kun kamari puolestaan oli pitänyt toista puiston paikkaa, nim. rautatiealueen vastaisen aidan vieressä sijaitsevaa, suunnitellulle keilaradalle sopivampana, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ kamarin ehdotuksen mukaisesti toistaiseksi luovuttaa hakijoille kyseiseen tarkoitukseen viimeksi mainitun paikan, joka oli 75 kyynärää pitkä ja 30 kyynärää leveä, ehdoin:

että paikasta maksettiin 100 markkaa vuosivuokraa;

että hakijat sitoutuivat pitämään rakennuksen siistissä kunnossa;

että rakennukseen suunniteltu torni luovutettiin maksutta yleisön käytettäväksi; sekä

että hakijat menettivät paikan hallintaoikeuden, elleivät he noudatta-neet edellä mainittuja määräyksiä.

Pesulaitoksen paikan vuokralleanto Pitkäsillan luota. Tehtailija F. W. Grönqvist, luutnantti C. Th. von Frenckell ja kauppias M. W. Svensson olivat rahatoimikamarilta anoneet, että Helsingfors tvättinrättnings aktiebolag nimiselle vasta perustetulle yhtiölle viidenkymmenen vuoden ajaksi vuokrattaisiin yleisön käytettäväksi aiottua pesulaitosta varten paikka Pitkäsillan eteläpään vierestä tämän itäpuolelta ja korttelin n:o 45 pohjoispuolelta. Paikalla toimitetun katselmuksen jälkeen kamari ehdotti, että yhtiölle kolmeksi kymmeneksi vuodeksi vuokrattaisiin mainittuun tarkoitukseen 13,750 neliöjalan laajuinen alue mainitulta paikalta ja yhtiö oikeutettaisiin mahdollisesti saamaan kaksikymmentä vuotta vuokra-ajan pidentystä; vuosivuokra olisi kolmeltakymmeneltä ensimmäiseltä vuodelta 330 markkaa, ja sen jälkeen kaupungin viranomaisten tuli saada määrätä sen suuruus; muuten kamari ehdotti, että alue luovutettaisiin ehdoin, että yhtiön tuli saada laitos valmiiksi ja yleisölle luovutetuksi ennen vuoden 1885 loppua ja vuokra-aikana pitää se asianmukaisessa kunnossa; että pitkin tontin eteläräjaa jätettiin rakentamatta kymmenen jalan levyinen kaistale sekä että venäläisten sotilasviranomaisten kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti asuinrakennuksia ei sijoitettu siihen osaan tonttia, joka jäi alle 105 jalan etäisyyteen tulevasta venäläisestä muonamakasiinista.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen lisäten ehdon, että hakijain ennen paikan luovuttamista yhtiölle tuli esittää kamarille selvitys siitä, ettei pesulaitoksen sijoittaminen kyseiselle paikalle voinut mitenkään loukata venäläisten sotilasviranomaisten kanssa muonamakasiinin rakentamisesta viereiselle tontille tehtyä sopimusta

Vuoteen 1882 asti vuokrattujen tilusten ja varastopaikkain vuokralleanto. Sen johdosta että tilusten n:o 54 Råstadin, n:o 55 Humaliston, n:o 68 Junkkarikoulun viljelysten ynnä n.s. Harlamoffin pellon ja kauppias G. Barkoffin luujauhotehtaan hallussa olevan tonttipaikan, n:o 100 Pohj. Blekholman, n:o 101 Etel. Blekholman ynnä Blekholmankarin ja n:o 95 b Korkeasaarenkarin samoin kuin Sörnäsän varastoalueen n:o 21 palstain n:o:jen 2, 3 ja 4 sekä alueen n:o 22 palstain n:o:jen 2 ja 4 vuokra-aika päättyi kertomusvuoden kuluessa, rahatoimikamari teki kaupunginvaltuustolle esi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. kesäk. 15 §. — ²⁾ S:n 24 p. lokak. 15 §.

tyksen ¹⁾ mainittujen tilusten ja varastopaikkain antamisesta uudestaan vuokralle sekä muista tähän liittyvistä toimenpiteistä. Toimitettuaan ²⁾ kamarin esityksen painosta valtuusto hyväksyi ³⁾ sen sellaisenaan.

Tämän mukaisesti ei ensisikään tiloja n:o 54 Råstadia ja n:o 55 Humalistoja enää annettaisi jakamattomina vuokralle, vaan ne yhdistettäisiin ensin Humaliston nimiseksi alueeksi ja jaettaisiin huvila- ja viljelyspalstoiksi. Sen ohessa kaupunki lunastaisi osan tilusten entiselle vuokraajalle, talonomistaja J. F. Lundille kuuluvista rakennuksista 15,600 markan hinnasta, ja sikäläinen viemäriä puhdistettaisiin ja syvennettäisiin 3,800 markan kustannuksin. Länt. viertotien varrella, Ruusavillan tiluksen rajaa vastaan sekä Humallahden rannalla sijaitsevasta osasta yhdistettyä aluetta muodostettaisiin 24 rakennettavaksi aiottua huvilapalstaa. Näistä n:ot 1, 3, 4, 5, 6, 7 ja 8, jotka kaikki sijaitsivat mainitun viertotien varrella, jätettäisiin toistaiseksi käyttämättä ja luovutettaisiin myöhemmin tavallisin ehdoin rakennustonteiksi. Niinikään viertotien varrella oleva palsta n:o 2, jolla useimmat edellä mainitut rakennukset sijaitsivat, tarjottaisiin vuokralle vähintään 300 markan vuotuisesta rahavuokrasta ja ehdoin, että tuleva vuokraaja lunasti kyseiset rakennukset kaupungin niistä suorittamasta hinnasta rahatoimikamarin määrätessä maksuehdot. Palsta n:o 9, sekin Länt. viertotien varrella, luovutettaisiin tavallisin ehdoin ja 300 markan vuosivuokrasta ratsutilalliselle G. Malmströmille, jolla oli siellä rakennuksia, tai annettaisiin, ellei hän näillä ehdoilla halunnut saada sitä haltuunsa, vuokralle huutokaupalla tai pyytämällä kirjallisia tarjouksia. Palstat n:ot 23 ja 24 vuokrattaisiin niinikään tavallisin ehdoin niillä olevien rakennusten omistajille, edellinen arkkitehti C. G. Hiort af Ornäsille 250 markan ja jälkimmäinen kauppias W. Klärichille 350 markan vuosivuokrasta, mitkä vuokramäärät he olivat ilmoittaneet suostuvansa maksamaan. Yhdistetyn alueen jäljellä oleva osa jaettaisiin kahdeksi viljelyspalstaksi eli Humaliston pohjoiseksi ja eteläiseksi viljelysalueeksi, jotka joko yhdessä tai kumpikin erikseen vuokrattaisiin määrätystä rahavuokrasta ja pohjaverosta, joka pohjoisesta alueesta olisi 5 tynnyriä ja eteläisestä 4. ^{ss} tynnyriä rukiita, ensimmäisellä kerralla yhden vuoden ajaksi, jonka kuluessa maa kuivatettaisiin syventämällä edellä mainittua viemäriä, ja sen jälkeen kymmeneksi tai viideksitoista vuodeksi istutusalueisiin nähden voimassa olevin ehdoin ja muuten sellaisin varauksin, että kaupunki sai näihin alueisiin kuuluvasta maasta luovuttaa halukkaille hakijoille palstat n:ot 10—22, kuitenkin siten, ettei niitä saanut ottaa haltuunsa ennen kuin niillä mahdollisesti oleva vuoden sato oli korjattu, sekä että asianomainen viljelysalueen vuokraaja sai häneltä siten vähennetystä maasta myömistä vuokramaksun alentamisen muodossa. Sitäpaitsi varattiin Humallahden rannalta paikka yhteismaaksi ja vahvistettiin erinäisiä rahatoimikamarin ehdottamia määräyksiä teiden rakentamisesta ja kunnossapidosta alueella.

Junkkarikoulun viljelykset ynnä niihin rajoittuva n.s. Harlamoffin pello sekä luujauhotehtaan hallussa oleva Kampinmalmin tontti luovutettaisiin kolmeksi vuodeksi entiselle vuokraajalle, kauppias G. Barkoffille samoin ehdoin kuin aikaisemmin, paitsi että viljelysalueen pohjavero korotettiin 2. ^z tynnyristä 2. ³¹⁶ tynnyriin rukiita.

Pohj. Blekholma, Etel. Blekholma ja Blekholmankari, ensiksi mainittu

¹⁾ Painettu ilman numeroa. — ²⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 23§. — ³⁾ S:n 10 p. lokak. 6 §.

jatkuvasti viiteen palstaan jaettuna, tarjottaisiin huutokaupalla tai pyytämällä kirjallisia tarjouksia viideksi tai kymmeneksi vuodeksi rahatoimikamarin saadessa oikeuden hyväksyä kaupungille edullisimpina pitämänsä tarjoukset sekä muuten varastopaikkoihin nähden voimassa olevin ehdoin.

Korkeasaarenkari viimein ja viisi Sörnäsän varastopaikkaa vuokrattaisiin huutokaupalla tai pyytämällä tarjouksia viideksi vuodeksi, myöskin varastopaikoille vahvistetuin vuokraehdoin.

Tonttipaikan vuokralleanto Harjun huvilatilasta. Kultaseppä K. F. Sahlström oli rahatoimikamarilta anonut, että hänelle rakennustarkoitukseen vuokrattaisiin tonttipaikka Harjun huvilatilasta n:o 16 erinäisten sieltä aikaisemmin vuokralle annettujen alueiden läheisyydestä. Sen jälkeen toimitetussa huutokaupassa, jolloin tonttipaikka Harjun huvilapalstan n:o 16 e nimellä tarjottiin vuokralle kolmeksikymmeneksi vuodeksi myöntämällä vuokraajalle mahdollisuus saada kahdenkymmenen vuoden vuokra-ajan pidennys ja muuten asuntohuvilain vuokralleannossa noudatettavin ehdoin, hakija teki ainoan tarjouksen, 125 markkaa vuodelta. Kamarin puollettua tätä tarjousta kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ sen.

Länt. Pihlajasaaren jakaminen kahdeksi vuokrapalstaksi. Arkkitehti F. A. Sjöström ja puutarhuri M. G. Stenius, joilla oli yhteisesti vuokralla saari n:o 117 Länt. Pihlajasaari ja joille vuonna 1881 ehdoin, että he siellä suorittivat erinäisiä kaunistustöitä, oli myönnetty ²⁾ vuokra-ajan pidentystä kaksikymmentä vuotta vuoden 1908 lopusta lukien, olivat rahatoimikamarilta anoneet, että mainitun saaren hallintaoikeus jaettaisiin heidän kesken siten, että edellinen pitäisi hallussaan saaren itäisen ja jälkimmäinen sen läntisen osan, jolloin he rakentaisivat ja pitäisivät kunnossa näiden alueiden välisen veräjällä varustetun raja-aitauksen. Kamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾ tähän anomukseen siinä muodossa, että Länt. Pihlajasaari kamarin ehdottamalla raja-aiivalla jaettaisiin jäljellä olevaksi vuokrakaudeksi kahteen vuokrapalstaan ja läntinen niistä luovutettaisiin arkkitehti Sjöströmille ja itäinen puutarhuri Steniukselle seuraavien ehdoin:

että vuokraajat kumpikin alueellaan ja aikaisemmin määrätyn ajan kuluessa suorittivat kaikki valtuuston vuonna 1881 vahvistamaan suunnitelmaan ²⁾ sisältyvät työt ja järjestelyt, niin että molemmat palstat tulivat muodostamaan yhteisen kokonaisuuden;

että jos vuokraajat järjestivät palstain välille aitauksen, sen tuli olla siisti ja se oli sellaisena pidettävä ja siihen tehtävä samoin siistit veräjät tai portit; sekä

että kumpaisestakin huvilapalstasta vuosittain oli suoritettava vuokraa puolet koko tilukselle määrätystä pohjaverosta eli 0,943 tynnyriä rukiita sekä 50 %-lla korotettu rahavuokra eli vuodesta 1883 lähtien vuoteen 1908 saakka 75 markkaa ja sen jälkeen vuoteen 1928 150 markkaa.

Töölön puiston niittypalstain vuokralleanto. Sen jälkeen kun Töölön puiston luoteisosassa olevien niittypalstain n:ot 6 ja 7 kasvullisuuden oli havaittu tuntuvasti heikontuneen niiden suoperäisyyden ja osittaisen samaltumisen johdosta, rahatoimikamari anoi kaupunginvaltuustolta lupaa saada luopuen siihen asti noudatetusta huutokauppamenettelystä vuokrata nämä palstat joko kummankin erikseen tai molemmat yhdessä kymmenen

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. lokak. 16 §. — ²⁾ Ks. s. 162. — ³⁾ Valt. pöytäk. 29 p. kesäk. 12 §.

vuoden ajaksi velvoittamalla vuokraajan vuokra-ajan päättyessä luovuttamaan ne hallustaan hyvin ojitettuina ja viljeltyinä nurminiittyinä. Valtuusto myöntyi ¹⁾ kamarin esitykseen.

Vuokraehtoien muutos. Osberg & Baden toiminimen vararikon toimitsijamies oli rahatoimikamarilta anonut sellaista muutosta mainitulle toiminnimelle vuokratun Södernäsin huvilan n:o 1 osan hallintaoikeutta koskevaan sopimuksen, että vuokra-aika, jonka pituutta ei ollut määrätty, rajoitettaisiin kolmeksi kymmeneksi vuodeksi lukien joulukuun 1 p:stä 1882, sekä että sopimukseen sisältyvä ehto vaunutehtaan säilyttämisestä siellä kumottaisiin. Kamarin puoleltua anomusta ehdoin, että mainitun maa-alueen vuokraoikeuteen edelleenkin liittyisi vuokraajan velvollisuus pitää siellä käynnissä teollisuuslaitosta, mutta että vaunutehtaan sai muuttaa toiseksi sellaiseksi laitokseksi, joka kaupunginvaltuuston kuitenkin tuli hyväksyä, valtuusto päätti ²⁾ evätä anomuksen, koska pyydetty edut eivät tuntuneet olevan kaupungille edulliset.

Vuokramaksun alennus. Rahatoimikamari oli kaupunginvaltuuston vuonna 1881 tekemän päätöksen ³⁾ mukaisesti tehnyt valtion kanssa sopimuksen erään Greijuksen tilan ulkopalstan luovuttamisesta Fredriksperin uusien sotilasampumaratojen suoja-alueeksi. Tämän johdosta kamari vuonna 1880 toimitetun arvioinnin ⁴⁾ perusteella esitti, että mainitun tilan vuokraajalle, agronomi J. Jernströmille hänelle tästä luovutuksesta koituneen vahingon korvaukseksi myönnettäisiin 1,000 markan alennus tilan vuotuisesta vuokramaksusta. Sen jälkeen kun asiaa koskevat asiakirjat oli julkaistu ⁵⁾ painosta, valtuusto myöntyi ⁶⁾ kamarin esitykseen.

Vuokramaksun palautus. Kaupunginvaltuusto epäsi ⁷⁾ ravintoloitsija P. G. Nymarkin vararikon toimitsijamiehen anomuksen, että ravintoloitsija Nymarkille maksettaisiin takaisin se 3,075 markan rahamäärä, jonka hän oli suorittanut vuokramaksuna vuokraamastaan Hesperian huvilasta vuoden 1879 syyskuun 19 p:n ja vuoden 1880 kesäkuun 18 p:n väliseltä ajalta, jolloin mainittua huvilaa korjattiin.

Vuokraoikeuden pidennys. Tehdystä esityksestä, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ The Finland Wood Company nimiselle yhtiölle Sörnäsin varastopalstain n:ot 5 ja 6 vuokraoikeuteen viiden vuoden pidennyksen määräten vuosivuokran kumpaisestakin paikasta 300 markaksi ja muuten varastopaikkain vuokralleannossa noudatettaviksi vahvistetuin ehdoin.

Vuokraoikeuden siirtoa koskevien asiain käsittely. Träskin huvilan n:o 10 vapaampaa hallintaoikeutta koskevan kysymyksen ⁹⁾ yhteydessä kaupunginvaltuusto kehoitti ¹⁰⁾ rahatoimikamaria antamaan lausunnon siitä, missä määrin vastaisuudessa yleensä oli myönnettävä vuokraoikeuden siirtoon. Sen jälkeen kun kamarin tämän johdosta valtuustolle antama lausunto oli julkaistu ¹¹⁾ painosta, valtuusto päätti ¹²⁾ kamarin siinä esittämien ehdotusten mukaisesti:

että kaupunkiin kuuluvien asunto- ja maanviljelyshuvilain vuokraajille yleensä oli anomuksen perusteella myönnettävä oikeus heidän huvilalueittensa luovuttamiseen kaupunkia kuulematta toiselle henkilölle, yleensä edellyttäen, että paikalla olevien, vuokraajan omistamien rakennus-

1) Valt. pöytäk. 3 p. lokak. 12 §. — 2) S:n 5 p. jouluk. 6 §. — 3) Ks. s. 161. — 4) Ks. s. 98. — 5) Valt. pöytäk. 7 p. kesäk. 10 §. — 6) S:n 29 p. kesäk. 2 §. — 7) S:n 24 p. lokak. 8 §. — 8) S:n 5 p. syysk. 18 §. — 9) Ks. s. 217. — 10) Valt. pöytäk. 28 p. helmik. 10 §. — 11) S:n 6 p. huhtik. 24 §. — 12) S:n 26 p. huhtik. 4 §.

ten arvo vastasi kaupungille tilasta tulevaa kymmenen vuoden vuokraa ja siinä tapauksessa, että tila oli maanviljelyshuvila, sen lisäksi viiden vuoden pohjaveroa, sekä ehdoin, että kaupunki, joka ei silloin enää vaatinut takausta vuokraehtojen täyttämistä, hankki itselleen kiinnityksen rakennuksiin vakuudeksi sekä oikeudestaan vuokramaksun kantamiseen tilasta että myöskin, jos se oli maanviljelyshuvila, mainittua pohjaveroa viideltä vuodelta vastaavasta, tilan mahdollisesta rappeutumisesta suoritettavan vahingonkorvauksen maksimimäärästä, sekä että vuokraaja otti vastatakseen kaikista tämän kiinnityksen hankkimisen aiheuttamista kustannuksista ja sitoutui, mikäli se oli hänen asiansaan, suomaan kaupungille tilaisuuden mainitun kiinnityksen saamiseen muiden edellä; samoin kuin

että rahatoimikamarin oli lopullisesti tutkittava ja ratkaistava kyseistä vuokratilain vapaampaa käyttöoikeutta koskevat anomukset, mutta että hakijalla tuli olla oikeus, jos hän oli tyytymätön kamarin asiassa tekemään päätökseen, koettaa saada anomuksensa hyväksytyksi valtuustossa.

Myöhemmin kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä päätti ¹⁾ ulottaa kamarin toimivallan vuokraoikeuden siirtoa koskevien asiain ratkaisemiseen myöskin kaupungin vuokratontteihin ja muihin vuokralle annettuihin tonttipaikkoihin, minkä ohessa kamari oikeutettiin sellaisissa tapauksissa ratkaisemaan, oliko hankittava kiinnitys vuokramaksujen vakuudeksi.

Vuokraoikeuden siirto. Rahatoimikamarin esityksestä, joka julkaistiin ²⁾ painosta, kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ rautatiesepä A. Lehtoselle oikeuden kaupunkia kuulematta luovuttaa toiselle henkilölle vuokraamansa, It. viertotien varrella olevan, n:o 25 B Surutoin nimisen huvilan hallinto-oikeuden ehdoin, että kaupunki tilan vuokramaksun vakuudeksi hankki itselleen kiinnityksen hakijan siellä oleviin rakennuksiin sekä että tämä, joka sai luovuttaa huvila-alueen toiselle henkilölle ainoastaan kokonaisena, suoritti kaikki kiinnityksen saamisesta aiheutuvat kustannukset ja sitoutui, mikäli se oli hänen asiansa, antamaan kaupungille tilaisuuden ensimmäisen kiinnityksen saamiseen rakennuksiin.

Samanlaisen vapaamman käyttöoikeuden kaupunginvaltuusto samoin ehdoin rahatoimikamarin asiaa puollettua myönsi ⁴⁾ maalarimestari F. J. Holmgrenille Pohj. ja Etel. Uuninsuusaaren.

Sama oikeus myönnettiin ⁵⁾, niinkään rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti, arkkitehti F. A. Sjöströmille ja puutarhuri M. G. Steniukselle saaren n:o 117, Länt. Pihlajasaaren, nim. edelliselle sen läntisen ja jälkimmäiselle sen itäisen huvilapalstan ⁶⁾ suhteen. Hakijat olivat vuonna 1881 yhdessä saaneet ⁷⁾ tämän oikeuden heillä silloin yhteisesti vuokralla olleeseen koko saareen nähden.

Edelleen kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin suosituksesta myönsi ⁸⁾ kauppias C. S. Bogdanoffille saman oikeuden n:o 49 Toivo nimisen huvilatilin suhteen ehdoin, että kaupunki hankki itselleen kiinnityksen hakijan sikäläisiin rakennuksiin vakuudeksi sekä kaupungille tulevasta maaverosta ja vuokramaksusta että myös 600 markan rahamäärästä, mikä suunnilleen vastasi mainitun maaveron viidenkertaista arvoa, sen vahingon-

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 15 §. — ²⁾ S:n 10 p. tammik. 9 §. — ³⁾ S:n 24 p. tammik. 5 §. — ⁴⁾ S:n s:n 6 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. kesäk. 12 §. — ⁶⁾ Ks. s. 214. — ⁷⁾ Ks. s. 162. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 26 p. huhtik. 5 §.

korvauksen vakuudeksi, jonka hakija saattoi tulla velvolliseksi maksamaan kaupungille tilan mahdollisesta huonosta hoidosta, sekä että hakija, joka sai luovuttaa tilan ainoastaan yhtenäisenä kokonaisuutena, otti vastatakseen kaikista kiinnityksen saamiseen liittyvistä kustannuksista ja sitoutui, mikäli se oli hänen asiansa, antamaan kaupungille tilaisuuden ensimmäisen kiinnityksen saamiseen.

Samoin kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti myönsi ¹⁾ Helsingfors Sandviks Aktiebolag nimiselle yhtiölle samanlaisen vapaamman hallintaoikeuden Antreankadun varrella sijaitsevaan vuokratonttiin n:o 34 (osoite n:o 44) ehdoin, että tontin vuosivuokra korotettiin 80 markasta 800:aan sekä että yhtiö sitoutui, mikäli asia siitä riippui, suomaan kaupungille tilaisuuden saada yhtiön kustannuksella vuokramaksujen suorittamisen vakuudeksi ensimmäisen kiinnityksen tontilla oleviin rakennuksiin.

Sama oikeus myönnettiin ²⁾ viimein rahatoimikamarin puoltavan lausunnon nojalla talonomistaja G. R. Strömbergille Lastenkodinkadun vuokratonttiin n:o 5 nähden ehdoin, että hakija antoi kaupungille tilaisuuden hänen kustannuksellaan hankkia ensimmäisen kiinnityksen mainittuun tonttiin.

Sitä vastoin evätettiin ³⁾ puutarhuri G. J. Nordvikin anomus, joka koski huvilan n:o 10 Träskin vapaampaa hallintaoikeutta, sen jälkeen kun se ensin oli lähetetty ⁴⁾ rahatoimikamariin ja kamarin siitä antama epäävä lausunto oli julkaistu ⁵⁾ painosta.

Talonomistaja H. Erikssonin tekemä anomus, joka koski samaa oikeutta huvilan n:o 59 a, Strömstenin viljelysten, tonttiin n:o 1 nähden, lähetettiin ⁶⁾ rahatoimikamariin, joka kuitenkin ei vuoden kuluessa antanut siitä lausuntoa.

Lupa sanomalehtikioskien ja ilmoituspylväiden pystyttämiseen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 lähettänyt ⁷⁾ rahatoimikamariin pariisilaisen toiminimen Burke & C:ön anomuksen saada julkisille paikoille kaupunkiin pystyttää joitakin sanomalehtien myyntikioskeja ja ilmoitusten kiinnittämistä varten tarkoitettuja pylväitä. Kamarin asiasta antaman ausunnon mukaisesti valtuusto vuonna 1882 päätti ⁸⁾, että mainitulle toiminimelle maksutta luovutettaisiin paikat kyseisiä kioskeja ja pylväitä varten kymmenen vuoden ajaksi seuraavin ehdoin:

että toiminimi hankki itselleen asianomaisten julkisten viranomaisten luvan niiden rakentamiseen;

että kioskit ja pylväät pystytettiin ainoastaan kaupungin niitä varten osoittamiin paikkoihin ja että toiminimi poisti ne, jos paikat myöhemmin havaittiin sopimattomiksi tai muuhun tarkoitukseen tarpeellisiksi, jolloin toiminimellä oli oikeus saada kioskeja ja pylväitä varten käytettäväkseen toiset paikat, jotka kaupunki siinä tapauksessa esitti;

että kaupungin viranomaiset saivat maksutta kohtuullisessa määrässä käyttää pylväitä julkisia tiedonantojaan varten; sekä

että edellä määritelty mainitulle toiminimelle myönnetty lupa ei sisältänyt yksinoikeutta kyseistä laatua olevien laitteiden pystyttämiseen kaupunkiin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. kesäk. 20 §. — ²⁾ S:n 5 p. syysk. 15 §. — ³⁾ S:n 26 p. huhtik. 4 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. helmik. 10 §. — ⁵⁾ S:n 6 p. huhtik. 24 §. — ⁶⁾ S:n s:n 16 §. — ⁷⁾ Ks. s. 200. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 7 p. helmik. 2 §.

Sen ohessa valtuusto valtuutti rahatoimikamarin edellä mainituihin ehdoin tekemään toiminimen Burke & C:ön kanssa sopimuksen sopivien paikkain luovuttamisesta toiminimelle mainittuja laitteita varten.

Lupa porsilaiturin rakentamiseen Pohjoissatamaan. Rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti myönnettiin ¹⁾ valtionrautateiden speditöörille K. G. R. Sundströmille oikeus porsilaiturin rakentamiseen Pohj. rantakadun varrelle ehdoin, että laituri pidettiin asianmukaisessa kunnossa ja kamarin sitä vaatiessa heti poistettiin.

Lupa portaiden rakentamiseen Katajanokan kanavan reunaan. Rahatoimikamarin puollettua sitä koskevaa anomusta kaupunginvaltuusto oikeutti ²⁾ tilanomistaja J. F. Lindroosin rakentamaan höyrypursi Ellidan maihinlaskupaikan kohdalle Katajanokan kanavan reunaan kaksi puuporasta käytettäväksi maihinnoususillan asemasta.

3. *Kaupungin omistamien talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä tällaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.*

Tavarasuojain rakentaminen Eteläsatamaan. Laivanpäällikköyhdistyksen tekemän esityksen tavarasuojain rakentamisesta Eteläsatamaan kaupunginvaltuusto lähetti ³⁾ rahatoimikamariin. Kamarin asiasta antamassaan lausunnossa ja myöskin talousarviovaliokunnan, johon asia myöhemmin oli lähetetty ⁴⁾, talousarviomietinnössään ⁵⁾ puollettua esitystä hyväksyttäväksi valtuusto päätti ⁶⁾ kamarin ehdotuksen mukaisesti ottaa kaupungin vuoden 1883 menosääntöön 11,000 markan suuruisen määrärahan avonaisen tavarasuojan rakentamiseksi Eteläsataman pohjoiselle laiturihaaralle sekä toisen 14,000 markan suuruisen määrärahan saman sataman eteläisen venevalkaman eteläpäähän rakennettavan suljetun tavarasuojan esitöitä varten.

Kauppakojujen rakentaminen Rantatorille. Rahatoimikamari oli vuonna 1881 antanut kaupunginvaltuustolle lausunnon läänin kuvernöörin valtuuston harkittavaksi jättämästä esityksestä, joka koski kaupungin torikaupan järjestämistä y. m., ja valtuusto oli tämän johdosta antanut ⁷⁾ kamarille tehtäväksi antaa laatia kamarin kuvernöörin ehdotuksen mukaisesti n. s. Rantatorille rakennettaviksi ehdottamia kauppakojuja koskevan yksityiskohtaisen ehdotuksen piirustuksineen. Kun asia vuonna 1882 otettiin uudelleen käsiteltäväksi lausunnon antamista varten kuvernöörille, valtuusto kuitenkin päätti ⁸⁾ suunniteltujen myyntikojujen sopivaisuutta koskevaan kysymykseen nähden lausunnossaan omaksua kuvernöörin käsityksestä eroavan mielipiteen. Koska rakennusjärjestyksessä kiellettiin rakentamasta puurakennuksia kysymyksessä olevaan kaupunginosaan, nämä myymälät olisi rakennettava kivistä tai raudasta ja lasista ja ne tulisivat sen johdosta hyvin kalliiksi, eritoten koska niiden eräällä kaupungin näkyvimmistä paikoista sijaitsevina täytyi saada rakennustaitellisessa suhteessa huoliteltu ja siisti ulkoasu. Kokemus oli myöskin

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. tammik. 11 §. — ²⁾ S:n 7 p. kesäk. 13 §. — ³⁾ S:n 26 p. huhtik. 12 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. jouluk. 5 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 31. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 5 §. — ⁷⁾ Ks. s. 171. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 7 p. helmik. 1 §.

osoittanut, että kyseistä laatua olevat myymälärivit, joihin oli koottu erilaisia tavaroita, olivat erittäin tulenvaarallisia. Edelleen näytti tällaisen myyntikojujen rakentaminen olevan ristiriidassa voimassa olevan kaupunginasemakaavan kanssa, johon mainittu paikka oli merkitty rakentamattomaksi aukioksi. Lopuksi valtuusto ei, ottaen huomioon näissä myymälöissä harjoitettavan kaupan ja sen harjoittajain sivistystason, voinut olla lausumatta julki pelkoa, että myymälöissä ja niiden ulkopuolella ei tultais noudattamaan riittävää siisteyttä ja että niistä siten tulisi siellä kaupan pidettyjen ruokatavarain laatuun ja siis välillisesti kaupungin yleiseen terveydentilaan haitallisesti vaikuttavien miasmojen eli tartunta-aineiden pesäpaikkoja. Vielä vähemmän kaupunginvaltuusto saattoi puoltaa avonaisten kofujen pystyttämistä Kauppatorille, koska ne pahasti rumentaisivat paikkaa ja häittäisivat toriliikettä. Näiden syiden nojalla valtuusto ei ollut katsonut itsellään olleen syytä ryhtyä mihinkään kauppakojujen rakentamista koskevan ehdotuksen toteuttamista tarkoitaviin toimenpiteisiin. Lausuntonsa muissa kohdissa valtuusto yhtyi rahatoimikamarin asiasta antamassa lausunnossa esitettyyn käsitykseen¹⁾.

Kunnallisen sairaalan rakentaminen. Terveyslautakunnan lähetettyä kaupunginvaltuustolle valtuuston aikaisemmin rakennettavaksi päättämän²⁾ kunnallisen sairaalan piirustukset kustannusarvioineen asia vuonna 1881 oli lähetetty³⁾ rahatoimikamariin. Vuonna 1882 kaupungininsinööriä kuultuaan antamassaan lausunnossa kamari katsoi asiakseen kosketella ainoastaan sairaalarakennusten sijoittamista ja sairaalalle luovutettavan alueen laajuutta. Ensiksi mainitussa suhteessa kamari puolsi terveyslautakunnan ehdotusta. Sairaala-alueesta taasen kamari huomautti, että eräät osat tähän tarkoitukseen varattua aluetta todennäköisesti tarvittiin uusia katuja varten sekä mahdollisesti rautatieraiteiden rakentamiseksi Hiitalahden satamaan, minkä tähden valtuuston tuli pidättää itselleen oikeus vastedes määrätä sairaala-alueen rajat. Terveyslautakunnan ehdotuksen muiden osain tarkoituksenmukaisuuden arvostelemisen kamari katsoi edellyttävän ammattitietoja.

Sen jälkeen kaupunginvaltuusto lähetti⁴⁾ asian edelleen valmisteltavaksi valiokuntaan, johon kuuluivat⁵⁾ vtt Björkstén ja Höijer sekä yllä lääkäri, professori A. Th. Sælan. Mietinnössään⁶⁾ valiokunta ehdotti, että sairaalan talous- ja ulkokuonerakennukset sijoitettaisiin jonkin verran lännemmäksi kuin terveyslautakunnan ehdotuksessa oli edellytetty, sekä että rakennuspiirustuksiin tehtäisiin joitakin mietintöön oheistetun luonnospiirustuksen mukaisia muutoksia. Valiokunnan mietinnön mukaisesti kaupunginvaltuusto hyväksyi⁷⁾ terveyslautakunnan laatiman, kunnallisen sairaalan rakentamista koskevan suunnitelman mainituista luonnospiirustuksista selville käyvin muutoksin ja antoi lautakunnalle tehtäväksi ryhtyä tarpeellisiin sairaalan rakentamista tarkoitaviin toimenpiteisiin. Sen ohessa valtuusto päätti, että rakennustyö tarjottaisiin ja suoritettaisiin urakalla.

Malminkadun kansakoulutalon rakentaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1880 ottanut⁸⁾ kaupungin vuoden 1881 menosääntöön 100,000 markan suuruisen määrärahan kansakoulutalon rakentamiseksi Malmin-

1) Ks. s. 172. — 2) Ks. 1875—78 kert., s. 338 ja seur. — 3) Ks. s. 164. — 4) Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 22 §. — 5) S:n s:n 28 §. — 6) Valt. pain. asiakirj. n:o 13. — 7) Valt. pöytäk. 7 p. kesäk. 4 §. — 8) Ks. s. 128.

kadulle ja viimeksi mainittuna vuonna tarkemmin määrännyt¹⁾ talon paikan edellyttäen, että valtuuston hyväksymä mainitun kadun oikaisemista koskeva ehdotus asianmukaisessa järjestyksessä vahvistettiin. Sen jälkeen kun ilmoitus tämän päätöksen vahvistamisesta oli saapunut²⁾, valtuusto vuonna 1882 kehoitti³⁾ kansakoulujohtokuntaa antamaan tietoja siitä kansakouluhuoneistojen tarpeesta, joka uuden rakennuksen tuli tyydyttää. Tämän johdosta johtokunta ilmoitti, että heti tarvittiin seitsemän luokkahuonetta ja voimistelusalii, mutta että ottaen huomioon kansakoulujen vuotuinen kasvu lähitulevaisuudessa tultiin tarvitsemaan kaksitoista luokkahuonetta ynnä voimistelusalii. Valtuusto antoi⁴⁾ sen jälkeen rahatoimikamarille tehtäväksi antaa laatia tähän tarkoitukseen aiotulle Malminkadun tontille kivistä rakennettavan, kaksi- tai kolmikerroksisen kansakoulutalon ynnä vahtimestarin asunnon ja ulkohuoneen luonnospii-rustukset likimääräisine kustannusarvioineen.

Paviljonkien rakennuttaminen keskiesplanaadiin. Maistraatti ehdotti, että kaupunginvaltuusto tekisi päätöksensä niiden neljän paviljongin laadusta ja tarkoituksesta, joille n.s. keskiesplanaadin vahvistetun asemakartan mukaan oli osoitettu paikat mainitun esplanaadin sivukäytävään varsilta, niin hyvissä ajoin, että mainittujen paviljonkien käyttöoikeus voitiin tarjota tavallisessa järjestyksessä lukien toukokuun 1 p:stä 1883. Asiaa esiteltäessä valtuusto kuitenkin päätti⁵⁾ antaa sen toistaiseksi raueta.

Huoneiden luovuttaminen kansankirjastotalosta. Suomen taideyhdistys ja Suomen taideyhdistys anoivat kaupunginvaltuustolta, että niiden käytettäväksi maksutta luovutettaisiin huoneistot kansankirjastotalosta. Valtuuston lähetettyä⁶⁾ anomukset kansankirjaston ja lukusalin toimikuntaan, jonka yksissä neuvoin kansankirjastotalon rakennustoimikunnan kanssa tuli antaa asiasta lausunto, mainittu toimikunta ehdotti yhdistysten anomuksen evättäväksi m.m. siihen nojautuen, että Helsingin anniskeluosakeyhtiö lahjoittaessaan kirjastotalon kaupungille oli määrännyt, että kansankirjaston ja lukusalin tuli saada käyttää hyväkseen kaikki se tulo ja muu hyöty, mikä tästä talosta kenties saatiin, ja valtuusto oli ottanut talon vastaan tällaisin ehdoin. Toimikunnan esittämien syiden nojalla valtuusto päätti⁷⁾ olla luovuttamatta kyseisiä huoneistoja ilman vuokraa ja ilmoittaa tämän mainituille yhdistyksille sen varalta, että ne halusivat tehdä toimikunnalle vuokratarjouksen huoneistoista. Taideyhdistys anoi sen jälkeen, että se saisi 800 markan vuokramaksusta lokakuun 1 p:stä 1882 kesäkuun 1 p:ään 1883 käyttää kahta kirjastorakennuksen huonetta, toista vuosinäyttelyään ja kotimaisten taiteilijain uusimpien maalaus- ja kuvanveistotöiden pysyvää näyttelyä varten, toista äskettäin hankittujen ulkomaisten mestarien vanhempien taulujen säilyttämiseen. Kansankirjaston ja lukusalin toimikunnan ja rahatoimikamarin annettua lausuntonsa tästä anomuksesta valtuusto päätti⁸⁾ 375 markan vuokrasta luovuttaa taideyhdistykselle kyseiset huoneet lämpöineen lokakuun 1 p:stä vuoden 1882 loppuun. Sitä vastoin valtuusto hankittuaan lausunnon kamarilta epäsi toimikunnan tässä yhteydessä tekemän esityksen, että kirjastotalosta vuoden 1883 alusta luovutettaisiin maksutta yksi huone sivistyneisiin luokkiin kuuluvien henkilöiden suunnitellulle lukuseuralle.

¹⁾ Ks. s. 155. — ²⁾ Ks. s. 205. — ³⁾ Valt. pöytäk. 10 p. lokak. 10 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. jouluk. 2 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. lokak. 15 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. huhtik. 15 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. kesäk. 4 §. — ⁸⁾ S:n 3 p. lokak. 20 §.

Myöhemmin valtuusto myöntyi¹⁾ Suomen taideyhdistyksen anomukseen, että sen kanssa tehty vuokrasopimus pidennettäisiin kesäkuun 1 p:ään 1883, jolloin vuokra laskettaisiin 1,500 markan mukaan vuodelta.

Tullikamarin uusi huoneisto. Tullikamarin anottua kaupunginvaltuustolta, että sen käytettäväksi asetettaisiin tarkoituksenmukaisempi huoneisto, valtuusto lähetti²⁾ asian rahatoimikamariin. Samalla lähetettiin kamariin myöskin kauppaneuvos G. F. Stockmannin y. m. samaa tarkoittava anomus. Sen jälkeen antamassaan lausunnossa kamari piti esitettyjä toivomuksia täysin perusteltuina, koska silloinen tullikamari, joka sijaitsi raatihuoneen kolmannessa kerroksessa, oli osoittautunut erittäin epämukavaksi liikenneöivälle yleisölle. Rahatoimikamari esitti, että valtuusto määräten korkeimman hyväksymänsä vuokramäärän antaisi kamarille tehtäväksi yksissä neuvoin tullikamarin päällystön kanssa vuokrata tähän tarkoitukseen sopivimman huoneiston, joka mainitusta vuokramäärästä oli saatavissa. Myöntyen³⁾ tähän anomukseen valtuusto määräsi, että huoneiston vuosivuokra ei saanut ylittää 3,500 markkaa.

Päivystyshuoneiden vuokraaminen tullipalvelijastolle. Tullikamari anoi kaupunginvaltuustolta, että Eteläsatamasta höyrylaivain nopeata käsittelyä ja matkustajain tavarain tullikäsittelyä varten asetettaisiin päivystyshuone tullipalvelijaston käytettäväksi. Valtuuston kanslian lähetettyä tämän asian rahatoimikamariin valtuusto kamarin suosituksesta myönsi⁴⁾ enintään 400 markan suuruisen määrärahan sopivan huoneiston vuokraamiseksi tarkoitukseen kuluvan vuokravuoden ajaksi.

4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmus. Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi kaupunginvaltuusto valitsi⁵⁾ vtt Grönqvistin ja Höijerin ja heidän varamiehekseen vtn Heimbergerin.

Vesijohdon ulottaminen Merimies- ja Punavuorenkaduille. Valtuusto lähetti⁶⁾ sille esitetyn anomuksen vesijohdon jatkamisesta Merimies- ja Punavuorenkaduille rahatoimikamariin, joka kuitenkin ei vuoden varrella antanut siitä lausuntoaan.

Vesijohdon ulottaminen Antreankadun tontille n:o 44. Helsingfors Sandviks Aktiebolag niminen yhtiö oli rahatoimikamarilta anonut, että Antreankadun alla kulkeva kaupungin vesijohto silloisesta päätökohdastaan eli suunnilleen Abrahamin- ja Hietalahdenkatujen keskiväliltä jatkettaisiin viimeksi mainitun kadun varrella olevaan yhtiön tonttiin n:o 44 asti, ja siinä tapauksessa taannut kaupungille 850 markan vuotuisen tulon yhtiön vedenkulutuksesta. Kamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ antaa laittaa pyydetyn johdon ja myöntää tarkoitukseen 7,800 markkaa vuoden menosääntöön vesijohdon laajentamista varten otetusta määrärahasta. Tämän työn yhteydessä oli myös suoritettava erinäisiä tasoitus- ja viemäritöitä⁸⁾.

Vesijohdon ulottaminen Arbetarenes i Helsingfors byggnads aktiebolag nimisen yhtiön Ruoholahdenkadun varrella olevalle tontille. Sen johdosta,

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. marrask. 10 §. — ²⁾ S:n 6 p. huhtik. 9 §. — ³⁾ S:n 7 p. kesäk. 1 §. — ⁴⁾ S:n s:n 16 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. tammik. 13 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. marrask. 4 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. kesäk. 13 §. — ⁸⁾ Ks. s. 224.

että »Arbetarenes i Helsingfors byggnads aktiebolag» niminen yhtiö vuonna 1881 oli anonut rahatoimikamarilta, että kaupungin vesijohto ulotettaisiin Lapinlahdenkadulta Ruoholahdenkadun alitse keskelle viimeksi mainitun kadun varrella sijaitsevaa yhtiön tonttia, rahatoimikamari oli merkinnyt vuoden 1882 talousarvioehdotukseen tähän tarkoitukseen 4,450 markan määrärahan, mutta valtuusto ei ollut ottanut sitä talousarvioon. Sitten kun yhtiö uudistaessaan anomuksensa oli taannut kaupungille pyydetystä johdosta, jos se rakennettiin, 420 markan suuruisen vuotuisen tulon, valtuusto vuonna 1882 kamarin ehdotuksesta päätti ¹⁾, että kyseinen johto rakennettaisiin ja että tähän tarkoitukseen sai käyttää enintään 4,450 markkaa vuoden menosääntöön vesijohdon laajentamista varten merkitystä määrärahasta.

Vesijohdon ulottaminen It. viertotielle. Erinäiset It. viertotien varrella sijaitsevien huvilain omistajat olivat rahatoimikamarilta anoneet, että kaupungin vesijohto ulotettaisiin joihinkin mainitun viertotien varrella sijaitseviin huviloihin, ja siinä tapauksessa taannut kaupungille uuden vesijohdon vedenkulutuksesta 1,900 markan suuruisen vuotuisen tulon, minkä ohessa hakijat olivat lausuneet toivomuksen, että tähän johtoon ei järjestettäisi mitään ilmaista vedenottoasemaa. Sen jälkeen kun työn kustannukset, kaksi palopostia mukaan luettuna, oli arvioitu 21,000 markaksi, kamari ehdotti anomukseen myönnyttäväksi ehdoin, että hakijain tarjoama takuu korotettiin 12 %:iin perustamiskustannuksista ja että tarkoitukseen tarvittavaa rahamäärää ei otettu vesijohdon laajentamiseksi talousarvioon merkitystä määrärahasta. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ käyttövaroistaan kyseistä työtä varten 21,000 markkaa ehdoin, että takaus korotettiin kamarin ehdottamaan määrään; vapaakaivoa ei johtoon saanut laittaa niin kauan kuin takausmäärän suoritusta kesti. Kamarin ehdotuksesta valtuusto sen ohessa myönsi, samoin käyttövaroistaan, itse toimivan läppäventtiilin järjestämiseksi vesijohdon paineputkeen suunnitellun uuden liitekohdan alapuolelle 525 markkaa.

Vesiposttien järjestäminen keskiesplanaadiin. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ valtuuttaa kamarin antamaan järjestää kamarin tähän tarkoitukseen osoittamiin paikkoihin keskiesplanaadiin neljä vesipostia esplanaadin ruohokenttien ja puiden kastelemista sekä Esplanaadikatujen huuhtelua varten sekä myöntää tähän tarkoitukseen Smk 2,168: 25. Samalla valtuusto kehoitti kamaria harkitsemaan, olisiko ainakin kahteen näistä vesiposteista laitettava hanat, jotta lapset ja muut esplanaadissa oleskelevat henkilöt kesällä voisivat niistä saada virvoittavan juoman.

Erään Kirkkokadun osan uudestikiveäminen. Rahatoimikamari ilmoitti, että Kirkkokatu Suomen pankin edustalla olevan avoimen paikan kohdalta oli kertomusvuonna kivettävä uudestaan, mutta että kaupungin-insinööri, joka oli huullut tämän kadunosuuden kunnossapidon kuuluvan pankille, ei ollut ottanut tätä työtä laatimaansa vuoden varrella suoritettavien yleisten töiden luetteloon. Tämän johdosta kamari esitti kaupunginvaltuustolle, että kiveämistyön suorittamista varten myönnettäisiin 791 markan suuruisen ylimääräinen määräraha. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, ennenkuin asiassa muihin toimenpiteisiin ryhdyttiin,

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. kesäk. 13 §. — ²⁾ S:n 7 p. kesäk. 8 §. — ³⁾ S:n 16 p. toukok. 6 §.

antaa kamarille tehtäväksi tutkia pankkitalon tontin kauppakirjaa y.m. kenties saatavissa olevia asiakirjoja ja siten koettaa saada selvitettyksi, voitaisiinko pankki laillisesti velvoittaa pitämään puheena oleva kadunosuus kunnossa. Kamarin annettua pyydetyn selvityksen ja muuten uudistettua esityksensä valtuusto myönsi ¹⁾ edellä mainitun rahamäärän kyseisen kadunosuuden uudestikiveämistä varten.

Erään Unioninkadun osan uudestikiveäminen. Maistraatti oli ottanut vuonna 1882 uudelleen kivettävien kadunosuuksien joukkoon sen osan Unioninkatua, joka sijaitsi korttelin n:o 54, siis venäläisen muonamakaasiinin kohdalla. Uskoen tämän kadunosuuden kunnossapidon kuuluvan Venäjän sotilaslaitokselle kaupungininsinööri kuitenkin ei ollut ottanut sitä niiden kadunosuuksien joukkoon, jotka kaupungin oli kivettävä kertomusvuoden kuluessa. Saatuaan myöhemmin tietoonsa, että mainitun kadunosuuden kunnossapitovelvollisuus ei kuulunut Venäjän sotilaslaitokselle, rahatoimikamari anoi kaupunginvaltuustolta, että kaupunki suorittaisi kyseisen uudestikiveämisen ja että tarkoitukseen myönnettäisiin 2,000 markan suuruinen ylimääräinen määräraha. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, ennenkuin asiassa ryhdyttiin muihin toimenpiteisiin, pyytää maistraatilta tietoa siitä, voitiinko ja millä perusteilla kaupunki velvoittaa vastaamaan Unioninkadun kunnossapidosta korttelin n:o 54 kohdalta. Maistraatilta ei kuitenkaan vuoden varrella saapunut vastausta valtuuston kirjelmään.

Antreankadun sepelöiminen vanhemman luterilaisen kirkon edustalta. Kaupungin ruotsalais-suomalaisen evankelis-luterilaisen seurakunnan kirkkoherranvirasto oli läänin kuvernööriltä anonut, että Antreankatu kaupungin vanhemman luterilaisen kirkon kohdalta jumalanpalvelusten ajaksi sopivalla tavalla suljettaisiin meluavien ajoneuvojen liikenteeltä, joka häiritsi kirkossakävijäin hartautta. Kuvernöörin lähetettyä anomuksen kaupunginvaltuustolle tämä päätti ³⁾ ilmoittaa, ettei se katsonut kadun sulkemisen sopivasti käyvän päinsä, koska päämäärä, johon kirkkoherranvirasto anomuksellaan pyrki, näytti olevan yhtä hyvin saavutettavissa siten, että kyseinen kadunosuus joko sepelöitiin tai asfaltoitiin.

Myöhemmin kuvernööri velvoitti maistraatin merkitsemään vuoden 1883 menosääntöehdotukseen tarpeellisen määrärahan lähinnä kirkkoa olevan Antreankadun osan sepelöimistä tai asfaltoimista varten. Koska tämän kadunosuuden kunnossapito lähinnä kuului seurakunnalle, valtuusto päätti ⁴⁾ valittaa tästä senaattiin ja antoi sihteerilleen tehtäväksi laatia valituskirjelmäehdotuksen. Tätä ehdotusta esiteltäessä valtuusto kuitenkin päätti ⁵⁾, koska kuvernöörin asiaa koskevaan päätökseen ei ollut oheistettu valitusosoitusta, ensin anoa kuvernööriltä sellaista. Vastaukseksi tähän kuvernööri ilmoitti ⁶⁾, ettei valitusosoitusta ollut annettu eikä annettaisi, koska hänen päätöksensä ei ollut sisältänyt lopullista määräystä ja valtuuston tuli maistraatin talousarvioehdotusta tarkastaessaan vieläkin antaa lausuntonsa puheena olevasta menoerästä.

Talousarvion käsittelyssä kaupunginvaltuusto talousarviovaliokunnan ehdotuksesta ⁷⁾ päätti ⁸⁾ olla merkitsemättä vuoden 1883 menosääntöön sitä 1,850 markan suuruista määrärahaa, jonka maistraatti kuvernöörin

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. kesäk. 22 §. — ²⁾ S:n 16 p. toukok. 6 §. — ³⁾ S:n 29 p. kesäk. 6 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. lokak. 5 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. lokak. 1 §. — ⁶⁾ S:n 24 p. lokak. 12 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 31. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 5 §.

päätöksen mukaisesti oli merkinnyt talousarvioehdotukseensa Antreankadun sepelöimiseksi kirkon edustalta.

Ulriikaporinkadun kiveäminen. Kaupunginvaltuuston vuonna 1881 kehoitettua ¹⁾ rahatoimikamaria laadituttamaan Ulriikaporinkadun tasotussuunnitelman kustannusarvioineen kamari vuonna 1882 antoi valtuustolle 3,000 markkaan päättyvän kustannusarvion mainitun jo tasoitetun kadun kiveämisestä ja jalkakäytävien rakentamisesta sille. Valtuusto päätti ²⁾ sen johdosta kehoittaa kamaria merkitsemään seuraavan vuoden talousarvioehdotukseen määrärahat näitä töitä varten ja merkitsikin ³⁾ talousarvion järjestelyssä kyseiseen tarkoitukseen edellä mainitun rahamäärän kaupungin vuoden 1883 talousarvioon.

Ajotien rakentaminen Kivenhakkaajakadulle. Kuusi Kivenhakkaajakadun varrella sijaitsevien vuokratonttien haltijaa oli rahatoimikamarilta anonut, että ajotie rakennettaisiin mainitulle vielä tasoittamattomalle kadulle. Sen jälkeen kun sekä kamari antamassaan lausunnossa ⁴⁾ että talousarviovaliokunta, johon kaupunginvaltuusto oli asian lähettänyt ⁴⁾, talousarviomietinnössään ⁵⁾ olivat puoltaneet tätä anomusta, valtuusto vuoden 1883 talousarvion järjestelyssä päätti ³⁾ merkitä kaupungin vuoden 1883 menosääntöön 1,000 markkaa mainittuun tarkoitukseen.

Antreankadun läntisimmän osan tasoittaminen ja viemärikanavan rakentaminen sen ja Hietalahdentorin alle. Vesijohdon ulottamista Antreankadun tontille n:o 44 koskevan asian ⁶⁾ käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta myönsi ⁷⁾ yhteensä 5,700 markan määrärahat mainitun kadun täyttämiseen ja tasoittamiseen Hietalahdenkadun länsipuolelta sekä viemärikanavan rakentamiseen Hietalahdentorin alla olevasta kanavasta kyseisen Antreankadun osan ja Hietalahdentorin alle.

Rautatien kiveämisen siirtäminen tuonemmaksi. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 anonut ⁸⁾ senaatilta, että Rautatien torin täydellistä kiveämistä ei tarvitsisi suorittaa toistaiseksi tai ainakaan viitenä lähimpänä vuotena. Vuonna 1882 ilmoitettiin ⁹⁾ senaatin siviilitoimituskunnan kirjelmässä, että senaatti oli myöntänyt luvan mainitun torin kiveämisen lykäämiseen vuoden 1885 loppuun, minkä ajan päättyessä torin tuli olla täydellisesti kivetty, kuitenkin ehdoin, että vuonna 1882 rakennettiin ajorata rautateiden tavaramakasiinista torin kaakkoiskulmaan sekä että kiveämätön osa toria täytettiin ja pidettiin samassa tasossa kuin sen yli vievät ajotiet.

Jalkakäytävän rakentaminen Länt. viertotielle. Erinäisten Länt. viertotien varrella sijaitsevien huvilain haltijain anomuksen, että jalankulkijoille tarkoitettu käytävä rakennettaisiin mainitun viertotien laitaan ja tähän seutuun järjestettäisiin köyhemmälle väestölle tarkoitettuja vedenotto-paikkoja, kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁰⁾ rahatoimikamariin. Antamassaan lausunnossa kamari puolsi anomuksen edellistä osaa ja esitti, että Henrikinkatujen välisestä esplanaadista Fjälldalin huvilaan asti vievää, nupukivistä hakatuin reunakivin tehtävää jalkakäytävää varten myönnettäisiin 7,300 markan määräraha, mutta vastusti ehdotusta vesipostien järjestämisestä. Valtuuston vielä lähetettyä ¹¹⁾ asian talousarviovaliokuntaan ja tämän mie-

¹⁾ Ks. s. 170. — ²⁾ Valt. pöytäk. 26 p. huhtik. 21 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 5 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. marrask. 14 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 31. — ⁶⁾ Ks. s. 221. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 29 p. kesäk. 13 §. — ⁸⁾ Ks. s. 171. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 5 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. lokak. 14 §. — ¹¹⁾ S:n 21 p. marrask. 19 §.

tinnössään ¹⁾ muuten yhdyttyä kamarin kantaan, mutta ehdotettua, että jalkakäytävän reunakiveksi valittaisiin halvempaa ainetta, esim. n.s. ketokiveä, valtuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti talousarvion käsittelyssä merkitsi ²⁾ kaupungin vuoden 1883 menosääntöön 5,500 markan määrärahan jalkakäytävän rakentamiseen Länt. viertotielle Fjälldalin huvilaan saakka.

Uuden viemärikanavan rakentaminen Mariankatuun. Helsingin kasarmi-rakennustoimikunta oli rahatoimikamarilta anonut, että sotilaslaitokselle kuuluvan Mariankadun n.s. santarmikasarmen tontin n:o 1 (osoite n:o 23) läpi mainitulta kadulta Elisabetinkadulle vinosti kulkeva puinen yleinen viemärikanava, joka oli esteeksi tontilla suoritettaville rakennustöille ja sitäpaitsi osaksi mädäntynyt, poistettaisiin tontilta ja Mariankadulla, tulevan upseerikasarmen sisäänkäytävän edustalla oleva syöksykaivo siirrettäisiin sopivampaan paikkaan. Tämän johdosta kamari esitti, että mainitun viemärikanavan sijaan rakennettaisiin uusi lasitetuista savi-putkista tehty viemäri, joka johdettaisiin Mariankadun syöksykaivoista Elisabetinkadun yleiseen harmaakiviviemäriin, sekä että tätä työtä varten myönnettäisiin 3,800 markan suuruinen määräraha, jota vastoin toimikunnan tuli omalla kustannuksellaan antaa poistaa edellä mainittu syöksykaivo, jos se piti sitä suotavana. Valtuusto hyväksyi ³⁾ täydellisesti kamarin esityksen.

Viemärikanavan rakentaminen Pohj. Esplanaadikatuun Kluuvi- ja Mikaelinkatujen välille. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ 1,900 markan määrärahan viemärikanavan rakentamiseen Kluuvi- ja Mikaelinkatujen väliseen osaan Pohj. Esplanaadikatua; tämä viemäri oli epähuomiosta unohtunut osa jo aikaisemmin toteutettavaksi päätettyä Kluuvin kuivatussuunnitelmaa.

Viemärikanavan rakentaminen Lastenkodeinkatuun. Terveyslautakunnan esittänyt, että viemärikanava rakennettaisiin Lugnet-huvilan työväenasunnoista Ruoholahteen, ja kaupunginvaltuuston lähetettyä ⁵⁾ asian rahatoimikamariin tämä ilmoitti, että sen talousarvioehdotukseen oli merkitty 8,740 markan suuruinen määräraha viemärikanavan rakentamiseksi Työmies- ja Ruoholahdenkatujen väliseen osaan Lastenkodeinkatua. Lähetettyään ⁶⁾ ensin asian talousarviovaliokuntaan valtuusto talousarviota käsiteltäessä päätti ²⁾ ottaa mainitun määrärahan kaupungin vuoden 1883 menosääntöön.

Elisabetintorin puistikon siistiminen. Erään asian yhteydessä, jonka käsittely päättyi epäävän lausunnon antamiseen Elisabetintorilla olevan puistikon poistamisesta ⁷⁾, kaupunginvaltuusto kehoitti ⁸⁾ rahatoimikamaria antamaan valtuustolle ehdotuksen mainitun puistikon siistimisestä ja tasoittamisesta samalla tavalla kuin aikaisemmin oli tehty Kirkkotorin puistikossa. Kamari uskoi tämän tehtävän suorittamisen ensin kaupunginpuutarhurille, mutta ei hyväksynyt hänen suunnitelmaansa. Sen sijaan valtuusto kamarin ehdotuksesta lisäsi ²⁾ kaupungin vuoden 1883 menosääntöön määrärahan »kaupungin istutusten ja taimiston muu ylläpito» otsakkeeseen sanat »Elisabetintorin puistikon siistiminen mukaan luettuna» määräämättä tähän tarkoitukseen käytettävän määrärahan suuruutta.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 31. — ²⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 5 §. — ³⁾ S:n 29 p. kesäk. 14 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. toukok. 6 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. syysk. 1 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. marrask. 18 §. — ⁷⁾ Ks. s. 206. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 19 §.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupungin vuoden 1881 tuloja ja menoja valaiseva taulukko. Rahatoimikamarin kaupunginvaltuustolle lähettämä taulukko kaupungin todellisista tuloista ja menoista vuonna 1881 ei antanut ¹⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Kaupunginkassan katsastus. Kaupunginkassan katsastajiksi valtuusto valitsi ²⁾ vtt Nybomin ja Svenssonin ja heidän varamiehikseen vtt Österholmin ja Lindforsin.

Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastus. Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiehiksi kaupunginvaltuusto valitsi ²⁾ vtt Steniuksen ja Tallgrénin ja heidän varamiehekseen vtn Lundqvistin.

Kaupungin vuoden 1881 tilien tarkastus. Sen jälkeen kun tilintarkastajain kertomus heidän toimittamastaan kaupungin vuoden 1881 tilien tarkastuksesta sekä rahatoimikamarin y.m. viranomaisten sen johdosta antamat selitykset olivat saapuneet, kaupunginvaltuusto antoi ³⁾ valiokunnalle tehtäväksi lausua mielipiteensä tilintarkastuskertomuksesta ja valitsi sen jäseniksi vtt Laurellin, Nybomin ja Dittmarin. Valiokunnan annettua mietintönsä ⁴⁾ valtuusto sen mukaisesti myönsi ⁵⁾ kaupungin hallinnollisille viranomaisille vastuuvapauden vuodelta 1881. Samalla valtuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti olla rahatoimikamarin ja tilintarkastajain ehdottamalla tavalla poistamatta erinäisiä tileissä siirtyvinä esiintyviä ennakoja.

Vastuuvapaus kansankirjastotalon rakennustoimikunnalle. Sitten kun kansankirjastotalon rakennustoimikunta talon valmistuttua oli jättänyt valtuustolle sen piirustukset, rakennuskustannusten tilit sekä rakennusvarain ylijäämän, Smk 328: 72, valtuusto kehoitti ⁶⁾ rahatoimikamaria katselmuksen tapahduttua ottamaan talon vastaan, tarkastuttamaan tilit ja ilmoittamaan valtuustolle näiden toimitusten tuloksen, minkä ohessa valtuusto päätti suorittaa ylijäämävarat kaupunginkassaan.

Myöhemmin rahatoimikamari ilmoitti kirjastotalossa toimitetun katselmuksen jälkeen luovuttaneensa sen kansankirjaston ja lukusalin toimikunnan lähempään valvontaan ja hoitoon. Samalla kamari, joka oli antanut asianmukaisesti tarkastaa tilit, ehdotti, että rakennustoimikunnalle myönnettäisiin tilivapaus.

Samalla kun valtuusto myönsi ⁷⁾ rakennustoimikunnalle täyden vastuuvapauden, valtuusto päätti ilmaista mainitulle toimikunnalle kiitollisuutensa siitä tavasta, jolla se oli tehtävänsä suorittanut.

Rahatoimikamarin vuosien 1877 ja 1878 tilejä koskeva oikaisuuttu. Yleinen revisionioikeus oli vuonna 1881 antamassaan tuomiossa jättänyt huomioon ottamatta ne muistutukset, jotka siviilivirkakunnan leski- ja orpokassan ensimmäinen sihteeri, lehtori N. K. Nordenskiöld oli esittänyt Helsingin kaupungin rahatoimikamarin tilejä vastaan, mikäli ne koskivat mainitun kassan varoja vuosilta 1877 ja 1878. Tämä päätös, joka vuonna

¹⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 12 §. — ²⁾ S:n 10 p. tammik. 13 §. — ³⁾ S:n 29 p. kesäk. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 24 p. lokak. 1 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. syysk. 2 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. jouluk. 3 §.

1882 ilmoitettiin kaupunginvaltuustolle tiedoksi, ei aiheuttanut ¹⁾ toimenpidettä sen taholta.

Sen jälkeen kun lehtori Nordenskiöld kuitenkin oli valittanut senaattiin mainitusta tuomiosta ja senaatti sen johdosta oli pyytänyt kaupunginvaltuustolta selitystä asiasta, valtuusto antoi ²⁾ vttlle Dittmarille ja Brummerille tehtäväksi laatia tällaisen selityksen ehdotuksen. Sen jälkeen valtuusto muutoksitta hyväksyi ³⁾ heidän laatimansa ehdotuksen.

Uuteen uudisrakennus- ja järjestelylainaan kuuluvien obligatioiden teksti ja kuoletuussuunnitelma. Lisättyjen kaupunginvaltuutettujen vuonna 1881 tekemän päätöksen ⁴⁾ mukaisesti rahatoimikamari vuonna 1882 antoi varsinaiselle valtuustolle ehdotuksen sen kaupungille otettavan uudisrakennus- ja järjestelylainan obligatioiden tekstiksi ja kuoletuussuunnitelmaksi, jonka lisätty valtuusto ensiksi mainittuna vuonna oli päättänyt otettavaksi ja jonka ottamiseen oli hankittu asianmukainen lupa. Varsinainen valtuusto lähetti ⁵⁾ kamarin ehdotuksen valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Laurell ja Borg sekä kollegiasessori N. C. Westermarck. Lausunnossaan tämä valiokunta puolsi kuoletuussuunnitelman hyväksymistä tehtyään erään muodollisen muutoksen ja ehdotti obligatiotekstiin tehtäväksi joitakin muita muutoksia, joiden tarkoituksena oli ensiksikin tekstin lyhentäminen ja yksinkertaistaminen, toiseksi antaa obligatioille Helsingin kaupungin antamien velkakirjain luonne, kolmanneksi selvästi ilmaista, että sekä talongit että kupongit olivat käypiä haltijan kädessä, minkä ohessa valiokunta esitti, että obligatioteksti laadittaisiin myöskin suomenkielellä ruotsinkielen rinnalla. Varsinainen valtuusto hyväksyi ⁶⁾ sen jälkeen valiokunnan ehdotukset sekä kuoletuussuunnitelmaksi että obligatiotekstiksi, viimeksi mainitun tehtyään siihen pienen muutoksen, samoin kuin talonkien ja kuponkien tekstin, ja päätti anoa senaatilta vahvistusta kuoletuussuunnitelmalle ja teksteille. Senaatti näki ⁷⁾ sen jälkeen kohtuulliseksi vahvistaa sekä obligatioiden ynnä talonkien ja kuponkien tekstin että kuoletuussuunnitelman, kuitenkin ehdoin, että selonteko lainan kuoletuksen edistymisestä oli vuosittain julkaistava Suomen virallisissa lehdissä ja paikkakunnan laajemmalti levinneissä suomen- ja ruotsinkielisissä sanomalehdissä ja kuukauden kuluttua tilintarkastuksen päättymisestä lähetettävä maistraatin välityksellä senaattiin.

Siten vahvistettu obligatioteksti oli sanamuodoltaan seuraava:

Helsingin kaupungin lainaobligatiooni kolmestatuhannesta Suomen markasta.

Litt. A. 4 ½ %. N:o 000.

Tätä obligatioonista, joka on osuus eräästä Keisarillisen Majesteetin armollisella luvalla otetusta lainasta erinäisten täällä tapahtuvain uudisrakennus- ja järjestelytöiden kustantamista varten, maksaa Helsingin kaupunki haltijalle siinä järjestyksessä kuin tätä lainaa koskeva armollinen päätös 4 p:ltä elokuuta v. 1882 määrää, kolmetuhatta markkaa kultarahaa ynnä sille kasvavan koron kanssa neljän ja puolen prosentin mukaan vuodelta. Helsingissä 1 p:nä toukokuuta v. 1882.

Helsingin kaupungin puolesta:

Sen rahatoimikamari.

Rahatoimikamarin jäsenten allekirjoitukset.

Nimellä vahvist. N. N.

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. tammik. 10 §. — ²⁾ S:n 7 p. kesäk. 6 §. — ³⁾ S:n 29 p. kesäk. 18 §. — ⁴⁾ Ks. s. 173 ja seur. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 28 p. maalisk. 4 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. huhtik. 1 §. — ⁷⁾ Suomen as. kok. n:o 22 v. 1882.

Merk. N. N.

Merkitty Suomenmaan valtionkonttorissa N. N.

Keisarillisen Majesteetin 4 p:nä elokuuta v. 1882 annetun armollisen päätöksen nojassa noudatetaan tästä Helsingin kaupungin lainaobligatioonista seuraavia määräelmiä:

1:ksi. Lainasummasta, joka on yksi miljoona viisisataa viisikymmentä tuhatta (1,550,000) markkaa kultarahaa, ulosannetaan:

150 kpl. obligatiooneja Litt. A. à 3,000 markkaa, vastaten 450,000 markkaa.
700 » » » B » 1,000 » » 700,000 »
800 » » » C » 500 » » 400,000 »

2:ksi. Obligatioonit (velkasetelit) asetetaan haltijalle ja niitä allekirjoittavat kaikki kaupungin rahatoimikamarin jäsenet, nimellä vahvistaa kamarin sihteeri ja muistoon merkii kaupunginkamreeri. Ennenkuin kaupunki obligatioonin ulosantaa, on se valtionkonttorissa muistoon merkittävä, jonka ohessa valtion kontrollileima pannaan sekä itse obligatioonin että sen myötä oleviin talonkiin (emälippuun) ja kuponkeihin (kasvulappuihin).

3:ksi. Kaikkiin obligatiooneihin pannaan antopäiväksi 1 p:nä toukokuuta v. 1882 ja niille kasvaa siitä päivästä lukein neljä ja puoli prosenttia vuotuista korkoa, joka maksetaan ulos puolen vuoden määräajoin 1 p:nä toukokuuta ja 1 p:nä marraskuuta.

4:ksi. Kunkin obligatioonin ohessa on kaksi kolmatta puolen vuoden korkokuponkia ensituleviksi yhdeksitoista vuodeksi, niin myös yksi talonki. Kuponkien ja talonkin, jotka ovat käypä haltijan kädessä, pitää olla varustetut rahatoimikamarin puheenjohtajan ja sihteerin kivipiirteellisillä nimikirjoituksilla. Yllämainitun koronmaksu-määräajan loputtua ja samalla tavoin edelleenkin niin kauan kuin laina pysyy ja kunnes se täydelleen maksetaan, annetaan kaupungin rahatoimikonttorissa maksettavaksi joutumattomaan obligatioonin kuuluvan talonkin takaisinsaamista vastaan lman maksutta uudet kuponkilehdet lähinnä seuraaviksi yhdeksitoista vuodeksi ynnä niihin kuuluvan talonkin kanssa.

5:ksi. Laina maksetaan takaisin kolmenneljättä vuoden kuluessa toukokuun 1 p:stä v. 1882 lukein siten että 1 p:nä marraskuuta joka vuosi paitsi kolmena ensimmäisenä vuotena pidetään ulosarpomus tässä alla olevan kuoletuskaavan mukaan. Ne obligatioonit, jotka ulos arvotaan marraskuun 1 p:nä, lunastetaan 1 p:nä seuraavaa toukokuuta.

6:ksi. Obligatioonien ulosarpominen toimitetaan kaupungin rahatoimikamarissa julkisen notariuksen läsnä ollessa, josta toimesta asianmukainen notariviran todistuskirja on tehtävä; ja on obligatiooninhaltija oikeutettu joko itse taikka asiamiehen kautta saapuvilla olemaan näissä arpomisissa. Kunkin arpomatoimituksen päätös on viipymättä julkaistava kuulutuksella Suomen virallisissa sekä joissakuissa paikkakunnan yleisemmästi luetuissa ruotsin- ja suomenkielisissä sanomalehdissä, ynnä tiedonannon kanssa kaikista niistä obligatiooneista, jotka edellisistä arpomisista saattavat olla pois jääneet lunastettavaksi tuomattomina.

7:ksi. Maksettaviksi käyneet obligatioonit ja korkokupongit pitää vaadittaessa lunastettaman tšekäläisessä rahatoimikonttorissa.

8:ksi. Korkoa ulosarvotulta obligatioonilta suoritetaan ainoastaan obligatioonin lunastamiseen määrättyyn maksupäivään asti.

9:ksi. Kun ulosarvottu obligatioonin lunastettavaksi tuodaan, pitää kaikki siihen kuuluvat, sen maksupäivänä suoritettavaksi joutumattomat kupongit sekä talonki takaisin annettaman. Jos jokin näistä kupongeista puuttuu, pidätetään sen nimellismäärä itse pääomasta.

10:ksi. Obligatioonit eivät ennen ulosarpomista eivätkä kupongit ennen maksettavaksi käymistä ole niiden lainsäännösten alaisia, jotka koskevat velkasaamisten kanneaikaa. Kuitenkin on semmoisen ulosarvotun obligatioonin haltija, jota ei ole lunastamista varten esiin tuotu viidessätoista vuodessa siitä kuin se on joutunut maksettavaksi, kadottanut kaiken oikeuden korvauksen saantiin niistä.

11:ksi. Obligatioonin tahi talonki, joka on kadonnut tahi tapaturman kautta hävinnyt, voidaan laillisessa järjestyksessä kuolettaa sekä sitten uusi sen sijaan antaa.

12:ksi. Lainan kirjanpito tapahtuu rahatoimikonttorissa ja tullen vuotuisen tilintarkastukseen kaupungin muiden tililaskujen yhteydessä.

Tuulaakin kantamisperuste. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa niistä perusteista, joiden mukaisesti tuulaakia oli

kaupungissa kannettava vuosina 1883—92, valtuusto lähetti ¹⁾ asian rahatoimikamariin, mutta tämän lausunto ei saapunut vuoden varrella.

Kaupungin osuus vuoden 1881 paloviinaverosta. Maistraatti ilmoitti, että kaupungin osuus paloviinan valmistusverosta vuodelta 1881 oli Smk 7,070:56 ja oli luovutettu kaupungin käytettäväksi. Lähetettyään ²⁾ asian talousarviovaliokuntaan valtuusto sen mietinnössään ³⁾ tekemän ehdotuksen mukaisesti päätti ⁴⁾ vuoden 1883 talousarvion järjestelyssä osoittaa mainitusta rahamäärästä 4,500 markkaa avustukseksi taideteollisuusyhdistyksen veistokoululle ja loput kansankirjaston ja lukusalin menojen suorittamiseen.

Veronkantoaikojen määrääminen. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾, että vuoden kuluessa järjestettäisiin kaksi kunnallisverojen kantokautta, toinen toukokuun jälkipuoliskolla tai mahdollisesti kesäkuun alussa ja toinen syyskuun alkupuoliskolla; kamari valtuutettiin tarkemmin määräämään veronkantopäivät.

Kaupungin veronkantotoimen järjestäminen. Kaupunginvoitien ja ulosottoapulaisten palkankorotusta koskevan asian ⁶⁾ yhteydessä rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuustolle, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin, jotta kaupunki oikeutettaisiin siinä tapauksessa, ettei veroja ja maksuja suoritettu määräaikana, kantamaan laiminlyöneiltä korotuksen, joka olisi enintään 5 % erääntyneestä maksamattomasta määrästä. Valtuusto oli aikaisemmin käsitellyt samaa tarkoittavan ehdotuksen, mutta hylännyt ⁷⁾ sen. Viitaten silloin eräessä valiokunnan mietinnössä ⁸⁾ esitettyyn asian selvittelyyn, joka tarjosi yksityiskohtaisemmat perustelut ehdotukselle, kamari lausui, että prosenteiksi määrätylle lisämaksulle näytti olevan annettava etusija ennen kiinteätä ulosottomaksua, koska edellinen menettelytapa kohdistuisi rästiläisiin tasaisemmin ja oikeudenmukaisemmin ja olisi korkeampiveroisille ankarampi rangaistus verojen suorituksen laiminlyömisestä. Koska ehdotetun toimenpiteen kuitenkin voitiin katsoa merkitsevän kunnallisasetuksen muutosta, voitiin se kenties toteuttaa ainoastaan lainsäädäntötietä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ kehoittaa rahatoimikamaria laatimaan ja ensi tilassa valtuustolle antamaan täydellisen ehdotuksen kaupungin veronkantotoimen järjestämisestä ja sen yhteydessä lausunnon rästinä olevien verojen perimisestä.

Lyhennysluettelojen tarkastus. Sen jälkeen kun maistraatti oli lähettänyt kaupunginvaltuustolle tarkastettavaksi vuoden 1880 henkirahojen ja suostuntaverojen lyhennysluettelot, valtuusto uskoi ¹⁰⁾ niiden tarkastuksen valiokunnalle, johon kuuluivat vtt Stenius, Tallgrén ja Sandberg. Sen jälkeen antamassaan lausunnossa valiokunta huomautti m. m., että suuri joukko luetteloihin merkittyjä henkilöitä tiettävästi oleskeli kaupungissa, vieläpä että osalla oli oma vakinainen asuntokin, minkä takia valiokunta ei voinut puoltaa sellaisen todistuksen antamista, että luetteloihin merkityt henkilöt eivät asuneet tai oleskelleet paikkakunnalla. Koska kaupunginvaltuuston Helsingin laajuudessa kunnassa oli mahdotonta omata tällaisen todistuksen antamisen edellyttämää henkilötuntemusta, vastaava valiokunta aikaisemmin oli ehdottanut ¹¹⁾, että valtuusto anois vapautusta

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk 3 §. — ²⁾ S:n 24 p. lokak. 5 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 31. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 5 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. huhtik. 3 §. — ⁶⁾ Ks. s. 231. — ⁷⁾ Ks. s. 113 ja seur. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3 v:ltä 1880. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 22 §. — ¹⁰⁾ S:n 3 p. lokak. 9 §. — ¹¹⁾ Ks. s. 116.

kyseisen todistuksen antamisvelvollisuudesta. Kun valtuusto kuitenkin ei ollut halunnut hyväksyä tätä ehdotusta, valiokunta ilmoittaen edellä mainitut tosiasiat jätti valtuuston ratkaistavaksi, mihin toimenpiteisiin asiassa oli ryhdyttävä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ palauttaessaan luettelot maistraattiin vaadittuna todistuksena ilmoittaa, että useiden henkilöiden, jotka oli merkitty luetteloihin »ei tavatuiksi», oli todettu edelleen asuvan kaupungissa, ja että tästä oli tehty merkintä luetteloihin, mutta että muiden niihin merkittyjen henkilöiden oleskelupaikka oli valtuustolle tuntematon.

Majoitusmaksujen veloituksen lopettaminen. Viitaten tammikuun 18 p:nä 1882 sotilasmajoituksen suorittamisen perusteista annettuun asetukseen ja kun vuonna 1881 taksoituksella kootuista majoitusvaroista oli jäänyt niin suuri säästö, että niiden ja vuoden 1882 arvioidun majoitustuulaakin yhdessä oli katsottu riittävän sotilasmajoituskustannusten suorittamiseen viimeksi mainittuna vuonna, rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuustolle, että vuonna 1882 ei määrättäisi kunnan majoitusvelvollisten jäsenten maksettavaksi mitään majoitusmaksua. Valtuusto myöntyi²⁾ kamarin esitykseen.

Julkisista huvitilaisuuksista ja eräiltä ulkomaalaisilta kannetut vaivaismaksut. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 antanut³⁾ valiokunnalle tehtäväksi harkita, oliko valtuuston valitettava läänin kuvernöörin päätöksestä, jolla kuvernööri oli evännyt valtuuston anomuksen, että vaivaihoidon hyväksi jatkuvasti uuden yleisen vaivashoitoasetuksen maaliskuun 17 p:nä 1879 tultua voimaan saisi kantaa maksuja julkisista huvista ja matkustelevilta silmäkääntäjiltä, kauppaedustajilta y. m. Valiokunnan mietintöä esiteltäessä valtuusto vuonna 1882 päätti⁴⁾ hyväksyen valiokunnan laatiman valituskirjelmäehdotuksen senaatilta anoa, että kuvernöörin päätös kumottaisiin. Senaatti hylkäsi⁵⁾ kuitenkin s. v. valtuuston valituksen.

Suoritettujen vaivaismaksujen palauttaminen. Senaatin hylättyä⁵⁾ kaupunginvaltuuston valituksen, joka koski kaupungin oikeutta saada jatkuvasti vaivaihoidon hyväksi kantaa maksuja m. m. julkisista huveista, oli Nya theaterhusaktiebolaget nimenen yhtiön johtokunta rahatoimikamarilta anonut että sille maksettaisiin takaisin 2,424 markkaa eli se määrä, jonka se yleisestä vaivashoidosta annetun uuden asetuksen voimaantulemisen, t. s. vuoden 1879 maaliskuun 17 p:n jälkeen, oli maksanut teatteriesityksistä. Valtuusto hyväksyi⁵⁾ johtokunnan anomuksen, jota kamari oli puoltanut.

Satamamaksujen alennus. Ångfartygsaktiebolaget Sverige—Norge nimenen höyrylaivosakeyhtiön anomuksen, että sen höyrylaivalle Solidelle, joka oli tarkoitettu ylläpitämään säännöllistä laivaliikennettä Kristianian ja Pietarin välillä poiketen m. m. Helsinkiin, myönnettäisiin huojennusta satamamaksuista, kaupunginvaltuusto lähetettyään⁶⁾ sen ensin rahatoimikamariin hyväksyi⁷⁾ sikäli, että mainitulle höyrylaivalle, jos se säännöllisillä matkoillaan ilmoitetulla reitillä vähintään kerran kuukaudessa kävi Helsingissä, toistaiseksi myönnettiin 40 %:n alennus voimassa olevassa

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. jouluk. 8 §. — ²⁾ S:n 28 p. maalisk. 6 §. — ³⁾ Ks. s. 177. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 24 p. tammik. 2 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. syysk. 14 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. huhtik. 11 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. kesäk. 9 §.

liikennetaksassa säädetyistä, tonnilta ja matkalta kannettavista satamamaksuista.

Torien vakinaisista myyntipaikoista suoritettavien maksujen taksa. Vuoden 1880 tilintarkastuskertomuksen käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto vuonna 1881 oli antanut ¹⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi antaa valtuustolle ehdotuksen markkinakojuista ja -pöydistä suoritettavien maksujen uudeksi taksaksi. Rahatoimikamarin sen johdosta vuonna 1882 laatiman ehdotuksen kaupungin torien vakinaisista myyntipaikoista suoritettavien maksujen taksaksi valtuusto julkaistuaan ²⁾ sen painosta lähetti ³⁾ valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Brummer, Borg, Eskolin ja Tallgrén sekä kunnallisneuvos O. Höijer. Valiokunta ei antanut mietintöään kertomusvuoden kuluessa.

Vuoden 1881 koiraveron. Maistraatin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ aktuaari A. Grönholmille 25 markan suuruisen palkkion vuoden 1881 koiraveron kannosta ja päätti, että kertynyt vero ensi sijassa oli käytettävä vesikauhun takia menetettyjen kotieläinten korvaamiseen ja jäljelle jäävä osa maksettava kaupunginkassaan.

Raastuvanoikeuden rikosasian notariusten palkankorotus. Yhteinen raastuvanoikeus anoi, että kaupunginvaltuusto vuoden alusta lukien toistaiseksi ja kunnes kaupungin virkamiesten suunniteltu uusi palkkasääntö vahvistettiin, määräisi 1,000 markan suuruisen vuotuisen lisäpalkkion maksettavaksi kullekin raastuvanoikeuden rikosasiain notariuksista sekä sen ohessa myöntäisi heille oikeuden korvauksen saamisen rahatoimikonttorista alistettujen asiain toimitusasiakirjain ja vangituille henkilöille annettujen pöytäkirjain puhtaaksikirjoituksesta aiheutuneista kustannuksista asianomaisen oikeuden puheenjohtajan hyväksymän laskun mukaan. Tämän johdosta valtuusto päätti ⁵⁾ kuluvaksi vuodeksi myöntää rikosasiain notariuksille yhteisen raastuvanoikeuden ehdottamat edut sekä määrätä mainitun oikeuden uutta työjärjestystä koskevaa kysymystä käsittelemään asetetulle valiokunnalle ⁶⁾ tehtäväksi antaa valtuustolle lausunnon rikosasiain notariuksille vastedes myönnettävistä palkkaeduista. Sen jälkeen kun tämä valiokunta asiasta antamassaan mietinnössä ⁷⁾ oli rikosasiain notariusten vastaisten palkkaetujen suhteen asettanut yhteisen raastuvanoikeuden esityksen kannalle, valtuusto hyväksyi ⁸⁾ tämän muutoksitta.

Kaupunginvoutien ja ulosottoapulaisten palkankorotus. Sen johdosta, että eräissä senaatin päätöksessä oli julistettu, ettei kaupunginvoudeilla ja ulosottoapulaisilla kunnallis- ja kirkollisverojen jäämiä periessään ollut oikeutta ulosottopalkkioitten kantamiseen, vakinaiset ja ylimääräiset kaupunginvoudit, joiden vuotuiset palkkaedut silloin olivat 1,600 markkaa, anoivat, että heille myönnettäisiin palkankorotusta 2,400 markkaa vuodelta ja ulosottoapulaisille, joiden palkkaedut olivat 800 markkaa vuodessa, 1,000 markkaa. Maistraatin puollettua tätä anomusta siten muutettuna, että kaupunginvoutien palkanlisäys määrättäisiin 2,000 markaksi, kaupunginvaltuusto lähetti ⁹⁾ asian rahatoimikamariin.

Rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon saavuttua kaupunginvaltuusto pääasiallisesti kamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁰⁾ korottaa

¹⁾ Ks. s. 173 — ²⁾ Valt. pöytäk. 29 p. kesäk. 17 §. — ³⁾ S:n 10 p. lokak. 5 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. tammik. 7 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. helmik. 8 §. — ⁶⁾ Ks. s. 248. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 24 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. kesäk. 5 §. — ¹⁰⁾ S:n 5 p. syysk. 22 §.

sekä vakinaisten että avustavien kaupunginvoutien kiinteätä vuosipalkkaa tai palkkiota syyskuun 1 p:stä 1882 vuoden 1883 loppuun 800 markkaa, joten se nousi 2,400 markkaan, minkä lisäksi heille samalta ajalta oli maksettava 50 pennin palkkio jokaiselta kunnallisverojäämän verokuiltalta, jonka veromäärän he olivat perineet, sekä että ulosottoapulaisten vuosipalkkaan samalta ajalta myönnettäisiin 400 markan korotus, jolloin se nousi 1,200 markkaan. Vuoden 1883 talousarvion järjestelyn yhteydessä valtuusto talousarviovaliokunnan ehdotuksesta ¹⁾ selvensi ²⁾ tätä päätöstä siten, että mainittu 50 pennin kantopalkkio oli suoritettava ainoastaan kannetuista kunnallisverojäämistä, mutta ei tuulaaki- y.m. maksuista, minkä ohessa rahatoimikamaria kehoitettiin velvoittamaan kaupunginvoudit kantamaan nämä maksut ilman että he saivat siitä erityistä palkkiota.

Ylimääräisten kaupunginvoutien ottaminen palvelukseen. Kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾ kaupunginkamreerin tekemän ja rahatoimikamarin hyväksyttäväksi puoltaman esityksen määrärahan myöntämisestä enintään kolmen ylimääräisen kaupunginvoudin palkkaamiseen toistaiseksi.

Kaupunginpalvelijain palkankorotus. Maistraatin kanslian kaupunginpalvelijain O. H. Carlingin ja A. J. Olinin esittämän palkankorotusanomuksen kaupunginvaltuusto lähetti ⁴⁾ talousarviovaliokuntaan. Talousarvion käsittelyssä valtuusto päätti ²⁾ valiokunnan talousarviomietinnössään ¹⁾ tekemän ehdotuksen mukaisesti merkitä kaupungin vuoden 1883 menosääntöön kummallekin hakijalle kalliinajanlisäyksen korotukseksi 200 markkaa.

Oikeus virkapuvun saamiseen kaupungin kustannuksella. Muutamain kaupunginpalvelijain esittämän anomuksen, että heille hankittaisiin virkapuvut kaupungin kustannuksella, valtuusto jätti ⁵⁾ ratkaisematta, kunnes kysymys kaupungin virkamiesten yleisestä palkankorotuksesta otettiin tutkittavaksi.

Kaupunginkamreerin palkankorotus. Kaupunginkamreerinviran tultua avoimeksi ⁶⁾ entisen haltijan kuoleman jälkeen rahatoimikamari esitti, että kaupunginkamreerin palkka korotettaisiin 6,000 markasta 7,600 markkaan säilyttämällä hänelle tuleva ikäkorotus, 500 markkaa vuodelta joka viides vuosi kahdenkymmenen vuoden aikana, ja palkkio tilien asianmukaisesta antamisesta, 400 markkaa. Kaupunginvaltuusto epäsi ⁷⁾ tämän anomuksen.

Lisämääräraha vaakamestarinapulaisen palkkaamista varten. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ vaakamestarinapulaisen palkkaamista varten tuulaakikonttorin ulkomailta saapuvien tavarain osastolle lokakuun 15 p:n ja joulukuun 1 p:n väliseksi ajaksi 300 markan lisäyksen mainitun konttorin vaakamestarinapulaisten määrärahaan.

Kansankirjaston kirjastonhoitajan palkka. Kansankirjaston ja lukusalin toimikunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾, että mainitun kirjaston kirjastonhoitajan vuotuisen palkkaedun tuli olla 2,000 markkaa ynnä vapaa kahden huoneen asunto lämpöineen kirjastotalossa.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 31. — ²⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 5 §. — ³⁾ S:n 3 p. lokak. 13 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. lokak. 2 §. — ⁵⁾ S:n 6 p. huhtik. 4 §. — ⁶⁾ Ks. s. 255. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 13 §. — ⁸⁾ S:n 3 p. lokak. 17 §. — ⁹⁾ S:n 6 p. huhtik. 23 §.

Metsänvartijan palkankorotus. Kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾ metsänvartija K. Erikssonin tekemän ja rahatoimikamarin puoltaman anomuksen, että hänelle myönnettäisiin 180 markan vuotuinen palkankorotus.

Palkkiot kansakoulumatrikkeliin pitämisestä. Kansakoulujohtokunnan esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ 500 markan palkkion kaupungin yläkansakoulujen matrikkeliin pitämisestä, nim. 150 markkaa kummankin ruotsalaisen ja 100 markkaa kummankin suomalaisen koulun yläkoulun matrikkelista.

Viransijaisuuspalkkiot. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 pannut pöydälle ³⁾ asian, joka koski viransijaisuuspalkkion myöntämisestä virka-toimittavalle kansakoulutarkastajalle siltä ajalta, jolloin vakinainen tarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhberg valtiopäivämiehenä otti osaa valtiopäivätyöhön. Vuonna 1882 valtuusto myönsi ⁴⁾ kansakoulutarkastaja Öhbergille virkavapauden valtiopäivien ajaksi ja päätti samalla antaa kansakoulujohtokunnalle tehtäväksi valvoa, että hänen toimeensa liittyvät tehtävät asianmukaisesti hoidettiin, mutta olla palkkaamatta hänen sijaitaan. Kansakoulutarkastaja Öhbergin valitettua tästä päätöksestä läänin kuvernöörille ja tämän vaadittua valtuustolta selitystä valtuusto huomautti ⁵⁾, että valtiopäivämies ei ollut kunnan kaikkien jäsenten valitsema, minkä johdosta koko kuntaa ei tuntunut voivan velvoittaa osallistumaan puheena olevan viransijaisen palkkaamiseen, sekä että kansakoulutarkastaja Öhberg nautti toimestaan palkkiota eikä sääntöpalkkaa eikä häntä siis voinut rinnastaa vakinaiisiin virkamiehiin, joiden voimassa olevien määräysten mukaan virkavapauden ajalta tuli luovuttaa ainoastaan kolmannes palkastaan sijaiselle.

Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ avoinna olevan kaupunginkamreerinviran hoidattamista varten 500 markan kuukausipalkkion lukien huhtikuun 1 p:stä siihen päivään, jolloin mainittu virka vakinaisesti täytettiin tai siviiliviraston leski- ja orpokassan oikeus palkansäästöön virasta lakkasi.

Tehdystä anomuksesta ja maistraatin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ alipoliisimestari, kollegiasessori O. A. Ståhlbergille, joka virkaatekevänä hoiti avoinna olevaa kaupungin poliisimestarinvirkaa, 300 markan viransijaisuuspalkkion kuukaudelta sinä aikana, jolloin mainittuun virkaan liittyvä palkka säästettiin siviilivirkakunnan leski- ja orpokassaan.

Huoneiden vuokralleotto sotilasmajoitusta varten. Koska oli virinnyt kysymys siitä, että kunnat osittain vapautettaisiin majoitusrasituksesta, majoituslautakunta tiedusteli kaupunginvaltuustolta, tuliko lautakunnan vastedeskin ottaa vuokralle kaupunkiin sijoitettua venäläistä sotaväkeä varten siihen asti vuokratut asuinhuoneistot. Tämän johdosta valtuusto päätti ⁸⁾ valtuuttaa lautakunnan vuokravuodeksi 1882—83 edelleen vuokraamaan kyseiset huoneistot, ellei sellaista ratkaisua, joka teki niiden vuokraamisen tarpeettomaksi, tapahtunut ennen vuokrasopimusten uudistamisajan päättymistä. Sen ohessa valtuusto kehoitti lautakuntaa sopimuksia tehtäessä pidättämään kaupungille oikeuden käyttää huoneistoja toiseen tarkoitukseen, ellei niitä tarvittu sotilasmajoitukseen.

Majoituslautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto myöhemmin hy-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 6 §. — ²⁾ S:n 10 p. tammik. 7 §. — ³⁾ Ks. s. 180. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 10 p. tammik. 6 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. helmik. 1 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. toukok. 3 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. syysk. 5 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. tammik. 10 §.

väksyi ¹⁾ lautakunnan ravintoloitsija J. Sundgrenin kanssa tekemän sopimuksen, jonka mukaan hänen haltuunsa siirtyneestä Kleineh'n hotellista vuokravuodeksi 1882—83 luovutettiin huoneet sotilashenkilöille, jotka tilapäisesti kaupungissa oleskellessaan olivat oikeutetut saamaan majoituksen.

Sotilasmajoituksesta annetun uuden asetuksen soveltaminen. Koska oli syntynyt epätietoisuutta tammikuun 18 p:nä 1882 sotilasmajoituksen perusteista annetun asetuksen eräiden määräysten soveltamisesta, majoituslautakunta anoi, että kaupunginvaltuusto antaisi lautakunnalle siitä tarpeelliset ohjeet. Tämän johdosta valtuusto päätti ²⁾ kehoittaa lautakuntaa, kunnes puheena olevassa asetuksessa mainittu tariffi oli laillisesti vahvistettu, luontoismajoituksen antamisessa noudattamaan vuoden 1876 asetuksen määräyksiä, mutta heti lopettamaan vuokratrahain maksamisen sekä ilmoittamaan siitä sotakomissariaatille, minkä ohessa valtuusto valtuutti lautakunnan luontoismajoitusta antaessaan huoneiden lukuun ja niihin liittyviin tarve-esineisiin nähden tekemään kaupungin edun mukaisia sovitteluja.

Sotilasmajoituksesta aiheutuvien kustannusten suorittamista koskevat ohjeet. Helpottaakseen siirtymistä tammikuun 18 p:nä 1882 annetussa ja eräissä suhteissa väärinkäsityksiä aiheuttaneessa sotilasmajoituksen suorittamisen perusteita koskevassa asetuksessa säädettyyn uuteen majoitusjärjestykseen senaatti oli määrännyt, että kuvernöörien tuli katsoa, että asianomaiset kaupunkikunnat jatkuvasti kesäkuun 1 p:ään 1882 huolehtivat vuokratrahain maksamisesta kaupunkien kuluvaksi vuokravuodeksi vahvistamien tariffien mukaisesti saaden ennakolta maksettavan korvauksen Suomen valtion varoista. Sen ohessa senaatti selkkausten välttämiseksi oli määrännyt, että kuvernöörien tuli kehoittaa asianomaisia kaupunkikuntia vielä vuokravuonna 1882—83 majoitusrasituksen suorittamisen suhteen noudattamaan siihen asti voimassa ollutta järjestystä siten, että annettaessa luontoismajoitusta, milloin siihen oikeutetut sotilashenkilöt tai sotilaalliset laitokset sitä halusivat, oli noudatettava vuoden 1876 majoitusohjesäännön määräyksiä ja samana aikana annettaessa käteisiä vuokratrahoja luontoismajoituksen sijasta vuonna 1881 noudatettavaksi vahvistettua tariffia, ja tuli puheena olevien kuntien näistäkin menoista saada täysi korvaus, joka ennakolta maksettaisiin Suomen valtion varoista.

Sen jälkeen kun Uudenmaan läänin kuvernööri, joka senaatin sotasaiain toimituskunnan välityksellä oli saanut tiedon edellä mainitusta päätöksestä, oli lähettänyt maistraatille jäljennöksen sota-asaiain toimituskunnan asiaa koskevasta kirjelmästä, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ lähettää kirjelmän majoituslautakunnalle tiedoksi ja noudatettavaksi.

Luontoismajoituksen rahakorvaus. Majoituslautakunta antoi kaupunginvaltuustolle tutkittavaksi ja vahvistettavaksi laatimansa ehdotuksen niiksi rahakorvauksiksi, joita kaupunkiin sijoitetun sotaväen vuokravuonna 1882—83 tuli saada nauttia asunnon ja muiden luontoismajoitustujen sijasta. Tammikuun 18 p:nä 1882 sotilasmajoituksen suorittamisen perusteista annetun asetuksen määräysten mukaisesti valtuusto päätti ⁴⁾ olla vahvistamatta tätä tariffia ja sen sijaan kehoittaa lautakuntaa kaupungin komendantinvirastosta tiedustelemaan, kutka majoitukseen oikeutetut sotilashenkilöt ja sotilaalliset laitokset kyseisenä vuokravuonna saattoivat tarvita asuntoa

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. helmik. 4 §. — ²⁾ S:n 28 p. helmik. 15 §. — ³⁾ S:n 26 p. huhtik. 2 § ja 16 p. toukok. 12 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. helmik. 14 §.

ja sen perusteella vuoden 1876 majoitusohjesäännön mukaisesti vuokraamaan ne heille.

Lakkautettu majoituskorvaus. Sen johdosta että tammikuun 18 p:nä 1882 annettu asetus oli joissakin suhteissa muuttanut majoituksen suorittamisen perusteita, majoituslautakunta alisti kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja ratkaistavaksi, oliko vuokrankorvausta enää suoritettava ylisotaoikeuden väliaikaisesti määrätyle puheenjohtajalle, kenraalimajuri vapaa-herra B. R. A. Rehinderille sekä kenraalikuvernöörin palveluksessa oleville adjutanteille staabiratsumestari K. A. Boijelle ja kaartinvänrikki O. L. von Alfthanille, jotka nauttivat palkkaa Suomen valtion varoista. Valtuusto päätti ¹⁾ kehoittaa lautakuntaa lopettamaan vuokratrahain suorittamisen mainituille upseereille sekä saattamaan tämän sotakomissariaatin tietoon.

Seurakuntain osuus katuvalaistuskustannuksista. Senaatin siviilitoimistuskunnan vaadittua kaupunginvaltuustolta lausuntoa siitä, oliko korvausta kaupungin luterilaisten kirkkojen ja pappilain viereisten katujen valaistuksesta taksoitettu seurakuntain jäseniltä ja olivatko nämä sen suorittaneet tai oliko toimenpiteisiin sellaisen korvauksen saamiseksi tulevaisuudessa ryhdytty tai aiottu ryhtyä, valtuusto lähetti ²⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Dittmar, Elving ja Borg. Valiokunnan laatiman ehdotuksen mukaisesti valtuusto myöhemmin päätti ³⁾ vastaukseksi ilmoittaa, että sillä kyllä oli ollut ja jatkuvasti oli aikomuksena koettaa saada seurakunnat kustantamaan katuvalaistus niiden kirkkojen ja virkatalojen kohdalta, mutta että tätä tarkoitaviin toimenpiteisiin ei vielä ollut ryhdytty, koska korvausmäärät olivat riippuvaiset valtuuston senaattiin jättämästä esityksestä, joka koski valtion osallistumista katuvalaistuskustannuksiin.

Lisämääräraha raatihuoneen uudestirakentamista ja muutosrakennustöitä varten. Rahatoimikamari anoi kaupunginvaltuustolta, että raatihuoneen uudesti- ja muutosrakennustöitä varten kuluvan vuoden menosääntöön otettuun määrärahaan ⁴⁾ myönnettäisiin 58,000 markan lisäys. Valtuusto pani ensin asian pöydälle ⁵⁾ enintään kuukaudeksi. Myöhemmin kamari merkitsi saman rahamäärän ehdotukseensa vuoden 1883 talousarvioksi. Talousarviovaliokunnan mietinnössään ⁶⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti valtuusto kuitenkin talousarvion järjestelyssä jätti ⁷⁾ merkittävä määrärahaa tähän tarkoitukseen mainitun vuoden talousarvioon.

Palolennättimen perustaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1880 lähettänyt ⁸⁾ valiokuntaan vapaaehtoisen palokunnan vireille paneman ehdotuksen palolennättimen järjestämisestä kaupunkiin, mitä palotoimikunta ja rahatoimikamari olivat periaatteellisesti kannattaneet. Vuonna 1881 antamassaan mietinnössä ⁹⁾, jossa valiokunta joka kohdassa yhtyi asiasta aikaisemmin esitettyihin yleisiin näkökohtiin, ja jonka valtuusto vuonna 1882 otti käsiteltäväkseen, valiokunta ehdotti joitakin muutoksia alkuperäiseen ehdotukseen. Niinpä voitiin valiokunnan mielestä toistaiseksi tulla toimeen ilman vapaaehtoisen palokunnan edellyttämää kolmatta eli Kampin paloasemaa ja eteläinen paloasema voi toimia läntisenkin alueen ilmoitusasemana. Erityinen puhelinjohto oli järjestettävä alipalomestarin asuntoon. Mitä palokaappeihin tuli, valiokunta puolsi berliiniläisen Gebrü-

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. helmik. 16 §. — ²⁾ S:n 24 p. tammik. 14 §. — ³⁾ S:n 6 p. huhtik. 27 §. — ⁴⁾ Ks. s. 166. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 10 p. lokak. 4 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 31 — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 5 §. — ⁸⁾ Ks. s. 119. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 29 v:lta 1881.

der Naglo nimisen toiminimen valmistamaa uutta tyyppiä, joka ei vaatinut erityistä vetämistä. Johtolankain kiinnittämiseen talojen seiniin oli hyvissä ajoin hankittava talonomistajain lupa. Valiokunnan laatima arvio työn suorittamisen aiheuttamista kustannuksista päättyi yhteensä 18,000 markkaan.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyen valiokunnan ehdotukset antaa kertomusvuonna enintään 18,000 markan kustannuksin järjestää kaupunkiin palolennättimen sekä kehoittaa rahatoimikamaria hankkimaan halukkailta urakoitsijoilta työn suorittamisesta tarjouksia, joihin tuli liittyä ehdotus palokaappien rakenteesta ja muista yksityiskohdista, toimittamaan ehdotukset, mikäli sitä pidettiin tarpeellisenä, ammattimiesten tarkastettaviksi, sen jälkeen hyväksymään kaupungille edullisimman tarjouksen sekä ryhtymään päätöksen toteuttamiseen.

Polisivoimain lisääminen. Sen johdosta, ettei sotilasmiehistöä vuoden 1882 alusta enää määrättäisi kaupungin poliisin avuksi muuten kuin erikoisissa tapauksissa, oli läänin kuvernööri, joka oli saanut tehtäväkseen ehdottaa tämän johdosta tarpeellisia toimenpiteitä, m.m. esittänyt senaatille, että kaupungin poliisivoimien vahvistamiseksi asetettaisiin kaksi ylikonstaapelia ja kaksitoista konstaapelia järjestyspoliisiin ja kolme konstaapelia etsivään eli tiedustelevaan poliisiin, että uusien ylikonstaapeliin tulisi asua kummankin viertotien varrella ja korvauksesta luovuttaa yksi huone konttoriksi tai vartiohuoneeksi, että viertoteillä kulkuvahdissa olevien konstaapeliin tuli olla ratsastavia, mihin tarkoitukseen olisi hankittava kuusi hevosta, sekä että poliisilaitokseen hankittaisiin ratsastuksen opettaja. Näiden poliisivoimien lisäysten johdosta tarvittiin poliisilaitoksen menosääntöön useita uusia määrärahoja, nim. järjestyspoliisiin kaksi ylikonstaapelia, 3,000 markkaa, kuusi vanhempaa konstaapelia, 6,600 markkaa, kuusi nuorempaa konstaapelia, 6,000 markkaa, kuusi hevosta, 3,300 markkaa, ja ratsastuksen opettaja, 500: — markkaa, sekä etsivään poliisiin kolme konstaapelia, 3,600 markkaa, eli yhteensä 23,000 markkaa. Kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuustolta lausuntoa esityksestä yleensä ja siitä rahamäärästä, jolla kaupunki suostui osallistumaan poliisin vahvistamisesta aiheutuviin kustannuksiin, valtuusto lähetti²⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Brummer, von Christierson ja H. Höckert. Kaksi viimeksi mainittua vapautettiin³⁾ kuitenkin anomuksestaan tästä tehtävästä ja heidän sijaansa valittiin vt V. Höckert ja palomestari, filosofianmaisteri M. A. Wænerberg.

Ensimmäisessä mietinnössään⁴⁾ valiokunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto myöntäen, että kaupunki oli velvollinen osallistumaan poliisivoiman vahvistamisesta aiheutuviin kustannuksiin samassa suhteessa, joka vallitsi valtion ja kaupungin poliisin palkkaamiseksi suorittamien avustusten välillä, hyväksyisi kuvernöörin ehdotuksen sikäli kuin se koski tärkeimpiä eriä, nim. vanhempien ja nuorempien konstaapeliin palkkamäärärahoja. Sitä vastoin voitiin valiokunnan mielestä tulla toimeen ilman ehdotettuja uusia ylikonstaapeleita ja ratsastuksen opettajaa ja supistaa hevosten lukumäärä kuudesta neljään. Myöskään etsivän osaston konstaapeliin luvun lisäämistä, jolla ei ollut mitään yhteyttä sotilaspatrullien poistamisen kanssa, valiokunta ei voinut puoltaa. Valiokunnan mielestä oli poliisilaitoksen menosääntöön siten lisättävä seuraavat erät: kuusi vanhempaa konsta-

¹⁾ Valt. pöytäkirja 24 p. tammik. 15 §. — ²⁾ S:n 24 p. tammik. 4 §. — ³⁾ Ks. s. 265. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12.

peliala, 6,600 markkaa, kuusi nuorempaa konstaapelia, 6,000 markkaa, ja neljä hevosta, 2,520 markkaa, eli yhteensä 15,120 markkaa. Mietintöön liittyi tämän mukaisesti laadittu perustellun lausunnon ehdotus, joka oli tarkoitettu valtuuston puolesta annettavaksi kuvernööriille.

Sen jälkeen kun tämä mietintö oli painatettu ¹⁾, kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ valiokunnan lausuntoehdotuksen sellaisenaan. Kun maistraatti asiasta antamassaan lausunnossa valtuuston puoltamien uusien määrärahojen lisäksi oli ehdottanut poliisilaitoksen menosääntöön otettavaksi myöskin 3,000 markan määrärahan kahta uutta ylikonstaapelia varten ja poliisikamari antamassaan lausunnossa oli kannattanut kuvernöörin esitystä sellaisenaan, kuvernööri palautti asian valtuustoon tiedustellen, halusiko valtuusto yhtyä kuvernöörin kantaan edellä mainittujen ylikonstaapelien suhteen ja ottaa uudestaan käsiteltäväkseen myöskin tarpeellisten uusien hevosten lukumäärää koskevan kysymyksen. Tämän johdosta valtuusto antoi ³⁾ valiokunnalle tehtäväksi ehdottaa, mihin toimenpiteisiin oli ryhdyttävä kuvernöörin uudestaan käännyttyä valtuuston puoleen.

Valiokunta esitti sen jälkeen kaupunginvaltuustolle uuden mietinnön ⁴⁾ asiasta ehdottaen siinä, että kaupunginvaltuusto maistraatin puoltolauseen mukaisesti myöntäisi kuvernöörin lausumaan toivomukseen kahden uuden ylikonstaapelin asettamisesta, jota vastoin valiokunta pysyi ehdotuksessaan, että uusien hevosten lukumäärä rajoitettaisiin neljään. Poliisilaitoksen menosääntöön lisäykseen olisi niinmuodoin lisättävä 3,000 markkaa, joten se olisi kaikkiaan 18,120 markkaa, ja kaupungin osuus siitä olisi määrättävä 6,525 markaksi. Valiokunta oheisti tämän mukaisesti laaditun ehdotuksen kuvernööriille lähetettäväksi lausunnoksi.

Asiaa uudestaan esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ muutoksitta hyväksyä valiokunnan uuden ehdotuksen asiaa koskevaksi lausunnoksi.

Lisämääräraha rokkosairaualle. Terveyslautakunnan esityksestä, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto osoitti ⁶⁾ Smk 565: 89 lisäykseksi aikaisemmin ylimääräisen rokkosairaalan ylläpitämistä varten myönnettyyn ⁷⁾ määrärahaan.

Lisämääräraha vaivaistalon mielisairaiden rakennusta varten. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ 4,500 markan lisäyksen määrärahaan, joka oli tarkoitettu mielisairaita varten tarpeellisen rakennuksen aikaansaamiseksi vaivaistaloon.

Vesijohdon ottaminen kaupungin haltuun. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 antanut ⁹⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi hyvissä ajoin antaa valtuustolle lopullisen ehdotuksen vesijohdon hoitokysymyksen järjestämisestä vuoden 1882 heinäkuun 1 p:n jälkeen, jolloin insinööri R. Huberin kanssa tehty urakkasopimus vesijohdon hoidosta ja käytöstä päättyi. Kamarin esityksestä valtuusto kuitenkin vuonna 1882 päätti ¹⁰⁾ ensin pidentää insinööri Huberin kanssa tehdyn sopimuksen vielä puoleksi vuodeksi mainitusta päivästä lukien entisen ehdon ja samalla uudistaa edellisenä vuonna kamarille antamansa tehtävän.

Rahatoimikamari hankki sen jälkeen asettamaltaan valiokunnalta, johon kuuluivat insinöörit H. E. Gummerus, E. E. Wasastjerna ja J. Forsman, lausunnon siitä, miten vesijohdon hoito ja käyttö tulevaisuudessa olisi

1) Valt. pöytäk. 16 p. toukok. 1 §. — 2) S:n 7 p. kesäk. 3 §. — 3) S:n 10 p. lokak. 17 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — 5) Valt. pöytäk. 21 p. marrask. 1 §. — 6) S:n 26 p. huhtik. 10 §. — 7) Ks. s. 181. — 8) Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 17 §. — 9) Ks. s. 182. — 10) Valt. pöytäk. 26 p. huhtik. 19 §.

järjestettävä kaupungin omien virkailijain huolehtiessa niistä. Valiokunta kannatti tällaista järjestelyä ehdottaen samalla ryhtymistä joihinkin käytännöllisiin toimenpiteisiin ja laati edelleen seuraavan laskelman kaupungille siten koituvista vuotuisista kustannuksista kahden virkailijan vapaata asuntoa lukuun ottamatta:

1 avustava insinööri, palkkio	4,800: —
1 putkimestari, palkkio	2,400: —
Putkenlaskijat ja aputyöläiset, määräraha	2,000: —
1 koneenkäyttäjä pumppulaitokseen, palkkio	2,400: —
1 koneenkäyttäjänapulainen, palkkio	720: —
1 suodatuslaitoksen päällysmies, palkkio	1,000: —
Suodatuslaitoksen päällysmiehen apulaiset ja apurit, määräraha	1,800: —
Putkiverkon hoitoon tarvittava ylimääräinen työvoima, määräraha	1,800: —
Halot pumppulaitosta varten	500: —
Öljy ja trasseli pumppulaitosta varten	300: —
Rakennuskonttorin matkarahat	300: —
Lisäpalkkio rakennuskonttorin varastokirjanpitäjälle	600: —
Yhteensä Smk	18,620: —

Vähennys avustavan insinöörin ja putkimestarin palkkioista heidän käyttämisestään muihin töihin	3,000: —
Kokonaiskustannus Smk	15,620: —

Kaupungininsinööri, jolta rahatoimikamari vielä pyysi asiasta lausunnon, puolsi pääkohdittain valiokunnan ehdotusta tehden siihen kuitenkin sen lisäyksen, että rakennuskonttoriin olisi otettava yksi avustava insinööri lisää. Tälle olisi annettava tehtäväksi viemäri- ja laiturirakennustöiden valvonta ja maksettava 3,600 markan vuosipalkkio.

Rahatoimikamarin sen jälkeen kaupunginvaltuustolle antaman esityksen mukaisesti, joka samoin kuin muut asiaa koskevat asiakirjat julkaistiin painosta ¹⁾, valtuusto päätti ²⁾, että kaupunki itse tammikuun 1 p:stä 1883 lukien ottaisi huostaansa kaupungin vesijohdon käytön ja hoidon, josta kaupungin rakennuskonttori huolehtisi, ja että mainittuun konttoriin silloisen yhden avustavan insinöörin sijaan otettaisiin näitä kaksi, kummatkin kolmen vuoden ajaksi, toinen 4,800 markan ja toinen 3,600 markan vuosipalkoin, minkä ohessa hyväksyttiin edellä mainitun valiokunnan laatima ehdotus vesijohdon hoidosta ja hallinnosta putkimestarin tehtäviä koskevin lisäyksin. Sen lisäksi valtuusto päätti, että rahatoimikamari toistaiseksi sai määrätä avustavien insinöörien keskinäisen työnjaon, että koko laitoksen johto ja kaikkien lausuntojen ja ehdotusten antaminen kuului kaupungininsinöörille ja että vesijohdon hoitoon tarvittava työvoima mikäli mahdollista oli otettava kuukaudeksi kerrallaan.

Katuvalaistusajan pidentäminen. Rahatoimikamarin esityksestä, joka oli julkaistu ³⁾ painosta, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ pidentää kaupungin katuvalaistusaikaa siten, että kolmannen luokan kaasulyhyt pidettäisiin sytytettyinä puoliyöhön, klo 12:een, eikä klo 11:een, joten koko kaasuväläistus ulottuisi ensiksi mainittuun kellonlyömään, että edelleen neljän-

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. lokak. 11 §. — ²⁾ S:n 5 p. jouluk. 1 §. — ³⁾ S:n 16 p. toukok. 8 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. kesäk. 5 §.

nen luokan lyhdyt, jotka kaikki oli sammutettu klo 3 a.p., syys-, tammi-, helmi- ja maaliskuussa palaisivat klo 4:ään a.p. ja loka-, marras ja joulukuussa klo ½ 5:een a.p. samoinkuin että viimeksi mainittujen lyhtyjen valaistusvuoteen lisättäisiin elokuun 1 ja 15 p:n sekä huhtikuun 16 ja 30 p:n väliset ajat, joina nämä lyhdyt samoin kuin elokuun jälkipuoliskona ja huhtikuun alkupuoliskona pidettäisiin sytytettynä klo 3:een a.p.

Uusien kaasulyhtyjen asettaminen. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että molemmin puolin Nikolainkirkon Senaatin-torin puoleisia portaita, erääseen Rautatientorilla olevaan rautapylvääseen sekä Kauppa- ja Rantatorien kulmaan asetettaisiin uudet kaasulyhdyt, joissa oli Siemens'in regeneratiivipolttimet, ja sen sijaan poistettaisiin sopiva määrä mainittuihin paikkoihin aikaisemmin asetettuja lyhtyjä.

Nikolainkirkon tornikellon valaiseminen. Laivanpäällikköyhdistys anoi, että Nikolainkirkon tornin etelänpuoleisessa osassa oleva tornikello varustettaisiin läpinäkyvällä kellotaululla, joka pimeänä vuorokaudenaikana valaistaisiin sisältäpäin kaasulla. Lähetettyään ²⁾ asian rahatoimikamariin ja kaupungin evankelis-luterilaisen seurakunnan kirkkoneuvoston tiedustelun johdosta ilmoitettua, että kirkkohallinnon taholta ei ollut estettä työn suorittamiselle kaupungin kustannuksella, valtuusto päätti ³⁾ kamarin ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa kamarin suorittamaan puheena olevan työn sekä käyttämään enintään 2,200 markkaa kellotaulun hankkimiseen ja kaasujohdon järjestämiseen torniin sekä enintään 300 markkaa vuodessa kellotaulun valaisemiseen.

Lisämääräraha rakennuskonttorin vuokraa varten. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ 175 markan lisäyksen rakennuskonttorin huoneiston vuokramäärärahaan.

Erottajatorin varrella olevan ulkohuonerakennuksen kuntoonpaneminen. Kun kanslianeuvos J. J. W. Laguksen Länt. Henrikinkadun 2:ssa olevan talon pihamaalla oleva rumentava ulkohuonerakennus sen johdosta, että viereiselle tontille rakennettu uudisrakennus oli sijoitettu mainitulle tontille kaupunginasemakaavan mukaisesti määrättyyn katulinjaan, oli joutunut n.s. Erottajatorin reunaan, läänin kuvernööri ehdotti, että kaupungin kustannuksella ryhdyttäisiin korjaamaan mainitun ulkohuonerakennuksen ulkosivua miellyttävämpään asuun. Kaupunginvaltuuston lähetettyä ⁵⁾ asian rahatoimikamariin, jota samalla myöskin kehoitettiin neuvottelemaan kanslianeuvos Laguksen kanssa mainitun talon lunastamisesta kaupungille, kamari esitti, että kuvernöörin ehdottamat työt suoritettaisiin ja niiden kustannukset kaupungininsinöörin tekemän arvioinnin mukaisina merkittäisiin vuoden 1883 talousarvioon. Sen ohessa valtuusto ilmoitti, että sen kanslianeuvos Laguksen kanssa käymät neuvottelut talon myymisestä olivat jääneet tuloksettomiksi. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ sen jälkeen suorittaa työt kaupungininsinöörin kustannusarvion mukaisesti; kuitenkin oli ennen niiden alkamista hankittava kanslianeuvos Laguksen suostumus.

Lisämääräraha laiturirakennusten kunnossapitoa varten. Kaupungininsinöörin esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ Sörnäsän satamalaiturin töitä varten 4,000 markan ja Eteläsataman makasiinin edustalla suoritettavia vastaavia töitä varten

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. kesäk. 5 §. — ²⁾ S:n 26 p. huhtik. 9 §. — ³⁾ S:n 29 p. kesäk. 21 §. — ⁴⁾ S:n 6 p. huhtik. 20 §. — ⁵⁾ S:n 24 p. lokak. 7 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. jouluk. 4 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. marrask. 16 §.

2,000 markan lisäyksen katujen, kanavain, laituriin y.m. kunnossapito-määrärahaan.

Aakkosellisen rekisterin laatiminen äänestysluetteloon. Uutta kunnallista vaalijärjestystä koskevaa kysymystä käsittelemään asetetun valiokunnan ¹⁾ ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ anoa, että maistraatti ottaisi harkittavakseen, voitaisiinko vuosittain laatia aakkosellinen luettelo kaupungin äänioikeutetuista jäsenistä sekä mitä kustannuksia siitä aiheutuisi. Maistraatin tämän johdosta ilmoitettua, että Suomen sotakommissariaatin kamarikirjuri G. M. Sterenius oli ilmoittanut suostuvansa 900 markan palkkiosta laatimaan aakkosellisen rekisterin kaupungin äänestysluetteloon sekä antanut tästä kirjallisen sitoumuksen, valtuusto hyväksyi ³⁾ hänen tarjouksensa ehdoin, että hän laati aakkosellisen luettelon erikseen kustakin vaalipiiristä.

Avustus taideteollisuusyhdistyksen veistokoululle. Suomen taideteollisuusyhdistys anoi kaupunginvaltuustolta, että se vuonna 1883 edelleen saisi nauttia 5,000 markan suuruista avustusta veistokoululle. Rahatoimikamari ottikin ehdotukseensa mainitun vuoden talousarvioksi tämän suuruisen määrärahan puheena olevaan tarkoitukseen. Talousarviovaliokunnan mietinnössään ⁴⁾ ehdotettua, että veistokoululle myönnettäisiin vain 4,500 markan avustus kaupungin paloviinavero-osuudesta eikä määrärahaa verotusvaroista, valtuusto vuoden 1883 talousarvion järjestelyssä päätti ⁵⁾ merkitä kyseiseen tarkoitukseen 5,000 markan suuruisen määrärahan, mistä 4,500 markkaa otettaisiin paloviinavaroista ⁶⁾ ja 500 markkaa verotusvaroista.

Avustus kauppaopistolle. Filosofianmaisteri O. Lindholmin tekemän anomuksen, että hänen vasta perustamalleen kauppaopistolle myönnettäisiin avustusta, kaupunginvaltuusto lähetti ⁷⁾ talousarviovaliokuntaan. Tämän mietinnössään ⁴⁾ puolestaan ehdotettua anomuksen evättäväksi valtuusto talousarvion järjestelyssä päätti ⁵⁾ merkitä kaupungin vuoden 1883 menosääntöön 2,500 markan määrärahan tähän tarkoitukseen.

Orkesterien avustaminen. Porin soitannollisen seuran orkesterin johtajan C. Gottschalksenin anomuksen saada 40,000 tai vaihtoehtoisesti 20,000 markkaa vuotuista avustusta ylläpitääkseen kaupunginorkesteria Helsingissä kaupunginvaltuusto epäsi ⁸⁾.

Samoin kaupunginvaltuusto epäsi ⁹⁾ kapellimestari R. Kajanuksen Helsingin orkesteriyhdistyksen puolesta esittämän anomuksen, että yhdistyksen orkesterin ylläpitämiseksi myönnettäisiin 15,000 markan vuotuinen avustus.

Eläke. Vaivaistalon tarkastajan lesken E. Eklundin eläkeanomuksen kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁰⁾.

Henkilökohtainen avustus. Pientenlastenkoulun opettajattaren neiti A. Skogbergin avustusanomuksen, jota kansakoulujohtokunta oli puoltanut, kaupunginvaltuusto epäsi ¹¹⁾.

Hautausavustus. Maistraatin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi ¹²⁾ vanginvatijan leskelle M. K. Walleniukselle 150 markkaa hautausavustukseksi hänen miesvainajansa A. Walleniuksen kuoleman jälkeen.

¹⁾ Ks. s. 191 ja valt. pain. asiakirj. n:o 3. — ²⁾ Valt. pöytäk. 28 p. maalisk. 2 §. — ³⁾ S:n 24 p. lokak. 13 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 31. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 5 §. — ⁶⁾ Ks. s. 229. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 5 p. jouluk. 7 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. huhtik. 13 §. — ⁹⁾ S:n 28 p. jouluk. 4 §. — ¹⁰⁾ S:n 3 p. lokak. 7 § ja 10 p. lokak. 2 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. kesäk. 23 §. — ¹²⁾ S:n 26 p. huhtik. 18 §.

Matka-apuraha. Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ kaupungininsinööri F. O. Ehrströmille, joka oli saanut virkavapautta ²⁾ tehdäkseen opintomatkan ulkomaille, 500 markan matkaapurahan ehdoin, että hän sitoutui matkan varrella omistamaan erikoista huomiota kaatopaikkojen ja makkien tarkoituksenmukaiselle järjestelylle ja palatessaan antamaan selonteon havainnoistaan.

Myöhemmin kaupunginvaltuusto tehdystä anomuksesta päätti ³⁾ antaa kaupungininsinööri Ehrströmille suosituksen hänen päästäkseen sellaisiin laitoksiin, joihin tutustuminen saattoi olla hänelle hänen ammattinsa kannalta kehittävää.

Kaupungin lahjoitusrahastojen sijoitus ja kirjanpito. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 lähettänyt ⁴⁾ rahatoimikamarin tekemän esityksen kaupungille lahjoitettujen rahastojen pääomain sijoittamisesta ja näiden rahastojen erillisestä kirjanpidosta talousarviovaliokuntaan. Tämän annettua vuonna 1882 asiasta lausunnon valtuusto siinä tehdyn ehdotuksen mukaisesti päätti ⁵⁾, että kaupungin rahastoille järjestettäisiin erityinen kirjanpito, minkä jälkeen kaupungin oma kirjanpito käsittäisi ainoastaan kaupunginkassan tulot ja menot, ja että mainitut rahastot erotettaisiin kaupunginkassasta ja sijoitettaisiin Suomen valtion ja hypoteekkiyhdistyksen obligatioihin; poikkeuksena tästä olisivat kuitenkin kaupungin seurahuoneen 280 osaketta, jotka edelleen säilytettäisiin, sekä 14,000 markan rahamäärä, joka kiinnitystä vastaan oli annettu lainaksi K. W. Törmälän rahastosta ja edelleen jäisi lainaksi.

Kaupungin vuoden 1883 meno- ja tulosääntö. Maistraatti antoi kaupunginvaltuuston tarkastettavaksi rahatoimikamarin laatiman Helsingin kaupungin vuoden 1883 meno- ja tuloarvion ⁶⁾ siihen liittyvine asiakirjoineen. Valtuusto lähetti asian jo aikaisemmin asetettuun ⁷⁾ talousarviovaliokuntaan, johon kuuluivat vtt Dittmar, Malmgren, Charpentier, Asp, Bergroth ja Grönqvist sekä päätoimittaja, filosofianmaisteri J. A. Schaudman. Sen jälkeen antamassaan mietinnössä ⁸⁾ valiokunta ehdotti joitakin muutoksia kamarin ehdotukseen.

Kaupunginvaltuuston talousarvion käsittelyssä ⁹⁾ vahvistaman vuoden 1883 meno- ja tulosäännön loppusummat olivat seuraavat:

Menot.

I. Kaupungin velat	Smk	187,403: 97
II. Kaupungin virastot	»	140,772: 27
III. Kunnallishallinto	»	121,604: 12
IV. Katuvalaistus	»	83,373: 83
V. Palolaitos	»	58,063: 30
VI. Poliisi- ja vankeinhoito	»	145,980: —
VII. Terveysten- ja sairaanhoito	»	32,523: —
VIII. Vaivahoito	»	108,771: 60
IX. Opetustoimi	»	172,553: 33
X. Kaupungin yleiset rasitukset	»	370,132: 54

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. tammik. 8 §. — ²⁾ Ks. s. 256. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. helmik. 9 §. — ⁴⁾ Ks. s. 185. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 24 p. tammik. 3 §. — ⁶⁾ Painettu ilman numeroa. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21 p. marrask. 21 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 31. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 5 §.

XI.	Vesijohto	Smk	94,620: —
XII.	Rakennukset ja yleiset työt	»	770,030: —
XIII.	Sekalaista	»	133,425: —
		Yhteensä	Smk 2,419,252: 96

Tulot:

I.	Arvioitu käytettävissä oleva säästö vuodesta 1881	Smk	316,900: —
II.	Korot	»	55,669: 15
III.	Tontinlunastusmaksut	»	25,000: —
IV.	Kaupungin kiinteä omaisuus	»	137,010: —
V.	Tonttiverot	»	2,100: —
VI.	Tuloa tuottavat oikeudet	»	370,246: —
VII.	Sekalaista	»	24,940: —
VIII.	Valtionavustukset	»	501,899: 06
IX.	Vesijohto	»	100,000: —
	Laina kahta vuotta pitemmin maksuajoin	»	345,000: —
	Verotus	»	540,488: 75
		Yhteensä	Smk 2,419,252: 96

Vuoden 1882 talousarvioon verrattuna vahvistetussa vuoden 1883 talousarviossa on havaittavissa erinäisiä muutoksia, joista tärkeimpiä seuraavassa kosketellaan.

M e n o s ä ä n t ö. Ensimmäisen, kaupungin velkain pääluokan määrärahat vähentyivät vuoden 1882 vastaavaan pääluokkaan verraten Smk 177,107: 51. Vähennys johtui kokonaan siitä, että vuoden 1880 järjestelylainan viimeiset erät ynnä korot, yhteensä Smk 210,000: —, oli suoritettu vuonna 1882 ja ettei määrärahaa tätä lainaa varten siis enää tarvittu vuoden 1883 menosääntöön. Sitäpaitsi jäivät rahastojen erikseen kirjaamista koskevan valtuuston päätöksen ¹⁾ johdosta pois 280 vaivaihoidon hyväksi lahjoitettua Seurahuoneen osaketta, Smk 32,000: —, sekä kaikkien lahjoitusrahastojen korot, yhteensä Smk 13,450: 36. Uusia määrärahoja merkittiin sen sijaan Smk 8,600 valtionkonttorin viemärin rakentamiseksi kaartin maneesin alle myöntämän korottoman lainan ²⁾ suorittamiseen sekä Smk 69,750: — vuoden 1882 uudisrakennus- ja järjestelylainan ³⁾ korkoja varten. — Toinen pääluokka, Kaupungin virastot, osoitti lisäystä yhteensä Smk 17,400: —. Tästä tuli Smk 5,200: — raastuvanoikeuden osalle lisäyksen aiheutuessa pääasiallisesti siitä, että neljälle rikosasiain notariukselle oli myönnetty ⁴⁾ kullekin 1,000 markan palkankorotus, sekä uudesta 800 markan määrärahasta näiden notariusten puhtaaksikirjoituskustannuksia ⁴⁾ varten; Smk 11,200: — taas aiheutui maistraatin ja raastuvanoikeuden palveluskunnan palkkioitten korotuksesta ⁵⁾ ja 1,000 markkaa tarverahain lisäämisestä. — Kolmannessa pääluokassa, Kunnallishallinto, kokonaisuusmäärä lisääntyi Smk 5,260: 33. Rahatoimikamarille merkittiin kanslia-apulaisia, vahtipalveluskuntaa ja tarverahoja varten aikaisemmin olleen 4,500 markan yhteismäärärahan sijasta kaksi tarkemmin määriteltyä määrärahaa, nim. 2,400 markkaa kanslia-apua ja vahtipalveluskuntaa varten ja

¹⁾ Ks. s. 241. — ²⁾ Ks. s. 37. — ³⁾ Ks. s. 227 ja seur. — ⁴⁾ Ks. s. 231. — ⁵⁾ Ks. s. 231 ja seur.

3,000 markkaa tarverahoiksi. Tämän 900 markan lisäyksen korvasi kokonaan se, että vuokramääräraha aleni 2,300 markkaa; kamarin määrärahat supistuivat siten 1,400 markkaa. Rahatoimikonttorin kohdalla korotettiin m.m. ylimääräisten apulaisten määrärahaa Smk 800: —. Tuulaakikonttorissa tulivat lisäksi tullikamarin huoneiston vuokra ¹⁾, Smk 3,500: —, mainitun huoneiston halkoja varten Smk 200: — sekä tullikamarin palveluskunnan päivystyshuoneen vuokra ²⁾, Smk 400: —, ja korotettiin m.m. vaakamestarinapulaisten ³⁾ määrärahaa Smk 200: —. Satamakonttorin kohdalla korotettiin satamakapteenin ja satamakirjanpitäjän arvioituja kantoprosentteja yhteensä Smk 411: — sekä halko-, valaistus- y.m. määrärahoja Smk 200: —, jota vastoin Sörnäsin satamamestarin vuokrat ⁴⁾, Smk 400: —, jäivät pois. Rakennuskonttorissa tuli uutena määrärahana lisäksi puolet uuden avustavan insinöörin ⁵⁾ palkasta, Smk 2,400: —, ja neljännes putkimestarin ⁵⁾ palkasta, Smk 600: —, sekä huonekaluja varten 380 markan määräraha, minkä ohessa konttorin huoneiston vuokramäärärahaa korotettiin Smk 350: —, tarverahoja Smk 300: — ja kirjanpitäjän palkkaa 100 markkaa ikäkorotuksen takia. Sitä vastoin merkittiin 5,000 markan suuruisen kaupunginasemakaavan uudestijärjestelyä ja laajentamista varten suoritettavissa mittauksissa tarvittavien apulaisten määrärahan sijaan 2,000 markkaa aikaisemmin tehtyjen mittausten perusteella suoritettavassa kaupunginasemakaavan uudestijärjestely- ja laajentamissuunnitelmien laatimisessa käytettäviä piirustusapulaisia varten. Konttorin määrärahat kohosivat siten yhteensä Smk 1,130: —. — Neljännessä, Katuvalaistuksen pääluokassa kokonaissumma lisääntyi Smk 7,987: 88 ja lisäys kohdistui yksinomaan kaasuvalaistukseen. Tässä oli havaittavissa 206: 35 markan vähennys sen johdosta, että yksityisen kulutuksen antaman voiton johdosta tehtyä vähennystä lisättiin tällä määrällä. Uusina määrärahoina merkittiin sen sijaan Smk 2,600: 73 valaistusta varten kolmella n.s. Siemensin lampulla ⁶⁾, Smk 200: — katsastusmiehen palkkioksi ⁷⁾ ja Smk 300: — Nikolainkirkon tornikellon valaisemista ⁶⁾ varten. Muu osa lisäyksestä aiheutui pääasiallisesti valaistusaikojen pidentämisestä ⁸⁾. — Viidennessä, Palolaitoksen pääluokassa kokonaismäärä väheni Smk 1,078: 20. Vähennys aiheutui etupäässä siitä, että heinäin, kaurain ja halkojen hintain arvioitiin alenevan. Heinä- ja kauramäärärahaa alennettiin siten Smk 3,650: — ja halkomäärärahaa Smk 412: 20; sitäpaitsi aleni uusien työkalujen ostomääräraha Smk 1,416: —. Sen sijaan merkittiin uusia määrärahoja uuden palolennättimen kunnossapitoa ⁹⁾ varten Smk 500: — ja sen aiheuttamiin arvaamattomiin menoihin Smk 200: — sekä lisättiin palokonstaapelin palkkausmäärärahaa uuden 40 markan kalliinanjanlisäyksen johdosta yhteensä 2,400 markkaa, uusien hevosten ostomäärärahaa 800 markkaa ja määrärahaa lahjapalkkioita, tulipaloissa tarvittavaa vettä y. m. varten 500 markkaa. — Kuudennessa, Poliisi- ja vankeinhoito nimisessä pääluokassa kokonaislisäys oli Smk 18,120: — ja kohdistui kokonaan järjestyspoliisiin ¹⁰⁾ määrärahoihin. Tähän merkittiin kahden uuden ylikonstaapelin palkat, Smk 3,000: —, kuuden uuden vanhemman konstaapelin palkat, Smk 6,600: —, ja kuuden uuden nuoremman konstaapelin palkat, Smk 6,000: —, sekä uudet määrärahat neljän uuden hevosen pitoa, kengittä-

¹⁾ Ks. s. 221. — ²⁾ Ks. s. 221. — ³⁾ Ks. s. 232. — ⁴⁾ Ks. s. 245. — ⁵⁾ Ks. s. 238. — ⁶⁾ Ks. s. 239. — ⁷⁾ Ks. s. 254. — ⁸⁾ Ks. s. 238. — ⁹⁾ Ks. s. 235. — ¹⁰⁾ Ks. s. 236.

mistä y. m. varten, yhteensä Smk 2,520: —. — Seitsemänten, Terveysten- ja sairaanhoidon pääluokkaan tuli ainoastaan yksi uusi määräraha, nim. 1,200 markkaa naislääkäriin ¹⁾ palkkaamista varten. — Kahdeksannessa, Vaivais- hoito nimisessä pääluokassa määrärahat lisääntyivät yhteensä Smk 4,988: 60. Uusi oli tässä Smk:n 2,171: 60 määräraha työ- ja vaivaistalon mielisairaiden osaston kalustoa ja vaate- ja vaatetustarpeita varten. Köyhäin avustuspäämäärärahoja lisättiin Smk 1,000: —, työ- ja vaivaistalon köyhien vaate- tuspäämäärärahää niinkään Smk 1,000: —, sen kalustomäärärahää Smk 900: —, halkomäärärahää Smk 500: — sekä kahden hevosen kauroja varten merkittyä määrärahaa Smk 100: —. Sitä vastoin poistui eräs 500 markan eläke ja alennettiin työ- ja vaivaistalon korjaustöiden määrärahaa Smk 183: —. — Yhdeksäs pääluokka, Opetustoimi, osoitti lisäystä Smk 22,333: 33. Siitä tuli Smk 2,500: — kauppaopiston, Smk 14,333: 33 kansakoulujen ja Smk 5,500: — kansankirjaston ja lukusalin osalle. Kauppaopiston ²⁾ määräraha oli uusi. Kansakoulujen määrärahoista olivat uusia Smk 200: — vahtimestarinapulaista varten ja Smk 500: — yläkoulujen matrikelin pitoa ³⁾ varten. Opettajain ja opettajattarien palkkamääräraha kohosi uusien ikäkorotusten johdosta yhteensä Smk 630: 66, tarkastajan palkka Smk 2,000: — ja taloudenhoitajan Smk 500: —, opettajain ja opettajattarien palkkiomäärärahat heidän lukumääränsä lisääntymisen takia yhteensä Smk 6,400: —, vuokramääräraha Smk 1,500: —, opetus- välineiden määräraha Smk 1,300: —, kouluhuonekalujen määräraha Smk 500: —, koulutalojen y. m. kunnossapitomääräraha Smk 302: 67 ja varattomien kansakouluoppilaiden vaatetusmääräraha Smk 1,000: —. Ainoastaan käsityöainesten määräraha supistui, nim. Smk 500: —. Kansankirjaston ja lukusalin useimmat määrärahat muuttuivat jonkin verran kirjaston muutettua uuteen kirjastotaloon. Kokonaan uusia olivat määräraha luku- saliapulaista varten, Smk 600: —, talonmiehen palkkauspäämääräraha, Smk 200: — (ynnä vapaa asunto ja halot), sekä palovakuutusmaksuja varten Smk 600: —. Kirjastonhoitajan palkkio ⁴⁾ kohosi Smk 800: —, lainausapu- laisten määräraha Smk 600: —, vahtimestarin palkkio Smk 520: — ja mää- rarahat kirjoja, aikakauslehtiä ja sidotusta varten, Smk 3,000: — sekä halko- ja valaistusmääräraha Smk 1,000: —. Sitä vastoin poistui vuokra- määräraha, Smk 1,000: —, ja supistettiin sekalaisen ja arvaamattomien menojen määrärahaa Smk 820: —. — Kymmenennessä pääluokassa, johon sisältyivät Kaupungin yleiset rasitukset, kokonaismäärä kohosi Smk 23,667: —; koko lisäys kohdistui majoitukseen, jota varten tällä kerralla merkittiin yksi ainoa erittelemätön määräraha, Smk 24,167: — suurempi kuin vuoden 1882 talousarvion eriteltyjen määrärahaain summa. Majoitus- lautakunnan huoneiston vuokramäärärahää alennettiin Smk 500: —. — Yhdennessätoista pääluokassa, jonka otsakkeena oli Vesijohtolaitos, lisäys oli Smk 36,280: —. Sen johdosta että kaupunki itse otti haltuunsa aikai- semmin insinööri R. Huberille urakalle annetun vesijohdon hallinnon ja käytön, merkittiin lukuun Hallinto ja käyttö etusijassa uusien toimen- haltijain palkkiot ⁵⁾, nim. puolet rakennuskonttorin vanhemman avustavan insinöörin palkkiosta, Smk 2,400: — (ynnä vapaa asunto), kolme neljän- nestä putkimestarin palkkiosta, Smk 1,800: —, putkenlaskijain ja apurien palkkioita varten Smk 2,000: —, pumppulaitoksen koneenkäyttäjän

¹⁾ Ks. s. 254. — ²⁾ Ks. s. 240. — ³⁾ Ks. s. 233. — ⁴⁾ Ks. s. 232. — ⁵⁾ Ks. ss. 237—238.

palkkio, Smk 2,400:— (ynnä vapaa asunto), koneenkäyttäjän apulaisen palkkio, Smk 720:—, suodatuslaitoksen päällysmiehen palkkio, Smk 1,000:— (ynnä vapaa asunto), sekä suodatuslaitoksen päällysmiehen apulaisten ja apurien palkkioita varten Smk 1,800:—; edelleen määrärahat ylimääräisiä putkijohtotyöntekijöitä varten, Smk 1,800:—, pumppuhuoneen halkoja varten, Smk 500:—, sekä öljyjä ja trasselia varten, Smk 300:—. Vedenkulutusmaksujen veloitusta varten merkittiin edelleen 200 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Sen sijaan poistuivat kokonaan urakkamaksu vesijohdon hallinnosta ja käytöstä, Smk 16,000:—, sekä Vanhankaupungin suodatusalueen vuokramääräraha, Smk 200:—, joten puheena olevan luvun loppusumma aleni Smk 1,280:—. Luvussa Kunnossapito (aikaisemmin Kunnossapito ja sekalaista) alennettiin Vanhankaupungin talousrakennusten ja pumppuhuoneen kunnossapito- ja palovaikutusmaksujen y. m. määrärahaa Smk 2,200:— ja poistettiin kokonaan Forsbyn tilan rajalla olevien aitojen korjausmääräraha, Smk 150:—, asuinrakennusten kuntoonpanomääräraha, Smk 3,000:—, määräraha lattian tekemiseksi pumppuhuoneeseen, Smk 620:—, ja kaiteen rakentamiseksi, Smk 270:—. Tämän luvun loppusumma väheni niinmuodoin Smk 6,240:—. Lukuun Laajennuksia merkittiin uusina määrärahoina Smk 2,400:— pumppuhuoneeseen järjestettävää automaattista vedenkorkeuden mittaria ynnä sinne vieviä johtoja sekä puhelinjohtoa varten, Smk 3,000:— vartiotuvan rakentamiseksi Eläintarhan vesisäiliön luo sekä Smk 600:— kahden vedenottopostin järjestämiseksi keskiesplanaadiin ¹⁾; tässä kohden korotettiin lisäksi putkiverkon laajentamismäärärahaa Smk 37,800:—, joten luvun loppusumma lisääntyi Smk 43,800:—. — Kahdenentoista pääluokan, Rakennukset ja yleiset työt, kokonaisuus aleni Smk 56,900:—. Kunnossapitomäärärahojen ryhmään merkittiin uusi 6,000 markan määräraha kalustoa ja työvälineitä varten. Tässä korotettiin kaupungin yleisten maanteiden y. m. määrärahoja Smk 2,420:—, kaupungin viertoteiden määrärahoja Smk 5,500:— ja kaupungin satamain määrärahoja Smk 32,300:—, jota vastoin katujen, kanavain, laskuojien ja rantalaiturien kunnossapitomäärärahoja vähennettiin Smk 35,780:—, istutusten määrärahaa Smk 1,160:—, kaupungin yleisten paikkain ja kadunosuuksien puhtaanapitomäärärahaa Smk 100:— sekä pesulaiturien, poijujen, lyhtypylväiden, halkomittojen y. m. kunnossapitomäärärahaa, johon myöskin työkalujen kunnossapito aikaisemmin oli sisällytetty, Smk 2,000:—. Kunnossapitomäärärahat lisääntyivät siten Smk 7,180:—. Uudistoiden määrärahoista taas korotettiin katujen tasoitusmäärärahaa yhteensä Smk 15,430:— ja viemärijohtojen ja laskuojien määrärahaa yhteensä Smk 64,690:—, jota vastoin laiturien rakennusmääräraha, joka vuonna 1882 oli 26,000 markan suuruinen, jäi kokonaan pois ja huonarakennusmäärärahoja supistettiin Smk 118,200:—. Viimeksi mainittu vähennys aiheutui siitä, että seuraavat edellisen vuoden talousarvion määrärahat poistuivat, nim.: Smk 100,000:— raatihuoneen uudestirakentamista varten, Smk 100,000:— Malminkadun kansakoulutalon rakentamista varten, Smk 30,000:— lisärakennuksen teettämiseksi mielisairaille henkilöille vaivaistaloon, Smk 45,000:— Vanhankaupungin myllyn uudestaanrakentamisen ja Smk 1,200:— Sörnäsän keittuhuoneen muuttamisen sikäläisen satamakonttorin tarpeisiin. Sen sijaan merkittiin

¹⁾ Ks. s. 222.

määräraha kunnallisen sairaalan¹⁾ rakentamista varten, Smk 80,000: —, kauppahallien rakentamiseksi Kasarmintorille Smk 50,000: — sekä tavara-suojain²⁾ rakentamista varten yhteensä Smk 28,000: —. Näiden muutosten tuloksena oli uudisrakennusmäärärahain osalta 64,080 markan vähennys. — Kolmastoista päaluokka, Sekalaista, osoitti lopuksi vähennystä yhteensä Smk 21,287: 66. Uusia olivat tässä 2,300 markan määräraha ylimääräistä palovakuutusmaksua varten, joka kannettaisiin Oulussa sattuneen suuren tulipalon palovahinkojen peittämiseksi, 3,000 markan määräraha vuosina 1879—82 julkisista tilaisuuksista kannettujen vaivasmaksujen palauttamista³⁾ varten, 900 markan määräraha vaaliluettelon rekisterin laatimista⁴⁾ varten sekä 175 markan määräraha vuokra-ajurien rattaiden ja rekien katsastusta varten. Sen ohessa korotettiin lämmitys- ja valaistusmäärärahaa Smk 1,737: 34, palovakuutusmaksujen määrärahaa Smk 600: — sekä verojen ja muiden maksujen lyhennysmäärärahaa Smk 10,000: —. Kaikki nämä korotukset tasoittuivat kuitenkin runsaasti sen johdosta, että kaupunginvaltuuston tarverahamäärärahaa alennettiin 40,000 markkaa; tämän päaluokan muutosten lopputuloksena oli siten, kuten edellä on mainittu, kokonaismäärän väheneminen.

T u l o s ä ä n t ö. Ensimmäisessä osastossa, Arvioitu käytettävissä oleva säästö vuodesta 1882, kokonaismäärä lisääntyi Smk 140,324: 94. Kaupunginkassassa mainitun vuoden päättyessä käytettävissä oleva säästö arvioitiin 255,000 markaksi kuluvan vuoden talousarvion 360,000 markan sijasta. Tämän 105,000 markan vähennyksen tasoitti kokonaan se, että tähän osastoon merkityt vähennykset eräiden rahastojen pääomamäärien täydentämiseksi, yhteensä Smk 183,424: 94, kaupunginvaltuuston päätettyä⁵⁾, että kaupungin rahastoille oli järjestettävä erillinen kirjainpito, kokonaan poistuivat. Uutena eränä merkittiin sen ohessa Smk 61,900: — lunastetuista viertotieobligatioista, jotka uudestaan voitiin laskea liikkeeseen. — Toinen osasto, Korot, osoitti lisäystä Smk 31,317: 61. Uusi oli tässä 33,750 markan suuruinen erä, vuoden 1882 järjestelylainan liikkeeseen laskemattomien obligatioiden korot; sen ohessa korotettiin osakkeiden osinkoa Smk 400: —. Sitä vastoin poistuivat velkakirjojen korot, Smk 1,000: —, ja 250 markan suuruinen vieraiden obligatioiden korkojen erä ja alennettiin erinäisten rahastojen korkoeria yhteensä Smk 1,582: 39. — Kolmannessa osastossa, Tontinlunastusmaksut, kokonaismäärä lisääntyi Smk 10,000: — sen johdosta, että mainitun määräinen uusi tuloerä merkittiin vuokratonttien lunastuksesta kertyväksi. — Neljäs osasto, Kaupungin kiinteä omaisuus, osoitti lisäystä Smk 12,824: —. Tähän merkittiin kaksi uutta vuokraerää, nim. kansankirjastotalon huoneistoista Smk 3,500: — ja muiden kaupungin omistamien kiinteistöjen huoneistoista Smk 1,700: —. Lahjoitettujen tilain tuottoa korotettiin Smk 2,000: —, rakennusten ja tonttien sekä kaupunginasemakaavan alueella olevien pienempien paikkain vuokria (jotka aikaisemmin oli jaettu kahteen nimikkeeseen) Smk 5,000: —, kaupunginasemakaavan ulkopuolella olevien tilojen, huvila-alueiden y. m. vuokria Smk 1,000: —, viertotievuokria Smk 1,074: — ja laidunmaksuja Smk 200: —. Sitä vastoin alennettiin myymälän ja myyntipöytäin vuokraerää Smk 1,000: —, heinäntekomaksujen erää Smk 400: — ja muiden tilapäisten maan- ja paikkavuokrain erää Smk 200: —. — Viidennessä osastossa, Tonttiverot, korotettiin sen ainoata

¹⁾ Ks. s. 219. — ²⁾ Ks. s. 218. — ³⁾ Ks. s. 230. — ⁴⁾ Ks. s. 240. — ⁵⁾ Ks. s. 241.

erää Smk 100: —. — Kuudennessa osastossa, Tuloa tuottavat oikeudet, kokonaismäärä kohosi Smk 53,064: —. Tässä korotettiin m. m. Helsinkiin tarkoitettujen tavarain tuulaakimaksujen erää yhteensä Smk 19,000: — ja meritse kaupunkiin saapuvien, sisämaahan tarkoitettujen tavarain tuulaakia yhteensä Smk 4,910: —, liikennemaksuja Smk 25,000: —, mitausmaksuja Smk 1,000: —, satamamaksuja Smk 6,000: —, siltamaksuja Smk 500: —, markkinamaksuja Smk 200: — ja ulkomaalaisten suorittamia maksuja maston vieressä tapahtuvasta ruokatavarain myynnistä samoin Smk 200: —, jota vastoin pääsymaksullisista tilaisuuksista suoritettut maksut¹⁾, aikaisemmin Smk 2,500: —, sekä ulkomaalaisten kuukausittain suorittamat maksut, aikaisemmin Smk 1,400: —, kokonaan poistettiin. — Seitsemännessä, Sekalaisten tulojen osastossa vähennys oli Smk 4,600: 28 ja johtui siitä, että erään Nikolainkadun 18:ssa olevan kansakoulutalon huoneiston ja venäläisen sotilasklubin huoneiston vuokraerät, edellinen Smk 400: — ja jälkimmäinen Smk 1,943: 04, poistui-
vat sekä siitä, että koiraveroa vähennettiin Smk 2,000: — ja kansakoulu-
lasten käsistöistä saatavien tulojen erää Smk 357: 24. Sitä vastoin korotettiin kansakouluoppilaiden koulumaksujen erää Smk 100: —. — Kahdeksannen osaston, Valtionavut, kokonaismäärä lisääntyi Smk 164,809: 03. Lisäys aiheutui pääasiallisesti siitä, että majoitusavustusta²⁾ korotettiin Smk 153,025: 83, koska tammikuun 18 p:nä 1882 annetun asetuksen mukaan Venäjän valtakunnanrahaston tuli kokonaan korvata majoituskustannukset. Sitäpaitsi korotettiin poliisilaitoksen avustusta Smk 11,595: — ja kaupungin osuutta paloviinaverosta Smk 188: 20. — Yhdeksännessä osastossa, Vesijohto, korotettiin vedenmyynnin erää, joka oli tämän osaston ainoa, Smk 15,000: —. — Sen jälkeen merkittiin tulosääntöön siitä 1,458,812 markan määräisestä lainasta³⁾, jonka lisätyt kaupunginvaltuutetut olivat päättäneet otettavaksi, tuloksi yhteensä Smk 345,000: — eli 465,812: — markkaa vähemmän kuin vuoden 1882 talousarvioon lainana kahta vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin merkitty määrä oli ollut. Mainitun tuloerän vähennys johtui siitä, että edellisen vuoden tulosääntöön sisällyneet lainaerät: Smk 200,000: — vuoden 1880 uudisrakennus- ja järjestelylainan jäljellä olevan osan suorittamiseen, Smk 40,000: — Malminkadun kansakoulutaltoa varten, Smk 45,000: — Vanhankaupungin myllyn uudestirakentamiseen, Smk 100,000: — raatihuoneen osittaista uudestirakentamista ja siinä suoritettavia muutostöitä varten, sekä Smk 180,812: — vai-
vaishoidon ja kuumesairaalan hyväksi lahjoitettujen rahastojen pääomamäärien palauttamiseksi entiselleen jäivät pois, kun taas uutena eränä merkittiin 80,000 markan erä kunnallisen sairaalan rakentamista varten ja kanavaverkon laajentamiserää lisättiin Smk 20,000: —. — Verotuksella koottava määrä vahvistettiin lopuksi Smk:ksi 540,488: 75 eli Smk 76,163: 53 pienemmäksi kuin vuoden 1882 talousarviossa.

Talousarvion käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto talousarviovaliokunnan ehdotuksesta päätti, että sen vahvistama vuoden 1883 talousarvio julkaistaisiin painosta.

Muista kaupunginvaltuuston tässä yhteydessä tekemistä päätöksistä tehdään⁴⁾ selkoa muualla tässä kertomuksessa.

¹⁾ Ks. s. 230. — ²⁾ Ks. s. 233. — ³⁾ Ks. s. 173 ja seur. — ⁴⁾ Ks. ss. 231, 232 ja 253.

C. Muut asiat.

Heidän Majesteettiensa Keisarin ja Keisarinnan kruunauksen juhlminen. Heidän Majesteettiensa Keisarin ja Keisarinnan piakkoin tapahtuvan kruunauksen juhllallista kunnioittamista valmistelemaan kaupunginvaltuusto asetti ¹⁾ valiokunnan, johon kuuluivat vtt Brummer, Mellin, Sandberg ja Malmgren sekä päätoimittaja, filosofianmaisteri J. A. Schauman. Valiokunta oikeutettiin samalla käyttämään tähän tarkoitukseen kaupungin varoista suunnilleen yhtä suuri rahamäärä kuin oli käytetty Aleksanteri II:n hallituksen 25-vuotisjuhlaa vietettäessä; rahatoimikamarin tuli valiokunnan puheenjohtajan tilauksesta määrätä tarvittavat varat maksettavaksi.

Vuosikertomuksia. Rahatoimikamari lähetti ²⁾ kaupunginvaltuustolle kertomuksen toiminnastaan vuonna 1880.

Samanlaiset kertomukset vuodelta 1881 antoivat kaupunginvaltuustolle holhouslautakunta ³⁾ ja pientenlastenkoulujen johtokunta ⁴⁾.

Samoin lähetti ⁵⁾ kaasuntarkastaja valtuustolle kertomuksen valaistusvuodelta 1881—82.

Kunnallisvaalien uusi vaalijärjestys. Maistraatin laatiman ehdotuksen kaupungin kunnallisvaalien uudeksi vaalijärjestykseksi kaupunginvaltuusto vuonna 1881 oli lähettänyt ⁶⁾ valiokuntaan. Vuonna 1882 antamassaan mietinnössä ⁷⁾ valiokunta ehdotti joitakin muutoksia ja lisäyksiä maistraatin ehdotukseen. Asiaa esiteltäessä hyväksyttiin ⁸⁾ valiokunnan ehdotus sen jälkeen kun siihen oli tehty vielä yksi lisäys.

Myöhemmin kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyi ⁹⁾ maistraatin ehdottaman uuden muodon eräälle niistä vaalijärjestyksen pykälistä, joiden sanamuotoa valtuusto oli ehdottanut muutettavaksi.

Kunnallisvaalien vaalijärjestyksen muuttaminen. Viimeksi toimitetussa valtuuston lisäjäsenten vaalissa noudatetun menettelyn johdosta kaupunginvaltuusto valmisteluvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁰⁾ asettaa valiokunnan laatimaan ehdotusta vaalijärjestykseen tehtäviksi muutoksiksi ja valitsi sen jäseniksi vtt Enebergin, Elvingin ja Boreniuksen. Valiokunta ei antanut mietintöään vuoden varrella.

Luettelo edesmenneistä henkilöistä, joilta jäi alaikäisiä ja turvattomia lapsia. Kaupungin suomalais-ruotsalaisen luterilaisen seurakunnan kirkkoherranvirasto lähetti kaupunginvaltuustolle luettelon seurakuntaan kuuluneista henkilöistä, jotka olivat kuolleet vuonna 1881 jättäen jälkeensä lapsia, joille oli määrättävä holhooja. Valtuusto antoi ¹¹⁾ luettelon holhouslautakunnalle.

Raastuvanoikeuden uusi työjärjestys. Kaupunginvaltuusto lähetti ¹²⁾ yhteisen raastuvanoikeuden laatiman ehdotuksen mainitun oikeuden uudeksi työjärjestykseksi valiokuntaan, johon valittiin vtt Elving, av Björkstén ja Borenius. Valiokunnan mietinnössään ¹³⁾ ehdotettua erinäisiä poistoja, lisäyksiä ja muutoksia yhteisen raastuvanoikeuden ehdotukseen val-

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 11 §. — ²⁾ S:n 10 p. tammik. 12 §. — ³⁾ S:n 24 p. tammik. 13 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. jouluk. 8 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. syysk. 8 §. — ⁶⁾ Ks. s. 200. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 28 p. maalisk. 2 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. toukok. 14 §. — ¹⁰⁾ S:n 19 p. jouluk. 10 §. — ¹¹⁾ S:n 24 p. tammik. 12 §. — ¹²⁾ S:n 7 p. helmik. 7 §. — ¹³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16.

tuusto päätti¹⁾ antaa maistraatille asiasta lausunnon, jossa valiokunnan muistutukset oli otettu huomioon.

Lausunto höyryviiheltimien käyttämisestä. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuustolta lausuntoa maistraatin ehdottamasta kaupungin satamajärjestykseen tehtävästä lisäyksestä, jonka mukaan 50 markan sakon uhalla kiellettäisiin kaupungin ympäristöissä liikennöivien höyrypursien päällikköjä ilman pakottavaa syytä käyttämästä pursien höyryviiheltimiä, valtuusto päätti²⁾ ainoastaan jättää kuvernöörin ratkaistavaksi, oliko tällainen kieltö tarpeen vaatima.

Terveydenhoitolautakunnan johtosääntö. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 valitustietä anonut³⁾ senaatilta, että läänin kuvernöörin antama tuomio, jossa kuvernööri oli kieltäytynyt vahvistamasta valtuuston vuonna 1880 hyväksymää terveydenhoitolautakunnan johtosääntöä, kumottaisiin. Sen jälkeen kun senaatti vuonna 1882 antamallaan päätöksellä, kumoten valituksen aiheena olleen tuomion, oli palauttanut asian kuvernöörille, jonka tuli sen johdosta ryhtyä uuteen toimenpiteeseen, valtuusto päätti⁴⁾ antaa sihteerilleen tehtäväksi tiedustella kuvernöörinvirastosta, oliko kuvernööri sittemmin vahvistanut mainitun johtosäännön.

Myöhemmin maistraatti ilmoitti kuvernöörin maaliskuun 10 p:nä vahvistaneen kaupunginvaltuuston hyväksymän johtosäännön. Valtuusto päätti⁵⁾ tämän johdosta lähettää johtosäännön terveydenhoitolautakuntaan kehoittaen sitä painattamaan sen suomen- ja ruotsinkielisenä sekä huolehtimaan sen joutumisesta yleisön saataviin. Johtosääntö oli sanamuodoltaan seuraava:

Helsingin terveydenhoitolautakunnan johtosääntö.

1 §. Terveydenhoitolautakuntaan kuuluvat Helsingin siviilipoliisimestari, kaupungininsinööri ja kaupunginlääkäri tahi heidän viransijaisensa virkainsa johdosta itseoikeutettuina ja pysyväisinä jäseninä sekä viisi kaupunginvaltuusmiesten valitsemää jäsentä, jotka ynnä viisi varajäsentä joka toinen vuosi joulukuussa valitaan lähinnä tuleviksi kahdeksi vuodeksi.

2 §. Vaalikelpoisuudesta lautakunnan varsinaiseksi tahi varajäseneksi on voimassa mitä kunnallishallituksesta kaupungissa 8 p:nä joulukuuta v. 1873 annetussa armollisessa asetuksessa on säädetty vaalikelpoisuudesta kaupunginvaltuusmieheksi. Erovuoroisen varsinaisen tai varajäsenen voi uudelleen valita.

Se, joka on lautakuntaan valittu, saapi kieltäytyä siitä toimesta, jos hän on kuudenkymmenen vuoden ikäinen tai ei asu kaupungin piirissä tai jos hän kaksi viime vuotta lautakunnassa toimittuansa on eroamisvuorossa taikka jos hänellä on muu este, jonka kaupunginvaltuusmiehet päteväksi katsovat.

3 §. Jos varsinainen tai varajäsen eroaa ennen vaalikauden loppua, on siitä kaupunginvaltuusmiehille ilmoitettava uuden vaalin toimittamista varten. Näin valittu on toimeissa sen aikaa, mitä eronneella on jäljellä.

4 §. Lautakunta valitsee jäsenistensä suljetuin lipuin puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan joka vuodeksi, ja pitää tästä vaalista tieto annettaman maistraatille sekä sen toimesta läänin kuvernöörille. Myöskin yleisön tiedoksi se ilmoitetaan julkaisemalla kaupungissa ilmestyvässä niin ruotsin- kuin suomenkielisessäkin sanomalehdessä.

5 §. Puheenjohtaja kutsuu lautakunnan kokoon kerran kuukaudessa tahi useammin, jos tarvetta on. Lautakunnan pitää myös kokoontua, jos vähintäänkin kaksi jäsentä sitä puheenjohtajalta pyytää.

6 §. Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja on estyneenä lautakunnan kokoukseen saapuville tulemasta, josta seikasta tieto on annettava jollekin jäsenistä, valittakoon puheenjohtaja siksi kertaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. kesäk. 9 §. — ²⁾ S:n 5 p. syysk. 10 §. — ³⁾ Ks. s. 193. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 10 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. huhtik. 14 §.

Jos jäsenellä on este, on hänen siitä puheenjohtajalle ilmoitettava niin aikaisin, että ennätetään kutsua varajäsen kokoukseen.

7 §. Lautakunta on päätösvaltainen, kun paitsi puheenjohtajaa neljä jäsentä on saapuvilla ja päätöksessä osallisena. Jos eri mieltä ilmaantuu, ratkaistaan kysymys avonaisella äänestyksellä, niinkuin yleinen laki säättää riita-asioista. Äänen käytössä tasan tulee puheenjohtajan mielipide päätökseksi.

Asiaan, josta voipi olla erinomaista hyötyä tai vahinkoa lautakunnan jäsenelle tai jollekin, joka hänen kanssaan on sellaisessa sukulaisuudessa tai lankoudessa, joka tuottaa polkeen tuomarille, älköön se jäsen ottako osaa.

8 §. Kuvernöörillä ja kunnallisormestarilla tai niillä, jotka heidän virkojansa hoitavat, niin myös kaupunginvaltuusmiesten puheenjohtajalla on oikeus olla läsnä lautakunnan kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluihin, jota varten heille on kirjallinen tieto annettava kunkin kokouksen ajasta. Lautakunnan voi kuvernööri myös jotakin ilmoitettua tärkeätä asiata varten puheenjohtajalla kutsuttaa kokoon.

9 §. Tarpeellisia tietoja saadakse kutsukoon lautakunta kokouksiinsa asianymmärtäviä henkilöitä, erinomattainkin kaupungin palveluksessa olevia lääkärejä, jotka ottavat osaa keskusteluihin, vaan eivät päätöksen tekoon; kuitenkin on heidän mielipiteensä pöytäkirjaan pantava, jos he niin haluavat.

10 §. Kaupunginlääkärin tai hänen sijaisensa taikkapa hänellä esteen ollessa kaupungin palveluksessa olevan muun lääkärin, jonka lautakunta kerrakseen siihen valitsee, pitää esiteltäväksi valmistella terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat asiat; ja on kaikki niihin kuuluvat lautakuntaan tulleet ilmoitukset, kertomukset y.m. annettava sanotulle lääkärille hänen käyteltäväkseen lautakunnan määräyksen mukaan.

11 §. Sihteerin tehtäviä toimittamaan ottaa lautakunta siihen sopivan henkilön palkkiosta, jonka kaupunginvaltuusmiehet lautakunnan ehdotuksesta määräävät. Lautakunnan kokousten pöytäkirjassa on mainittava läsnä olleet jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset sekä näiden perustelmat. Tarkistus toimitetaan joko heti taikka ensi kokouksessa. Jos joku keskusteluihin osaa ottanut haluaa antaa eri lausunnon, on se kirjallisesti annettava pöytäkirjaan liitettäväksi.

Lähtevät toimituskirjat allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

12 §. Lautakunnan tulee tehtäviinsä nähden ylipäätänsä noudattaa mitä 22 p:nä joulukuuta 1879 terveydenhoidosta Suomessa annettu armollinen asetus säättää.

Jos jotkin paikalliset tai muutoin omiuita laatua olevat seikat vaativat erinäisiä määräyksiä, tulee lautakunnan yllämainitun asetuksen 25 §:ssä säädetyllä tavalla laatia niiden ehdotukset asianomaisten tutkittaviksi ja vahvistettaviksi.

13 §. Toimintaansa harjoittaa lautakunta ylipäätänsä siten, että se katsastuksen pidettyänsä tai asiasta muutoin tiedon hankittuansa laatii lausunnon ilmaantuineista, terveydelle vaarallisista epäkohdista sekä saattaa asian poliisikamarin tai niiden kaupungin muiden viranomaisten toimenpiteen esineeksi, joilta lautakunnan tulee saada kaikkea 22 p:nä joulukuuta 1879 annetun armollisen asetuksen säännösten ja muiden siinä kohden noudatettavain määräysten mukaista virka-apua.

14 §. Katsastuksia pitämään valitsee lautakunta joka kuukaudeksi kaksi jäsenistänsä tai varajäsenistänsä.

Tarpeen vaatiessa asetetaan sanottua tarkoitusta varten lisäksi erinäisiä tarkastusmiehiä, joita lautakunta ottaa toimeen niin monta ja sillä palkalla kuin kaupunginvaltuusmiehet lautakunnan ehdotuksesta määräävät ja joiden tulee toimittaa lautakunnan tai sen puheenjohtajan heille antamat tehtävät.

15 §. Kaikki ehdotukset, ohjesäännöt ja asetukset, joita kaupungin viranomaiset valmistavat tai käsittelevät, ovat, sikäli kuin niillä on yhteyttä yleisen terveyden ja sairaanhoidon kanssa, ilmoitettavat lautakunnalle, jonka pitää niistä antaa perusteltu lausunto.

Lautakunnan pitää myös täyttää, mitä muuta asianomainen viranomainen erinäisissä tapauksissa ehkä sille toimeksi antaa.

16 §. Lautakunnan tulee antaa kaupungin poliisivirastolle sen pyytämiä tietoja puhtaanapidosta ja desinfioimisista, niin myös muutoin, kun kaupungissa noudatettava poliisijärjestys semmoista säättää.

Lautakunnan tulee muissakin tarpeellisissa tiloissa antaa poliisiviranomaisille lautakunnan toimialaan kuuluvia tietoja.

Yleisemmän kulkutaudin uhatessa tai semmoisen ilmaannuttua pitää lautakunnan poliisiviranomaisten kehottamattakin antaa puhtaanapitoa koskevia määräyksiä sekä muutoinkin ryhtyä kaikkiin niihin toimenpiteisiin, joita taudin vastustamiseksi tai ehkäisemiseksi katsotaan tarpeellisiksi.

17 §. Lautakunnan on huollettava, että kaikki kunnallista terveyden- ja sairaan-

hoitoa varten asetetut henkilöt täyttävät velvollisuutensa; sen tulee toimittaa vaarinpitoa ja järjestyksen valvontaa kaikissa kunnalle kuuluvissa sairaanhoitolaitoksissa, niin myös valvoa kaupungin sairaanhoidosta annettujen säännösten noudattamista.

Lautakunta ottaa kaupunginlääkäriin ehdotuksesta ne lääkärit, jotka sairaanhoitoa varten kunnassa satunnaisesti ehkä ovat tarpeellisia; se myös ottaa ja erottaa sairaalalääkäriin lausunnon hankittuansa kunnan sairaanhoitolaitosten palvelijat ja muun henkilökunnan sekä ehdottaa kaupunginvaltuusmiesten myönnettäväksi soveliaat palkkiot näille henkilöille.

Lautakunnan asiana on niinikään jonkin kunnan lääkäreistä ollessa estettynä virkaansa hoitamasta tahi kun hänelle on virkavapautta myönnetty hankkia pätevä viransijainen, ellei vakinainen lääkäri ole sellaista hankkinut ja lautakunta häntä hyväksynyt, niin myös ratkaista muiden kunnallisten terveyden- ja sairaanhoitoon asetettujen henkilöiden tekemät virkavapauden anomukset.

Virkavapautta myönnettyänsä tulee lautakunnan myös, ellei yksityistä sopimusta ole tehty, määrätä, kuinka suuri osa vakinaisen viranpitäjän palkasta tahi palkkiosta virantoimittajalle maksetaan.

18 §. Lautakunta noudattakoon myös, mitä useinmainitun, terveydenhoidosta Suomessa annetun arm. asetuksen 4 §:n 6 ja 7 momentissa säädetään kaupungin tautisuus- ja kuolleisuustilastosta, sikäläistä yleistä terveydentilaa käsittelevästä vuosikertomuksesta sekä muista tauteja ja kuolleisuutta koskevista tiedonannoista ja ilmoituksista, joita voidaan asianomaisilta vaatia.

Mainitut tilastoyhdistelmät, kertomukset y.m. laatii kaupunginlääkäri, jonka on annettava vuosikertomus viimeistään huhtikuun kuluessa seuraavana vuonna. Tämä kertomus on paitsi mitä siitä on edellä mainitussa asetuksessa säädetty, painettava ja kaupunginvaltuusmiehille jaettava sekä pidettävä kirjakaupassa saatavana.

Tässä puheena olevia tarkoituksia varten koottu tilastoaineisto säilytetään lautakunnan arkistossa.

19 §. Edellä mainittuihin tarkoituksiin tarpeellisia tilastotietoja, todistuksia y.m. saadakseen voi lautakunta kääntyä papiston, lääkärien, sairaanhoitolaitosten johtajain ja muiden puoleen, joiden on voimassa olevain säännösten mukaan annettava tuollaisia tietoja. Jos lautakunta tässä kohtaa epäystä tahi muuta estettä, on asiasta ilmoitettava lääkintöhallitukselle tahi maistraatille.

20 §. Lautakunnan rahavarain ja irtaimiston hoidosta, sen asiana olevasta tilin- teosta ja kaluston katsastuksesta sekä vuotuisen meno- ja tuloarvion laatimisesta on voimassa mitä kaupungin rahatoimikamarin ohjesäännössä sanotaan.

Jos ilmaantuu seikkoja, jotka vaativat menoja vuodekseen vahvistettujen määrärahaan lisäksi, tahi kun myöhemmin esitetyt ehdotukset aiheuttavat menoja, on lautakunnan siitä tehtävä eri esitys asianmukaisessa järjestyksessä.

Elintarpeiden tutkimustoimiston perustaminen. Terveyslautakunnan tekemän ehdotuksen toimiston perustamisesta elintarpeiden tutkimista varten kaupunginvaltuusto palautti ¹⁾ lautakuntaan antaen sille tehtäväksi laatia seikkaperäisen ehdotuksen suunnitellun toimiston johtosäännöksi sekä kustannusarvion sen perustamisesta ja ylläpitämisestä.

Avustusten myöntämisessä asevelvollisten perheille noudatettava menetely. Käsiteltäessä kysymystä avustuksen myöntämisestä sepänvaimo H. M. S. Johanssonille siltä ajalta, jolloin hänen miehensä suoritti asevelvollisuuttansa, kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 antanut ²⁾ valiokunnalle tehtäväksi mainitun asian käsittelyn ohella antaa lausunnon siitä, miten samanlaatuisia kysymyksiä käsiteltäessä vastedes oli meneteltävä. Vuonna 1882 antamassaan mietinnössä ³⁾ tämä valiokunta viitaten voimassa olevaan asevelvollisuuslakiin ja maan säätyjen tätä lakia hyväksyttäessä antamaan lausuntoon huomautti, että vakinaisessa palveluksessa olevien asevelvollisten perheitä ei heille avustusta annettaessa ollut pidettävä tavallisina vaivaisina, vaan sellaisten henkilöiden lähimpinä omaisina, jotka lain nojalla oli velvoitettu kaikki yksityiset etunsa syrjäyttäen uhraamaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. lokak. 14 §. — ²⁾ Ks. s. 196. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4.

kaiken aikansa ja voimansa yhteiskunnan palvelukseen saamatta siitä vastaavaa suoranaista korvausta. Yhteiskunnan edustajina oli kunnat mainitun lain 105 §:ssä selitetty velvollisiksi antamaan tällaisia avustuksia, ja näiden tarkoituksena oli jonkin verran korvata niitä tappioita ja lieventää niiden raskaiden ankaruutta, joita asevelvollisuuden suorittaminen vaati vähävaraisilta. Samoin olisi kansalaiskunniaa syvästi loukkaavaa, jos asevelvollisten perheet alistettaisiin vaivashoitohallituksen edusmiehen- tai isännänvaltaan tai kenties yksityisen henkilön valvontaan, jolle lautakunta oli uskonut isännänoikeutensa, mikäli näin tapahtui ilman muuta syytä kuin että nämä perheet saivat avustusta kunnalta. Valiokunnan mielestä valtuuston sen tähden puheena olevaa laatua olevia anomuksia arvostellessaan ei tullut soveltaa vaivashoitolain periaatteita, vaan esiintyvissä tapauksissa tarkasti tutkia kaikki asiaan vaikuttavat seikat ja tutkimuksen perusteella, jos se katsottiin tarpeelliseksi, myöntää elatusavustus, joka asianomaisten hakijain mahdollisten varojen ohella riitti takaamaan heille siedettävän toimeentulon. Kun niinmuodoin ei ollut rinnastettava keskenään kunnan velvollisuutta myöntää avustusta asevelvollisten vaimoille ja alaikäisille ja turvattomille lapsille ja kunnan velvollisuutta hoitaa ja elättää köyhiään, ei myöskään sellaisia avustuksia koskevia anomuksia ollut käsiteltävä vaivashoitoasioissa noudatettavaksi vahvistetussa järjestyksessä. Valiokunta ehdotti, että valtuusto ilmoittaisi vaivashoitohallitukselle, että sen ei tullut ottaa käsiteltäväkseen asevelvollisuuslain 105 §:n nojalla myönnettäviä avustuksia koskevia anomuksia, vaan hakijat neuvottava jättämään maistraattiin kirjalliset, valtuustolle osoitetut anomukset tällaisen avustuksen myöntämisestä. Tarpeellisen johdonmukaisuuden aikaansaamiseksi tämän laatuisten asiain käsittelyyn tulisi valtuuston lisäksi keskuudestaan asettaa pysyväinen valiokunta niitä valmistelemaan.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyläten valiokunnan ehdotuksen ilmoittaa vaivashoitohallitukselle että asevelvollisuuslain 105 §:n nojalla annettavia avustuksia koskevia anomuksia valtuuston käsityksen mukaan ei ollut käsiteltävä vaivashoitolaissa määrättyjä periaatteita ja järjestystä noudattaen, vaan tuli mainitun hallituksen, milloin sille lähetettiin sen laatuinen avustusanomus, hankkia selvitys hakijan taloudellisista olosuhteista ja lähettää valtuustolle sekä tämä että oma lausuntonsa siitä, oliko edellä mainitun asevelvollisuuslain pykälän nojalla myönnettävä avustusta ja kuinka paljon. Samalla valtuusto antoi valiokunnalle tehtäväksi ehdottaa valtuuston päätöksen sanamuodon. Myöhemmin valiokunta antoi valtuustolle lausunnon ja ehdotuksen puheena olevan päätöksen sanamuodoksi, ja valtuusto hyväksyi²⁾ tämän ehdotuksen.

Uuden kansakoulupiirin perustaminen. Kansakoulujen johtokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ erottaa Viaporin linnoituksen ja siihen kuuluvat saaret kaupungin kymmenennestä kansakoulupiiristä eri piiriksi, kolmanneksitoista.

Uusi rakennusjärjestys. Kaupunginvaltuuston vuonna 1879 asettama valiokunta⁴⁾ oli vuonna 1880 antanut valtuustolle kaupungin uuden rakennusjärjestyksen ehdotuksen⁵⁾. Toisen rakennusjärjestysehdotuksen oli laatinut yhdistys Tekniska föreningen i Finland. Kaupunginvaltuusto

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. maalisk. 3 §. — ²⁾ S:n 7 p. kesäk. 20 §. — ³⁾ S:n s:n 15 §. — ⁴⁾ Ks. s. 79. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12 v:ltä 1880.

lähetti ¹⁾ vuonna 1882 nämä molemmat ehdotukset uuteen valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Höijer, Grönqvist, Heimberger ja Bergroth sekä oikeus-pormestari J. G. Sohlman. Tämän valiokunnan mietintöä ei annettu kertomusvuoden kuluessa.

Rakennusjärjestyksen soveltaminen Kaivopuiston rakennuksiin. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa kaupungin rakennusjärjestyksen soveltamisesta Kaivopuistoon rakennettaessa valtuusto lähetti ²⁾ asian valiokuntaan, joka aikaisemmin oli asetettu ³⁾ laatimaan kaupungin uuden rakennusjärjestyksen ehdotusta.

Korjaustöiden kustannusarvio. Talousarviovaliokunnan ehdotuksesta ⁴⁾ kaupunginvaltuusto vuoden 1883 talousarvion järjestelyn yhteydessä päätti ⁵⁾ kehoittaa rahatoimikamaria antamaan rakennuskonttorille ja kaupungin muille hallintovirastoille määräyksen, että niiden ennen tarpeellisten korjaustöiden suorittamista tuli antaa kamarille niiden yksityiskohtaiset kustannusarviot.

Kansakoulujen toimintakertomuksen jouduttaminen. Vuoden 1883 talousarvion järjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ kehoittaa kansakoulujohtokuntaa valvomaan, että kertomus kansakoulujen toiminnasta vuosittain lähetettiin valtuustolle.

Kansankirjaston kirjastonhoitajan tehtävät. Kansankirjaston ja lukusalin toimikunnan esityksestä kaupunginvaltuusto vahvisti ⁶⁾ mainitun kirjaston kirjastonhoitajan virkatehtävät seuraaviksi:

- 1) hoitaa kirjastoa ja vastata sen kirjavarastosta ja muusta omaisuudesta;
- 2) tarpeellisten apulaisten avulla hoitaa lainausliikettä ja valvoa lukusalia;
- 3) tehdä ehdotukset kirjojen ja sanomalehtien tilaamisesta ja toimikunnan tarkastettua nämä ehdotukset suorittaa tilaukset;
- 4) huolehtia kirjain sidottamisesta ja suorittaa kaikki luettelotoimistyö;
- 5) hallituksen valvonnan alaisena hoitaa laitoksen ja talon taloutta;
- 6) pitää pöytäkirjaa toimikunnan kokouksissa ja huolehtia sen toimistukirjain laatimisesta;
- 7) vuosittain antaa kertomus laitoksen tilasta ja hallinnosta; sekä
- 8) muutoin laitosta koskevissa kysymyksissä noudattaa kirjaston ohje-sääntöä ja toimikunnan antamia määräyksiä.

Kansankirjaston vahtimestarin ja talonmiehen tehtävät. Samalla kun kaupunginvaltuusto kansankirjaston ja lukusalin toimikunnan esityksestä valtuutti mainitun toimikunnan ottamaan kirjastolle vahtimestarin ja talonmiehen, valtuusto toimikunnan ehdotuksen mukaisesti vahvisti ⁷⁾ näille henkilöille kuuluvat tehtävät.

Vahtimestarin tehtävänä tuli olla:

- 1) siivota kaikki kirjaston ja lukusalin tarpeisiin käytetyt huoneistot ja lämmittää niissä olevat kaakeliuunit sekä valvoa kalorifeerien lämmitystä;
- 2) hoitaa vartiointia eteishuoneessa kirjaston ja lukusalin aukioloaikoina ja tällöin merkitä kävijäin lukumäärä muistiin;

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. lokak. 7 §. — ²⁾ S:n 24 p. lokak. 6 §. — ³⁾ Ks. s. 79. —

⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 31. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 5 §. — ⁶⁾ S:n 6 p. huhtik. 23 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. lokak. 21 §.

3) kirjastonhoitajan ohjeiden mukaan velkoa takaisin palautettavaksi erääntyneet kirjalainat; sekä

4) huolehtia toimituskirjain jakelusta, valvoa halkojen ostoa y.m. Talonmiehen tuli:

1) lämmittää kalorifeerit ja halkoja ostettaessa heittää ja pinota ne kellariin; sekä

2) pitää piha, katu ja makki kunnossa.

Kaasulaitoksen valvonta. Tulenvaaran ehkäisemiseksi senaatti vuonna 1880 oli antanut eräitä määräyksiä noudatettaviksi kaupungin kaasulaitoksessa, jolloin kaasuntarkastaja ja kaupungininsinööri oli yhteisesti velvoitettu valvomaan näiden määräysten noudattamista. Sen jälkeen kun tätä velvollisuutta vuonna 1882 siviilitoimituskunnalta kaupungininsinööri F. O. Ehrströmille saapuneessa kirjelmässä oli uudestaan teroitettu, kaupungininsinööri Ehrström ilmoitti rahatoimikamarille, ettei hän pitänyt itseään velvollisena eikä oikeutettunakaan ottamaan tehtäväkseen senaatin määräämää kaasulaitoksen valvontaa, joka sitäpaitsi edellytti erikoisalan tuntemusta, jota hän ei omannut eikä ollut velvollinen omaamaan. Tämän johdosta ja kun kaupungininsinööriä ei vastoin tahtoaan tuntunut voivan pakottaa hoitamaan kyseistä valvontaa, kamari esitti, että kaupunginvaltuusto anoisi senaatilta, että kaupungininsinööri Ehrström vapautettaisiin hänelle määrätystä velvollisuudesta. Sen jälkeen kun valtuusto tähän myöntyen ¹⁾ oli tehnyt senaatille asiasta esityksen, senaatti oikeutti valtuuston määräämään kaupungininsinöörin osuuden valvonnasta jonkun toisen, täysin pätevän henkilön tehtäväksi, kuitenkin ehdoin, ettei tämän palkkaamisesta aiheutunut mitään kustannuksia valtiolle. Valtuusto lähetti ²⁾ asian edelleen valmisteltavaksi kamariin, joka sen jälkeen ehdotti, että puheena olevan valvonnan hoito kaasuntarkastajan ohella uskottaisiin erityiselle tarkastajalle 50 markan palkkiosta jokaisesta kaasulaitoksessa toimitetusta katsastuksesta. Tämän ehdotuksen valtuusto hyväksyi ³⁾ sellaisin muutoksin, että tarkastajan palkkio määrättiin 200 markaksi vuodelta, minkä ohessa valtuusto kehoitti kamaria ehdottamaan sopivan tarkastajan. Kamarin ehdotuksen mukaisesti valittiin ⁴⁾ tähän tehtävään myöhemmin insinöörimekaniikko K. M. Moring.

Neiti E. R. Heikelin ottaminen lääkäriksi kaupungin palvelukseen. Kaupunginvaltuustolle jätetyssä kirjelmässä oli 600 Helsingin kaupunkikunnan jäsentä anonut, että neiti E. R. Heikel, joka suorittuaan tutkintonsa oli saanut oikeuden harjoittaa lääkäriammattia maassa, otettaisiin lääkäriksi kaupungin palvelukseen. Valtuuston lähetettyä ⁵⁾ tämän asian terveyslautakuntaan tämä antamassaan lausunnossa ensin huomautti, että kaupungin varattomilla asukkailla n. s. naistautien tapauksissa, joista tässä lähinnä oli kysymys, oli mahdollisuus saada maksutonta sekä poliklinikka- että sairaalahoittoa yleisen sairaalan gynekologisella osastolla, minkä tähden erityisen enempää nais- kuin miespuolisenkaan kunnallisen lääkärin asettaminen naistauteja varten ei ollut tarpeellista. Muita näkökohtia voitiin kuitenkin tuoda esiin puolustamaan neiti Heikelin ottamista kaupungin palvelukseen. Ei edes maan pääkaupungissa ollut siihen asti ollut pätevää naispuolista lääkäriä ja sellaisen saaminen kaupungin naispuolisia asukkaita varten oli kokonaan katsomatta heidän taloudelliseen

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. toukok. 4 §. — ²⁾ S:n 5 syysk. 9 §. — ³⁾ S:n 3 p. lokak. 14 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. marrask. 15 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. toukok. 2 §.

asemaansa suotavaa, koska moni naispotilas mieluummin jättäytyi vaille lääkärin neuvoa ja apua kuin kääntyi mieslääkärin puoleen. Jos valtuusto tämän nojalla ja ottaen huomioon anomuskirjelmässä esitetyn mielipiteen maan ensimmäisen kunnan edustajana halusi ottaa neiti Heikelin sen palvelukseen, lautakunta ehdotti, että neiti Heikelille tarjottaisiin kahden vuoden ajaksi 2,000 markan vuosipalkkiosta lääkärintoimi kaupungin gynekologisten sairauksien hoidossa, jolloin hän olisi velvollinen sellaisissa tapauksissa maksutta palvelemaan kaupungin varattomia naisia ja siinä tarkoituksessa olemaan tavattavissa kotonaan yhden tunnin joka arkipäivä ja tarpeen vaatiessa sen ohessa käymään tällaisten potilaiden luona heidän kodeissaan. Neiti Heikelin asemaa kaupungin palveluksessa olevana lääkärinä koskisivat muuten soveltuvilta osilta aluelääkärejä koskevat voimassa olevat määräykset.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ terveyslautakunnan ehdotuksen siten muutettuna, että neiti Heikelille tarjottaisiin toimi kaupungin palveluksessa kolmen vuoden ajaksi, ja antoi lautakunnalle tehtäväksi ryhtyä neiti Heikelin kanssa neuvotteluihin hänen virkaanottamisensa tarkemmista ehdoista.

Virkaeroanomuksia. Tehdystä anomuksesta kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ kaupunginkamreerille, filosofianmaisteri S. E. Kullhemille eron kaupunginkamreerinvirasta huhtikuun 1 p:stä lukien.

Samaten kaupunginvaltuusto anomuksesta myönsi ³⁾ kaupunginkirjanpitäjä K. A. Runsténille eron toisen kaupunginkirjanpitäjän virasta kesäkuun 1 p:stä lukien.

Niinkään myönnettiin ⁴⁾ rakennuskonttorin avustavalle insinöörille E. C. E. von Knorringille omasta anomuksestaan ero virastaan lukien loka-kuun 1 p:stä.

Johtaja A. F. Soldanin virkaeroanomuksen kaasuntarkastajanvirasta kaupunginvaltuusto lähetti ⁵⁾ rahatoimikamariin, jonka asiasta antama kertomusvuoden kuluessa päivätty lausunto saapui valtuustolle vasta seuraavana vuonna.

Kaupunginvaltuuston sihteerin ja notaarin vaali. Toimitettaessa kaupunginvaltuuston sihteerin ja notaarin vaalia vuodeksi 1882 valtuusto valitsi ⁶⁾ sihteeriksi uudestaan varatuomari C. A. K. Gripenbergin ja notaariksi myöskin uudestaan filosofianmaisteri K. E. L. von Pfalerin.

Kaupunginkamreerinvirkaa täytettäessä määrättävä ehto. Kaupunginkamreerinviran tultua avoimeksi entisen haltijan erottua ⁷⁾ rahatoimikamari ehdotti, että virkaa täytettäessä vastaiseksi määrättäisiin, että kaupunginkamreerilla oli oikeus erota vasta kolme kuukautta sen jälkeen kun hän oli kamarille sanoutunut irti virastaan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁸⁾ tämän ehdotuksen.

Kaupunginkamreerin vaali. Kaupunginvaltuusto valitsi ⁹⁾ kaupunginkamreeriksi kirjanpitäjä R. Th. Holmbergin.

Toisen kaupunginkirjanpitäjän virkaa täytettäessä määrättävä ehto. Ennen avoinna olevan toisen kaupunginkirjanpitäjän viran täyttämistä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti ¹⁰⁾, että toinen

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. kesäk. 2 §. — ²⁾ S:n 28 p. maalisk. 5 §. — ³⁾ S:n 7 p. kesäk. 11 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. kesäk. 16 §. — ⁵⁾ S:n s:n 19 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. tam-mik. 3 §. — ⁷⁾ Ks. ylemp. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 13 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. kesäk. 11 §. — ¹⁰⁾ S:n 3 p. lokak. 10 §.

kaupunginkirjanpitäjä oli velvollinen kaupunginkamreerin määräyksestä olemaan iltapäivisinkin virantoimituksessa rahatoimikonttorissa.

Toisen kaupunginkirjanpitäjän vaali. Toiseksi kaupunginkirjanpitäjäksi kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ konttoristi E. Dalinin.

Kansankirjaston kirjastonhoitajanviran julistaminen avoimeksi. Kansankirjaston ja lukusalin toimikunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ julistaa mainitun kirjaston kirjastonhoitajanviran avoimeksi heinäkuun 1 p:stä ja määrätä, että sitä henkilöä joka sai viran, oli vuoden loppuun pidettävä koetteeksi otettuna, minkä jälkeen hän edellyttäen, että toimikunta katsoi hänet sopivaksi toimeen, saisi siihen vahvistuskirjan vuoden 1883 alusta. Sen ohessa valtuusto määräsi, että hakijain voidakseen tulla huomioon otetuksi virkaa täytettäessä tuli omata yleinen humanistinen sivistys, taitaa maan molempia kieliä sekä omata kokemusta kirjaston hoidossa tai sellaiset tieteelliset tiedot, joita voitiin pitää takeena siitä, että hän helposti saavutti tämän kokemuksen.

Kansankirjaston kirjastonhoitajan vaali. Kansankirjaston kirjastonhoitajan vaalissa kaupunginvaltuusto valitsi ³⁾ tähän toimeen ylioppilas M. B. Mæxmontanin.

Virkavapauksia. Rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ kaupungininsinööri F. O. Ehrströmille virkavapautta kolmeksi kuukaudeksi maaliskuun 15 p:stä lukien ulkomaille tehtävää opintomatkaa varten oikeuttaen hänet saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä. Samalla määrättiin avustava kaupungininsinööri E. C. E. von Knoring mainittuna aikana oman toimensa ohella hoitamaan kaupungininsinöörinvirkaa.

Terveyslautakunnan puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi ⁵⁾ aluelääkäri, lääketieteellisensiaatti K. E. Lindénille hänen anomansa virkavapauden kahdeksi kuukaudeksi elokuun 17 p:stä lukien.

Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ rakennuskonttorin varastokirjanpitäjälle G. R. Hallille hänen anomansa virkavapauden yhdeksi kuukaudeksi heinäkuun 24 p:stä lukien oikeuttaen hänet tältä ajalta saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä ja määräsi hänen sijaisensa palkkaamiseen virkavapauden ajalta maksettavaksi Smk 166: 66.

Köyhäinavustuksia koskevien vaivaishoitohallituksen päätösten aiheuttama tyytymättömyys. Ent. kruununnimismiehen N. K. Hahlin ja työmiehen lesken B. Ch. Enbergin ilmaistua tyytymättömyytensä vaivaishoitohallituksen päätöksiin, joilla heidän avustusanomuksensa oli evätty, hallitus alisti nämä päätökset kaupunginvaltuuston tutkittaviksi. Valtuusto jätti ⁷⁾ kummassakin tapauksessa asian hallituksen päätöksen varaan.

Vaivaishoitohallituksen samassa tarkoituksessa kaupunginvaltuuston tutkittavaksi alistaman asian, joka koski sepänvaimo H. M. S. Johanssonin anomusta saada avustusta itselleen ja alaikäiselle lapselleen siltä ajalta, jolloin hänen miehensä, sepäntyöntekijä G. W. Johansson suoritti asevelvollisuuttansa, oli vuonna 1881 lähetetty ⁸⁾ valiokuntaan. Vuonna 1882 antamassaan mietinnössä ⁹⁾, jossa myöskin periaatteelliselta kannalta käsiteltiin kysymystä avustuksen myöntämisestä vakinaisessa palveluksessa olevien asevelvollisten henkilöiden perheille, valiokunta ehdotti, että

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. lokak. 3 §. — ²⁾ S:n 6 p. huhtik. 23 §. — ³⁾ S:n 29 p. kesäk. 3 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. tammik. 8 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. syysk. 13 §. — ⁶⁾ S:n s:n 21 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 26 p. huhtik. 17 § ja 7 p. kesäk. 14 §. — ⁸⁾ Ks. s. 196. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4.

sepänvaimo Johanssonille marraskuun 1 p:stä 1881 lukien myönnettäisiin avustusta 25 markkaa kuukaudessa niin kauan kuin hänen miehensä oli vakinaisessa sotapalveluksessa. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ sepänvaimo Johanssonille edellä mainitusta päivästä lukien 10 markan kuukausiavustuksen maksettavaksi vaivahoitohallituksen varoista niin kauan kuin hänen miehensä oli pakollisessa vakinaisessa sotapalveluksessa, aviopuolisoiden alaikäinen lapsi eli ja perheen varallisuusolot eivät muuten muuttuneet, mutta tätä avustusta ei ollut maksettava niiltä ajoilta, joiksi sepäntyöntekijä Johansson kenties tuli saamaan lyhyemmän tai pitemmän loman. Johansson-aviopuolisojen valitettua läänin kuvernöörille edellä mainitusta avustusmäärästä valtuusto päätti ²⁾ siltä asiasta vaaditussa lausunnossa tuoda esiin, että sepänvaimo Johanssonille myönnettyä avustusta ei ollut pidettävä sen työansion korvauksena, jonka perhe kenties oli menettänyt perheenisän jouduttua sotapalvelukseen, vaan ainoastaan avustuksena välttämättömän toimeentulon takaamiseksi perheelle. Avustus voitiin esillä olevassa tapauksessa arvioida sitäkin pienemmäksi, koska sepänvaimo Johansson oli täysin työkykyinen ja sitäpaitsi asui yhdessä samoin työkykyisen äitinsä kanssa, joka voi auttaa häntä aviopuolisoiden lapsen hoidossa ja siten tehdä sepänvaimo Johanssonille mahdolliseksi hankkia itselleen työtä kodin ulkopuoleltakin. Näillä perusteilla valtuusto anoi, että valitus jätettäisiin huomioon ottamatta.

Sitten kun sepänvaimo Johanssonin avustusmäärä kuitenkin kuvernöörin päätöksellä oli määrätty 25 markaksi kuukaudessa, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ hakea muutosta tähän päätökseen ja antoi valiokunnalle, johon kuuluivat vtt von Christierson, Elving ja Asp, tehtäväksi laatia valituskirjelmän ehdotuksen. Sittemmin valtuusto täydellisesti hyväksyi ⁴⁾ valiokunnan ehdotuksen, jossa valtuuston edellä mainitun selityksen perustelu pääkohdittain toistettiin, ja valtuuston sihteeri sai tehtäväkseen toimittaa valituskirjelmän senaattiin.

Lausuntoja väkijuomain paitsi paloviinan vähittäismyyntioikeudesta. Anniskelu- ja vähittäismyyntioikeuksia käsittelevän valiokunnan ⁵⁾ ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti maistraatille annettavassa lausunnossa ehdottaa myönnettäväksi niihin muiden väkijuomain paitsi paloviinan vähittäismyyntioikeutta koskeviin anomuksiin, joita olivat tehneet kauppiaat O. J. Hjelt ⁶⁾, K. S. Sundmark ⁷⁾, F. Tulander ⁸⁾, H. C. Jacobsén ⁸⁾, G. A. Florström ⁸⁾, P. Popoff ⁸⁾, F. Koroleff ⁹⁾, C. A. Löfgren ⁹⁾, O. J. Hjelt ⁹⁾ (tuusi anomus), A. G. Lundgren ⁹⁾, W. Ahlfors ⁹⁾, O. W. Salin ¹⁰⁾, K. A. A. Hasselberg ¹⁰⁾, F. E. Ekberg ¹⁰⁾, I. Scharin ¹⁰⁾, F. Fagerström ¹¹⁾, E. Rudolph ¹¹⁾, V. R. Kählman ¹¹⁾, Th. Holmström ¹²⁾, A. A. Pihlgren ¹²⁾, V. Liljeroth ¹³⁾, J. A. Rehnberg ¹³⁾, I. Korelin ¹³⁾, A. J. Johansson ¹³⁾, F. J. F. Sjöblom ¹³⁾, J. H. Wickel ¹³⁾ ja E. A. Råbergh ¹⁴⁾. Muut tämän laatuiset anomukset, luvultaan yksitoista, valtuusto samoin mainitun valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁵⁾ puolestaan ehdottaa evättäväksi.

Lausuntoja anniskeluoikeudesta. Väkijuomain anniskelu- ja vähittäis-

1) Valt. pöytäk. 28 p. maalisk. 3 §. — 2) S:n 5 p. syysk. 4 §. — 3) S:n 24 p. lokak. 4 §. — 4) S:n 21 p. marrask. 20 §. — 5) Ks. s. 267. — 6) Valt. pöytäk. 10 p. tammik. 4 §. — 7) S:n 28 p. helmik. 17 §. — 8) S:n 16 p. toukok. 5 §. — 9) S:n 3 p. lokak. 2 §. — 10) S:n s:n 3 §. — 11) S:n 10 p. lokak. 19 §. — 12) S:n 24 p. lokak. 16 §. — 13) S:n 21 p. marrask. 3 §. — 14) S:n 5 p. jouluk. 9 §. — 15) S:n 3 p. lokak. 3 §. 10 p. lokak. 19 §. 21 p. marrask. 3 §. ja 19 p. jouluk. 11 §.

myyntiasioita käsittelevän valiokunnan¹⁾ ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti maistraatille annettavissa lausunnoissa ehdottaa hyväksyttäväksi ne väkijuomain anniskelu-oikeutta koskevat anomukset, joita olivat tehneet ravintoloitsijatar E. Jauckens²⁾, ravintoloitsija P. G. Nymarkin konkurssipesä²⁾, ravintoloitsija C. Kämp³⁾, ravintoloitsija A. M. Nybelin⁴⁾, sokerileipuri K. H. Platé⁴⁾, ravintoloitsija N. Nikolajeff⁴⁾, sokerileipuri K. J. Björkqvist⁴⁾, ravintoloitsija J. Hollming⁴⁾, kauppias A. J. Johansson⁵⁾, ravintoloitsijat A. J. Huldt⁶⁾ ja K. A. Stenholm⁶⁾, ravintoloitsijatar K. Lange⁶⁾, ravintoloitsijat K. A. Sundqvist⁶⁾, G. Hagström⁷⁾, J. Sundgren⁸⁾, K. Semmelis⁸⁾, A. W. Träskman⁸⁾, E. W. Sällsten⁸⁾ ja C. Kämp⁹⁾ (uusi anomus), ravintoloitsijatar M. Enqvist⁹⁾, sokerileipuri P. G. Nymarkin konkurssipesä⁹⁾ (uusi anomus), ravintoloitsijat E. F. Eriksson⁹⁾ ja K. M. Strand¹⁰⁾ sekä merikapteeni F. L. Henell¹⁰⁾.

Samansisältöiset lausunnot kaupunginvaltuusto mainitun valiokunnan puoltolauseen nojalla päätti antaa anomuksista, jotka koskivat anniskelu-oikeuden myöntämistä suomalaiselle luku- ja keskusteluklubille¹¹⁾, Aleksanterinteatterille¹²⁾ ja Handelsgillet-seuralle¹⁰⁾.

Samanlaisen lausunnon kaupunginvaltuusto samoin valiokunnan ehdotuksesta ja hankittuaan lausunnot¹³⁾ poliisikamarilta päätti antaa ravintoloitsijain K. F. Ahlgrenin⁸⁾ ja J. A. Ahlgrenin⁸⁾ sekä ravintoloitsijatar J. Majevskin⁸⁾ tekemistä, samaa oikeutta koskevista anomuksista.

Ravintoloitsija V. Nyströmin⁸⁾ ja ravintoloitsijatar A. W. Ingbergin⁸⁾ anniskelu-oikeuden anomukset ehdotettiin valiokunnan puoltolauseen mukaisesti hyväksyttäväiksi ainoastaan vuodeksi 1883 ja ravintoloitsijatar A. G. Wallgrenin⁸⁾ samaa tarkoittava anomus ainoastaan vuodeksi eteenpäin, viimeksi mainittu anomus poliisikamarin annettua siitä lausunnon⁶⁾.

Sitä vastoin kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti ehdotti heti evättäväksi ne anniskelu-oikeuden myöntämistä koskevat anomukset, joita olivat tehneet aliupseerin vaimo G. W. Gorbatoff¹⁵⁾, ravintoloitsija D. Gavriloff¹²⁾, ravintoloitsijatar V. Verikoff¹⁴⁾, elinkeinonharjoittaja F. E. Rönnberg⁹⁾, taiturin vaimo A. W. Sundberg⁹⁾ ja ravintoloitsijatar A. Rönnqvist¹⁴⁾, sekä hankittuaan lausunnon¹²⁾ poliisikamarilta myöskin ravintoloitsijatar I. A. W. Heinströmin⁸⁾ samanlaisen anomuksen.

Ravintoloitsija F. H. Öhmanin¹⁰⁾ anniskelu-oikeutta koskeva anomus lähetettiin valiokunnan ehdotuksesta poliisikamariin, mutta sitä ei käsitelty loppuun kertomusvuoden kuluessa.

Kaupunginvaltuusto puolsi¹⁶⁾ ravintoloitsijan lesken A. S. Schröderin tekemää anomusta, että hänelle myönnettäisiin lupa ruoka-, kahvi- ja teetarjoilun avaamiseen ja että hänet oikeutettaisiin aterioilla anniskelemaan olutta ruokavieraille.

Elinkeino-oikeutta koskevia lausuntoja. Läänin kuvernöörin vaatimissa lausunnoissa kaupunginvaltuusto päätti ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään huomauttamista niiden anomusten hyväksymistä vastaan, jotka koskivat oikeutta elinkeinon harjoittamiseen kaupungissa ja joita olivat tehneet

1) Ks. s. 267. — 2) Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 1 §. — 3) S:n s:n 2 §. — 4) S:n 16 p. toukok. 5 §. — 5) S:n 7 p. kesäk. 7 §. — 6) S:n 3 p. lokak. 3 §. — 7) S:n 10 p. lokak. 19 §. — 8) S:n 24 p. lokak. 16 §. — 9) S:n 21 p. marrask. 3 §. — 10) S:n 19 p. jouluk. 11 §. — 11) S:n 24 p. tammik. 1 §. — 12) S:n 3 p. lokak. 2 §. — 13) S:n 3 p. lokak. 2 ja 3 § sekä 10 p. lokak. 19 §. — 14) S:n 3 p. lokak. 3 § ja 21 p. marrask. 3 §. — 15) S:n 28 p. helmik. 17 §. — 16) S:n 3 p. lokak. 1 §.

näyttelijä H. F. Apelbom ¹⁾, kaupanhoitaja A. Dickman ²⁾, neiti Ch. Landqvist ³⁾, valokuvaaja F. Hjertzell ⁴⁾, kauppa-asiamies A. J. Honig ⁵⁾, tukkukauppias C. M. B. Jacobsen ⁶⁾, eron saanut venäläinen sotilas J. Bednarek ⁷⁾, talonpoika S. I. Smirnoff ⁸⁾, kauppias A. Haslund ⁹⁾, kauppa-kirjanpitäjä A. Andersson ¹⁰⁾, neiti H. Ellmin ¹¹⁾, konsuli H. Addens ¹²⁾, valokuvaaja G. F. Diehl ¹³⁾, puutarhuri A. Rederscheid ¹⁴⁾, maalarinkisälli F. Uhrström ¹⁵⁾ ja kauppias O. Kistner ¹⁶⁾.

Sitten kun läänin kuvernööri vastoin kaupunginvaltuuston epäävää lausuntoa oli myöntänyt mooseksenuskolaiselle loman saaneelle sotilaille J. D. Moiselille elinkeino-oikeuden, valtuusto oli vuonna 1881 valittanut ¹⁷⁾ senaattiin tästä kuvernöörin päätöksestä. Senaatin päätöksellä valtuuston valitus vuonna 1882 hylättiin ¹⁸⁾.

Mooseksenuskolaisten ent. sotilaitten N. Bonsdroffin, S. Skurnikin, H. Dubinskyn ja L. Bursteinin sekä samaan uskontokuntaan kuuluvan ent. tykkimiehen H. Orshalikin elinkeino-oikeuden anomukset kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 lähettänyt ¹⁷⁾ valiokuntaan. Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti, joka nojautui sen mietintöön ¹⁹⁾ sisältyvään periaatteelliseen selvitykseen mooseksenuskolaisten elinkeino-oikeudesta, valtuusto päätti ²⁰⁾ kuvernöörille annettavassa lausunnossaan ehdottaa nämä anomukset evättäviksi. Samassa lausunnossa ehdotettiin evättäviksi myöskin samaa oikeutta koskevat anomukset ¹⁹⁾, jotka eron saaneet mooseksenuskolaiset sotilaat S. Schaibel, J. Runk ja A. Wischegorodsky vuonna 1881 olivat tehneet.

Elinkeino-oikeuden myöntäminen mooseksenuskolaisille eron saaneille venäläisille sotilaille. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 antanut valiokunnalle tehtäväksi ¹⁷⁾ m. m. laatia ehdotuksen niistä periaatteista, joita valtuusto oli sovellettava käsiteltäessä asioita, jotka koskivat elinkeino-oikeuden myöntämistä mooseksenuskolaisille eron saaneille venäläisille sotilaille. Vuonna 1882 antamassaan mietinnössä ²¹⁾, joka julkaistiin ²²⁾ painosta, valiokunta annettuaan kysymyksestä historiallisen selvityksen huomautti, että vuonna 1869 annettuun asetukseen sisältyvät poikkeusmääräykset venäläisen sotaväen elinkeino-oikeudesta Suomessa vuoden 1868 elinkeinoasetuksen perusteella syntyneinä oli katsottava kumotuiksi ja että vuoden 1879 elinkeinolaissa säädetyt yleisiä periaatteita ulkomaalaisen oikeudesta harjoittaa elinkeinoa maassa oli sovellettava myöskin henkilöihin, jotka kuuluivat maahan sijoitettuun venäläiseen sotaväkeen, samoin kuin myös heidän leskiinsä ja lapsiinsa. Koska kuitenkin viimeksi mainitun lain 12 § edellytti, että ulkomaalaisen, joka anoi oikeutta kauppa- tai tehdasliikkeen tai muun elinkeinoammatin harjoittamiseen, tuli oleskella maassa asianmukaisella luvalla, mutta mooseksenuskolaisilta jatkuvasti oli kielletty mahdollisuus muuttaa Suomeen laillisella luvalla ja oleskella täällä, ei mainittua pykälää näyttänyt voivan soveltaa juutalaisiin. Katsoen tähän ja kun valiokunnan mielestä ulkomaalainen, jolla ei ollut laillista oleskeluoikeutta maassa, ei

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. helmik. 5 §. — ²⁾ S:n s:n 6 §. — ³⁾ S:n s:n 7 §. — ⁴⁾ S:n s:n 8 §. — ⁵⁾ S:n 6 p. huhtik. 8 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. huhtik. 7 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. toukok. 13 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. syysk. 3 §. — ⁹⁾ S:n s:n 6 §. — ¹⁰⁾ S:n s:n 7 §. — ¹¹⁾ S:n 3 p. lokak. 4 §. — ¹²⁾ S:n s:n 6 §. — ¹³⁾ S:n s:n 8 §. — ¹⁴⁾ S:n s:n 11 §. — ¹⁵⁾ S:n 19 p. jouluk. 9 §. — ¹⁶⁾ S:n 28 p. jouluk. 3 §. — ¹⁷⁾ Ks. s. 198. — ¹⁸⁾ Valt. pöytäk. 28 p. helmik. 18 § ja 6 p. huhtik. 6 §. — ¹⁹⁾ Ks. alemm. t. s. — ²⁰⁾ Valt. pöytäk. 26 p. huhtik. 6 §. — ²¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6. — ²²⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 15 §.

myöskään voinut saada oikeutta elinkeinon harjoittamiseen siellä, ei valtiokunnan mielestä sellaista oikeutta elinkeinolain mukaan voitu myöntää mooseksenuskolaisille.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ valiokunnan mietinnön.

Lausunto puhelinverkoston järjestämisestä. Maistraatti vaati kaupunginvaltuuston lausuntoa lennätinmekanikko, kollegiasessori D. J. Wadénin valtuuston vuonna 1881 tekemän päätöksen²⁾ mukaisesti laatimasta suunnitelmasta puhelinverkon järjestämiseksi kaupunkiin. Rahatoimikamarin ehdotuksesta valtuusto päätti³⁾ lausunnossaan ilmoittaa, että suunnitelman toteuttaminen ei kohdannut estettä valtuuston taholta, jos siihen kuuluvat työt suoritettiin riittävän huolellisesti. Kollegiasessori Wadénille olisi sen tähden myönnettävä lupa sekä puhelinlankain eristimien kiinnittämiseen kaupungin rakennuksiin että puhelinjohdoille tarpeellisten pylväiden pystyttämiseen, kuitenkin ehdoin, että kaupungin rakennuskonttori valvoi näiden töiden suoritusta, ettei pylväitä saanut pystyttää muihin paikkoihin kuin niihin, jotka tämä konttori tai sen kieltäytyessä antamasta suostumustaan rahatoimikamari katsoi voivansa tähän tarkoitukseen hyväksyä, sekä että jos kosketellut toimenpiteet sittenkin aiheuttivat kaupungille jotain vahinkoa, kollegiasessori Wadén oli velvollinen sen korvaamaan.

Toimilupa raitioteiden rakentamiseen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 lähettänyt⁴⁾ rahatoimikamariin insinööri D. Fraserin anomuksen, että hänelle myönnettäisiin toimilupa raitioteiden rakentamiseen kaupunkiin. Vuonna 1882 antamassaan mietinnössä kamari ehdotti tämän anomuksen sen silloisessa muodossa evättäväksi. Kamari huomautti m. m., ettei kaupungin missään tapauksessa tulisi myöntää kenellekään henkilölle tai yhtiölle yksinoikeutta raitioteiden rakentamiseen kaupunkiin, koska siten syntyisi monopolit, joka varsin läheisessä tulevaisuudessa voisi tulla kaupungille erittäin hankalaksi. Toimilupa olisi myönnettävä ainoastaan määrättyjä toimilupasopimuksessa lueteltuja linjoja varten, kuitenkin siten, että kaupunki siinä tapauksessa, että toimiluvan saaja tyydyttävästi täytti velvollisuutensa, sitoutui tarjoamaan hänelle oikeuden toisten raitiotielinjain rakentamiseen ja käyttämiseen ennen tällaisen oikeuden myöntämistä toiselle henkilölle. Ehdotettua kolmenkymmenen vuoden toimilupa-aikaa vastaan kamarilla sitä vastoin ei ollut mitään muistutettavaa. Olennainen puute hakijan ehdotuksessa oli se, ettei siinä annettu mitään tarkempia tietoja suunnitellusta yrityksestä. Hakijan olisi sen tähden annettava täydellinen ehdotus, joka sisälsi ne ehdot, joilla hän oli halukas ottamaan toimiluvan vastaan. Kamari esitti puolestaan oman ehdotuksen, jonka sisältämät kaksitoista kohtaa kaupungin sen mielestä oli pantava anomuksen hyväksymisen ehdoksi.

Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ ensin lähettää asian edelleen valmisteltavaksi valiokuntaan, johon kuuluivat⁶⁾ vtt Frosterus, Sanmark ja Eneberg. Hankittuaan insinööri Fraserilta tarkempia tietoja hänen suunnittelemiensa raitiotielinjain suunnasta ja niiden rakentamisjärjestyksestä sekä kuljetusvoimasta, raideleveydestä, vaunujen laadusta, kulkuvuoroista, maksuista y. m. raitiotieyritykseen liittyvistä seikoista valiokunta antoi valtuustolle mietintönsä⁷⁾. Valiokunta yhtyi siinä rahatoimikamarin

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. huhtik. 6 §. — ²⁾ Ks. s. 199. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. helmik. 4 §. — ⁴⁾ Ks. s. 199. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 10 p. tammik. 8 §. — ⁶⁾ S:n 24 p. tammik. 16 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22.

käsitkseen raitioteiden rakentamisen yksinoikeuden myöntämisestä, mutta katsoi muuten voivansa puoltaa anomusta erinäisin ehdoin, joiden sanamuotoa laatiessaan valiokunta oli jotenkin tarkasti seurannut Tukholman uuden raitiotieosakeyhtiön toimiluvan ehtoja.

Mietintöä esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ valiokunnan ehdottamat ehdot tehtyään niihin pari muutosta ja antoi rahatoimikamarille tehtäväksi ensin hankittuaan tietoonsa, hyväksyikö insinööri Fraser ne, laatia hänen kanssaan tehtävän toimilupasopimuksen ehdotuksen, joka siten esitettäisiin valtuustolle. Valtuuston hyväksymät ehdot olivat seuraavat:

1:o) Raitiotiet eivät saa estää muita liikennöijä kulkemasta raiteiden poikki tai niitä pitkin ajoneuvoilla, jotka eivät ole vartavasten raitioteitä varten rakennetut.

2:o) Raitiotiet eivät myöskään saa estää rakentamasta ja käyttämästä rautatievaunuliikennettä varten tarkoitettuja ratoja ratapihoista, satamista, kaupungin pakahuoneista tai kauppatoreilta tai niihin, ei myöskään rakentamasta ja käyttämästä sellaisia raiteita eikä raitioteitä, joita ei maksusta luovuteta yleisön käytettäväksi.

3:o) Toimiluvan saajan tulee edelleen alistua seuraaviin määräyksiin:

a) Työ on suoritettava asianmukaisesti vahvistetun suunnitelman mukaisesti ja kaupungin viranomaisten valvonnan alaisena.

b) Raiteiden yläreunan pitää olla kadun pinnan tasalla, mikäli kaarre ei vaadi poikkeamista tästä määräyksestä.

c) Työ suoritetaan tavalla, joka vähimmän häiritsee yleistä liikennettä, ja mahdollisimman suurella joutuisuudella, minkä tähden sekä ensimmäiseen perustustyöhön että raitioteiden vastaiseen kunnossapitoon tarpeelliset työaineet pitää mikäli mahdollista olla niin valmiit, että ne ovat paikalle tuotavissa ja käytettävissä sitä mukaa kuin työ edistyy, jotta niille kaduille ja paikoille, mistä raitiotiet kulkevat, kasautuu mahdollisimman vähän tarveaineita.

d) Toimiluvan saaja suorittaa kaikki raiteiden ja niiden alustan laskemisesta tahi sen johdosta koituvat kustannukset, olivatpa menot aiheutuneet tarpeellisista maan pintamuodostuksen järjestelyistä, vesi- ja kaasujohtojen muuttamisesta tahi siirtämisestä taikka muista töistä.

e) Toimiluvan saaja kustantaa ja pitää kunnossa katukiveyksen raiteiden välissä sekä kahden jalan leveydeltä niiden kumpaisellakin puolella yhtäläisellä aineella, jolla katu muualta on päällystetty tahi tulee päällystettäväksi, ollen yhtiö sen ohessa velvollinen omalla kustannuksellaan korvaamaan vahingon, minkä raitiotie ehkä tuottaa siihen rajoittuville kadunosille. Raiteiden välisen kadun tai yleisen paikan puhtaana-pito on toimiluvan haltijan niinkään kustannettava. Tästä puhtaanapitovelvollisuudesta toimiluvan saaja vapautetaan siksi talven ajaksi, jolloin syystä tai toisesta käytetään muita ajoneuvoja raitioteiden sijasta.

f) Raitiotiet eivät saa olla esteenä kadun ja yleisen paikan, putki- tahi viemärijohtojen muutokselle, uusimiselle tahi korjaamiselle; eivätkä sellaisista syistä johtuvat raitiotieliikenteen keskeytykset tahi esteet saa aiheuttaa korvausvaatimuksia.

g) Toimiluvan saaja on velvollinen pitämään raitiotien kaikkine kalustoineen hyvässä ja ajanmukaisessa kunnossa sekä liikettä harjoittaessaan tuudittamaan liikenteen vaatimukset. Vaunujen, hevosten ja ajajien y.m. siistiä kuntoa valvoa poliisi.

h) Toimiluvan saaja on velvollinen sallimaan, että muut rautatieraitteet, joita asianmukaisella luvalla asetetaan, saavat käydä hänen raiteidensa kanssa ristiin samassa tasossa.

i) Raitiotietä älköön yleiselle liikenteelle avattako, ennenkuin se on asianmukaisesti katsastettu ja hyväksytty

j) Liikennettä on toimiluvan saajan sitten keskeyttämättä voimassa pidettävä, ellei lumieste tee sitä mahdolltomaksi, jolloin hänet oikeutetaan, jos hän sitä haluaa, vaihtamaan vaunut muihin sopiviin, jalaksilla kulkeviin ajoneuvoihin. Jos raitiotiet lumen kasautumisen johdosta käyvät esteeksi muulle liikenteelle, on sitäpaitsi vaunuliikenne poliisin käskystä keskeyttävä. Jos sitä vastoin liikenne koko raitiotiellä tahi sen osalla keskeytetään pitemmäksi ajaksi kuin neljäksi vuorokaudeksi toimiluvan saajan voimatta näyttää sen aiheutuneen luonnonesteestä tahi muusta tapaturmasta, jota ei käy lukeminen toimiluvan saajan viaksi, voi kaupunginvaltuusto julistaa toimiluvan menetetyksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. lokak. 9 §.

k) Toimiluvan saaja ei saa ilman kaupungin viranomaisten suostumusta vähentää kulkuvuorojen lukumäärää eikä korottaa taksojaan.

l) Niiden kustannusten vakuudeksi, joita joko johtuu siitä, että toimiluvan saaja ei noudata yllä olevia määräyksiä tai myös, jos toimilupa menetetään tahi yritys lakkautetaan eikä toinen sitä ota kaupungin myönnytyksellä haltuunsa, ehkä tarvitaan katujen ja muiden paikkain kuntoonpanemiseen, pitää yhtiön, ennenkuin työhön saaryhtyä, rahatoimikamariin tallettaa kamarin hyväksymänä korkoa kasvavina arvo-papereina Smk 10,000.—. Tämä määrä on aina pidettävä vähentämättömänä, ja on toimiluvan saajan sen tähden, jos kaupungin on täytyntä siitä jotain käyttää töiden teettämiseen, vajuus heti täytettävä; ja on kaupunki oikeutettu, ellei toimiluvan saaja tätä täytä, käyttämään hänen muuta omaisuuttaan summan täyttämiseen. Vasta sitten kun kaupungilla ei enää voi olla mitään korvausta toimiluvan saajalta vaadittavana, saa hän tallettamansa vakuuden takaisin. Toimiluvan saaja saa sitä vastoin käyttää hyväkseen vakuuspapereille kertyneet korot.

m) Toimilupa on menetetty, ellei hakijan vuoden kuluessa siitä päivästä lukien, jona se on asianmukaisesti vahvistettu, ole onnistunut muodostaa yhtiötä ja ellei hän tänä määräaikana ole antanut kaupungin viranomaisille täydellistä suunnitelmaa työn suorittamista ja liikenteen harjoittamista varten tai ellei ensimmäinen ilmoitetuista raitiotielinjoista ole valmistunut vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin mainittu suunnitelma on hyväksytty ja vahvistettu.

n) Kun toimilupa-aika päättyy tai lupa menetetään tai kaupungin myöntymyksellä siirretään toiselle, on kaupunki oikeutettu lunastamaan itselleen raitiotielaitoksen kalustoineen ja vetojuhtineen sekä muine raitiotieliikenteelle tarpeellisine omaisuuksineen hinnasta, joka vastaa keskimääräistä nettotulota 10 viimeiseltä vuodelta kapitalisoituna 6 %:n mukaan vähentämällä se arvo, jota viisi uskottua miestä pitää tarpeellisenä raitiotien ja siihen kuuluvan kaluston saattamiseksi täysikelpoiseen kuntoon. Tämä lunastushinta älköön kuitenkaan missään tapauksessa olko suurempi kuin puoli-toista kertaa se määrä, jonka samat uskotut miehet katsovat tarpeelliseksi kokonaan uuden raitiotielaitoksen rakentamiseksi. Näistä uskotuista miehistä toimiluvan haltija valitsee kaksi ja kaupungin viranomaiset kaksi; nämä neljä valitsevat viidennen ja tulee, jos jompikumpi osapuoli laiminlyö uskottujen miesten valitsemisen tai elleivät nämä voi sopia viidennestä, Helsingin raastuvanoikeuden saada täydentää lukumäärä. Jos kaupunki toimilupa-ajan loppuessa haluaa käyttää hyväkseen tätä lunastusoikeutta, tulee sen ilmoittaa siitä toimiluvan saajalle viimeistään vuotta ennen toimilupa-ajan loppua. Jos kaupunki sitä vastoin ei vielä silloin halua käyttää lunastusoikeuttaan hyväkseen, pidennettäköön toimilupa-aikaa vielä kymmenen vuotta; tämän ajan päätyttyä kaupunki vielä on oikeutettu lunastamaan raitiotielaitoksen kalustoineen ja vetojuhtineen sekä muine raitiotieliikennettä varten tarpeellisine omaisuuksineen samasta pääomasta, joka alkuperäisen toimilupa-ajan päätyttyä olisi ollut riittävä, kuitenkin siten, että edellä mainittu pääoman vähennys laitoksen saattamisesta täysikelpoiseen kuntoon vahvistetaan pidennetyin toimilupa-ajan päätyttyä. Ellei kaupunki tämänkään ajan päätyttyä halua lunastaa raitiotielaitosta tai ellei voida tehdä uutta sopimusta toimiluvan jatkamisesta, on toimiluvan haltija velvollinen sopivan, läänin kuvernöörin määräämän ajan kuluessa poistamaan raitteet ja panettamaan ne kadut ja paikat, joita ne ovat kulkeneet, hyvään kuntoon sen mukaisesti, mitä edellä on säädetty, uhalla, että kaupunki muuten suorittaa kuntoonpanon yhtiön kustannuksella.

o) Myönnettyä toimilupaa älköön luovutettako toiselle ilman että kaupungin viranomaiset ovat antaneet siihen myöntymyksensä.

p) Kaikki mitä tässä ylempänä on sanottu toimiluvan haltijasta, koskee samoin hänen muodostamaansa yhtiötä.

Sen jälkeen kun rahatoimikamari oli insinööri Fraserilta vastaanottanut kirjelmän, jossa lausuttiin toivomus erinäisten edellä mainittujen ehtojen muuttamisesta, kamari esitti kaupunginvaltuustolle ehdotuksen raitiotieiden rakentamista kaupunkiin koskevaksi toimilupasopimukseksi ja esitti, että valtuusto hyväksyen tämän ehdotuksen tekisi asianomaiseen paikkaan anomuksen oikeuden myöntämisestä raitiotieiden rakentamiseen kaupunkiin ja tämän oikeuden myöntämisen jälkeen valtuuttaisi kamarin tekemään asianomaisen kanssa toimilupasopimuksen. Sen jälkeen valtuusto pani asian

pöydälle¹⁾ ja päätti julkaista sen johdosta syntyneet asiakirjat painosta.

Lausunto väkiviinatehtaan erioikeuden siirrosta. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa kauppias F. E. Ekbergin anomuksesta, että hän saisi luovuttaa hänelle aikaisemmin myönnetyn erioikeuden väkiviinatehdasliikkeen harjoittamiseen kaupungissa suunnitellulle, Fredr. Edv. Ekbergs spritfabriksaktiebolag nimiselle yhtiölle ja että mainitun yhtiön yhtiöjärjestys vahvistettaisiin, valtuusto päätti²⁾ lähetettyään³⁾ asian anniskelu- ja vähittäismyyntiasioita varten asetettuun valiokuntaan tämän ehdotuksen mukaisesti lausunnossaan ilmoittaa, ettei valtuustolla ollut mitään muistuttamista anomuksen hyväksymistä vastaan.

Lausunto luujauhotehtaan perustamisesta. Insinööri E. L. Bergrothin anomuksesta, että hänet oikeutettaisiin rakentamaan kaupunkiin kuuluvaan Munkkisaareen luujauhotehtaaksi tarkoitettu uudisrakennus, kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ maistraatille annettavassa lausunnossa ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista anomuksen hyväksymistä vastaan.

Lausunto asetusehdotuksista, jotka koskivat juutalaisten oleskelua maassa sekä juutalaisten oikeutta uskonnon harjoittamiseen. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa kahdesta erään komitean laatimasta asetusehdotuksesta, joista toinen koski ehtoja, joilla juutalaisten sallittiin oleskella Suomessa, ja toinen juutalaisten oikeutta uskonnon harjoittamiseen ja heidän muita oikeudellisia suhteitaan maassa, valtuusto lähetti⁵⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Malmgren ja Eneberg sekä lääninsihteeri J. G. Sohlman. Sen jälkeen antamassaan mietinnössä⁶⁾ valiokunta kiinnitti erikoista huomiota siihen seikkaan, että komitea oli katsonut hallituksen voivan antaa ensiksi mainitun asetuksen hallinnollisessa järjestyksessä, jota vastoin jälkimmäinen olisi esitettävä maan säädylle. Valiokunta puolestaan väitti viitaten m.m. erääseen vuonna 1779 tehtyyn valtiopäivien päätökseen, että säätyjen tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä tulisi saada käsitellä myöskin juutalaisten oleskelemista maassa koskeva asetusehdotus. Jos tämä asetus kuitenkin voitaisiin antaa hallinnollista tietä, ei sitä pitäisi voida ulottaa pitemmälle kuin juutalaisten maahan asettumisen ja oleskelun järjestämiseen parissa tai kolmessa maan suurimmassa kaupungissa, ja eräitä ehdotuksen pykäläiä, varsinkin 13 §, joka koski juutalaisten oikeutta kiinteistön omistamiseen olisi sen mukaisesti muutettava. Kummankin ehdotuksen yksityisiä pykäläiä valiokunta muuten piti tarkoituksenmukaisina. Sen jälkeen kun asetusehdotukset oli julkaistu⁷⁾ painosta, kaupunginvaltuusto täydellisesti hyväksyi⁸⁾ valiokunnan edellä esitettyjen näkökohtien mukaisesti laatiman ehdotuksen asiasta annettavaksi lausunnoksi.

Lausunto kiinteistön omistamisoikeudesta. Ruotsin alamaisen, naimattoman naisen A. Sandbergin anomuksen, että hänet oikeutettaisiin omistamaan kiinteistö kaupungissa, josta anomuksesta läänin kuvernööri oli pyytänyt valtuuston lausuntoa, valtuusto päätti⁹⁾ poliisikamarin antaman lausunnon mukaisesti puolestaan ehdottaa evättäväksi.

Lausuntoja biljardinpito-oikeudesta. Sokerileipuri J. Björkqvistin¹⁰⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 5 §. — ²⁾ S:n 3 p. lokak. 1 §. — ³⁾ S:n 29 p. kesäk. 7 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. toukok. 11 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. kesäk. 8 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 10 p. lokak. 8 §. — ⁸⁾ S:n 24 p. lokak. 3 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. tammik. 11 §. — ¹⁰⁾ S:n 6 p. huhtik. 3 §.

ja ravintoloitsija A. W. Träskmanin ¹⁾ anomuksista, että heille myönnettäisiin oikeus yleisön käytettäväksi tarkoitettujen biljardien pitoon kaupungissa, mistä anomuksista läänin kuvernööri oli pyytänyt lausuntoa kaupunginvaltuustolta, valtuusto päätti ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista niiden hyväksymistä vastaan.

Lausunto pörssihiutokauppain ohjesääntöehdotuksesta. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa kauppayhdistyksen valtuutettujen hänelle tekemästä anomuksesta, joka koski uuden ohjesääntön vahvistamista pörssihiutokaupoille, valtuusto lähetti ²⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Laurell, Svensson ja Elving. Valiokunta ei antanut lausuntoaan vuoden varrella.

Vapautus kaupunginvaltuutetun tehtävästä ja kaupunginvaltuutettujen täydennysvaali. Tehdystä anomuksesta vt Masalin vapautettiin ³⁾ kaupunginvaltuutetun tehtävästä. Hänen sijaansa valittiin raastuvankokouksessa kaupunginvaltuutetuksi ratatirehtööri E. E. Wasastjerna, mistä maistraatti lähetti ⁴⁾ tiedon kaupunginvaltuustolle.

Eroavat kaupunginvaltuutetut. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ maistraatille ilmoittaa, että alla mainitut kaupunginvaltuutetut olivat erovuorossa vuoden päätyessä, nimittäin: vtt Asp, Bergbom, Bergroth, af Björkstén, Borenius, Dittmar, Eskolin, V. Höckert, Juselius, Kjällmanson, Lindelöf, Lindfors, Lundqvist, Mellin, Qvist ja Wecksell.

Ilmoitus uusien kaupunginvaltuutettujen vaalin toimittamisesta. Maistraatti ilmoitti ⁶⁾, että raastuvankokouksessa toimitetussa kuudentoista kaupunginvaltuutetun vaalissa vuoden 1881 päätyessä eronneiden sijaan oli valtuutetuiksi vuosiksi 1882—84 valittu seuraavat henkilöt, nimittäin: pankinjohtaja F. K. J. Nybom, tirehtööri, everstiluutnantti G. R. A. Charpentier, lääketieteentohtori A. F. Holmberg, kauppias M. W. Svensson, ratatirehtöörin apulainen N. Th. Frosterus, esittelijäsihteeri G. M. von Christierson, leipurimestari G. M. Stenius, yli-inspehtori A. F. Laurell, valtionkonttorin tirehtööri W. Eneberg, dosentti, vapaaherra M. W. af Schultén, pankinjohtaja C. J. Österholm, merikapteeni J. A. Pontán, ylitirehtööri H. Höckert, kolleega G. E. Lagerblad, lääkintöneuvos J. I. Björkstén ja lääkintöhallituksen sihteeri R. B. Elving.

Kaupunginvaltuutetun vaalin aiheuttama valitus. Ylitirehtööri H. Höckert, joka oli valittu kaupunginvaltuutetuksi vuosiksi 1882—84, mutta jonka vaalista oli valitettu läänin kuvernöörille, jätti valtuuston ratkaistavaksi, voiko hän ryhtyä toimimaan valtuutettuna. Tähän valtuusto päätti ⁶⁾ vastata, ettei se voinut tehdä päätöstä tästä asiasta, vaan jätti vtn Höckerin itsensä ratkaistavaksi, tuliko hänen olla osallistumatta valtuuston työhön vai ei.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaali. Puheenjohtajakseen vuodeksi 1882 kaupunginvaltuusto valitsi ⁷⁾ vtn Lindelöfin ja varapuheenjohtajakseen samaksi vuodeksi vtn Malmgrenin.

Valmisteluvaliokunnan vaali. Valmisteluvaliokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi vuoden alkupuoliskoksi ⁸⁾ vtt Boreniuksen, Aspin, Grönqvistin ja Dittmarin sekä varalle vtt Masalinin ja Charpentier'n, vuoden jälkipuoliskoksi ⁹⁾ vtt Dittmarin, Elvingin, Aspin ja Brummerin sekä varalle vtt Borgin ja Boreniuksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. huhtik. 8 §. — ²⁾ S:n 7 p. kesäk. 12 §. — ³⁾ S:n 21 p. marrask. 11 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. jouluk. 1 §. — ⁵⁾ S:n 24 p. lokak. 17 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. tammik. 1 §. — ⁷⁾ S:n s:n 2 §. — ⁸⁾ S:n s:n 13 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. kesäk. 25 §.

Vapautus lautakuntain ja valiokuntain jäsenyydestä. Kunnallisneuvos O. Höijer vapautettiin ¹⁾ anomuksestaan vaivahoitohallituksen jäsenyydestä, minkä ohessa valtuusto päätti ²⁾ hänelle osoitetussa kirjelmässä ilmituoda hänelle kiitollisuutensa hänen monivuotisesta työstään kurran palveluksessa.

Ylitirehtööri H. Höckert ja vt von Christierson vapautettiin ³⁾ omasta anomuksestaan kaupungin poliisivoimain lisäämistä koskevaa kysymystä käsittelemään asetetun valiokunnan ⁴⁾ jäsenyydestä.

Samoin vapautettiin ⁵⁾ eversti F. Mansner tehdystä anomuksesta majoituslautakunnan jäsenyydestä.

Niunikään vapautettiin ⁶⁾ vt Eskolin omasta anomuksestaan majoituslautakunnan jäsenyydestä.

Lautakuntain ja valiokuntain täydentäminen. Vaivahoitohallituksen jäseneksi tästä tehtävästä vapautetun ⁷⁾ kunnallisneuvos O. Höijerin sijaan kaupunginvaltuusto valitsi ⁸⁾ kauppias E. J. Willstedtin.

Sitten kun ylitirehtööri H. Höckert ja vt von Christierson oli vapautettu ⁷⁾ kaupungin poliisivoimain vahvistamista koskevaa kysymystä käsittelemään asetetun valiokunnan jäsenyydestä, valittiin ⁸⁾ heidän sijaansa tähän valiokuntaan palomestari, filosofianmaisteri M. A. Wänerberg ja vt V. Höckert.

Majoituslautakunnan puheenjohtajan, eversti K. A. Tamelanderin muutettua ⁹⁾ pois paikkakunnalta valittiin ¹⁰⁾ hänen sijaansa lautakunnan puheenjohtajaksi eversti F. Mansner ja jäseneksi viimeksi mainitun sijaan eversti C. A. J. E. Bergenstråle.

Uusi jäsen majoituslautakuntaan tästä tehtävästä vapautetun ⁷⁾ eversti Mansnerin sijaan valittiin ¹¹⁾ muiden vuodeksi 1883 toimitettujen vaalien yhteydessä.

Majoituslautakunnan jäseneksi tästä tehtävästä vapautetun ⁷⁾ vtn Eskolinin sijaan valittiin ⁶⁾ kollegiasessori E. A. Kjöllnerfeldt.

Eräiden lautakuntain ja toimikuntain puheenjohtajain, varapuheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaali seuraavaksi toimikaudeksi. Alla mainittujen lautakuntain ja toimikuntain puheenjohtajiksi, varapuheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi vuoden 1882 päättyessä eroavien sijaan valittiin ¹²⁾ seuraavat henkilöt, nimittäin:

rahatoimikamariin: jäseniksi vuosiksi 1883—85 ratatirehtöörin apulainen H. E. Gummerus ja kauppias, insinööri E. F. M. Hallberg, puheenjohtajaksi vuodeksi 1883 oikeusraatimies E. Öhman, varapuheenjohtajaksi samaksi vuodeksi ratatirehtöörin apulainen Gummerus sekä varajäseniksi, niunikään vuodeksi 1883, vt Grönqvist, varatuomari C. A. K. Gripenberg ja ratatirehtöörin apulainen N. Th. Frosterus;

palotoimikuntaan: jäseniksi vuosiksi 1883—85 vt Sanmark, konetirehtöörin apulainen K. A. Nordman ja kaupunginkasööri J. A. Söderström;

vaivahoitohallitukseen: jäseniksi vuosiksi 1883—85 tie- ja vesikulkulaitosten yllälyhallituksen sihtööri B. Sirén ja komministeri F. L. Bengelsdorff, jotka kaupunginvaltuustossa suoritettussa arvonnassa oli määrätty eroamaan ¹³⁾ hallituksesta, puheenjohtajaksi vuodeksi 1883 sihtööri Sirén

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. helmik. 3 §. — ²⁾ S:n 6 p. huhtik. 11 §. — ³⁾ S:n 28 p. maalisk. 1 §. — ⁴⁾ Ks. s. 236. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 2 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. jouluk. 2 §. — ⁷⁾ Ks. ylemp. t.s. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 28 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. lokak. 18 §. — ¹⁰⁾ S:n 24 p. lokak. 9 §. — ¹¹⁾ Ks. s. 266. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. 19 p. jouluk. 12 §. — ¹³⁾ S:n s:n 1 §.

sekä varajäseniksi samaksi vuodeksi vahtimestari J. F. Holmberg ja kauppias O. W. Laurent.

majoituslautakuntaan: jäseneksi vuosiksi 1883—85 eversti C. A. J. E. Bergenstråle ja vuosiksi 1883—84 eversti F. Mansnerin sijaan, jonka valtuusto oli vapauttanut ¹⁾ lautakunnan jäsenyydestä, eversti E. E. Wärnhjelm, puheenjohtajaksi vuodeksi 1883 eversti Bergenstråle sekä varajäseniksi samaksi vuodeksi vtt Lindfors ja Stenius; samoin kuin

kansankirjaston ja lukusalin toimikuntaan: jäseneksi vuodeksi 1883—85 filosofiantohtori G. V. Vasenius ja varajäseneksi apukamreeri J. Enlund.

Kahden jäsenen valitseminen kansakoulujohtokuntaan. Kansakoulujohtokunnan jäseniksi lukuvuodeksi 1882—85 kaupunginvaltuusto valitsi ²⁾ senaatin kielenkääntäjän, filosofianmaisteri F. F. Ahlmanin ja yliopettaja E. J. Mellbergin.

Normaalilyseon y. m. oppilaitosten kouluneuvostojen jäsenten ehdottaminen. Koulutoimen ylläpidon anottua, että kaupunginvaltuusto ehdottaisi sopivia henkilöitä ylläpidon alaisten kaupungissa toimivien oppilaitosten kouluneuvostojen jäseniksi lukuvuodeksi 1882—85, valtuusto päätti ³⁾ antaa viidelle valitsijamiehelle tehtäväksi laatia asiasta ehdotuksen ja valitsi ⁴⁾ tähän tehtävään vtt Holmbergin, Wegeliuksen, Mellinin, Lagerbladin ja Borgin. Valitsijamiesten ehdotuksesta valtuusto sen jälkeen ehdotti ⁵⁾ että kouluneuvostojen jäseniksi mainituksi ajankaksoksi valittaisiin seuraavat henkilöt, nimittäin:

normaalilyseon: lääkintöneuvos J. I. Björkstén, ylim. professori O. Donner, esittelijäsihteeri W. G. Geitlin, professori F. J. Petersén, oikeusormestari J. G. Sohlman, pankinjohtaja A. E. Wallenius ja professori S. O. Wasastjerna;

reaaliskoulun: insinööri E. L. Bergroth, ratatirehtöörin apulainen N. Th. Frosterus, kirjakauppias K. E. Holm, kalastusten tarkastelija, ylim. professori A. J. Malmgren ja ylilääkäri, professori A. Th. Sælan;

ruotsalaisen tyttökoulun: professorin rouva J. C. von Becker, professorin rouva C. W. Montgomery, senaattorin rouva S. E. Norrmén, kanslianeuvos C. G. Borg, professori J. A. J. Pippingsköld, professori H. Råbergh ja valtioneuvos Z. Topelius;

sokeainopiston: neiti A. Blomqvist, neiti C. H. S. Lagus, senaattorin rouva A. F. E. Palmén, intendentti B. O. Schauman ja dosentti K. R. Wahlfors;

ruotsalaisen yksityislyseon: yliopettaja F. V. Heikel, lehtori K. W. Lille, filosofianmaisteri K. H. Lindholm, lehtori N. K. Nordenskiöld, professori J. W. Runeberg, päätoimittaja, filosofianmaisteri J. A. Schauman ja ratatirehtööri E. E. Wasastjerna;

opettajatar R. Helsingiuksen sekä neitién Sagulinin ja Jackin pientenlastenkoulujen: tehtailijan rouva A. Fagerroos, kapteenin rouva A. Ch. Lagerborg, kanslianeuvoksetar C. W. Lagus, lehtorin rouva W. H. Nordenskiöld, rautatielääkäri, lääketieteen tohtori K. E. Holm, kolleega V. R. Kockström ja palomestari, filosofianmaisteri M. A. Wænerberg;

saksalaisen tyttökoulun: valtioneuvoksetar S. Andersin, leskirouva M. Arppe, everstin rouva O. Ehrnrooth, insinöörin rouva O. Osberg, yliopiston

¹⁾ Ks. s. 265. — ²⁾ Valt. pöytäk. 29 p. kesäk. 24 §. — ³⁾ S:n 6 p. huhtik. 7 §. — ⁴⁾ S:n s:n 28 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. toukok. 7 §.

kirjastonhoitaja, ylim. professori A. W. Bolin, kauppias E. Rudolph ja ylim. professori F. Saltzman.

suomalaisen tyttökoulun: lehtorin rouva A. S. Alberg, tohtorin rouva A. K. Ignatius, lehtorin rouva E. L. Melander, tohtorin rouva H. K. Winter, ratatirehtöörin apulainen H. E. Gummerus, lääketieteenliseniaatti O. Heikel ja kirkkoherra A. W. Lyra;

suomalaisen yksityislyseon: professori J. R. Danielson, valtionkonttorin tirehtööri W. E. Eneberg, valtionkonttorin sihteeri N. I. Fellman, professori K. G. Hällstén, insinööri J. Sjölin, kollegiasessori K. A. Slöör ja pastori K. G. Tötterman; sekä

Sahlbergin tyttökoulun ja Aina Tavaststjernan tyttökoulun: leskirouva O. Aspelin, hovineuvoksetar E. A. Krogius, hovioikeudenneuvoksetar E. Mechelin, valtioneuvoksetar A. S. von Willebrand, professori G. Asp, filosofiantohtori F. W. Gustafsson ja dosentti M. G. Schybergson.

Myöhemmin koulutoimen ylihallitus antoi¹⁾ kaupunginvaltuustolle tehtäväksi ehdottaa myöskin Nya svenska läroverket nimisen oppilaitoksen kouluneuvoston jäsenet, ja valtuusto ehdotti²⁾ valitsijamiesten esityksestä näiksi jäseniksi kauppias A. F. Waseniuksen, filosofiantohtori R. A. Renvallin, insinööri G. E. Berggrénin, eversti W. von Kræmerin, lääketieteen-tohtori C. F. Wahlbergin, liikennetirehtööri J. W. Stjernschantzin ja lääketieteen-tohtori A. F. Holmbergin.

Valitsijamiesten vaali kansakoulujen kouluneuvostojen valitsemista varten. Valitsijamiehiksi kansakoulujen kouluneuvostojen valitsemista varten lukuvuodeksi 1882—83 kaupunginvaltuusto valitsi³⁾ vtn Tallgrénin, kansakoulutarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhbergin, tie- ja vesikulkulaitosten ylihallituksen sihteerin B. Sirénin, oikeusraatimies E. Öhmanin ja kunnallisneuvos O. Højjerin.

Pyhäkoulun johtokunnan jäsenten vaali. Pyhäkoulun johtokunnan jäseniksi lukuvuodeksi 1882—85 kaupunginvaltuusto valitsi³⁾ kansakoulutarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhbergin, insinöörimekanikko K. M. Moringin ja tehtailija J. W. Alanderin.

Kansankirjaston inventeeraajain vaali. Kansankirjaston ja lukusalin toimikunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ valita kaksi henkilöä toimittamaan kirjaston kirjavaraston inventeerauksen kirjastonhoitajan piakkoin vaihtuessa ja valitsi³⁾ tähän tehtävään kansakoulunopettaja F. O. Dannholmin ja kauppias G. J. Ståhlbergin.

Jäsenten valitseminen väkijuomain vähittäismyynti- ja anniskeluasioita käsittelevään valiokuntaan. Väkijuomain vähittäismyynti- ja anniskeluasioita käsittelevän valiokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi vuoden alkupuoliskoksi⁵⁾ vtt Tallgrénin, Sandbergin, Svenssonin, Malmgrenin ja Elvingin sekä vuoden jälkipuoliskoksi⁶⁾ vtt Malmgrenin, Tallgrénin, Sandbergin, Steniuksen ja Svenssonin.

Tarkastajantodistajain asettaminen polttimoihin. Tarkastajantodistajaksi Kammion polttimoon kaupunginvaltuusto puolsi ent. poliisikonstaapelia A. Lindemania⁷⁾, tehtailija J. H. Brummerin polttimoon apteekkari C. A. Ekmania⁸⁾ ja kauppaneuvos P. Sinebrychoffin polttimoon vaatturimestari G. W. Blombergia⁹⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 12 §. — ²⁾ S:n 3 p. lokak. 18 §. — ³⁾ S:n 29 p. kesäk. 24 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. kesäk. 17 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. tammik. 13 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. kesäk. 25 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. lokak. 19 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. marrask. 5 §. — ⁹⁾ S:n 19 p. jouluk. 7 §.

1883.

Kaupunginvaltuutettuina olivat vuoden 1883 alusta:

Professori G. A. Asp.	Kollega G. E. Lagerblad.
Esittelijäsihteeri A. G. af Björkstén.	Yli-inspehtori A. F. Laurell.
Lääkintöneuvos J. I. Björkstén.	Kauppias A. A. F. Lindberg.
Prokuraattorin toimituskunnan sihteeri H. G. Borenius.	Kenraalimajuri J. J. af Lindfors.
Kanslianeuvos C. G. Borg.	Kalastusten tarkastelija, ylim. professori A. J. Malmgren.
Varakonsuli J. L. Borgström.	Kultaseppämestari O. R. Mellin.
Hovineuvos A. W. Brummer.	Insinööri- <i>m</i> ekanikko K. M. Moring.
Tirehtööri, everstiluutnantti G. R. A. Charpentier.	Pankinjohtaja F. K. J. Nybom.
Esittelijäsihteeri G. M. von Christierson.	Merikapteeni J. A. Pontán.
Sotakamreeri F. W. Dittmar.	Alikapteeni K. A. Procopé.
Lääkintöhallituksen sihteeri R. B. Elving.	Tirehtori E. E. Qvist.
Valtionkonttorin tirehtööri W. Eneberg.	Kauppias K. H. Renlund.
Kauppias C. M. Eskolin.	Leipurimestari G. U. Sandberg.
Professori C. G. Estlander.	Insinööri- <i>k</i> apteeni C. G. Sanmark.
Ratatirehtöörin apulainen N. Th. Frosterus.	Kauppias C. Hj. F. Schildt.
Tehtailija F. W. Grönqvist.	Dosentti, vapaaherra M. W. af Schultén.
Tehtailija, kauppias R. Th. Heimberger.	Oikeuspormestari J. G. Sohlman.
Lääketieteen <i>t</i> ohtori A. F. Holmberg.	Leipurimestari G. M. Stenius.
Arkkitehti C. Th. Höijer.	Kauppaneuvos C. W. I. Sundman.
Rehtori A. Kihlman.	Kauppias M. W. Svensson.
Kauppias O. E. Kjällmanson.	Suutarimestari G. Tallgrén.
	Yli-insinööri H. Th. Tallqvist.
	Ratatirehtööri E. E. Wasastjerna.
	Tehtailija A. Wecksell.
	Lakitieteenkandidaatti K. Th. Wegelius.
	Pankinjohtaja C. J. Österholm.

Vuoden alkaessa oli yksi kaupunginvaltuutetun toimi täyttämättä ylitirehtööri H. Höckertin jälkeen, jonka vaalin valtuutetuksi läänin kuvernööri oli kumonnut. Hänen sijaansa ja vtn af Björksténin sijaan, joka vuoden varrella vapautettiin kaupunginvaltuusmiehen tehtävästä, tuli valtuuston jäseneksi vuoden 1884 loppuun protokollasihteeri F. G. O. S. Stjernvall ja vuoden 1885 loppuun professori J. W. Runeberg.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi kertomusvuonna vt af Schultén ja varapuheenjohtajana vt Malmgren.

Valmisteluvaliokunnan itseoikeutettu puheenjohtaja oli valtuuston

puheenjohtaja. Valiokunnan valittuina jäseninä toimivat koko vuoden vtt Dittmar, Elving, Brummer ja Wasastjerna, varamiehinään vtt Borenius ja Tallqvist.

Kaupunginvaltuuston sihteerinä toimi varatuomari, sittemmin senaatin kanslisti C. A. K. Gripenberg ja valtuuston notaarina lakitieteenkandidaatti K. E. L. von Pfaler.

Kaupunginvaltuusto kokoontui kertomusvuonna 22 kertaa, niistä 2 kertaa lisätyin jäsenluvuin.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain ¹⁾ pykäläluku oli 341 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjelmäin luku 223.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. *Kaupunginasemakaavaa sekä kiinteän omaisuuden hankkimista ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.*

Kaupungin luoteispuolella sijaitsevien alueiden kaupunginasemakaava ja kaupunginasemakaavan ulkopuolella olevien uusien vuokratonttien jaotuskaava. Läänin kuvernööri vaati kaupunginvaltuuston lausuntoa maistraatin hänelle korkeaan asianomaiseen paikkaan toimitettavaksi lähettämästä esityksestä, joka koski yleisen suunnitelman laatimista ja vahvistamista noudatettavaksi vuokratontteja muodostettaessa siihen soveltuviin osiin lähinnä kaupungin aluetta sijaitsevaa kaupunkiin yhdistettyä maata. Sen jälkeen kun valtuuston pöytäkirjaan oli merkitty, että kunnallispormestari O. L. Palmgren vuonna 1882 oli tehnyt valtuustolle samaa tarkoittavan esityksen, jonka valtuusto silloin oli pannut pöydälle ²⁾, kunnes rakennuskonttorissa tekeillä ollut eräiden kaupungin luoteispuolella olevien alueiden jaotuskaava oli valmistunut, valtuusto päätti ³⁾ ensin hankkia rahatoimikamarilta tiedon siitä, miten puheena olevan järjestelysuunnitelman laatiminen oli edistynyt. Kamarin ilmoitettua, että suunnitelma oli likipitäen valmis ja että sitä ennen pitkää odotettiin kamariin, valtuusto päätti ⁴⁾ kuvernöörille lähetettävässä lausunnossaan antaa tästä aiheutuvat tiedot asiasta. Lausunnossa huomautettiin m.m., että valtuusto kauan ennen kuin maistraatin taholta oli tehty asiaa koskeva ehdotus oli tuntenut ja tunnustanut tarpeelliseksi, että aivan kaupungin läheisyyteen jaettiin rakennettavaksi sopivia tontteja luovutettaviksi vähävaraisille henkilöille. Valtuusto olikin sen tähden määrännyt, että kaupungin luoteispuolella sijaitseva alue oli mitattava ja siitä laadittava kartta. Tämän työn, joka laajuutensa takia oli vienyt usean vuoden ajan, oli kuitenkin nyttemmin ilmoitettu pian valmistuvan, ja valtuusto tuli ehdotusta tarkastaessaan kiinnittämään asianmukaista huomiota niihinkin seikkoihin, joita maistraatti oli anomuksessaan kosketellut, sekä aikaan tekemään siitä aiheutuvat esitykset.

Myöhemmin ja valtuuston saatua tiedon ⁵⁾, ettei senaatti ollut halunnut

¹⁾ Saapuneiden ja ratkaistujen asiain lukumäärää ei voida ilmoittaa, koska kaupunginvaltuuston vuoden 1883 diaari on epätäydellinen. — ²⁾ Ks. s. 206. —

³⁾ Valt. pöytäk. 15 p. toukok. 2 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. kesäk. 9 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. syysk. 41 §.

toistaiseksi ottaa tutkittavakseen maistraatin esitystä, rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle edellä mainitun rakennuskonttorissa laaditun ehdotuksen, jolle oli annettu nimitys »Kampinmalmin sekä Sandnäsin (Hietakannaksen), Arkadian, Fjälldalin ja Bergan huvilain kaupungin- asemakaavaehdotus» esittäen, että se hyväksyttäisiin. Kamarin esitystä ¹⁾ ei otettu käsiteltäväksi vuoden varrella, mutta valtuusto päätti ²⁾ julkaista sen painosta.

Eräälle Malminkadusta luoteiseen sijaitsevalle alueelle tulevien vuokratonttien jaotuskaava. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ kaupungininsinöörin laatiman suunnitelman Malminkadun, Kampin harjoituskentän sekä Annan- ja Fredrikinkatujen luoteisten jatkeiden välisen, kortteliksi n:o 162 merkityn käyttämättömän alueen jakamisesta yhdeksäksi vuokratontiksi.

Katajanokan kaupungin asemakaavan uudestijärjestely, satamaradan rakentaminen, Eteläsataman satamalaiturien laajentaminen y. m. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 päättänyt ⁴⁾ varata sen Katajanokan alueen, joka voimassa olevan kaupungin asemakaavan mukaan käsitti korttelit n:ot 150, 151 ja 152 ynnä niiden väliset puuistutukset ja venesataman sekä korttelin n:o 142 tai ainakin sen osan siitä, jota ei voitu katsoa tarpeelliseksi rahapajalle, yksinomaan kaupan ja merenkulun tarpeisiin sekä kehoittanut rahatoimikamaria tarjoamaan yli-insinööri H. Th. Tallqvistille tehtäväksi laatia mainitun päätöksen pohjalla kaupungin laskuun yksityiskohtaisen ehdotuksen Katajanokan kaupungin asemakaavaan tehtävistä muutoksista. Tämän johdosta insinööri Tallqvist oli vuonna 1882 antanut kamariin Helsingin Katajanokan länsiosan asemakaavaehdotuksen ⁵⁾, johon m. m. liittyi Eteläsataman ja maan rautatieverkon välisen rautatieyhteyden järjestämissuunnitelma; yhdysrata ajateltiin rakennettavaksi Töölönlahden rannalla olevalta rautatiepenkereeltä pitkin Kaisaniemen rantaa, Kasvitieteellisen puutarhan läpi, Siltavuoren rantakatua pitkin, Uudenmaan pataljoonan kasarmin tontin läpi ja Pohj. rantakatua pitkin sekä viimein Katajanokan kanavan pohjoisen suun yli venäläisen kirkon ja rahapajan länsipuolitse Katajanokan etelälaidalle, mistä raide haarautuisi kaikille Eteläsataman satamalaitureille ja makasiinitonteille.

Kamari vaati kaupungininsinööriltä lausuntoa sekä yli-insinööri Tallqvistin ehdotuksesta että myös pörssikaupanvälittäjä A. G. Laurellin valtuustolle lähettämästä ehdotuksesta ⁶⁾, joka koski Eteläsataman parempaa hyväksikäyttöä ja jonka valtuusto vuonna 1883 oli lähettänyt ⁷⁾ kamariin käsiteltäväksi puheena olevan asian yhteydessä.

Kaupungininsinööri antoi sen jälkeen kamarille sekä vaaditut lausunnot ⁸⁾ että myös asiaa koskevan eri esityksen ⁹⁾. Lausunnonsaan yli-insinööri Tallqvistin ehdotuksesta kaupungininsinööri piti siinä ehdotettua Katajanokan satamalaiturien, kauppamakasiinien, rautatieaitteiden ja tavarasuojain järjestelyä nerokkaana. Pitkät rantasillat oli suunniteltu selväpiirteisen suoraviivaisiksi, jollaisina ne vähimmin kustannuksin tarjosivat mahdollisimman edullisen tuloksen tilaan ja mukavuuteen nähden. Katujen suunnat, korttelijako y. m. näytti myöskin olevan täydellisesti harkittu ja hyvin perusteltu. Tarpeetonta ja sopimatonta oli kuitenkin, että kaupunki sitoutuisi

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3 v:lta 1884. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 12 §. — ³⁾ S:n 5 p. kesäk. 6 §. — ⁴⁾ Ks. s. 5. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1 v:lta 1884, Liite A. — ⁶⁾ S:n s:n s:n, liite E. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 9 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1 v:lta 1884, liitteet B. ja F. — ⁹⁾ S:n s:n s:n, liite C.

käyttämään eräitä tontteja määrättyihin tarkoituksiin, kuten tullikamariksi, satamakonttoriksi, pakkahuoneeksi ja varastomakasiiniksi, minkä tähden nämä ehdotukseen merkityt nimitykset olisi poistettava, sitäkin suuremmalla syyllä, kun kaupunki piakkoin sai haltuunsa Länt. rantakadun varrella olevan korttelin n:o 54 sille rakennettuine muonamakasiineineen, joka pitkiksi ajoiksi tarjosi riittävästi tilaa juuri näille laitoksille. Yli-insinööri Tallqvistin ehdottamaa tapaa aikaansaada rautatieyhteys Eteläsataman ja maan rautatieverkon välille kaupungininsinööri sen sijaan ei voinut puoltaa, etusijassa taloudellisista syistä. Edellä mainitussa kamarille antamassaan eri esityksessä kaupungininsinööri ehdotti, että yhdysrata sen sijaan vedettäisiin kaasulaitoksen luona olevalta valtionrautateiden kuormaustaikalta pitkin Länt. Henrikinkatua Itäisen esplanaadin eteläkulman läpi, Pohj. Esplanaadinkadun yli teatterin pohjoispuolelta Teatteriesplanaadiin sekä esplanaadien läpi edelleen Kauppatorille ja haarautuisi sieltä Länt. rantakadulle ja tarpeen vaatiessa Katajanokalle. Samassa esityksessä ehdotettiin edelleen Eteläsataman satamalaitureita laajennettavaksi siten, että kaksi laiturihaaraa rakennettaisiin kohtisuoraan Länt. rantakadun pituussuuntaa vastaan siten, että toinen niistä ulkonisi satamalaiturista heti keittohuoneen eteläpuolella ja toinen etelänpuoleisesta niistä molemmista laiturihaaroista, jotka sulkiivat pienemmän venesataman, n. s. Keisarinkarille päin, jota kohden sitäpaitsi rakennettaisiin aallonmurtaja Kauppatorin puolelta, minkä ohessa mainittu venesatama täytettäisiin. Esitys sisälsi sitäpaitsi vaihtopuoliset ehdotukset Saunakadun ja Makasiinirantakadun makasiinitonttien uudistijärjestelämisestä. Pörssikaupanvälittäjä Laurellin ehdotuksesta kaupungininsinööri lausui, ettei sitä voitu ottaa ohjeeksi mitään edellä mainittua kysymystä ratkaistaessa. Sitäpaitsi kaupungininsinööri eri kirjelmässä ilmoitti ¹⁾, että kaupungilla oli oikeus vaatia itselleen alue, joka oli aidattu Katajanokan kasarmiinon yhteyteen ja joka olisi otettava mainitun kaupunginosan uuteen asemakaavaan.

Rahatoimikamari esitti ²⁾ sen jälkeen, että kaupunginvaltuusto päättäisi: puolestaan hyväksyä yli-insinööri Tallqvistin laatiman Katajanokan länsiosan kaupunginasemakaavaehdotuksen, kuitenkin sellaisin muutoksien ja lisäyksin, että erinäisiä ehdotukseen merkittyjä nimityksiä poistettiin, että pienehkölle osalle eteläistä laituria alaa merkittiin tilaa varastomakasiineille aivan lähelle rantaa ja että kaupungille kuuluva, mutta Katajanokan kasarmin tontin yhteyteen aidattu alue myöskin sisällytettiin suunnitelmaan;

pyytää yli-insinööri Tallqvistia tekemään ehdotukseensa edellä mainitut muutokset ja lisäykset sekä sen jälkeen anoa vahvistusta tälle Katajanokan kaupunginasemakaavaehdotukselle;

tehdä esityksen, että valtio puolestaan rakentaisi yli-insinööri Tallqvistin ehdottaman rautatien Töölönlahden rannalla olevalta penkereeltä pitkin mainittua lahtea sekä Siltavuoren rantakatua ja Pohj. rantakatua Eteläsatamaan ja Katajanokalle, kuitenkin olosuhteiden kenties vaatimin radansuunnan muutoksin kaupungin luovuttaessa ilmaiseksi maan tätä rautatietä ja Katajanokan rautatieasemaa varten ehdoin, että täyteaineen kuljetuksesta Katajanokalle ei rautateillä laskettu rahtia

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1 v:lta 1884, liite D. — ²⁾ S:n s:n s:n, päämielintö.

enempää kuin että tämän kuljetuksen aiheuttamat suoranaiset kustannukset tulivat peitetyiksi; samoinkuin

ryhtyä toimenpiteisiin, jotta edellä mainittu Katajanokan kasarmintonttiin yhdistetty kaupungin alue palautettaisiin kaupungin haltuun ja siellä olevat valtion rakennukset poistettaisiin.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ julkaista rahatoimikamarin esityksen painosta. Asia ei joutunut lopullisesti käsiteltäväksi kertomusvuoden kuluessa.

*Saunatietä ja sen varrella olevia makasiinitontteja koskeva kaupungin-
asemakaavan muutos.* Säätövaltuuston rakentamista Tähtitorninvuorten itäosaan koskevan kysymyksen yhteydessä kaupunginvaltuusto yhdessä säätyvaltuuskunnan kanssa päätti ²⁾ korkeimmasta paikasta anoa Saunatien ja sen varrella sijaitsevien makasiinitonttien kaupungin-*asemakaavaa* muutettavaksi.

*Eteläsataman laiturinhaaroja koskeva kaupungin-
asemakaavan muutos.* Kaupungininsinööri oli rahatoimikamarille ilmoittanut, että purettaessa Eteläsataman pohjoista laiturinhaaraa sitä muutettaessa kivilaituriksi oli havaittu laiturinalustan sisäpuolelta eli venesataman suunnalta laskeutuneen niin, ettei se tarjonnut kyllin varmaa perustaa kivilaiturille. Puulaiturin sisäreunaa pitkin olisi sen tähden paaluttamalla rakennettava uusi laiturinalusta, jonka leveyden tuli olla vähintään 5 jalkaa. Kamarin myönnettyä tähän ja annettua kaupungininsinöörille määräyksen työn jatkamisesta tällä tavalla, kamari ottaen huomioon, että laiturinvarsiin mitat olivat mainitut voimassa olevassa kaupungin-*asemakaavassa*, ilmoitti kaupunginvaltuustolle, että siten uudestirakennettu laiturin tuli ulottumaan 5 jalkaa sisäpuolellaan olevan venevalkaman alueelle. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ korkeimpaan paikkaan lähetettävässä esityksessä anoa lupaa edellä mainittuun poikkeamiseen kaupungin-*asemakaavasta*.

Ennenkuin kaupunginvaltuuston esitystä asiasta oli ehditty lähettää, rahatoimikamari edelleen ilmoitti kaupungininsinöörin myöhemmin ilmoittaneen, että puheena olevalle laiturinhaaralle oli havaittu tarvittavan uusi samanlainen ja samanlevyinen alusta myöskin ulkopuolelle eli Eteläsatamaan päin sekä että samassa satamassa oleva eteläinen laiturinhaara, joka lähiaikoina muutettaisiin kivilaituriksi, niinikään tuntui sekä sisä- että ulkopuolelleen tarvitsevan uuden samanlaisen alustan kuin pohjoinenkin. Asiaa esiteltäessä valtuusto päätti ⁴⁾ sitä koskevassa esityksessään anoa sellaista kaupungin-*asemakaavan* muutosta, että Eteläsataman sekä pohjoista että eteläistä laiturinhaaraa saisi laajentaa enintään 5 jalkaa kummallekin puolelle.

Myöhemmin ilmoitettiin ⁵⁾ senaatin hyväksyneen puheena olevan kaupungin-*asemakaavan* muutoksen.

Vuoden 1883 talousarvion järjestelyssä kaupunginvaltuusto oli myöntänyt ⁶⁾ määrärahan Eteläsataman eteläisen venevalkaman eteläpään yli rakennettavan suljetun tavarasuojan esitöitä varten. Koska tämän tavarasuojan rakentaminen edellytti siellä olevan eteläisen laiturinhaaran eteläpään täyttämistä 65 jalan leveyteen, valtuusto päätti ⁷⁾ anoa korkeimmasta paikasta lupaa tavarasuojan rakentamiseen mainittuun paikkaan voimassa olevasta kaupungin-*asemakaavasta* poiketen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 13 §. — ²⁾ Ks. s. 274. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. tammik. 15 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. tammik. 3 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. kesäk. 20 §. — ⁶⁾ Ks. s. 218. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 4 §.

Myöhemmin ilmoitettiin ¹⁾ senaatin hyväksyneen tämänkin kaupungin asemakaavan muutoksen.

Punavuorenkadun tonttien n:ot 7 ja 9 tonttijaon muutos. Läänin kuvernööri vaati kaupunginvaltuuston lausuntoa talonmistaja G. R. Ståhlbergin anomuksesta, että tonttien n:ot 7 ja 9 jakoa muutettaisiin siten, että niistä muodostettaisiin kaksi uutta tonttia, joista toisen, mainitun kadun varrella sijaitsevan, pinta-ala olisi 15,891 ³⁵ neliöjalkaa ja toisen, Ison Robertinkadun varrelle tulevan, 15,648 ⁷⁵ neliöjalkaa. Lähetettyään ²⁾ asian rahatoimikamariin valtuusto kamarin ehdotuksesta päätti ³⁾ lausunnossaan puoltaa talonmistaja Ståhlbergin anomusta.

Aleksanterinkadun talon n:o 22 osto ja raatihuoneen uudesti- ja muutosrakennustyöt. Kaupunginvaltuuston anomuksesta maistraatti oli vuonna 1882 toimittanut ⁴⁾ valtuuston lisäjäsenten vaalin käsittelemään kysymystä Aleksanterinkadun talon n:o 22 ostamisesta kaupungille ja sen ohessa kysymystä, oliko vuonna 1881 päätetty ⁵⁾ raatihuoneen uudesti- ja muutosrakennustyö, jota varten lisätyt kaupunginvaltuutetut olivat myöntäneet 100,000 markkaa, mutta jonka kustannusarvio oli noussut 158,000 markkaan, siitä huolimatta pantava toimeen ja tähän tarkoitukseen myönnettävä lisävaroja. Sen johdosta, että maistraatti tällöin oli hylännyt suuren joukon vaalilippuja, oli vaalista kuitenkin valitettu. Vuonna 1883 maistraatti ilmoitti ⁶⁾, että hylätyt vaaliliput oli senaatin valitusasiassa antaman tuomion nojalla uudestaan avattu, annetut äänet merkitty muistiin ja laskettu yhteen, minkä jälkeen maistraatti oli julistanut seuraavat henkilöt valituiksi kaupunginvaltuuston lisäjäseniksi, nimittäin: ylitirehtööri S. V. Calamnius, ratatirehtöörin apulainen H. E. Gummerus, tehtailija J. E. Engström, kamreeri E. E. Schybergson, kauppias E. Rudolph, pankinjohtaja J. Lupander, kauppaneuvos G. F. Stockmann, kirjakauppias K. E. Holm, apteekkari A. K. Osberg, johtaja S. E. Kullhem, tehtailija A. L. Hartwall, oikeusraatimies E. Öhman, kauppiaat E. J. Willstedt ja C. O. Lindström, arkkitehti C. G. Hiort af Ornäs, kauppiaat A. Dahl ja E. F. M. Hallberg, arkkitehti, kollegiasessori C. Kiseleff, kivipainaja A. Liewendahl, päätoimittaja, filosofianmaisteri J. A. Schauman, lääketieteentohtori C. F. Wahlberg, rautatienhallituksen sihtööri C. B. Federley, arkkitehti G. F. Granholm ja kauppias N. Kochtomoff.

Lisätty kaupunginvaltuusto otti sen jälkeen asian käsiteltäväkseen ja päätti ⁷⁾ tällöin hylätä ehdotuksen mainitun talon ostamisesta sekä asettaa valiokunnan ⁸⁾ selvittelemään, voitaisiinko niille virastoille, joiden sopivampien huoneistojen tarpeen tyydyttämiseksi raatihuone olisi ollut uudestirakennettava, saada tarkoitustaan täysin vastaavat huoneistot muulla tavalla, minkä jälkeen asia uudestaan esiteltäisiin lisätyille kaupunginvaltuutetuille.

Valiokunnan mietinnössään ⁹⁾ oltua sitä mieltä, että mainituille virastoille oli mahdollista hankkia huoneistot muulla tavoin kuin suorittamalla raatihuoneessa muutosrakennustöitä, lisätyt kaupunginvaltuutetut päättivät ¹⁰⁾ jättää aikaisemmin päätetyn raatihuoneen uudesti- ja lisärakennustyön suorittamatta ja antaa kysymyksen lisävarojen myöntämisestä tähän tarkoitukseen sen johdosta raueta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 28 §. — ²⁾ S:n 24 p. huhtik. 9 §. — ³⁾ S:n 15 p. toukok. 11 §. — ⁴⁾ Ks. s. 207. — ⁵⁾ Ks. s. 166. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 11 §. — ⁷⁾ Lis. valt. pöytäk. 16 p. lokak. 1 §. — ⁸⁾ Ks. s. 288. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12. — ¹⁰⁾ Lis. valt. pöytäk. 20 p. marrask. 1 §.

Valiokunnan esittämästä selvityksestä, jossa käsiteltiin kyseisten virastojen huoneistokysymystä, tehdään selkoa ¹⁾ toisaalla tässä kertomuksessa.

Kulmakadun tontin n:o 6 viereisen kallioalueen myynti. Luutnantin leski F. Nyberg, jolla oli aikomuksena rakentaa kivinen asuinrakennus omistamalleen Kulmakadun tontille n:o 6 (osoite n:ot 3 ja 5), oli rahatoimikamarilta anonut saada tonttiin yhdistettäväksi lunastaa 2,518.75 neliöjalan laajuisen alueen sen pohjoispuolella olevasta kalliosta, jota ei ollut jaettu rakennustontteihin. Anomukseen liittyi todistus, jonka mukaan kallion vuokraajalla ei ollut mitään sitä vastaan, että mainittu alue lohkaistiin siitä ja yhdistettiin mainittuun tonttiin. Kamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ 503:75 markan korvauksesta luovuttaa kyseisen palasen tontin pohjoispuolella olevaa kalliota hakijalle rakennettavaksi hänen tonttinsa yhteydessä oikeuttaen hänet sen jälkeen kun alue tonttiin yhdistettynä oli otettu kaupunginasemakaavaan, saamaan kaupungilta sen kauppakirjan.

Kumtähden tilan myyntitarjous. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 lähettänyt ³⁾ rahatoimikamariin vapaaherra Hj. E. G. von Bonsdorffin tekemän tarjouksen myydä kaupungille 250,000 markan hinnasta Kumtähden tilan, joka käsitti Viksbergin allodisäterin ja sen kanssa yhdysviljelyksessä olevan Kottbyn verotalon, kummatkin Helsingin pitäjän Kumtähden kylässä. Tämän johdosta ja kun mainitun tilan luotettava arviointi saattoi tapahtua ainoastaan maan paljaana ollessa, kamari vuonna 1883 esitti, että valtuusto antaisi kamarille tehtäväksi niin pian kuin vuodenaika sen salli panna toimeen tilan täydellisen arvioinnin käyttäen siihen tarpeelliseksi katsottua asiantuntija-apua sekä sen jälkeen antaa valtuustolle lopullisen lausunnon asiasta. Tähän valtuusto myöntyi ⁴⁾.

Myöhemmin valtuusto ilmoitti ⁵⁾ vapaaherra von Bonsdorffin sittemmin ilmoittaneen kamarille, että hän oli myynyt tilan yksityiselle henkilölle, minkä johdosta kysymys sen ostamisesta kaupungille oli rauennut.

Tonttipaikan luovuttaminen säätytalolle. Säätyjen säätytalokysymystä varten asettaman valtuuskunnan esityksen karttaan tarkemmin merkityn, Tähtitorninmäen itäosassa sijaitsevan alueen luovuttamisesta säätytaloa ynnä tarpeellisia teitä ja istutuksia varten kaupunginvaltuusto lähetti ⁶⁾ rahatoimikamariin. Lausunnoissaan, joka kaupungininsinöörin laatimien, Saunatien ja Makasiininrantakadun järjestelyä koskevien kolmen vaihtopuolisen ehdotuksen ohella painatettiin ⁷⁾, kamari ehdotti, että valtuuskunnan pyytämä alue ilmaiseksi luovutettaisiin säätytalon paikaksi. Kaupungin puolelta olisi silloin kuitenkin pantava ehdoksi, että tämän alueen luovuttaminen ei saanut estää sitä jo aikaisemmin suunniteltua voimassa olevan kaupunginasemakaavan muutosta, että Saunatien itäpuolella olevat varastomakasiinit, jotka kaupunginasemakaavan ja senaatin päätöksen mukaan oli poistettava ennen tammikuun 30 päivää 1887, saisivat jatkuvasti jäädä paikalleen; suunniteltu säätytalo olisi sen ohessa veloitettava toisaalta tasoittamaan, istuttamaan ja pitämään kunnossa sekä Tähtitorninmäen itäosa että Saunatien ja Länt. rantakadulta säätytalon luo vievän tien välille jäävä maakaistale, toisaalta suorittamaan kaupungille lunastushinta erästä alueen pohjoispuolella olevasta makasiini- ja

¹⁾ Ks. ss. 288—290. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 15 §. — ³⁾ Ks. s. 207. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 17 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. syysk. 39 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. helmik. 11 §. — ⁷⁾ S:n 10 p. huhtik. 12 §.

ulkohuonerakennuksesta sekä vuokratontista samoinkuin mainitulle tontille rakennetusta saunarakennuksesta (n.s. Dahlströmin saunasta) ja lopuksi korvaamaan kaupungille Saunatien länsipuolella olevien makasiinitonttien n:ot 19—27 ynnä niillä olevien rakennusten pakkolunastamisesta aiheutuvat kustannukset.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ maksutta luovuttaa säätytalon rakentamista varten säätytalovaltuuskunnan ehdottaman alueen, kuitenkin niin laajennettuna, että se idässä rajoittui Saunatiehen, sekä muuten seuraavin ehdoin:

1) että säätytalo velvoitettiin tasoittamaan, istutuksilla ja teillä varustamaan ja pitämään kunnossa koko kyseiseen tarkoitukseen luovutettu alue;

2) että säätytalovaltuuskunta teki niiden henkilöiden kanssa, joilla oli hallussaan mainitulla alueella olevaa maata, sopimuksen sen luovuttamisesta sekä sillä olevien rakennusten poissiirtämisestä, jota vastoin kaupungille ei tarvinnut suorittaa mitään korvausta kyseisestä maasta eikä rakennuksista; samoinkuin

3) että valtuuskunnan yhteisesti kaupungin viranomaisten kanssa tuli asianmukaisessa järjestyksessä anoa sellaista muutosta voimassa olevaan kaupunginasemakaavaan, että säätytalon sai rakentaa ehdotettuun paikkaan, että Saunatien itäpuolella olevia silloisia makasiinitontteja edelleenkin sai käyttää tähän tarkoitukseen sekä että mainittua tietä Saunakadun nimisenä sai leventää 30 jalkaa länteenpäin eli 60 jalan leveyteen.

Myöhemmin säätytalovaltuuskunta ilmoitti hyväksyneensä edellä mainitut kaupunginvaltuuston asettamat ehdot sekä valinneensa päätoimittaja, filosofianmaisteri J. A. Schaumanin, ylim. professori O. Donnerin, ylinsinööri H. Th. Tallqvistin ja pormestari J. G. Sohlmanin puolestaan yhdessä kaupungin viranomaisten kanssa ryhtymään kohdassa 3) mainittuun toimenpiteeseen. Tämän johdosta valtuusto päätti²⁾ kehoittaa rahatoimikamaria antamaan laatia puheena olevasta alueesta ja sen läheisistä rantakaduista asemapiirroksen, johon merkittäisiin edellä esitetyt kaupunginasemakaavan muutokset. Sen ohessa valtuusto antoi valiokunnalle, johon kuuluivat vtt Elving, Dittmar, Wegelius ja Frosterus, tehtäväksi yhdessä valtuuskunnan asettaman valiokunnan kanssa laatia ehdotuksen puheena olevaa kaupunginasemakaavan muutosta koskevaksi esitykseksi.

Säätytalovaltuuskunnan ja kaupunginvaltuuston valiokuntain yhdessä suoritettua niille annetun tehtävän ensin lisätty säätytalovaltuuskunta ja sen jälkeen valtuusto hyväksyivät³⁾ muutoksitta heidän esitysehduksensa.

Tonttipaikan luovuttaminen sokeainopistolle. Sokeainopiston kouluneuvoston tekemän anomuksen, että kaupunki maksutta luovuttaisi Merikadun tontin n:o 2 tai jonkin muun meren rannalla sijaitsevan terveellisen paikan oman talon rakentamiseksi opistolle, kaupunginvaltuusto lähetti⁴⁾ rahatoimikamariin. Kaupungininsinööri, jolta kamari pyysi tästä asiasta lausuntoa, huomautti, että anomuksessa mainittu tontti, joka oikeastaan olisi merkittävä Laivanvarustajankadun tontiksi n:o 2 (osoite Merikatu n:o 1), oli annettu vuokralle eikä siis ollut käytettävissä sekä että muille merenrantatonteille ei vielä ollut olemassa vesi- ja viemärijohtoja, mistä syystä ne

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. huhtik. 1 §. — ²⁾ S:n 5 p. kesäk. 21 §. — ³⁾ S:n 20 p. marrask. 1 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. kesäk. 18 §.

eivät hyvin soveltuneet tähän tarkoitukseen, mutta ehdotti puolestaan, että laitokselle luovutettaisiin Puistokadun tontti n:o 4 (osoite n:o 7) ja Pietarinkadun tontti n:o 2 (osoite n:o 4), mitkä m. m. tulisivat osallisiksi vuoden varrella Puistokatuun lasketuista vesi- ja viemärijohtoista. Sen jälkeen kun katselmukset oli toimitettu viimeksi mainituilla tonteilla sekä Töölönlahden pohjoispuolella sijaitsevalla, Eläintarhan huvila n:o 14 nimisellä käyttämättömällä alueella, jota kamarin mielestä myös voitiin ajatella opiston paikaksi, kamari ehdotti, että valtuusto tarjoaisi sokeainopistolle Eläintarhan huvilan n:o 14 suunnitellun talon rakentamista varten opiston käytettäväksi ilman kaupungille suoritettavaa maksua ja niin pitkäksi ajaksi kuin opistoa siellä asianmukaisesti toiminnassa pidettiin.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hylkäsi¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen ja kehoitti kamaria tiedustelevaan, voitiinko pyydetty Laivanvarustajankadun tontti n:o 2 vuokraajain kanssa sopimalla saada käytettäväksi, ja ellei tämä käynyt päinsä, ehdottamaan jonkin toisen; sokeainopistolle sopivan paikan. Tämän johdosta kamari tiedoitti, että mainitut vuokraajat olivat ilmoittaneet suostuvansa 14,000 markan kertakaikkisesta korvauksesta luovuttamaan kaupungille kyseisen tontin sillä olevine puisine asuinrakennuksineen. Sen ohessa kamari ilmoitti, että muuan halukas ostaja oli ilmoittanut suostuvansa lunastamaan Puistokadun tontin n:o 4 sille katselmustoimituksessa määrätystä arvioinnasta, Smk:sta 15,330:70. Näissä oloissa valtuusto päätti²⁾ antaa kysymyksen Laivanvarustajankadun tontin n:o 2 luovuttamisesta sokeainopistolle raueta, mutta kehoittaa kamaria muuten suorittamaan valtuuston aikaisemmin antaman tehtävän, minkä ohessa kamarilla oli oikeus Puistokadun tontin n:o 4 suhteen täysin vapaasti menetellä niinkuin tavallisesti kaupungin tontteja myytessä.

Lisäalueen luovuttaminen kirurgiselle sairaalalle. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 lähettänyt³⁾ rahatoimikamariin läänin kuvernöörin valtuustolle lähettämän kirjelmän, jossa vaadittiin kaupunginvaltuuston lausuntoa vireille pannusta kysymyksestä, joka koski 15,000 neliöjalan laajuisen lisäalueen luovuttamista Ulriikaporinvuorelta Kasarminkadun varrelle rakennettavaksi suunnitellulle kirurgiselle sairaalalle. Kamarin annettua vuonna 1883 lausunnon asiasta valtuusto sen ehdotuksen mukaisesti päätti⁴⁾ lausunnossaan ilmoittaa, että valtuusto oli halukas ilman korvausta luovuttamaan tähän tarkoitukseen kyseisen alueen siinä tapauksessa, että sen käyttäminen havaittiin ehdottoman tarpeelliseksi ja silloin nimenomaisella ehdolla, että tuleville rakennuksille sekä Ulriikaporin että Fabianinkadun puolelle tehtiin siistit julkisivut.

Myöhemmin ilmoitettiin senaatin ottaneen vastaan kaupunginvaltuuston tarjouksen kyseisen lisäalueen luovuttamisesta sitä varten määrättyin ehdoin ja samalla antaneen kuvernöörille määräyksen hankkia valtuustolta sen johdosta tarpeellista kaupunginasemakaavan muutosta valaiseva asemapiirros. Valtuusto antoi⁵⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi huolehtia mainitun asemapiirroksen hankkimisesta.

Mooseksenuskolaisten hautausmaan laajentaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 palauttanut⁶⁾ rahatoimikamariin mooseksenuskolaisen seurakunnan hautausmaan laajentamista koskevan anomuksen antaen samalla kamarille tehtäväksi antaa lausunnon kysymyksestä, voitiinko mai-

1) Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 6 §. — 2) S:n 11 p. jouluk. 14 §. — 3) Ks. s. 208. — 4) Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 14 §. — 5) S:n 25 p. syysk. 3 §. — 6) Ks. s. 209.

nitun seurakunnan uudelle hautausmaalle luovuttaa sopivaa maata Sofielundin tai Forsbyn tiloilta tai voiko kaupunki osoittaa sitä muualta. Tämän johdosta kamari ehdotti, että tähän tarkoitukseen luovutettaisiin 5 virstan päässä kaupungista sijaitseva, Forsbyn tilan maalla oleva hietapohjainen laakso, jolle vei 3,500 jalan pituinen sivutie It. viertotieltä. Forsbyn tilan vuokraaja, maanviljelijä B. E. von Schantz, oli ilmoittanut suostuvansa maan käyttämiseen tähän tarkoitukseen ehdoin, että hänen vuokramaksuaan alennettiin 100 markkaa tynnyrialalta siihen käytettyä maata. Sen varalta, että tämä paikka luovutettiin puheena olevaan tarkoitukseen, kamari jätti valtuuston ratkaistavaksi, tuliko luovutuksen tapahtua ilmaiseksi vai maksusta, joka vastasi edellä mainittua kaupungin tappioksi koituvaa vuokranalennusta.

Ennenkuin asiassa muihin toimenpiteisiin ryhdyttiin, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hankkia mooseksenuskolaisen sotilasseurakunnan kruununrabbiinilta lausunnon siitä, soveltuiko hautausmaaksi ehdotettu alue tähän tarkoitukseen, sekä pyytää rahatoimikamarilta tietoa sen pinta-alasta ja siitä, täyttikö se ne vaatimukset, jotka maan terveydenhoitosääntö asetti sopivalle hautausmaalle.

Asiaa ei ratkaistu kertomusvuoden kuluessa.

Malminkadun varrella sijaitsevan käyttämättömän alueen säilyttäminen kaupungin hallussa. Rahatoimikamari oli vuonna 1881 Malminkadun suuntaa koskevan kaupunginasemakaavan muutosasian ²⁾ yhteydessä ehdottanut, että ent. Malminkadun tontit n:ot 1 ja 2 määrätyin ehdoin myytäisiin. Luopuen tästä ehdotuksesta kamari vuonna 1883 esitti, että sekä mainitun kadun oikaisemisen johdosta syntynyt, korttelissa n:o 67 a oleva uusi tontti-alue että myöskin edellä mainitut kaksi tonttia eli siis koko mainitussa korttelissa oleva käyttämätön alue toistaiseksi säilytettäisiin kaupungin hallussa. Kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾ tähän esitykseen.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja nautinta-oikeutta koskevat kysymykset.

Uuden kaatopaikan järjestäminen Kampinmalmin kaatopaikan sijaan ja jätteiden kuljettaminen satamiin. Sen jälkeen kun läänin kuvernööri tehtyjen valitusten johdosta oli kehoittanut maistraattia ryhtymään toimenpiteisiin uuden lannankaatopaikan valitsemiseksi siihenastisen Kampinmalmilla olleen kaatopaikan sijaan kaupunginvaltuusto vuonna 1882 oli ilmoittanut maistraatille pitäneensä tarpeellisena jatkuvasti, kunnes oli ehditty ryhtyä kaupungin makkipuhtaanapitoimen täydellistä uudestijärjestelyä tarkoittaviin suunniteltuihin toimenpiteisiin, sallia mainitun paikan käyttämisen kaatopaikkana. Hankittuaan sen jälkeen terveyslautakunnalta lausunnon asiasta kuvernööri vuonna 1883 yksissä neuvoin maistraatin kanssa sakon uhalla kielsi kaiken lannan ja muun lian kaatamisen puheena olevaan paikkaan helmikuun 1 p:n jälkeen. Tämän johdosta valtuusto kehoitti ⁴⁾ rahatoimikamaria kiirehtimään sen käsiteltäväksi lähetetyn makkipuhtaanapidon ja kaatopaikkojen uudestijärjestelyä koskevan kysymyksen käsittelyä. Sen jälkeen valtuustolle

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 6 §. — ²⁾ Ks. s. 156. — ³⁾ Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 21 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. tammik. 10 §.

lähettämässään kirjelmässä kamari m.m. huomautti, että kaupungininsinööri, jolle valtuusto vuonna 1882 oli myöntänyt ¹⁾ matka-apurahan puhtaanapitokysymyksen tutkimista varten, tosin oli antanut kamarille kertomuksen matkan varrella useissa Skandinavian kaupungeissa tekemistään havainnoista, mutta ettei hän vielä ollut ehtinyt laatia asiaa koskevaa ehdotusta. Viitaten kysymyksen suureen laajuuteen ja tärkeyteen kamari ehdotti, että valtuusto uskoisi kysymyksen jatkuvan selvittelyn valiokunnalle, jonka jäsenistössä hygienisten ja teknillisten tietojen tuli olla edustettuina ja jonka kanssa kaupunginlääkärin ja kaupungininsinöörin tuli olla yhteistoiminnassa. Tätä valiokuntaa olisi myöskin kehoitettava toimittamaan Kampinmalmin kaatopaikan desinfiointi, mihin tarkoitukseen oli määräraha merkittynä kuluvan vuoden talousarvioon.

Rahatoimikamarin esitystä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ asettaa valiokunnan, jonka yksissä neuvoin kaupunginlääkärin ja kaupungininsinöörin kanssa tuli laatia täydellinen ehdotus kaupungin puhtaanapitotoimen järjestämisestä. Sitä vastoin valtuusto epäsi kamarin ehdotuksen siltä osalta, joka koski Kampinmalmin kaatopaikan desinfiointia, ja kehoitti kamaria terveydenhoitolautakunnan kanssa neuvoteltuaan toimituttamaan desinfiointia. Valiokunnan jäseniksi valittiin ³⁾ vtt Tallqvist, Brummer ja Wasastjerna, tirehtori E. E. Qvist ja professori J. A. J. Pippingsköld.

Mietinnössään ⁴⁾ tämä valiokunta ensin ilmoitti katsoneensa tarpeelliseksi, ennenkuin kysymys voitiin ratkaista täydellisesti ja tyydyttävästi, ehdottaa toimenpiteitä, jotka ainakin suurin piirtein voivat poistaa pahimmat epäkohdat ja hankaluudet, jotka liittyivät silloiseen lannan ja muun lian kuljetukseen kaupungista ja joita kaatopaikan hävittäminen Kampinmalmilta oli entisestäänkin lisännyt. Tällöin lähinnä tarjoutuva keino oli, että samalla kun Vallilan kaatopaikka säilytettäisiin, kaupungin ulkopuolelle järjestettäisiin yksi tai useampia uusia kaatopaikkoja. Eräs sellainen oli valiokunnan mielestä järjestettävä Meilansin tai Greijuksen tilan maalle. Sen ohessa oli valiokunnan mielestä kokeiltava lannan vientiä kaupungista meritse. Tähän tarkoitukseen olisi kaupungille hankittava joitakin suurrehkoja proomuja, jotka sijoitettaisiin sopiviin paikkoihin satamiin ja joihin sopivina aikoina saisi kaataa rikkoja, lantaa ja muita jätteitä sen jälkeen poiskuljettaviksi ja suoraan myytäväksi lähiseudun maanomistajille tai väliaikaisesti varastoitaviksi johonkin kaupungista kauempana sijaitsevaan saareen tai rantaan. Jos proomut päiviksi kuljetettaisiin riittävän kauas ulos satamista, välttyisivät tähän kaatotapaan liittyvät suurimmat haitat. Ja kun kaato tällä tavoin järjestettynä tulisi puhtaanapitovelvollisille tuntuvasti huokeammaksi, ei olisi kohtuutonta, että heiltä tästä vaadittaisiin vähäinen maksu, esimerkiksi 25 penniä kuormalta, jolloin kaupungille tästä järjestelystä aiheutuvia kustannuksia voitaisiin tuntuvasti supistaa. Aluksi riittäisi valiokunnan käsityksen mukaan neljä proomua, joista kaksi olisi yleisön käytettävänä satamissa ja kaksi muuta varalla heti pantavaksi toisten tilalle sen jälkeen kun ne oli täytetty ja viety pois. Proomuille sopivina sijoituspaikkoina valiokunta mainitsi toiselle Katajarinökan pohjoisrannan heti rantamakasiinien itäpuolella ja toiselle Hietalahden-sataman laiturihaaran pohjoispuolen. Edelliseen paikkaan voitaisiin

¹⁾ Ks. s. 241. — ²⁾ Valt. kirjekopio 6 p. maalisk. — ³⁾ Valt. pöytäk. 20 p. maalisk. 17 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7.

käyttämällä hyväksi vanhaa puulaituria 1,600 markan kustannuksin järjestää maihinlaskusilta, jälkimmäinen paikka olisi ruopattava arviolta muutaman sadan markan kustannuksin. Valiokunta ehdotti, että rahatoimikamari saisi tehtäväkseen luovuttaa sopivan kaatopaikan Meilansin tai Greijuksen maalta sekä hankkia neljä proomu satamissa tapahtuvaa kaatoa varten ja tässä tarkoituksessa antaa panna kuntoon Katajanokan pohjoisrannalla olevan laiturin sekä toimittaa tarpeellisen ruoppauksen Hietalahdensataman laiturihaaran vierellä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ valiokunnan ehdotuksen siten muutettuna, että toinen proomu Hietalahdensataman sijasta kiinnitettäisiin johonkin paikkaan lähelle Vladimirinkadun länsipäätä sekä että rahatoimikamarin tuli siellä suorittua tarkoitukseen vaadittavat työt.

Kaivopuiston osan luovuttaminen huvilapalstoiksi. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 lähettänyt²⁾ valiokuntaan kysymyksen, voiko kaupunki sallia, että Ulrikasborgs bad- ja brunshusinrättnings aktiebolag niminen yhtiö luovutti Puistokatuun rajoittuvan osan Kaivopuistoa huvilapalstoiksi, mistä kysymyksestä maistraatti oli pyytännyt valtuuston lausuntoa; valiokunnalle oli tällöin annettu tehtäväksi täydentää asiaa koskevia asiakirjoja sekä antaa siitä lausunto.

Vuonna 1883 antamassaan mietinnössä³⁾, johon liittyi kokoelma jäljennöksiä maistraatin pöytäkirjoista ja muista asiakirjoista, valiokunta lausui m. m., että kaupungin ja mainitun yhtiön välillä tosin ei ollut tehty mitään nimenomaista sopimusta siitä, että yhtiön tuli muodostaa sille vuosina 1836, 1842 ja 1845 luovutetusta alueesta puisto, mutta että se tarkoitus, johon alue oli luovutettu, kuitenkin lähinnä vastasi ja edellytti tällaista alueen käyttöä. Kaikista asiakirjoista, jotka koskivat yhtiön hallintaoikeuden saantia, samoin kuin myöskin yhtiön säännöistä kävi selvästi ilmi, että kumpikin osapuoli oli ajatellut istutuksia ja puistolaitteita järjestettäväksi kylpylaitoksen tarpeisiin rakennettavien rakennusten ympärille. Erityisesti näitä puistolaitteita oli korostettu eräässä yhtiön vuonna 1853 tekemässä anomuksessa saada pitää sille luovutettu maa hallussaan niin kauan kuin siellä oleva laitos oli yleisön käytettävänä silloiseen tarkoitukseensa. Katsoen siihen tarkoitukseen, johon kaupunki oli luovuttanut kyseisen alueen, ei yhtiön hallintaoikeuden valiokunnan käsityksen mukaan voinut katsoa sisältävän oikeutta sen käyttämiseen muihin tarkoituksiin kuin kylpy- ja terveysvesilaitoksen välittömiin tarpeisiin, ja kaikkein vähimmin saattoi olla yhtiön vallassa ilman kaupungin lupaa muuttaa jo puistoksi järjestettyä tämän alueen osaa yksityisille luovutettaviksi rakennustonteiksi. Voitiin tosin ajatella, että kaupunki tällä kertaa sallisi yhtiön luovuttaa asuntontonteiksi lähinnä Puistokatua sijaitsevan osan Kaivopuiston aluetta. Tämän myöntymisen puolesta puhui se kiitollisuus, jota kaupungin täytyi tuntea niitä henkilöitä kohtaan, jotka olivat uhranneet sekä huomattavia pääomia että vaivaa ja huolta sen kauniin puistoalueen luomiseksi, joksi yhtiölle luovutettu ja alkujaan niin karu maa-alue oli muutettu, varsinkin koska he olivat tämän työn suorittaneet ensinkään ajattelematta vastaista korvausta. Valiokunta ei kuitenkaan voinut pitää oikeana, että yhtiön suurten ansioitten huomioon ottaminen tekisi mahdolliseksi sen puiston osittaisen

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. toukok. 7 §. — ²⁾ Ks. s. 158. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8.

hävittämisen, jonka aikaansaaminen ilmeisesti oli ollut päävaikuttimia kaupungin luovuttaessa alueen miltei ilmaiseksi ja jonka säilyttämistä kaupungilla sentähden myös oli pätevä syy vaatia. Valiokunta puolestaan ei myöskään voinut olla kyseisen puistoalueen osan vuokraamisessa huvilatoriteiksi näkemättä Kaivopuiston hävittämisen alkua, koska huvilain rakentaminen tähän paikkaan tuntuvasti supistaisi sitä Kaivopuiston osaa, jota voitiin ylläpitää puistona. Muutkaan esitetyt syyt eivät voineet valiokuntaa vakuuttaa siitä, että oli välttämätöntä vähentää sitä muutenkin jottenkin rajoitettua aluetta, jolla kaupungin asukkaat lähitienoilla voivat nauttia ruohikkojen vehreydestä ja puiden varjosta. Mietintö päättyi ehdotukseen, että kaupunginvaltuusto maistraatille annettavassa lausunnossaan ilmoittaisi, että valtuusto, joka ei katsonut yhtiöllä olevan oikeutta ilman kaupungin lupaa luovuttaa huvilapalstoiksi mitään osaa sille vuokratusta maasta, ei puolestaan myöskään voinut sallia yhtiön tällä tavoin käyttävän Puistokatuun rajoittuvaa Kaivopuiston osaa ja tämän johdosta anoi, että maistraatti ryhtyisi tarpeellisiin toimenpiteisiin tällaisen luovutuksen estämiseksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ ennen asian ottamista lopullisesti ratkaistavaksi kehoittaa rahatoimikamaria hankkimaan Ulrikasborgs bad- och brunnsinrättnings aktiebolag nimisen yhtiön hallitukselta tiedon siitä, suostuiko yhtiö ja millä ehdoilla luovuttamaan Kaivopuiston siellä olevine laitteineen ja tuloa tuottavine oikeuksineen kaupungille, sekä antamaan valtuustolle tiedon tästä ynnä mahdollista tarjousta koskevan oman lausuntonsa.

Metsästäjäkadun tontin n:o 6 vuokralleanto. Tehtaantöytätekijä K. A. Löfman, jolla oli vuokralla hallussaan aikaisemman kaupunginaseமாகাavan mukaan n:o:oksi 5 merkitty tontti Metsästäjäkadun varrella, oli rahatoimikamarilta anonut saada rakennettavaksi vuokrata silloisen kaupunginaseமாகাavan mukaan sitä lähinnä vastaavan, korttelissa n:o 109 mainitun kadun varrella sijaitsevan tontin n:o 6. Kamarin ehdotuksesta ja kun viimeksi mainittua tonttia tämän korttelin suunnitellun lisäjärjestelyn takia ei vielä voitu luovuttaa lunastettavaksi, kaupunginvaltuusto valtuutti ²⁾ kamarin toistaiseksi vuokraamaan kyseisen tontin työmies Löfmanille sen laajuisena kuin se oli voimassa olevassa kaupunginaseமாகাavassa, kuitenkin ehdoin, ettei vuokraaja saanut teettää rakennuksia uudestijärjestelyssä tontista erotettavaan osaan sekä että hänen täysin vapaasti käytettävään olevan tontin osan vuokramaksu korotettiin 202 markkaan, jota vastoin muu osa luovutettiin hänelle ilmaiseksi.

Vuorimiehenkadun tontin n:o 13 vuokralleanto. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ valtuuttaa kamarin vuokratonttien suhteen voimassa olevin ehdoin luovuttamaan Vuorimiehenkadun tontin n:o 13 rakennustarkoituksiin oikeusraatimies B. O. Steniukselle 1,025 markan vuosivuokrasta sekä velvoittaen hänet suorittamaan kaupungille Smk 1,263:72 korvaukseksi mainitulle tontille kuuluvan Korkeavuorenkadun osuuden kiveämisestä ja alistumaan tontin mahdolliseen uudestijärjestelyyn. Raatimies Stenius oli toimitetussa vuokrahuutokaupassa tehnyt korkeimman tarjouksen.

Lapinlahdenkadun ja Työmiehenkadun varrella olevien tonttien vuokralle-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. lokak. 1 §. — ²⁾ S:n 24 p. huhtik. 17 §. — ³⁾ S:n 18 p. jouluk. 10 §.

anto. Kaupungininsinöörin laadittua rahatoimikamarin pyynnöstä Lapinlahdenkadun, tulevan Työmiehenkadun ja Hietalahteen rakennettavaksi suunnitellun rautatielinjan välisen käyttämättömän alueen jaoitusehdotuksen, kaupunginvaltuusto valtuutti ¹⁾ kamarin tehdystä esityksestä vuokratonttien vuokralleannossa noudatettavin ehdoin luovuttamaan rakennettavaksi erään uusista tonteista, nimittäin Lapinlahdenkadun tontin n:o 12, kauppias J. A. Nymanille 551 markan vuotuisesta vuokramaksusta.

Toinen uusista tonteista, Työmiehenkadun tontti n:o 3, rahatoimikamari valtuutettiin ²⁾ samoin ehdoin vuokraamaan rakennettavaksi teurastajamestari K. A. Wickströmille 605 markan vuosivuokrasta.

Kolmas kyseisistä uusista tonteista, Työmiehenkadun tontti n:o 5, rahatoimikamari edelleen valtuutettiin ³⁾ samoin ehdoin rakennettavaksi luovuttamaan puusepänkisällä K. V. Engbergille 330 markan vuotuisesta vuokramaksusta.

Lopuksi kaupunginvaltuusto valtuutti ⁴⁾ rahatoimikamarin samoin ehdoin ja samaan tarkoitukseen vuokraamaan neljännen edellä mainituista tonteista, nimittäin Lapinlahdenkadun tontin n:o 14, kuorma-ajuri V. Heitmanille 228 markan vuotuisesta vuokramaksusta.

Edellä mainitut henkilöt olivat toimitetuissa huutokaupoissa tehneet korkeimmat vuokratarjoukset.

Malminkadusta luoteeseen olevan alueen tonttien vuokralleanto. Malminkadusta luoteeseen olevan alueen jaoituskaavaa ⁵⁾ koskevan asian yhteydessä rahatoimikamari mainitun alueen käsittämien yhdeksän tontin arvioinnin jälkeen antoi kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi niiden vuokramaksuja koskevan ehdotuksensa, lukuun ottamatta kuitenkin Malminkadun tonttia n:o 3. Sen ohessa kamari anoi, että se valtuutettaisiin vuokraamaan kaksi puheena olevista tonteista, nimittäin Annankadun tontit n:ot 32 ja 34, rakennettaviksi vuokratonttien suhteen voimassa olevin ehdoin 1,383 markan vuotuisesta vuokramaksusta tehtailija E. Spennertille, joka toimitetussa huutokaupassa oli tehnyt korkeimman tarjouksen, sekä vastedes vuokraamaan muut kyseiset tontit lukuun ottamatta mainittua Malminkadun tonttia, tällöin huomioon ottaen, etteivät niiden vuokramaksut saaneet alittaa kamarin ehdottamia maksuja. Malminkadun tontti n:o 3 olisi sitä vastoin varattava vastaisen kolmannen palotornin paikaksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto täydellisesti hyväksyi ³⁾ rahatoimikamarin esityksen.

Aspnäsin tilan vuokralleanto. Sen johdosta, että kauppiaanleski M. Stenbergin hallussa olevan Aspnäsin tilan n:o 28 vuokra-aika päättyi kertomusvuoden lopussa, kaupungininsinööri oli rahatoimikamarin pyynnöstä laatinut ehdotuksen tilan jakamisesta kahdeksaan palstaan, jotka annettaisiin vuokralle jokainen erikseen. Sen yhteydessä leskirouva Stenberg oli kamarilta anonut saada viideksikolmatta tai kolmeksikymmeneksi vuodeksi vuokrata tilan päärakennusta ympäröivän alueen ja »Arbetarenes i Helsingfors byggnads aktiebolag» niminen yhtiö It. viertotien ja mainitun rakennuksen välisen osan tilaa rakentaakseen sinne työväenasuntoja. Kamari, joka puolestaan oli sitä mieltä, että suurin osa tilaa viertotien varrella ja meren äärellä sijaitsevana hyvin soveltui teollisuuslaitosten paikaksi ja sen tähden olisi toistaiseksi vuokrattava vain lyhyeksi ajaksi kerrallaan,

¹⁾ Valt. kirjekopio 6 p. maalisk. — ²⁾ Valt pöytäk. 10 p. huhtik. 15 §. —

³⁾ S:n 5 p. kesäk. 6 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. marrask. 10 §. — ⁵⁾ Ks. s. 270.

jotta se tarpeen vaatiessa olisi vapaasti käytettävissä mainitun laatuisiin tarkoituksiin, teki sen jälkeen kamarille asiaa koskevan esityksen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁾:

että Aspnäsin tila lukuun ottamatta n:o 6 merkittyä aluetta ottaen huomioon paikkain varaaminen sen alueelta vastaisia tehdas- y. m. teollisuus laitoksia varten vuokrakauden päättyessä oli annettava vuokralle enintään viideksi vuodeksi kerrallaan kaupungin viljelyspalstojen suhteen voimassa olevin ehdoin;

että edellä mainitun alueen n:o 6 sai kymmeneksi vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1884 lukien luovuttaa leskirouva Stenbergille 750 markan vuotuisesta vuokramaksusta ja muuten asuntohuviloitten suhteen voimassa olevin ehdoin; sekä

että mainitun osakeyhtiön anomus sitä vastoin ei antanut valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Hesperian huvilan vuokralleanto. Koska huvilan n:o 61 Hesperian vuokraoikeus, joka siihen yhdistettyine ravintolaoikeuksineen oli ravintoloitsija P. G. Nymarkin konkurssipesän hallussa, päättyi kesäkuun 1 p:nä 1883, rahatoimikamarianoi kaupunginvaltuustolta, että kamari valtuuttaisiin sinetöityjä tarjouksia pyytään tarjoamaan mainittu vuokraoikeus ynnä siihen yhdistetty ravintolaoikeus uudestaan vuokralle viideksi tai kymmeneksi vuodeksi sekä sen jälkeen hyväksymään edullisimpana pitämänsä tarjous. Tähän valtuusto myöntyi ²⁾. Samalla kamari tehdystä anomuksesta oikeutettiin tarjoamaan asuinrakennuksesta, soittolavasta, jääkellarista, aitauksesta ja erinäisistä rautakaarista, jotka kaikki kuuluivat konkurssipesälle, yhteensä 6,545 markan hinta sekä siinä tapauksessa, että tämä tarjous hyväksyttiin, tarjoamaan mainitun omaisuuden käyttöoikeus Hesperian huvilan vuokraoikeuden yhteydessä.

Humaliston tilan huvilapalstain vuokralleanto. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ valtuuttaa kamarin kolmenkymmenen vuoden ajaksi ja asuntohuviloitten suhteen voimassa olevin vuokraehdoin luovuttamaan valtuuston vuonna 1882 tekemän päätöksen ⁴⁾ mukaisesti muodostetut, Lant. viertotien varrella sijaitsevat Humaliston tilan n:o 55 alueella olevat huvilapalstat n:ot 1, 3 ja 4 alla mainituille henkilöille, nimittäin: palstan n:o 1 puutarhuri M. Schoschkoffille 325 markasta, palstan n:o 3 kauppias J. H. Malmströmille 285 markasta ja palstan n:o 4 tehtaantyohtekijä J. R. Henrikssonille samoin 285 markasta, kaikki vuotuista vuokramaksua. Sen ohessa liitettiin huvilapalstan n:o 3 vuokraamiseen se ehto, että vuokraajan määrätyn ajan kuluessa tuli lunastaa sillä olevat rakennukset samasta hinnasta, 15,600 markasta, jonka kaupunki aikaisemmin oli suorittanut ⁴⁾ jakamattoman tilan entiselle vuokraajalle.

Edellä mainitut henkilöt olivat toimitetussa huutokaupassa tehneet korkeimmat tarjoukset.

Vallilan tilalla olevan huvilantontin vuokralleanto. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ valtuuttaa kamarin kolmenkymmenen vuoden ajaksi ja muuten asuntohuviloitten suhteen voimassa olevin vuokraehdoin luovuttamaan tilan n:o 15 Vallilan alueella olevan huvilapalstan Vallila n:o 2 nahkuri J. H. Hellstenille 267 markan vuotuisesta vuok-

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. jouluk. 9 §. — ²⁾ S:n 20 p. maalisk. 14 §. — ³⁾ S:n 30 p. tammik. 7 §. — ⁴⁾ Ks. s. 212. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 5 §.

ramaksusta oikeuttaen vuokraajan perustamaan tontille nahkurintehtaan. Nahkuri Hellsten oli toimitetussa huutokaupassa tehnyt korkeimman tarjouksen.

Harjun tilan huvilatonttien vuokralleanto. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ valtuuttaa kamarin kolmenkymmenen vuoden ajaksi ja muuten asuntohuvilain suhteen voimassa olevin vuokraehdoin luovuttamaan Harju tilaan n:o 16 kuuluvan huvilatontin Harju n:o 6 kirvesmies A. Stenille 100 markan vuotuisesta vuokramaksusta ja huvilatontin Harju n:o 9 puuseppä K. G. Järviselle 170 markan vuosivuokrasta.

Samoin valtuutettiin ²⁾ rahatoimikamari tehdystä esityksestä kolmenkymmenen vuoden ajaksi ja asuntohuviloitten vuokralleannossa noudatettavien ehtojen vuokraamaan Harjun huvilatontti n:o 8 puuseppä E. Heleniukselle ja Harjun huvilatontti n:o 10 kirvesmies J. A. Niemelle, kummatkin 65 markan vuosivuokrasta, kuitenkin ehdoin, ettei tonteille saanut teettää rakennuksia vähemmän kuin 10 jalan etäisyyteen niiden itärajaa pitkin kulkevasta tiestä eikä myöskään tontille n:o 8 vähemmän kuin 20 jalan etäisyyteen sen pohjoisrajaa pitkin kulkevasta tiestä.

Samoin valtuutettiin ³⁾ rahatoimikamari tehdystä esityksestä yhtä pitkäksi ajaksi ja samoin vuokraehdoin luovuttamaan Harjun huvilatontti n:o 11 tehtaantyohtekijä H. Pelinille 183 markan vuotuisesta vuokramaksusta ja Harjun huvilapalsta n:o 12 kulta- ja hopeatyöntekijä J. F. Lagerlille 171 markan vuosivuokrasta, kuitenkin ehdoin, ettei näille tonteille saanut teettää rakennuksia vähemmän kuin 20 jalan etäisyyteen edellisen etelärajaa ja jälkimmäisen pohjoisrajaa myöten kulkevasta tiestä.

Edellä mainitut kuusi henkilöä olivat toimitetuissa huutokaupoissa tehneet korkeimmat vuokratarjoukset.

Vuokrasopimusta koskevassa asiassa tehty valitus. Rahatoimikamarin kieltäytyttyä hyväksymästä kaupunkiin kuuluvan huvilan n:o 63 Hagasundin haltijan everstinrouva E. Ch. A. Karamsinin ja neiti A. M. S. Fohströmin välillä tehtyä sopimusta, jolla eräs mainitun huvilan alue oli luovutettu viimeksi mainitulle siksi ajaksi, joksi mainitun huvilan hallintaoikeus oli luovutettu everstinrouva Karamsinille, neiti Fohström valitti kaupunginvaltuustolle kamarin päätöksestä. Koska asia kuitenkin rahatoimikamarin ohjesäännön mukaan oli kamarin lopullisesti ratkaistava, valtuusto päätti ⁴⁾ olla ottamatta sitä käsiteltäväkseen.

Keskiesplanaadin kioskipaikkain vuokralleanto. Tehdystä esityksestä kaupunginvaltuusto valtuutti ⁵⁾ rahatoimikamarin huutokaupalla tai sientöityjä tarjouksia pyytämällä antamaan keskiesplanaadista virvoitusjuomain, sanomalehtien, tupakkavalmisteiden, hedelmien y.m. myyntiä varten tarkoitettujen kioskien tai paviljonkien rakentamista varten viiden tai kahdeksan vuoden ajaksi vuokralle ne neljä paikkaa, jotka senaatin vuonna 1882 vahvistaman mainitun esplanaadin järjestelysuunnitelman ⁶⁾ mukaan oli varattu tähän tarkoitukseen.

Töölön puiston niittypalstain vuokralleanto. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 valtuuttanut ⁷⁾ rahatoimikamarin kymmeneksi vuodeksi antamaan Töölön puiston niittypalstat n:ot 6 ja 7 vuokralle velvoittaen vuokraajan vuokra-ajan lopussa luovuttamaan ne takaisin kaupungille hyvin oji-

¹⁾ Valt pöytäk. 20 p. helmik. 18 §. — ²⁾ S:n 5 p. kesäk. 15 §. — ³⁾ S:n 25 p. syysk. 25 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. maalisk. 7 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. kesäk. 7 §. — ⁶⁾ Ks. s. 206. — ⁷⁾ Ks. s. 214.

tettuina ja viljeltyinä nurminiittyinä. Kun kamari kuitenkin tehtyjä vuokratarjoja arvostellessaan ei ollut voinut päästä yksimielisyyteen, sen enemmistö kun halusi luovuttaa vuokraoikeuden kauppias E. Nyqvistille ja vähemmistö teurastajamestari K. F. Zveygbergille, kamari s.v. alisti nämä tarjoukset valtuuston ratkaistaviksi. Asiaa vuonna 1883 esiteltäessä valtuusto päätti¹⁾ luovuttaa puheena olevan vuokraoikeuden viimeksi mainitulle 150 markan vuotuisesta vuokramaksusta.

Vuokraoikeuden pidennys. Kauppias C. Lindh, jolla vuoden 1886 loppuun oli hallussaan kaupungin omistamien, varastopaikkoina vuokralle annettujen saarien n:o 91 Ison Verkkosaaren ja n:o 92 Pienen Verkkosaaren vuokraoikeus, oli rahatoimikamarilta anonut mainitun vuokraoikeuden pidennystä kymmenen vuotta sekä lupaa yksikehaisen höyrysaahan ynnä tarpeellisten kimpi- ja sirkkelisahain samoinkuin maihinlasku- ja lastaussiltain rakentamiseen ja edelleen saada tähän tarkoitukseen käyttää kaupungin osuutta hänen mainittujen saarien välille suunnittelemansa sillan länsipuolella olevasta vesialueesta. Kamarin puolettua hakijan anomusta kaupunginvaltuusto ensin palautti²⁾ asian kamariin tarkemmin selviteltäväksi. Kamarin annettua pyydetyn selvityksen valtuusto päätti³⁾ myöntyä anomukseen ehdoin, että vuokraaja vuodesta 1884 lähtien maksoi kaupungille kyseisistä saarista 500 markkaan korotetun vuotuisen vuokramaksun.

Kauppias F. J. F. Sjöblomille myönnettiin⁴⁾ tehdystä anomuksesta ja rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti viiden vuoden pidennys tilan n:o 87 Tervasaaren vuokraoikeuteen lukien tammikuun 1 p:stä 1884 500 markkaan korotetusta vuosivuokrasta ja muuten varastotonttien suhteen voimassa olevin ehdoin.

Tehtailija W. Andsténille myönnettiin⁵⁾ tehdystä anomuksesta, jota rahatoimikamari oli puoltanut, It. viertotien varrella n.s. Kauraholmanmäen luona sijaitsevan Wilhelmsbergin alueen pidennetty vuokraoikeus viideksi vuodeksi eli vuoden 1896 loppuun 500 markkaan korotetusta vuosivuokrasta ja muuten samoin ehdoin kuin aikaisemmin.

Kappelin vuokraoikeuden siirto. Ravintoloitsija A. J. Johansson, jolla oli kesäkuun 1 p:ään 1885 vuokralla hallussaan It. esplanadin kahvilapaviljonki, n.s. Kappeli, mutta joka otettuaan vuonna 1882 haltuunsa kaupungin seurahuoneen halusi luovuttaa mainitun vuokraoikeuden toiselle henkilölle, oli rahatoimikamarilta anonut, että Kappelin vuokraajaksi hänen sijaansa lokakuun 1 p:stä otettaisiin yliviinuri J. Volontis, jolle silloin olisi myönnettävä jonkin verran vuokra-ajan pidennystä vuokraehtojen muuten pysyessä muuttumattomina. Myöskin yliviinuri Volontis oli ilmoittanut suostuvansa ottamaan vastaan mainitun vuokraoikeuden ehdoin, että vuokra-aika pidennettiin kesäkuun 1 p:ään 1888. Tämän johdosta rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto valtuuttaisi kamarin tekemään yliviinuri Volontiksen kanssa sopimuksen vuokraoikeuden siirtämisestä hänelle 8,000 markan vuosimaksusta ja muutenkin kaupungin ja ravintoloitsija Johanssonin väliseen vuokrasopimukseen sisältynein ehdoin, mutta ulottamalla vuokra-ajan joulukuun 1 p:ään 1887. Sen jälkeen kun kaupungin ja ravintoloitsija Johanssonin välinen vuokrasopimus oli julkaistu⁶⁾ painosta ja jaettu valtuutetuille, nämä päättivät⁷⁾ hyväksyä kamarin esityksen sellai-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. tammik. 14 §. — ²⁾ S:n 20 p. helmik. 19 §. — ³⁾ Valt. kirjekopio 6 p. maalisk. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 20 p. maalisk. 14 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. kesäk. 14 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. syysk. 37 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. lokak. 4 §.

sin rajoituksin, että yliviinuri Volontikselle ei myönnetty vuokra-ajan pidennystä, joten siis vuokra-aika päättyi kesäkuun 1 p:nä 1885.

Katoksen paikan luovuttaminen Hietalahdensatamasta. Skärgårdstrafikaktiebolaget nimisen liikenneosakeyhtiön hallituksen anomuksesta, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ luovuttaa mainitulle yhtiölle sen Hietalahdensatamassa olevan maihinlaskusillan ²⁾ vierestä paikan avoimen katoksen rakentamiseksi, joka tarjoaisi odottaville höyrylaivamatkustajille suojaa sateella ja saaristolaisille tilaisuuden höyrylaivalla kaupunkiin tuotujen maalaistuotteiden maksuttomaan varastoimiseen; yhtiö olisi kuitenkin velvollinen saatuaan kaupungilta siitä määräyksen luovuttamaan paikan takaisin ja poistamaan katoksen.

Lupa maihinlaskusillan rakentamiseen Pohjoissatamaan. Kenraalimajuri J. J. af Lindforsin anomuksen saada rakentaa höyrypursien maihinlaskusilta Pohj. rantakadulle kaupunginvaltuusto lähetti ³⁾ rahatoimikamariin, jonka tuli hankkia siitä satamakapteenin lausunto ja antaa tämä ynnä oma lausuntonsa kaupunginvaltuustolle. Sekä satamakapteenin että rahatoimikamarin antamissaan lausunnoissa puollettua tätä anomusta valtuusto päätti ⁴⁾ oikeuttaa hakijan esittämänsä asemapiirroksen mukaisesti rakentamaan kyseisen sillan ja toistaiseksi käyttämään sitä, kuitenkin velvollisena olosuhteiden vaatiessa heti poistamaan sillan laitteineen.

Lupa maihinlaskusillan rakentamiseen Hietalahden satamaan. Skärgårdstrafikaktiebolaget nimisen yhtiön hallituksen anomuksen, että kaupunki rakentaisi maihinlaskusillan Hietalahden satamaan ja järjestäisi sataman läheisyyteen vesipostin, kaupunginvaltuusto lähetti ⁵⁾ rahatoimikamariin. Sen jälkeen kun kamari viitaten kaupungininsinöörin ja satamakapteenin antamiin lausuntoihin oli ehdottanut hallituksen esityksen evättäväksi, tämä jätti kamariin uuden anomuksen, jossa pyydettiin yhtiölle lupaa saada rakentaa Hietalahden satamaan 65 jalan pituinen ja 14 jalan levyinen maihinlaskusilta, jonka rakentamista varten hallitus samalla anoi kaupungin varoista 3,000 markan avustusta. Tämänkin anomuksen kamari ehdotti evättäväksi. Asiaa esiteltäessä valtuusto kuitenkin päätti ⁶⁾ myöntyä mainittuun anomukseen sekä antaa kamarille tehtäväksi laiturin valmistuttua ja sen loppukatselmuksen kamarin toimesta tavallisessa järjestyksessä tapahduttua ottaa sen vastaan ja hoitaa sitä kaupungin puolesta. Myöhemmin valtuusto tehdystä anomuksesta oikeutti ⁷⁾ hallituksen lisäämään laiturin pituutta 12 jalkaa.

3. Kaupungin omistamien talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.

Muonamakasiinin rakentaminen venäläiselle sotaväelle. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1880 antanut ⁸⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi m.m. määrätyn ehdoin tarjota urakalla suoritettavaksi uuden muonamakasiinin rakentamisen venäläiselle sotaväelle Siltavuorenrantakadun varrelle, tehdä venäläisen sotaväen asiamiesten kanssa sopimuksen rakennuksen pohja-

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. kesäk. 8 §. — ²⁾ Ks. alemm. — ³⁾ Valt. pöytäk. 10 p. huhtik. 2 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. huhtik. 15 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. helmik. 12 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. maalisk. 2 §. — ⁷⁾ S:n 24 p. huhtik. 14 §. — ⁸⁾ Ks. s. 100.

kerroksen lattia-aineesta sekä ryhtyä rakennuksen piirustusten vahvistamista tarkoitaviin toimenpiteisiin. Kamarin sen jälkeen annettua laatia rakennuksen täydelliset piirustukset ja senaatin vuonna 1883 vahvistettua ¹⁾ nämä erinäisin ehdoin sekä kun mainittu sopimus oli tehty, kamari oli kuulutuksella kehoittanut halukkaita yrittäjiä antamaan kamariin sinetöidyt tarjoukset makasiinin rakentamisesta; rakennus oli tehtävä tiilistä kolmikerroksiseksi, peltikatoon ja sen piti olla pituudeltaan 326 jalkaa, leveydeltään 64 jalkaa ja korkeudeltaan katonrajaan laskien 52 jalkaa. Hankittuaan sen jälkeen kaupungininsinööriltä lausunnon tehdyistä tarjouksista kamari anoi kaupunginvaltuustolta, että makasiinin rakentaminen annettaisiin urakalle rakennusmestari G. Janssonille 298,320 markan korvauksesta, josta kamari olisi valtuutettava tekemään hänen kanssaan sopimus, sekä että kamarille myöskin annettaisiin tehtäväksi sekä tutkia ja hyväksyä urakoitsijan työn asianmukaisesta suorittamisesta annettava vakuus että myös tarpeen vaatiessa asiantuntijoita hyväkseen käyttäen valvoa työn suoritusta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ rahatoimikamarin esityksen sellaisenaan.

Tavarasuojain rakentaminen Eteläsatamaan. Kaupunginvaltuuston otettua ³⁾ kaupungin vuoden 1883 talousarvioon määrärahat avonaisen tavarakatoksen rakentamiseksi Eteläsataman pohj. laiturinhaaralle ja sikäläisen eteläisen venesataman eteläpäähän rakennettavan suljetun tavarasuojan esitöitä varten valmisteluvaliokunta ehdotti, että valtuusto hyväksyisi rahatoimikamarin lähettämät näiden molempien suojain piirustukset ja antaisi kamarille tehtäväksi asianmukaisessa järjestyksessä hankkia vahvistuksen mainituille piirustuksille. Valtuusto päätti ⁴⁾ kuitenkin toistaiseksi hyväksyä ainoastaan edellisen tavarasuojan piirustukset ja antaa kamarille tehtäväksi anoa niille vahvistusta.

Kauppahallien rakennuttaminen Kasarmitorille. Rahatoimikamari ehdotti, että Kasarmitorille suunnitellut kauppahallit, joita varten vuoden talousarvioon oli otettu 50,000 markan suuruinen määräraha, rakennettaisiin muutettua suunnitelmaa noudattaen laadittujen uusien piirustusten mukaisesti sekä että tähän tarkoitukseen myönnettäisiin lisää 23,000 markan suuruinen määräraha, minkä määrän kamari olikin merkinnyt vuoden 1884 talousarvioehdotukseensa. Kaupunginvaltuuston lähetettyä ⁵⁾ asian talousarviovaliokuntaan ja tämän mietinnössään ⁶⁾ vastustettua tätä ehdotusta ja sen sijaan puolestaan ehdotettua, että valtuusto antaisi erityiselle valiokunnalle tehtäväksi tarkemmin tutkia, minne ja miten puheena olevat hallit olisi rakennettava, jotta ne paraiten täyttäisivät tarkoituksensa valtuusto talousarvion järjestelyssä päätti ⁷⁾ eväten kamarin ehdotuksen lähettää asian viisijäseniseen valiokuntaan, joka valittaisiin jossakin vuoden 1884 ensimmäisistä kokouksista.

Kunnallisen sairaalan rakennuttaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 antanut terveydenhoitolautakunnalle (silloiselle terveyslautakunnalle) tehtäväksi ⁸⁾ ryhtyä toimenpiteisiin kunnallisen sairaalan rakentamiseksi Lugnet-huvilan alueelle valtuuston hyväksymien luonnospiirustusten mukaisesti. Lautakunta oli kuitenkin pitänyt suotavana, että piirus-

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. huhtik. 4 §. — ²⁾ S:n 25 p. syysk. 2 §. — ³⁾ Ks. s. 218. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 4 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. jouluk. 2 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 29 p. jouluk. 1 §. — ⁸⁾ Ks. s. 219.

tuksia muutettaisiin sikäli, että lääkärin vastaanottohuone sijoitettaisiin talousrakennuksen ensimmäiseen kerrokseen eikä sairaspaviljonkiin sekä että mainitun paviljongin lämmittämiseen käytettäisiin uuneja eikä lautakunnan aikaisemmin ehdottamaa keskuslämmitystä siitä lähtevine johtoineen. Tämän johdosta arkkitehti A. Th. Deckeriä, joka oli saanut lautakunnalta tehtäväkseen laatia sairaalarakennusten yksityiskohtaiset piirustukset ja kustannusarvion, oli kehoitettu tekemään piirustuksiin lautakunnan tarpeellisina pitämät muutokset. Lautakunnan anottua, että valtuusto hyväksyisi mainitut poikkeamiset luonnospirustuksista, valtuusto päätti 1) myöntyä lautakunnan anomukseen.

Oman talon rakennuttaminen reaalikoululle. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 pyytänyt 2) reaalikoulun kouluneuvostolta lausuntoa erään valiokunnan mietinnöstä 3), jossa oli ehdotettu oman talon rakennuttamista mainitulle koululle. Kouluneuvoston tämän johdosta vuonna 1883 antamassaan lausunnossa lausuttua joitakin toivomuksia rakennuksen piirustusten suhteen, mutta pääasiallisesti puollettua valiokunnan ehdotusta, valtuusto lähetti 4) asian rahatoimikamariin. Kamarin asiasta antama lausunto ei kuitenkaan saapunut kertomusvuoden kuluessa.

Kansakoulutalon rakennuttaminen Malminkadulle. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 antanut 5) rahatoimikamarille tehtäväksi antaa laatia Malminkadun varrelta tähän tarkoitukseen varatulle tontille rakennettavan kaksi- tai kolmikerroksisen kivisen kansakoulutalon ynnä siihen kuuluvien vahtimestarin asunon ja tarpeellisten ulkokuoneiden luonnospirustukset kustannusarvioineen. Kamarin esityksestä valtuusto edelleen vuonna 1883 päätti 6) rakennuksen sijoituksen suhteen määrätä, että se oli rakennettava Annankadun ja Malminkadun kulmaan sitä varten osoitetulle alueelle ottaen huomioon, että leikkipaikaksi sopiva avonainen paikka jätettiin vapaaksi rakennuksen ja Annankadun välille sekä että rakennuksen pitkä julkisivu oli sovitettava viimeksi mainitulle kadulle päin. Samalla kamari valtuutettiin heti antamaan tasoittaa rakennuspaikka. Kamari pyysi sen jälkeen kolmea arkkitehtiä laatimaan rakennuksen luonnospirustukset ja kustannusarvion ja hankki heidän laatimistaan ehdotuksista lausunnon kansakoulujohtokunnalta. Tämä puolestaan asettui kannattamaan arkkitehti K. G. Nyströmin ehdotusta, jonka likimääräinen kustannusarvio nousi 204,000 markkaan, kuitenkin muutamien vähäisin muutoksin, jotka koskivat ulkokuoneiden sijoitusta. Kamarikin hyväksyi tämän ehdotuksen johtokunnan ehdottamalla tavalla muutettuna ja esitti asian valtuuston harkittavaksi.

Asiaa esitellessä kaupunginvaltuusto päätti 7) rahatoimikamarin esityksen mukaisesti valtuuttaa kamarin antamaan laatia kansakoulurakennuksen täydelliset piirustukset ja lopullisen kustannusarvion arkkitehti Nyströmin ehdotuksen mukaisesti edellä mainituin muutoksin. Sen ohessa valtuusto antoi kamarille tehtäväksi, kun lopullinen kustannusarvio oli laadittu, tehdä valtuustolle ehdotuksen sen rahamäärän hankkimisesta, joka rakennusyritystä varten tarvittiin tähän tarkoitukseen aikaisemmin myönnetyn 8) 100,000 markan määrän lisäksi.

Tarveainesuojan rakennuttaminen. Läänin kuvernööri vaati kaupungin-

1) Valt. pöytäk. 20 p. maalisk. 1 §. — 2) Ks. s. 18. — 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 5 v:ta 1879. — 4) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 11 §. — 5) Ks. s. 219. — 6) Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 21 §. — 7) S:n 23 p. lokak. 2 §. — 8) Ks. s. 128.

valtuuston lausuntoa rahatoimikamarin tekemästä esityksestä, jossa anottiin lupaa tarveainevajaa rakentamiseen Kaasutehtaankadun varrelle. Valtuusto päätti ¹⁾ lausunnossaan ilmoittaa, että kamarin esitys oli tehty valtuuston pyynnöstä, joten valtuusto puolsi sen hyväksymistä.

Keskiesplanaadin kioskien piirustukset. Arkkitehti F. A. Sjöströmin laadittua rahatoimikamarin pyynnöstä niiden neljän kioskin tai paviljongin piirustukset, jotka senaatin vuonna 1882 vahvistaman keskiesplanaadin järjestelysuunnitelman ²⁾ mukaan rakennettaisiin sinne virvoitusjuomain, sanomalehtien, tupakkavalmisteiden ja hedelmien y.m. myyntiä varten, kamari pyysi valtuustolta valtuuksia vahvistuksen hankkimiseen mainituille piirustuksille. Valtuusto myöntyi ³⁾ kamarin anomukseen sellaisin lisäyksin, että kaikkia kioskeja ei tarvinnut tehdä täsmälleen samanlaisiksi, vaan että kamari neuvoteltuaan kutsumansa arkkitehdin kanssa sai niiden ulkoasun suhteen jonkin verran poiketa edellä mainituista piirustuksista. Sen jälkeen kun tehtailija A. L. Hartwall, joka oli tarjoutunut ottamaan kioskipaikat vuokralle, oli lähettänyt rahatoimikamariin joitakin kioskien piirustuksia ja kamari oli katsonut eräitä näistä, nimittäin arkkitehti A. Th. Deckerin laatimia, edullisesti voitavan käyttöä tarkoitukseen edellä mainittujen piirustusten ohellakin, kamari myöhemmin esitti, että puolet kioskeista rakennettaisiin kumpaistenkin piirustusten mukaisesti. Tähän valtuusto myöntyi ⁴⁾.

Kaivonkatoksen piirustukset. Läänin kuvernööri pyysi kaupunginvaltuuston lausuntoa Ulriikan- ja Vuorimiehenkatujen kulma-aukiolla olevan kaivon uuden katoksen piirustuksista, jotka oli laadittu rahatoimikamarin toimesta ja jotka maistraatin välityksellä oli lähetetty kuvernöörille. Kamarin ehdotuksesta valtuusto päätti ⁵⁾ lausunnossaan puoltaa mainittujen piirustusten vahvistamista.

Huoneistojen hankkiminen eräille kunnan virastoille sekä raatihuoneen sisäjärjestelyn muuttaminen. Käsiteltäessä kysymystä raatihuoneessa suoritettavista uudesti- ja muutosrakennustöistä y.m. lisätty kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ asettaa valiokunnan selvittelemään, voitaisiinko niille virastoille, joiden sopivampien huoneistojen tarpeen tyydyttämiseksi lisärakennustyö olisi ollut suoritettava, järjestää täysin tarkoituksenmukaiset huoneistot jollekin muulle kaupungin omistamalle tai piakkoin kaupungin haltuun joutuvalla tontilla tai myös vuokraamalla. Valiokunnan jäseniksi valittiin vtt Borenus, von Christierson ja Charpentier, kamreeri E. E. Schybergson ja ylitirehtööri S. V. Calamnius.

Sen jälkeen antamassaan mietinnössä ⁷⁾ valiokunta lausui m.m., että ne edellytykset, joiden vallitessa kaupunginvaltuusto vuonna 1881 oli tehnyt ⁸⁾ raatihuoneen uudesti- ja muutosrakennustöitä koskevan päätöksensä, sen jälkeen olivat huomattavasti muuttuneet, tullikamari kun oli siirretty ⁹⁾ raatihuoneesta toiseen huoneistoon ja venäläisen sotaväen vanhassa muonamakasiinissa, jonka tilalle jo oli alettu rakentaa uutta, lähitulevaisuudessa vapautuisi tilaa tulli- ja pakkahuoneelle, jolloin myöskin vanha pakkahuone tulisi käytettäväksi muihin tarkoituksiin. Viimeksi mainitun rakennuksen yläkerrokseen olisi rakennuksen tarpeellisten korjausten ⁹⁾ jälkeen järjestettävä huoneisto huutokauppakamarille, jonka silloinen raati-

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 12 §. — ²⁾ Ks. s. 206. — ³⁾ Valt. pöytäk. 5 p. kesäk. 7 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. lokak. 4 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. syysk. 20 §. — ⁶⁾ Lis. valt. pöytäk. 16 p. lokak. 1 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12. — ⁸⁾ Ks. s. 166. — ⁹⁾ Ks. s. 290.

huoneessa sijaitseva huoneisto luovutettaisiin rahatoimikonttorille. Tämän samassa rakennuksessa sijaitseva silloinen huoneisto annettaisiin rakennuskonttorille lukuun ottamatta yhtä huonetta, joka luovutettaisiin kaasuntarkastajalle. Sitä paitsi olisi raatihuoneen sisäjärjestelyä jonkin verran muutettava, niin että m.m. saataisiin valiokunta- ja arkistihuone kaupunginvaltuustolle ja kaupunginvankilan, poliisikamarin ja ensimmäisen poliisivartiokonttorin huoneistot jonkin verran laajenisivat. Näiden järjestelyjen ja muutosten jälkeen ainoastaan majoituslautakunta ja vaivashoitohallitus olisivat vailla omaa huoneistoa. Nämä lautakunnat, joilla siihen asti oli ollut huoneistot vuokrattuna raatihuoneen ulkopuolelta, voivat kuitenkin valiokunnan mielestä hyvin tulla toimeen ilman niitä, koska ne voivat kokouksiaan varten käyttää raatihuoneen huoneistoja. Vaivashoitohallituksen puheenjohtajalle ja majoituslautakunnan majoitusmestarille olisi kuitenkin maksettava pienet vuokra-avustukset, esimerkiksi 500 markkaa kummallekin, virka huoneiden vuokraamiseksi, joissa he päivittäin olisivat tavattavissa. Raatihuoneessa suoritettaviksi ehdotettujen muutostöiden kustannukset nousivat valiokunnan arvioinnin mukaan 28,000 markkaan. Vanhan pakkahuonerakennuksen arvioiduista korjauskustannuksista tehdään selvää ¹⁾ toisaalla tässä kertomuksessa.

Raatihuoneen uudesti- ja muutosrakennustöitä koskevan kysymyksen rauettua ²⁾ lisätyn kaupunginvaltuuston päätöksen johdosta valmisteluvaliokunta viitaten edellä mainittuun valiokunnan mietintöön ehdotti, että varsinainen valtuusto m.m. antaisi rahatoimikamarille tehtäväksi panna toimeen raatihuoneen ehdotetut sisäjärjestelyt sekä kehoittaisi talousarviovaliokuntaa merkitsemään vuoden 1884 talousarvioehdotukseen tähän tarkoitukseen tarvittavat varat, minkä ohessa kamaria kehoitettaisiin mainitun vuoden kesäkuun 1 p:ään sanomaan irti majoituslautakunnan ja vaivashoitohallituksen vuokratut huoneistot ja varaamaan näille lautakunnille niiden kokouksia varten tilaa raatihuoneessa. Asiaa esiteltäessä valtuusto päätti ³⁾ ensin antaa talousarviovaliokunnalle edellä mainitun kehoituksen, mutta muuten lähettää asian valmisteluvaliokuntaan. Myöhemmin valtuusto pääasiallisesti valmisteluvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätti ⁴⁾ kehoittaa kamaria antamaan suorittaa raatihuonerakennuksessa seuraavat muutokset:

sisustaa huutokauppakamarin silloisen huoneiston rahatoimikonttorin tarpesiin ja laajentaa sitä muuttamalla raatihuoneen rengin huoneen ja eteishuoneen konttorin apulaisten huoneeksi ja yhdistämällä rahatoimikamarin ja rahatoimikonttorin keskenään puhetorvella;

antaa rakennuskonttorin muuttaa rahatoimikonttorin silloiseen huoneistoon, josta myös, jos kamari katsoi sen sopivaksi, luovutettaisiin huone kaasuntarkastajalle;

sisustaa huoneistot raatihuoneen rengille ja kaupunginvankilan palveluksessa olevalle naisvartijalle raatihuoneen läntiseen pihanpuoleiseen siipeen;

sisustaa kaupunginvaltuuston kansliahuoneen yläpuolella olevan mainitun naisvartijan silloisen huoneen valtuuston arkistohuoneeksi ja poistamalla kansliahuoneen vieressä olevat portaat laajentaa tätä sekä yhdistää sen kiertoportailta arkistohuoneeseen;

1) Ks. s. 290. — 2) Ks. s. 273. — 3) Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 9 §. — 4) S:n 18 p. jouluk. 2 §.

laajentaa poliisikamarin ja ensimmäisen poliisivartiokonttorin huoneistoja sisustamalla porttiholvin, kaivuhuoneen ja sen viereiset varastohuoneet asuinhuoneiksi sekä rakentamaan sinne oven ja portaat kadulle silloisen ajoportin sijaan;

avata tontin eteläpäässä oleva portti; sekä

laajentaa kaupunginvaltuuston ja raastuvanoikeuden ensimmäisen osaston istuntohuoneiden välistä eteishuonetta liittämällä siihen kaksi sen viereistä pimeätä huonetta.

Sen ohessa kaupunginvaltuusto kehoitti rahatoimikamaria kesäkuun 1 p:ään 1884 mennessä sanomaan irti majoituslautakunnan ja vaivahoitohallituksen siihenastiset huoneistot sekä antamaan valtuustolle lausunnon ja ehdotuksen siitä, voitiinko näille lautakunnille luovuttaa huoneistot raatihuoneesta vai tarvitsivatko ne erityisiä huoneistoja muualta.

Talousarvion järjestelyssä kaupunginvaltuusto merkitsi ¹⁾ vuoden 1884 menosääntöön 28,000 markan määrärahan raatihuoneen sisäjärjestelyn osittaista muuttamista varten.

Pakkahuonerakennuksen korjaaminen ja huutokauppakamarin huoneiston järjestäminen sinne. Rahatoimikamarin tekemän esityksen 14,000 markan määrärahan myöntämisestä vanhan pakkahuonerakennuksen korjaamista varten sekä sen yläkerroksen sisustamiseen huutokauppakamarin huoneistoksi kaupunginvaltuusto ensin pani pöydälle ²⁾, kunnes kysymys Aleksanterinkadun talon n:o 22 ostosta oli ratkaistu. Valtuuston päätettyä ³⁾ antaa viimeksi mainitun kysymyksen raueta valiokunta ⁴⁾, jonka valtuusto oli asettanut valmistelemaan kysymystä virastohuoneistojen hankkimisesta raatihuoneen ulkopuolelta, otti tämän asian uudestaan käsiteltäväksi. Hankitun selvityksen perusteella tämä valiokunta mietinnössään ⁵⁾ esitti m. m., että mainitun rakennuksen yläkerros käytettäisiin kamarin ehdottamalla tavalla, jolloin molemmat Aleksanterinkadun puoleiset huoneet poistamalla väliseinä yhdistettäisiin huutokauppasaliksi, kun taas pihanpuoleiset huoneet luovutettaisiin huutokauppatavaran säilytykseen. Jotta tavarain kuljettaminen huutokauppakamariin kävisi mahdolliseksi, olisi joko rakennettava siltakäytävä Mariankadulta tai järjestettävä hissilaitte. Rakennus olisi ympäröitävä korkeahkolla aitauksella, jotta muodostuisi piha, jolla määrätynlaisia huutokauppatavaroita tarpeen vaatiessa voitaisiin pitää varastossa. Näiden töiden aiheuttamat kustannukset oli arvioitu 12,000 markaksi, mistä 3,000 markkaa rakennuksen ulkoasun siistimiseen ja 9,000 markkaa huutokauppakamarin huoneiston kuntoonpanemiseen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ kehoittaa talousarviovaliokuntaa merkitsemään vuoden 1884 talousarvioehdotukseen tätä tarkoitusta varten 12,000 markan määrärahan. Valtuusto merkitsikin ¹⁾ talousarvion järjestelyssä tämän määrärahan mainittuun talousarvioon.

Tullikamarin uusi huoneisto. Tullikamari oli rahatoimikamarilta anonut, että toimenpiteisiin ryhdyttäisiin uuden huoneiston vuokraamiseksi sille Pohj. esplanaadikadun talosta n:o 3. Rahatoimikamarin puollettua kaupunginvaltuustolle tullikamarin esitystä valtuusto päätti ⁷⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin vuokraamaan mainitusta talosta tullikamarille kolmeksi vuodeksi 5,000 markan vuosivuokrasta seitsemän huonetta ja keittiön

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ S:n 9 p. lokak. 9 §. — ³⁾ Ks. s. 273. — ⁴⁾ Ks. s. 288. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 9 §. — ⁷⁾ S:n 23 p. lokak. 7 §.

käsittävän, alhmmassa kerroksessa sijaitsevan huoneiston ynnä halkovajan. Huoneista luovutettaisiin kuitenkin rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti yksi kaasuntarkastajan toimistoksi ja toinen tullipalvelijaston päivystyshuoneeksi, joten näihin tarkoituksiin aikaisemmin muualta vuokratujen huoneiden vuokrat, yhteensä 900 markkaa, säästyisivät.

Poliisikamarin huoneiston laajentaminen. Poliisikamari oli rahatoimikamarilta anonut, että sen raatihuoneessa olevan huoneiston laajentaminen, josta kaupunginvaltuusto aikaisemmin oli tehnyt päätöksen ¹⁾, pantaisiin toimeen heti ja riippumatta muista mainitussa talossa suoritettavista muutostöistä. Tämän johdosta rahatoimikamari anoi kaupunginvaltuustolta valtuutusta poliisikamarin pyytämien rakennusmuutosten suorittamiseen raatihuoneessa. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto kuitenkin antoi ²⁾ kysymyksen tällä kertaa raueta.

Myöhemmin läänin kuvernööri pyysi kaupunginvaltuuston selitystä poliisikamarin hänelle tekemästä ilmoituksesta, joka koski kamarin lisätilan tarvetta. Koska tämän asian lopullinen ratkaiseminen oli riippuvainen raatihuoneen uudesti- ja muutosrakennuskysymyksestä, jonka ei otaksuttu tulevan ratkaistuksi lähitulevaisuudessa, valtuusto päätti ³⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin yksissä neuvoin kaupungin poliisikamarin kanssa kesäkuun 1 p:ään 1884 vuokraamaan joitakin huoneita poliisikamarin tarpeiden tyydyttämiseksi ja myöntää tähän tarkoitukseen enintään 1,000 markan suuruisen määrärahan, ja oli valtuuston selityksessä annettava tästä tieto kuvernöörille.

Uusi huoneisto reaalikoululle. Reaalikoulun rehtori oli maistraatille osoitetussa kirjelmässä anonut toimenpidettä sopivamman huoneiston hankkimiseksi mainitulle oppilaitokselle. Maistraatin puoleltua tätä esitystä kaupunginvaltuusto valtuutti ⁴⁾ rahatoimikamarin yksissä neuvoin rehtorin kanssa vuokraamaan koululle sopivan huoneiston, jos sellainen voitiin saada.

Rakennuskonttorin huoneiston laajentaminen. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾, että rakennuskonttorin huoneiston laajentamiseksi heti oli vuokrattava yksi huone vuokravuoden loppuun, kesäkuun 1 p:ään, 300 markan vuosivuokran mukaisesta vuokrasta sekä että mainitun konttorin vuokramäärärahaa seuraavaksi vuokravuodeksi oli lisättävä 400 markkaa.

Huoneiden luovuttaminen kansankirjastotalosta. Suomen Taideyhdistyksen johtokunta oli kaupunginvaltuustolle osoitetussa, rahatoimikamariin jätetyssä kirjelmässä anonut saada 1,500 markan vuosivuokrasta edelleen vuodeksi eteenpäin kesäkuun 1 p:stä lukien pitää hallussaan kansankirjastotalon toisen kerroksen parvekkeen ja itäisen kulmahuoneen kummankin osapuolen ollessa oikeutettu määrätyn ajan kuluessa ennen vuokrakauden päättymistä sanomaan irti vuokrasopimuksen. Sen jälkeen pyydettyssä lausunnossa kansankirjaston ja lukusalin toimikunta kuitenkin oli ehdottanut, että mainittu kulmahuone luovutettaisiin kansankirjastonhoitajan asunnoksi ja ainoastaan parveke vuokrattaisiin taideyhdistykselle ja että toimikunta saisi tehdä taideyhdistyksen kanssa vuokrasopimuksen ja merkitä siihen ne ehdot, joita se piti kirjaston kannalta välttämättöminä. Rahatoimikamarin ehdotuksesta valtuusto kuitenkin päätti ⁶⁾ valtuuttaa

¹⁾ Ks. s. 167. — ²⁾ Valt. pöytäk. 10 p. huhtik. 1 §. — ³⁾ S:n 23 p. lokak. 8 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. jouluk. 10 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. helmik. 16 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. toukok. 14 §.

kamarin edellä mainituksi ajaksi ja edellä mainituin ehdoin vuokraamaan sekä parvekkeen että kulmahuoneen, ja oli sopimus katsottava pidennetyksi vuodeksi eteenpäin, ellei sitä jommaltakummalta taholta sanottu irti ennen maaliskuun 1 p:ää.

4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Luettelo kaupungin maatiluksista, huvila-alueista y. m. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto valtuutti ¹⁾ kamarin kääntymään sopivan ja asiaa harrastavan henkilön puoleen, joka kamarin valvonnan alaisena keräisi tarpeelliset tiedot täydellisen ja luotettavan luettelon aikaansaamiseksi kaupunginasemakaavan ulkopuolella olevista kaupungille kuuluvista maatiluksista, huvila-alueista ja paikoista, ja myönsi tähän tarkoitukseen enintään 1,000 markan määrärahan.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmus. Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi kaupunginvaltuusto valitsi ²⁾ vtt Höijerin ja Grönqvistin sekä heidän varamiehekseen vtn Tallqvistin.

Vesijohdon lottaminen kunnalliseen sairaalaan. Kaupungininsinöörin esityksestä, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ Lugnet-huvilan alueelle rakennettavaksi määrätyn kunnallisen sairaalan tarpeen tyydyttämiseksi antaa jatkaa kaupungin vesijohtoa Lastenkodinkadun alitse Ruoholahdenkadulta Työmiehenkadulle sekä myöntää tähän tarkoitukseen 5,100 markan määrärahan.

Vesipostien järjestäminen Länt. viertotien varrelle. Lukuisten Länt. viertotien varrella sijaitsevien huvilain omistajain maistraatille esittämän anomuksen, että mainitun viertotien tienoille järjestettäisiin joitakin pääasiallisesti vähävaraisen väestön käytettäväksi tarkoitettuja maksuttomia vesiposteja, kaupunginvaltuusto ensin lähetti ⁴⁾ sen talousarviovaliokuntaan tämän mietinnössään ⁵⁾ antaman epäävän lausunnon mukaisesti vuoden 1884 talousarvion järjestelyssä hylkäsi ⁶⁾.

Aleksanterinkadun tason korottaminen y. m. Maistraatin kaupunginvaltuustolle tekemän esityksen, joka koski Aleksanterinkadun täyttämistä, loivasti kaltevien ajoteiden järjestämistä sen jälkeen tältä kadulta pitkin alempana sijaitsevia Kluuvi- ja Mikaelinkatuja sekä viemärikanavain rakentamista mainittuihin katuihin, mihin esitykseen liittyi yhteensä 47,000 markkaan päättyvä kustannusarvio, valtuusto ensin lähetti ⁴⁾ talousarviovaliokuntaan. Tämän mietinnössään ⁵⁾ puollettua määrärahan myöntämistä puheena olevaan tarkoitukseen valtuusto talousarvion käsittelyssä päätti ⁷⁾ ottaa kaupungin vuoden 1884 talousarvioon 26,460 markan suuruisen määrärahan Aleksanterinkadun täyttämiseen ja 20,540 markan määrärahan viemärikanavain rakentamiseen Aleksanterin-, Kluuvi- ja Mikaelinkatuihin.

Erinäisten Senaatintorin ja Fabianinkadun osain uudestikiveäminen. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾, että vuoden varrella suoritettavaksi määrätty Senaatintorin osan ja Esplanaadikatujen välisen Fabianinkadun uudestikiveämiseen oli käytettävä lajiteltuja, tasa-

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 4 §. — ²⁾ S:n 9 p. tammik. 2 §. — ³⁾ S:n 5 p. kesäk. 13 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. jouluk. 2 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 2 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. jouluk. 1 §. — ⁸⁾ Valt. kirjekopio 6 p. maalisk.

suuruisia kiviä, jotka oli järjestettävä säännöllisiin riveihin, ja myönsi tähän tarkoitukseen talousarvioon merkittyjen varojen lisäksi 3,670 markan määrärahan.

Kauppatorin osan uudestikiveäminen. Kaupungininsinöörin esityksestä rahatoimikamari oli merkinnyt ehdotukseensa vuoden 1884 talousarvioksi 14,000 markan määrärahan Kauppatorin uudestikiveämiseen rantamakaasiinien ja Etel. Makasiinikadun jatkeen väliltä. Talousarvion järjestelyssä valtuusto päätti¹⁾ poistaa tämän määrärahan menosäännöstä.

Erottajan ajoratojen uudestikiveäminen. Maistraatti oli vuonna 1882 tekemällään päätöksellä velvoittanut kaupungin ja muutamat talonmestajat uudestaan kiveämään osuutensa Erottajan yli vievistä ajoradoista. Tämän johdosta ja koska jalkakäytävätkin samalla oli kivettävä uudestaan, rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto kaupungin osalle tulevia tähän kuuluvia töitä varten myöntäisi 14,900 markan suuruisen määrärahan. Koska valtuusto kuitenkin ei ollut saanut tietoa maistraatin päätöksestä, joka oli tehty sen jälkeen kun kamari oli lähettänyt maistraattiin vuoden 1883 talousarvioehdotuksen, mutta ennenkuin maistraatti oli lähettänyt omaa talousarvioehdotustaan valtuustolle, ja koska ei voitu katsoa olevan hyvän tavan mukaista, että vuoden talousarvion vahvistamisen jälkeen tehtiin päätöksiä niin suurista töistä kuin tässä puheena olevasta, joka ei tuntunut olevan pakottavan tarpeen vaatima, valtuusto päätti²⁾ evätä kamarin esityksen, mutta samalla kehoittaa kamaria merkitsämään vuoden 1884 talousarvioehdotukseen kyseisen työn aiheuttaman kustannuksen.

Torikaupan, myyntipaikkamaksujen taksain y. m. järjestäminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 lähettänyt³⁾ valiokuntaan rahatoimikamarin laatiman ehdotuksen kaupungin markkinoilla kojuista ja pöydistä suoritettavien maksujen taksoiksi. Vuonna 1883 valiokunta antoi mietintönsä⁴⁾, joka sisälsi torikaupan järjestämissuunnitelman, ehdotukset Kauppatorin ja Lant. rantakadun vakinaisten myyntipaikkojen sekä markkinakojujen ja -pöytien taksoiksi, joihin merkityt maksut olivat tuntuvasti suuremmat kuin kamarin ehdotuksessa, sekä laskelmia niistä tuloista, jotka saattoivat kertyä kaupungille näistä maksuista. Mietintö, johon liittyi kaksi Kauppatorin ja Lant. rantakadun myyntipaikkain sijaintia valaisevaa asemapiirrosta, lähetettiin⁵⁾ valiokunnan ehdotuksesta kamariin, joka sen jälkeen antoi valtuustolle sekä omansa että poliisikamarin lausunnon⁶⁾ asiasta. Sen jälkeen kun nämä lausunnot oli julkaistu⁶⁾ painosta, valtuusto palautti⁷⁾ asian valiokuntaan. Uudessa mietinnössään⁸⁾, jossa vastattiin joihinkin rahatoimikamarin ja poliisikamarin valiokunnan ehdotusta vastaan tekemiin muistutuksiin, valiokunta esitti, että valtuusto periaatteellisesti hyväksyen valiokunnan ehdotuksen kaupungin vakinaisen torikaupan järjestämisestä kehoittaisi rahatoimikamaria ja poliisikamaria ryhtymään toimenpiteisiin ehdotuksen täytäntöönpanemiseksi sikäli kuin olosuhteet ja saatu kokemus tekivät sen mahdolliseksi, kuitenkin rahatoimikamarin ehdottamin, paikoille määrättyjen maksujen kanta-aikaa koskevin muutoksin; sen ohessa tuli valtuuston maistraatin välityk-

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ Valt. kirjekopio 6 p. maalisk. — ³⁾ Ks. s. 230. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3. — ⁵⁾ Ks. »Handlingar i frågan om faststäl- lande av taxor för fasta försäljningsplatser å stadens torg». Helsingfors 1883.» (Pain. ilman numeroa.) — ⁶⁾ Valt pöytäk. 15 p. toukok. 9 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. kesäk. 3 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9. —

sellä anoa läänin kuvernööriltä vahvistusta valiokunnan ehdotuksen mukaisesti laaditulle Kauppatorilla ja Länt. rantakadulla Eteläsatamassa olevien vakinaisten myyntipaikkain taksalle.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyi¹⁾ valiokunnan ensimmäiseen mietintöön sisältyneet taksat ja muut torikaupan järjestämistä koskevat ehdotukset. Sen ohessa valtuusto päätti:

anoa maistraatilta toimenpidettä läänin kuvernöörin vahvistuksen hankkimiseksi valtuuston vahvistamille sekä vakinaisten torimyyntipaikkain että markkinakojujen ja -pöytien taksoille;

jättää rahatoimikamarin ja poliisikamarin toimeksi ryhtyä toimenpiteisiin torikaupan järjestämiseksi valtuuston päätöksen mukaisella tavalla, sikäli kuin olosuhteet ja saatu kokemus tekivät sen mahdolliseksi;

että eri myyntipaikkain rajat oli merkittävä tasakivellä; sekä

että myyntipaikoista suoritettavien maksujen veloitus ja kanto oli toimitettava ennakolta puolivuositain touko- ja marraskuussa.

Töölönlahden ympäri rakennettavan aloitetun tien rakentaminen valmiiksi ja sillan rakentaminen rautatien yli. Vtn Lindforsin tekemän ehdotuksen, että kaupungin vuoden 1884 menosääntöön otettaisiin 8,000 markan määräraha aloitetun Töölönlahtea kiertävän tien rakennustyön lopettamista varten n. s. Forsbergin kartan²⁾ mukaisesti ja sillan rakentamiseksi rautatien yli mainitun lahden pohjoispuolelle, kaupunginvaltuusto lähetti³⁾ talousarviovaliokuntaan. Tämän mietinnössään⁴⁾ ehdotettua, että näiden töiden suorittaminen jätettäisiin seuraavaan vuoteen, valtuusto talousarvion järjestelyssä päätti⁵⁾ antaa rahatoimikamarille tehtäväksi laadittua ja esittää valtuustolle ehdotuksen rautarakenteisen sillan rakentamisesta Töölönlahden rannalla olevan rataleikkauksen yli ja rantaa myöten rakennettavaksi suunnitellun tien johtamisesta vastedes tämän sillan yli.

Länt. viertotien jalkakäytävän jatkaminen. Lukuisten Länt. viertotien varrella olevien huvilain omistajain maistraatille tekemän anomuksen mainitun viertotien jalkakäytävän jatkamisesta kaupunginvaltuusto lähetti⁶⁾ talousarviovaliokuntaan. Tämän talousarvioletinnössään⁴⁾ antaman lausunnon mukaisesti valtuusto talousarvion järjestelyssä päätti⁵⁾ merkitä kaupungin vuoden 1884 menosääntöön 7,800 markan suuruisen määrärahan mainitun jalkakäytävän jatkamiseen Fjälldalalin huvilasta Tavallahden tiehen asti.

Eteläsataman laiturihaaran uudestirakentaminen. Rahatoimikamarin tekemän esityksen Eteläsataman eteläisen puisen laiturihaaran muuttamisesta kivilaituriksi n. 193,000 markan suuruisin kustannuksin, mistä määrästä kamari oli merkinnyt 75,000 markkaa vuoden 1884 talousarvioehdotukseen, kaupunginvaltuusto lähetti⁶⁾ talousarviovaliokuntaan. Tämän mietinnössään⁴⁾ ehdotettua, että mainittua määrärahaa ei merkittäisi talousarvioon, valtuusto talousarvion järjestelyssä päätti⁵⁾ evätä kamarin esityksen.

Kaupungin satamalaiturien valaistus. Rahatoimikamarin tekemän esityksen, joka koski kaupungin satamalaiturien y. m. valaistusta, kaupunginvaltuusto pani pöydälle⁷⁾ eikä ottanut sitä käsiteltäväkseen kertomusvuoden kuluessa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. marrask. 15 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 170. — ³⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 3 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 29 p. jouluk. 1 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. jouluk. 2 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. toukok. 13 §.

Eteläsataman valaistuksen parantaminen ja uudet mukavuuslaitokset. Laivanpäällikköyhdistyksen tekemän esityksen paremman valaistuksen järjestämisestä Eteläsataman höyrylaivalaitureille ja pahanhajuisen mukavuuslaitoksen poistamisesta siellä olevan keittohuoneen läheisyydestä kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ rahatoimikamariin. Sen jälkeen antamassaan lausunnossa kamari ehdotti, että mainitun sataman molemmille laiturinhaaroille siellä olevien tavallisten kaasulyhtyjien sijaan asetettaisiin yhteensä neljä uutta lyhtyä, joissa oli n. s. Siemensin regeneratiivi-kaasupolttimet, että puheena oleva mukavuuslaitos poistettaisiin ja hankittaisiin kaksi uutta valurautaista tällaista laitosta, n. s. »Mac Farlanes patent urinals», joista toinen asetettaisiin keittohuoneen luo, toinen Kauppatorin obeliskin läheisyyteen, sekä että uusia lyhtyjä varten myönnettäisiin 1,500 markan ja uusia mukavuuslaitoksia varten 2,500 markan suuruinen määräraha. — Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto mukavuuslaitosten suhteen hyväksyi ²⁾ kamarin ehdotuksen, mutta päätti supistaa sataman valaistukseen kohdistuvat toimenpiteet kahden uuden tavallisen kaasulyhdyn asettamiseen pohjoiselle laiturinhaaralle, jota vastoin piakkoain uudestirakennettavan eteläisen laiturinhaaran valaistus sai toistaiseksi jäädä ennalleen.

Rantaverhouksen järjestäminen Pitkänsillan ja Siltavuorenrantakadun välille. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1880 päättänyt ³⁾, että venäläisen sotaväen Siltavuorelle tulevan muonamakasiinin edustalle oli rakennettava kivinen laiturin, jonka äärellä vedensyvyys oli 10 à 12 jalkaa, ynnä maihinlaskusilta sekä että tätä laituria jatkettaisiin Pitkäänsilltaan saakka, jolloin vedensyvyys sen ääressä jonkin verran vähenisi. Tämän johdosta kaupungininsinööri oli laatinut työtä varten kustannusarvion, joka päättyi 101,700 markkaan. Kaupungininsinööri huomautti kuitenkin rahatoimikamarille, että laiturin rakentaminen meren pohjan jyrkän kaltevuuden takia aiheutti äärimmäisiä vaikeuksia, minkä tähden hän esitti kamarille, että siitä luovuttaisiin ja Pitkänsillan ja Siltavuorenrannan välille sen sijaan rakennettaisiin hänen laatimansa piirustuksen mukainen rantaverhous, johon käytettäisiin makasiinitontilta louhittavaa kiveä. Rantaverhous ulottuisi makasiinipaikan alapuolella 3 à 5 jalan vedensyvyyteen, sen ulkosivun kaltevuus vaakasuoraa tasoa vastaan olisi 45 astetta ja se päällystettäisiin louhe kivillä, niin että saataisiin tasainen ja suora yläreuna ja ulkopinta. Edelleen siihen olisi järjestettävä joitakin alaskäyntiportaita kiilatusta kivistä. Tämän työn aiheuttamat kustannukset kaupungininsinööri arvioi jotenkin vähäisiksi, eivätkä louhimistöiden urakkarjoukset sen johdosta todennäköisesti sanottavasti kohoaisi. Ottaen huomioon laiturin rakentamiseen liittyvät vaikeudet ja runsaat kustannukset ja kun venäläiset viranomaiset eivät olleet esittäneet mitään ehtoa, joka olisi pakottanut rakentamaan valtuuston päätöksen mukaisen laiturin, rahatoimikamari yhtyi kaupungininsinöörin ehdotukseen. Kamarin esityksestä valtuusto päätti ⁴⁾ luopuen vuonna 1880 tekemästään päätöksestä, että Pitkänsillan ja Siltavuorenrannan välille muonamakasiinia varten suoritettavien louhimistöiden yhteydessä ja käyttäen tällöin saatavaa louhekiveä rakennettaisiin rantaverhous; työ oli muuten suoritettava kaupungininsinöörin ehdotuksen mukaisesti.

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. maalisk. 4 §. — ²⁾ S:n 5 p. kesäk. 4 §. — ³⁾ Ks. s. 99. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 20 §.

Viemärijohdon rakentaminen Mauritsinkatuun ja pitkin Uudenmaan pataljoonan kasarmin reunaa. Terveydenhoitolautakunnan tekemän esityksen täydellisen viemärijohdon rakentamisesta Mauritsinkatuun kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ talousarviovaliokuntaan. Valiokunnan talousarvio-mietinnössään ²⁾ antaman puoltavan lausunnon mukaisesti valtuusto otti ³⁾ kaupungin vuoden 1884 talousarvioon 5,600 markan määrärahan viemärijohdon rakentamiseksi Mauritsinkadun talosta n:o 16 Elisabetinkadulle. Terveydenhoitolautakunnan tämän yhteydessä esittämän toivomuksen Elisabetinkadun ja Elisabetintorin alaisen viemärijohdon rakentamisesta uudestaan, valtuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti epäsi. Sitä vastoin valtuusto talousarviota järjesteltäessä päätti ³⁾ kehoittaa rahatoimikamaria antamaan laatia ja esittämään valtuustolle Mauritsinkadulta Uudenmaan pataljoonan kasarmin reunaa myöten kulkevan, Elisabetinkadun jatkeen alitsee rakennettavan viemärijohdon kustannusarvion.

Aitauksen rakennuttaminen Sörnäsän satamakonttorirakennuksen ympärille. Sörnäsän satamamestarin W. A. Svenssonin tekemän esityksen, joka koski aitauksen rakentamista kaupungin kustannuksella sikäläisen satamakonttorin paikan ympärille niille puolille, joilla sellaista ei vielä ollut, kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta epäsi ⁴⁾.

Istutusten järjestäminen Suomen pankin talon luo. Pankkivaltuusmiesten tekemän esityksen, että Suomen pankin talon luo suunnitellut istutukset, jotka pankki oli sitoutunut panettamaan kuntoon, saisi järjestää esitykseen oheistetun asemapiirroksen mukaisesti, ja että kaupunki sen jälkeen ottaisi huolehtiakseen niiden kunnossapidosta, kaupunginvaltuusto lähetti ⁵⁾ rahatoimikamariin. Kamari ei kuitenkaan vuoden varrella antanut asiasta lausuntoa.

Vanhankaupungin myllyn kivimäärän vähentäminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 anonut senaatilta ⁶⁾, että Vantaanjoen vesimyllyn kiviparien lukumäärän saisi supistaa kahdeksasta neljään. Vuonna 1883 senaatti myöntyi ⁷⁾ tähän anomukseen.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupunginkassan katsastus. Kaupunginkassaan katsastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁸⁾ vtt Svenssonin ja Kjällmansonin sekä heidän varamieheksään vtn Borgströmin.

Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastus. Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiehiksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁸⁾ vtt Wecksellin ja Pontán'in sekä heidän varamieheksään vtn Steniuksen.

Kaupungin vuoden 1882 tilien tarkastus. Tilintarkastajain kaupungin vuoden 1882 tilien tarkastuksesta antaman kertomuksen ynnä rahatoimikamarin y. m. viranomaisen sen johdosta antamien selitysten saavuttua kaupunginvaltuustoon valtuusto päätti ⁹⁾ painattaa nämä asiakirjat

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 2 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ³⁾ Valt. pöytäk. 29 p. jouluk. 1 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. maalisk. 10 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. syysk. 19 §. — ⁶⁾ Ks. s. 37. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 10 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. tammik. 2 §. — ⁹⁾ S:n 19 p. kesäk. 1 §.

ja antaa valiokunnalle, johon kuuluivat vtt Charpentier, Wegelius ja Tallqvist, tehtäväksi antaa lausunnon tilintarkastuskertomuksesta. Sen jälkeen kun valiokunnan mietintö ¹⁾ oli annettu, valtuusto sen mukaisesti myönsi ²⁾ vastuuvapauden kaupungin koko rahatoimen hoidosta vuonna 1882. Sen ohessa valtuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti kehoittaa tuulaakikonttoria vastedes maltaiden liikennemaksua veloitettaessa pitämään rouhittuja maltaita mallasjauhoina sekä pyytää maistraattia valvomaan, että kaupunginkassan tarkastuksista laadittuihin pöytäkirjoihin täydellisesti merkittiin kaikki kassassa olevat varat.

Tuulaakin kantoperuste. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 lähettänyt ³⁾ rahatoimikamariin asian, joka koski kaupungissa vuosina 1883—1892 kannettavan tuulaakin laskuperustetta, mistä asiasta läänin kuvernööri oli vaatinut kaupunginvaltuuston lausuntoa. Vuonna 1883 antamassaan lausunnossa kamari m. m. toi esiin, että tukku- ja toimituskauppa Helsingissä ei ollut kehittynyt sellaiselle asteelle kuin paikkakunnan aseman ja muiden olojen perusteella olisi ollut oikeus odottaa. Tämän tosiasiain syy oli suurelta osalta etsittävässä siitä, että tavarantuonti ulkomailta kävi huokeammin kustannuksin päinsä toisten, pääkaupungin kanssa kilpailevien satamapaikkain, kuten Porvoon, Hangon ja Turun kautta. Kamarin mielestä oli sen tähden se tullimäärän prosentti, joka oli tuulaakin määränä, alennettava 3 %:sta 2:een. Tällainen alennus vähentäisi tosin aluksi kaupungin tuloja n. 32,000 markkaa vuosittain, mutta ennen pitkää voitiin varmasti odottaa liikenteen niin tuntuvasti lisääntyvän, että tämä vähennys tuli yllin kyllin korvatuksi. Sen ohessa kamari huomautti, että kaupungin tuulaakitulon vastedes tuli kokonaan tulla kaupungin yleiseen kassaan. Sen jälkeen kun asiaa koskevat asiakirjat oli toimitettu ⁴⁾ painoon, kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ läänin kuvernöörille annettavassa lausunnossa täydellisesti yhtyä rahatoimikamarin kantaan.

Myöhemmin maistraatti ilmoitti ⁶⁾ senaatin vahvistaneen kaupungin tuulaakimaksun vuosina 1883—92 olemaan 2 % tullimäärästä ja samalla määränneen, että tuulaakimaksu vastedes oli kokonaan tuleva kaupunginkassaan.

Kaupungin osuus vuoden 1882 paloviinaverosta. Maistraatti ilmoitti, että kaupungin osuus vuoden 1882 paloviinan valmistusverosta teki Smk 7,180:53 ja oli luovutettu kaupungin käytettäväksi. Lähetettyään ⁷⁾ asian talousarviovaliokuntaan valtuusto tämän talousarviomietinnössään ⁸⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti vuoden 1884 talousarvion järjestelyssä päätti ⁹⁾, että mainittu rahamäärä etusijassa käytettäisiin kansankirjaston ja lukusalin menojen suorittamiseen.

Kertynyttä leimaveroa koskeva selvitys. Maistraatilta saapunut kirjelmä, joka koski selvityksen antamista niistä määristä, jotka leimaverona olivat kertyneet erinäisistä tämän veron alaisista verotusesineistä, lähetettiin ¹⁰⁾ kaupunginvaltuuston kansliaan tiedoksi ja huomioon otettavaksi.

Veronkantoaikojen määrääminen. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾, että kertomusvuonna järjestettäisiin kaksi kunnallisverojen kantokautta, joista toinen alkaisi toukokuun loppupuol-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10. — ²⁾ Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 1 §. — ³⁾ Ks. s. 228. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 22 §. — ⁵⁾ Valt. kirjekopio 6 p. maalisk. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 5 p. kesäk. 17 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. marrask. 3 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. huhtik. 16 §. — ¹¹⁾ S:n s:n 10 §.

lella ja toinen syyskuun alkupuolella, minkä ohessa kamari valtuutettiin tarkemmin määräämään kantopäivät.

Lausunto marketenttien velvollisuudesta maksaa kunnallisveroja. Läänin kuvernööri vaati kaupunginvaltuuston lausuntoa viaporilaisen marketentin N. N. Semenoffin tekemästä anomuksesta, että hänet vapautettaisiin maksamasta kunnallisveroa kaupungille, sekä mainitun linnoituksen komendantin tässä yhteydessä tekemän esityksen, että sikäläiset marketentit yleensä saisivat olla vapautetut näistä veroista. Lähetettyään¹⁾ asian rahatoimikamariin valtuusto päätti²⁾ laatia kuvernöörille annettavan lausuntonsa kamarin ehdotuksen mukaisesti.

Lausunnossa huomautettiin marketentti Semenoffin anomuksen suhteen m. m., että hakijalla, jolla vuodesta 1866 oli ollut porvarioikeus kaupan harjoittamiseen kaupungissa, tosin silloin ei näyttänyt olevan hallussaan muita kauppatavaroita kuin sellaisia, joita marketenteillä prokuraattorinviraston syyskuun 15 p:nä 1820 antaman kiertokirjeen mukaan oli oikeus pitää kaupan linnoituksissa tai komennuksilla etäisemmälle maaseudulle, mutta että hän teki kauppaa avoimessa myymälässä ja möi tavaroita muillekin kuin sotaväkeen kuuluville henkilöille. Hakija oli sen tähden Suomen kansalaisena ja Helsingin kunnan jäsenenä velvollinen olemaan osallisena kunnan yhteisten menojen suorittamiseen. — Mitä taas komendantin esitykseen tuli, valtuusto viittasi Turun ja Vaasan hovioikeuksien yleiskirjeisiin elokuun 3 ja 7 p:ltä 1820, joiden mukaan Suomen linnoituksiin ja etäisemmälle maaseudulle sijoitettuihin venäläisiin joukkoihin sai asettaa marketenttejä, joiden tehtävänä oli varustaa sotaväki sen päivittäin tarvitsemilla elintarpeilla ja välttämättömillä rihkamatavaroilla. Näissä universaaleissa oli kuitenkin, jotta näiden marketenttien kauppaoikeudet sovellettaisiin ja määrättäisiin Suomessa voimassa olevien lakien ja asetusten mukaisesti ja heiltä tulevaisuudessa poistettaisiin kaikki tilaisuus sellaisen kaupanteon harjoittamiseen, joka oli tavalla tai toisella luvatonta tai loukkasi maan etuoikeutettujen kauppiaiden oikeutta, sen ohessa m. m. määrätty, että marketentit eivät saaneet pitää kaupan muita kuin määrättyjä, tarkemmin mainittuja tavaroita sekä että he saivat myydä niitä ainoastaan joukkojen tarpeisiin. Tästä kävi ilmi, ettei komendantin esityksessä voitu tarkoittaa marketenttejä, jotka olivat ylittäneet heille myönnetty oikeudet harjoittamalla kauppaa avoimessa myymälässä ja myyden muille kuin linnoituksen garnisoniin kuuluville henkilöille. Nämä kauppiaat olivat, vaikkakaan heillä ei ollut Suomen kansalaisoikeutta, elokuun 15 p:nä 1883 annetun, muutoksia kaupunkien kunnallisasetuksen sisältävän asetuksen 53 §:n mukaisesti velvollisia kunnalle liikkeestään sinäkin tapauksessa, että he olivat lainlyöneet elinkeinolin ulkomaalaiselle määräämässä järjestyksessä hankkia itselleen luvan elinkeinon harjoittamiseen maassa. Mitä taas tulee todellisiin marketentteihin, jotka harjoittivat liikettään sille määrättyissä rajoissa, olivat nekin heistä, jotka olivat Suomen kansalaisia, mainitun lainkohdan mukaan epäilemättä velvolliset suorittamaan veroja kunnalle sekä kyseisestä liikkeestä saamastaan tulosta että muusta verotettavasta tulostaan. Mutta koska samassa lain kohdassa määrättiin, että henkilö, joka ei ollut Suomen kansalainen ja jolla oli talo tai tontti kaupungissa tai joka harjoitti siellä elinkeinoa tai ammattia, joka tapauksessa oli vero-

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 17 §. — ²⁾ S:n 13 p. marrask. 9 §.

velvollinen kunnalle kiinteistöstään ja liikkeestään, ja kun marketentin-ammatti oli luettava niihin elinkeinoihin, joiden harjoittajat olivat tällaisen verovelvollisuuden alaiset, sitäkin enemmän, koska marketenttejä koskevain määräysten tarkoituksena ei ollut antaa näille elinkeinonharjoittajille poikkeusasemaa, valtuusto ei voinut tulla muuhun tulokseen kuin että nekin marketentit, jotka eivät olleet Suomen kansalaisia, olivat velvolliset suorittamaan liikkeestään kunnallisveroa. — Näihin syihin nojautuen valtuusto lausunnossaan anoi, että sekä marketentti Semenoffin anomus että Viaporin komendantin esitys jätettäisiin huomioon ottamatta.

Lyhennysluetteloiden tarkastus. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 palauttanut ¹⁾ maistraattiin vuoden 1880 henkirahojen ja suostuntavarojen lyhennysluettelot, jotka oli annettu valtuuston tarkastettaviksi, ja tällöin vaadittuna todistuksena ilmoittanut, että lukuisten henkilöiden, joista luetteloihin oli merkitty, ettei heitä ollut voitu tavata, oli todettu asuvan kaupungissa, mikä oli merkitty luetteloihin, mutta että muiden niihin sisältyvien henkilöiden oleskelupaikkakunta oli valtuustolle tuntematon. Sitten kun maistraatti tämän johdosta vuonna 1883 oli palauttanut lyhennysluettelot valtuustoon saadakseen sellaisen todistuksen, joka tarkemmin mainittiin senaatin vuonna 1876 lähettämässä kiertokirjeessä, valtuusto päätti ²⁾ antaa sihteerilleen tehtäväksi merkitä luetteloon todistuksen siitä, että valtuustolla ei ollut tiedossaan, että niihin merkityt henkilöt, kuitenkin lukuun ottamatta kymmentä nimeltä mainittua, asuvat tai oleskelivat kaupungissa.

Myöhemmin maistraatti samassa tarkoituksessa lähetti ³⁾ kaupunginvaltuustolle vuoden 1881 henkirahojen ja suostuntavarojen lyhennysluettelot. Valtuusto antoi ⁴⁾ näiden luetteloiden tarkastuksen tehtäväksi valiokunnalle, johon kuuluivat vtt Eskolin, Borg ja Heimberger. Sen jälkeen antamassaan lausunnossa valiokunta toi esiin m. m., että jo luetteloiden pikainen tarkastelu oli osoittanut niihin sisältyvän olemattomiksi merkittyinä varsin huomattavan määrän henkilöitä, joiden oleskeleminen kaupungissa oli yleisesti tunnettu ja joista muutamilla sitä paitsi oli vakinaiset toimet, jopa eräällä oma talokin kaupungissa, kun taas toiset tietävästi oleskelivät toisella paikkakunnalla jolla he varmasti olivat tavattavissa. Tämän johdosta valiokunta oli laatinut luettelon, johon esimerkkeinä oli otettu joukko henkilöitä, joiden verojäämien periminen ei tuntunut voivan aiheuttaa voittamattomia vaikeuksia. Näissä oloissa ja kun asian tarkemman tutkimisen täytyi tehdä monien muiden kuin valiokunnan mainitsemien henkilöiden oleskelupaikka tunnetuksi, valiokunta ei ollut voinut puoltaa sitä, että valtuusto antaisi vaaditun laatuisen todistuksen. Asiaa esiteltäessä valtuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti ⁵⁾ maistraatille lähetettävässä kirjelmässä ilmoittaa, että valtuusto ei voinut antaa vaadittua todistusta, sekä sen ohessa huomauttaa, että asianomaisille ulosottomiehille olisi annettava määräys, että heidän oli suoritettava tehtävänsä huolellisemmin ja tarkemmin ja erityisesti koetettava hankkia poliisilta tietoja henkilöistä, joiden asunto oli heille tuntematon.

Maistraatti lähetti puheena olevat luettelot takaisin kaupunginvaltuustolle uudistaen pyynnön kyseisen todistuksen antamisesta. Lähetettyään ⁶⁾

¹⁾ Ks. s. 229. — ²⁾ Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 10 §. — ³⁾ S:n 10 p. huhtik. 7 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. huhtik. 21 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. toukok. 15 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. jouluk. 2 a §.

asian uudestaan aikaisemmin asetettuun valiokuntaan valtuusto tämän ehdotuksesta päätti ¹⁾ vastauksessaan ilmoittaa, että luetteloihin olemattomiksi merkittyinä edelleen sisältyi lukuisia henkilöitä, joilla epäilemättä oli asunto ja kotipaikka kaupungissa, minkä tähden valtuusto nytäkään ei voinut antaa vaadittua todistusta, ennenkuin jäämien periminen oli toimitettu tarpeellisella huolella ja tarkkuudella.

Kaisaniemen ravintolan vuokrasopimuksen purkamisesta maksamatta jääneen rahamäärän poistaminen tileistä. Sen jälkeen kun rahatoimikamarin kaupungin puolesta ravintoloitsija A. Winter-vainajan takausmiehiä, kauppias N. Pletschikoffia ja tehtailija J. H. Brummeria vastaan ajama juttu, jossa vaadittiin heidän velvoittamistaan maksamaan kaupunginkassaan maksamatta jäänyt osa siitä rahamäärästä, joka ravintoloitsija Winter oli määrätty suorittamaan kaupunginkassaan saatuaan vuonna 1878 vapautuksen Kaisaniemen ravintolan vuokrasopimuksesta, oli senaatin tuomiolla ratkaistu siten, että kaupungin vaatimus oli hylätty, kamari tiedusteli kaupunginvaltuustolta, saiko kyseiset varat poistaa tileistä. Tämän johdosta valtuusto kehoitti ²⁾ kamaria antamaan selvityksen niistä syistä, joiden takia kaupungin asiaa ei ollut asianmukaisesti valvottu. Kamarin annettua asiaa koskevan selityksen valtuusto lähetti ³⁾ sen valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Eneberg, Borenus ja Wegelius. Valiokunta ei antanut lausuntoa kertomusvuoden kuluessa.

Vuoden 1882 koiraverot. Maistraatin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ aktuaari A. Grönholmille 25 markan palkkion vuoden 1882 koiraveron kannosta.

Elintarpeiden tarkastusaseman kuntoonpanoa varten myönnetty määrä-raha sekä laitoksen rahasääntö. Päättyessään ⁵⁾ perustaa elintarpeiden tarkastusaseman kaupunginvaltuusto samalla myönsi ⁶⁾ aseman kuntoonpanemista varten yhteensä 2,050 markan suuruisen määrärahan seuraaviin tarkoituksiin:

1 kpl. analyyttinen vaaka	250: —
1 kpl. polaristrobometri	100: —
1 kpl. mikroskooppi.....	100: —
1 kpl. pienempi spektroskooppi	100: —
Erilaisia lasikojeita, tarvekaluja ja kemiallisia aineita.....	1,000: —
Laboratoriohuoneitten sisustus	500: —
	<hr/>
Yhteensä Smk	2,050: —

Samanaikaisesti valtuusto vahvisti asemalle vuosiksi 1884 ja 1885 seuraavan menosäännön:

Kahden huoneen ja keittiön vuokra, arviolta	1,500: —
Johtajan palkka	3,000: —
Laboratoriopalvelijan palkka	480: —
Koje- ja kirjakokoelman kunnossapito, tilityksen mukaan	500: —
	<hr/>
Yhteensä Smk	5,480: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. jouluk. 13 §. — ²⁾ S:n 10 p. huhtik. 11 §. — ³⁾ S:n 18 p. jouluk. 11 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. helmik. 3 §. — ⁵⁾ Ks. s. 331. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 15 p. toukok. 5 §. —

Hyvitys lakkautetuista perunkirjoitus- ja perinnönjakoprosenteista. Vuoden 1884 talousarvioehdotuksen käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ talousarviovaliokunnan talousarviomietinnössään²⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti kehoittaa rahatoimikamaria ryhtymään niiden maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenten kanssa, joiden palkkaetuihin sisältyi perunkirjoitus- ja perinnönjakoprosentteja, neuvotteluihin siitä, että heille sen johdosta, että he heinäkuun 24 p:nä 1883 annetun asetuksen nojalla olivat menettäneet nämä prosenttitulot, myönnettäisiin niistä hyvitystä kaupungin kassasta, sekä sen jälkeen antamaan valtuustolle maistraatin ja raastuvanoikeuden täydellisen menosääntöehdotuksen.

Maistraatin kolmannen kunnallisraatimiehen palkkaus. Maistraatti anoi kaupunginvaltuustolta, että kaupungin vuoden 1884 talousarvioon edelleen otettaisiin maistraatin kolmannen kunnallisraatimiehen palkka, jonka rahatoimikamari tämän viran piakkoin tapahtuvan lakkauttamisen takia oli poistanut mainitun vuoden talousarvioehdotuksesta. Lähetettyään³⁾ asian talousarviovaliokuntaan valtuusto talousarvion järjestelyssä päätti¹⁾ valiokunnan mietinnössään²⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti merkitä talousarvioon 3,200 markan suuruisen määrärahan mainitun kunnallisraatimiehen palkkaamiseen sellaisin valiokunnan ehdottamin muistutuksin, että palkka, sitten kun siitä oli vähennetty virkaatekevän kolmannen kunnallisraatimiehen palkkio, 200 markkaa kuukaudessa, joutui siviiliviraston leski- ja orpokassalle.

Raastuvanoikeuden nuorempien oikeusraatimiesten palkkaus. Yhteisen raastuvanoikeuden esityksen, joka koski nuorempien oikeusraatimiehen-virkain palkkaetuja, kaupunginvaltuusto lähetti⁴⁾ valiokuntaan, johon valittiin⁵⁾ vtt Eneberg, Borenius ja Elving. Valiokunta ei antanut lausuntoa vuoden varrella.

Majoituslautakunnan sihteerin palkkionkorotus. Majoituslautakunnan tekemän esityksen lautakunnan sihteerin palkkion korottamisesta 1,600 markasta 2,000 markkaan vuodessa kaupunginvaltuusto lähetti⁶⁾ talousarviovaliokuntaan, mutta tämän talousarviomietinnössään²⁾ antaman hylkäävän lausunnon mukaisesti valtuusto talousarvion järjestelyssä epäsi¹⁾ sen.

Majoituslautakunnan kielenkääntäjän palkkionkorotus ja lahjapalkkio. Majoituslautakunta esitti kaupunginvaltuustolle, että lautakunnan venäjänkielen kielenkääntäjän palkkio korotettaisiin 400 markasta 800 markkaan vuodelta. Tämän johdosta valtuusto myönsi⁶⁾ mainitulle kielenkääntäjälle heti 100 markan lahjapalkkion vuoden viimeiseltä neljännekseltä, mutta lähetti asian muulta osaltaan talousarviovaliokuntaan. Talousarvion järjestelyssä valtuusto valiokunnan talousarviomietinnössään²⁾ antaman puoltavan lausunnon mukaisesti korotti¹⁾ kielenkääntäjän palkkion majoituslautakunnan ehdottamaan määrään, 800 markkaan, joten korotus oli 400⁷⁾ markkaa.

Sörnäsän satamamestarin vuokrat rahat. Tehdystä anomuksesta, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto oikeutti⁷⁾ Sörnäsän satamamestarin W. A. Svenssonin vuonna 1883 saamaan vuokratrahoja saman määrän kuin lähinnä edellisenä vuonna eli 400 markkaa:

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 2 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ³⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 2 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. syysk. 32 §. — ⁵⁾ S:n s:n 45 §. — ⁶⁾ S:n s:n 30 §. — ⁷⁾ S:n 20 p. maalisk. 10 §.

Satamakonttorin toimenhaltijain henkilökohtaiset palkanlisäykset. Satamakonttorin vanhemman vahtimestarin K. M. Hagmanin anomuksen saada palkankorotusta 600 markkaa vuodessa sekä saman konttorin nuoremman vahtimestarin J. A. Janssonin ja satamakonstaapelien J. F. Lönnqvistin ja J. V. Nordbergin yhteisesti tekemän anomuksen, että heille myönnettäisiin kohtuulliset palkankorotukset, kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ rahatoimikamariin ja satamahallinnolle. Sen johdosta antamissaan lausunnoissa kamari ehdotti, että satamakonttorin vanhemmalle vahtimestarille myönnettäisiin palkankorotusta 400 markkaa, saman konttorin nuoremmalle vahtimestarille 200 markkaa sekä kahdelle satamakonstaapelille kummallekin 100 markkaa, ja merkitsi mainitut korotukset vuoden 1884 menosääntöehdotukseensa. Sen jälkeen kun valtuusto vielä oli lähettänyt ²⁾ asian talousarviovaliokuntaan ja maistraatti puolestaan hyväksynyt kamarin talousarvion ehdottamat palkankorotukset, talousarviovaliokunta saatuaan asiaa koskevia tietoja satamakapteenilta mietinnössään ³⁾ puolsi kamarin ehdotusta siten muutettuna, että mainitut korotukset myönnettäisiin hakijoille henkilökohtaisina palkanlisäyksinä. Asiaa esiteltäessä valtuusto päätti ⁴⁾ valiokunnan ehdotuksen mukaisesti merkitä kaupungin vuoden 1884 talousarvioon edellä mainitun suuruiset henkilökohtaiset palkanlisäykset puheena oleville toimenhaltijoille.

Reaalikoulun vahtimestarin palkankorotus. Reaalikoulun vahtimestarin F. M. Lindqvistin palkankorotusanomuksen kaupunginvaltuusto lähetti ⁵⁾ talousarviovaliokuntaan. Tämän mietinnössään ³⁾ tekemän ehdotuksen mukaisesti valtuusto talousarvion käsittelyssä päätti ⁴⁾ korottaa hakijan rahapalkan 400 markasta 600 markkaan vuodessa.

Kansakoulujen apulaisopettajain ja -opettajattarien palkanlisäykset. Kansakoulujohtokunta lähetti puoltolauseensa ohella kaupunginvaltuustolle kansakoulujen apulaisopettajain ja -opettajattarien esittämät anomukset, että heidät virkavuosiin perustuvan ikäkorotusoikeuden suhteen asetettaisiin samaan asemaan kuin mainittujen koulujen vakinaiset opettajat ja opettajattaret. Valtuuston lähetettyä ⁶⁾ tämän asian talousarviovaliokuntaan ja tämän talousarviomietinnössään puollettua sen hyväksymistä valtuusto päätti valiokunnan ehdotuksen mukaisesti merkitä kaupungin vuoden 1884 talousarvioon 1,460 markan suuruisen määrärahan puheena olevien opettajain ja opettajattarien palkkionkorotuksia varten.

Kansakoulujen laulunopettajain ja -opettajattarien palkkionkorotus. Kansakoulujen laulunopettajain ja -opettajattarien esittämän ja kansakoulujohtokunnan puoltaman anomuksen, että heille myönnettäisiin sama palkkio opetustunnilta kuin muille mainittujen koulujen opettajille ja opettajattarille maksettiin, kaupunginvaltuusto lähetti ⁶⁾ talousarviovaliokuntaan, mutta tämän talousarviomietinnössään ³⁾ antaman epäävän lausunnon mukaisesti valtuusto talousarvion järjestelyssä epäsi ⁴⁾ sen.

Palkkio matrikkeliä laatimisesta. Kansakoulujohtokunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ 250 markkaa yläkansakoulujen matrikkeliä pitoa varten lukuvuoden 1882—83 alkupuoliskon aikana.

Kaupunkikuntain kansakoulunopettajain ja -opettajattarien eläkkeet. Läänin kuvernööri vaati kaupunginvaltuuston lausuntoa kysymyksestä,

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 26 § ja 9 p. lokak. 6 §. — ²⁾ S:n 13 p. marrask. 7 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 2 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. marrask. 1 §. — ⁶⁾ S:n s:n 12 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. tammik. 8 §.

suostuiko kaupunki sitoumuksiin eläke-etujen järjestämiseksi kansakoulunopettajilleen ja -opettajattarilleen. Lähetettyään ¹⁾ asian kansakoulujohtokuntaan ja tämän ehdotettua, että avustukseksi puheena olevien eläkkeiden suorittamista varten myönnettäisiin määrätyt prosentit siitä rahamäärästä, jonka kaupunki vuosittain myönsi kansakoulujen ylläpitoon, valtuusto vielä lähetti ²⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Lagerblad, Asp ja Schildt ja jolta pyydettiin ehdotusta siitä, mikä rahamäärä kaupungin tuli suorittaa eläkkeitä varten. Sen jälkeen antamassaan lausunnossa valiokunta ehdotti, että valtuusto lausunnossaan ilmoittaisi, ettei valtuusto katsonut voivansa velvoittaa kaupunkia suorittamaan mitään avustusta kansakoulunopettajainsa ja -opettajattariensa eläkkeitä varten, mutta että valtuusto siinä tapauksessa, että kaupunkien kansakoulunopettajat ja -opettajattaret saivat valtion varoista vähintään samansuuruiset eläkkeet kuin maaseudun vastaavat opettajat, oli halukas ottaen huomioon kaupungin suuret elinkustannukset suorittamaan mainittujen opettajain ja opettajattarien eläkeisiin 50 %:n lisäyksen taatakseen heille riittävän toimentulon. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ antaa siltä vaaditun lausunnon valiokunnan ehdotuksen mukaisena.

Stipendirahastojen perustaminen kaupungin kouluihin. Rahatoimikamari, joka vuoden 1880 keisarillisia hallitusriemujuhlia varten asetetun juhlatoimikunnan pyynnöstä oli toimittanut juhlallisuuksien yhteydessä keräyslistoihin ⁴⁾ kaupungin koulujen stipendirahastoja varten merkittyjen avustusten kannon, antoi kaupunginvaltuustolle tilityksen tällöin kertyneistä varoista. Tilitys osoitti, että sen jälkeen kun ne varat, jotka oli merkitty muiden kuin kunnan omien koulujen hyväksi, oli luovutettu asianomaisille, kaupungin hallussa olevat varat tammikuun 1 p:nä 1883 kertyneine korkoineen nousivat yhteensä Smk:aan 25,081: 16, mistä kunnan koulujen osalle tarkemmin määrittelemättä tuli Smk 23,824: 15, kansakoulujen osalle tarkemmin määrittelemättä Smk 561: 40, ruotsalaisten kansakoulujen osalle Smk 614: 46 ja suomalaisten kansakoulujen osalle Smk 81: 15. Kamari anoi, että valtuusto määräisi, miten nämä varat oli sijoitettava ja hoidettava sekä kuinka korot oli käytettävä tarkoituksiinsa, minkä ohessa kamari ensiksi mainitussa suhteessa pyysi, että se valtuutettaisiin sijoittamaan varat valtion tai hypoteekkiyhdistyksen obligatioihin.

Samalla kun valtuusto asiaa esiteltäessä kertyneiden varojen sijoituksen suhteen hyväksyi rahatoimikamarin ehdotuksen, valtuusto antoi ⁵⁾ valiokunnalle tehtäväksi ehdottaa ne yleiset määräykset, joita oli noudatettava mainittujen varojen korkojen käytössä. Tähän valiokuntaan valittiin kansakoulutarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhberg, reaalikoulun rehtori B. V. T. Selling, kansakoulunopettaja F. O. Dannholm, kansakoulunopettajat I. J. G. Wegelius ja yliopettaja E. J. Mellberg. Valiokunnan sen jälkeen annettua mietinnön asiasta valtuusto sen siinä tekemän ehdotuksen mukaisesti päätti ⁶⁾, että ilman tarkempaa määrittelyä myönnettyistä varoista, Smk:sta 23,824: 15, määrättäisiin Smk 1,300: — reaalikoulun ja Smk 22,524: 15 kaupungin kansakoulujen stipendirahastoksi ja että reaalikoulun opettajakollegio ja kansakoulujen johtokunta saisivat tehtäväkseen joka lukuvuoden lopussa jakaa näille rahastoille kertyneet korot stipendeinä oppilaille, jotka olivat sellaisen ansainneet.

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. toukok. 3 §. — ²⁾ S:n 11 p. jouluk. 8 §. — ³⁾ S:n 18 p. jouluk. 12 §. — ⁴⁾ Ks. s. 131. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 19 p. kesäk. 5 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. lokak. 17 §.

Vuokrarahain myöntäminen kansankirjaston kirjastonhoitajalle y.m. Kansankirjastotalon huoneiden luovuttamista Suomen taideyhdistykselle ¹⁾ koskevan asian yhteydessä kansankirjaston ja lukusalin toimikunta oli rahatoimikamarille annetussa lausunnossa huomauttanut, että talon pohjakerroksessa sijaitsevassa kirjastonhoitajan huoneistossa oli huomattu olevan lukuisia vikoja, minkä tähden toimikunta oli anonut, että kirjastotalon yläkerroksen itäinen kulmahuone kesäkuun 1 p:stä lukien luovutettaisiin kirjastonhoitajan asunnoksi. Kamari vastusti kuitenkin toimikunnan anomusta ja ehdotti sen sijaan kaupunginvaltuustolle antamassaan esityksessä, että kirjastonhoitajalle vuokravuodelta 1883—84 myönnettäisiin 500 markkaa vuokratuloja huoneiston hankkimiseksi kirjastorakennuksen ulkopuolelta, jos hän mieluummin teki sen kuin jäi asumaan kirjastotalossa oleviin huoneisiinsa. Valtuuston palautettua ²⁾ asian lisäselvityksen hankkimiseksi kamariin ja kamarin annettua pyydetyn selvityksen valtuusto päätti ³⁾ antaa kirjastonhoitajan valita, halusiko hän edelleen asua huoneistossaan vai saada edellä mainitun suuruiset vuokrarahat; viimeksi mainitussa tapauksessa toimikunta sai antaa kirjastonhoitajan huoneiston vuokralle, minkä ohessa toimikunta valtuutettiin antamaan vuokralle myöskin eräs toistaiseksi tarpeeton rakennuksessa sijaitseva ovenvartijan huone.

Kaasuntarkastajan palkkio. Maistraatin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ liikennetirehtöörin apulaiselle H. E. Gummerukselle 200 markan palkkion kaupungin kaasuntarkastajan viran hoitamisesta valaistusvuonna 1882—83.

Kansakoulujen valtionavun korotus. Esittäen m.m. tilastotietoja kaupungin kansakoulujen oppilasmäärän ja mainittujen koulujen menojen lisääntymisestä kansakoulujohtokunta esitti, että kaupunginvaltuusto korkeasta asianomaisesta paikasta anoksi, että kaupungin kansakoulujen vuotuista valtionapua korotettaisiin 14,000 markkaa eli 26,000 markasta 40,000 markkaan. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ myöntyen johtokunnan esitykseen tehdä Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen johtokunnan ehdotuksen mukaisen anomuksen.

Vuokravuoden 1883—84 majoitustariffi. Majoituslautakunta oli vuonna 1882 lähettänyt maistraatille ensin ehdotuksen tariffiksi, jonka mukaan kaupunkiin sijoitettu venäläinen sotaväki vuokravuonna 1883—84 saisi nauttia rahakorvausta huoneiden ja muiden luontoismajoitusetujen sijasta, ja hieman myöhemmin ehdotuksen tähän tariffiin tehtäviksi lisäyksiksi ja muutoksiksi. Maistraatin vuonna 1883 lähetettyä lautakunnan molemmat ehdotukset kaupunginvaltuustolle tämä asia ynnä lautakunnan s.v. valtuustolle tekemä esitys ⁶⁾ erälle sotilasviranomaisille y.m. tarvittavien huoneistojen vuokraamisesta lähetettiin ⁷⁾ valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Brummer, Borg ja Sohlman.

Sen johdosta antamassaan mietinnössä ⁸⁾ valiokunta majoitustariffikysymyksen suhteen huomautti m.m., että edellä mainittu tariffiehdotus oli annettu ilman että valtuusto, niinkuin tammikuun 18 p:nä 1882 annetussa asetuksessa säädettiin, oli saanut tilaisuutta tutkia siinä esitettyjä tietoja ja että se lisäksi oli epätäydellinen sikäli, että siihen eivät sisällyneet kaikki luontoismajoituksen korvaukset. Niinpä ehdotus ei sisältänyt Suomen sotilaspiirin esikunnan piirineuvoston, piiri-intendenttihakituksen,

¹⁾ Ks. s. 291. — ²⁾ Valt. pöytäk. 15 p. toukok. 14 §. — ³⁾ S:n 5 p. kesäk. 16 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. marrask. 2 §. — ⁵⁾ S:n s:n 11 §. — ⁶⁾ Ks. s. 304. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 16 p. tammik. 2 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1.

piiritykistöhallituksen, piiri-insinöörihallituksen, piirilääkintöhallituksen, piirisantarmihallituksen, linnoitusten ulkopuolella olevien sotilaallisten rakennusten, 23:nnen jalkaväkidivisioonan eikä 23:nnen tykistörikaatin hallitusten vuokramäärärahoja eikä myöskään vuokramäärärahoja niille majoitukseen oikeutetuille sotilashenkilöille, jotka tilapäisesti kaupunkiin komennettuina tarvitsivat siellä asunnon, venäläisten joukkojen juutalaiselle synagoogalle eikä heidän muhamettilaiselle rukoushuoneelleen. Lukuun ottamatta 23:nnen jalkaväkidivisioonan hallitusta nämä sotaväenhallinnot ja sotilaalliset laitokset olivat useita vuosia olleet majoitetut kaupungin vuokralle ottamiin huoneistoihin. Jos vuokravuoden 1883—84 majoitustariffia määrättäessä nojaututtiin yksinomaan ehdotukseen sisältyviin hintatietoihin, kaupunki todennäköisesti joutui kärsimään suuren tappion. Majoituslautakunnan maistraatille lähettämässä jälkimmäisessä kirjelmässä oli tosin annettu täydentäviä hintatietoja, mutta kuitenkin valiokunta katsoi valtuustolla olevan syytä tehdä hänen Keisarilliselle Majesteetilleen asiasta esityksen ja oli sen tähden laatinut tällaisen ehdotuksen. Siinä anottiin, että edellä mainittujen sotilashallitusten ja laitosten vuotuinen vuokramäärä, siihen luettuna huoneistojen lämmitykseen tarvittavat halot, määrättäisiin 450 markaksi huonetta kohden, kustannukset niiden sotilashenkilöiden huoneistoista, jotka tilapäisesti kaupunkiin komennettuina tarvitsivat asuntoa, 5,000 markaksi sekä juutalaisen synagoogan vuosivuokra 800 markaksi ja muhamettilaisen rukoushuoneen 1,400 markaksi, kummatkin halkoinen. Jos uusi majoitusohjesääntö annettiin ja kaupungin majoitusvelvollisuutta siinä laajennettiin, tuli kaupungin majoitusrasituksen lisäyksestä saada täysi korvaus. Lopuksi lausuttiin toivomuksena, että jos esitys evättiin, majoituksen korvaus vuokravuodelta 1883—84 suoritettaisiin samalla tavalla kuin kuluvalta vuokravuodelta, t. s. siten, että Suomen valtio ennakolta korvasi kaupungin yhteenlasketut todelliset majoituskustannukset.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä valiokunnan ehdotuksen esitykseksi ja antaa sihteerilleen tehtäväksi jättää sen anomuksena senaattiin.

Sitä ennen senaatti kuitenkin oli ehtinyt vahvistaa vuokravuodeksi 1883—84 alla olevan majoitustariffin, johon ei ollut merkitty mitään vuokramäärärahoja edellä mainituille sotilasvirastoille y. m.

Vastaava luokka siviilivirassa	Aste	Kuukau- delta Markkaa	Vuodelta Markkaa
II	Nainut kenraali	375:—	4,500:—
»	Naimaton kenraali	334:—	4,008:—
III	Nainut kenraaliluutnantti	300:—	3,600:—
»	Naimaton kenraaliluutnantti	267:—	3,204:—
IV	Nainut kenraalimajuri	267:—	3,204:—
»	Naimaton kenraalimajuri	229:—	2,748:—
V	Nainut esipuseeri, joka on rykmentinpäällikkö tai jolla on rykmentinpäällikön oikeudet	233:—	2,796:—
»	Naimaton s:a s:a	200:—	2,400:—

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 15 §.

Vastaava luokka siviilivirassa	Aste	Kuukau- delta Markkaa	Vuodelta Markkaa
VI—VIII	Nainut eversti, everstilutnantti tai majuri, jolla ei ole edellä mainittuja oikeuksia	158:—	1,896:—
»	Naimaton s:a s:a	125:—	1,500:—
IX—X	Nainut kapteeni tai alikapteeni	120:—	1,440:—
»	Naimaton s:a s:a	84:—	1,008:—
XI—XII	Nainut luutnantti tai aliluutnantti ja vänrikki	84:—	1,008:—
»	Naimaton s:a s:a	54:—	648:—
—	Alipäällystään ja miehistöön kuuluvan naiseen henkilön asunto	20:—	240:—
—	Sotilasmajoitus 10 miehelle	50:—	600:—
—	Kanslia- tai arkistohuone	20:—	240:—
—	Yhden hevosen tallitila	5:—	60:—

Myöhemmin majoituslautakunta ilmoitti, että tähän tariffiin alipäällystölle ja miehistölle merkityt vuokramäärät melkoisesti alittivat paikkakunnan käyvät hinnat, minkä johdosta kaupungin kustannukset näihin tarkoituksiin vuokralle otettavista huoneistoista eivät tulisi täysin korvatuiksi. Lautakunnan ilmoitus ei kuitenkaan aiheuttanut ¹⁾ toimenpidettä kaupunginvaltuuston taholta.

Vuokravuoden 1884—85 majoitustariffi. Sen jälkeen kun läänin kuvernööri oli vaatinut kaupunginvaltuustolta ehdotusta vuokravuoden 1884—85 majoitustariffiksi valtuusto lähetti ²⁾ asian majoituslautakuntaan. Lautakunta antoi sen jälkeen valtuustolle mainitun vuokravuoden majoitustariffiehdotuksen ja ilmoitti samalla, että kaupunkiin sijoitetun santamariomennuskunnan päällikköä ei ollut voitu saada suostutetuksi majoittamaan samaan huoneeseen niin monta miestä kuin sinne asetuksen mukaan olisi voinut sijoittaa. Valtuusto päätti ³⁾ puolestaan hyväksyä lautakunnan tariffiehdotuksen ja lähettää sen kuvernöörin vahvistettavaksi sekä sen ohessa lautakunnan edellä mainitun tiedonannon johdosta anoa kuvernööriltä toimenpidettä, jotta voimassa olevan asetuksen määräystä edellä mainitussa suhteessa noudatettaisiin.

Majoitustariffiehdotuksen mukaan luontoismajoituksen korvausmäärät olivat seuraavat:

Vastaava luokka siviilivirassa	Aste	Kuukau- delta Markkaa	Vuodelta Markkaa
II	Nainut kenraali	375:—	4,500:—
»	Naimaton kenraali	334:—	4,008:—
III	Nainut kenraaliluutnantti	300:—	3,600:—
»	Naimaton kenraaliluutnantti	267:—	3,204:—
IV	Nainut kenraalimajuri	267:—	3,204:—
»	Naimaton kenraalimajuri	229:—	2,748:—
V	Nainut esiupeeri, joka on rykmentinpäällikkö tai jolla on rykmentinpäällikön oikeudet	233:—	2,796:—
»	Naimaton s:a s:a	200:—	2,400:—

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. maalisk. 15 §. — ²⁾ S:n 9 p. lokak. 7 §. — ³⁾ S:n 23 p. lokak. 13 §.

Vastaava luokka siviilivirassa	A s t e	Kuukau- delta Markkaa	Vuodelta Markkaa
VI—VIII	Nainut eversti, everstiluutnantti tai majuri, jolla ei ole edellä mainittuja oikeuksia	158: —	1,896: —
»	Naimaton s:a s:a	125: —	1,500: —
XI—X	Nainut kapteeni tai alikapteeni	120: —	1,440: —
»	Naimaton s:a s:a	84: —	1,008: —
XI—XII	Nainut luutnantti tai aliluutnantti ja vänrikki	84: —	1,008: —
»	Naimaton s:a s:a	54: —	648: —
—	Upseerinarvoluokkaan kuuluvan sotilashenkilön huone tilapäisillä komennuksilla 5 markan mukaan päivältä	150: —	—
—	Sotilaallisten keskushallitus- ja -hallintovirastojen virastohuoneistoon kuuluvasta huoneesta	37: 50	450: —
—	Joukon tai alaosaston kanslia tai arkistohuone	20: —	240: —
—	Alipäällystöön ja miehistöön kuuluvan naiseen henkilön asunto	24: —	288: —
—	10 miehen sotilasmajoitus	80: —	960: —
—	Yhden hevosen tallitila	7: —	84: —
—	Joukkojen juutalaisen synagoogan ja muhamettilaisen rukoushuoneen huoneisto, huoneelta	30: —	360: —

Huoneistojen vuokralle ottaminen sotaväen majoitustarkoituksiin. Sen johdosta, että vahvistettua majoitustariffia ei lähiaikoina ollut odotettavissa vuokra vuodeksi 1883—84, mutta kaupungin sotaväen tarpeisiin vuokraamien huoneistojen vuokrasopimukset, jotka edustivat yhteensä 74,800 markan vuotuista vuokramäärää, oli vuoden ensimmäisinä kuukausina uudistettava tai sanottava irti, majoituslautakunta erään mainittua tariffia koskevan asian ¹⁾ yhteydessä tiedusteli kaupunginvaltuustolta, miten mainittujen huoneistojen ja vuokrasopimusten suhteen oli meneteltävä. Lautakunta ehdotti puolestaan, että valtuusto koettaisi saada aikaan määräyksen, että tällöin samoin kuin kuluvana vuokravuonna saataisiin soveltaa vuoden 1876 majoitusohjesääntöä ja vuoden 1881 tariffia. Lähetettyään ²⁾ asian edellä mainittua tariffikysymystä käsittelemään asetettuun valiokuntaan ¹⁾ valtuusto sen mietinnössään ³⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti päätti ⁴⁾ kehoittaa puheena olevaa lautakuntaa hankkimaan asianomaisilta majoitukseen oikeutetuilta sotilashallinnoilta tiedon siitä, katsoivatko ne ehdottomasti tarvitsevansa sellaisia huoneistoja kuin niillä aikaisemmin oli ollut ja sen jälkeen saamiensa ilmoitusten ja niiden tietojen perusteella, mitkä lautakunta voi saada vuokravuoden 1883—84 majoituksen suorittamisen edellyttämästä huoneistojen tarpeesta, viipymättä ryhtymään toimenpiteisiin riittävän monen sopivan huoneiston vuokraamiseksi.

Huoneiden vuokraaminen tilapäistä sotilasmajoitusta varten. Majoituslautakunta lähetti kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi ravintoloitsija J. A. Ahlgrenin kanssa tekemänsä sopimuksen, jonka mukaan tämä vuokravuonna 1883—84 sitoutui 3,500 markan vuokramäärästä luovuttamaan huoneet sellaisille sotilashenkilöille, joilla tilapäisesti kaupungissa oleskellessaan oli oikeus majoituksen saamiseen. Valtuusto hyväksyi ⁵⁾ sopimuksen.

¹⁾ Ks. s. 304. — ²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. tammik. 2 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 15 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. kesäk. 5 §.

Maistraatin tuomiokirjojen sidottaminen. Maistraatin tekemän esityksen 336 markan määrärahan myöntämisestä sen tuomiokirjojen sidottamista varten kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ talousarviovaliokuntaan. Valiokunnan talousarviomietinnössään ²⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti valtuusto talousarvion järjestelyssä päätti ³⁾ tämän johdosta m.m. korottaa maistraatin ja raastuvanoikeuden yhteisten n.s. lisätarverahojen määrärahaa 1,000 markalla.

Kymmenysvaa'an osto. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ 400 markan määrärahan Töölössä olevaan varastomakasiiniin aiotun kymmenysvaa'an ostoon.

Pelastuskaluston hankkiminen satamiin. Läänin kuvernööri vaati kaupunginvaltuuston lausuntoa poliisikamarin vireille panemasta ehdotuksesta, joka koski pelastusvälineiden hankkimista kaupungin satamiin. Valtuuston lähetettyä ⁵⁾ asian rahatoimikamariin ja tämän saatua siitä pyytämänsä lausunnon satamakapteenilta kamari anoi toistaiseksi 250 markan suuruista määrärahaa poliisikamarin puoltaman, kuusi erilaista pelastusvälinettä käsittävän mallisarjan hankkimiseen. Samalla kuin valtuusto myöntyi ⁶⁾ tähän se kehoitti kamaria satamakapteenin ehdotuksen mukaisesti antamaan kiinnittää pelastusketjuja Eteläsataman rantalaitureille obeliskista Katajanokan kanavaan ja päätti lausunnossaan antaa kuvernöörille tiedon toimenpiteistään.

Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myöhemmin sen lisäksi myönsi ⁷⁾ enintään 1,200 markan määrärahan kuusien pelastustikapuiden ja yhtä monen keksin ja korkkikohoilla varustetun köyden hankkimiseen, jotka yhdessä aikaisemmin hankittujen välineiden kanssa sijoitettaisiin seuraaville seitsemälle asemalle, nimittäin: Hietalahdensatamaan, laivaveistämön tontille, Eteläsataman keittuhuoneen luo, Katajanokan Lyökkisaareen, Pohjoissatamaan Uudenmaan pataljoonan kasarmien luo. Kaisaniemen ravintolan kohdalle sekä Töölön sokeritehtaan läheisyyteen.

Hevosen osto palolaitokselle. Palotoimikunnan esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ käyttövaroistaan 500 markan suuruisen määrärahan hevosen ostoon palolaitokselle.

Määrärahan myöntäminen kirjaston hankkimiseksi palolaitokselle. Kaupunginvaltuusto epäsi ⁹⁾ palotoimikunnan kaupunginvaltuustolle tekemän esityksen, että ne sakot, jotka toimikunnalla voimassa olevan palojärjestyksen nojalla oli oikeus kantaa palolaitoksen henkilökunnalta virassa tapahtuneista virheistä ja laiminlyönneistä, saisi käyttää kirjojen hankkimiseen mainitun laitoksen alipäällystölle ja miehistölle perustettavaksi suunniteltuun kirjastoon. Sen ohessa valtuusto kuitenkin kehoitti toimikuntaa merkitsemään vuoden 1884 talousarvioehdotukseen tarpeellisen määrärahan sellaista kirjastoa varten. Tämän johdosta toimikunta anoi, että valtuusto merkitsi kaupungin vuoden 1884 menoarvioon tähän tarkoitukseen 300 markan rahamäärän. Lähetettyään ¹⁰⁾ asian talousarviovaliokuntaan valtuusto tämän mietinnössään ²⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti päätti ³⁾ vuoden 1884 talousarviota järjestettäessä merkitä 150

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. jouluk. 6 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 2 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. lokak. 9 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. maalisk. 8 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. huhtik. 9 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. lokak. 10 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. jouluk. 8 §. — ⁹⁾ S:n 25 p. syysk. 43 §. — ¹⁰⁾ S:n 13 p. marrask. 8 §.

markan määrärahan kirjojen ostamiseen perustettavaan palokunnan kirjastoon.

Kaupungin osuus poliisilaitoksen kustannuksista. Kaupunginvaltuusto oli antamassaan lausunnossa läänin kuvernöörin tekemästä ehdotuksesta, joka koski kaupungin poliisivoiman lisäämistä, vuonna 1882 puolestaan hyväksynyt ¹⁾ poliisilaitoksen menosäännön 18,120 markan määräisen korotuksen, mistä kaupungin osalle tulisi 6,525 markkaa. Senaatti oli kuitenkin pitänyt viimeksi mainittua määrää riittämättömänä, koska kaupungin avustus poliisilaitoksen kustannusten suorittamiseen siten ei vastaisi sitä osuutta, joka kaupungin valtion verrattuna oli niistä suoritettava. Tämän takia ja koska senaatti aikoi Hänen Keisarilliselta Majesteetiltaan anoa, että poliisilaitosta varten myönnettävä valtion määräraha tammikuun 1 p:stä 1883 samaan päivään vuonna 1893 korotettaisiin 86,000 markkaan vuodelta, jolloin kaupunki olisi velvollinen suorittamaan kaikki sen lisäksi laitoksen ylläpitoon tarvittavat kustannukset, senaatti vuonna 1883 kuvernöörin välityksellä vaati kaupunginvaltuustolta asiasta uutta lausuntoa.

Kaupunginvaltuuston lähetettyä ²⁾ asian sitä aikaisemmin käsiteltyyn valiokuntaan ¹⁾ tämä mietinnössään ³⁾ lausui m. m., että poliisilaitosta varten suoritettun kaupungin avustuksen ja valtion määrärahan välinen suhde vuoden 1876 menosäännön mukaisesti voitiin määritellä olevaksi 1:1.7. Tämän suhteen mukaisesti olikin valtion osuus ehdotetun poliisivoiman lisäyksen aiheuttamista kustannuksista arvioitu 11,595 markaksi ja kaupungin 6,525 markaksi; jos lisäys toteutettiin, olisi valtion koko määräraha 84,875 markkaa ja kaupungin avustus yhteensä 54,585 markkaa. Jos viimeksi mainittua määrää tästäkin korotettaisiin, muuttuisi kaupungin avustuksen ja valtion määrärahan välinen voimassa oleva suhde, mikä ei tuntunut toivottavalta. Myöskään ei valiokunnan mielestä kaupungilla ollut syytä sitoutua kymmenen lähinnä tulevan vuoden aikana suorittamaan niitä poliisilaitoksen ylläpitämisestä aiheutuvia kustannuksia, jotka ylittivät 86,000 markkaa. Jos tämä määräys hyväksyttäisiin, niin poliisilaitos olisi kunnallinen laitos ja sitä pidettäisiin sellaisena, vaikka se todellisuudessa oli ja kaupungin viranomaisen käsityksen mukaan aina oli ollut valtion laitos, joka oli syntynyt kaupunkia kuulematta ja huomioon ottamatta kaupunkien perustuslain mukaista erioikeutta saada huolehtia järjestyshoidon ylivalvonnasta. Valtion tulisi sen tähden pääasiallisesti kustantaa-kin poliisilaitos, kun taas kunnan asiana olisi myöntää sitä varten avustus, jota sen hyödyllisyyden tähden voitiin pitää kohtuullisena. Valiokunta viittasi tässä suhteessa niihin yksimielisiin lausuntoihin, jotka sekä valtuusto että maistraatti vuonna 1875 olivat antaneet ⁴⁾ samantapaisesta kysymyksestä. Kaupunki ei myöskään millään tavalla ollut antanut aihetta suunniteltua poliisivoiman lisäämistä tarkoittavan kysymyksen esille ottamiseen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti ⁵⁾ korkeimpaan paikkaan annettavassa lausunnossaan tuoda esiin, että kaupunki kieltäytyi suorittamasta puheena olevan vahvistuksen aiheuttamista kustannuksista enempää kuin aikaisemmin sovelletun suhteen mukaisen määrän eli 6,525 markkaa vuosittain.

Myöhemmin saapui kuitenkin maistraatilta ilmoitus, että Hänen Keisarillinen Majesteettinsa senaatin esityksestä asiasta antamassaan käsky-

¹⁾ Ks. s. 236. — ²⁾ Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 7 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 51. — ⁵⁾ Valt pöytäk. 20 p. maalisk. 3 §.

kirjeessä oli nähnyt hyväksi määrätä, että valtion määrärahan poliisilaitoksen ylläpitoa varten tammikuun 1 p:stä 1883 samaan päivään vuonna 1893 tuli olla 86,000 markkaa vuodelta eli 7,720 markkaa suurempi kuin aikaisemmin vahvistettu määräraha ja että kaupunki oli velvollinen suorittamaan kaikki tämän lisäksi poliisilaitoksen asianmukaiseen voimassapitämiseen puheena olevana aikana tarvittavat kustannukset. Saman ilmoituksen antoi valtuustolle rahatoimikamari. Samalla kamari ilmoitti, että jos kaupungin poliisivoiman lisääminen toteutettiin syyskuun 1 p:nä, niin varoja oli käytettävissä sen johdosta lisääntyvien poliisilaitoksen menojen suorittamiseen vuoden loppuun, koska korotettu valtion määräraha maksettiin vuoden alusta. Vuoden 1884 alusta lukien asianlaita sitä vastoin oli toinen, kun valtio tuli suorittamaan poliisilaitoksen menosäännön lisäyksestä, 18,120 markasta, vain 7,720 markkaa ja kaupungin toistaiseksi tekemän päätöksen mukainen osuus lisäyksestä, 6,525 markkaa, ei vastannut erotusta, vaan siitä jäi peittämättä 3,875 markkaa. Kamari anoi sen tähden, että valtuusto määräisi, minkä verran kaupunki näissä oloissa suostui puolestaan lisäämään poliisilaitoksen menosääntöä.

Sen jälkeen kun asia tämän johdosta oli uudestaan palautettu ¹⁾ edellä mainittuun valiokuntaan, tämä uudessa mietinnössään ²⁾ huomautti m. m., että Hänen Keisarillisen Majesteettinsa käskykirjettä ei näyttänyt voivan pitää muuna kuin armollisena määräyksenä, jonka seurauksista kaupunki valiokunnan käsityksen mukaan ei voinut vapautua muuten kuin antamalla kysymyksen poliisivoiman vahvistamisesta raueta. Jos valtuusto kuitenkin piti tätä vahvistamista niin tärkeänä, ettei sitä ollut enää lykättävä, minkä käsityksen tueksi valiokunta esitti lukuisia seikkoja, valiokunta ehdotti, että valtuusto luopuen viimeksi tekemästään päätöksestä ja pakosta pääasiallisesti yhtyen senaatin aikaisemmin esittämään ehdotukseen päättäisi vuoden 1884 alusta vuoden 1892 loppuun myöntää kyseistä poliisivoiman vahvistamista varten yhteensä 10,400 markkaa vuodessa. Tämän ehdotuksen valtuusto asiaa uudestaan esiteltäessä hyväksyi ³⁾.

Järjestyksen ylläpitäminen markkinoilla. Poliisikamarin esityksestä, ota maistraatti oli puoltanut, kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ poliisikamarille 70 markan määrärahan erinäisiin menoihin, jotka olivat aiheutuneet järjestyksen ylläpitämisestä viime markkinoilla, ja antoi sen ohessa rahatoimikamarille tehtäväksi yksissä neuvoin poliisikamarin kanssa hankkia raudoitettuja paaluja ja köysiä, joilla kaupungin hevosenmarkkinapaikka vastedes aidattaisiin.

Maanviljelys- ja kauppakemiallisen laitoksen avustaminen. Läänin kuvernööri oli tiedustellut kaupunginvaltuustolta, suostuiko kaupunki jatkuvasti kolmen vuoden aikana kesäkuun 1 p:stä lukien vuosittain suorittamaan maanviljelys- ja kauppakemialliselle laboratoriolle 1,600 markan suuruisen avustuksen siinä tapauksessa, että tarvittavan määrärahan loppuosa myönnettiin yleisistä varoista. Lähetettyään ⁵⁾ sen jälkeen asian terveydenhoitolahtakuntaan valtuusto tämän ehdotuksesta päätti ⁶⁾ kuvernöörille annettavassa vastauksessaan ilmoittaa, että laboratorio sai kyseisenä aikana kaupungilta edellä mainitun suuruisen avustuksen samoin ehdoin kuin aikaisemmin eli jos laboratoriossa kaupungin viranomaisten pyynnöstä toimitettiin enintään 35 analyysiä vuodessa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 23 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 11. — ³⁾ Valt. pöytäk. 13 p. marrask. 14 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. lokak. 11 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. huhtik. 8 §. — ⁶⁾ S:n 24 p. huhtik. 13 §.

Myöhemmin saapui ¹⁾ kaupunginvaltuustolle ilmoitus, että mainitulle laboratoriolle kyseiseksi ajaksi oli myönnetty 6,900 markan vuotuinen valtionavustus.

Desinfiomisuuinin rakentaminen. Terveystoimituslautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ mainitulle lautakunnalle enintään 2,000 markan määrärahan yleisön käytettäväksi tarkoitetun desinfiomisuuinin rakentamiseen sekä uunin hoitoon lähiaikoina.

Alituisten vaivaisavustusten määrärahan lisäys. Vaivaishoitohallituksen tekemän esityksen alituisten vaivaisapujen talousarviomäärärahan korottamisesta 40,000 markasta 45,000 markkaan kaupunginvaltuusto lähetettyään ³⁾ sen talousarviovaliokuntaan tämän mietinnössään ⁴⁾ antaman puoltavan lausunnon mukaisesti vuoden 1884 talousarviota käsitellessä hyväksyi ⁵⁾.

Vaivaishoitomäärärahojen siirto. Vaivaishoitohallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto valtuutti ⁶⁾ hallituksen erinäisistä vaivaishoitoa varten myönnettyistä määrärahoista jäävillä säästöillä peittämään erinäisiä muiden määrärahojen ylityksiä.

Lisämäärärahoja katujen kunnossapitoon y. m. Rahatoimikamarin tekemän esityksen 8,000 markan lisäyksen myöntämisestä katujen, kanavain, viemäriojien ja satamalaiturien kunnossapitomäärärahaan kaupunginvaltuusto ensin palautti ⁷⁾ kamariin kehoittaen tätä pyytämään kaupungininsinööriä selitystä siitä, miksi vuoden varrella oli suoritettu muutamia huomattavia töitä, joita ei ollut otettu talousarvioon, sekä antamaan valtuustolle tämän selityksen ja oman lausuntonsa asiasta. Kaupungininsinöörin selityksen saavuttua kamariin ja tämän sen jälkeen annettua pyydetyn lausunnon valtuusto päätti ⁸⁾ myöntää puheena olevaan tarkoitukseen edellä mainitun suuruisen lisämäärärahan.

Lisämääräraha jalkakäytävän rakentamiseen Länt. viertotielle. Rahatoimikamarin esityksen 1,800 markan lisämäärärahan myöntämisestä kertomusvuoden talousarvion järjestyksessä Länt. viertotielle rakennettavaksi määrätyn ⁹⁾ jalkakäytävän varustamiseen Fjälldalin huvilaan saakka hakatulla reunakivellä kenttäkiven asemasta kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁰⁾.

Lisämääräraha laiturirakennustyötä varten. Kaupungininsinöörin esityksestä, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto myönsi ¹¹⁾ 18,000 markan suuruisen lisäyksen siihen määrärahaan, joka oli myönnetty Eteläsataman pohjoisen puisen laiturihaaran muuttamiseen kivilaituriksi.

Tullikamarin huoneiston kaasujohdotyöt. Tullikamarin esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ¹²⁾ Smk 312: 95 erinäisiä Aleksanterinkadun talossa n:o 16 olevassa tullikamarin huoneistossa suoritettavia kaasujohdon muutostöitä varten.

Suihkukaivon osto. Ravintoloitsija P. G. Nymarkin vararikon toimitsijain tarjottua kaupungin lunastettavaksi Smk:n 1,092: 58 hinnasta Hesperian huvilan alueella olevan suihkukaivon siihen kuuluvine vesijohdoineen kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹³⁾ tämän tarjouksen siinä muodossa, että rahatoimikamari valtuutettiin mainitusta hinnasta lunastamaan suihkukaivo kaupungille, jos sen havaittiin olevan kunnossa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 7 §. — ²⁾ S:n 10 p. huhtik. 18 §. — ³⁾ S:n 11 p. jouluk. 2 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 2 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. jouluk. 3 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. syysk. 22 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. lokak. 10 §. — ⁹⁾ Ks. s. 224. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 15 p. toukok. 10 §. — ¹¹⁾ S:n 20 p. maalisk. 13 §. — ¹²⁾ S:n 16 p. tammik. 13 §. — ¹³⁾ S:n 15 p. toukok. 4 §.

Palkkio komiteatyöstä. Professori K. S. Lemströmille myönnettiin ¹⁾ tehdystä anomuksesta 900 markan palkkio niistä töistä, jotka hän oli suorittanut kaupungin ja Kaasuvalaistusosakeyhtiön väliseen sopimukseen tehtäviä muutoksia koskevaa ehdotusta laatimaan asetetun komitean jäsenenä.

Avustuksen myöntäminen taideteollisuusyhdistyksen veistokoululle. Suomen Taideteollisuusyhdistyksen toimikunnan anomukseen, että yhdistyksen ylläpitämän veistokoulun ylläpitämiseksi vuonna 1884 myönnettäisiin 5,000 markan määräraha, kaupunginvaltuusto lähetettyään ²⁾ sen talousarviovaliokuntaan tämän talousarviomietinnössään ³⁾ antaman puoltavan lausunnon mukaisesti mainitun vuoden talousarviota järjesteltäessä myöntyi ⁴⁾.

Kauppaopiston määrärahan korottaminen. Filosofianmaisteri O. Lindholm anomuksen, että hänen ylläpitämälleen kauppaopistolle myönnetty määräraha korotettaisiin 2,500 markasta 5,000 markkaan vuodelta, kaupunginvaltuusto lähetti ²⁾ talousarviovaliokuntaan, mutta tämän talousarviomietinnössään ³⁾ antaman epäävän lausunnon mukaisesti valtuusto vuoden 1884 talousarviota järjesteltäessä hylkäsi ⁴⁾ sen.

Orkesterin avustaminen. Orkesteriyhdistyksen johtokunnan esittämän anomuksen, että sen orkesterille myönnettäisiin 15,000 markan suuruinen vuosimääräraha, kaupunginvaltuusto lähetti ²⁾ talousarviovaliokuntaan, mutta tämän mietinnössään ³⁾ antaman epäävän lausunnon mukaisesti se vuoden 1884 talousarviota järjesteltäessä evättiin ⁵⁾.

Kaupungille testamentilla määrätty taulukokoelma. Maistraatin ilmoitettua, että edesmennyt kenraaliluutnantti J. O. W. Furuhielm jälkisäädöksessään oli määrännyt kaupungille eläessään omistamansa taulukokoelman, kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ kiittollisena ottaa vastaan jälkisäädöksen sekä antaa rahatoimikamarille tehtäväksi ryhtyä sen hyväksikäytön järjestämistä tarkoittaviin tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Eläke. Kansakoulunopettajatar rouva E. Heintzien tekemän, kansakoulujohtokunnan puoltaman anomuksen, että hänelle myönnettäisiin 1,200 markan suuruinen eläke, kaupunginvaltuusto lähetti ²⁾ talousarviovaliokuntaan. Tämän mietinnössään ³⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti valtuusto päätti ⁴⁾ suostua hakijan halutessa luopua opettajattarentoimestaan myöntämään hänelle 800 markan suuruisen vuotuisen eläkeen.

Kaupungin vuoden 1884 meno- ja tulosääntö. Maistraatti lähetti kaupunginvaltuustolle rahatoimikamarin laatiman Helsingin kaupungin tulo- ja menoarvion vuodelle 1884 ⁷⁾ ynnä siihen liittyvät asiakirjat. Valtuusto lähetti ⁸⁾ asian jo aikaisemmin asettamaansa ⁹⁾ talousarviovaliokuntaan, johon kuuluivat vtt Tallqvist, Charpentier, Malmgren, Runeberg, Brummer, Asp ja Schildt. Sen jälkeen antamassaan mietinnössään ³⁾ valiokunta ehdotti kamarin ehdotukseen tehtäväksi joitakin muutoksia.

Kaupunginvaltuuston talousarviota järjesteltäessä ¹⁰⁾ vahvistaman vuoden 1884 meno- ja tulosäännön loppusummat olivat seuraavat:

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. lokak. 3 §. — ²⁾ S:n 11 p. jouluk. 2 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 2 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. jouluk. 1 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. syysk. 24 §. — ⁷⁾ Painettu ilman numeroa. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 1 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. marrask. 17 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. jouluk. 2 § ja 29 p. jouluk. 1 §.

Menot.

I.	Kaupungin velat	Smk	178,799: 63
II.	Kaupungin virastot	»	169,572: 27
III.	Kunnallishallinto	»	130,100: 68
IV.	Katuvalaistus	»	84,734: 75
V.	Palolaitos	»	58,812: 80
VI.	Poliisi- ja vankeinhoito	»	146,980: —
VII.	Terveysten- ja sairaanhoito	»	43,198: —
VIII.	Vaivahoito	»	117,000: —
IX.	Opetustoimi	»	188,460: —
X.	Kaupungin yleiset rasitukset	»	348,590: 44
XI.	Vesijohto	»	62,800: —
XII.	Rakennukset ja yleiset työt	»	331,260: —
XIII.	Sekalaista	»	98,925: —
Yhteensä Smk			1,959,233: 57

Tulot.

I.	Korot	Smk	51,969: 15
II.	Tontinlunastusmaksut	»	12,000: —
III.	Kaupungin kiinteä omaisuus	»	142,285: —
IV.	Tonttiverot	»	2,000: —
V.	Tuloa tuottavat oikeudet	»	343,941: —
VI.	Sekalaista	»	367,141: 40
VII.	Valtionavustukset	»	134,390: 53
VIII.	Vesijohto	»	100,000: —
Lainavaroja kanavaverkon laajentamista varten			» 40,000: —
Verotus			» 765,506: 49
Yhteensä Smk			1,959,233: 57

Vuoden 1883 talousarvioon verrattaessa huomataan vuoden 1884 vahvistetussa talousarviossa erinäisiä muutoksia, joista tärkeimpiä seuraavassa kosketellaan.

M e n o s ä ä n t ö. Ensimmäiseen pääluokkaan, Kaupungin velat, merkityt määrärahat vähenivät edellisen vuoden talousarvioon verraten Smk 8,604: 34. Vähennys aiheutui melkein kokonaan siitä, että viemärikanavan rakentamiseksi kaartin maneesin alle otettu 8,600 markan laina oli vuonna 1883 maksettu ja sitä varten siis ei enää tarvinnut merkitä määrärahaa vuoden 1884 menosääntöön. — Toisessa, Kaupungin virastojen pääluokassa määrärahain kokonaislisäys oli 28,800 markkaa ja aiheutui etusijassa siitä, että maistraatin ja raastuvanoikeuden yhteisten tarverahain määrärahaan sisällytettiin uusi 40,000 markan suuruinen määräraha korvauksiksi maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenille heiltä heinäkuun 24 p:nä 1883 annettulla asetuksella poistetuista ¹⁾ perunkirjoitus- ja perinnönjakoprosenteista. Samalla lisättiin maistraatin määrärahoja 400 markkaa. Sitä vastoin vähennettiin maistraatin ja raastuvanoikeuden yhteisen palveluskunnan määräraha Smk 10,800: — ja eläkemääräraha Smk 800: —. — Kolmannen, Kunnallishallinto-nimisen pääluokan kokonaismäärä kohosi Smk 8,496: 56. Rahatoimikamarille tuli tähän uusi 2,400 markan suuruinen määrärahaera notaarin ²⁾ palkkaamiseen, ja tarverahamäärärahaa lisättiin Smk 1,000: 22,

¹⁾ Ks. s. 301. — ²⁾ Ks. s. 322.

kun taas vuokramääräraha, 200 markkaa, poistui. Myöskin rahatoimikonttoria varten merkittiin uusi määräraha, nimittäin 600 markkaa painatuskustannuksiin, minkä ohessa ylimääräisten apulaisten määrärahaa lisättiin 400 markkaa. Tuulaakikonttorissa tuli lisäksi määräraha uuden vahtimestarin¹⁾ palkkaamiseen, Smk 828: 56, ja korotettiin m. m. tullikamarin huoneiston vuokramäärärahaa²⁾ 875 markkaa ja halkomäärärahaa 100 markkaa, jota vastoin tullikamarin palveluskunnan päivystys-huoneen vuokra, 400 markkaa, poistettiin. Satamakonttorin menosääntöön merkittiin jälleen lähinnä edellisessä talousarvion järjestelyssä poistettu Sörnäsin satamamestarin vuokratamääräraha³⁾, 400 markkaa, ja tulivat lisäksi m. m. vahtimestarien ja kahden satamakonstaapelin henkilökohtaiset palkanlisäykset⁴⁾, yhteensä 800 markkaa, jota vastoin halko-, valaistus- y. m. määrärahaa alennettiin 200 markkaa. Rakennuskonttorissa viimein lisättiin kirjanpitäjän ikäkorotusta 300 markkaa, mittauksissa tarvittavien työaineitten ja apuripäivätöiden määrärahoja 1,000 markkaa, huvila-alueiden uutta vuokralleantoa silmälläpitäen suoritettavien kartoitustöiden määrärahaa 500 markkaa ja huoneistovuokrien määrärahaa 400 markkaa; sitä vastoin poistui huonekalumääräraha, 380 markkaa. — Neljännessä, Katuvalaistuksen pääloukassa kokonaismäärä lisääntyi Smk 1,360: 92; lisäys tuli kokonaan kaasuvalaistuksen osalle ja aiheutui etupäässä lyhtyjen ja polttotuntien lukumäärän lisäyksestä. Tästä kohden poistui kaasuntarkastajan työhuoneen vuokramääräraha⁵⁾, 500 markkaa, mutta sen sijaan tuli 400 markan määräraha kaasuntarkastajan uuden työhuoneen sisustamista ja muuttokustannuksia varten. — Viidennessä pääloukassa, Palolaitos, kokonaismäärä lisääntyi Smk 749: 50. Tähän merkittiin uusi 150 markan määräraha kirjojen ostoa varten perustettavaan palokunnan kirjastoon⁶⁾, korotettiin alipalomestarin palkkaa 400 markkaa, palotallin määrärahoja yhteensä Smk 496: 40 ja uutta kalustoa y. m. varten merkittyä määrärahaa 300 markkaa. Sitä vastoin poistui 200 markan suuruinen vahtimestarin palkkausmääräraha ja alennettiin halkomäärärahoja yhteensä Smk 276: 90 ja palokatselmuksista suoritettavien palkkioitten määrärahaa 120 markkaa. — Kuudenteen pääloukkaan, Poliisi- ja vankeinhoito, tuli ainoastaan yksi uusi määräraha, nim. 1,000 markkaa uuden huoneiston vuokraamista varten. — Seitsemännessä pääloukassa, Terveysten- ja sairaanhoito, kokonaislisäys oli yhteensä 10,675 markkaa ja sen aiheutti pääasiallisesti kaksi uutta määrärahaa, toinen, 6,160 markan suuruinen, elintarpeiden tarkastusaseman perustamista ja ylläpitoa⁷⁾, toinen, 3,500 markan suuruinen, terveystoimien palkkaamista varten⁸⁾. Sen ohessa merkittiin naispuolista lääkäriä varten määräraha koko vuodeksi 800 markkaa korotettuna ja sairaalan naispuolisen taloudenhoitajan määrärahaa lisättiin 400 markkaa, jota vastoin terveystoimikunnan sihteerin palkkiota alennettiin 200 markkaa. — Kahdeksannessa, Vaivaishoidon pääloukassa määrärahan summa lisääntyi Smk 8,228: 40. Usia olivat tässä pääloukassa 600 markan määräraha työ- ja vaivaistalon mielisairaiden osaston miespuolista hoitajaa varten, 420 markan määräraha samalle osastolle otettavaa naishoitajaa varten sekä 380 markkaa työ- ja vaivaistalon puhelinjohtoa varten. Sitäpaitsi tämän laitoksen tarkastajan palkkaa lisättiin 500 markkaa, köyhäinavustusmäärärahoja yhteensä 6,000 markkaa,

¹⁾ Ks. s. 322. — ²⁾ Ks. s. 290. — ³⁾ Ks. s. 301. — ⁴⁾ Ks. s. 302. — ⁵⁾ Ks. 289. — ⁶⁾ Ks. s. 308. — ⁷⁾ Ks. s. 300. — ⁸⁾ Ks. s. 332.

vaivaistalon köyhien vaatetus- ja ravintomäärärahoja 1,100 markkaa ja 500 markkaa, lääkeaineiden määrärahaa 100 markkaa, halkomäärärahaa 500 markkaa sekä vaivaistalon korjaustöiden määrärahaa 1,900 markkaa. Sen sijaan vähennettiin Lapinlahden ja Seilin sairaaloihin otettujen mielisairaiden henkilöiden aiheuttamien kustannusten määrärahaa 500 markkaa ja kalustomäärärahaa 400 markkaa, kun taas palovakuutusmaksujen määräraha, 700 markkaa, sekä mielisairasosaston kalusto- ja vaatetusesineiden määräraha, Smk 2,171: 60, kokonaan poistettiin. — Yhdeksäs pääluokka, Opetustoimi, osoitti lisäystä Smk 15,906: 67, mikä suurimmalta osalta tuli kansakoulujen osalle. Tähän otettiin uudet määrarahat lattiainpesua ja siivousta varten, 1,500 markkaa, sekä sekalaisia menoja varten 356 markkaa, minkä lisäksi seuraavia kansakoulujen määrärahoja korotettiin, nim. vakinaisten opettajain palkkamäärärahaa Smk 223: 33 ja vakinaisten opettajattarien samoin Smk 1,842: 34, apulaisopettajain ja -opettajattarien, laulunopettajain ja -opettajattarien, tuntiopettajain ja sijaisien palkkiomäärärahaa yhteensä 4,735 markkaa, vuokramäärärahoja 3,770 markkaa, opetusvälinemäärärahaa 200 markkaa, käsityöainesten määrärahaa samoin 200 markkaa, kouluhuonekalujen määrärahaa 500 markkaa, halko- ja halkojenhakkuumäärärahaa samoin 500 markkaa, valaistusmäärärahaa 200 markkaa ja varattomien oppilaiden vaatetusmäärärahaa niinkään 200 markka. Reaalikoulussa lisättiin vahtimestarin palkkaa ¹⁾ 200 markkaa. Kansankirjaston ja lukusalin menosääntöön tuli uusi 500 markan määräraha vuokratrahoiksi kirjastonhoitajalle ²⁾, ja apulaisia varten merkittyt määrärahoja korotettiin 180 markkaa sekä halko- ja valaistusmäärärahoja 800 markkaa. — Kymmenennessä pääluokassa, Kaupungin yleiset rasitukset, kokonaissumma aleni Smk 21,542: 10 sen johdosta, että majoituskustannusten määrärahaa vähennettiin Smk 21,942: 10, mutta majoituslautakunnan kielenkääntäjän palkkiota lisättiin Smk 400: —. — Yhdestoista pääluokka, Vesijohto, osoitti menojen vähennystä Smk 31,820: —, mikä kokonaan aiheutui siitä, että putkiverkon laajentamismäärärahoja supistettiin 33,300 markkaa. Muuten poistuivat kokonaan sähköllä toimivaa automaattista vedenkorkeusmittaria varten myönnetty määräraha, 2,400 markkaa, vartiotuvan rakennusmääräraha, 3,000 markkaa, ja Keskesiplanaadin vesipostin määräraha, 600 markkaa, jota paitsi pumpulaitoksen koneenkäyttäjän palkkiota alennettiin 300 markkaa ja erinäisten talojen liittymisjohtojen määrärahaa 400 markkaa. Sitä vastoin tulivat lisäksi seuraavat uudet määrarahat, nimittäin: erinäisten palopostien muuttamista ja eristämistä varten niiden suojelemiseksi jäätymiseltä yhteensä 3,500 markkaa, erään painejohdon laskemiseen uudestaan 2,700 markkaa sekä erisuuruisia sulkuhanoja varten yhteensä 1,900 markkaa. — Kahdennentoista, Rakennusten ja yleisten töiden pääluokan kokonaismäärä aleni 438,770 markkaa, mistä 26,190 markkaa tuli kunnossapitomäärärahain ja 412,580 markkaa uudisrakennusmäärärahain osalle. Kunnossapitomäärärahoista supistettiin kaupungin omistamien talojen ja rakennusten määrärahaa 3,000 markkaa, katujen, viemärkanavain, viemäriojien ja satamalaiturien määrärahoja yhteensä 3,310 markkaa (tähän kohtaan tuli kuitenkin uusi 26,460 markan suuruinen määräraha Aleksanterinkadun täyttämistä ³⁾ sekä Kluuvi- ja Mikaelinkaduille tulevia kaltevia ajoratoja varten) sekä kaupungin yleisten teiden ja kaatopaikkojen määrärahoja

¹⁾ Ks. s. 302. — ²⁾ Ks. s. 304. — ³⁾ Ks. s. 392.

3,600 markkaa, kaupungin istutusten ja taimiston määrärahaa Smk 7,880:71, kaupungin satamain määrärahoja 11,800 markkaa ja kaluston ja työkalujen ostomäärärahoja 2,000 markkaa. Sitä vastoin lisättiin Kaupungin vierto-ten kunnossapitomäärärahaa yhteensä 2,300 markkaa, kaupungin yleisten paikkojen ja kadunosuukien puhtaanapitomäärärahaa 1,100 markkaa sekä kaluston, työvälaineiden, pesulaiturien, poijujen, halkomittojen y. m. kunnossapitomäärärahoja yhteensä 2,000 markkaa. Uudisrakennusmäärärahoista vähenivät katujen ja teiden tasoitusmäärärahat 30,680 markkaa, viemärikanavien rakennusmääräraha 68,500 markkaa ja talorakennusten määräraha 313,400 markkaa. Viimeksi mainittu vähennys aiheutui siitä, että m. m. seuraavien uudisrakennusten määrärahat jäivät pois: venäläisen muonamaksiiniin, 200,000 markkaa, kunnallisen sairaalan 80,000 markkaa, Kasarmintorin kauppahallien, 50,000 markkaa y. m.; uusia olivat sen sijaan tässä luvussa 12,000 markan määräraha n. s. vanhan pakka-huoneen muuttamiseen huutokauppakamarin huoneistoksi ¹⁾ sekä 28,000 markan määräraha raatihuoneen sisäjäjestelyn osittaista muuttamista ²⁾ varten. — Kolmastoista päluokka, Sekalaista, osoitti vähennystä yhteensä 34,500 markkaa. Tästä poistui kokonaan määräraha ylimääräistä palova-kuutusmaksua varten, 2,300 markkaa, ja toinen 3,000 markan suuruinen määräraha eräiden vaivaismaksujen palauttamista varten, minkä lisäksi verotusvarojen y. m. lyhennystä varten merkittyä määrärahaa vähennettiin 10,000 markkaa ja kaupunginvaltuuston käyttövaroja 20,000 markkaa. Sitä vastoin korotettiin vakinaisten palovakuutusmaksujen määrärahaa 800 markkaa.

Tulosääntö. Tähän talousarvion osaan aikaisemmin sisältynyt ensimmäinen osasto, Edellisen vuoden käytettävissä oleva säästö, mikä erä vuoden 1883 tulosäännössä oli ollut suuruudeltaan 316,900 markkaa, poistettiin kokonaan, minkä johdosta m. m. seuraavien osastojen numerointi muuttui. Vuoden 1884 tulosäännön ensimmäinen (ennen toinen) osasto, Korot, osoitti vähennystä 3,700 markkaa, mikä johtui siitä, että vuoden 1882 järjestelylainan liikkeeseen laskemattomien obligatioiden korkoerää vähennettiin 4,500 markkaa, mutta viertotieobligatioiden korkojen erää lisättiin 800 markkaa. — Toisessa (ennen kolmannessa) osastossa, Tontinlunastusmaksuja, kokonaismäärä väheni 13,000 markkaa sen johdosta, että vuokratonttien lunastusmaksujen suoritusten erä 10,000 markkaa, poistettiin ja käyttämättömien tonttien lunastusmaksujen erää vähennettiin 3,000 markkaa. — Kolmas (ennen neljäs) osasto, Kaupungin kiinteä omaisuus, osoitti lisäystä 5,275 markkaa. Tässä lisättiin maatilain, huvila-alueiden ja kaupungin asemakaavan ulkopuolella sijaitsevien pienempien paikkain vuokraerää 5,000 markkaa, uimahuonemaksujen erää 100 markkaa sekä tilapäisten maa- ja kenttävuokrien erää 700 markkaa, jota vastoin viertotievuokrien erää vähennettiin 525 markkaa. — Neljännessä (ennen viidennessä), Tonttiverojen osastossa alennettiin sen ainoata erää 100 markkaa. — Viidennessä (ennen kuudennessa) osastossa, Tuloa tuottavat oikeudet, kokonaismäärä väheni 26,305 markkaa. Tässä supistettiin m. m. tuulaa-kieriä yhteensä 33,910 markkaa, liikennemaksuja 13,000 markkaa, markkina-maksuja 100 markkaa, ulkomaalaisten suoritettavia maksuja ruokatavarain myynnistä maston vieressä 100 markkaa ja kaupustelumaksuja 100 markkaa kun taas uutena eränä merkittiin maistraatin ja raastuvanoikeuden

¹⁾ Ks. s. 290. — ²⁾ Ks. s. 288 ja seur.

jäsenille aikaisemmin kuulunut osuus perunkirjoitus- ja perinnönjakoprosenteista, 20,000 markkaa ja satamamaksuja lisättiin 1,000 markkaa. — Kuudes (ennen seitsemäs) osasto, Sekalaista, kohosi Smk 342,201: 40. Lisäys aiheutui melkein yksinomaan siitä, että tähän uusina erinä merkittiin Venäjän valtakunnanrahaston korvaus sotilasmajoituksesta tammikuun 18 p:nä 1882 annetun asetuksen mukaisesti Smk:n 320,301: 40 suuruinen sekä saatavat verotuksella kootuista majoitusmaksuista ja majoitustuulaakista, jotka oli tarkoitettu korvaamaan se osa majoituskustannuksista, jota Venäjän valtakunnanrahasto ei korvannut eli 21,500 markkaa. Sen ohessa korotettiin kansakoulunoppilaiden maksujen erää 200 markkaa ja heidän käsitöistensä kertyvää erää samoin 200 markkaa. — Seitsemännen (ennen kahdeksannen) osaston, Valtionavustukset, kokonaismäärä väheni Smk 367,508: 53. Tästä poistui Venäjän valtakunnanrahaston majoituskorvaus, Smk 363,743: 50, joka jonkin verran supistettuna merkittiin edelliseen osastoon, jota paitsi poliisilaitoksen valtionapu väheni 3,875 markkaa. Sitä vastoin lisättiin kaupungin osuutta paloviinaverosta Smk 109: 97. — Kahdeksas (ennen yhdeksäs) osasto pysyi entisellään. — Eri osastojen jälkeen merkittiin tulosääntöön kaupungin vuoden 1881 uudisrakennus- ja järjestelylainasta 40,000 markkaa viemärikanavaverkon laajentamiseen. Verotuksella hankittava määrä vahvistettiin lopuksi Smk:ksi 765,506: 49 eli Smk 225,017: 74 suuremmaksi kuin vuoden 1883 talousarviossa.

Talousarvion järjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto talousarviovaliokunnan ehdotuksesta päätti, että valtuuston vahvistama vuoden 1884 talousarvio oli julkaistava painosta.

Muista kaupunginvaltuuston talousarvion järjestelyn yhteydessä tekemistä päätöksistä tehdään selvää ¹⁾ toisaalla tässä kertomuksessa.

C. Muut asiat.

Varain keräys keisari Aleksanteri II:n patsasta varten. Valtuuskunta, jonka säädty olivat asettaneet keräämään varoja keisari Aleksanteri II:n patsaan pystyttämiseksi, anoi, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimenpiteisiin keräyksen järjestämiseksi kaupungissa. Tämän johdosta valtuusto päätti ²⁾ asettaa valiokunnan, jonka tuli kutsua kaupungin asukkaat yleiseen kokoukseen, jossa sitten voitiin asettaa keräystoimikunta ja tehdä päätös keräyksen järjestämistavasta y. m. Valiokunnan jäseniksi valittiin samalla puheenjohtaja af Schultén, vtt Lindfors, Brummer ja Borgström sekä ylitirehtööri, valtioneuvos L. L. Lindelöf.

Heidän Majesteettinsa Keisarin ja Keisarinnan kruunauksen juhlaminen. Kaupunginvaltuuston vuonna 1882 asettama valiokunta ³⁾, joka oli saanut tehtäväkseen ryhtyä toimenpiteisiin arvokkaiden juhlallisuuksien järjestämiseksi Heidän Majesteettinsa Keisarin ja Keisarinnan kruunauksen johdosta, antoi vuonna 1883 valtuustolle ehdotuksen ja kustannusarvion raatihuoneen ja eräiden muiden kaupungin paikkojen koristamisesta ja juhlaavalaisemisesta ja pyysi sen ohessa saada lopettaa toimintansa.

¹⁾ Ks. s. 286, 292, 294, 296 ja 301. — ²⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 19 §. — ³⁾ Ks. s. 248.

Tähän myöntyen kaupunginvaltuusto valiokunnan anomuksesta myönsi ¹⁾ käyttövaroistaan 50 markkaa mainittujen ehdotusten laatimisesta aiheutuneiden kustannusten suorittamiseksi.

Myöhemmin kaupunginvaltuusto antoi ²⁾ uudelle valiokunnalle, johon kuuluivat vtt Brummer, Lindfors, Malmgren ja Mellin sekä päätoimittaja, filosofianmaisteri J. A. Schauman, tehtäväksi ryhtyä tarpeellisiin valmisteluihin kruunauksen juhlimiseksi. Juhlallisuuksien jälkeen kaupunginvaltuusto myönsi niistä aiheutuneiden kustannusten suorittamiseksi valiokunnan anomuksesta ensin ³⁾ Smk 8,485: 61 ja sittemmin ⁴⁾ Smk 40: 20. Valiokunnan antaman, valtuuston hyväksymän ⁴⁾ tilityksen mukaan määrärahat oli käytetty seuraavalla tavalla:

Raatihuoneen sekä esplanaadien ja satamain koristaminen	Smk	6,439: 02
Kaasuputkien asettaminen y. m. juhlaavalaistusta varten	»	306: 65
Kansanjuhlan järjestäminen Kaisaniemeen	»	1,428: 34
Vaivaistalon hoidokkien kestitys	»	311: 60
Vakinaisen palokunnan kestitys	»	40: 20
Yhteensä Smk		8,525: 81

Valiokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto sen ohessa kehoitti ⁴⁾ rahatoimikamaria ottamaan huostaansa ne koristukset, liput, viirit y. m., jotka valiokunta jätti sen säilytettäväksi, sekä vähäisestä korvauksesta uskomaan ne esim. raatihuoneen vahtimestarin hoidettaviksi ja vastuulle.

Onnentoivotus keisariparin kruunauksen johdosta. Puheenjohtaja ilmoitti ⁵⁾ Heidän Majesteettiensa kruunauksen johdosta esittäneensä kaupungin onnentoivotukset noudattaen samaa menettelyä kuin yleensä keisarillisissa juhlatilaisuuksissa.

Kunniakäynti kenraalikuvernöörin luona. Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ venäläisenä uudenvuodenpäivänä lähettää lähetystön kenraalikuvernöörin luo, minkä ohessa puheenjohtaja valtuutettiin valitsemaan lähetystön jäsenet. Myöhemmin puheenjohtaja kuitenkin ilmoitti ⁷⁾, että tänä vuonna ei ollut käyty kunniakäynnillä kenraalikuvernöörin luona, vaan että puheenjohtaja oli kirjallisesti esittänyt valtuuston onnentoivotukset, mitä menettelyä muutkin virka- y. m. kunnat olivat noudattaneet.

Seppeleen laskeminen kauppaneuvos H. Borgströmin haudalle. Puheenjohtajan ilmoitettua, että edesmenneen kauppaneuvos H. Borgströmin haudalle oli kaupungin kunnioituksen osoitukseksi laskettu seppele, valtuusto päätti ⁸⁾, että sepeleen aiheuttamat kustannukset oli suoritettava valtuuston käyttövaroista.

Annetut vuosikertomukset. Rahatoimikamari lähetti ⁹⁾ valtuustolle kertomuksen toiminnastaan vuonna 1881.

Vastaavat kertomukset vuodelta 1882 antoivat kaupunginvaltuustolle holhouslautakunta ¹⁰⁾, kaupunginlääkäri ¹¹⁾ ja pientenlastenkoulujen johtokunta ¹²⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. tammik. 16 §. — ²⁾ Valt. kirjekopio 6 p. maalisk. — ³⁾ Valt. pöytäk. 19 p. kesäk. 10 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. syysk. 33 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. kesäk. 1 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. tammik. 3 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. tammik. 1 §. — ⁸⁾ S:n 25 p. syysk. 1 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. tammik. 12 §. — ¹⁰⁾ S:n 20 p. helmik. 23 §. — ¹¹⁾ S:n 24 p. huhtik. 8 §. — ¹²⁾ S:n 18 p. jouluk. 15 §.

Samoin lähetti kansakouluntarkastaja ¹⁾ kaupunginvaltuustolle kertomukset lukuvuosilta 1881—82 ja 1882—83 sekä kaasuntarkastaja ²⁾ kertomuksen valaistusvuodelta 1882—83. Kansakoulukertomukset oli valtuuston päätöksen mukaan julkaistava painosta.

Ratkaisemattomien asiain luettelo. Kaupunginvaltuuston kanslia antoi valtuustolle luettelon diariin merkityistä, huhtikuun 1 p:nä 1883 ratkaisematta olevista asioista sekä selonteon valtuuston asettamien valiokuntain toiminnasta vuoden 1882 alusta edellä mainittuun päivään. Valtuusto päätti ³⁾ painattaa nämä asiakirjat, mutta kumpikaan niistä ei kertomusvuoden aikana joutunut edelleen käsiteltäväksi.

Kunnallisvaalien vaalijärjestyksen muuttaminen. Valiokunta, jonka kaupunginvaltuusto vuonna 1882 oli asettanut laatimaan ehdotusta kunnallisvaalien vaalijärjestykseen tehtävistä muutoksista ⁴⁾, antoi vuonna 1883 mietintönsä. Siinä valiokunta huomautti, että se oli asetettu sen johdosta, että maistraatti erään valtuuston lisäjäsenten vaalin yhteydessä oli hylännyt ne vaaliliput, joihin merkityt henkilöt olivat kaupungin rahatoimikamarin ja hallinnollisten lautakuntain jäseniä. Valiokunnan tehtävänä oli niinmuodoin ensi sijassa antaa lausunto niistä vaalijärjestykseen tehtävistä muutoksista, jotka vastedes voivat estää tällaisena menettelyn. Valiokunta oli kuitenkin havainnut, että kaikki vaalikelpoisuutta koskevat kysymykset oli täydellisesti määritelty kunnallisasetuksessa, minkä johdosta vaalijärjestyksellä ei voitu antaa uusia tätä asiaa koskevia määräyksiä. Kun tähän tuli lisäksi, että maistraatin menettelyn laillisuus sittemmin oli tutkittu ylimmässä oikeusasteessa ja asiasta siten oli saatu lisäselvitystä, valiokunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto antaisi vaalijärjestyksen muuttamista koskevan kysymyksen raueta. — Asiaa esiteltäessä valtuusto hyväksyi ⁵⁾ valiokunnan ehdotuksen.

Uusi ohjesääntö pörssihuutokaupoille. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 asettanut ⁶⁾ valiokunnan, jonka tuli antaa ehdotus lausunnoksi, jota läänin kuvernööri oli pyytänyt valtuustolta kauppavaltuutettujen laatimasta ehdotuksesta kaupungissa toimitettuja pörssihuutokauppoja koskevaksi uudeksi ohjesäännöksi. Kuvernöörin annettua valtuustolle muistutuksen ⁷⁾ kyseisen lausunnon antamisesta valiokunta vuonna 1883 antoi valtuustolle asiaa koskevan mietinnön ⁸⁾. Valiokunta huomautti siinä m. m., että kauppavaltuutettujen ehdottama tavarapörssihuutokauppojen käytäntöön ottaminen, joka oli ohjesäännön muutoksen päätarkoituksena, mainittavassa määrässä vähentämättä huutokauppalaitoksen tuloja sen sijaan olisi omiaan lisäämään paikkakunnan liiketoimintaa ja siten edistämään kaupungin kehitystä. Myöskin kauppavaltuutettujen ehdottamat uudet määräykset, joiden tarkoituksena oli ostajan ja myyjän välisten selkkausten ehkäiseminen, tuntuivat yleensä sopivilta ja tyydyttäviltä. Kuitenkin tuntui olevan tarpeetonta kiistojen välttämiseksi luopua niistä eduista, jotka aiheutuivat mahdollisuudesta nimettömänä myydä myöskin tavaramääriä, minkä takia tavarainkin pörssihuutokaupoissa myyjän nimi tuli voida jättää ilmoittamatta, mikäli tavara huutokauppatilaisuudessa oli paikalla ja meklari suostui kaupanvastaajaksi. Ehdotettua meklarin provision korotusta arvopaperipörssissä tapahtuvista kaupoista valiokunta piti tarpeellisenä ja kohtuullisena. Ehdotuksen muiden osien suhteen

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 13 § ja 25 p. syysk. 44 §. — ²⁾ S:n 13 p. marrask. 2 §. —

³⁾ S:n 10 p. huhtik. 20 §. — ⁴⁾ Ks. s. 248. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 15 §. —

⁶⁾ Ks. s. 264. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 16 p. tammik. 8 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2.

valiokunta esitti joitakin osin asiallisia, osin muodollisia yksityiskohtiin kohdistuvia huomautuksia. Valiokunnan mietintöön liittyi ehdotus kaupunginvaltuuston puolesta annettavaksi lausunnoksi, ja tämän ehdotuksen valtuusto hyväksyi ¹⁾ sellaisenaan ja lähetti kuvernöörille.

Myöhemmin ilmoitettiin ²⁾ senaatin toukokuun 16 p:nä vahvistaneen ohjesäännölle seuraavan sanamuodon:

Ohjesääntö pörssihuutokaupoille Helsingin kaupungissa.

1 §. Arvopaperien pörssihuutokauppa eli semmoinen pörssihuutokauppa, jossa tapahtuu vapaaehtoinen obligatsioonien, osakkeiden ja senkaltaisten arvopaperien myyminen, pidetään Helsingissä ensimmäisenä arkikeskiviikkona joka kuukaudessa.

Tavarain pörssihuutokauppa, jossa vapaaehtoisesti huutokauppaan ilmoitettuja kauppatavaroita myydään paljottain näyttöiden tahi muun laatumääräyksen mukaan, pidetään Helsingissä ensimmäisenä arkipäivänä joka kuukaudessa.

Edellä mainitut pörssihuutokaupat alkavat sanottuina päivinä kello yksi jälkeen puolipäivän ja jatkuvat, jos myytäväksi ilmoitetun paljous niin vaatii, sekä samoina päivinä kello kolmeen jälkeen puolisen että myös lähinnä seuraavana arkipäivänä kello yhdestä kello kolmeen jäljestä puolen päivän.

Jos vasta näkyisi tarpeelliseksi useamminkin pitää tämmöisiä huutokauppoja, saa Uudenmaan läänin kuvernööri kauppayhdistyksen valtuusmiesten esityksestä siihen luvan antaa.

2 §. Pörssihuutokaupat toimitetaan sen tahi niiden kautta kaupungin valantehneistä meklareista eli kaupanvälittäjistä, jotka ovat myymisen toimeksensa ottaneet, sekä kauppayhdistyksen valtuusmiesten tätä varten hankkimassa huoneistossa, josta pitää maan virallisissa sanomalehdissä valtuusmiesten huolenpidon kautta kuulutettaman; ollen näiden asiana myöskin, jos tarpeelliseksi katsovat, ulosantaa pörssihuutokaupain järjestysohjeet, jotka muun muassa sisältävät määräyksiä ei ainoastaan siitä, millä tavoin arvopaperit ja tavarat ovat myytäväksi ilmoitettavat sekä miten tieto on annettava myytäväksi ilmoitetusta, vaan myös missä järjestyksessä erinäiset myymänumerot kaupaksi tarjotaan.

3 §. Pörssihuutokaupain laillista menoa valvoo joku kauppayhdistyksen valtuusmiesten pyynnöstä Helsingin maistraatin määräämä virkamies, joka pöytäkirjaan kirjoittaa, miten huutokauppa on käynyt.

4 §. Myyjän pitää ennen huutokauppahetken alkamista tahi siinä ajassa ennen tätä sanottua ajankohtaa, jonka kauppayhdistyksen valtuusmiehet ehkä säätänevät, itse tahi valtuutetun asiamiehen kautta jättämän huutokaupanpitäjälle kirjallinen osotus niistä arvopapereista tahi tavarajoukoista, jotka hän myydä haluaa, ja määrätköön silloin, jos sen hyväksi näkee, sen tahi ne hinnat, joita halvempaan ei myydä saa. Kun on kysymys tavarajoukkojen myymisestä, tulee myyjän vieläkin, samoin yllä sanotussa ajassa, huutokaupanpitäjälle antaa näyttöet myytäväksi ilmoitetuista tavaroista tahi muu niitä koskeva laatumääräys.

Muuten myyjä itse tahi asiamiehen kautta valvokoon oikeuttansa.

5 §. Jos arvopaperien pörssihuutokaupassa myyjän nimi on huudettaessa ilmoitettu, on hän itse vastuunalainen myydyn saannista ja laadusta sekä velvollinen huutokauppatoimituksessa määrättyksi tulleesta hinnasta antamaan ostajan saada sen, mikä on myyty; mutta jos ei myyjän nimeä ilmoiteta, kuuluu sama vastuunalaisuus huutokaupanpitäjälle, joka silloin myös saatavaa maksua vastaan antaa ulos, mitä myyty on.

Tavarain pörssihuutokaupassa pitää aina huudatuksen edellä kaupakuulustelijoille ilmoitettaman myyjän nimi, se paikka, joko jollakin Suomen satamalla taikka eräällä maan rautatieasialla, missä sekä se aika, joko heti taikka määräpäivänä viimeistään ennen kolmen kuukauden kulumista, jona tavara on paikalle tuotava. Ja on myyjä velkapaä heti ostajalle tahi tämän oikeudenomistajalle saatavaa maksua vastaan ilmoitetulla paikalla ja ajalla antamaan ulos, mitä myyty on, hyvyyden puolesta semmoisena, kuin näyttöet osottavat tahi muu laatumääräys tietää antaa; korvatkoon muutoin vahingon.

6 §. Jos myyjä on määrännyt hinnan, jota halvempaan älköön myytäväksi, pitää huutokauppaa toimittavan meklarin heti tavaraa huudattaessaan sanoa se alin

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 15 §. — ²⁾ S:n 25 p. syysk. 5 §.

hinta. Jos ei mitään tarjousta tehdä siihen tahi korkeampaan hintaan, purkautuu myynti.

7 §. Jos myynti päinsä käy, mutta ostaja on tuntematon taikka myyjä tahi huutokaupan pitäjä muutoin katsoo vakuutensa tähden tarpeelliseksi, että käsi-raha maksetaan, älköön sitä kiellettäkö sen uhalla, että myyty heti uudelleen huudatetaan. Jos silloin sama tavara menee vähemmästä summasta kuin ensimmäisessä huudatuksessa, on erotus ensimmäisen huutajan korvattava. Käsirahaksi älköön vaadittako enempää kuin korkeintaan kymmenen prosenttia myymähinnasta. Käsi-
rahan ottaa huutokaupanpitäjä haltuunsa ja hänen tulee antaa siitä kuitti ostajalle.

8 §. Kustakin mynnistä on heti tahi suorastaan huutokaupan loputtua tehtävä ja sekä myyjälle että ostajalle annettava lyhyesti laadittu kaupanpäätoskirja, sisältävä myyjän nimen, kun se on huutokauppatilaisuudessa ilmoitettu, ostajan nimen, myydyn nimityksen, paljouden ja hinnan, sen paikan, missä, ja sen ajan, jona myyty on annettava ja vastaanotettava, sekä muut huutokaupassa määrättyt ehdot, niin myös toimituspäivän ja huutokaupanpitäjän nimen allekirjoituksen.

9 §. Maksun siitä, mitä arvopaperien pörssihuutokaupassa on myyty, suorittaa ostaja sen mukaan kuin huutokaupassa ennen huudatusta on tietää annettu myydyn saadessansa myyjältä tahi huutokaupanpitäjältä joko heti taikka ilmoitettuna määröpäivänä ennen nousevan viikon loppua.

Maksun siitä, mikä tavarain pörssihuutokaupassa on myyty, suorittaa ostaja myyjälle myydyn saadessansa sinä päivänä, joka tavaran antamiseen on huutokaupassa määrätty. Jos ostaja laiminlyö tavaran vastaanottamisen tänä sanottuna päivänä, vastatkoon kaiken vahingon, joka siitä tulla voipi.

Välinsuorituksessa myyjän ja ostajan kesken on viimeksi mainitulla oikeus suoritusvälikappaleena käyttää huutokaupanpitäjän kuittia saadusta käsirahasta, mutta hänen pitää siinä tapauksessa samaan kuittiin kirjoittaa myyjälle valtuus talletettujen rahain nostamiseen huutokaupanpitäjältä.

10 §. Ne tavarain näytteet, jotka tavarain pörssihuutokaupan toimittajalle ovat annetut ennen huutokauppaa, tulee hänen pitää luotettavassa tallessa vähintäänkin kuukausi aikaa tavarain antamisen määröpäivän jälkeen sekä vielä kauemminkin, jos ostaja tahi myyjä taikka jommankumman oikeudenomistaja itse tahi asiamiehen kautta sanotun ajan kuluessa huutokaupanpitäjälle ilmoittaa ja toteen näyttää riitaa syntyneen tavaran antamisesta tahi hyvyydestä.

11 §. Siitä, mitä pörssihuutokaupassa myyty on, suorittaa myyjä huutokaupanpitäjälle toimipalkkion, jota maksetaan kolme markkaa tuhannelta myyntisummasta arvopaperien pörssihuutokaupassa myydystä ja seitsemän markkaa viisikymmentä penniä tuhannelta myyntisummasta tavarain pörssihuutokaupassa myydystä; ja on huutokaupanpitäjä kaikissa niissä tapauksissa, milloin kauppahinta on ostajan maksettava suorastaan myyjälle eikä huutokaupanpitäjälle, oikeutettu ennen huutokauppaa vaatimaan myyjältä vakuus edellämainitun toimipalkkion suorittamisesta.

Jokaisesta tavarajoukosta, joka tavarain pörssihuutokaupassa on yhtenä huutona tarjottu, suorittaa myyjä vieläkin lyöntimakson, joka on viisikolmatta penniä.

Tämän §:n ensimmäisessä kappaleessa mainittu toimipalkkio jaetaan Helsingin kaupungin, huutokauppaa valvoneen virkamiehen ja huutokaupanpitäjän välillä sillä muotoa, että kolmas osa siitä tulee kaupunginkassalle, kuudes osa edelläsanotulle virkamiehelle ja loput huutokaupanpitäjälle, joka on velvollinen ei ainoastaan pitämään huolta siitä, että kaupungin osuus asianmukaisesti kaupunginkassaan toimitetaan, vaan myös huutokauppaa valvoneelle antamaan, mitä hänelle tulevaa on.

Lyöntimaksot kerää huutokaupanpitäjä sisään ja antaa kauppahdistyksen valtuusmiehille, jotka käyttäkoot näin karttuneet rahat pörssihuoneistosta olevan kustannuksen suorittamiseen.

12 §. Pörssihuutokaupan ilmoitteista ja tavaranäytteiden hoidosta, milloin se toimeksi tulee, saa huutokaupanpitäjä myyjältä kantaa korvauksen, joka lasketaan niiden perusteiden mukaan, jotka kauppahdistyksen valtuusmiehet määräävät.

13 §. Kun myynti purkautuu, josta 6:nnessä §:ssä on puhuttu, ei mitään toimipalkkiota makseta, mutta on myyjä velkapää suorittamaan sen lyöntimakson tavarain pörssihuutokaupassa huudatetuista tavarajoukoista, kuin myös sen korvauksen pörssihuutokaupan ilmoitteista ja tavaranäytteitten hoidosta, jotka 11:nnessä ja 12:nnessä §:ssä ovat mainitut.

Kaupunginvaltuuston kanslian aukioloaika. Puheenjohtaja ilmoitti ¹⁾, että kaupunginvaltuuston kanslia vastedes valtuusmiesten taholta lausu-

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 1 §.

tun mukaisesti tyydyttämiseksi pidettäisiin avoinna keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 10—11 a. p.

Kunnalliskalenterin julkaiseminen. Vtn Nybomin tekemän ehdotuksen vuoden 1883 kunnalliskertomuksen julkaisemisesta kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ lähetettyään²⁾ sen valmisteluvaliokuntaan, ja valtuuston kanslialle annettiin tehtäväksi laatia kertomus saman suunnitelman mukaisesti kuin vuoden 1881 kertomus.

Luettelo edesmenneistä henkilöistä, joilta jäi alaikäisiä ja turvattomia lapsia. Kaupungin ruotsalais-suomalaisen luterilaisen seurakunnan kirkkoherranvirasto lähetti kaupunginvaltuustolle luettelon seurakuntaan kuuluneista henkilöistä, jotka olivat kuolleet vuoden 1882 jälkipuoliskolla ja jättäneet jälkeensä alaikäisiä ja turvattomia lapsia. Valtuusto antoi³⁾ luettelon holhouslautakunnalle.

Majoitusilauksia tehtäessä noudatettava menettely. Senaatin veloitettua läänin kuvernööriin tammikuun 15 p:ään ja heinäkuun 15 p:ään mennessä hankkimaan ja lähettämään sotakomissariaattiin sotilasviranomaisten jättämät venäläisen sotaväen majoitus- tai majoitusutilaukset jokaiselta viimeksikuluneelta puolelta vuodelta, kuvernööri oli pyytänyt maistraattia vastedes viimeistään tammikuun 7 ja heinäkuun 7 p:nä antamaan hänelle edellisen puolen vuoden kyseiset tilaukset. Tämän johdosta maistraatti anoi, että kaupunginvaltuusto vastedes itse laatisi ja allekirjoittaisi tilaukset sekä antaisi ne ynnä niihin kuuluvat todisteet maistraattiin niin hyvissä ajoin, että ne määrääjän kuluessa ehdittiin lähettää kuvernöörille.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ ilmoittaa maistraatille, ettei valtuusto katsonut maistraatin esittäneen pätevää syytä, jonka tähden olisi luovuttava majoitusilauksien tekemisessä siihen asti noudatetusta menettelystä, joka valtuuston mielestä sen tähden olisi säilytettävä.

Notaarin asettaminen rahatoimikamariin. Tehdystä esityksestä kaupunginvaltuusto valtuutti⁵⁾ rahatoimikamarin kahdeksi vuodeksi eteenpäin ottamaan kamarin kansliaan notaarin 200 markan kuukauspalkoin sekä määräämään tämän ja kamarin sihteerin välisen työnjaon.

Taloussarvion painatus ja jakelu. Puheenjohtaja ilmoitti⁶⁾, että kaupungin vuoden 1883 taloussarvio oli julkaistu painosta ja jaeltu.

Tuulaakikamarin henkilökunnan lisääminen. Tullinylijohtokunnan esittämän valituksen pakkahuoneen vaakoja hoitavan palveluskunnan riittämättömyydestä kaupunginvaltuusto lähetti⁷⁾ rahatoimikamariin. Kamarin sen jälkeen antaman lausunnon mukaisesti valtuusto päätti⁸⁾ valtuuttaa kamarin heti ottamaan tuulaakikamariin toisen vaakapalvelijan tai vahtimestarin, jonka palkkaedut olisivat samat kuin siellä aikaisemmin olleen vaakapalvelijan.

Satamajärjestyksen muuttaminen. Laivanpäällikköyhdistyksen esittämän anomuksen voimassa olevan kaupungin satamajärjestyksen muuttamisesta siten, että se paloöljymäärä, jonka matkustajahöyrylaivoista sai purkaa kaupungin satamalaiturien vieressä, korotettaisiin 120:stä 500 kannuun, kaupunginvaltuusto lähetti⁹⁾ rahatoimikamariin, jonka tuli hankkia siitä satamakapteenin lausunto ja sen jälkeen antaa tämä ynnä oma lausuntonsa valtuustolle. Sen jälkeen kun satamakapteeni erinäisin

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 18 §. — ²⁾ S:n 16 p. tammik. 17 §. — ³⁾ S:n 20 p. helmik. 8 §. — ⁴⁾ S:n s:n 4 §. — ⁵⁾ S:n 24 p. huhtik. 4 §. ⁶⁾ S:n 30 p. tammik. 2 §. — ⁷⁾ S:n 20 p. maalisk. 5 §. — ⁸⁾ S:n 24 p. huhtik. 16 §. — ⁹⁾ S:n s:n 11 §.

ehdoin oli puoltanut, mutta kamari vastustanut anomuksen hyväksymistä, valtuusto päätti ¹⁾, ettei anomus aiheuttaisi toimenpidettä sen taholta.

Uusi palojärjestys. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 puolestaan hyväksynyt ²⁾ ehdotuksen kaupungin uudeksi palojärjestykseksi sekä lähettänyt sen läänin kuvernöörin vahvistettavaksi. Vuonna 1883 maistraatti ilmoitti, että senaatti marraskuun 17 p:nä 1882 oli erinäisin muutoksin vahvistanut uuden palojärjestyksen. Tämän johdosta valtuusto päätti ³⁾ kehoittaa rahatoimikamaria laskun mukaan suorittamaan palojärjestyksen suomentamisesta sekä sen painatuksesta ja jakelusta aiheutuvat kustannukset, mistä kaikesta maistraatin palojärjestyksen 21 §:n määräyksen mukaisesti tuli huolehtia.

Vahvistettu palojärjestys oli sanamuodoltaan seuraava:

Helsingin kaupungin palojärjestys.

1 §. Helsingin kaupungin paloalueeseen luetaan sekä varsinainen kaupunki ja esikaupungit että myös Kaivopuisto, Kaisaniemen puisto, Kasvitieteellinen puutarha ja Siitasaaret ynnä Lapinlahdesta Leppäsuon ja Hietakankaan huvilain välitse sekä sitten Fjeldalin ja Hakasalmen huvilain etelärajaa pitkin Kluuvilahteen asti kulkevan viivan eteläpuolinen mannermaa.

2 §. 1 kohta. Palolaitoksen saattaminen ajanmukaiseen kuntoon ja sen semmoisena pitäminen kuuluu maistraatin valvonnan alaisena palotoimikunnalle, jossa on viisi jäsentä, joista yhden valitsee läänin kuvernööri, niin kauan kuin kruunu ottaa osaa palolaitoksen voimassa pitoon, ja muut valitsee kaupunginvaltuusto kahdeksi vuodeksi sillä tavoin, että vuosittain kaksi jäsentä eroaa ja kaksi valitaan sijaan. Kaupunginvaltuusto valitsee myös kaksi varajäsentä vuodeksi kerrallaan. Vuoden varrella valitut ryhtyvät toimeensa lähinnä seuraavan vuoden alusta.

Ensi kerran toimitetaan vaali kuukauden kuluessa siitä, kun kaupunginvaltuusto on saanut ilmoituksen tämän palojärjestyksen vahvistamisesta; ja silloin valituista jäsenistä eroaa arvalla kaksi vaalivuoden jälkeen lähinnä seuraavan vuoden päättyessä mutta muut kaksi jäävät vielä vuodeksi toimeensa.

2 kohta. Vaalikelpoisuudesta palotoimikunnan jäseneksi ja siitä toimesta kieläytymisestä on noudatettavana, mitä siinä kohden on säädetty kaupungin rahatoimikamarin jäsenistä.

3 kohta. Jos valittu jäsen tahi varajäsen toimikautensa kuluessa eroaa, on kaupunginvaltuuston asia siitä tiedon saatuaan viipymättä valita toinen jäsen siksi ajaksi, mikä eronneella olisi ollut jälellä.

3 §. 1 kohta. Palotoimikunta valitsee vuosittain jäsenistensä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Vaalin tuloksesta pitää palotoimikunnan kirjallisesti antaa tieto läänin kuvernöörille, niin myös maistraatille ja kaupunginvaltuustolle.

Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan estettynä ollessa valitsee palotoimikunta keskuudestaan puheenjohtajan siksi kerraksi.

2 kohta. Niin usein kuin puheenjohtaja katsoo asian laadun vaativan tahi vähintäänkin kaksi jäsentä vaatii, kokoontuu palotoimikunta jäsenille kirjallisesti ilmoitettavana aikana. Asiat esittelee puheenjohtaja, ja päätöksen tekoon tulee paitsi häntä vähintäänkin kahden jäsenen tahi varajäsenen ottaa osaa. Erimielisyyden sattuessa ratkaistaan asia avonaisella äänestyksellä, niinkuin yleinen laki riita-asioista sääteää.

Asiassa, josta voi olla erinomaista hyötyä tahi vahinkoa yksityisesti palotoimikunnan jäsenelle taikka jollekulle, joka hänen kanssansa on sellaisessa sukulaisuudessa tahi lankoudessa, joka on tuomarin jäävi, älköön semmoinen jäsen osallisena olko.

3 kohta. Palotoimikunta saa avuksensa ottaa sihteerin, joka laatii toimikunnan diarit ja pöytäkirjat, tekee ja varmentaa lähtevät toimituskirjat sekä hoitaa arkistoa. Sihteerin voi palotoimikunta mieltänsä myöten erottaa toimestaan.

Vahtimestarin tehtäviä toimikunnassa hoitavat palokonstaapelit palomestarin tarkemman määräyksen mukaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. toukok. 12 §. — ²⁾ Ks. s. 193. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. tammik. 6 §.

4 §. 1 kohta. Paitsi sitä yleistä tehtävää, mikä palotoimikunnalle 2 §:n 1 kohdan mukaan kuuluu, ja niitä erinäisiä velvollisuuksia, jotka toisessa kohden tätä palojärjestystä on sille annettu, tulee palotoimikunnan:

- 1) katsoa, että palomestari ja alipalomestari täyttävät velvollisuutensa;
- 2) vuosittain joulukuussa kahdella jäsenellään palomestarin läsnä ollessa toimittua palolaitoksen omaisuuden katsastus;
- 3) täydellisesti ja viipymättä antaa kaupunginvaltuuston tai maistraatin vaatimat lausunnot ja tiedot palolaitosta koskevista seikoista sekä muutoinkin antaessaan jonkin ehdotuksen tahi asian kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi taikka määräystä jossakin asiassa pyytäessään antaa siitä samalla täydellinen selvitys; ja on, kun mieliteet palotoimikunnassa ovat eräviä, äänestyspöytäkirja oheen pantava;
- 4) tarkastaa saapuneet palkkalistat ja palolaitoksen menoista annetut laskut sekä merkittyään niihin hyväksymisensä lähettää ne rahatoimikamariin;
- 5) palomestarin ehdotuksesta määrätä ne merkit, joilla palolaitoksen pitää puhjenneet tulipalot ilmoittaa, ja vuosittain sanomalehdissä kuuluttamalla sekä muullakin soveliaalla tavalla antaa niistä tieto yleisölle;
- 6) vuosittain ennen maaliskuun umpeen menemistä antaa kaupunginvaltuustolle kertomus palolaitoksen tilasta ja hoidosta viimeksi kuluneena vuonna;
- 7) ennen syyskuun umpeen menemistä rahatoimikamariin lähettää ehdotus palolaitoksen ensivuotiseksi kulunkiarvioksi; sekä

8) vuosittain marraskuun alkupuoliskolla maistraatille ilmoittaa, kenen jäsenten on vuoden lopulla vuoro erota, niin myöskin viipymättä antaa maistraatille tieto, kun joku toimikunnan jäsenistä tahi varajäsenistä muuten on eronnut.

2 kohta. Kun joku palolaitokseen kuuluva tahi kuulumaton henkilö on tulipalossa osottanut erinomaista toimekkuutta, neuvokkuutta ja uhrautuvaisuutta hengen tai tavaran pelastamisessa, tulen sammutuksessa tahi veden tuonnissa, taikka kun joku palolaitokseen kuuluva henkilö sellaisissa tiloissa saa turmion terveydellensä tahi menettää henkensä, niin palotoimikunta ensinmainitussa tapauksessa tehköön kaupunginvaltuustolle ehdotuksen apurahan myöntämisestä suoritettavaksi kerrassaan tahi vuosittain vahingoittuneelle tahi vainajan leskelle ja lapsille.

5 §. 1 kohta. Palolaitokseen asetetaan pysyväisesti palvelemaan palomestari, alipalomestari ja palokomennuskunta, johon kuuluu tarpeellinen määrä ylikonstaapeleita ja konstaapeleita.

Jos vakinaisen henkilökunnan lisäksi teknillisiä tahi muita apulaisia katsotaan palolaitokseen tarvittavan, tehköön palotoimikunta kussakin eri tapauksessa kaupunginvaltuustolle esityksen niiden ottamisesta tarpeen vaatimaksi ajaksi.

2 kohta. Palomestarin ja alipalomestarin ottaa ja erottaa kaupunginvaltuusto palotoimikunnan ehdotuksesta sekä alipäälliköt palotoimikunta palomestarin ehdotuksesta. Miehistön ottaa kirjallisilla kontrahdeilla palomestari, jonka siinä pitää katsoa, ettei koko palokomennuskunnan palvelusaika mene umpeen yhtä haavaa. Mainitut kontrahdit tehdään palotoimikunnan säätämän kaavakkeen mukaan ja pitää niiden nimenomaan sisältää, että palokonstaapelin tulee noudattaa palojärjestyksen sääntöjä ja että palotoimikunta voi hänet edeltäpäin irtisanomatta milloin tahansa palveluksesta erottaa.

3 kohta. Alipäällystö ja miehistö sijoitetaan palotoimikunnan määräyksen mukaan joko palotorneihin taikka niiden lähistöön taikkapa sinne, missä palolaitoksen kalut ja juhdat pidetään

4 kohta. Virantoimituksessa ollessaan pitävät palomestari ja alipalomestari punaverkaista, keltaisella nauhuksella varustettua lakkia, jossa on siviilivirkamiehille määrätty kokardi, sekä alipäällystö ja miehistö pukua, jonka kaupunginvaltuusto palotoimikunnan esityksestä määrää.

6 §. 1 kohta. Palomestarin on velvollisuus:

- 1) likinnä pitää silmällä palolaitoksen rakennuksia, laitelmia, kaluja ja muuta omaisuutta sekä niiden tarpeenmukaista kunnossapitoa ja hoitoa, niin myös palotoimikunnalle ilmoittaa palolaitoksessa tarpeellisista parannuksista;
- 2) pitää tarkkaa luetteloa palolaitoksen omaisuudesta;
- 3) katsoa, että palokomennuskunta pysyy täysilukuisena ja asianmukaisesti pidetään työssä;
- 4) opettaa alipäällystölle ja miehistölle heidän palvelustehtäviänsä ja palokalujen oikeata käyttämistä sekä sitä varten tuontuostakin pitää harjoituksia;
- 5) valvoo, että palolaitoksessa vallitsee hyvä, sotilaallinen järjestys ja että jokainen tarkalleen täyttää tehtävänsä sekä sentähden usein pitää äkkivaraamattomia tarkastuksia, niin myös epäkuntoa silloin havaittuansa asian laadun mukaan joko heti oikaista se taikka jättää asia palotoimikunnalle toimenpidettä varten;

6) olla läsnä palotoimikunnan kokouksissa, joista hänelle on kirjallisesti ilmoitettava ja joissa hän antakoon kulloinkin tarpeellisia tietoja sekä ottakoon osaa keskusteluihin, mutta ei päätösten tekoin;

7) vuosittain ennen helmikuun loppua antaa palotoimikunnalle kirjallinen selonteko palokomennuskunnan toiminnasta viimeksi kuluneena vuonna; sekä

8) muuten noudattaa tässä palojärjestyksessä olevia määräyksiä.

2 kohta. Tulipalon sattua kaupungin paloalueella on palomestarin asiana järjestää ja johtaa sammutustyö ja omaisuuden pelastaminen, ja on hän siis vastuunalainen siitä:

että tarpeellisia ja varalla olevia sammutus-, pelastus- ja korjauskaluja asianmukaisesti käytetään;

että tulen leviämistä viereisiin rakennuksiin mahdollisimman määrässä ehkäistään palopurjeita käyttämällä ja vettä valemalla sekä tarpeen vaatiessa lauta-aitoja, portteja, katoksia tahi rakennuksia purkamalla;

että tuulen alla olevien talojen syttymistä heittovalkeasta mahdollisuuden mukaan estetään kattoja vartioimalla sekä ullakonreiät ja ikkunat sulkemalla y. m.; ja että tarpeellinen miehistö palokaluineen jää palopaikalle, siksi kunnes tulen edelleen puhkeamisen vaaraa voi pitää vältettynä.

Älköön kuitenkaan ruvettako syttymättömästä rakennuksesta vastoin omistajan kieltoa korjaamaan irtaimistoa älköönkään palomestari myöskään käskellä rakennusta purkamaan, kun alipalomestari ja kaupungin vapaaehtoisen palokunnan päällikkö, jos he ovat saapuvilla, sitä vastustavat.

3 kohta. Jos tulipalo syntyy paloalueen ulkopuolella, mutta kaupungin porttien sisäpuolella, lähetettäköön sitä sammuttamaan jokin osa kaupungin palokaluja ja palokomennuskuntaa palomestarin harkinnan mukaan; ja on muutoin palomestarin velvollisuuksista sellaisissa tiloissa soveltuvilta kohdin voimassa, mitä lähinnä edellisessä kohdassa on sanottu.

7 §. Alipalomestari on velvollinen:

1) perehtymään kaikkiin palolaitoksen laitelmiin ja kaluihin sekä niiden oikeaan käyttöön;

2) palokomennuskunnan harjoituksissa ja tulipalotilaisuuksissa johtamaan kaikkia töitä, joita palomestari hänelle määrää;

3) ottamaan osaa järjestyksen valvontaan palokomennuskunnassa sekä palotorneissa ja palokaluvarikoissa;

4) palomestarin ollessa sairauden tahi muun syyn tähden estyneenä virkaansa toimittamasta, hoitamaan hänen tehtäviänsä; sekä

5) muuten noudattamaan tämän palojärjestyksen määräyksiä.

8 §. 1 kohta. Ylikonstaapelit ovat lähinnä velvolliset voimassa pitämään järjestystä palokomennuskunnassa ja valvomaan, että konstaapelit tarkalleen täyttävät velvollisuutensa. Alipalomestarin ollessa tilapäisesti estettynä tulee ylikonstaapelin palomestarin määräyksestä hoitaa hänen tehtäviänsä.

Kun merkki annetaan tulipalon puhkeamisesta paloalueella eikä palomestari eikä alipalomestari ole saapuvilla, pitää ylikonstaapelin viivyttämättä lähteä miehistön ja palokalujen kera palopaikalle ja siellä hoitaa päällikkyyttä, kunnes palomestari tahi alipalomestari saapuu paikalle.

2 kohta. Konstaapelin tehtäviin kuuluu:

1) palolaitoksen juhtain, ajoneuvojen ja kalujen hoito, niin myös palolaitoksen talojen ja niihin kuuluvain katuosain y. m. puhtaanapito;

2) satamissa olevain paloavantojen avoimna ja tarpeenmukaisesti aidattuna pitäminen talvisaikaan, niin myös tarpeellisten töiden tekeminen yleisten palovesiasemain ja kaivojen sekä satamiin rakennettujen vedennostolaitosten kunnossa pitämiseksi; sekä

3) vartioiminen ja päivystys siinä järjestyksessä ja sillä tavalla kuin päällystös määrää.

3 kohta. Sekä ylikonstaapelit että konstaapelit ovat velvolliset tarkasti noudattamaan sitä johtosääntöä ja työnjakoa, jonka palotoimikunta palomestarin ehdotuksesta heille antaa sekä muutoin auliisti täyttämään kaikki, mitä esimiehensä heidän käskvät palvelustoimissaan tehdä.

4 kohta. Milloin palokonstaapeleja ei tarvita palolaitoksen toimissa, ovat he velvolliset kaupungin piirissä tekemään muuta työtä kaupunkikunnan hyödyksi, niinkuin lumen luontia ja ajoa, katujen ja yleisten paikkain valemista kesäiseen aikaan y. m.; älköön kuitenkaan neljäsosaa enempiä miehistöstä eikä neljäsosaa enempiä palolaitoksen koko hevosluvusta yhtä haavaa semmoisiin toimiin käytettävä.

9 §. 1 kohta. Jos palomestari tahi alipalomestari tahtoo kaupungista poistua

tahi virkavapautta nauttia, hankkikoon siihen luvan palotoimikunnalta tahi, jolle hän halua kolmea päivää pitempää lomaa, sen puheenjohtajalta. Viikkoa pitemmän virkavapauden ajaksi olkoot palomestari ja alipalomestari velvolliset puolestaan panemaan palotoimikunnan hyväksymän viransijaisen. Palokomennuskuntaan kuuluvat henkilöt anokoot virkalomaa palomestarilta tahi hänen viransijaiseltaan. Älköön kuitenkaan palomestarille ja alipalomestarille yksin ajoin virkavapautta myönnettäkö älköönkää kenenkään palokomennuskuntaan kuuluvan henkilön sallittako muutoin kuin poikkeustiloina poistua kaupungista, älköönkää missäkään tapauksessa kuudesosaa enempiä miehistöstä yhtäikää kaupunkiin lomalle laskettako.

2 kohta. Tulipalon puhjetessa olkoon kuitenkin lomalle laskettu alipäälylystyö ja miehistö, jos ovat kaupungissa, velvolliset saapumaan virantoimitukseen ja siihen jäämään niin kauaksi kuin palopäälylystyö tarpeelliseksi katsoo.

10 §. 1 kohta. Jos päälylystyöön, alipäälylystyöön tai miehistöön kuuluva henkilö luvatta kaupungista poistuu tahi pysyy erillään viranteosta, vetäköön sakkoo, palomestari ja alipalomestari 25 markasta 100 markkaan sekä alipäälylystyön ja miehistön jäsen 5 markasta 25 markkaan kultakin päiväältä, jona hän sellaisen virheen on tehnyt, ja pantakoon sen ohessa sen viranomaisen harkinnan mukaan, jonka asia on hänen erottamisestaan päättää, viralta. Jos palomestari tahi alipalomestari muutoin on leväperäinen tahi huolimaton virassaan, olkoon palotoimikunnalla valta asianhaarain mukaan antaa hänelle varotus tahi kaupunginvaltuustolle esittää hänet pantavaksi viralta. Alipäälylystyöön tai miehistöön kuuluva henkilö, joka laiminlyö tehtäviensä taikka virantoimituksessa osoittaa huolimattomuutta tahi tottelemattomuutta esimiestänsä kohtaan taikka muutoin käyttäytyy kunnottomasti, vetäköön palomestarin tutkinnan mukaan sakkoo enintään viiden päivän palkkamäärän. Jos hairahdus uusiintuu taikka jos se on vaikeampaa laatua, erottakoon palotoimikunta, jos hän kuuluu alipäälylystyöön tai miehistöön, hänet palveluksesta. Tässä mainittuihin sakkoihin tuomitsee palotoimikunta palopäälylystyö, alipäälylystyö ja miehistön, ja sakot pidätetään virhentehtäjän palkasta sekä menevät kaupunginkassaan.

2 kohta. Jos hairahduksen tahi laiminlyönnin johdosta on vahinkoa tahi tapaturmaa ollut, olkoon syyllinen sen ohessa edesvastauksen alainen lain mukaan, ja on asia siinä tapauksessa lykättävä asianomaisen tuomioistuimen käyteltäväksi.

11 §. 1 kohta. Palolaitoksen käytettäväksi on voimassa pidettävä riittävä varasto tarkoituksenmukaisia kaluja tulensammutusta, ihmishengen pelastusta ja irtaimen omaisuuden korjaamista varten, jotka kalut säilytetään etupäässä siellä, mihin palokomennuskunta on sijoitettu, mutta myös voidaan joskikin osaksi varastoon panna muihin paikkoihin kaupungissa palotoimikunnan tarkemman määräyksen mukaan.

2 kohta. Kussakin kartanossa tahi talossa on kelvollisessa kunnossa pidettävä ja helposti saavutettavassa paikassa säilytettävä seuraavat mikäli mahdollista talon numerolla varustetut palokalut, nimittäin:

yhdet tikapuut jokaisen taloon kuuluvan paloluukulla varustetun rakennuksen ullakolla;

yhdet isommat palotikapuut, jotka ulottuvat maasta talon kunkin eri rakennuksen katolle;

kaksi palosankoa niihin kiinnitettyine riittävän pituisine köysineen;

rautaketjulla varustettu palokoukku;

kaksi palolyhtyä;

kirves;

rautakanki tahi sorkkarauta; sekä

tarpeen mukaan sovitettu rauta- tahi kiviastia tuhkan ja hiilien kokoomista varten tulipesistä;

niin myös taloissa, joiden tulot on arvattu 2,500 markkaa suuremmiksi, edellä lueteltujen lisäksi:

siirreltävä (assuranssi- tahi isompi) paloruisku.

Semmoisen puutalon omistaja, jossa on kaksi tahi useampia huonekertoja ja ainoastaan yksi käytävä ylempässä kerrassa olevaan huoneistoon, on velvollinen sitä paitsi kussakin semmoisessa huoneistossa helposti saavutettavalla paikalla kunnossa pitämään tarpeellisen pitkää pelastusköyttä tahi köysitikapuita.

Jos talo on useilta puolin umpeen rakennettu taikka sisältää erinomaisen korkeita tahi vaikeapääsöisiä rakennuksia ja siitä tahi muusta syystä katsotaan siellä olevan tarpeen useampia tahi toisenkaltaisia tulensammutus-, tavarankorjaus- tahi hengenpelastuskaluja kuin tässä on mainittu, voi maistraatti talossa palokatselmusta toimittavan henkilön ehdotuksesta velvoittaa omistajan hankkimaan ja voimassa pitämään sellaiset kalut.

3 kohta. Kaupungin rantasiltain ääreen on tarpeellinen määrä kiinteitä veden-

nostolaitoksia tehtävä ja kunnossa pidettävä samoin kuin myös kaivoja niissä sata-mista etäisemmissä osissa kaupunkia, joissa ei ole vesijohtoa ja palovesiasemia eikä luonnollisia vesivarjoja. Nämä laitokset, joihin tarpeellisen työn palolaitoksen kons-taapelit tekevät määräyksen mukaan, ovat toimeenpantavat, voimassa pidettävät ja tarkastettavat sillä tavoin kuin kaupungin muista rakennuksista ja yleisistä töistä on säädetty.

Missä palolaitos katsoo avannot tarpeellisiksi, on ne sen toimesta avoinna pidet-tävä ja asianmukaisesti aidattava.

4 kohta. Ellei luonnollista vedensaantia taikka kaivoa tahi vesijohtoa palovesi-asemineen ole talossa tahi tilalla tahi sen läheisyydessä, tulee omistajan tahi isännöitsi-jän siellä soveliaassa paikassa aina varalla pitää vedellä täytettyä ammetta tahi ison-laista saavia ollen vesi tarpeen mukaan uusittava.

5 kohta. Jokaisen kaupungin kuorma-ajurin on velvollisuus olla varustettuna pyöriillä kuljetettavalla rautavanteisella vesitynnyriillä siihen kuuluvine laskulaittei-neen, joka on vähintään $1\frac{3}{4}$ kalutuumaa läpimitaten, ja talvella reellä kuljetettavalla ammeella; kummankin astian tulee vetää vähintään 90 kannua; ja tulee hänen palo-merkkejä annettaessa viipymättä lähteä viemään niillä vettä palopaikalle sekä veden-kuljetusta jatkaa niin kauan kuin paloa kestää. Tulipalon sattuessa paloalueen ulko-puolella, mutta kaupunginporttien sisäpuolella kaupungin kuorma-ajurit ovat vel-lolliset lähtemään sinne niin lukuisina ja siinä järjestyksessä kuin maistraatti palo-mestaria kuultuaan vuosittain määrää.

Kuorma-ajuri, joka laiminlyö hänelle kuuluvan vedenkuljetuksen tulipalon sat-tuessa vetäköön sakkoa 12 markkaa.

6 kohta. Kaupungin majataloon asetuttakoon palotoimikunta kesällä neljä vesi-tynnyriä rattaille ja talvella yhtä monta vesiammetta reille; ja se henkilö, jolle kyydin-pito kaupungissa toimeksi annetaan, veloitettakoon asiasta tehdyssä välikirjassa vuodena-jan mukaan pitämään tynnyrit aina vettä täynnä ja ammeet valmiina veden tuomiseen tulipalon puhjetessa sekä ne viipymättä palopaikalle toimittamaan 20 mar-kan sakan uhalla kultakin tuollaiselta vesialtalta, joka jää tulipaloon tuomatta.

7 kohta. Paloalueella olevan tilan tahi tilan omistaja tahi isännöitsijä, joka omiksi tarpeikseen pitää hevosta sekä vesitynnyriä rattaineen kesällä ja ammetta rekineen talvella, olkoon myös velvollinen tulipalon sattuessa joutuisasti vedättämään vettä palopaikalle.

8 kohta. Jotta vedentuonti tulipaloon olisi pimeämpänä vuodenaikana parem-malla järjestyksellä ja joutuisuudella toimitettavissa, ovat kaikki kaupungin yleisiin kaivoihin ja vedennostolaitoksiin asetetut lyhyt pidettävät valaisevina pimeän tulo-sta alkaen illalla päivänkoittoon asti, niin myös ovat kaupungin kaduilla ja ylei-sillä paikoilla olevat lyhyt, jos valkeanvaara syntyy sen jälkeen kun ne yöksi ovat jo sammutetut, uudelleen sytytettävät ja palamassa pidettävät, siksi kunnes päivänvalo alkaa tahi kaikki vaara on vältetty. Tämän noudattamista tulee poliisilaitoksen tarkasti pitää silmällä.

12 §. 1 kohta. Jos joku tietää talossaan tahi tilallansa tulenvaarallista vikaa ilmaantuneen tulisijaan, hormiin, savupiippuun tahi vesikattoon, niin hän 25 ja enin-tään 100 markan sakan uhalla paitsi velvollisuutta sen vahingon korvaamiseen, mikä sen johdosta ehkä syntyvästä tulipalosta saattaa tulla, pitääköön tointa vikanaisuu-den korjaamisesta ja kieltäköön tulisijan käyttämisen, siksi kunnes vika on kor-jattu.

2 kohta. Tulisijain tekemisestä, tulenarkain aineitten tahi rakennustarvikkeiden varastoista sekä varomattomasta tulen pitelemisestä säädetään tämän kaupungin poliisi- ja rakennusjärjestyksessä.

13 §. 1 kohta. Polttimeissa, panimoissa, imellyshuoneissa, leipomoissa, ravinto-loissa, yleisissä pesutuvissa ja saunoissa ynnä muissa semmoisisissa laitoksissa, joissa kovaa ja alituista lämmittämistä tarvitaan, on, ellei palotoimikunta palomestaria kuultuaan savupiipun tahi tulisijan rakenteen vuoksi salli poikkeusta, vähintäänkin kahdesti kuukaudessa nokea nuohottava kaavinraudalla sekä huiskulla ja touvilan-galla verhotulla luodilla taikka muilla palotoimikunnan hyväksymillä kaluilla. Keit-tiönliedet ja kakluunit, joissa joka päivä keitetään, sekä leipomojen ynnä muiden sel-laisten laitosten tulisijat, niin myös näihin liesiin ja tulisijoihin kuuluvat savupiiput ovat samalla tavoin puhdistettavat ainakin kerran kuukaudessa.

2 kohta. Palotoimikunta jakakoon palomestarin ehdotuksesta kaupungin sopivan lukuisiin nuohouspiireihin sekä ottakoon taitavia ja luotettavia nuohojia, joiden tulee takan mukaan, jonka maistraatti palotoimikunnan ehdotuksesta vahvistaa, kunkin piirissäänsä pitää huoli määrätystä savupiippujen ja tulisijain puhdistamisesta sekä pyynnöstä nuohota kakluuninhormeja ja muita pienempiä savujohtoja.

3 kohta. Palomestarin pitää vuosittain antaa jokaiselle nuohojalle kirja kaikista nuohojan piiriin kuuluvista taloista ja tiloista, johon kirjaan talojen omistajain ja isännöitsijäin on velvollisuus vuosittain kirjoittaa päivä, jona nuohominen on toimitettu. Jos nuohoja laiminlyö työnsä tahi tekee sen huolimattomasti, pitää omistajan tahi isännöitsijän siitä palomestarille ilmoittaa tarpeellisen aikaisuin aikaansaamiseksi.

4 kohta. Nuohoja on velvollinen kunkin kuukauden alussa näyttämään kirjansa palomestarin tarkastettavaksi ja samalla ilmoittamaan, onko jossakin nuohomasta kielletty taikka savupiippu, hormi tahi tulisija nuohotessa huomattu vikanaiseksi ja talonomistajalle siitä tieto annettu. Palomestarin tulee sitten katsoa, että laiminlyöty tahi kielletty nuohominen kiireimmiten toimitetaan ja huomautettu vika korjataan, niin myös ilmoittaa asia palotoimikunnalle, joka tutkii, onko se sikseen jätettävä vai maistraatissa syytteeseen saatettava.

5 kohta. Jos talonomistaja haluaa käyttää toista ammattitaitoista nuohojaa kuin sitä, joka piiriin on määrätty, ilmoittakoon siitä palomestarille, joka otetun nuohojan tarkastuskirjaan kirjoittakoon puheena olevan talon tahi tilan numeron sekä piirinuohojan kirjaan merkitkään tämän seikan. Yksityisesti otettu nuohojakin olkoon velvollinen kunkin kuukauden alussa palomestarille näyttämään tarkastuskirjansa ja ilmoittamaan, mitä nuohotessa ehkä on huomioonsa saanut.

6 kohta. Talonomistaja, isännöitsijä tahi vuokralainen, joka estää nuohojaa määrättyllä ajalla ja tavalla puhdistamasta käytännössä olevia liesiä niihin kuuluvine savupiippuineen, vetäköön sakkoa 20 markkaa. Jos semmoisen kiellon johdosta nokivalkea syntyy, olkoon hän kaksinkertaisen sakon alainen.

7 kohta. Jos nuohoja jättää velvollisuutensa täyttämättä taikka käyttää kelvottomia kaluja taikka toimittaa nuohomisen niin huolimattomasti, että nokivalkea syntyy, sakotettakoon ensi kerralla 10 ja enintään 40 markkaa sekä toisella kerralla 20 ja enintään 80 markkaa. Kolmannella kerralla vetäköön syyllinen sakkoa 100 markkaa ja olkoon maistraatin harkinnan varassa, onko hän toimestaan erotettava. Vahinko, joka nuohojan tuottamuksesta syntyy tulisijaan tahi savujohtoon, on hänen korvattava.

8 kohta. Tulipalon aikana pitää sen nuohojan, jonka piirissä palo on sattunut, apumiehinene olla läsnä palopaikalla.

14 §. 1 kohta. Kerran vuodessa, toukokuulla, tahi useamminkin, jos katsotaan asianhaaran niin vaativan, pitää palomestarin ja alipalomestarin, kumpaisenkin heistä palotoimikunnan määräämässä piirissä, apunansa palokontstaapeleita sekä tarpeellinen määrä palomestarin siihen toimeen palkkaamia ammattitaitoisia muurareja, nuohojia ja kirvesmiehiä, toimittaa katselmus kaikissa paloluueilla olevissa taloissa ja huoneuksissa selvän saamiseksi siitä, onko asianmukaisesti noudatettu kaikkea, mitä tässä palojärjestyksessä ja voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä säädetään palokaluista, kaivoista, palovesiasemista tahi vesisäiliöistä, tulisijoista, hormeista ja savupiipuista ynnä muusta.

2 kohta. Maistraatti määrää palomestarin ilmoituksen johdosta palokatselmuksen ajan ja annattaa siitä hyvissä ajoin kaupungin kirkoissa kuuluttamalla ja sanomalehdissä ilmoittamalla yleisölle tiedon huomauttaen, että katselmusmiesten pitää estämättä päästä kaikkiin huoneisiin ja ullakoihin, sekä kehoittaen talojen omistajia ja isännöitsijöitä olemaan itse tahi edusmiehen kautta toimituksessa saapuvilla. Jos kuitenkin katselmusmiehiä kiellettäisiin pääsemästä huoneisiin ja ullakoihin, niin he niiden ovet avatkoot talon omistajan tahi isännöitsijän läsnä ollessa. Jos omistaja tahi isännöitsijä ei ole katselmuksessa saapuvilla eikä katselmusmiehille ole varattu tilaisuutta talon tutkimiseen, olkoon hän 12 markan sakon alainen ja suorittakoon sen uuden katselmuksen kustannukset, joka toimitusmiehen on viipymättä pidettäväksi määrättävä ja jonka määräajasta tieto on laiminlyöneelle kaupunginpalvelijan kautta edeltäpäin annettava.

3 kohta. Jos katselmusta pidettäessä havaitaan jokin tulisija tahi savujohto olevan niin rappiolla tahi virheellisesti rakennettu, ettei sitä tulenvaaraa syntymättä voi käyttää, taikka puuhuoneukseen tehty kakluuni, liesi, leivinuuni tahi muu tulisija olevan senlaatuista eri palomuuria tahi varaloukkuvailla, joka rakennusjärjestyksessä on määrätty, on katselmusmiesten semmoinen tulisija ja savujohto heti tehtävä käyttämättömäksi ja huoneuksen omistaja tahi isännöitsijä velvoitettava se purkamaan viipymättä ja viimeistäänkin ennen määrättävän mahdollisimman lyhyen ajan umpeen menemistä. Jos vika on vähemmän vaarallista laatua, on huoneuksen omistaja tahi isännöitsijä saatettava asianhaaran mukaan pannut määräajan kuluessa korjamaan se ja jos tarpeelliseksi nähdään, sen ohessa kiellettävä semmoiseen vikanaiseen tulisijaan sitä ennen valkeata tekemästä. Samoin säädetään talon omistajalle tahi isännöitsijälle määräaika, jonka kuluessa katselmusmiesten huomauttamatt paloka-

luissa, kaivoissa, vesiasemissa, katoissa, tuhka-astioissa y.m. tavatut viat ja puutteet ovat toimitettavat korjatuiksi.

Kaikki katselmuksessa tehdyt muistutukset ja tarpeellisiksi nähdyt määräykset on suoraan ja selvästi asianomaisille talojen omistajille ja isännöitsijöille ilmoitettava sekä järjestänsä kirjoitettava siihen toimituskirjaan, jonka palomestari ja alipalomestari katselmustoimituksesta tekevät.

4 kohta. Aina sitä myöten kuin tämän edellisen kohdan mukaan pannut vika-naisuuskien korjaamisen määräajat menevät umpeen, tulee palomestarin tahi alipalomestarin tarpeellisten apumiesten kera viipymättä uudestaan käydä kaikissa niissä paikoissa, joissa vioista on muistutus tehty. Jos silloin havaitaan, että varsinaisessa katselmustoimituksessa annettuja määräyksiä on oikein ja kaikin puolin noudatettu, poistetaan muistutus katselmuskirjasta, mutta muussa tapauksessa lisätään kirjaan muistoonpano asianlaidasta.

5 kohta. Viimeistään ennen kesäkuun umpeen menemistä pitää palomestarin ja alipalomestarin antaa tekemänsä katselmuskirjat maistraatille, joka vahvistaa toimitusmiesten toimenpiteet tahi heitä kuultuansa niihin tekee ne muutokset ja oikaisu-ut, joihin syytä on, minkä ohessa maistraatti eteensä kutsuttaa kaikki ne, jotka ovat olleet noudattamatta toimitusmiesten perusteellisia määräyksiä, sekä velvoittaa heidät määrätys-ssä, kulloinkin asianhaarain mukaan sovitetussa lyhyessä ajassa puutteet korjaamaan. Kohta sanottujen määräaikain umpeen mentyä on laiminlyöneen kustannuksella kaupunginviskaalin sekä palomestarin tahi alipalomestarin pidettävä tarkastuskatselmus tarpeellisten apumiesten keralla. Jos havaitaan, etteivät asianomaiset vielä nytkään ole ottaneet noudattamuksensa varsinaisessa palokatselmuksessa annettuja maistraatin vahvistamia määräyksiä, vetäköön laiminlyöjyä sakkoa 25 ja enintään 100 markkaa sekä pitäköön maistraatti toimta siitä, että vika viipymättä tulee korjatuksi tahi puuttuva hankituksi, minkä jälkeen kustannus on niskoittevalta ulos-otettava.

6 kohta. Palokatselmuksissa ja jälkikatsastuksissa olkoon Kaupunkien yleisen paloapuyhtiön asiamies tahi hänen varamiehensä saapuvilla ja tehköön ne muistutukset, joihin syytä on; ja on erityinen ilmoitus annettava asiamiehelle näiden toimitusten määrärajoista, mutta voidaan ne kuitenkin pitää hänen poissaolonsa sitä estämättä.

15 §. 1 kohta. Yövärtioimisesta kaupungin kaduilla pitää poliisilaitos huolen. Kulkuvahtia käyvän poliisikonstaapelien pitää viipymättä ilmoittaa alkanut vahinkovalkea ei ainoastaan siinä kartanossa tahi talossa, missä tuli on irti päässyt, vaan myös viereisissä kartanoissa ja taloissa sekä lähimmässä palovarikossa.

2 kohta. Jos joku muu vahinkovalkean huomaa, ennenkuin yöllinen kulkuvahti sen on havainnut, pitää hänenkin antaa siitä tieto sekä siihen taloon tahi kartanoon, missä tuli on irti päässyt, että läheisiinkin taloihin ja kartanoihin, jos näitä uhkaa mainittava vaara, niin myös onnettomuudesta huomauttaa naapuristossa kulkuvahtia käyvälle poliisikonstaapelille taikka, jos semmoista ei ole tavattavissa eikä palomerkkejä vielä ole annettu, palolennättimellä tahi muulla tavoin toimittaa sana likimpään palotorniin. Joka sen laiminlyö, vetäköön sakkoa 10 ja enintään 50 markkaa. Jos sen kartanon tahi huoneuksen omistaja tahi isännöitsijä, jossa valkea on irti päässyt, saattaa itsensä syyppääksi tuollaiseen laiminlyöntiin, sakotettakoon kaksi vertaa. Jos hän tahi joku muu samassa kartanossa tahi huoneuksessa asuva yrittää porttien sulke-omisella tahi muulla tavalla sulkea pois niitä, jotka tulta sammuttamaan saapuvat, taikka muutoin estellä heitä sammutustyötä alkamasta, vaikka vaara on silminnähtävä, murta-koon palokomennuskunta kartanon ja huoneuksen sisäänkäytävän auki sekä sakotettakoon syyllinen 25 ja enintään 100 markkaa. Jos naapuri estää niitä toimenpiteitä, joihin hänen kartanossaan tahi tilallaan välttämättömästi pitää ryhtyä tulen sammuttamiseksi siinä talossa, jossa valkea on valloilleen päässyt, olkoon hän samallaisen edesvastauksen alainen.

Jos palopäälliköt sen tarpeelliseksi näkevät, olkoot saapuville tulleet työhön kykenevät henkilöt 5 jopa 25 markan sakon uhalla velvolliset avustamaan tulensammutus-työssä.

3 kohta. Jokainen olkoon kielletty hädän pakottamatta tahi palopäällystön luvatta särkemästä tahi avaamasta ikkunoita siinä rakennuksessa, jossa tuli on irti päässyt, taikka läheisissä rakennuksissa. Joka sen tekee, vetäköön sakkoa 10 ja enintään 50 markkaa. Yhtäläiseen sakkoon vikapää olkoon se, joka tulipalossa korjaa pois omaisuutta omistajan luvatta tahi palopäällystön käskemättä.

16 §. Niin kauan kuin vapaaehtoinen palokunta vähintäänkin kaksisatamiehisenä pysytetään tarkoituksenukaisessa kunnossa, ovat kaupungin asujamat vapautetut palvelemasta yleisessä palokunnassa. Palotoimikunnan, jonka tulee tarkasti seurata

vapaaehtoisien palokunnan kehitystä, pitää, jos kunnan miesluku käy mainittua lukumäärää vähemmäksi, siitä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle, jonka on siinä tapauksessa ryhtyminen toimiin yleisen palokunnan asettamiseksi taikka muihin palolaitoksen vahvistamiseksi tarpeellisiin hankkeisiin.

17 §. 1 kohta. Kaupungin viskaalien ja poliisin pitää tarkoin valvoa, että palojärjestyksen säännöksiä järjestyksen ja turvallisuuden edistämiseksi asianmukaisesti noudatetaan, ja saatuansa tietää palojärjestyksen rikkomisista ne heti syytteeseen saattaa, jota paitsi viskaalien ja poliisin on velvollisuus antaa palopäälliköille sitä virka-apua, jota he virkatoimissaan ehkä tarvitsevat.

2 kohta. Tulipalotilaisuudessa tulee kaupungin poliisivallan ryhtyä tarpeellisiin toimiin järjestyksen ja turvallisuuden voimassapitämiseksi, ja on siinä erittäin poliisipäällystön neuvoteltuansa palopäällystön kanssa katsottava, että palopaikalle vievät kadut sopivilta kohdin suljetaan, jotta tulensammutustyölle ei tule haittaa sivullisten henkilöiden tungoksesta, sekä pidettävä huolta, että pelastettua omaisuutta vartioidaan, kunnes omistaja on ennättänyt sen haltuunsa ottaa.

3 kohta. Heti tulipalon lakattua ja viimeistäänkin ennen seuraavan päivän loppua tulee sen piirin poliisikomisariuksen, jossa tulipalo on ollut, pitää palopaikalla katsastus asianomaisten asiallisten sekä saapuville kutsuttujen nuohojain ja muiden tarvittavain apumiesten läsnä ollessa ja siinä hankkia tieto kaikista niistä henkilöistä, jotka voivat tullen irtipääsystä jotakin ilmoittaa, ynnä muusta, mikä voipi asiaa selvittää, niinkuin muun muassa, onko määrättyjä palokaluja talossa tahi tilalla tullen syyttymisen aikaan ollut ja olivatko ne kunnossa.

4 kohta. Kaupungin poliisikamarin tulee neljän päivän kuluessa mainitusta katsastuksesta panna toimeen tutkimus tullen irtipääsemisen syyistä ja kaikista sen yhteyteen kuuluvista seikoista, jolloin ei ainoastaan poliisikomisariuksen ja asiallisten sekä Kaupunkien yleisen paloapuyhtiön asiamiehen, jos jotakin yhtiossä vakuutettua omaisuutta on vahingoittunut, ole kutsuttua tuleva saapuville ja asiassa kuultaviksi, vaan myös kaikkea muuta saatavaa selvitystä vierailta ihmisiltä tiedustelemalla hankittava; ja on poliisikamarin edellä mainitussa tapauksessa toimitettava paloapuyhtiön asiamiehelle ote tuossa tutkimuksessa laaditusta poliisikamarin pöytäkirjasta. Jos tutkimuksessa ilmaantuu aiheellista syytä käsitykseen, että tulipalo on saanut alkunsa erinomaisesta huolimattomuudesta tahi tahallisesti tuottamuksesta, on asia lykättävä asianomaiseen tuomioistuimeen syytteen tekemistä varten.

18 §. Syytettä palojärjestyksen määräysten rikkomisesta ajaa asianomainen kaupunginviskaali maistraatissa, mutta jos asia lykätään yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi tahi syyllistä yksin ajoin siellä syytetään, tuomitkoon tuomioistuin kaikesta, mitä hänen syyksensä väitetään. Sakot, jotka palojärjestyksen mukaan syyttäjän kanteen johdosta tuomitaan maksettaviksi, ovat jaettavat tasan syyttäjän ja kaupunginkassan välillä, minkä ohessa kaikki sakot maksuvarain puutteessa sovitetään sillä tavoin kuin laissa ja asetuksissa on uhkasakoista säädetty.

19 §. Talonomistaja, joka asuu toisessa paikkakunnassa tahi poistuu kaupungista pois neljätoista päivää pitemmäksi ajaksi, asettakoon toisen henkilön puolestansa kantamaan ja vastaamaan tässä palojärjestyksessä mainituissa asioissa sekä huoltamaan omistajalle tämän mukaan kuuluvia toimia sen uhalla, että se, mitä hänen asianmukaisen tiedon saatuaan tai muuten olisi pitänyt noudattaa, tulee viranomaisten toimesta viivytyksettä täytettäväksi ja siitä oleva kustannus muutta mutkitta häneltä ulosotettavaksi.

20 §. 1 kohta. Muutosta tästä palojärjestyksestä aiheutuviin maistraatin toimenpiteisiin haetaan läänin kuvernööriltä sen ajan kuluessa ja siinä järjestyksessä, joka on määrätty valituksen tekemiselle maistraatin päätöksistä. Tehty valitus ei kuitenkaan estä semmoisten maistraatin toimenpiteiden täytäntöönpanoa, jotka tarkoittavat tulenvaran torjumista.

2 kohta. Kuvernöörin päätöksestä saa valittaa Keisarillisen Suomen Senaatin Talousosastossa, joka valitus asetettuna Keisarilliselle Majesteetille on valituksenalaisen päätöksen kera kolmenkymmenen päivän kuluessa tiedon saamisesta sitä päivää kuitenkin lukematta annettava mainitun osaston valitus- ja anomusasiain reistraattorinkonttoriin; ja oheen pankoon valittaja, jos hänet on tuomittu sakkoon tahi korvausta maksamaan, joko todistuksen siitä, että rahat on lääninrahastoon talletettu, taikka täysivaraiseksi vakuutetun takauksen maksettavaksi tuomitusta taikka todisteen siitä, ettei hän voi takausta hankkia, kaikki siinä järjestyksessä kuin laki säättää; ja tulee lääninhallituksen sentähden aina antaa tämän mukainen valitusosotus.

21 §. Tämä palojärjestys on maistraatin toimesta painettuna julaistava rinnakkaisin ruotsin- ja suomenkielisin tekstein, ja on sitä jaettava kappale kullekin talonomistajalle, jonka tulee sen sisällyksestä tiedon otettuaan ilmoittaa talonväellensä

ja vuokralaisillensa, mitä palojärjestyksessä on heidän noudatettavanansa. Tarpeellinen kappalemäärä on myös annettava jaeltavaksi palolaitoksen ja kaupungin poliisilaitoksen päällikköjen ja alipäällystön kesken, jota paitsi kappaleita on pidettävä kirjakaupassa kohtuullisesta hinnasta saatavissa.

Elintarpeiden tarkastusaseman perustaminen. Terveyslautakunnan tekemän ehdotuksen toimiston perustamisesta elintarpeiden tarkastusta varten kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 palauttanut ¹⁾ lautakuntaan, jota kehoitettiin laatimaan yksityiskohtainen ehdotus suunnitellun toimiston johtosäännöksi tai työjärjestykseksi sekä arvioimaan sen perustamisesta ja ylläpitämisestä aiheutuvat kustannukset. Tämän johdosta lautakunta, josta silloin käytettiin uutta nimitystä terveydenhoitolautakunta, vuonna 1883 antoi valtuustolle ehdotuksen elintarpeiden tarkastusaseman työjärjestykseksi, laskelman aseman perustamiskustannuksista sekä ehdotuksen sen vuosirahasäännöksi. Sen ohessa lautakunta ilmoitti myöhemmin antavansa valtuustolle ehdotuksen taksaksi, jonka mukaan yksityisten henkilöiden tuli suorittaa maksut pyytämistään tutkimuksista. Lopuksi lautakunta esitti, että aseman johtajaksi valittaisiin proviisori I. Hynén ja tälle myönnettäisiin 600 markan suuruinen avustus ulkomaille tehtävää opintomatkaa varten.

Sen jälkeen kun kysymystä koskevat asiakirjat oli julkaistu ²⁾ painosta, kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ terveydenhoitolautakunnan laatiman ehdotetun aseman työjärjestysehdotuksen muutamain osaksi asiallisin, osaksi muodollisin muutoksin ja muutamain muodollisin muutoksin myöskin lautakunnan laatiman perustamiskustannusten arvion ⁴⁾ ja sen vuosirahasääntöehdotuksen ⁴⁾, viimeksi mainitun kuitenkin toistaiseksi vain vuosiksi 1884 ja 1885. Samalla valtuusto päätti, että aseman mikäli mahdollista tuli aloittaa toimintansa vuoden 1884 alusta ja että sen johtajaksi otettaisiin proviisori Hynén, joka oikeutettaisiin ottamaan itse palkkaamiansa apulaisia, jotka terveydenhoitolautakunnan kuitenkin tuli hyväksyä. Matka-apurahaa hänelle sitä vastoin ei myönnetty. Hyväksytty työjärjestys oli sisällykseltään seuraava:

Työjärjestys.

1) Tarkastusasema, jonka tulee olla sijoitettu kaupungin tärkeimmän elintarpeiden myyntipaikan läheisyyteen, pidetään yleisölle avoimena kolme tuntia joka arkipäivä, maaliskuussa klo 7—10 a.p. ja loka—helmikuussa klo 8—11 a.p.

2) Asemalla suoritetaan kaikkien toreilla ja avoimessa myymälässä kaupan tarjottujen elintarpeiden tutkimuksia, ja näissä selvitetään, ovatko elintarpeet väärentämättömiä vai väärennettyjä, terveydelle vaarallisia vai vaarattomia, sen mukaan, mitä tutkimusta pyytävä henkilö haluaa.

3) Tutkimukset toimitetaan mikäli mahdollista siinä järjestyksessä kuin ne on toimitettaviksi ilmoitettu ja mahdollisimman nopeasti, niin että itsekukin saa niistä parhaan mahdollisen hyödyn ja avun.

4) Tutkimus suoritetaan maksuttomasti, kun jokin kaupungin viranomaisista sitä pyytää.

5) Yksityishenkilöiden, sekä ostajain että myyjäin, tarpeiksi tehdään näitä tutkimuksia asemalla kaupunginvaltuuston terveydenhoitolautakunnan ehdotuksesta hyväksymän taksan mukaisesti, ja tulevat kannetut maksut toistaiseksi johtajalle.

6) Muita kuin elintarpeita koskevia tutkimuksia suoritetaan johtaja asemalla ja kantakoon niistä maksua vapaan sopimuksen mukaan; kuitenkin nämä tutki-

¹⁾ Ks. s. 251. — ²⁾ Valt. pöytäk. 24 p. huhtik. 12 §. — ³⁾ S:n 15 p. toukok. 5 §. — ⁴⁾ Ks. s. 300.

mukset älkööt häiritkö hänen tässä määrättyjen, aseman varsinaisen tarkoituksen mukaisten velvollisuuksiensa suorittamista.

7) Tarkastusasema on terveydenhoitolautakunnan valvonnan alainen, jolle lautakunnalle johtajan on vuosittain annettava aseman toiminnasta kertomus, johon myös sisältyy luettelo toimitetuista tutkimuksista vuoden varrella kannetuista mak-suista.

Proviisori Hynénin ilmoitettua, että hän suunnittelemansa ulkomaisen opintomatkan takia ei voinut ryhtyä hoitamaan tarkastusaseman johtajan virkaa ennenkuin vuoden 1884 maaliskuun keskipaikkeilta lähtien ja sit-ten kun terveydenhoitolautakunta tämän johdosta oli saanut tehtäväk-seen ¹⁾ antaa mahdollisesti tarpeellisena pidetyn ehdotuksen viran hoidatta-misesta siihen asti, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ lautakunnan ehdotuksesta lykätä aseman avaamisen edellä mainittuun ajankohtaan.

Terveyspoliisin perustaminen. Terveydenhoitolautakunta esitti, että sen avuksi kaupungin yleisen terveydenhoidon valvonnassa perustettaisiin lähinnä kaupunginlääkäriin alainen terveyspoliisi, johon toistaiseksi kuuluisi kaksi tarkastusmiestä, joista toisen palkka olisi 2,500 markkaa ja toisen 2,000 markkaa vuodessa. Kaupunginvaltuusto päätti julkaista esityksen painosta ja pani asian muuten pöydälle, mutta päätti ³⁾ kehoittaa talous-arviovaliokuntaa merkitsemään vuoden 1884 talousarvioehdotukseen tätä tarkoitusta varten tarvittavan määrärahan. Valiokunnan talousarvio-mietinnössään ⁴⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti valtuusto sen jälkeen talousarvion käsittelyssä merkitsi ⁵⁾ kaupungin mainitun vuoden talous-arvion terveyspoliisin asettamista varten 3,500 markan suuruisen määrä-raham.

Uimakoulun perustamislupa. Ylilääkäri F. V. Heikel ja kauppias L. K Krogius olivat rahatoimikamarilta anoneet ryhtymistä toimenpiteeseen, jotta heille myönnettäisiin lupa kiviarkuille sijoitetun uimakouluraken-nuksen rakentamiseen laivaveistämön tontin eteläkulmaan ehdoin, että etupuolelle tuleva uima-allas suojattiin kelluvien tynnyrien varassa ole-valla suojuksella ja kylpijät veloitettiin käyttämään uimahousuja, sekä että anomuksen tekijät oikeutettaisiin lähellä olevasta jyrkästä rantakal-liosta kaupungininsinöörin ohjeiden mukaisesti louhimaan arkkuihin tarvit-tava kivimäärä. Kamarin puoltavan lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾ anomuksen sen kaikilta osilta.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin uusi johto-sääntö. Pientenlastenkoulujen johtokunta oli anonut senaatilta vahvis-tusta laatimalleen Marian turvakodin ja Sedmigradskyn pientenlasten-koulun uuden johtosäännön ehdotukselle. Senaatin kirkollisiasiain toimi-tuskunnan pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa niistä ehdotetun johtosäännön osista, joissa vaadittiin valtuuston osallistumista mainittujen laitosten hallinnon valvontaan, valtuusto lähetti ⁷⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Eneberg, Stjernvall ja Dittmar. Sittemmin antamas-aan lausunnossa tämä valiokunta ilmoitti, ettei sillä ollut mitään huomaut-tamista johtosääntöehdotuksen määräyksiä vastaan, minkä jälkeen valtuusto päätti ⁸⁾ antaa asiasta valiokunnan laatiman ehdotuksen mukai-sen lausunnon.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 31 §. — ²⁾ S:n 23 p. lokak. 14 §. — ³⁾ S:n 18 p. jouluk. 5 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 28 p. jouluk. 2 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. maalisk. 12 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. kesäk. 4 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. lokak. 16 §.

Johtosääntö, jonka senaatti marraskuun 30 p:nä vahvisti¹⁾ noudatettavaksi, oli sanamuodoltaan seuraava:

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtosääntö.

1 §. Sedmigradskyn pientenlastenkoulua ja Marian turvakotia, joihin laitoksiin 5—7-vuotiaita lapsia vastaanotetaan opetettaviksi ja siveellisesti kasvatettaviksi, hoidetaan nimineuvos Frans Fredrik Sedmigradskyn vuonna 1855 tekemässä testamentissa sekä tässä johtosäännössä olevain määräysten mukaisesti.

2 §. Koulujen hallintoa hoitaa seitsenjäseninen johtokunta, johon Helsingin kaupunginvaltuusto valitsee kuusi jäsentä ja seitsemän jäsenen, joka samalla on koulujen taloudenhoitaja, nimittää johtokunta. Edellä mainituista kuudesta jäsenestä eroaa vuosittain vuoroonsa kaksi; kuitenkin voi eroavan jäsenen valita uudestaan.

3 §. Johtokunta valitsee, sittenkun se uudella vaalilla on saatettu täysilukuiseksi, keskuudestaan vuodekseen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan kutsumuksesta niin usein kuin hän tarpeelliseksi katsoo, ja pöytäkirjan sen kokouksissa tekee johtokunnan määräyksen mukaan joko taloudenhoitaja tahi joku muu jäsen.

Jotta johtokunnan päätös olisi pätevä, vaaditaan, että ainakin neljä jäsentä on ollut päätöksestä yhtä mieltä.

4 §. Johtokunnan on velvollisuus:

- a) hoitaa koulujen toiminnan yleisjohtoa;
- b) pitää silmällä koulujen taloudellista hallintoa ja ainakin kahdesti vuodessa tarkastaa koulujen kassa ja arvopaperit;
- c) ottaa ja erottaa taloudenhoitaja, opettajisto ja palvelijasto sekä määrätä heidän itsekunkin tehtävänsä ja palkkaetunsa; niin myös
- d) koulujen toiminnasta vuosittain antaa kertomus kaupunginvaltuustolle.

5 §. Jos koulujen taloissa toimeenpantavain suurenlaisten korjaus- tahi uutisrakennustöiden johdosta kävisi tarpeelliseksi ottaa rahalainaa, on johtokunnalla valta sellaisen lainan vakuudeksi kiinnityttää mainitut talot, ei kuitenkaan enemmästä kuin neljänneestä osasta niillä Kaupunkien yleisessä paloapuyhtiössä olevaa vakuutusarvoa, jota vastoin, jos suurempaa lainaa tarvitaan, johtokunnan on hankittava kaupunginvaltuuston suostumus lainan ottamiseen.

6 §. Koulujen taloudenhoitaja valitaan edellä mainitun testamentin 5 ja 6 momentin mukaisesti ja pysyy toimeksaan niin kauan kuin hän sitä nuhteettomasti hoitaa.

Taloudenhoitajan tehtävänä on koulujen kiinteän ja irtaimen omaisuuden hoito edellä mainitun testamentin ja niiden erikoisten määräysten mukaisesti, joita johtokunta siinä kohden hänelle ehkä antaa.

7 §. Taloudenhoitajan laatimat tilit, jotka kultakin vuodelta pitää olla päätetyt seuraavan tammikuun kuluessa, tarkastaa kaksi kaupunginvaltuuston valitsemaa tilintarkastajaa, joiden pitää suorittaa tarkastus ennen huhtikuun umpeen menemistä.

Tilintarkastuskertomus lähetetään koulujen toimintakertomuksen keralla toukokuun kuluessa kaupunginvaltuustolle, jonka asiana on tilinpäästön myöntäminen johtokunnalle ja taloudenhoitajalle.

8 §. Sinä vuonna, jona tämä johtosääntö saa armollisen vahvistuksen, eroaa johtokunnasta arvalla kaksi silloista jäsentä, seuraavana vuonna kaksi muuta jäsentä samalla tavalla, minkä jälkeen seuraavan vuoden lopussa molemmat jällellä olevat jäsenet ovat erovuorossa.

Kaupunginpuutarhurin virka-asema. V. t. kaupunginpuutarhuri L. A. Jernström oli rahatoimikamariin jättänyt kaupunginvaltuustolle osoitetun kirjelmän, jossa hän lausuen, että kaupungininsinööri F. O. Ehrströmin ja hänen välillään oli ilmennyt erilaisia käsityksiä kaupunginpuutarhurin asemasta, pyysi kaupunginvaltuustolta selitystä, miten voimassa oleva rakennuskonttorin johtosääntö kaupunginpuutarhuria koskevalta osaltaan oli oikein käsitettävä. Tämän johdosta kamari vaati kaupungininsinööriltä asian selitystä ja lähetti sen jälkeen valtuustolle sekä v. t. kaupunginpuutarhurin että kaupungininsinöörin kirjelmät ynnä kamarin asiasta antaman oman lausunnon.

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. tammik. 1884 4 §.

Lausunnossaan kamari huomautti, että kaupunginsinöörin ja kaupunginpuutarhurin keskinäinen suhde kyllin selvästi kävi ilmi asian luonteesta ja rakennuskonttorin johtosäännöstä. Kaupunginpuutarhurin toiminta kuului osana rakennuskonttorin toimintaan, ja kun tällä oli yhteinen johtaja, kaupunginsinööri, seurasi siitä, että kaupunginpuutarhuri oli hänen alaisensa. Mutta puutarhurin suhde kaupunginsinööriin ei kuitenkaan ollut samanlainen kuin konttorin muiden apulaisten, ensiksi mainitun toiminta kun edellytti ammattitietoja, joita kaupunginsinöörin ei voinut otaksua omaavan, kun taas muiden apulaisten toiminta koski kaupunginsinöörin omaa ammattialaa. Vaikka siis toisaalta kaupunginsinöörille päällikkönä oli myönnettävä määräysvalta kaupunginpuutarhurin suhteen, piti häneltä toisaalta voida vaatia riittävästi tahdikkuutta ja arvostelukykä hänen ollakseen sekaantumatta puutarhurille kuuluviin pelkästään puutarhanhoidollisiin toimiin, joiden järjestämiseen hänellä ei ollut tarpeellista taitoa. Näihin kuuluivat ne työt, joista käytettiin yhteisnimitystä kaupungin istutusten yleinen kunnossapito. Selvää oli, että puutarhurilla oli sekä oikeus että velvollisuus esim. tarpeen vaatiessa uusia kaupungin ruohokenttiä, istuttaa uusia puita ja pensaita kuolevien sijaan y. m. ilman että kaupunginsinööri oli antanut siitä määräystä tai ohjetta. Uusien istutusten järjestäminen sen sijaan edellytti kaupunginsinöörin ja puutarhurin välistä yhteistyötä, edellisen kun tuli johtaa kaikkia tasotus- ja pengerrystöitä, jälkimmäisen taas toimittaa istutukset ja niihin liittyvät työt, kaikki tietenkin aikaisemmin laadittujen ja asianmukaisesti vahvistettujen suunnitelmien mukaisesti. Kaupunginpuutarhurin toiminnan verraten suuri itsenäisyys puheena olevalla alalla ei ollut ristiriidassa sen kanssa, että kaupunginsinööri jossain määrin oli vastuussa hänen töistään, sillä ensi sijassa ja yleisen mielipiteenkin mukaan puutarhuri itse oli vastuussa siitä, mitä hän varsinaisella ammattialallaan suoritti, kun taas kaupunginsinöörin vastuu puutarhatöistä perustui hänen yleiseen, mainitun johtosäännön 4 §:ssä määriteltyyn velvollisuuteensa valvoa, että rakennuskonttorin palveluksessa olevat henkilöt täyttivät velvollisuutensa, tarkastaa saapuvat laskut ja valvoa niiden kirjaamista y. m. Muulla tavoin kaupunginsinööri ei voinut olla vastuussa kaupunginpuutarhurin töistä, ellei hän itse ollut antanut puutarhurille määräystä töiden suorittamisesta, ei siis myöskään siinä tapauksessa, että puutarhuri oli saanut sellaisen määräyksen suoraan rahatoimikamarilta, jolla täytyi olla siihen valta, koska rakennuskonttori ja kaupunginpuutarhuri olivat rahatoimikamarin alaiset ja tämä oli niistä vastuussa. Kaupunginsinöörin vaatimus, että kamarin tuli saada vaatia kaupunginpuutarhurilta lausuntoja ja tämän antaa niitä ainoastaan kaupunginsinöörin välityksellä, merkitsi sitä, että kaupungin laitoksissa ryhdyttäisiin soveltamaan menettelyä, joka tosin oli otettu käytäntöön valtion laitoksissa, mutta jota turhan mutkallisena ja tarpeetonta ajanhukkaa ja kynästelystä aiheuttavana sielläkin yleisesti katsottiin voivan ja pitävän yksinkertaistaa, minkä tähden ei myöskään ollut syytä sen käytäntöön ottamiseen kaupungin rahalaitoksessa. Samoin kamari piti kaupunginsinöörin vaatimusta saada talvikuukausina mahdollisesti käyttäjä kaupunginpuutarhuria puhtaaksikirjoitustöihin y. m. täysin kohtuuttomana. — Kamarin katsoi, ettei kaupunginsinööri eikä myöskään kaupunginpuutarhuri ollut esittänyt riittäviä syitä rakennuskonttorin johtosäännön muuttamiseen, mutta korosti samalla, että kumpaisenkin kaupungin istutuksiin kohdistuva toiminta edellytti keskinäistä

yhteistyötä, jossa kaupungininsinöörillä rakennuskonttorin päällikkönä oli määräämisvalta, kuitenkin huomioon ottaen, että kaupunginpuutarhurille jäi asiaan kuuluva toimintavapaus hänen varsinaiseen ammattiinsa kuuluvissa asioissa. Jos hyvää tahtoa tällaiseen yhteistyöhön puuttui, ei yksityiskohtaisinkaan ohjesääntö voinut puutetta korvata.

Asiaa esitellessä kaupunginvaltuusto hyväksyen rahatoimikamarin esityksen päätti¹⁾, että v. t. kaupunginpuutarhurin kirjelmän ei tullut antaa valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Rakennusjärjestyksen soveltaminen Kaivopuiston rakennuksiin. Läänin kuvernööri oli vuonna 1882 vaatinut kaupunginvaltuustolta lausuntoa tehdystä esityksestä, joka koski kaupungin rakennusjärjestyksen soveltamista Kaivopuiston rakennustoimintaan. Ennenkuin tämä lausunto oli annettu, saapui²⁾ valtuustolle kuitenkin vuonna 1883 ilmoitus, että senaatti kuvernöörin esityksestä oli antanut suunnitellun rakennusjärjestyksen muutoksen jäädä tekemättä, kunnes valmisteltavana oleva ehdotus kaupungin uudeksi rakennusjärjestykseksi oli laadittu.

Vesijohtosäiliön vedenkorkeuden aiheuttama muistutus. Maistraatti saatoi kaupunginvaltuuston tietoon kenraalikuvernöörin lähettämän kirjelmän, joka koski toimenpiteisiin ryhtymistä erään sanomalehti uutisen johdosta, jonka mukaan vesijohdon säiliön vedenkorkeus välistä aleni niin, että siitä aiheutui kaupungille vaaraa, sekä asiaa koskevan läänin kuvernöörin päätöksen ja kaupungininsinöörin selityksen. Kun viimeksi mainittu selitys havaittiin tyydyttäväksi, ei asia antanut³⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Kaasuvalaistuksen valvonta. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 lähettänyt⁴⁾ rahatoimikamariin tirehtööri A. F. Soldanin anomuksen saada ero kaasuntarkastajantoimesta sekä maistraatin esityksen viran täyttämisestä. Kamari oli sen jälkeen asettanut asiaa valmistelemaan erityisen valiokunnan, joka lisäksi oli saanut tehtäväkseen antaa lausunnon tirehtööri Soldanin kaasuntarkastuksesta valaistusvuonna 1881—82 antamassaan kertomuksessa⁵⁾ tekemästä ehdotuksesta, että Kaasuvalaistusosakeyhtiön kanssa koetettaisiin saada aikaan sopimus muutoksista kaupungin mainitun yhtiön kanssa vuonna 1860 tekemään sopimukseen, mikäli se sisälsi kaasun valaisuvoiman normia koskevia määräyksiä, tämän tutkimistapaa sekä yhtiölle aiheutuvaa seuraamusta siinä tapauksessa, että valaisuvoima alitti säädetyn minimin. Sen jälkeen kun kamarin lausunto⁶⁾, joka perustui valiokunnan kamarille antamaan lausuntoon, vuonna 1883 oli saapunut valtuustolle, tämä pääasiallisesti kamarin ehdotuksen mukaisesti päätti⁶⁾, että kamari sai julistaa kaasuntarkastajantoimen, josta palkkion tuli olla Smk 1,200: — vuodelta, haettavaksi ja että valtuusto tuli täyttämään sen kamarin ehdotuksen mukaisesti kolmeksi vuodeksi sekä että kaasuntarkastajan tehtävät olivat seuraavat:

1) tutkia ja tarkastaa sekä kaasun valaisuvoimaa, vähintään kaksi kertaa viikossa valaisuvuoden kuluessa, että myöskin katuvalaistuksessa käytettyjen poltinten sopimuksen mukaista laatua ja kerran kuukaudessa paikkakunnalla ilmeistyissä sanomalehdissä julkaista ensiksi mainittujen tutkimusten tulokset;

1) Valt. pöytäk. 10 p. huhtik. 13 §. — 2) S:n 16 p. tammik. 5 §. — 3) S:n 25 p. syysk. 8 §. — 4) Ks. s. 254. — 5) Painettu ilman numeroa, sisältyy asiakirjasarjaan »Handlingar i frågan om kontrollen öfver gaslysningsen, Stadsfullmäktige i Helsingfors, 1883.» — 6) Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 16 §.

2) asianomaisten kaasunkuluttajain ilmoitusten perusteella tarkastaa Kaasuvalaistusosakeyhtiön heille hankkimat kaasukellot tai kaasumittarit; näistä tarkastuksista hänen kuitenkin kaikilta muilta kuluttajilta panti kaupungilta tuli saada kantaa korvaus, jonka suuruudesta hänen tuli heidän kanssaan sopia;

3) jokaisen valaisuvuoden päätyttyä antaa kaupungin viranomaisille kertomus toiminnastaan mainittuna aikana;

4) kaupungin ja asianomaisten viranomaisten kehoituksesta sekä muuten, milloin siihen ilmaantui syytä, antaa lausuntoja kaasuväläistusta koskevista kysymyksistä ja ajaa kaupungin asiaa sellaisia kysymyksiä koskevissa riidoissa; sekä

5) hoitaa senaatin toukokuun 28 p:nä 1880 kaasuntarkastajan tehtäväksi määräämää kaasulaitoksen valvontaa ja tarkastusta.

Samalla kaupunginvaltuusto lähetti¹⁾ valmisteluvaliokuntaansa valtuustossa tehdyn ehdotuksen, että kaasulyhdyt alistettaisiin poliisin tehokkaampaan valvontaan, ja erityiseen teknilliseen valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Moring ja Qvist sekä rahapajan alitirehtori J. C. Lih, rahatoimikamarin lausuntoon myöskin sisältyneen ehdotuksen eräiden edellä mainitun sopimuksen pykäläin muuttamisesta.

Sen jälkeen antamassaan mietinnössä²⁾, joka kaupunginvaltuuston päätöksen nojalla julkaistiin³⁾ painosta, teknillinen valiokunta ehdotti erään muutoksen tehtäväksi kaasuntarkastajan tehtävien 1) kohtaan ja eräitä muutoksia kaasuväläistussopimuksen 26, 27, 28 ja 35 §:iin, pääasiallisesti rahatoimikamarin muutosehdotusten mukaisesti.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ kaikilta osilta hyväksyä valiokunnan ehdotuksen. Kaasuntarkastajan tehtävien kohta 1) sai siten seuraavan sanamuodon:

1) tutkia ja tarkastaa sekä kaasun valovoimaa, vähintään kaksi kertaa viikossa valaisuvuoden kuluessa, että myöskin sopimuksen mukaista kaasunkulutusta ja katuväläistuksessa käytettyjen poltinten laatua sekä kerran kuukaudessa julkaista paikkakunnalla ilmestyvissä sanomalehdissä ensiksi mainittujen tutkimusten tulokset.

Edellä mainituille kaasuväläistussopimuksen pykälille kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyi seuraavan muutetun sanamuodon:

26 §. Yhtiö sitoutuu käyttämään valaisemiseen kaasua, joka on puhdistettu parhaiden hyväksytyjen menetelmien mukaisesti ja voimaltaan sellaista, että poltin, jonka on laskettu kuluttavan viisi kuutiojalkaa tunnissa, antaa liekin, joka valovoimaltaan ja kirkkaudeltaan vastaa kahtatoista palavaa normaalia spermaseettikynttilää, joilla tässä sopimuksessa tarkoitetaan sellaisia, joiden paino on suunnilleen 77 grammaa, pituus 25 senttimetriä ja paksuus 21 millimetriä keskeltä kynttilää, jonka painonmenetyksen sen häiriytymättä palaessa tulee olla n. 7.5 grammaa tunnissa. Näitä kynttilöitä säilytetään muutamia kappaleita kummankin sopimuspuolen sinetöimänä mahdollisesti syntyvien riitaisuuksien ratkaisemista varten.

Mutta koska kaasuaainesten laatu ja atmosferiset seikat voivat tuntuvasti vaikuttaa kaasun valovoimaan, ei 35 §:ssä mainittuja seuraamuksia sovelleta, ellei koepoltin valovoima alita kymmentä normaalispermasseettikynttilää; ellei kaasuväläin havaita vastaavan kymmenen sellaisen spermaseettikynttilän valoa, yhtiö on velvollinen eri maksutta käyttämään niin paljon enemmän kaasua kuin tarvitaan sellaisen valovoiman aikaansaamiseksi. Jos koepoltin sen kuluttaessa neljä kuutiojalkaa kaasua havaittaisiin valaisevan kahtatoista spermaseettikynttilää voimakkaammin, saa katulyhtyjen kaasumäärää samassa suhteessa vähentää.

27 §. Jotta kaasuväläin laatua voitaisiin pitää silmällä, on johonkin kaupungin luovuttamaan huoneistoon asetettava koepoltin. Kaupungin kaasuntarkastaja toimittaa tutkimuksen sellaisena vuorokauden aikana, jolloin säännöllinen katuväläis-

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 16 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5. — ³⁾ Valt. pöytäk. 10 p. huhtik. 14 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. toukok. 6 §.

tus on toiminnassa. Tällöin on käytettävä Bunsenin tai jotain muuta yleisesti hyväksyttyä fotometriä, joka on hankittu kaupungin kustannuksella. Näissä koemittauksissa älköön käytettävä mitään heijastimia eikä kaasusilinterejä. Koetta suoritettaessa pitää normaalkyönttilän olla liikkumatta ja palaa häiriytymättä; sydämen kärjen tulee pistää liekin pintaan ja siinä selvästi hehkua, liekin korkeuden tulee olla 45 à 47 millimetriä, sydämen korkeuden liekissä noin 11 millimetriä ja sydämen muodostaman käyrän tason yhdensuuntaisen fotometrin varjostimen kanssa. Kokeiluun käytettyjen kokeiden tarkoituksenmukaisuudesta ja tarkkuudesta tulee kaupungin tarkastajan ja yhtiön edustajakseen valitseman asiantuntijan olla yhtä mieltä, ja mahdollisesti syntyvien erimielisyyksien ratkaisemista varten säilytetään joitakin kappaleita nyt käytettyjä polttimia kummankin sopimuspuolen sinetöimänä. Fotometrihuoneen tulee olla riittävän suuri ja sen ilmanvaihdon hyvä. Kokeet on suoritettava tavallisessa huoneenlämmössä. Sen seikan selvittämiseksi, vastaako kaasulyhdyissä käytetty kaasu määrältään ja laadultaan muuten sopimuksen määräyksiä, kaupungin viranomaisten tulee ryhtyä niihin toimenpiteisiin, joita tämän seikan tutkimiseksi pidetään tarkoituksenmukaisimpina, ja on näiden tarkastusten toimittamiseen tarvittavat kojeet ja kaasu hankittava yhtiön kustannuksella.

28 §. Katulyhtyjen poltinten tulee samoin kuin koepolttimenkin yleensä olla arvioituit kuluttaviksi viisi kuutiojalkaa kaasua tunnissa, mutta suuremmat, toreilla ja avoimilla paikoilla olevat lamput saavat polttimet, jotka ovat sovitettut suuremman valovoiman aikaansaamiseen tarvittavaa kaasumäärää silmälläpitäen.

35 §. Jos kaasulyhtyjen valovoiman havaittaisiin alittavan 26 §:ssä sallittu minimi, on koemittaus uudistettava yhtiön asiamiehen tai muun pätevän henkilön läsnä ollessa, jonka kaupunki ja kaasuyhtiö ovat tähän tarkoitukseen hyväksyneet. Jos tällöin selviää, että kaasun valovoima todellakin on liian pieni, tulee yhtiön määräyksen saatuaan viipymättä korjata tämä puute, ja on se sen ohessa heti velvollinen, paitsi että maksua samassa määrässä vähennetään, suorittamaan korvausta alla mainitut määrät, nimittäin:

- 1) jos mainittu vähennys on kahdeksan prosenttia siitä, mikä sen vähimmäiski määräksi on säädetty, neljäkymmentä markkaa päivältä;
- 2) jos vähennys on kahdeksasta kuuteentoista prosenttiin, kuusikymmentä markkaa päivältä;
- 3) Jos vähennys on kuudestatoista kahteenkymmeneen neljään prosenttiin, kahdeksankymmentä markkaa päivältä ja niin edelleen samassa suhteessa.

Tällaisen korvauksen suorittamisesta, joka lasketaan, kunnes määrätty valovoima on palautettu, yhtiö on vapaa, jos kaupungin viranomaisten hyväksymillä todistuksilla voidaan toteen näyttää, että edellä mainittu asiantila on aiheutunut syistä, jotka eivät ole olleet estettävissä.

Virkaeroanomus. Tehdystä anomuksesta kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ vanhemmalle kaupunginkirjanpitäjälle E. Dalinille eron virastaan.

Kaupunginvaltuuston sihteerin ja notaarin vaali. Toimitettaessa kaupunginvaltuuston sihteerin ja notaarin vaalia vuodeksi 1883 valtuusto valitsi ²⁾ sihteeriksi uudestaan varatuomari C. A. K. Gripenbergin ja notaariksi samoin uudestaan lakitieteenkandidaatti K. E. L. von Pfallerin.

Toisen kaupunginkirjanpitäjän vaali. Toiseksi kaupunginkirjanpitäjäksi kaupunginvaltuusto valitsi ³⁾ filosofiankandidaatti A. A. C. Schildtin.

Majoituslautakunnan majoitusmestarin vaali. Majoituslautakunnan majoitusmestariksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ tilanomistaja P. E. af Forselles'in.

Palomestarin ja alipalomestarin vaali. Palomestarin ja alipalomestarin vaalissa kaupunginvaltuusto valitsi ⁵⁾ palomestariksi filosofianmaisteri M. A. Wænerbergin ja alipalomestariksi insinööri K. L. Lundbladin.

Aluelääkärien vaali. Maistraatin tiedusteltua kaupunginvaltuustolta, oliko aluelääkärien virat julistettava avoimiksi, ja kaupunginvaltuuston vas-

¹⁾ Valt. kirjekopio 6 p. maalisk. — ²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. tammik. 18 §. — ³⁾ S:n 19 p. kesäk. 7 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. syysk. 45 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. lokak. 20 §.

tattua ¹⁾ tähän myöntävästi ja pyydettyä maistraattia julistamaan virat avoimina haettaviksi kolmen vuoden ajaksi maaliskuun 30 p:stä lukien, valtuusto myöhemmin toimitetussa vaalissa valitsi ²⁾ aluelääkäreiksi mainituksi ajaksi virkain aikaisemmat haltijat, lääketieteenlisensiaatti K. E. Lindénin ja lääketieteentohtori H. Ö. L. Holstin.

Neiti E. R. Heikelin ottaminen kaupungin palveluksessa olevaksi lääkäriksi. Terveydenhoitolautakunta, joka vuonna 1882 oli saanut ³⁾ kaupunginvaltuustolta tehtäväkseen ryhtyä neiti E. R. Heikelin kanssa neuvotteeluihin hänen ottamisestaan kaupungin palveluksessa olevaksi lääkäriksi, ilmoitti vuonna 1883, että neiti Heikel oli ilmoittanut suostuvansa ryhtymään toimeensa kesäkuun 1 p:stä valtuuston viimeksi mainittuna vuonna 1882 esittämin ehdoin ³⁾. Tämän johdosta valtuusto päätti ⁴⁾ maistraatilta anoa, että maistraatti sopivalla tavalla ottaisi neiti Heikelin lääkäriksi kaupungin palvelukseen edellä mainituin ehdoin.

Rakennuskonttorin apulaisinsinöörin virkain täyttäminen. Rahatoimikamarin julistettua vuonna 1882 vasta perustetun rakennuskonttorin apulaisinsinöörin virat ⁴⁾ haettaviksi ja sen jälkeen kun niitä asianmukaisessa järjestyksessä oli haettu, kamari vuonna 1883 esitti, että vanhemman apulaisinsinöörin virka täytettäisiin, mutta nuoremman julistettaisiin uudestaan haettavaksi. Tähän myöntyen ⁵⁾ kaupunginvaltuusto valitsi ⁶⁾ vanhemmaksi apulaiskaupungininsinööriksi insinööri C. G. Hausenin, jota kamari oli virkaan nimitettäväksi puoltanut.

Kaasuntarkastajan vaali. Kaasuntarkastajan vaalissa kaupunginvaltuusto valitsi ⁷⁾ tähän toimeen dosentti, vapaaherra A. B. af Schulténin.

Virkavapauksia. Terveydenhoitolautakunnan puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ aluelääkäri, lääketieteentohtori H. Ö. L. Holstille hänen anomansa viiden viikon virkavapauden lukien elokuun 23 p:stä, sijaisena lääketieteenlisensiaatti G. A. Nordman.

Kaasuntarkastaja, dosentti, vapaaherra A. B. af Schulténille myönnettiin ⁹⁾ anomuksesta virkavapautta lokakuun 1 p:stä 1883 huhtikuun 30 p:ään 1884, sijaisena filosofianmaisteri A. W. Forsberg.

Vaivaisavustuksia koskevien vaivaishoitohallituksen päätösten aiheuttama tyytymättömyys. Kirvesmiehen lesken A. F. Gustafssonin ilmoitua tyytymättömyytensä vaivaishoitohallituksen päätökseen, jolla hänen avustusanomuksensa oli evätty, hallitus alisti mainitun päätöksen kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi. Valtuusto päätti ¹⁰⁾ jättää hallituksen päätöksen voimaan.

Samoin valtuusto vahvisti ¹¹⁾ vaivaishoitohallituksen päätöksen, jolla tarkk ampujan lesken W. Hagmanin samanlainen anomus oli evätty ja josta niinikään oli valitettu.

Asevelvollisen perheelle myönnetyn avustuksen aiheuttama valitus. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 valittanut ¹²⁾ senaattiin läänin kuvernöörin päätöksestä, jolla sepäntyöntekijä G. W. Johanssonin perheelle hänen asevelvollisuusajaltaan maksettava korvaus oli korotettu 10 markasta 25:een kuukaudelta. Vuonna 1883 saapui ¹³⁾ ilmoitus, että senaatti hyläten valituksen oli jättänyt kuvernöörin päätöksen voimaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 11 §. — ²⁾ S:n 10 p. huhtik. 21 §. — ³⁾ Ks. s. 254. — ⁴⁾ Ks. s. 238. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 9 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. helmik. 24 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. kesäk. 9 §. — ⁸⁾ S:n 25 p. syysk. 27 §. — ⁹⁾ S:n s:n 29 §. — ¹⁰⁾ S:n 24 p. huhtik. 10 §. — ¹¹⁾ S:n 18 p. jouluk. 7 §. — ¹²⁾ Ks. s. 256. — ¹³⁾ Valt. kirjekopio 6 p. maalisk.

Majoitusasiaa koskeva valitus. Majoituslautakunta jätti kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja ratkaistavaksi, olisiko ryhdyttävä toimenpiteisiin läänin kuvernöörin päätöksen johdosta, jolla lautakunta oli veloitettu maksamaan tykistökapteeni Borodkinille vuokratrahoja ajalta syyskuun 20 p:stä 1882 vanhan ajanlaskun mukaan maaliskuun 8 p:ään 1883 uuden ajanlaskun mukaan, mutta joka ei näyttänyt olevan voimassa olevan ohjesäännön mukainen. Lähetettyään ¹⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Brummer ja Borenius sekä sihteeri Gripenberg, valtuusto päätti ²⁾ valiokunnan lausunnossaan esittämän ehdotuksen mukaisesti valittaa kuvernöörin päätöksestä ja valtuutti sihteeri Gripenbergin jättämään valituskirjan senaattiin.

Lausunto anniskeluosakeyhtiön anniskelu- ja vähittäismyyntioikeudesta. Maistraatin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa Helsingin anniskeluosakeyhtiön hallituksen esittämästä anomuksesta, että yhtiö vuosina 1884 ja 1885 saisi nauttia samoja väkijuomain anniskelu- ja vähittäismyyntioikeuksia kuin vuosina 1882 ja 1883, valtuusto lähetti ³⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat vtt Eneberg, Malmgren, Sohlman ja Borenius sekä lehtori J. M. Gadd. Lausunnossaan ⁴⁾, johon liittyi lehtori Gaddin esittämä vastalause, valiokunta ensin esitti katsauksen yhtiön toimintaan sekä erinäisiä tilastotietoja paloviina-asetuksia vastaan tehtyjen rikkomusten ja juopouden aiheuttamien oikeusjuttujen luvusta kaupungissa kymmenvuotiskautena 1873—82. Ne seikat, jotka oli otettava huomioon käsiteltäessä kysymystä, oliko yhtiön anomuksen hyväksyminen kaupungin edun mukaista, valiokunta mietintönsä lopussa keskitti seuraaviin kohtiin:

että yhtiö, joka oli kymmenen vuotta harjoittanut anniskelua kaupungissa ja pian kahdeksan vuotta hoitanut kaiken paloviinan vähittäismyyntin siellä, koko tämän ajan oli harjoittanut liikettään siten, että olennaisia muistutuksia sen hoitoa vastaan ei ollut voitu tehdä;

että yhtiö valvomalla paloviinan puhtautta oli koettanut ehkäistä sen liiallisen käytön turmiollisimpia vaikutuksia;

että yhtiön toiminnan ainakin jossakin määrin oli katsottava osaltaan vaikuttaneen siihen juopottelun vähenemiseen, joka kävi selville raastuvanoikeudessa käsiteltyjen juopumusjuttujen luvun vähentymisestä;

että viime aikoina tosin oli todettu paloviina-asetuksia vastaan tehtyjen syytteeseen pantujen rikkomusten luvun jonkin verran lisääntyneen, mikä viittasi salapolton lisääntymiseen, mutta että tätä seikkaa, joka oli palovii-nakaupan ankaran säännöstelyn luonnollinen seuraus, ei voinut katsoa yhtiötoiminnan aiheuttamaksi enempää kuin minkä muun järjestelmän tahansa, joka piti kiinni periaatteesta, että paloviinan vähittäismyynti oli järjestettävä niin, että se mahdollisimman pienessä määrässä johti ostajaa kiusaukseen, mutta kuitenkin soi hänelle tilaisuuden saada tarvitsemansa paloviinan hyvin valvotuista myymälöistä ja sopivina päivinä aikoina; sekä

että paloviinan myynnin hoitamisesta yhtiön toimesta muiden lisäksi oli sekín etu, että tämän liikkeen pääasiallinen voitto koitui työtätekevän luokan hyväksi.

Tämän johdosta ja kun voimassa olevan paloviinalainsäädännön uudistus oli odotettavissa ennen vuoden 1885 loppua, valiokunta huomautti,

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. marrask. 6 §. — ²⁾ S:n 11 p. jouluk. 17 §. — ³⁾ S:n 9 p. lokak. 2 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13.

että siihenastista järjestelmää olisi sovellettava vielä ainakin vuosina 1884 ja 1885 ja yhtiölle niin ollen näiksi vuosiksi myönnettävä sekä anniskelu- että vähittäiskauppaoikeus. Valiokunta oli sen ohessa havainnut erinäisten syiden puolustavan kaiken kaupungissa tapahtuvan paloviinan vähittäismyynnin uskomista yhtiön hoidettavaksi. Mutta koska voimassa olevan paloviinalainsäädännön mukaan kaupunginvaltuuston tuli jokaisessa yksityisessä tapauksessa tutkia anniskelu- tai vähittäismyyntioikeutta koskevat anomukset eikä valtuusto siis näyttänyt voivan tehdä kertakaikkista päätöstä, joka riistäisi siltä mahdollisuuden tutkia näitä anomuksia, valiokunta ehdotti, että valtuusto, mikäli asia sitä koski, aikaisemmin määrätyn ehdoin myöntäisi yhtiölle sekä anniskelu- että vähittäismyyntioikeuden vuosiksi 1884 ja 1885, kuitenkin sulkematta muilta samaa mahdollisuutta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ antaa vaaditun lausunnon valiokunnan ehdotuksen mukaisena.

Anniskeluoikeutta koskevia lausuntoja. Anniskelu- ja vähittäismyyntiasioita käsittelevän valiokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti maistraatille annettavissa lausunnoissa puoltaa niitä väkijuomien anniskeluoikeutta koskevia anomuksia, joita olivat tehneet ravintoloitsijatar I. A. W. Heinström ²⁾, ravintoloitsija A. W. Träskman ³⁾, kaupanharjoittajatar I. K. Hollmén ⁴⁾, rouva J. Nymark ⁵⁾, elinkeinonharjoittajatar L. Nathus ⁶⁾, ravintoloitsijatar A. Th. Fischer ⁶⁾, ravintoloitsija K. A. Sundqvist ⁶⁾, elinkeinonharjoittaja F. E. Rönning ⁶⁾, ravintoloitsijat S. Nikolajeff ⁶⁾, E. W. Sällsten ⁷⁾, G. Blomqvist ⁷⁾ ja K. G. Stenholm ⁷⁾, ravintoloitsijatar K. Lange ⁷⁾, ylivimuri J. Volontis ⁸⁾, ravintoloitsijat J. Sundgren ⁹⁾, G. Hagström ⁹⁾, K. F. Ahlgren ⁹⁾, A. W. Träskman (uusi anomus) ⁹⁾, J. A. Ahlgren ¹⁰⁾, F. Forsström ¹⁰⁾ ja K. Semmelis ¹⁰⁾, sokerileipuri H. Sundholm ¹⁰⁾, ravintoloitsija J. Baltscheffsky ¹⁰⁾, sokerileipurit G. K. H. Platé ¹¹⁾ ja E. J. Löfström ¹¹⁾, ravintoloitsija B. W. Heinström ¹¹⁾, ravintoloitsijattaret A. M. Nybelin ¹¹⁾ ja M. Enqvist ¹²⁾, sokerileipuri K. J. Björkqvist ¹²⁾, ravintoloitsijat J. Hollming ¹²⁾ ja A. J. Huldt ¹²⁾ sekä merikapteeni F. L. Henell ¹³⁾. Ravintoloitsija F. H. Öhmanin ¹⁴⁾ samaa tarkoittavaa anomusta, jonka valtuusto vuonna 1882 oli lähettänyt lausunnon saadakseen poliisikamariin, valtuusto niinkään puolsi.

Ravintoloitsijain A. Rönningin ⁴⁾ ja A. G. Wallgrenin ⁷⁾, ravintoloitsija V. Nyströmin ¹⁰⁾, ravintoloitsijatar A. V. Ingbergin ¹⁰⁾, ravintoloitsijain N. Nikolajeffin ¹¹⁾ ja K. Strandin ¹¹⁾, ravintoloitsijattarien S. M. Strandbergin ¹¹⁾ ja V. Verikoffin ¹²⁾ sekä ravintoloitsija E. F. Erikssonin ¹²⁾ anniskeluoikeuden anomuksia puollettiin valiokunnan ehdotuksen mukaisesti ainoastaan vuodeksi eteenpäin. Sama koski ravintoloitsijatar Ch. Brofeldtin ¹¹⁾ samansisältöistä anomusta, josta ensin oli hankittu ¹⁰⁾ poliisikamarin lausunto. Ravintoloitsijatar A. Hammarlundin ¹²⁾ anomusta puollettiin siksi ajaksi kuin Kaisaniemen ravintola oli hänelle vuokratuna, ei kuitenkaan pitemmälle kuin vuoden 1885 loppuun.

Sitä vastoin kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti heti ehdotti evättäväksi ne anniskeluoikeutta koskevat anomukset, joita

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ S:n 30 p. tammik. 5 §. — ³⁾ S:n 15 p. toukok. 8 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. kesäk. 12 §. — ⁵⁾ Valt. kirjekopio 19 p. kesäk. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 34 §. — ⁷⁾ S:n s:n 35 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. lokak. 5 §. — ⁹⁾ S:n s:n 12 §. — ¹⁰⁾ S:n 23 p. lokak. 18 §. — ¹¹⁾ S:n 13 p. marrask. 16 §. — ¹²⁾ S:n 11 p. jouluk. 16 §. — ¹³⁾ S:n 28 p. jouluk. 1 §. — ¹⁴⁾ S:n 16 p. tammik. 4 §.

olivat tehneet elinkeinonharjoittajat O. K. Lindström ¹⁾, ravintoloitsijatar V. Verikoff ²⁾ (myöhempi anomus hyväksyttiin), viinurin leski M. G. Bollström ³⁾, ravintoloitsijat J. Lindgren ⁴⁾ ja V. A. A. Ahlfors ⁵⁾, matruusin tytär R. Lindroos ⁶⁾, ja ruokapaikanpitäjätär J. H. Winter ⁷⁾ sekä hankittuaan lausunnon ⁶⁾ poliisikamarilta myöskin kauppiaan vaimo A. Rantasen ⁷⁾ samaa tarkoittavan anomuksen.

Oikeus anniskeluun Korkeasaarella. Rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁸⁾ Helsingin anniskeluosakeyhtiön tarjouksen kymmenen vuoden aikana toukokuun 1 p:stä lukien 400 markan vuosivuokrasta ja 30 markan vuokrasta vahtituvasta harjoittaa anniskeliikettä Korkeasaari-nimisellä käyttämättömällä saarella n:o 95 yhtiön ollessa velvollinen huolehtimaan saaren vartioinnista ja oikeutettu siinä tapauksessa, että yhtiö hajosi ennen mainitun ajan päättymistä, ilman seuraamusta rikkomaan tämän sopimuksen.

Lausuntoja muiden väkijuomain paitsi paloviinan vähittäismyyntioikeudesta. Anniskelu- ja vähittäismyyntiasioita käsittelemään asetetun valiokunnan ⁹⁾ ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti maistraatille annettavissa lausunnoissa puoltaa niitä muiden väkijuomain paitsi paloviinan anniskeluoikeutta koskevia anomuksia, joita olivat tehneet apteekkarin leski J. Ch. Mæxmontan ⁹⁾, kauppiat P. I. Lukjanoff ⁹⁾, W. Popoff ¹⁾, J. O. Roslund ¹⁾, F. Nikander ¹¹⁾, N. A. Turdén ²⁾, A. J. Wilskman ³⁾, K. J. F. Lauræus ³⁾, K. A. Löfgren ³⁾, ja O. W. Salin ³⁾, kauppaliike Veljekset Olin ³⁾, merikapteeni V. Ahlfors ¹²⁾, kauppiat O. J. Hjelt ¹²⁾, K. A. Hasselberg ¹²⁾, G. A. Florström ¹²⁾, H. J. Hilden ¹²⁾, K. S. Sundmark ¹²⁾, J. H. Wickel ¹³⁾, ja A. G. Lundgren ¹³⁾, merikapteeni V. R. Kählman ¹³⁾ sekä kauppiat Th. Holmström ¹³⁾, E. Rudolph ¹³⁾, V. Liljeröth ¹³⁾, F. J. F. Sjöblom ¹⁴⁾, P. Popoff ¹⁵⁾ ja A. J. Johansson ¹⁵⁾. Kauppias J. A. Rehnbergin ¹⁴⁾ samassa tarkoituksessa tekemää anomusta puollettiin valiokunnan ehdotuksen mukaisesti ainoastaan vuodeksi eteenpäin. Muut tämän laatuiset anomukset, luvultaan 7 valtuusto päätti ¹⁶⁾ puolestaan ehdottaa evättäväksi.

Elinkeino-oikeutta koskevia lausuntoja. Läänin kuvernöörin vaatimissa lausunnoissa kaupunginvaltuusto päätti ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista niiden anomusten hyväksymistä vastaan, jotka koskivat oikeutta elinkeinon harjoittamiseen kaupungissa ja joita olivat tehneet Venäjän alamainen puusepänkisälli P. F. Naumoff ¹⁷⁾, Ruotsin alamaiset A. Fahlström ¹⁸⁾ ja A. G. L. Blomberg ¹⁹⁾, Venäjän alamainen D. Emeljanoff ²⁰⁾, Saksan alamainen C. Voss ²¹⁾, Norjan alamainen S. Berner ²²⁾, Ruotsin alamainen tislaja C. H. Axner ²³⁾, Lyypekin alamainen optikko P. L. Dettman ²⁴⁾, Ruotsin alamainen insinööri A. Oterdahl ²⁵⁾, Venäjän alamainen everstinrouva H. Trohimoffsky ²⁶⁾ ja Alankomaiden alamainen kauppiasiamies P. Pauw ²⁷⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. huhtik. 17 §. — ²⁾ S:n 5 p. kesäk. 12 §. — ³⁾ S:n 25 p. syysk. 34 §. — ⁴⁾ 25 p. syysk. 34 § ja 13 p. marrask. 16 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. syysk. 35 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. jouluk. 16 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. jouluk. 14 §. — ⁸⁾ S:n 20 p. maalisk. 14 §. — ⁹⁾ S:n 20 p. helmik. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. huhtik. 17 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. toukok. 8 §. — ¹²⁾ S:n 9 p. lokak. 12 §. — ¹³⁾ S:n 23 p. lokak. 18 §. — ¹⁴⁾ S:n 11 p. jouluk. 16 §. — ¹⁵⁾ S:n 28 p. jouluk. 1 §. — ¹⁶⁾ S:n 16 p. tammik. 4 §, 20 p. helmik. 2 §, 15 p. toukok. 8 §, 11 p. jouluk. 16 § ja 18 p. jouluk. 14 §. — ¹⁷⁾ S:n 16 p. tammik. 9 §. — ¹⁸⁾ S:n 20 p. helmik. 6 §. — ¹⁹⁾ S:n 20 p. maalisk. 6 §. — ²⁰⁾ S:n 10 p. huhtik. 5 §. — ²¹⁾ S:n s:n 6 §. — ²²⁾ S:n 19 p. kesäk. 3 §. — ²³⁾ S:n 25 p. syysk. 6 §. — ²⁴⁾ S:n s:n 18 §. — ²⁵⁾ S:n 13 p. marrask. 5 §. — ²⁶⁾ S:n 20 p. marrask. 3 §. — ²⁷⁾ S:n 11 p. jouluk. 4 §.

Sitä vastoin kaupunginvaltuusto kuvernöörille antamissaan lausunnoissa ehdotti evättäväksi ne elinkeino-oikeutta koskevat anomukset, jotka mooseksenuskolaiset Venäjän alamaiset hatuntekijä M. Blutz ¹⁾ ja entinen sotilas H. A. Preiss ²⁾ olivat esittäneet. Sitten kun kuvernööri kuitenkin vastoin valtuuston epäävää lausuntoa oli myöntänyt hakija Preissille oikeuden elinkeinon harjoittamiseen kaupungissa, valtuusto antoi ³⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi valittaa kuvernöörin päätöksestä.

Lausunto puhelinjohdon rakentamisesta Helsingin ja Porvoon välille. Senaatti vaati kaupunginvaltuustolta lausuntoa Porvoon kauppayhdistyksen tekemästä anomuksesta saada lupa puhelinjohdon rakentamiseen Porvoon ja Helsingin välille ja joidenkin puhelinjohtojen ja niitä varten tarpeellisten asemain järjestämiseen molempiin näihin kaupunkeihin. Lähetettyään ⁴⁾ asian rahatoimikamariin valtuusto kamarin ehdotuksesta päätti ⁵⁾ lausunnossaan ilmoittaa, että kun Helsingin puhelinlaitoksen omistajalle ei ollut taattu tällaisen laitoksen rakentamisen yksinoikeutta, mikään ei estänyt kaupunkia myöntymästä kauppayhdistyksen anomukseen, kuitenkin ehdoin, että yhtiö ennen ryhtymistä johdon rakentamiseen teki Helsingin kaupungin kanssa yksityisen sopimuksen kaikista niistä työhön liittyvistä seikoista, jotka koskettelivat kaupungin oikeutta.

Toimilupa raitioteiden rakentamiseen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 pannut pöydälle ⁶⁾ rahatoimikamarin laatiman ehdotuksen kaupungin ja insinööri D. Fraserin tai hänen perustamansa yhtiön väliseksi toimilupasopimukseksi raitioteiden rakentamisesta kaupunkiin. Kun asia vuonna 1883 otettiin käsiteltäväksi, valtuusto ensin hyväksyi ⁷⁾ eräitä ehdotuksen osia ja palautti muut kamariin, mutta päätti ⁸⁾ myöhemmin vieläkin panna koko asian pöydälle, kunnes valtuuston asettama erikoisvaliokunta, johon kuuluivat vtt Tallqvist, Svensson, Frosterus ja Nybom sekä kaupungininsinööri F. O. Ehrström, ehti laatia yleisen suunnitelman raitioteiden rakentamiseksi kaupunkiin ja sen yhteydessä laatia toimilupasopimusehdotuksen uudestaan.

Valiokunta antoi sen jälkeen kaupunginvaltuustolle mietintönsä ⁹⁾, johon sisältyi vastaisen raitiotieverkon yleinen suunnitelma sellaisena miksi valiokunta oli sen ajatellut ja liittyi uusi toimilupasopimusehdotus. Mietinnön perusteluissa valiokunta huomautti m. m., että valiokunta raitiotieverkkoehdotuksessaan oli lähtenyt edellytyksestä, että syrjäisemmät kaupunginosat ja niistä ensi sijassa ne, joista ja joihin väkeä enemmän kulki, tarvitsivat raitioteiden tarjoamaa parannettua liikenneyhteyttä kaupungin sisäosiin. Siten valiokunta oli päätenyt järjestelmään, jonka mukaan raitiotielinjat Kauppatorilla sijaitsevasta keskukselta säteittäisesti haarautuivat kaupungin laitaosiin ja huvila-alueille päin. Mutta jotta raitiotiet samalla voisivat palvella sitäkin yleisöä, joka teki lyhyempiä edestakaisia matkoja kaupungin sisäosissa, olisi kaupungin keski- ja laitaosien välinen raitiotieyhteys järjestettävä kulkemaan pitkin kaupungin vilkasliikenteisimpiä katuja, vaikkakaan tämä tie ei olisi raitiotielinjan päätekohtien lyhyin mahdollinen yhteys. Vain siten raitiotiet asiaan kuuluvassa määrässä vastaisivat kaksinaista tarkoitustaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 10 §. — ²⁾ S:n 20 p. helmik. 5 §. — ³⁾ S:n 24 p. huhtik. 18 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. syysk. 15 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. lokak. 14 §. — ⁶⁾ Ks. s. 263. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 16 p. tammik. 3 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. tammik. 17 §. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6.

tyydyttää samalla sekä pitkämatkaisen että rajoitetummin paikallisen liikenteen tarpeet. Valiokunnan ehdottamat viisi päälinjaa koskettivat kaikkia jo rakennettuja kaupunginosia niin hyvin kuin se oli mahdollista, ja valiokunta korosti sitä, että raitiotie, joka vedettiin säteen tavoin jokseenkin määrätyn kaupunginosan keskitse oli tälle suuremmaksi hyödyksi ja tuli rakentamisen ja käytön puolesta taloudellisemmaksi kuin rengasrata, joka useassa tapauksessa edellytti, että henkilön päästäkseen päämaaliinsa ainakin aluksi oli pakko kulkea jonkin matkaa vastakkaiseen suuntaan. Vaikka raitiotiet itsessään olivat tärkeitä liikennevälineitä, voi niistä kuitenkin katsoa aiheutuvan jonkin verran haittaakin. Yhden tai parin raitiotielinjan rakentaminen kaupungin keskiosiin saattoi syrjäyttää, vähentää ja kallistuttaa muita vanhempia liikenteen välittäjiä — meillä vuokra-ajurit —, mistä taas seuraisi, että etäisemmille kaupunginosille, joilla oli käytettävissään vain nämä yksinkertaisemmat kulkuneuvot, kävisi entistäkin vaikeammaksi kilpailla kaupungin keskiosien kanssa, mikä osaltaan jarruttaisi kaupungin laajentumista ja sen kokonaisuuden edistymistä. Valiokunta piti sentähden velvollisuutenaan jo raitioteiden rakentamisen ensimmäisessä vaiheessa omistaa riittävästi huomiota sille seikalle, että raitiotieverkko suhteellisen läheisessä tulevaisuudessa tuli voida ulottaa yli koko kaupungin ja että tätä laajentamista ei saanut sopimattomilla määräyksillä vaikeuttaa. Kaupungin etu vaati niinmuodoin, että toimilupasopimusta laadittaessa noudatettiin sitä periaatetta, että taloudellisessa suhteessa huonompien linjojen tuli seurata parempia. Näiden huonompien linjojen jättäminen pois sopimuksesta oli sitäkin vähemmän paikallaan, koska valiokunta ei ollut voinut keksiä mitään yleistä määräystä, jolla toimiluvan saaja voitaisiin velvoittaa tarpeen vaatiessa vastedes laajentamaan raitiotieverkkoa. Toisaalta olisi toimiluvan saaja jo kyseisellä sopimuksella oikeutettava ilman muita toimenpiteitä kuin hankkimalla kullakin kerralla kaupunginvaltuustolta luvan sitä halutesaan laajentamaan raitiotieverkkoa. Määrättäessä aikaa, jolloin eri linjat olisi luovutettava liikenteeseen, valiokunta oli koettanut ottaa huomioon sekä toimiluvan saajan että kaupungin edut. M. m. oli otettu huomioon, että liikkeen aluksi voitiin odottaa osoittautuvan jotenkin huonosti kannattavaksi. Valiokunta tahtoi kuitenkin varottaa antamasta hätköiden liian suuria myönnytyksiä toimiluvan saajalle. Valaistakseen teknilliseltä ja taloudelliselta kannalta mahdollisuuksia raitioteiden rakentamiseen ehdotetuille kaduille ja niiden liikennöimiseen valiokunta antoi tietoja näiden katujen pituus- ja kaltevuussuhteista ja esitti raitioteiden rakentamista, käyttöä y. m. koskevia laskelmia. — Koska yleisö olennaisesti jakautui työläis- ja herrasmiesluokkaan, jotka eivät olleet tottuneet joutumaan yhteen, olisi meillä toistaiseksi sekä yleisön että toimiluvan saajan edun mukaista, että raitiotievaunut rakennettaisiin kaksiosastoiksi. Ellei niin tehtäisi, pelkäsi valiokunta, että raitioteitä miltei yksinomaan käyttäisi jompikumpi kansanluokka, minkä johdosta liike muodostuisi tuntuvasti huonommaksi kuin jos molemmat kansanluokat tottuisivat käyttämään hyväkseen raitioteitä. — Tärkeätä oli, ettei raitioteillä, ennenkuin liikenne oli saanut suuremman laajuuden, otettu käytäntöön suurempia ja painavampia vaunuja kuin sellaisia, joihin mahtui n. 20 henkilöä ja joita yksi ainoa hevonen riitti vetämään tasaisella tiellä ja suhteellisen kohtuullisissa nousuissa. Pienehköt vaunut ja tiheämmät vuorot olivat yleisölle edullisemmat kuin suuret vaunut ja harvemmat vuorot. — Liikennöimi-

sen suhteen valiokunta oli sitä mieltä, että koska liikenteen suuruutta toistaiseksi ei voitu arvioida, päivittäisten vuorojen lukumäärää eri linjoilla ei vielä voitu määrätä, vaan oli jätettävä rahatoimikamarin asiaksi puolivuositain vahvistaa toimiluvan haltijan ehdottamat kulkuvuorot huomioon ottaen sekä yleisön tarpeet että toimiluvan saajan mahdollisuudet liikkeen kannattavuutta silmällä pitäen. Kun raitiotielikenne sen kerran alettua olisi pidettävä käynnissä ilman häiritseviä keskeytyksiä, valiokunta oli katsonut, että toimiluvan saaja oli velvoitettava toisaalta rahasakkojen, toisaalta toimiluvan menetyksen uhalla täyttämään liikenteen keskeytymättömyyttä koskevan velvollisuutensa, jonka hän muuten helposti voisi laiminlyödä. Samasta syystä valiokunta oli ottanut sopimukseen määräyksiä sen varalta, että vaikeat lumiesteet talvella tekivät raitiotieliikenteen vaunuilla mahdottomaksi. — Matkustaminen raitiotievaunuissa, joissa kuljettiin joukoittain ja yhdessä, edellytti huokeita kulkumaksuja. Tämän johdosta ja eräiden ulkomaisten raitioteiden maksujen pohjalla laadittujen laskelmien perusteella valiokunta ehdotti korkeimmaksi sallituksi kulkumaksuksi ensimmäisessä luokassa 25 ja 20 penniä ja toisessa luokassa 20 ja 15 penniä, mutta katsoi asian laadun kehoittavan toimiluvan haltijaa pyöristämään kulkumaksun yhtenäiseksi yksinkertaisesta matkasta kaikilla kaupungin varsinaisen alueen linjoilla ja kantamaan vaihtelevia ja jonkin verran korotettuja maksuja ainoastaan kaupungin alueen ulkopuolella tehdyistä matkoista. Vaikka maksun alentaminen matkustajalle, joka halusi suoraan siirtyä linjalta toiselle, voisi tuntuvasti lisätä raitioteiden käyttöä ja kannattavuutta, valiokunta ei kuitenkaan ollut ottanut tätä koskevaa määräystä sopimukseen, toisaalta koska sellainen järjestely tuntui olevan toimiluvan haltijan oman edun vaatima, toisaalta koska valiokunnalla ei ollut tiedossaan tapaa niiden väärinkäytösten ehkäisemiseksi, joihin vähemmän omantunnon tarkat matkustajat tässä suhteessa voivat tehdä itsensä syytänsä. — Lopuksi valiokunta lausui, että kaupunginvaltuuston sen mielestä ei tullut tehdä olennaisia myönnytyksiä sen lisäksi, mitä valiokunnan sopimusehdotukseen oli otettu, vaan siinä tapauksessa, ettei insinööri Fraser pääkohdittain hyväksynyt sitä, mieluummin antaa kysymyksen raitioteiden rakentamisesta kaupunkiin tällä kerralla raueta.

Valiokunnan sopimusehdotus oli sisällykseltään seuraava:

Toimilupasopimus raitioteiden rakentamisesta Helsingin kaupunkiin.

Insinööri Daniel Fraserille tästä kaupungista annetaan täten kaikki muut pois lükien toimilupa henkilökuljetukseen tarkoitettujen raitioteiden rakentamiseen ja käyttöön alla mainituilla linjoilla kaupungin alueella seuraavassa mainituin ehdoin:

1 §. Toimilupa käsittää seuraavat linjat:

a) linjan n:o 1, joka alkaa siitä, missä vaivaistaloon johtava tie erkanee Länt. viertotiestä ja kulkee pitkin tätä vierotietä, It. Henrikinkatua, Kaivokatua, Rautatientoria, Mikaelinkatua, Aleksanterinkatua, Senaatintoria ja Katariinankatua Kauppatorilla, korttelin n:o 4 Norsun edustalla olevalle keskusasemalle;

b) linjan n:o 2, joka alkaa sen mäen alta, missä katolilainen kirkko sijaitsee, ja kulkee pitkin Saunakatua, ensimmäistä kauppamakasiinien välistä poikkikatua, Makasiinikatua ja Länt. rantakatua Kauppatorilla olevalle keskusasemalle;

c) linjan n:o 3, joka alkaa luterilaisen hautausmaan edustalta ja kulkee pitkin Lapinlahdenkatua, Työmieskatua, Lastenkodinkatua, Abrahaminkatua, Hietalahdentoria, Bulevardikatua, Erottajaa, It. Henrikinkatua ja Pohj. Esplanaadikatua Kauppatorilla olevalle keskusasemalle;

d) linjan n:o 4, joka alkaa Itäiseltä viertotieltä Näkin huvilan edustalla olevan mäen alta ja kulkee pitkin tätä viertotietä, Pitkää siltaa, Unioninkatua, Rauhankatua, Nikolainkatua ja Senaatintoria linjan n:o 1 yhteydessä; sekä

e) linjan n:o 5, joka alkaa Perämies- ja Punavuorenkatujen kulmasta ja kulkee viimeksi mainittua katua, Yhdistäjätua, Isoa Robertinkatua, Poikkikatua, Punavuorenkatua, Fredrikinkatua, Isoa Robertinkatua ja Yrjönkatua Bulevardinkadulle linjan n:o 3 yhteydessä.

f) Jos edellä lueteltuja raitiotielinjoja rakennettaessa osoittautuisi, että vähemmän olennaisella poikkeamisella linjojen suunnasta jossakin suhteessa saavutettaisiin etua, on toimiluvan saajalla oikeus sellaiseen poikkeamiseen ehdoin, että kaupunginvaltuusto siihen suostuu.

g) Jos toimiluvan saaja haluaa raitiotieverkon edelleen laajentamiseksi rakentaa ja liikennöidä muitakin kuin edellä lueteltuja raitiotielinjoja niillä kaupungin alueella olevilla kaduilla ja teillä, joiden pintamuodostus sen sallii, on hän siihen oikeutettu, jos siihen on voitu hankkia kaupunginvaltuuston lupa. Jos sitä vastoin kaupunginvaltuusto haluaa sellaista laajentamista, on sillä täysi oikeus joko suoranaisesti kaupungin rahatoimikamarin tahi yksityisen henkilön välityksellä antaa rakentaa ja käyttää puheena olevia raitioiteita sen jälkeen kun nämä ensin on tarjottu toimiluvan haltijalle, mutta hänen suostumustaan kaupunginvaltuuston tarjoukseen ei ole saatu kolmen kuukauden kuluessa.

2 §. a) Toimilupa annetaan 30 vuoden ajaksi lukien siitä päivästä, jona tämä sopimus on asianmukaisesti vahvistettu, ja voidaan pidentää edelleen 10 vuoden ajaksi, jos raitiotieliikennettä on niin harjoitettu, että se on täydellisesti vastannut tarvetta, mikä kaupunginvaltuuston on ratkaistava.

b) Viimeistään puoletosta vuoden kuluessa siitä päivästä, jona toimilupa astuu voimaan, on työ aloitettava linjoilla n:ot 1 ja 2, ja vuoden kuluessa siitä lukien tulee näiden linjain olla valmiit ja liikenteeseen luovutetut.

c) Viimeistään kuuden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona toimilupa astuu voimaan, tulee taas linjan n:o 3 olla valmis ja yleiseen käyttöön luovutettu.

d) Tämän jälkeen seuraa linjojen n:ot 4 ja 5 rakentaminen ja luovuttaminen yleiseen käyttöön, viimeistään aikoina, jotka kaupunginvaltuusto aikaisempien linjojen kannattavuudesta silloin saadun kokemuksen perusteella vastedes määrää. Aikamääräykset on kuitenkin annettava toimiluvan saajalle vähintään vuotta ennenkuin työt on aloitettava, ja toimiluvan saajan tulee kumpaisenkin linjan valmistamiseen saada vähintään vuoden rakennusaika.

3 §. Toimiluvan ehdot raitioiteiden tarkoitukseen, rakenteeseen ja rakentamiseen nähden ovat seuraavat:

a) Toimilupa, sikäli kuin se koskee kaikkien muiden oikeuden poissulkemista, tarkoittaa ainoastaan henkilöliikennettä; yhtiötä ei kuitenkaan ole kielletty rakentamallaan raitioiteillä kuljettamasta tavaraakin, mikäli siitä ei ole henkilöliikenteelle haittaa, mitä poliisin on tarkasti valvottava. Raitiotiet eivät sen tähden saa olla esteenä yksinomaan tavarankuljetusta varten tarkoitettujen raideratojen rakentamiselle, olivatpa ne mitä lajia tahansa ja katsottiin niitä tarpeellisiksi missä tahansa kaupungin alueella. Sellaisten raiteiden samoin kuin 1 §:n g-kohdassa mainittujen raitioiteiden tulee siis myös saada käydä toimiluvan haltijan raiteiden kanssa ristiin samassa tasossa.

b) Toimiluvan haltijan on raitioiteiden ynnä niihin kuuluvien vaunujen rakenteeseen nähden vaarinotettava:

1:ksi) että raitiotiet rakennetaan sitä periaatetta noudattaen, että raitiovaunut muita katuajoneuvoja kohdatessaan pitävät raiteensa. Muuten raitiotiet eivät saa estää muita tavallisia katuajoneuvoja kulkemasta raiteiden poikki ja niitä pitkin. Raitiotiekiskojen yläreunan pitääkin sentähden olla kadun tasalla;

2:ksi) että raitiotiet rakennetaan »kaapea- ja yksiraiteiset» sekä varustetaan tarpeellisella määrällä sivuusraitteita;

3:ksi) että vaunut ovat katetut ja jaetut kahteen luokkaan ja painoltaan yhden hevosen vedettävien rattaiden painoa vastaavat ja että niihin mahtuu noin 20 henkilöä, ellei tämän määräyksen muuttamiseen ole voitu hankkia kaupunginvaltuuston suostumusta;

4:ksi) että vaunujen käyttövoimaksi toistaiseksi käytetään hevosia.

c) Toimiluvan saaja on velvollinen kaupunginvaltuuston tarkastettavaksi esittämään sekä täydellisen pohjapiirroksen, josta näkyy raiteiden asema itsekullakin kadulla, niiden suhde katujen viemäri-, vesi- ja kaasuputkiin ynnä niihin kuuluviin laitteisiin sekä sivuusraitteiden lukumäärä, pituus ja välimatka, että myös täydelliset piirustukset ja tarkat selitelmän kaikista sekä itse raiteeseen että liikkuvaan kalustoon kuuluvista rakenteellisista osista ja laitoksista, ja saa toimiluvan haltija vasta

sittenkun kaupunginvaltuusto nämä on hyväksynyt, ryhtyä rakentamaan raitioiteitä. Edellä mainittuun tarkasteluun saa kaupunginvaltuusto käyttää enintään kaksi kuukautta.

d) Työ on suoritettava kaupunginvaltuuston siihen määräämän henkilön tahi viranomaisen silmälläpidon ja tarkastuksen alaisena ja on yhtiö sen johdosta velvollinen vähintään kuukautta ennen työn alkamista siitä ilmoittamaan kaupungin rahatoimikamarille.

e) Työ on suoritettava tavalla, joka vähimmin häiritsee yleistä liikennettä, ja mahdollisimman suurella joutuisuudella, minkä tähden sekä ensimmäiseen perustyöhön että raitioteiden vastaiseen kunnossapitoon tarpeelliset työaineet pitää mikäli mahdollista olla niin valmiit, että ne ovat paikalle tuotavissa ja käytettävissä sitä mukaa kuin työ edistyy, jotta niille kaduille ja paikoille, mistä raitiotiet kulkevat, kasautuu mahdollisimman vähän tarveaineita.

f) Tämän §:n c)- ja d)-momenteissa mainitut ehdot ovat myös noudatettavina vastedes ehkä tarpeellisia oleellisia muutoksia raitiotielaitokseen tehtäessä. Uusia sivuutusraiteita, joita ei ole mainittu tämän §:n c)-kohdassa mainitussa, raiteiden asemaa esittävässä pohjapiirroksessa, mutta jotka myöhemmin kenties havaitaan tarpeen vaatimiksi, tulee toimiluvan saajan rakentaa siitä kaupunginvaltuustolta määräyksen saatuaan.

4 §. Toimiluvan ehdot raitioteiden liikennöimisestä ovat seuraavat:

a) Raitioiteitä älköön yleiselle liikenteelle avattako, ennenkuin ne on asianmukaisesti katsastettu ja hyväksytty.

b) Liikennettä pitää toimiluvan haltija sen jälkeen keskeyttämättä voimassa ehdottamaisna ja kaupungin rahatoimikamarin puolivuositain vahvistamain kulkuvuorojen mukaisesti, käsittäen ensimmäinen vuosipuolisko ajan huhtikuun alusta syyskuun loppuun ja toinen vuosipuolisko vuoden muut kuukaudet. Kulkuvuorojen vahvistamisessa on huomioon otettava toiselta puolen raitioiteitä käytävän yleisön tarve ja toiselta puolen liikkeen kannattavuus, eikä yhtiötä saa velvoittaa aloittamaan liikennettä ennen klo 7 aamulla eikä sitä jatkamaan klo 10:n jälkeen illalla eikä myöskään välittämään kulkuvuoroja linjoilla taajempaan kuin joka kahdeskymmenes minuutti kumpaankin suuntaan. Ylimääräisten kulkuvuorojen ajan määrääminen on yksinomaan yhtiön ja raitioteiden käyttäjien välisen sopimuksen varassa.

c) Toimiluvan haltija on velvollinen pitämään raitiotiet kaikkine kalustoineen hyvässä ja ajanmukaisessa kunnossa. Tätä samoin kuin hevosten ja ajajain asun siisteyttä valvoo poliisi. Muuten on yhtiö kaikkien nykyään voimassa olevain tai vastedes annettavain näihin liikkeisiin soveltuvain poliisijärjestyksen määräysten alainen.

d) Maksun vakinaisen vuoron käyttämisestä eri raitiotielinjoilla vahvistaa kaupunginvaltuusto määrätyiksi ajanjaksoiksi toimiluvan haltijan ehdotuksen mukaan. Tällöin myönnetään toimiluvan haltijalle oikeus kantaa lyhyemmällä, enintään kahden virstan pituisilla linjoilla samoin kuin samanlaisilla pitempien linjojen osilla sama minimimaksu, joka on enintään 20 penniä hengeltä ensimmäisessä ja 15 penniä toisessa luokassa, mutta on pitemmällä matkoilla yleisenä laskuperusteena voimassa enintään 10 pennin maksu ensimmäisessä ja 7 pennin toisessa luokassa yhden virstan raitiotiematkasta. Maksu pyöristetään lähimpään alempaan tai ylempään nollaan tai viiteen päättyvään lukuun. Taksan ylimääräisistä vuoroista samoin kuin tavarain kuljetuksesta toimiluvan saaja laatii yksin. Tämä taksa samoin kuin sen muutokset on julkaistava vähintään neljatoista päivää ennen niiden voimaantuloa.

e) Lumiesteen tehdessä raitiotieliikenteen mahdolliseksi on toimiluvan haltija velvollinen vaihtamaan vaunut muihin sopiviin, jalaksilla kulkeviin ajoneuvoihin, joita niin säännöllisesti kuin olot sallivat pidetään liikkeessä raitioiteitä varten määrätyillä linjoilla. Maksu vakinaisesta vuorosta saadaan tässä tapauksessa kuitenkin kantaa enintään viisikymmentä prosenttia korotettuna.

5 §. Katujen, viertoteiden, teiden, viemärikanavain ja muiden putkijohtojen muutoksiin, korjauksiin ja puhtaanapitoon nähden on toimiluvan saajan noudatettava seuraavia määräyksiä:

a) Toimiluvan haltija suorittaa kaikki raiteiden ja niiden alustan laskemisesta tahi sen johdosta aiheutuvat kustannukset, olivatpa menot aiheutuneet tarpeellisista maan pintamuodostuksen järjestelyistä, viemärikanavain, vesi- ja kaasujohtojen muuttamisesta tahi muista töistä.

b) Toimiluvan haltija kustantaa ja pitää kunnossa katukiveyksen, viertämisen ja sorastuksen raiteiden välissä sekä jalan leveydeltä niiden kumpaisellakin puolella yhtäläisellä aineella, jolla katu, viertotie tahi tie muualta on päällystetty tahi tulee päällystettäväksi; ollen yhtiö sen ohessa velvollinen omalla kustannuksellaan korvaamaan vahingon, minkä raitiotie ehkä tuottaa kadulle, viertotielle tahi tielle. Toimi-

luvan haltijan on niinikään kustannettava raiteiden välissä olevan kadun, viertotien, tien tai yleisen paikan osan puhtaanapito. Tästä puhtaanapitovelvollisuudesta toimiluvan haltija kuitenkin vapautetaan siksi osaksi talvea, jolloin raitiotievaunujen sijasta syystä tai toisesta käytetään muita ajoneuvoja. Viertotiemaksua toimiluvan haltijan sen sijaan ei tarvitse suorittaa.

c) Raitiotiet eivät saa olla esteenä kadun, viertotien, tien tai yleisen paikan muutokselle, uusimiselle tahi korjaamiselle, eivätkä sellaisista syistä johtuvat raitiotieliikenteen keskeytykset tahi esteet saa aiheuttaa korvausvaatimuksia.

d) Poistettaessa lunta raitioiteiltä on se kadulla, viertotiellä tahi tiellä tehtävä niin leveältä ja sillä tavoin, ettei muulle liikenteelle synny vaaraa eikä estettä eikä rekikeliä turmella. Jos raitiotiet kuitenkin lumen kasaantumisen johdosta käyvät esteeksi muulle liikenteelle, on vaunuliikenne poliisin käskystä keskeytettävä, kunnes este on lakannut.

6 §. Toimiluvan toiselle luovuttamisen ehdot, sakonuhkat ja toimiluvan menettämisen syyt ovat:

a) Toimilupaa alkoon toiselle luovutettako ilman että kaupunginvaltuusto on siihen myöntynyt.

b) Toimilupa on menetetty, ellei toimiluvan haltija ole pannut töitä alulle 2 §:n b)-, c)- ja d)-momenteissa määrättyinä aikoina. Jos samoissa momenteissamäärätyt ajat, jolloin raitiotielinjojen on oltava valmiina ja luovutetut yleisesti käytettäviksi, ylitetään, on toimiluvan haltija velvollinen suorittamaan kaupunginkassaan sakkoo 1,000 Suomen markkaa jokaiselta siten ylitetylt kuukaudelta. Jos puheena olevat määräajat ylitetään kaksitoista kuukautta, on toimilupa menetetty.

c) Jokaiselta vuorokaudelta, minkä liikenne koko raitiotieverkolla tahi jollakin sen osalla on seisauksissa eikä toimiluvan haltija voi näyttää sen aiheutuneen luononesteestä tahi muusta tapaturmasta, jota ei käy lukeminen toimiluvan haltijan viaksi, on toimiluvan haltija velvollinen maksamaan kaupunginkassaan sakkoo 100—1,000 Suomen markkaa kaupunginvaltuuston harkinnan mukaan, ja jos keskeytystä kestää kolmekymmentä päivää, on kaupunginvaltuustolla oikeus julistaa toimilupa menetetyksi.

d) Kun toimilupa-aika päättyy tai toimilupa on menetetty tahi kaupunginvaltuustolle on tehty anomus sen luovuttamisesta toiselle henkilölle tai yhtiölle, on kaupunginvaltuustolla oikeus lunastaa kaupungille raitiotielaitos siihen kuuluvine kalustoineen ja juhtineen sekä muu raitiotieliikenteelle tarpeellisen omaisuus sen arvon mukaan, jonka viisi uskottua miestä määrää katsomatta raitiotien antamaan voittoon. Näistä uskottuista miehistä toimiluvan haltija valitsee kaksi ja kaupunginvaltuusto kaksi; nämä neljä valitsevat viidennen, ja on, jos jompikumpi asianosainen jättää uskotut miehet valitsematta taikka jos nuo neljä valittua eivät voi viidennen vaalista sopia, jäsenluvun täyttämisen annettava Helsingin raastuvanoikeuden tehtäväksi. Jos kaupunki toimilupa-ajan päättyessä haluaa käyttää mainittua lunastusoikeuttaan, tulee sen ilmoittaa se toimiluvan haltijalle viimeistään vuotta ennen toimilupa-ajan loppua. Jos ei kaupunki tämän ajan päätyttyä halua lunastaa raitiotielaitosta eikä uutta sopimusta toimiluvan jatkamisesta voida saada aikaan, on toimiluvan haltija velvollinen sopivan, läänin kuvernöörin määräämän ajan kuluessa poistamaan raitiotielaitoksen laitteet ja panettamaan ne kadut ja paikat, joita pitkin se on kulkenut, hyvään kuntoon sen mukaisesti, mitä ylempänä on säädetty, sen uhall, että se muuten tehdään kaupungin toimesta toimiluvan haltijan kustannuksella.

e) Kaupunginkassaan mahdollisesti maksettaviksi erääntyneiden sakkoojen ja niiden kustannusten vakuudeksi, joita joko voi johtua siitä, että toimiluvan haltija ei noudata esillä olevan välikirjan määräyksiä, tahi myös, jos raitiotielaitoksen toimilupa menetetään tahi yritys lakkautetaan eikä toinen sitä ota kaupungin myöntäyksellä haltuunsa, ehkä tarvitaan katujen ja muiden paikkaen kuntoonpanemiseen, pitää toimiluvan haltijan, ennenkuin työhön saa ryhtyä, rahatoimikamarin tallettaa kamarin hyväksyminä arvopapereina kymmentätuhatta Suomen markkaa vastaava summa. Tämä talletus on pysyttävä arvoltaan vähentämättömänä ja on toimiluvan haltijan sen tähden, jos kaupungin on täytynt siitä jotakin käyttää sakkoojen suorittamiseen tahi töiden teettämiseen tahi myös, jos talletuksen arvo on alentunut, vajuus heti täytettävä, ja on kaupunki oikeutettu, ellei toimiluvan haltijat tätä täytä, käyttämään hänen muuta omaisuuttaan summan täyttämiseen. Vasta sitten kun kaupungilla ei enää voi olla mitään korvausta toimiluvan haltijalta vaadittavana, saakoon hän tallettamansa vakuuden takaisin. Sitä vastoin toimiluvan haltija saa käyttää hyväkseen vakuuspapereille kertyneet korot.

7 §. Kaikki, mitä tässä ylempänä on sanottu toimiluvan haltijasta, on voimassa,

joutuipa toimilupa hakijalle, insinööri Fraserille, tai jollekulle muulle toimiluvan haltijalle.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ puolestaan kaikilta kohdin hyväksyä edellä olevan toimilupakirjaehdotuksen ja sen ohessa valiokunnan ehdotuksesta kehoittaa rahatoimikamaria insinööri Fraserilta tiedustelemaan, oliko hän puolestaan halukas hyväksymään sen ilman olennaisia muutoksia.

Asiaa ei käsitelty loppuun kertomusvuoden kestäessä.

Lausunto väkiviinatehtaan erioikeuden siirrosta. Läänin kuvernööri vaati kaupunginvaltuuston lausuntoa apteekkarinleski J. Ch. Mæxmontanin anomuksesta saada luovuttaa väkiviinatehtaansa erälle osakeyhtiölle. Lähetettyään ²⁾ asian anniskelu- ja vähittäismyyntiasioita käsittelevään valiokuntaan valtuusto puolestaan päätti ³⁾ lausunnossaan esittää anomuksen evättäväksi.

Lausunto tupakkatehtaan perustamisoikeutta koskevasta anomuksesta. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa Venäjän alamaisen kauppiaa A. Anastasiadis'in anomuksesta saada perustaa kaupunkiin tupakkatehdas ja harjoittaa sen liikettä valtuusto päätti ⁴⁾ lausunnossaan ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään huomauttamista anomuksen hyväksymistä vastaan.

Lausuntoja Suomen kansalaisoikeutta koskevista anomuksista. Kaupunkikirjanpitäjän L. Jürgensin ⁵⁾, C. Jürgensin ⁶⁾, W. Rockmannin ⁷⁾ ja P. A. Blumbergin ⁸⁾ sekä ent. sotilain M. J. Podvaskyn ⁹⁾ Suomen kansalaisoikeutta koskevat anomukset, joista läänin kuvernööri oli vaatinut kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto päätti puolestaan ehdottaa hyväksyttäväksi.

Ottaminen takaisin kunnan jäseneksi. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa elinkautisen vangin J. D. Lundbergin anomuksesta, että hänet siinä tapauksessa, että hänet armahdettiin, otettaisiin jälleen Helsingin kunnan jäseneksi, valtuusto päätti ¹⁰⁾ lausunnossaan tuoda esiin, ettei se asettunut vastustamaan hänen ottamistaan jälleen kunnan jäseneksi, jos hänen vankeusrangaistustaan helpotettiin.

Lausunto Helenankadun tonttia n:o 3 koskevasta sovinnosta. Maistraatin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa raatimiehenleski Th. Deckerin ja Helsingin panttilainausosakeyhtiön esittämästä anomuksesta, että maistraatti ryhtyisi sen asiana oleviin toimenpiteisiin heidän keskenään tehdyn, Helenankadun tonttia n:o 3 koskevan sovinnon johdosta, valtuusto päätti ¹¹⁾ lausunnossaan ilmoittaa, ettei sillä ollut anomusta vastaan mitään huomauttamista.

Kaatopaikkaa koskeva valitus. Kuritushuoneen johto oli läänin kuvernöörille valittanut, että laitoksen läheisyydessä Vallilan tilan maalla sijaitseva makkilannan kaatopaikka aiheutti laitokselle melkoista haittaa. Kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuustolta lausuntoa asiasta ja valtuuston lähetettyä ¹²⁾ sen rahatoimikamariin valtuusto kamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ¹³⁾ kuvernöörille annettavassa lausunnossaan ilmoittaa,

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. kesäk. 2 §. — ²⁾ S:n 25 p. syysk. 40 §. — ³⁾ S:n 9 p. lokak. 12 §. — ⁴⁾ S:n s:n 8 §. — ⁵⁾ S:n 24 p. huhtik. 5 §. — ⁶⁾ S:n s:n 6 §. — ⁷⁾ S:n s:n 7 §. — ⁸⁾ S:n 11 p. jouluk. 5 §. — ⁹⁾ S:n s:n 6 §. — ¹⁰⁾ S:n 16 p. tammik. 7 §. — ¹¹⁾ S:n 20 p. marrask. 2 §. — ¹²⁾ S:n 25 p. syysk. 9 §. — ¹³⁾ S:n 23 p. lokak. 3 §.

että valtuuston mielestä vankilan johdon valitus oli jätettävä sillensä, kunnes valtuustossa valmisteltavana oleva kysymys kaupungin puhtaana-pitotoimen täydellisestä uudestijärjestelystä oli käsitelty loppuun, sekä että valtuusto siinä tapauksessa, että kaupungin kuritushuoneen takia tuli pakko järjestää uusi kaatopaikka puheena olevan sijaan, pidätti kaupungille oikeuden korvauksen saamiseen valtiolta kaikista siitä aiheutuvista kustannuksista.

Ilmoitus venäläisen teatterin asiamiehen vaalista. Maistraatti ilmoitti ¹⁾, että kenraalikuvernöörin kanslian kanslisti K. K. Lundenius oli valittu vastaamaan kaupungin venäläisen teatterin puolesta sitä koskevissa asioissa.

Vapautus kaupunginvaltuutetun tehtävästä. Tehdystä anomuksesta kaupunginvaltuusto vapautti ²⁾ vtn af Björksténin kaupunginvaltuutetun tehtävästä kolmivuotiskaudeksi 1883—85.

Kaupunginvaltuutettujen täydennysvaali. Maistraatti ilmoitti, että raastuvankokokouksessa toimitetussa kaupunginvaltuutettujen täydennysvaalissa ylitirehtööri H. Höckertin sijaan, jonka vaalin läänin kuvernööri oli kumonnut, ja vtn af Björksténin sijaan, joka oli vapautettu ³⁾ valtuutetun tehtävästä, oli valtuutetuksi vuoden 1884 loppuun valittu protokollasihteeri F. G. O. S. Stjernvall ⁴⁾ ja vuoden 1885 loppuun professori J. W. Runeberg ⁵⁾.

Eroavat kaupunginvaltuutetut. Maistraatin asiana olevaan toimenpiteeseen ryhtymistä varten kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ ilmoittaa maistraatille, että seuraavat valtuutetut olivat erovuorossa vuoden päättyessä, nimittäin: vtt Borg, Brummer, Grönqvist, Heimberger, Höijer, Kihlman, Malmgren, Moring, Renlund, Sandberg, Sanmark, Schildt, Sundman, Tallgrén, Wasastjerna ja Wegelius.

Ilmoituksia uusien kaupunginvaltuutettujen vaalin toimittamisesta. Maistraatti ilmoitti ⁷⁾, että raastuvankokokouksessa toimitetussa kuudentoista uuden kaupunginvaltuutetun vaalissa vuoden 1882 päättyessä eroavien sijaan oli valtuutetuiksi vuosiksi 1883—85 valittu seuraavat henkilöt, nimittäin: prokuraattorin-toimituskunnan sihteeri H. G. Borenius, sotakamreeri F. W. Dittmar, professori G. A. Asp, kaartin alikapteeni K. A. Procopé, yli-insinööri H. Th. Tallqvist, tirehtori E. E. Qvist, sijaiskonsuli J. L. Borgström, kultaseppämestari O. R. Mellin, kenraalimajuri J. J. af Lindfors, esittelijäsihteeri A. G. af Björkstén, professori C. G. Estlander, kauppiaat O. E. Kjällmanson, C. M. Eskolin ja A. A. F. Lindberg, tehtailija A. Wecksell ja oikeuspormestari J. G. Sohlman.

Samaten maistraatti ilmoitti ⁸⁾, että raastuvankokokouksessa toimitetussa kuudentoista kaupunginvaltuutetun vaalissa vuoden 1883 lopussa eroavien sijaan oli valtuutetuiksi vuosiksi 1884—86 valittu seuraavat henkilöt, nimittäin: kauppias K. H. Renlund, lakitieteenkandidaatti K. Th. Wegelius, ratatirehtööri E. E. Wasastjerna, leipurimestari G. U. Sandberg, tehtailija F. W. Grönqvist, kauppaneuvos C. W. I. Sundman, johtaja S. E. Kullhem, kauppias C. Hj. F. Schildt, arkkitehti C. Th. Höijer, insinöörimekaniikko K. M. Moring, arkkitehti K. G. Nyström, ylitirehtööri, valtioneuvos L. L. Lindelöf, pankinkamreeri E. E. Schybergson, kauppias N. Kochtomoff, suutarimestari G. Tallgrén ja tirehtööri, kollegiasessori U. A. Kurtén.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 14 §. — ²⁾ S:n 20 p. maalisk. 9 §. — ³⁾ Ks. ylemp. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 1 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. toukok. 1 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. lokak. 19 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. tammik. 1 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. jouluk. 4 §.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaali. Puheenjohtajakseen vuodeksi 1883 kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ vtn af Schul-
ténin ja varapuheenjohtajakseen vtn Malmgrenin.

Valmisteluvaliokunnan vaali. Valmisteluvaliokunnan jäseniksi vuoden alkupuoliskoksi kaupunginvaltuusto valitsi ²⁾ vtt Dittmarin, Brummerin, Elvingin ja Wasastjernan ja heidän varamiehikseen vtt Boreniuksen ja Tallqvistin. Samat henkilöt valittiin ³⁾ vuoden jälkipuoliskoksikin saman valiokunnan jäseniksi ja varajäseniksi.

Vapautus lautakuntain ja valiokuntain jäsenyydestä. Päätoimittaja, filosofianmaisteri J. A. Schauman vapautettiin ⁴⁾ anomuksestaan n.s. kruunausvaliokunnan ⁵⁾ jäsenyydestä. Saman valiokunnan jäsenyydestä vapautettiin ⁶⁾ myöhemmin myöskin yliopettaja F. V. Heikel.

Professori J. A. J. Pippingsköld vapautettiin ⁷⁾ omasta anomuksestaan n.s. puhtaanapitovaliokunnan ⁸⁾ jäsenyydestä.

Samoin vapautettiin ⁹⁾ yliopettaja F. V. Heikel, filosofiankandidaatti A. E. Hultin ja dosentti G. V. Vasenius anomuksestaan kansankirjaston ja lukusalin toimikunnan jäsenyydestä.

Rahatoimikamarin varapuheenjohtajan ja jäsenen tehtävästä vapautettiin ¹⁰⁾, niinkään omasta anomuksestaan, liikennetirehtöörin apulainen H. E. Gummerus.

Lautakuntain ja valiokuntain täydentäminen. N.s. kruunausvaliokunnan jäseneksi tästä tehtävästä vapautetun ¹¹⁾ päätoimittaja, filosofianmaisteri J. A. Schaumanin sijaan kaupunginvaltuusto valitsi ¹²⁾ yliopettaja F. V. Heikelin ja hänenkin saatuaan tästä tehtävästä vapautuksen ¹¹⁾ vt Grönqvist ¹³⁾.

Maistraatin ilmoitettua, ettei kaupunginkasööri J. A. Söderström, jonka kaupunginvaltuusto oli valinnut ¹⁴⁾ palotoimikunnan jäseneksi, ollut vaalikelpoinen tähän tehtävään, valtuusto valitsi toimikunnan jäseneksi hänen sijaansa kauppias E. J. Willstedtin ¹⁵⁾. Myöhemmin valittiin ¹⁶⁾ varajäseneksi viimeksi mainitun sijaan kauppias J. E. Cronvall.

Pyhäkoulun johtokunnan jäseneksi edesmenneen tehtailija J. W. Alanderin sijaan valittiin ¹⁷⁾ läkkiseppä G. W. Sohlberg.

Professori J. A. J. Pippingsköldin sijaan, joka oli vapautettu ¹¹⁾ n.s. puhtaanapitovaliokunnan jäsenyydestä, valtuusto valitsi ¹⁸⁾ sen jäseneksi vtn Aspin.

Kansankirjaston ja lukusalin toimikunnan jäseniksi yliopettaja F. V. Heikelin, filosofiankandidaatti A. E. Hultinin ja dosentti G. V. Vaseniuksen sijaan, jotka oli vapautettu ¹¹⁾ tästä tehtävästä, valtuusto valitsi ¹⁹⁾ dosentti F. E. W. Elfvingin, varatuomari C. A. K. Gripenbergin ja filosofianmaisteri A. H. Antellin.

Rahatoimikamarin jäseneksi tästä tehtävästä vapautetun ¹¹⁾ liikennetirehtöörin apulaisen H. E. Gummeruksen sijaan valittiin ²⁰⁾ ratatirehtöörin apulainen N. Th. Frosterus.

Erinäisten lautakuntain ja toimikuntain puheenjohtajain, varapuheenjohtajain

1) Valt. pöytäk. 9 p. tammik. 1 §. — 2) S:n s:n 2 §. — 3) S:n 19 p. kesäk. 12 §. — 4) S:n 20 p. maalisk. 16 §. — 5) Ks. s. 248. — 6) Valt. pöytäk. 24 p. huhtik. 20 §. — 7) S:n 10 p. huhtik. 19 §. — 8) Ks. s. 278. — 9) Valt. pöytäk. 5 p. kesäk. 10 §. — 10) S:n 11 p. jouluk. 19 §. — 11) Ks. ylemp. — 12) Valt. pöytäk. 20 p. maalisk. 16 §. — 13) S:n 24 p. huhtik. 21 §. — 14) Ks. s. 265. — 15) Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 13 §. — 16) Valt. kirjekopio 6 p. maalisk. — 17) Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 14 §. — 18) S:n 10 p. huhtik. 21 §. — 19) Valt. pöytäk. 19 p. kesäk. 11 §.

tajain, jäsenten ja varajäsenten vaali lähinnä seuraavaksi toimikaudeksi. Alla mainittujen lauta- ja toimikuntain puheenjohtajiksi, varapuheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi vuoden 1883 lopussa eroavien sijaan valittiin ¹⁾ seuraavat henkilöt nimittäin:

rahatoimikamariin: jäseniksi vuosiksi 1884—86 oikeusraatimies E. Öhman, ja vt Sandberg, puheenjohtajaksi vuodeksi 1884 oikeusraatimies Öhman, varapuheenjohtajaksi mainituksi vuodeksi pankinkamreeri E. E. Schybergson sekä varajäseniksi samaksi vuodeksi senaatinkanslisti C. A. K. Gripenberg, vt Grönqvist ja insinööri E. C. E. von Knorring;

vaivahoitohallitukseen: jäseniksi vuosiksi 1884—86 teurastajamestari J. E. Hacklin, leipurimestari Th. W. Holm ja kauppias N. Kochtomoff, puheenjohtajaksi vuodeksi 1884 tie- ja vesikulkulaitosten yllihallituksen sihtööri B. Sirén sekä varajäseniksi samaksi vuodeksi vahtimestari J. F. Holmberg ja kauppias O. W. Laurent;

terveydenhoitolautakuntaan: jäseniksi vuosiksi 1884—85 arkkitehti A. Th. Decker, vtt Runeberg, Holmberg ja Pontán sekä insinööri R. Huber ja varajäseniksi samaksi ajaksi tehtailija J. H. Brummer, teurastajamestari C. Lindroth, vt Höijer, apteekkari A. Nordström ja protokollasih-teeri G. E. Fellman;

majoituslautakuntaan: jäseneksi vuosiksi 1884—86 kollegiasessori E. A. Kjöllerfeldt, puheenjohtajaksi vuodeksi 1884 eversti C. A. J. E. Bergenstråle sekä varajäseniksi samaksi ajaksi vtt af Lindfors ja Stenius;

palotoimikuntaan: varajäseniksi vuodeksi 1884 kauppiaat Th. Holmström ja J. E. Cronvall; sekä

kansankirjaston ja lukusalin toimikuntaan: jäseneksi vuosiksi 1884—86 senaatinkanslisti C. A. K. Gripenberg ja varajäseneksi samaksi ajaksi lääketieteenlisensiaatti W. Pipping.

Palotoimikunnan vaali. Palotoimikunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi ²⁾ vtn Sanmarkin, kaupunginkasööri J. A. Söderströmin, konetirehtöörin apulaisen K. A. Nordmanin ja vaakamestari A. Landénin sekä varajäseniksi kauppiaat E. J. Willstedtin ja Th. Holmströmin. Myöhemmin ilmoitettiin ³⁾ toimikunnan valinneen kertomusvuodeksi puheenjohtajakseen vtn Sanmarkin ja varapuheenjohtajakseen vaakamestari Landénin.

Kahden jäsenen valitseminen kansakoulujohtokuntaan. Kansakoulujohtokunnan jäseniksi lukuvuosiksi 1883—86 kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ kollega G. E. Lagerbladin ja professori A. O. Freudenthalin.

Jäsenten valitseminen pyhäkoulun johtokuntaan. Pyhäkoulun johtokuntaan lukuvuosiksi 1883—86 kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ vtn Heimbergerin, tehtailija J. Nissisen ja leipurimestari Th. W. Holmin.

Valmistavan koulun ja oppikoulun kouluneuvoston jäsenistöä koskeva ehdotus. Koulutoimen yllihallituksen kehoitettua kaupunginvaltuustoa ehdottamaan jäsenet pastori K. T. Brobergin äskettäin kaupunkiin perustaman poikien ja tyttöjen valmistavan koulun kouluneuvostoon valtuusto antoi ⁵⁾ kansakoulujen kouluneuvostojen valitsemista varten asetetuille valitsijamiehille ⁶⁾ tehtäväksi ehdottaa valtuustolle myöskin edellä mainitun koulun kouluneuvoston jäsenistön. Valitsijamiesten ehdotuksesta valtuusto sen jälkeen päätti ⁷⁾ ehdottaa, että mainitun koulun kouluneuvoston jäseniksi valittaisiin hovineuvoksetar E. A. Krogius, rouva S. Sirén, yli-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 22 §. — ²⁾ S:n 30 p. tammik. 20 §. — ³⁾ S:n 24 p. huhtik. 19 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. kesäk. 11 §. — ⁵⁾ S:n s:n 2 §. — ⁶⁾ Ks. seur. s. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 42 §.

opiston lehtori L. G. Biaudet, lääketieteentohtori L. A. Krohn ja professori E. R. Neovius. Samat henkilöt valtuusto valitsijamiesten ehdotuksesta päätti ehdottaa valittaviksi myöskin »Läroverket för gossar och flickor» nimisen koulun kouluneuvostoon, jonka jäsenet läänin kuvernööri myöhemmässä lähetteessä oli kehoittanut valtuustoa ehdottamaan.

Kansakoulujen kouluneuvostojen valitseminen. Kansakoulujohtokunnan anottua ¹⁾ kaupunginvaltuustolta toimenpidettä kouluneuvostojen valitsemiseksi kansakouluille valtuusto valitsi ²⁾ valitsijamiehiksi kansakoulujen kouluneuvostojen vaalia varten vtt Tallgrénin, Mellinin ja Sandbergin, kansakoulutarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhbergin ja kunnallisneuvos O. Höijerin. Myöhemmin valitsijamiehet ilmoittivat ³⁾ valinneensa kansakouluneuvostojen jäseniksi seuraavat henkilöt, nimittäin:

ensimmäiseen piiriin: prokuraattorin rouva C. W. Montgomeryn, neiti L. Borgströmin, tehtailija A. L. Hartwallin, senaatin vahtimestari H. Holmqvistin ja filosofianmaisteri M. A. Wænerbergin;

toiseen piiriin: tohtorin rouva E. V. Grefbergin, neiti G. S. Rydmanin, herra F. L. Litoniuksen, turkkuri A. Lundqvistin ja värjärimestari B. A. Ölanderin;

kolmanteen piiriin: rouva S. Fagerströmin, rouva A. Salinin, kapteeni E. V. Grotellin, yliopettaja F. V. Heikelin ja kauppias N. Pletshikoffin;

neljanteen piiriin: professorin rouva J. C. von Beckerin, valtioneuvoksetar V. Gripenbergin, neiti F. A. Palménin, postihallituksen sihteerin C. F. Forssellin ja kollegiasessori K. A. Slöörin;

viidenteen piiriin: kauppaneuvoksetar A. Sinebrychoffin, lehtorin rouva I. G. Godenhjelmin, neiti E. A. Chydeniuksen, teurastajamestari J. E. Hacklinin ja kasööri G. Hildénin;

kuudenteen piiriin: professorin rouva M. A. Ahlqvistin, neiti M. Appellothnin, neiti V. Öhbergin, kauppias O. E. Branderin ja pastori K. T. Brobergin;

seitsemänteen piiriin: rouva A. Federley, rouva E. Finanderin, kauppias G. Barkoffin, professori A. Th. Sælanin ja tehtailija H. J. Stigellin;

kahdeksanteen piiriin: rouva A. Nordmanin, rouva A. Sinebrychoffin, kauppias G. Nordmanin, räätäli G. V. Raskin ja perämies K. Svenssonin; yhdeksänteen piiriin: luutnantin rouva A. F. af Enehjelmin, neiti H. Wiikin, insinööri K. L. Lundblad, filosofianmaisteri C. P. Solitanderin ja senaatin ylimääräisen kópistin M. E. Östermanin;

kymmenenteen piiriin: tohtorin rouva H. Björksténin, professorin rouva O. S. Törnégrenin, neiti A. von Rosenkampffin, filosofianmaisteri K. H. Lindholmin ja kauppias I. Holmingin;

yhdenteentoista piiriin: rouva P. Stenbergin, professorin rouva H. H. Strandmanin, neiti H. Andsténin, kirjanpitäjä A. Hagmanin ja tehtailija J. G. Söderströmin;

kahdenteentoista piiriin: tohtorin rouva O. E. Holmin, neiti C. Langhoffin, kauppias A. F. Böckermanin, kauppias J. F. Carlsonin ja tarkastaja C. E. Degerholmin;

kolmanteentoista piiriin: neiti A. Michailoffskin, rouva S. Tykkyläisen, tykistökapteeni G. Ahlénin, luotsivanhimman J. Holmbergin ja majuri C. T. F. Loden.

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. kesäk. 11 §. — ²⁾ S:n 19 p. kesäk. 11 §. — ³⁾ S:n 25 p. syysk. 42 §.

Jäsenten valitseminen anniskelu- ja vähittäismyyntiasioita käsittelevään valiokuntaan. Väkijuomain anniskelu- ja vähittäismyyntiasioita käsittelemään asetetun valiokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi vuoden sekä alku-¹⁾ että loppupuoliskon²⁾ ajaksi vtt Tallgrénin, Malmgrenin, Steniuksen, Renlundin ja Schildtin.

Tarkastajantodistajain määrääminen viinatehtaihin. Tarkastajantodistajaksi Nya aktiebryggeriet nimiseen viinatehtaaseen kaupunginvaltuusto valitsi apteekkari C. A. Ekmanin³⁾, toiminimen P. Sinebrychoff viinatehtaaseen räätilimestari G. W. Blombergin⁴⁾ ja Kammion viinatehtaaseen ent. poliisikomisariuksen A. Lindemanin⁵⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. tammik. 2 §. — ²⁾ S:n 19 p. kesäk. 12 §. — ³⁾ S:n 23 p. lokak. 12 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. jouluk. 7 §. — ⁵⁾ S:n s:n 20 §.

HAKEMISTO.

	Sivu
Aikataulu, kaasuvalaistuksen.....	195
Ajoradat, Erottajan, niiden uudestikiveäminen	293
Ajotiet, niiden rakentaminen	224, 294, 311
Aleksanteri II, hänen 25-vuotisriemujuhlansa viettäminen.....	130
» » lähetystö hänen hautajaisiinsa	191
» » onnentoivotukset häntä vastaan tehtyjen murhayritysten epäonnistumisen johdosta	59
» » varain keräys hänen patsastansa varten	317
Aleksanteri III, adressi hänen valtaistuimelle nousunsa johdosta	191
» » hänen kruunauksensa juhliminen	248, 317, 318
Aluelääkärit, heidän johtosääntönsä ja työjärjestyksensä	73, 137
» » vaalinsa	146, 337
Ampumaradat, sotavaen, niiden siirtäminen Fredriksperin alueelle	10, 94, 161
» » » suoja-alue	94, 161
Anniskeluoikeus, väkijuomien, sitä koskevat anomukset 82—84, 148, 197, 257—258,	340
Anniskeluosakeyhtiö, katso Helsingin anniskeluosakeyhtiö.	
Apteekin perustaminen	150
Arbetarenes i Helsingfors byggnadsaktiebolag, alueen vuokralleanto sille	11
» » » » vuokraoikeuden siirto-oikeus sille	15
Arkadia, huvila-alue, ehdotus sen asemakaavaksi	270
Arkisto, kaupungin, sen huoneisto	167
Arvopaperien myyminen huutokauppakamarissa	135
Asemakaava, katso Kaupungin asemakaava.	
Asemakartta, kaupungin, sen laatiminen	81, 147
Asevelvollisten perheet, avustusten antaminen niille	196, 251, 338
Asiamiehet, ulkomaisten kauppahuoneiden, heidän valvontansa	147
Aspnäsin tilan vuokralleanto	281
Asuntohuvilat, lisäykset niiden vuokraehtoihin	158
Asunto-olot, katso Työväenasunnnot.	
Aukiot, niiden kiveäminen.....	170
» » tasoittaminen	31, 170
Avustukset asevelvollisten perheille	196, 251, 338
Avustus, henkilökohtainen	240
» kansantajuisia esitelmiä varten	53, 120
» kauppaopistolle	240, 312
» koneenkäyttäjä-, työnjohtaja- ja rakennusmestarikoulua varten	182
» maanviljelys- ja kauppakemialliselle laboratoriolle	52, 182, 310
» orkesterien anomukset siitä	124, 240 312
» sunnuntaikoulua varten	52

Avustus taideteollisuusyhdistyksen veistokoulua varten ...	52, 124, 182, 240,	312
Avustus- ja eläkerahasto, n.s. pienempien porvarien, sen käytön muutos		54
Berga , huvila-alue, sen ampumarata-alueen palauttaminen kaupungille		161
» » » asemakaavaehdotus		270
Biljardimaksut, niiden periminen		38
Biljardinpito-oikeudet	85, 150, 200,	263
Blekkholma, Etel., sen vuokraehtoien muuttaminen		14
Blekkholmat, niiden vuokralleanto		213
Borgström, H., kauppaneuvos, seppeleen laskeminen hänen haudalleen		318
Brahe, Pietari, hänen muistonsa juhliminen.....		130
Brogård, huvila, sen vuokralleanto	12,	159
Cläsen , F. L., oikeusraatimies, määrätty v.t. oikeuspormestariksi		180
Dalin , E., konttoristi, valittu toiseksi kaupunginkirjanpitäjäksi		256
» » toinen kaupunginkirjanpitäjä, hänelle myönnetty virkaero		337
Desinfiomisuuin rakentaminen		311
Edustaminen , kaupungin		134
Ehrström, F. O., v.t. kaupungininsinööri, valittu kaupungininsinööriksi.....		81
Ekholm, C. F., varalääninsihteeri, määrätty henkikirjoittajan toimeen		134
Elinkeino-oikeuden myöntämisestä koskevat lausunnot 149, 198, 258—260,		341
Elinkeino-oikeudet, niistä suoritettavat maksut	43,	117
Elintarpeiden tarkastusasema, sen johtajan valitseminen		331
» » » perustaminen	251, 300,	331
» » » rahasääntö		300
» » » työjärjestys		331
Elisabetintorin puistikko, sen poistaminen		206
» » » siistiminen ja tasoittaminen.....		225
Eläinsuojeluyhdistys, Helsingin, sen tekemät ehdotukset hevosten hyväksi 123—124		163
Eläintarha, uudisrakennusten teettäminen sinne.....		240
Eläkeanomus		302, 312
Eläkkeet, kansakoulunopettajien		348
Erioikeudet, väkiviinatehtaan, lausunnot niiden siirrosta 85, 150, 199, 263,		293
Erottajan ajoratojen uudestikiveäminen		239
Erottajantori, sen varrella olevan ulkokuonerakennuksen kuntoonpaneminen ...		53, 120
Esitelmät, kansantajuiset, anomus niiden avustamisesta		220, 288
Esplanaadi, paviljonkien rakennuttaminen sinne		32—36
» sen keskimmäisen osan kuivattaminen		288
» » kioskien piirustusten hyväksyminen		283
» » kioskipaikkain vuokralleanto		156, 206
» » uudestijärjestely		270, 272, 294
Eteläsatama, sen laituriin laajentaminen y.m.	17, 98, 164, 218,	286
» » tavarasuojain rakentaminen		295
» » valaistuksen järjestäminen		37
» » viemärikanavan rakentaminen sinne		
Fernlundh , C. W., v.t. ensimmäinen kaupunginkirjanpitäjä, valittu ensimmäiseksi kaupunginkirjanpitäjäksi.....		145
Fjälldal, huvila-alue, ehdotus sen asemakaavaksi		270

Fjälldal, katso myös Tunturilaakson huvila.	
Forsby niminen tila, kysymys mooseksenuskolaisten hautausmaan sijoittamisesta sen maalle	209, 277
» » » sen tien kunnossapitovelvollisuus	31, 109
» » » uudisrakennuksen teettäminen sinne	184
af Forselles, P. E., tilanomistaja, valittu majoitustemestariksi	337
Fredriksberg niminen tila, osan ostaminen siitä kaupungille	94
» » » sotaväen ampumaradan siirtäminen sinne... 10, 94,	161
Furuhjelm, J. O. W., kenraaliluutnantti, hänen taulukokoelmansa lahjoittaminen kaupungille	312
G	
Greijuksen tila, osan luovuttaminen siitä valtiolle ampumaradan suoja-alueeksi	94, 161
» » sen vuokramaksun alennus	98, 215
» » vapautus sen vuokrasopimuksesta	97
Gripenberg, C. A. K., varatuomari, valittu kaupunginvaltuuston sihteeriksi	195, 255, 337
H	
Hall, G. R., koneenkäyttäjä, valittu rakennuskonttorin kirjanpitäjäksi	81
Harjun tila, sen alueiden vuokralleanto	214, 283
» » » erään alueen vuokraoikeuden siirto.....	97
Hausen, C. G., insinööri, valittu vanhemmaksi apulaiskaupungininsinööriksi	338
Hautajaiset, keisari Aleksanteri II:n, lähetystö niihin	191
Hautausavustusten myöntäminen	240
Hautausmaa, mooseksenuskolaisten, sen laajentaminen	209, 276
Heikel, E. R., neiti, hänen ottamisensa lääkäriksi kaupungin palvelukseen	254, 338
» K. F., filosofianmaisteri, valittu kaupunginvaltuuston kanslian notaariksi	66, 134
» » kaupunginvaltuuston notaari, hänelle myönnetty virkaero ...	195
Helsingin anniskeluosakeyhtiö, sen lahjoittama talo kansankirjastoa varten	20, 165
» » » sille myönnetty väkijuomain vähittäismyyntijä anniskeluoikeus	82, 197, 339
» » sairaskoti, katso Sairaskoti.	
Henkikirjat, työväen merkitseminen niihin	45
Henkikirjoittajan viran perustaminen	49, 62—63, 134
Hesperian huvilan vuokralleanto	282
» » vuokramaksun palautus	215
Hevoset, kaiteitten järjestäminen niille hevoskaupan ajaksi markkinoilla ...	123
» seinien ja vesialtaiden rakentaminen niille	123, 124
» vesimaksu niiden juottamisesta	50
Hevosten osto palolaitokselle	308
Hietakannas, katso Sandnäs.	
Hietalahden satama, katoksen paikan luovuttaminen sieltä	285
» » maihinlaskusillan rakentaminen sinne	285
Hietaniemi, kaatopaikan perustaminen sinne	210
» » sen alueiden vuokralleanto	12, 96
Holhouksen valvonta	62, 192
Holhouslautakunta, alaikäisten ja turvattomien lasten luettelot, niiden jättäminen lautakunnalle	62, 134, 191, 248, 322
» » sen holhoustilien tarkastus	62

Holhouslautakunta, sen jäsenten vaali	90, 201,	202
» » vuosikertomus	191, 248,	318
Holmberg, R. Th., kirjanpitäjä, valittu kaupunginkamreeriksi		255
Holsti, H. Ö. L., lääketieteentohtori, valittu aluelääkäriksi	146,	338
Homén, L., varatuomari, valittu rahatoimikamarin sihteeriksi		195
Humalisto ja Råstad nimiset alueet, niiden jakaminen huvila- ja viljelyspalstoiksi		213
» tila, sen huvilapalstain vuokralleanto	213,	282
Huomautukset, siviiliviraston leski- ja orpokassan tilejä koskevat 111, 196,		226
Huoneet sotaväen tilapäistä majoitusta varten, niiden vuokraaminen 17, 118,	179, 233,	307
» tullipalvelijaston päivystys-, niiden vuokraaminen		221
Huoneisto, huutokauppakamarin	167,	290
» kaasutarkastuksen	102,	167
» kaupungin arkiston		167
» kaupunginvaltuuston	167,	289
» kaupunginvankilan	15, 167,	289
» kutsuntatoimitusta varten		168
» poliisikamarin	167, 289,	291
» pörssihuutokauppoja varten		102
» rakennuskonttorin	101, 167,	291
» reaalikoulun		291
» taideyhdistykselle, veistokoululle ja taideteollisuusyhdistykselle		100
» tullikamarin	167, 221,	290
» vankeusyhdistyksen majalalle		168
Huoneistot kansankirjastotalossa, niiden käyttö	167, 220,	291
» raatihuoneessa, niiden käyttö	15, 101, 166, 273, 288—	290
Huutokauppakamari, arvopaperien myyminen siellä		135
» sen huoneisto	167,	290
Huutokauppalaitos, sen uudestijärjestäminen		134
Huvila-alue Töölössä, sen jakaminen		163
Huvila-alueet, kaupungin, luettelo niistä		292
» Sandnäs in ja Bergan, niillä sijaitsevan ampumaradan alueen palauttaminen kaupungille		161
» Siltasaarella, niiden järjestely	6,	7
Huvilapalstat, niiden muodostaminen Humaliston ja Råstadin alueelle		213
» » » Kaivopuistoon	96, 158,	279
» » vuokralleanto	213,	282
Huvilatilat, niiden vuokralleanto	12, 96, 159, 282—	283
» vuokraoikeuden siirtoa koskevat ehdot		215
» katso myös Tilat ja Vuokra-alueet.		
Huvitukset, julkiset, vaivaismaksujen kanto niistä	177,	230
Hynén, I., proviisori, valittu elintarpeiden tarkastusaseman johtajaksi		331
Höyrypurret, niiden höyryviheltimien käyttäminen		249
Höyryruiskut, niiden hoito	51,	137
» » korjaaminen		51
Ikälisät, kansakoulunopettajien oikeus niiden saamiseen		302
Ilmoituspylväiden asettamislupa	200,	217
Inventoiminen, kansankirjaston kirjavaraston	145,	267
Inventtaajat, katso Katsastusmiehet.		

Irtain omaisuus, kaupungin, sen katsastus	38, 110, 172, 226,	296
Istutukset, kaupungin, niiden hoitaminen	109,	172
» niiden järjestäminen	172,	296
Jalkakäytävien rakentaminen	224, 294,	311
Jaotuskaava, kaupungin luoteispuolella olevien tonttien	6, 123, 206,	269
» Punavuorenkadun varrella olevien tonttien	273	
» vuokratonttien	206, 269,	270
Jernström, L. A., v.t. kaupunginpuutarhuri, hänen virka-asemansa		333
Johtosääntö, aluelääkärien uusi	73,	137
» rakennuskonttorin, muutoksia siihen	78,	145
» Sednigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin ...	76,	333
» terveydenhoitolautakunnan	137, 193, 249—	251
Juhla, Aleksanteri II:n valtaistuimelle astumisen 25-vuotisriemu-, sen viettäminen		130
» Pietari Brahen muisto-, sen viettäminen		130
Julkaisujen vaihto Viipurin kaupunginvaltuuston kanssa		147
Juutalaiset, elinkeino-oikeuden myöntäminen heille	198,	259
» heidän hautausmaansa laajentaminen	209,	276
» maassaoleskelulupa sekä uskonnonharjoittamisoikeus heille		263
Järjestely, esplanaadin uudesti-	156,	206
» Katajanokan	2—6, 28, 104, 123, 270—	272
Järjestelytyöt, kaupungin, lainan ottaminen niitä varten...	42, 101, 113, 173,	227
Järjestelyvaliokunta, katso Valiokunta.		
Järjestyssääntö, palkkasoutajien		178
» teurastamon.....	80,	138
» vuokra-ajurien		178
Kaartinmaneesi, liikenneyhteys sen kohdalla Kasarmin- ja Fabianinkatujen välille		30
Kaasujohtotyöt tullikamarin huoneistossa		311
Kaasulaitoksen valvonta		254
Kaasulaitos, kaasun valaistusvoiman mittaaminen		135
» varovaisuustoimenpiteitä siellä		135
Kaasumittarit, todistus niiden kelpoisuudesta		66
Kaasuntarkastajan vaali		338
» virkaero		255
» vuosikertomus	66, 131, 195, 248,	319
Kaasuntarkastajanvirka, sen hoitaminen	304,	335
Kaasuntarkastus, sen huoneisto	102,	167
» valonmittauskojeen osto sinne		123
Kaasuvalaistus, sen aikataulun muutos		195
» » valvonta		335
» uusien lyhtyjen asettaminen sitä varten		239
Kaasuvalaistusosakeyhtiö, sopimus sen kanssa		335
Kaatopaikka, katso Puhtaanapito.		
Kadut, ajoteiden rakentaminen niihin	224, 294,	311
» jalkakäytävien rakentaminen niihin.....	224, 294,	311
» Kluuvin alueella olevat, niiden täyttäminen	169,	292
» niiden kiveäminen	105, 153, 170, 222, 224, 292—	293
» » kiveämisessä noudatettava menettely		105

Kadut, niiden kunnossapito, kaupungin huolehtiminen siitä	105
» » » lisämääräraha sitä varten	184, 311
» » makadamisoiminen tai sepelöiminen	223
» » oikaiseminen.....	155, 165, 205
» » puhtaanapidon hoitaminen	48, 106, 137
» » » ottaminen kaupungin tehtäväksi	137
» » tasoittaminen	30, 170, 224
» uudet, niiden paaluttaminen	169, 206
» viemärikanavien laskeminen niihin 32—37, 52, 107—109, 224, 225, 292,	296
Kaisaniemen puisto, keilarata-alueen vuokralleanto siellä	211
» » osan pakkoluovuttaminen siitä valtion rautateille ...	95, 158
» ravintola, sen vuokralleanto.....	162
» » » vuokramaksun poistaminen tileistä	300
Kaivonkatoksen piirustukset	288
Kaivopuisto, osan luovuttaminen siitä huvilapalstoiksi	96, 158, 279
» rakennusjärjestyksen soveltaminen rakennuksiin siellä	253, 335
» sen luovuttaminen kaupungille	280
Kalastajasatama, sen järjestäminen Katajanokalle	3, 28, 104
Kaluston hankkiminen kaupunginvaltuuston istuntosaliin	180
Kampinmalmi, puhtaanapidon kaatopaikan siirtäminen pois sieltä	10, 210, 277
» sen asemakaavaehdotus	270
» » eräiden alueiden vuokralleanto	12, 96, 97, 164, 211, 213
Kansakoulujohtokunta, sen jäsenten vaali.....	89, 152, 153, 202, 266, 351
» vapautus sen jäsenyydestä	152
Kansakoulupiiriäön muuttaminen	194, 252
Kansakoulut, hallitsijan riemujuhlan viettäminen niissä	130
» niiden kouluneuvostojen valitseminen	91, 152, 202, 267, 352
» » laulunopettajien palkkiot	302
» » matrikkeliin pito.....	233, 302
» » ohjesäännön muuttaminen	76, 144, 194
» » opettajiston eläkkeet	302, 312
» » » ikälisät	302
» » » matka-apurahat	124
» » perustaminen Viaporiin	194
» » toimintakertomukset	253, 319
» n.s. pienempien porvarien rahaston säästön luovuttaminen niille	54
Kansakoulutalot, uusien rakennuttaminen 19, 100, 112, 130, 155, 165, 174, 190,	205, 219, 245, 287
Kansakoulutarkastajan viran hoitaminen	180, 233
Kansalaisoikeusanomukset	85, 150, 199, 348
Kansankirjasto, kaupungin osuus paloviinaverosta luovutettu sille	43, 113
» sen kirjastonhoitajan eroaminen	81
» » » palkka	232
» » » vuokratyö	304
» » kirjastonhoitajanviran täyttäminen	81, 146, 195, 256
» » kirjavaraston inventoiminen	145, 267
» » rakennustoimikunnan jäsenten vaali.....	21, 153
» » toimikunnan jäsenen ja varajäsenen vaali 89, 90, 151, 201,	266, 350, 351
» » » » » » » vaalin kumoaminen	

Kansankirjasto, sen toimikunnan jäsenyys, vapautus siitä	350
» » virkailijain tehtävät	253
» » vuosikertomus	131, 191
» talon rakentaminen sille	20, 165
» vuokratyöväen myöntäminen sen kirjastonhoitajalle	304
Kansankirjastotalo, nimitaulun asettaminen siihen.....	100
» sen huoneistojen käyttäminen	167, 220, 291
» vastuuvapaus sen rakennustoimikunnalle	226
Kanto, koiraveron	43, 113, 176, 231, 300
» kunnallisverojen	45, 113, 115, 176, 229, 297
» liikennemaksujen	177
» tuulaakimaksujen	45, 113, 177
Kappeli, sen vuokralleanto	13, 163, 284
Kartta, kaupungin, katso Asemakartta.	
Kasarmintori, kauppahallien rakennuttaminen sinne	286
» yleisten pesulaitosten rakentaminen sinne	171
Kassakaappi, sen osto poliisikamarille	51
Katajanokan kanava, portaiden rakentaminen sen reunaan	218
Katajanokka, kalastajasataman järjestäminen sinne	3, 28, 104
» oikeus uimahuoneen pitämiseen siellä	164
» paikan luovuttaminen sieltä uimakoululle	97
» sen asemakaavan uudestijärjestely 2—6, 28, 104, 123, 270—272	
» » vankilan laajentaminen	181
Katoksen paikan luovutus Hietalahden satamasta	285
Katsastusmiehet, kaupungin irtaimen omaisuuden, niiden valitseminen 38, 110,	
172, 226, 296	
» » kassan, niiden valitseminen 38, 110, 172, 226, 296	
Katselmus, vesijohdon	24—28, 50
Katselmusmiehet, kaupungin kiinteän omaisuuden, niiden valitseminen 202,	
221, 292	
» lähtökatselmuksiin, niiden valitseminen	90, 152, 202
Kattotasanne, sen rakentaminen vesilinnaan	184
Katuliikenne, kovaa ajoa koskeva kielto	81
Katuvalaistus, sen ajan pidentäminen	238
» seurakuntien osuus sen kustannuksiin	235
» sitä varten menosääntöön otetut määrärahat 55, 56, 125, 126,	
185, 187, 241, 243, 313, 314	
» valtion osuus sen kustannuksiin	51, 179, 190
» katso myös Kaasuvalaistus.	
Kauppahallit Kasarmintorille, niiden rakennuttaminen	286
Kauppaopiston avustaminen	240, 312
Kauppatorin torikaupan järjestäminen	171, 218, 293
» uudestikiveäminen	293
Kaupungin irtain omaisuus, katso Irtain omaisuus.	
» yleiset paikat, niiden puhtaanapito	48, 106
Kaupunginasemakaava, Katajanokkaa koskeva, sen uudestijärjestely 2—6, 28,	
104, 123, 270—272	
» kaupungin luoteispuolella olevaa osaa koskeva, sen	
uudestijärjestely	6, 123, 206, 269
Kaupunginasemakaavan muutokset 5, 6, 94, 155, 157, 165, 205, 270—272, 274—277	
Kaupungininsinööri, avustava, hänen valitsemisensa	196, 338

Kaupungininsinööri, hänelle myönnetty virkaero	81
» hänen vaalinsa	81
Kaupunginkamreeri, hänelle myönnetty virkaero	255
» hänen vaalinsa	81, 255
Kaupunginkamreerinvirka, sen hoitaminen	233
Kaupunginkamreerinvirkaa seuraavan palkan korottaminen	232
» täytettäessä määrättävä ehto	255
Kaupunginkassa, sen katsastus	38, 110, 172, 226, 296
» » palkkausrahaston kirjanpito	40
» » tilaa valaiseva taulukko	38, 110, 172, 226
Kaupunginkemistinvirka, kysymys sen perustamisesta	53
Kaupunginkirjanpitäjä, ensimmäinen, hänen vaalinsa	145
» toinen, hänelle myönnetty virkaero	255, 337
» » hänen vaalinsa	81, 256, 337
» » » virkaansa täytettäessä määrättävä ehto	255
Kaupunginlääkärin vuosikertomus	318
Kaupunginpalvelijat, heidän palkankorotuksensa	232
» » virkapukunsa	232
Kaupunginpuutarhurin virka-asema	333
Kaupunginvaltuusto, lisätty, sen vaali	19, 41, 174, 207, 248, 273, 319
» maistraatin kieltäytyminen hyväksymästä sen toimittamia vaaleja	86—88
» sen esitysten muoto	134
» » huoneisto	167, 289
» » istuntosali, kaluston hankkiminen sinne	180
» » kanslian aukioloaika	321
» » » notaarin vaali	66, 134, 195, 255, 337
» » » sihteerin vaali	65, 134, 195, 255, 337
» » kokoonpano	1, 93, 154, 204, 268
» » kokoukset	2, 94, 155, 205, 269
» » puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaali	86, 150, 200, 264, 350
» » » valtuudet edustaa sitä	134
» » päätösten toimeenpano	64
» » ratkaisemattomien asiain luettelo	191, 319
» » tarverahojen tilittäminen	40, 111, 173
» » täydennysvaalit	86, 200, 264, 349
» » valitseminen	85, 86, 200, 264, 349
» » valmisteluvaliokunnan valitseminen	86, 151
» Viipurin, julkaisujen vaihto sen kanssa	147
Kaupunginvaltuutetun tehtävä, vapautus siitä	86, 154, 200, 264, 349
» vaali, valitus sen johdosta	264
Kaupunginvaltuutetut, heidän eroamisarvontansa	86, 150, 200, 264, 349
Kaupunginvankila, menettelytapa sen vartijahenkilökunnan palvelukseen ottamisessa	146
» sen huoneisto	15, 167, 289
» » yhdistäminen lääninvankilaan	181
Kaupunginvoudit, heidän palkankorotuksensa	231
» ylimääräiset, heidän ottamisensa toimeen	49, 232
Kaupungissa-asuminen, oikeus siihen	150, 200
Kaupustelukojujen rakentaminen	22

Keilarata-alueen vuokralleanto Kaisaniemessä	211
Keisarilliset merkkipäivät, kunnianosoitukset niiden johdosta	191, 318
Kenraalikuvernööri, kunniaatervehdys hänen luonaan	191, 318
Kiinteistöt, niiden omistusoikeus	85, 150, 199, 263
Kiinteä omaisuus, kaupungin, sen katselmusmiesten vaali	202, 221, 292
» » » tulot siitä tulosäännön mukaan 55, 58, 125, 129, 186, 189, 242, 246, 313,	316
Kioskien piirustukset, niiden hyväksyminen	288
Kioskipaikat, niiden vuokralleanto	283
Kirjanpito, kaupunginkassan palkkausrahaston	40
» lahjoitusrahastojen	185, 241
Kirjasto, katso Kansankirjasto.	
Kirjaston hankkiminen palolaitokselle	308
Kirjeenvaihto, kaupunginvaltuuston, esitysten muoto siinä	134
Kirkkotori, sen istutusten uudestijärjestely	172
Kirurginen sairaala, lisäalueen luovuttaminen sille	208, 276
Kiveäminen, katujen	105, 153, 170, 222, 224, 292—293
» torien	31, 106, 171, 174, 224, 292—293
Kivihiihivarasto, lupa sen pitämiseen	164
Kluuvin alue, sen katujen täyttäminen	169, 292
» » » kuivattaminen	32—36, 107—108
Knihti niminen saari, sen vuokraoikeuden siirto	15
von Knorring, E. C. E., avustava kaupungininsinööri, hänelle myönnetty ero	255
» » siviili-insinööri, valittu avustavaksi kaupungininsinööriksi	196
Koiravero, sen kanto	43, 113, 176, 231, 300
» » varojen käyttö	43
Kolehtivarojen käyttö	182
Komitea, juhla-, laatimaan ohjelma keisarin hallitusriemujuhlan viettämiseksi	130
» laatimaan ohjelma Pietari Brahen muiston juhlimiseksi.....	130
Komiteatyöt, pakkio niistä	312
Komissioni asetettu tutkimaan kaasun valaistusvoimaa	135
Koneenkäyttäjä-, työnjohtaja- ja rakennusmestarikoulun avustaminen	182
Korjaaminen, kaupungin rakennusten	23, 102, 253
» palokaluston	51
Korkeasaarenkari, sen vuokralleanto	214
Korkeasaari, oikeus anniskeluun siellä	341
Korkotulot, tulosääntöön otetut 55, 58, 125, 129, 186, 189, 242, 246, 313,	316
Korot, lahjoitusrahastojen, niiden käyttö	185
Kortteli n:o 38, sitä koskeva tonttijärjestely	94, 155
Korvaus liittymisistä vesijohtoon	184
» pakkolunastetusta tontin osasta	184
» rahassa luontoismajoituksesta	46—47, 179, 234
» vesijohtoputkien sulattamisesta	184
Koulu, koneenkäyttäjä-, työnjohtaja- ja rakennusmestari-, sen avustaminen	182
» sunnuntai-, sen avustaminen	52
Kouluneuvostot, kansakoulujen, katso Valitsijamiehet.	
» oppi- ja valmistavia kouluja varten, ehdotuksia niihin 90, 266,	351
Koulut, stipendiraahastojen perustaminen niihin	131, 303
» katso myös Reaalikoulu.	
Kruunajaiset, keisariparin, toimenpiteet niiden johdosta	248, 317, 318

Kulkutaudit, toimenpiteitä niiden ehkäisemiseksi	16, 51, 120, 181,	237
Kullhem, S. E., filosofianmaisteri, valittu kaupunginkamreeriksi.....		81
» » kaupunginkamreeri, hänelle myönnetty virkaero		255
Kumtähden tilan myyntitarjous		207, 274
Kunnallisasetus, siihen tehtäviä muutoksia		132
Kunnallishallinto, sitä varten menosääntöön otetut määrärahat 55, 56, 125, 126, 185, 186, 241, 242,		313
Kunnalliskalenteri, sen julkaiseminen	81, 146, 192,	322
Kunnallisvaalien uusi vaalijärjestys		192, 248
» vaalijärjestyksen muuttaminen		248, 319
Kunnallisverot, katso Verot.		
Kunnallisverotuksen perusteiden muutokset		132
Kunnan jäseneksi ottaminen		348
Kuoletussuunnitelma, uudisrakennus- ja järjestelylainan		173, 227
Kustannusarviot, kaupungin korjaustöiden		253
Kutsuntaluetteloiden käsittely		193
Kutsuntatoimitus, huoneisto sitä varten		168
Kuumesairaala, katso Sairaalat.		
Kymmenysvaa'an ostaminen		308
Käymälät, niiden rakentaminen		23
Köyhäinavustukset, tyytymättömyyttä vaivashoitojohtokunnan niitä koske- viin päätöksiin	73, 124, 196, 256,	338
Laboratorio, maanviljelys- ja kauppakemiallinen, sen avustaminen ...	52, 182,	310
Lahjapalkkiot, myönnetyt.....	54, 180,	301
Lahjoitus kansankirjastoa varten, Helsingin anniskeluosakeyhtiön tekemä	20,	165
» kaupungille, Furuhelmin taulukokoelma-		312
» koulujen stipendirahaston perustamista varten	131,	303
» kuumesairaala varten		124
» Marian turvakodille		131
» n. s. pienempien porvariain rahaston säästön luovuttaminen kansa- kouluille		54
Lahjoitusrahastot, niiden hoito ja pääomavarojen palauttaminen 40—42, 111, 124—125,		174
» » sijoittaminen ja kirjanpito	185,	241
» katso myös Rahastot.		
Laina majoituskustannusten suorittamista varten		176
Lainan ottaminen kansakoulurakennuksia varten	20, 112,	130
» » lahjoitusrahastojen palauttamiseksi entiselleen	42,	111
» » uudisrakennus- ja järjestelytöitä varten 19, 42, 101, 111, 173, 227,		247
» väliaikaisen, ottaminen järjestely- ja kaduntasoitustöitä varten ...	42,	113
Lainat, menosääntöön otetut	126, 130, 186, 190, 242,	247
Laiturit, niiden rakentamisoikeus	29, 218,	285
» katso myös Rantalaiturit.		
Lantajauhelaituksen perustaminen		10
Lastenhuolto, pahantapaisten lasten		76, 193
Laulunopettajat, kansakoulujen, heidän palkkionsa		302
Lautakunnat ja valiokunnat, niiden täydentäminen 92, 104, 152, 202, 203, 265, 350		350
» » » vapautus niiden jäsenyydestä 92, 152, 202, 265,		350
Lavantauti, toimenpiteitä sen ehkäisemiseksi	16,	51

Leimaveroa koskeva selvitys	297
Liikennemaksut, niiden kanto	177
» » poistaminen	115
Liikenneväylä Kasarmin- ja Fabianinkatujen välille Kaartinmaneesin kohdalla	30
Likavesikaivot, niiden rakentamista koskevat määräykset	80, 145
Lindén, K. E., lääketieteenlisensiaatti, valittu aluelääkäriksi	146, 338
Lundblad, K. L., insinööri, valittu alipalomestariiksi	337
Lupa biljardinpitoon	85, 150, 200, 263
» elinkeinon harjoittamiseen	149, 198, 258—260, 341
» ilmoituspylväiden asettamiseen	200, 217
» kaupungissa asumiseen	150, 200
» kiinteistön omistamiseen	85, 150, 199, 263
» kivihiilen varastointiin	164
» laiturien rakentamiseen	29, 218, 285
» luujauhotehtaan perustamiseen	263
» mullanottoon	52
» nahkurintehtaan perustamiseen	84
» portaiden rakentamiseen Katajanokan kanavaan	218
» puhelinlaitoksen perustamiseen	149, 199, 260
» sanomalehtikioskien pystyttämiseen	200, 217
» tupakkatehtaan perustamiseen	348
» uimahuoneen pitämiseen Katajanokalla	164
» uimakoulun perustamiseen	332
» uudisrakennusten teettämiseen vuokra-alueille	163
» viinatehdasliikkeen harjoittamiseen	85, 199, 263, 348
» väkijuomien anniskeluun ja myymiseen 82—84, 148, 197, 257—258, 339—341	
Lujajauhotehdas, oikeus sen perustamiseen	263
Lyhennysluettelot, niiden tarkastus	45, 116, 178, 229, 299
Lyhentäminen, kunnanverojen	39
Lähetystöt julkisissa tilaisuuksissa.....	191, 317
Lääkärit, E. R. Heikelin ottaminen lääkäriksi kaupungin palvelukseen	254, 338
» katso myös Aluelääkärit ja Kaupunginlääkäri.	
Maatilat, kaupungin, luettelo niistä.....	292
» » katso myös Tilat, kaupungin.	
Maexmontan, M. B., ylioppilas, valittu kansankirjaston kirjastonhoitajaksi	256
Maistraatin tuomiokirjat, niiden sidottaminen.....	308
Maistraatti, kysymys sen jäsenten vaalikelpoisuudesta lautakuntien jäseneksi 87—88	
» sen edustajan läsnäolo majoituslautakunnan kokouksissa	89
» » huoneisto.....	167
» » kieltäytyminen hyväksymästä kaupunginvaltuuston toimit- tamia vaaleja	86—88
» » kolmannen kunnallisraatimiehen palkkaus.....	301
» » pormestarin, raatimiesten ja maistraatinsihteerin vaalitavan muuttaminen	133
» » työjärjestys	192
» » uudestijärjestely	60—62, 192
» » viranpitäjän palkankorotus	118
» valtuuston sille antamat muistutukset	30
Majoitus, sotaväen, lakkautettu korvaus siitä	235
» » luontois-, rahakorvaustariffi siitä	46, 179, 234, 304—307

Majoitus, sotaväen, luontois-, toimenpiteitä epäoikeutettujen tilausten johdosta	47,	118
»	» ohjeet sen kustannusten suorittamiseen	234
»	» sen tilauksien tekeminen	322
»	» varojen ulosotto	179
»	» tilapäinen, sitä koskevat toimenpiteet ...	17, 118, 179, 233, 307
»	» uuden asetuksen soveltaminen siihen	234
»	» valtionapu sitä varten.....	59, 129, 190, 247, 317
Majoitusasiaa koskeva valitus		339
Majoituskustannukset, lainan ottaminen niiden suorittamista varten		176
Majoituslautakunta, maistraatin edustajan läsnäolo sen kokouksissa		89
»	» sen huoneisto	101, 167, 289
»	» majoitusmestarin vaali	337
»	» puheenjohtajan, jäsenen ja varajäsenten vaali	88, 89, 90, 151, 201, 265, 266, 351
»	» » toimen hoitaminen	89
»	» » toimenhaltijain palkkionkorotus	301
Majoitusmaksut, niiden veloittamisen lopettaminen		230
Majoitusmestarin vaali		337
Makasiinintontit, asemakaavan muutos niitä varten		272
»	» yksityisten omistamien lunastaminen kaupungille	157
Makkien tarkastaminen		180
Maksut, biljardi-, niiden periminen		38
»	» elinkeino-oikeuksista.....	43, 117
»	» sairaalain	50
»	» torien myyntipaikoista	231, 293
»	» vesi-, niiden määrääminen	50, 178
Malmin huvila, siihen kuuluvan alueen vuokralleento.....		96
Malminkatu, sen varrella sijaitsevan alueen käyttö.....		277
Marian turvakoti, lahjoitus sille hallitsijan riemujuhlan johdosta		131
»	» sen historiikki	77
»	» » uusi johtosääntö	76, 332
»	» » vuosikertomus	131
Marketenttien velvollisuus maksaa kunnallisveroja.....		298
Markkinat, hevosaupan järjestäminen niillä		123
»	» järjestyksen ylläpitäminen niillä	310
»	» syys-, niiden ajan lykkääminen.....	137
Matka-apurahat, myönnetyt		124, 241
Matriikkelit, kansakoulujen, niiden pitäminen.....		233, 302
Meilans, kaatopaikan perustaminen sinne		210
Menosääntö vuodelle 1880		55, 56
»	» 1881	125, 126
»	» 1882	185, 186
»	» 1883	241, 242
»	» 1884	312, 313
Menot, sekalaiset, niitä varten menosääntöön otetut määrärahat ...	55, 56, 125, 127, 185, 188, 242, 246, 313,	316
Metsänvartija, kaupungin, palkankorotus hänelle		180, 233
Mielisairaat työ- ja vaivaistalossa, uuden rakennuksen teettäminen heitä varten		166, 237
Mittausmaksut, niiden palauttaminen		50
Moring, K. M., insinööri- ja mekaniikko, valittu kaasuntarkastajaksi		254

Mukavuuslaitokset Eteläsatamassa, uusien hankkiminen sinne	295
Mullanotto, oikeus siihen.....	52
Muonamaksiini, sen rakennuttaminen venäläiselle sotaväelle	98, 174, 285
Murhayritykset keisaria vastaan, onnentoivotukset niiden epäonnistumisen johdosta	59
Museo, taideteollisuus-, sen talon rakentamisen lykkääminen	100
Mylly, Vanhankaupungin, sen kivimäärän vähentäminen	296
» » » kunnossapitovelvollisuus	37
» » » uudestirakentaminen	174, 190, 245
Myymäläkojut Rantatorilla, niiden rakentaminen	171, 218
Myynti, Hakasalmenkadun tontin n:o 1	119
» Kulmakadun tontin n:o 6 viereisen kallioalueen	274
» maston vierestä tapahtuva ruokatavarain, sen taksa	117, 178
» vuokratonttien	10
Myyntipaikoista suoritettavat maksut	231, 293
Myyntitarjous, Kumtähden tilan	207, 274
Määrärahojen ylittäminen	39, 182
Nahkurintehdas, sen perustamislupa	84
Narinkkamyymälät, uusien kobjujen rakentaminen niitä varten.....	22
Neptun, katso Osakeyhtiö Neptun.	
Niittypalstat Töölönpuistossa, niiden vuokralleanto	214, 283
Nikolainkirkko, sen tornikellon valaiseminen	239
Nimitaulu kansankirjaston taloon	100
Nordenskiöld, A. E., professori, vapaaherra, hänen käyntinsä kaupungissa, toimenpiteet sen johdosta	190
Nuohoamista koskevia määräyksiä	328
Obligatio, hävinnyt	173
Obligatit, uudisrakennus- ja järjestelylainan, niiden teksti ja kuoletussuunnitelma	174, 227
Ohjeet sotilasmajoituksen kustannusten suorittamiseen	234
Ohjesääntö, kansakoulujen, sen muuttaminen	76, 144, 194
» kunnallisen sairaanhoidon	73—75
» pörssihuutokauppojen	135, 264, 319—321
» rahatoimikamarin, sen 12 §:n tulkinta	66
» vaivaihoidon uusi	72, 140—144, 193
Oikeus, katso Lupa.	
Oikeuspormestarinviran hoitaminen	180
Omaisuus, katso Kiinteä omaisuus ja Irtain omaisuus.	
Onnentoivotukset keisarille murhayrityksien epäonnistumisen johdosta.....	59
Opetuslaitokset, niitä varten menosääntöön otetut määrärahat 55, 57, 125, 127, 185, 187, 241, 244, 313, 315	315
Oppikoulut, niiden kouluneuvostojen valitseminen	90, 266, 351
Orkesterien avustusanomukset	124, 240, 312
Osakeyhtiö Neptun, sen ja kaupungin väliset kiistakysymykset 24—28, 54, 120, 121, 183	183
Osakuntatalo, tontin luovuttaminen sitä varten Uusmaalaiselle ylioppilasosakunnalle	9
Osto, Aleksanterinkadun talon n:o 22	207, 273
» Fredriksbergin tilan osan	94

Osto, kaasuntarkastuksen valonmittauskojeen	123
» kaupunginvaltuuston istuntosalin irtaimiston	180
» kymmenysvaa'an	308
» makasiinitonttien	157
» palolaitoksen hevosen	308
» poliisikamarin kassakaapin	51
» suihkukaivon	311
Pakkaajien ja räkääjien palkkionkorotus	180
Pakkahuonerakennuksen korjaaminen	290
Pakkolunastaminen, erään tontin osan	184
Pakkoluovuttaminen, Kaisaniemen osan, valtionrauteille	95, 158
Palauttaminen, mittaussaksujen	50
» rahastojen	111, 124—125, 174
» vavvaismaksujen	230
» vuokramaksujen	215
Palkankorotukset ja -lisäykset, kunnan viranpitäjain	118, 180, 231, 232—233, 301, 302
Palkkasoutajat, taksa ja järjestyssäntö heitä varten	178
Palkkausasioita	49, 145, 180, 231, 232, 300—302
Palkkausrahasto, kaupunginkassan, sen kirjanpito	40
Palkkaussäntö, kaupungin virkamiesten	179
» rahatoimikonttorin	48
Palkkiot, myönnetyt 43, 49, 50, 113, 119, 121, 123, 145, 176, 180, 192, 195, 231, 232, 233, 238, 300, 301, 302, 304, 312,	335
Paloalue, kaupungin	323
Palojärjestys, uusi	136, 193, 323—331
Palokalusto, sen korjaaminen	51, 137
Palokatselmus, sen toimittaminen	328
Palokunta, vapaaehtoinen, kysymys tontin luovuttamisesta sille	7—9, 119
Palolaitos, hevosen osto sille	308
» kirjaston hankkiminen sille	308
» sitä varten menosäntöön otetut määrärahat 55, 56, 125, 126, 185, 187, 241, 243, 313,	314
» valtionavustus sen ylläpitoa varten	117, 129
Palolennätin, sen järjestäminen	119, 235
Palomestarin ja alipalomestarin vaali	337
» väliaikaisen, nimittäminen	145
Palomiehistö, kysymys puhtaanapidon jättämisestä sen huoleksi	106
Palopostit, uudet	103
Palotoimikunta, sen puheenjohtajan ja jäsenten vaali 89, 90, 151, 153, 201, 265, 350,	351
» » vaalitapa	323
» vapautus sen puheenjohtajan toimesta	92
Palotornit, puhelimen johtaminen niihin	119, 181
Paloviina, sen anniskeluoikeuksien myöntäminen	84, 148, 197, 257
Paloviinapolttimot, tarkastajantodistajain määrääminen niihin 92, 153, 203, 267,	353
Paloviinaveron, kaupungin osuus siitä	42, 113, 129, 176, 229, 297
Patsas, Aleksanteri II:n, varojen kerääminen sen pystyttämistä varten	317
Paviljongit, niiden rakentaminen esplanaadiin	220, 288
Pelastuskaluston hankkiminen satamiin	308

Perinnönjako- ja perunkirjoitusprosentit, hyvitys niiden lakkauttamisesta	301
Pesulaitoksen perustaminen Siltavuorenrantaan.....	212
Pesulaitokset, yleiset, kysymys niiden rakentamisesta Kasarmintorille	171
v. Pfaler, K. E. L., filosofianmaisteri, valittu kaupunginvaltuuston notaariksi	195, 255, 337
Pidennys, vuokraoikeuden	14, 97, 157, 162, 215, 284
Pientenlastenkoulu, niiden johtokunnan antamat vuosikertomukset 131, 191,	248, 318
» katso myös Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti.	
Pihlajasaari, Länt., sen jakaminen kahdeksi vuokrapalstaksi.....	214
» » » vuokraoikeuden pidennys	162
» » » » siirto	216
Piiriesikunta, vuokramääräraha sitä varten	179
Pitkäsilta, rantaverhoustyöt sen ja Siltavuorenkadun välille.....	295
Pohjoissatama, laiturin rakentaminen sinne	218, 285
Poliisijärjestys, muutoksia siihen	136
» sen kääntäminen venäjänkielelle	119
Poliisikamari, kassakaapin osto sinne	51
» kaupungin osuus sen kustannuksista	309
» sen huoneisto	167, 289, 291
» » lisämäärärahat	119, 181
» » valtionavustus	247, 317
» sitä varten menosääntöön otetut määrärahat 55, 56, 125, 127, 185,	187, 241, 243, 313, 314
Poliisimestarinviran hoitaminen	233
Poliisivartiokonttorit, niiden huoneistot	15, 23, 167, 289
Poliisivoimain lisääminen	236, 309
Pormestari, hänen vaalitapansa muuttaminen	133
» katso myös Oikeuspormestari.	
Portaat Katajanokan kanavaan, oikeus niiden rakentamiseen	218
Porvarit, n. s. pienemmät, niiden avustus- ja eläkerahaston käytön muu-	tos
	54
Porvoo, puhelinyhteys sieltä Helsinkiin	342
Puhelimen johtaminen palotorniin	119, 181
Puhelinjohdon rakentaminen Helsingin ja Porvoon välille	342
Puhelinlaitoksen perustamislupa	149, 199, 260
Puhtaanapidon kaatopaikka, sitä koskeva valitus.....	348
» » uuden perustaminen	10, 210, 277—279
Puhtaanapito, kaupungin, sen hoitaminen	48, 106, 137, 277—279
Puistikko, Elisabetintorin, sen poistaminen	206
» » » siistiminen ja tasoittaminen	225
» Punanotkon, sen tasoittaminen	31
Puutarhayhdistyksen alueen laajentaminen	208
Pyhäkoulu, katso Sunnuntaikoulu.	
Pörssihuutokaupat, huoneisto niitä varten	102
» niiden ohjesääntö	135, 264, 319, 321
Pöytäkirjain tarkistamista koskevat tiedustelut	193
Raastuvanoikeus, sen huoneisto	15, 167, 221
» » notaarien palkankorotus	231

Raastuvanoikeus, sen nuorempien oikeusraatimiesten palkkaus	301
» » uudestijärjestely	60—62, 192
» » uusi työjärjestys	248
Raatihuone, sen huoneistojen käyttö	15, 101, 166, 273, 288—290
» » korjaus- ja lisärakennukset ...	101, 166, 174, 190, 207, 235, 273
Raati miehet, heidän vaalitapansa muuttaminen	133
Raha-asiat, kaupungin, katso Tilit ja Kaupunginkassa.	
Rahasto, stipendi-, reaali- y. m. koulujen oppilaita varten, sen muodostaminen	131, 303
Rahastot, lahjoitus-, niiden hoito ja pääomavarojen palauttaminen	40—42, 111, 124—125, 174
» » » sijoitus ja kirjanpito	185, 241
Rahasääntö, elintarpeiden tarkastusaseman	300
Rahatoimikamari, sen huoneisto	15, 101, 167
» » kokoukset	66
» » määrärahaihin ylittämistä koskeva muistutus	39
» » notaarin virkaanasettaminen	322
» » ohjesäännön 12 §:n tulkinta	66
» » puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali	86—88, 89, 92, 151, 152, 201, 202, 265, 350, 351
» » sihteerinviran täyttäminen	145, 195
» » tilityksiä koskeva oikeusjuttu	111, 196, 226
» » vuosikertomus	131, 191, 248, 318
» vapautus sen jäsenyydestä	92, 152, 202, 350
Rahatoimikonttori, sen huoneisto	15, 167
» » palkkaussääntö	48
Raitiotiet, toimiluvan myöntäminen niiden rakentamiseen	199, 260—263, 342
Rakennukset, kaupungin, niiden korjaukset ja kuntoonpano	23, 102, 239, 253
» » niitä varten menosääntöön otetut määrärahat	55, 56, 125, 127, 185, 188, 242, 245, 313, 315
» vuokratonteilla, niiden rakentamislupa	163
Rakennus Forsbyn tilalle, avustus sen teettämistä varten	184
» kansankirjaston, sen teettäminen	20, 165
» mielisairaille työ- ja vaivaistalossa	166, 237
» raatihuoneentontilla, sen uudestirakentaminen	101, 166, 273
» reaalikoulun, sen teettäminen	18, 174, 287
» taideyhdistyksen, tonttipaikka sitä varten	101
» vapaaehtoisen palokunnan, tonttipaikka sitä varten	7—9, 119
Rakennusjärjestys, muutoksia siihen	145, 195
» poikkeusmääräyksiä Kluuvin alueen rakennuttamisessa ...	35
» sen määräysten huomioonottaminen venäläistä teatteria rakennettaessa	23
» » soveltaminen Kaivopuiston rakennuksiin	253, 335
» uusi	78—80, 145, 252
Rakennuskielto, Tähtitorninmäen viereisiä rakennuksia koskevan kumoaminen	80
Rakennuskonttori, avustavien insinöörien ottaminen sinne	146, 238, 338
» sen huoneisto	101, 167, 291
» » johtosäännön muutokset	78, 145
» » kirjanpitäjän valitseminen	81

Rakennuskonttori, sen lisämäärärahat	123, 184,	239
» virkaero myönnetty sen avustavalle kaupungininsinöörille		255
Rakennusmestarikoulu, sen avustaminen		182
Rakennusosakeyhtiö, katso Arbetarenes i Helsingfors byggnadsaktiebolag.		
Rakennustoimikunta kansakoulutalon uudisrakennusta varten		20
» kansankirjastotalon, sen jäsenten valitseminen	21,	153
» » sille myönnetty vastuuvapaus.....		226
Rantalaiturit, kaupungin, niiden valaistus		295
Rantalaiturityöt, kaupungin, niiden järjestäminen 2—5, 99, 239, 270, 272, 294,		311
Rantatori, katso Kauppatori.		
Rantaverhous Pitkäsillan ja Siltavuorenrantakadun välille, sen järjestäminen		295
Ratkaisematta olevat asiat, kaupunginvaltuuston, niiden luettelo	191,	319
Rautatiealue, vesijohdon ulottaminen sinne		28
Rautatientori, sen kiveäminen	31, 106, 171, 174,	224
» sirkusrakennuksen säilyttäminen siellä		15
» torikaupan järjestäminen siellä		171
Rautatiet, maan luovuttaminen niille raiteiden rakentamiseksi Sörnäsiin ...		208
» osan Kaisaniemestä pakkoluovuttaminen niiden tarpeisiin	95,	158
» sillan rakentaminen niiden raiteiden yli		294
» veden anto niitä varten		28
» katso myös Satamarata.		
Reaalikoulu, korjauksia sen huoneistossa		102
» oman talon rakentaminen sille	18, 174,	287
» sen huoneisto		291
» » vahtimestarin palkankorotus	49,	302
» suomalainen, sen perustaminen		75
Reimarsin tila, sen vuokraoikeuden siirto		14
Rekisteri, äänestysluetteloiden		240
Rikosasiainnotaarit, heille myönnetty palkankorotus		231
Rokkokulkutauti, toimenpiteitä sen vastustamiseksi	120, 181,	237
Runeberg, J. L., patsaan pystyttäminen hänelle.....		156, 184
Runstén, K. A., kaupunginkirjanpitäjä, hänelle myönnetty virkaero		255
» » senaatin ylimmäinen kamarikirjuri, valittu toiseksi kaupunginkirjanpitäjäksi		81
Ruoholahti, erään siellä sijaitsevan alueen vuokralleanto		11
» mooseksenuskolaisten hautausmaan laajentaminen siellä		209
Ruokatavarat, taksa niiden myymisestä maston vierestä	117,	178
Råstad nimisen tilan yhdistäminen Humaliston tilaan		213
Räkääjien ja pakkaajien palkkionkorotus		180
Saaret, kaupungin, lisäykset niiden vuokraehtoihin		158
» » niiden vuokralleanto	160, 161, 213,	214
» » » vuokraoikeuden pidennys		162
» » » » siirto	15, 163,	216
Sairaala, kirurginen, lisäalueen luovuttaminen sille		208, 276
» kunnallinen kuume-, päivämaksu sairaanhoidosta siellä		50
» » » sen johtajattaren palkkaus		49
» » » sille lahjoitetun rahaston hoito 40—42, 111, 124—125		
» » » sen rakennuttaminen	52, 164, 173, 219, 246,	286
» » vesijohdon ulottaminen sinne		292

Sairaala, ylimääräinen, lavantautipotilaita varten	16,	51
» » rokkokulkutautipotilaita varten	120, 181,	237
Sairaanhoido, kunnallinen, sen ohjesääntö	73—	75
» » sitä varten menosääntöön otetut määrärahat 55, 56, 125, 127, 185, 187, 241, 244, 313,		314
Sairaskoti, Helsingin, tontin luovuttaminen sille		9
Sakko kovasta ajosta		81
Sakkomääräykset, teurastamon		80
Sakkovarojen tilittäminen		111
Sandnäs-, huvila-alue, sen ampumarata-alueen palauttaminen kaupungille		161
» » » asemakaavaehdotus		270
» » sotaväen ampumaradan siirtäminen pois sieltä		10
Sanomalehtioskien ja ilmoituspylväiden asettamislupa	200,	217
Satama-alue, kaupungin		67
Satama- ja varastoalueet, Katajanokan, niiden uudestijärjestely	2—6,	104
Satamajärjestys, sen muuttaminen		322
» vahvistettu uusi	67—	72
Satamakapteeni, hänen palkkaetusnsa		49
Satamakonttori, sen aukioloaika		68
» » toimenhaltijain palkanlisäykset		302
» Sörnäsissä, aitauksen rakentaminen sen ympärille		296
Satamaliikenne, toimenpiteitä sen vilkastuttamiseksi	115—	116
Satamamaksut, niiden alentaminen	50, 116,	230
Satamamestari, Sörnäsin, hänen valitsemisensa		81
» » » vuokratrahansa		301
Satamarata, sen rakennuttaminen	2,	270
Satamat, pelastuskaluston hankkiminen niihin		308
» proomujen käyttäminen kaatopaikkana niissä.....		278
» rantaverhoustyöt Pitkän sillan länsipuolella niissä		295
» valaistuksen järjestäminen niihin	294,	295
» katso myös Kalastajasatama.		
Schildt, A. A. C., filosofian kandidaatti, valittu toiseksi kaupunginkirjanpitäjäksi		337
af Schultén, A. B., vapaaherra, dosentti, valittu kaasuntarkastajaksi		338
Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti, niiden uusi johtosääntö	76,	332
» » » » » katso myös Pienten- lastenkoulut.		
Sekalaiset menot, katso Menot, sekalaiset.		
» tulot, katso Tulot, sekalaiset.		
Senaatintorin uudestikiveäminen		292
Seurakunnat, niiden osuus katuvalaistuskustannuksista		235
Siirtäminen, kaatopaikan	10, 210, 277—	279
» sotaväen ampumaratojen		10
Sillat, oikeus niiden rakentamiseen	29, 218,	285
Silta rautatien yli		294
Siltasaaren huvila-alueet, niiden järjestely	6,	7
Siltasaari, Pieni, sen vuokralleanto		13
» vesijohdon ulottaminen sinne		103
Siltavuorenranta, pesulaitoksen perustaminen sinne		212
» rantalaiturien rakentaminen sinne		295
Sirkusrakennuksen säilyttäminen Rautatientorilla		15

Siviiliviraston leski- ja orpokassan tilitystä koskeva oikeusjuttu	111, 196,	226
Skatakubb-saari, lupa kivihilivaraston pitämiseen siellä		164
Sofianlehto, kysymys mooseksenuskolaisten hautausmaan sijoittamisesta sinne		209, 277
Sohlberg, H. Kr., kaupunginvaltuuston sihteeri, hänelle myönnetty virkaero	195,	196
» » senaatinkanslisti, valittu kaupunginvaltuuston sihteeriksi...		134
Sokeainopisto, tonttipaikan luovuttaminen sille		275
Soldan, A. F., tirehtööri, hänelle myönnetty ero kaasuntarkastajatoimesta		335
Soltikoff, E., leskirouva, hänen tekemänsä lahjoitus kuumesairaalan hyväksi		124
Sopimus insinööri R. Huberin ja kaupungin välillä, vesijohdon järjestelyä koskeva		122
» kaupungin ja Kaasuvalaistusosakeyhtiön välillä		335
Sotaväki, sen ampumaratojen siirtäminen	10, 94,	161
» » toimeenpanemia räjäytysharjoituksia kaupungin vesialueilla		136
» venäläinen, sen muonamakasiinin rakennuttaminen.....	98, 174,	285
Sotilasmajoitus, katso Majojitus, sotaväen.		
Sovinto-oikeudet vesijohtokysymystä varten, jäsenten valitseminen niihin 26—		
	28, 54, 120,	121
Stipendirahastojen perustaminen kouluihin	131,	303
Stipendit työnjohtajakoulutusta varten		185
Strömstenin viljelykset, niiden erään alueen vuokraoikeuden siirto.....		217
Suihkukaivon ostaminen kaupungille		311
Sunnuntaikoulu, sen avustaminen		52
» » johtokunnan jäsenten vaali	89, 152, 202, 267, 350,	351
Suomalainen alkeiskoulu, sen stipendirahaston kartuttaminen		131
» nuija-nimisen yhdistyksen esitelmätöiminnan avustaminen ..	53,	120
» reaalikoulu, sen perustaminen		75
Suomen taideteollisuusyhdistys, sen veistokoulun avustaminen	52, 124, 182, 240,	312
» taideyhdistys, sen huoneisto	101, 220,	291
» tiedeseura, huoneisto sille kansankirjaston rakennuksessa		167
Suomenkieli, sen käyttöä koskevan asetuksen täytäntöönpano		59
Suostuntamaksut, ulkomaisten kauppahuoneiden asiamiesten suoritettavat ..		147
Surutoin, huvila, sen alueiden vuokralleanto	12,	96
» » » vuokraoikeuden siirto.....	97,	216
Svensson, W. A., merikapteeni, valittu Sörnäsän satamamestariksi		81
Svinhufvud, M., neiti, valittu v. t. kirjastonhoitajaksi		146
Säästö, kaupunginkassan	55, 58, 125, 129, 186, 189, 242, 246, 313,	316
Säätytalo, paikan luovuttaminen sille		207, 274
Södernäsän huvilan vuokraehtojes muutos		215
» tilan vuokralleanto		161
Sörnäs, maan luovuttaminen rautatieraitteita varten sieltä		208
» sen varastopaikkojen vuokralleanto		214
» » » vuokraoikeuden pidennys.....		215
Sörnäsän satama, satamamestarin valitseminen sinne		81
» satamakonttori, aitauksen rakentaminen sen ympärille		296
» satamamestarin vuokrat rahat		301
Taideteollisuusmuseon talon rakentamisen lykkääminen		100
Taideteollisuusnäyttelyn vartiointi		181
Taideteollisuusyhdistyksen koneenkäyttäjä-, työnjohtaja- ja rakennusmes- tarikoulu, sen avustaminen		182

Taideteollisuusyhdistyksen veistokoulu, sen avustaminen	52, 124, 182, 240,	312
Taideyhdistys, sen talon rakentamisen lykkääminen	100
Taivallahti, jalkakäytävän rakentaminen viertotieltä sinne	294
» sen ranta-alueen luovuttaminen valtiolta kaupungin käytettäväksi	95
Taksa maston vierestä tapahtuvaa ruokatavarainmyyntiä varten 117,	178
» palkkasoutajien	178
» torien vakinaisista myyntipaikoista 231,	293
» vuokra-ajurien	178
Taksoituslautakunta, sen sihteerin palkkio	49
Taksoitusluettelot, niiden monistaminen	63
Tallqvist, H. Th., kaupungininsinööri, hänelle myönnetty virkaero	81
Talo n:o 22 Aleksanterinkadun varrella, sen ostaminen kaupungille 207,	273
» » 5 Korkeavuorenkadun varrella, sen luovuttaminen kansankirjaston käytettäväksi	20
Talousarvio, sen painattaminen 59, 130, 190, 247, 317,	322
» vuodelle 1880.....	55
» » 1881.....	125
» » 1882.....	185
» » 1883.....	241
» » 1884.....	312
Tariffi, luontoismajoituksen rahakorvauksen 46, 179, 233, 304—	307
Tarkastus, lyhennysluetteloiden 45, 116, 178, 229,	299
Tarkastusasema, elintarpeiden, katso Elintarpeiden tarkastusasema.	
Tarveainesuojan rakennuttaminen	287
Tasoittaminen, aukoiden 31,	170
» katujen 30, 170,	224
» puistikkojen	31
Tasoitustyöt, kaupungin, lainan ottaminen niitä varten..... 42,	113
Taulukko, kaupunginkassan tilaa valaiseva 38, 110, 172,	226
Taulukokoelma, Furuhjelmin, sen lahjoittaminen kaupungille	312
Tavarasuojat, niiden rakentaminen Eteläsatamaan 17, 98, 164, 218,	286
Teatteri, venäläinen, ikkunaluukkujen asettaminen sen uudisrakennukseen	23
» » palopostien järjestäminen sen luo	103
» » sen asiamiehen vaali	349
Tehdas, nahkurin-, sen perustamislupa	84
» tupakka-, sen perustaminen	348
» viina-, erioikeuksien myöntäminen sille	150
» väkiviina-, sen erioikeuden luovuttaminen 85, 199, 263,	348
» » perustamislupa	84
Terveydenhoito, kunnallinen, sitä varten menosääntöön otetut määrärahat	55,	
	56, 125, 127, 185, 187, 241, 244, 313,	314
Terveydenhoitolautakunta, sen johtosääntö 137, 193, 249—	251
» » jäsenten ja varajäsenten vaali.....	351
Terveyslautakunta, jäsenten ja varajäsenten vaali 90, 92, 151,	201
» vapautus sen jäsenyydestä 92,	152
Terveyspoliisin perustaminen	332
Testamentti Furuhjelmin taulukokoelman lahjoittamisesta kaupungille	312
Teurastamo, sen järjestyssääntö	80, 138
» » sakkomääräykset	80
Tie Töölönlahden ympäri, sen valmiiksirakentaminen	294
Tiet, niiden kunnossapitovelvollisuus 31,	109

Tiilien osto viemäritöitä varten	52
Tilastotyöt kaupungin väenlaskennan toimeenpanemiseksi	120
Tila, Reimarsin, sen vuokraoikeuden siirto	14
Tilat, kaupungin, niiden vuokralleanto	161, 281
» » katso myös Huvilatilat.	
Tilit, kaupungin, vuoden 1877, niiden tarkastus	38
» » » 1878, » »	39
» » » 1879, » »	110
» » » 1880, » »	172
» » » 1881, » »	226
» » » 1882, » »	296
Toimilupa raitioteiden rakentamiseen	199, 260—263, 342
Toivo niminen huvilatila, sen vuokraoikeuden siirto	216
Tontin luovuttaminen Helsingin sairaskodille	9
» » säätytalolle	207, 274
Tontinlunastusmaksut, tulosääntöön merkityt 55, 58, 125, 129, 186, 189, 242, 246, 313,	316
Tontit, korttelissa n:o 38 olevat, niiden uudestijärjestely	94, 155
» Malminkadun varrella olevat, niiden uudestijärjestely	155, 165, 205
» niiden jakaminen	6, 94
» » laajentaminen	274
» » muodostaminen Humaliston ja Råstadin alueelle	213
» » rajaviivan oikaiseminen	7
» » varrella olevan liikamaan käyttäminen	157
» n:ot 1 ja 2 Malminkadun varrella, kansakoulutalon rakentaminen niille 19, 100, 112, 130,	155
» katso myös Vuokratontit.	
Tontti, korvaus sen pakkolunastetusta osasta	184
» lisäalueen vuokralleanto sitä varten	11
» n:o 1 Hakasalmenkadun varrella, sen myyminen	119
» » 3 Helenankadun varrella, sitä koskeva sovinto	348
» » 4 Kaivokadun varrella, taideyhdistyksen, veistokoulun ja taide- teollisuuseumuseon talon rakentaminen sille	100
» » 19 Korkeavuorenkadun varrella, sen luovuttaminen reaalikoululle	18
» » 26 » » » » vapaaehtoi- selle palokunnalle	7—9
» » 6 Kulmakadun varrella, sen viereisen kallioalueen myynti	274
Tonttijako, kaupungin luoteispuolella olevaa aluetta koskeva 6, 123, 206,	269
» Punavuorenkadun tonttien muutettu	273
» Ruoholahdenkadun varrella olevaa vuokra-aluetta koskeva	6
Tonttipaikka, Helsingin sairaskodin	9
» sokeainopiston	275
» taideyhdistyksen talon	101
» Uusmaalaisen osakunnan osakuntatalon	9
» vapaaehtoisen palokunnan rakennuksen	7—9, 119
Tonttiverot, tulot niistä tulosäännön mukaan 55, 58, 125, 129, 186, 189, 242, 246, 313,	316
Torien myyntipaikat, maksut niistä	231, 293
Torikaupan järjestäminen	171, 218, 293
Torit, katso myös Kauppatori ja Rautatientori.	
Träsk, huvila, sen vuokraoikeuden siirto	217

Tulli- ja pakkahuone, ent. venäläisen muonamakasiinin käyttäminen sitä varten	174
Tullikamari, sen huoneisto	167, 221, 290
» » » kaasujohtotyöt siinä.....	311
Tullipalvelijasto, päivystyshuoneiden vuokraaminen sille	221
Tullivarastojen järjestäminen	104
Tuloa tuottavat oikeudet tulosäännön mukaan 55, 58, 125, 129, 186, 189, 242, 247, 313,	316
Tulosääntö vuodelle 1880	55, 58
» » 1881	125, 128
» » 1882	186, 189
» » 1883	242, 246
» » 1884	313, 316
Tulot, sekalaiset, tulosäännön mukaan 55, 59, 125, 129, 186, 190, 242, 247, 313,	317
Tunturilaakson huvila, jalkakäytävän rakentaminen sinne	224, 294, 311
Tupakkatehtaan perustaminen	348
Turvakoti, pahantapaisten lasten, sen perustamista varten lahjoitetun rahaston hoito	185
Tutkijalautakunta, sen sihteerin palkkio	49
Tuulaakikamari, sen henkilökunta	145, 195, 232, 322
Tuulaakikonttorin virat	49
Tuulaakimaksut, niiden kanto	45, 113, 177
Tuulaakin kantoperuste	228, 297
Työ- ja vaivaistalo, lavantautipotilaiden sijoittaminen sen lastenkotirakennukseen	16
» » » uuden rakennuksen teettäminen sinne mielisairaita varten	166, 237
» » » vesipostin järjestäminen sen läheisyyteen	28
Työjärjestys, aluelääkärien	73, 137
» elintarpeiden tutkimustoimiston	331
» maistraatin	192
» raastuvanoikeuden	248
Työnjohtajakoulutus, apurahain myöntäminen sitä varten	182, 185
Työväenasunnot, niiden rakennuttaminen	6, 11
» terveydellisten epäkohtien poistaminen niistä	23
» valaistuksen pakollinen järjestäminen niihin	67, 136
Työväki, sen tekemä valitus vallitsevasta työnpuutteesta.....	45
Tähtitornivuori, kysymys paikan luovuttamisesta säätytalolle sieltä ...	207, 274
» sen viereisiä rakennuksia koskevan rakennuskiellon kumoaminen	80
Töölö, sen erään huvila-alueen jakaminen	163
Töölönlahti, tien valmiiksi rakentaminen sen ympäri	294
» viemärikanavien rakentaminen sinne	36
Töölönpuisto, puutarhayhdistyksen siellä olevan alueen laajentaminen	208
» siellä olevien niittypalstain vuokralleanto	214, 283
Uimahuone, oikeus sen pitämiseen Katajanokalla	164
Uimakoulu, paikan luovuttaminen sille	97
» sen perustamislupa	332
Ulkomaalaiset, heidän kiinteistön omistamisoikeutta koskevat anomuksensa	85, 150, 199, 263
» » ruokatarvaimien myynnistä suoritettava taksa	117

Ulkomaalaiset, heidän Suomen kansalaisoikeutta koskevat anomuksensa	85,	
	150, 199,	348
» vaivaismaksujen kanto heiltä	147, 177,	230
Ulkomaisten kauppahuoneiden asiamiesten valvonta.....		147
Ulosottoapulaisten palkankorotus		231
Ulriikaporinvuori, lisäalueen luovuttaminen sieltä kirurgiselle sairaalalle ...	208,	276
Uskonnonharjoittamislupa juutalaisille		263
Uskotutmiehet määrätty tarkastamaan holhoustilejä		62
Uudestijärjestely, huutokauppalaitoksen		134
» maistraatin ja raastuvanoikeuden	60—62,	192
Uudisrakennustyöt, kaupungin, lainan ottaminen niitä varten	19, 42, 101, 111,	
	173, 227,	247
Uuninsuusaaret, niiden vuokralleanto		160
» » vuokraoikeuden siirto		216
Uusmaalainen ylioppilasosakunta, tontin luovuttaminen sille osakuntataloa varten		9
Vaakamestarinapulaisen ottaminen tuulaakikamariin	145, 195,	232
Vaali, aluelääkärien		146, 337
» hallitusten, lautakuntain ja johtokuntain jäsenten	86—90, 151—153,	
	201—203, 265—267, 350—353	
» kaasuntarkastajan		255, 338
» kansakoulujen kouluneuvoston valitsijamiesten ...	91, 152, 202, 267,	352
» kansankirjaston kirjastonhoitajan		146, 256
» katselmusmiesten	90, 152, 202, 221,	292
» kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiesten ...	38, 110, 172, 226,	296
» kaupungininsinööriin		81
» » avustavan		196, 338
» kaupunginkamreerin		81, 255
» kaupunginkassan katsastusmiesten	38, 110, 172, 226,	296
» kaupunginkirjanpitäjän, ensimmäisen		145
» » toisen	81, 256,	337
» kaupunginvaltuuston kanslian notaarin	66, 134, 195, 255,	337
» » » sihteerin	65, 134, 195, 255,	337
» » puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan	86, 150,	
	200, 264,	350
» kaupunginvaltuutettujen	85, 86, 200, 264,	349
» lisätyn kaupunginvaltuuston	19, 41, 174, 207, 248, 273,	319
» majoitusmestarin		337
» palo- ja alipalomestarin		337
» pormestarin, raatimiesten ja maistraatinsihteerin, sen tavan muuttaminen		133
» rahatoimikamarin sihteerin	145,	195
» rakennuskonttorin kirjanpitäjän		81
» Sörnäsän satamamestarin		81
» valmisteluvaliokunnan, kaupunginvaltuuston	86, 151, 200, 264,	350
» vesijohtokysymyksen sovintomiesten	26, 54, 120,	121
» väenlaskennan keskuskomissionin valitsijamiesten		120
Vaalijärjestys kunnallisvaaleja varten		192, 248
» » » sen muuttaminen		248, 319
Waenerberg, M. A., filosofianmaisteri, määrätty palomestariksi	145,	337
Vaivaisavustukset, niiden määrärahan lisäys		311

Vaivaishoito, köyhien avustaminen kolehtivaroilla	182
» sen hyväksi lahjoitettujen rahastojen hoito ja pääomavarojen palauttaminen	40—42, 111, 124, 174
» » määrärahan siirto	311
» » » ylittäminen	182
» » uusi ohjesääntö	72, 140—144, 193
» sitä varten menosääntöön otetut määrärahat 55, 57, 125, 127, 185, 187, 241, 244, 313,	314
Vaivaishoitohallitus, sen huoneisto	289
» » kokoonpano	142
» » puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali 201, 265,	351
» » » vaalia koskeva valitus	202
» » täydentäminen.....	265
» vapautus sen jäsenyydestä.....	265
Vaivaishoitotohtokunta, sen huoneisto	101, 167
» » jäsenen ja varajäsenten vaalin kumoaminen ... 86—88	
» » jäsenten vaali	89, 90, 92, 152
» » vahtimestarin palkankorotus	118
» tyytymättömyyttä sen köyhäinavustuksia koskeviin päätöksiin	73, 124, 196, 256, 338
Vaivaismaksu, henkilökohtainen, sen perusteiden määrääminen	42, 113
» sen kannanta	113, 177, 230
» » palautus	230
» ulkomaisten kauppahuoneiden asiamiesten suoritettava.....	147
Vaivaistalo, katso Työ- ja vaivaistalo.	
Valaiseminen, Nikolainkirkon tornikellon.....	239
Valaistus, satamien	295
» sen pakollinen järjestäminen työväenasuntoihin	67, 136
Valiokunnat, kertomus niiden toiminnasta	191, 391
» luettelo valtuuston asettamista jäljelläolevista	65
» niiden täydentäminen	92, 104, 152, 202, 203, 265, 350
» valtuuston sihteerin vapauttaminen toimimasta erinäisissä niistä	146
» vapautus niiden jäsenyydestä.....	92, 152, 202, 265, 350
Valiokunta asetettu antamaan lausunto siviiliviraston leski- ja orpokassan tile- ja koskevasta jutusta	111, 196
» » » selitys Kluuvin kuivattamisesta	108
» » ehdottamaan kouluneuvostojen jäsenistöt	90, 266, 351
» » järjestelytoita varten (järjestelyvaliokunta)	111, 151, 173
» » järjestämään varain keräyksen Aleksanteri II:n patsasta varten	317
» » käsittelemään anniskelu- ja vähittäismyyntiasioita 263,	267
» » » kysymystä avustuksen antamisesta asevelvollisten perheille ... 196, 251,	257
» » » » elinkeino-oikeuden myöntämisestä mooseksenuskolaisille 199,	259
» » » » erinäisten rahastojen hoidosta 40—42,	124
» » » » esplanaadin järjestelystä.....	156
» » » » Forsbyn tien kunnossapitovelvollisuudesta	32, 109

Valiokunta asetettu käsittelemään kysymystä	henkikirjoituksen uudestijärjestelystä	63
» » » »	huvilatonttien muodostamisesta Kaivopuistoon	159, 279
» » » »	juutalaisten maassaoleskelu- ja uskonnonharjoittamisoikeudesta järjestely- ja uudisrakennustöitä varten otetusta lainasta 101,	111, 263
» » » »	111,	173
» » » »	kaasuvalaistuksen järjestämisestä	335
» » » »	kaasuvalaistuksen vuotuisesta kertomuksesta	66
» » » »	kaatopaikkojen järjestämisestä	210
» » » »	kansakoulunopettajiston eläkkeiden järjestämisestä	303
» » » »	kansakoulutalon rakentamisesta	19, 165
» » » »	kansankirjaston ja lukusalin talon rakentamisesta	20, 22
» » » »	Katajanokan uudelleenjärjestelystä	2
» » » »	katujen kunnossapidosta 105,	153, 203
» » » »	» puhtaanapidosta 106,	137
» » » »	kaupungin puhtaanapitoimen järjestämisestä.....	278, 350
» » » »	kaupungin tilien tarkastuksesta 38, 39, 110, 173, 226,	297
» » » »	kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpanosta.....	64
» » » »	Kluuvin kuivattamisesta 33,	36, 107, 169
» » » »	koulujen stipendira hastojen korkojen käytöstä	303
» » » »	kunnallisasetuksen muutoksista 132,	203
» » » »	kunnallisen sairaalan rakentamisesta	219
» » » »	kunnallisen sairaanhoidon ohjesäännöstä	73, 92
» » » »	kunnallisvaalien uudestijärjestelystä	192, 248
» » » »	kunnallisvaalien vaalijärjestyksen muuttamisesta	248, 319
» » » »	köyhäinavustuksia koskevasta vaivaishallituksen päätöksestä lainan ottamisesta majoituskustannuksia varten	176
» » » »	liikenne- ja satamamaksuista... 50, 115, 116,	152

Valiokunta asetettu käsittelemään kysymystä	maistraatin erästä vuokra-asiaa koskevasta päätöksestä	160
» » » »	maistraatin ja raastuvanoikeuden uudestijärjestelystä	60
» » » »	maistraatin uudesta tyäjärjestyksestä	192
» » » »	majoitusasiaa koskevasta valituksesta	339
» » » »	Marian turvakodin hallinnosta	77
» » » »	mittausmaksujen palauttamisesta	50
» » » »	pahantapaisten lasten hoidosta	76, 193
» » » »	palolennättimen perustamisesta	119, 235
» » » »	poliisivoimain lisäämisestä 236, 265,	309
» » » »	puutarhayhdistyksen alueen laajentamisesta	208
» » » »	pörssihuutokauppain ohjesääntöehdotuksesta	264, 319
» » » »	raastuvanoikeuden oikeusraatimiesten palkkauksesta	301
» » » »	raastuvanoikeuden uudesta tyäjärjestyksestä	231, 248
» » » »	raatihuoneen huoneistojen järjestelystä 15, 101, 102, 166, 181, 273, 288,	290
» » » »	rahatoimikamarin palkkausäännöstä ja uuden kassanhoitajanviran perustamisesta	48
» » » »	raitioteiden rakentamisesta 260,	342
» » » »	rakennuskonttorin johtosäännön muutoksista	78, 145
» » » »	rakennuskonttorin lisämäärärahasta	123
» » » »	reaalikoulun rakentamisesta...	18
» » » »	Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin uudesta johtosäännöstä	332
» » » »	seurakunnan osuudesta katuvalaistukseen	235
» » » »	sotilasmajoituksen järjestämisestä	46, 304, 307
» » » »	tavarasuojien rakentamisesta Eteläsatamaan	18, 98, 164
» » » »	tehtävistä parannuksista kaupungin verojenkannantaan 45, 113,	177
» » » »	terveydenhoitolautakunnan johtosäännöstä	137, 193

Valiokunta asetettu käsittelemään kysymystä toimenpiteistä vesijohtoputkien	jäätyamisen ehkäisemiseksi	183
» » » »	tontin luovuttamisesta vapaa-	
	ehtooselle palokunnalle	8
» » » »	tonttipaikan luovuttamisesta	
	säätytalolle	275
» » » »	torien myyntipaikkojen taksas-	
	ta	231, 293
» » » »	tullivarastojen järjestämisestä	104
» » » »	työväenasunto-olojen paranta-	
	misesta	23
» » » »	uuden rakennuksen teettämi-	
	sestä työ- ja vaivaistalon mieli-	
	sairaille	166
» » » »	uudesta palojärjestyksestä 136,	
	193,	202
» » » »	uudisrakennus- ja järjestely-	
	lainasta	227
» » » »	vaalijärjestyksestä	248, 319
» » » »	vaivaismaksun kantamisesta	
	julkisista huvituksista ja eräiltä	
	ulkomaalaisilta	177, 230
» » » »	vaivaismaksuperusteista ... 42,	113
» » » »	valaistuksen järjestämisestä	
	työväenasuntotaloihin	67, 136
» » » »	verojen kannosta	113
» » » »	vesijohdon hoidosta ja käytöstä	237
» » » »	vesijohdon hoitoa koskevasta	
	ilmiannosta	196
» » » »	vesijohdon loppukatselmuksen	
	aiheuttamista toimenpiteistä...	24
» » » »	vuokraoikeuden pidentämi-	
	sestä	158, 162
» » » »	vuokrasopimuksen purkami-	
	sesta maksamatta jääneestä	
	rahamäärästä	300
» » » »	väkijuomien vähittäismyynti-	
	ja anniskeluasioista	82,
	148, 151, 197, 257, 258, 339,	
	340,	353
» » » »	laatimaan uutta rakennusjärjestystä	78, 92, 145, 253
» » » »	» » vaivaihoidon ohjesääntöä	72, 140
» » » »	tarkastamaan kansakoulujen ohjesääntöä	76
» » » »	» » lyhennysluetteloja.....	45, 117, 229, 299
» » » »	valmistelemaan kruunajaisten aiheuttamia juhlallisuuksia	
	(kruunajaisvaliokunta)	248, 317, 350
» » » »	» » talousarvioehdotusta 55, 105, 109, 125,	
	185, 241,	312
Valitsijamiehet kansakoulujen kouluneuvostojen valitsemista varten	91, 152,	
	202, 267,	352
» » » »	väenlaskennan keskuskomissionin valitsemista varten	120

Valitus, Vallilan kaatopaikkaa koskeva	348
Vallila, kaatopaikan perustaminen sinne	210, 348
Vallilan tilan huvilatontin vuokralleanto	282
Valmisteluvaliokunta, kaupunginvaltuuston, sen valitseminen 86, 151, 200, 264,	350
Valonmittauskojeen osto kaasuntarkastukselle	123
Valtaistuimellenousu, keisari Aleksanteri II:n, sen 25-vuotisriemujuhlan viettä-	
minen	130
» keisari Aleksanteri III:n, adressi hänelle sen johdosta ...	191
Valtionapu kansakouluja varten, korotettu.....	304
» kansakoulujen opettajiston eläkettä varten	303
» katuvalaistuskustannuksiin	51, 179, 190
» palolaitosta varten	117, 129
» poliisilaitosta varten	247, 317
» sunnuntaikoulua varten.....	52
Valtionavut, tulosaäntöön otetut 55, 59, 125, 129, 186, 190, 242, 247, 313,	317
Valtionrautatiet, katso Rautatiet ja Rautatiealue.	
Valtiopäivämiesten viransijaisuuspalkkio	233
Valtiopäivät, huoneisto niiden aatelittomille säädyille kansankirjastotalosta.....	168
Valvonta, holhouksen	62, 192
» kaasulaitoksen	254
» kaasuvalaistuksen	335
» ulkomaisten liikehuoneiden asiamiesten	147
Vanhakaupunki, sen myllyn kivimäärän vähentäminen	296
» » » kunnossapitovelvollisuus	37
» » » uudestirakentaminen.....	174, 190, 245
Vankeinhoito, sitä varten menosaäntöön otetut määrärahat 55, 56, 125, 127,	
185, 187, 241, 243, 313,	314
Vankeusyhdistyksen majala, huoneiston luovuttaminen sille	168
Vankilat, katso Kaupunginvankila.	
Vapautus kaupunginvaltuuston jäsenyydestä, katso Kaupunginvaltuutetut.	
» lautakuntien ja valiokuntien jäsenyydestä	92, 152, 202, 265, 350
Varastopaikkojen vuokralleanto	212—214
Vasenius, G. V., filosofianmaisteri, kaupunginkirjaston johtaja, hänelle myön-	
netty virkaero	81
Vastuuvapaus kansankirjastotalon rakennustoimikunnalle	226
» kunnan rahatoimenhoidosta	38, 110, 173, 226, 297
Vedenhankinta rautatien tarpeisiin	28
Wegelius, K. Th., lakitieteenkandidaatti, hänen eroamisensa kaupunginval-	
tuuston sihteerinvirasta	134
» » » valittu kaupunginvaltuuston sihteeriksi	65
Veistokoulu, Taideteollisuusyhdistyksen, sen avustaminen.. 52, 124, 182, 240,	312
» » » talon rakentamisen lykkääminen	100
Velat, kaupungin	55, 56, 125, 126, 185, 186, 241, 242, 313
Venäjänkieli, poliisijärjestyksen kääntäminen sille	119
Verojen kannanta, sen uudestijärjestely	113—115, 176, 229
Verot, kruunun-, kassanhoitajanviran perustaminen niiden kantoa varten	48
» kunnallis-, niiden epätasaista verotusta koskeva valitus	45
» » » kanto.....	45, 113, 115, 176, 229, 297
» » » lyhennykset	39
» » » palauttaminen	115

Verot, kunnallis-, vapautus niiden suorittamisesta	115, 176,	298
Verotus, kysymys henkikirjoittajan osallistumisesta sen viranomaisten toimintaan		63
» siitä kertyvät tulot tulosäännön mukaan 55, 59, 126, 130, 186, 190, 242, 247, 313,		317
Vesialue, sen täyttämisen		6
Vesialueet, kaupungin, räjäytysharjoitukset siellä		136
Vesijohto, kaupungin ja Neptun-yhtiön väliset sitä koskevat kiistakysymykset 24, 54, 120, 121,		183
» korvaus liittymisestä siihen		184
» lyijyputkien käyttäminen sitä varten	123,	135
» sen hoito ja käyttö	182,	196
» » katselmus	24—28,	50
» » laajentaminen	28, 102, 103, 168, 174, 190, 221, 222,	292
» ottamisesta kaupungin haltuun aiheutuneet järjestelytoimenpiteet	122,	237
» sitä varten menosääntöön otetut määrärahat 55, 56, 125, 127, 185, 188, 242, 244, 313,		315
» toimenpiteitä sen jäätymisen ehkäisemiseksi	52,	183
» tulot siitä tulosäännön mukaan 55, 59, 126, 129, 186, 190, 242, 247,		313
Vesijohtohallitus, v. t., sen toimikauden pidentäminen		80
Vesijohtomaksu, vapautus sen suorittamisesta		116
Vesijohtoputket, niiden sulattaminen		184
Vesijohtosäiliön vedenkorkeuden aiheuttama muistutus		335
Vesilinnan kattotasanteen rakentaminen		184
Vesimaksujen alentaminen	50,	178
Vesipostien sijoittaminen	28, 222, 224, 285,	292
Viapori, kansakoulujen perustaminen sinne		194
» sen erottaminen omaksi kansakoulupiiriksi		252
Viemärikanavat, likavesikaivojen rakentaminen niiden yhteyteen		80
» niiden rakentaminen 32—37, 52, 107—109, 224, 225, 292,		296
Viemäriverkosto, laina sen laajentamista varten	174, 190, 247, 313,	317
Viertotie, Länt., jalkakäytävän rakentaminen sen varrelle	224, 294,	311
Viinatehdas, sen erioikeuden luovuttaminen ja myöntäminen, lausunnot siitä 85, 150, 199, 263,		348
» » perustamislupa		84
» katso myös Paloviinapolttimot.		
Viljelyspalstat, niiden muodostaminen ja vuokralleento Råstadin ja Humaliston alueelle		213
Viranpitäjät, kunnalliset, heidän palkankorotuksensa 118, 180, 231, 233, 301,		302
Viransijaisuuspalkkiot, myönnetyt	180,	233
Virastot, kaupungin, niitä varten menosääntöön otetut määrärahat 55, 56, 125, 126, 185, 186, 241, 242,		313
Virka-asema, kaupunginpuutarhurin		333
Virkamiehet, kaupungin, heidän palkkaussääntönsä		179
Virkapuku, kaupunginpalvelijain		232
Virkavapaus, sen myöntäminen	146, 196, 256,	338
Voimistelusalii, kysymys sen rakentamisesta kirjastotaloon		21
Vuokra-ajurit, taksa ja järjestyssäännöt heitä varten		178
Vuokra-alueet, katselmuksien valitseminen niiden lähtökatselmuksiin 90, 152,		202

Vuokra-alueet, niiden vuokralleanto.....	12, 96, 159, 211,	212
» » vuokraoikeuden peruuttaminen		164
» » » pidennys		97
» » » siirto.....		15
» , uudisrakennusten teettäminen niille		163
Vuokraehdot, lisäykset niihin		158
» niiden muuttaminen	14, 163,	215
Vuokralleanto, alueiden	12, 96, 159, 211,	213
» Elisabetinkadun varrella olevan vuoren osan		11
» Humaliston ja Råstadin huvila- ja viljelyspalstojen		213
» huvilatilain	12, 96, 159, 281—	283
» Kappelin	13, 163,	284
» kaupungin saarien	160, 161,	213
» » tilojen, joiden vuokrakausi oli päättynyt	161,	212
» keilarata-alueen		211
» kioskipaikkain		283
» Korkeasaarenkarin		214
» niittypalstain		214
» pesulaitoksen paikan		212
» Pienen Siltasaaren		13
» tilojen		281
» tonttien	11, 12, 96, 159, 211, 214, 280—	281
» varastopaikkojen		212—214
Vuokramaksu, maksamatta jäänyt, sen rahamäärän poistaminen tileistä.....		300
» sen alennus	98,	215
» » palautus		215
Vuokraoikeuden peruuttaminen		164
» pidennys	14, 97, 157, 162, 215,	284
» siirto	14, 97, 163, 215, 216, 217,	284
» siirtoa koskevat ehdot		215
Vuokrasopimus, valitus sitä koskevassa asiassa		283
» vapautus siitä		97
Vuokrat, kaupungille tulevat, täydellinen luettelo niistä		38
Vuokratontit, jaoituskaava niitä varten	206, 269,	270
» niiden myyminen		10
» » vuokralleanto.....	11, 12, 96, 159, 211, 214, 280—	281
» » vuokraoikeuden siirto	14, 216—	217
» » » siirtoa koskevat ehdot		215
» Ruoholahdenkadun varrella olevan vuokra-alueen, niiden tontti- jako		6
Väenlaskenta, sen toimeenpaneminen		120
Vähittäismyynti, väkijuomien	82—83, 148, 197, 257—258, 340,	341
Väkijuomat, niiden anniskelu- ja vähittäismyyntioikeutta koskevat anomukset 82—84, 148, 197, 257—258, 340,		341
» » vähittäis- ja anniskeluoikeus, anniskeluosakeyhtiön 82, 197,		339
» valiokunta asetettu käsittelemään niiden vähittäismyynti- ja annis- keluoikeutta	151,	353
Väkiuunitehdas, katso Viinatehdas.		
Yleiset paikat, kovaa ajoa niillä koskeva kieltö		81
» pesulaitokset, kysymys niiden rakentamisesta Kasarmintorille		171

Yleiset rasitukset, kaupungin, niitä varten menosääntöön otetut määrärahat	55, 56, 125, 127, 185, 188, 241, 244, 313, 315
» työt, kaupungin, niitä varten menosääntöön otetut määrärahat	55, 56, 125, 127, 185, 188, 242, 245, 313, 315
Äs, huvila, katso Harjun huvila.	
Äänestysluettelo, aakkosellisen rekisterin laatiminen siihen	240
